

سو کے سرائیکی ترجمے والا

قلی شریف

افانہ جلالہ

ناشر۔ ابن کلیم، کلیم پبلشرز حسن پروانہ روڈ ملتان

مترجم۔ پرومیسر دانشاد کلاچوی

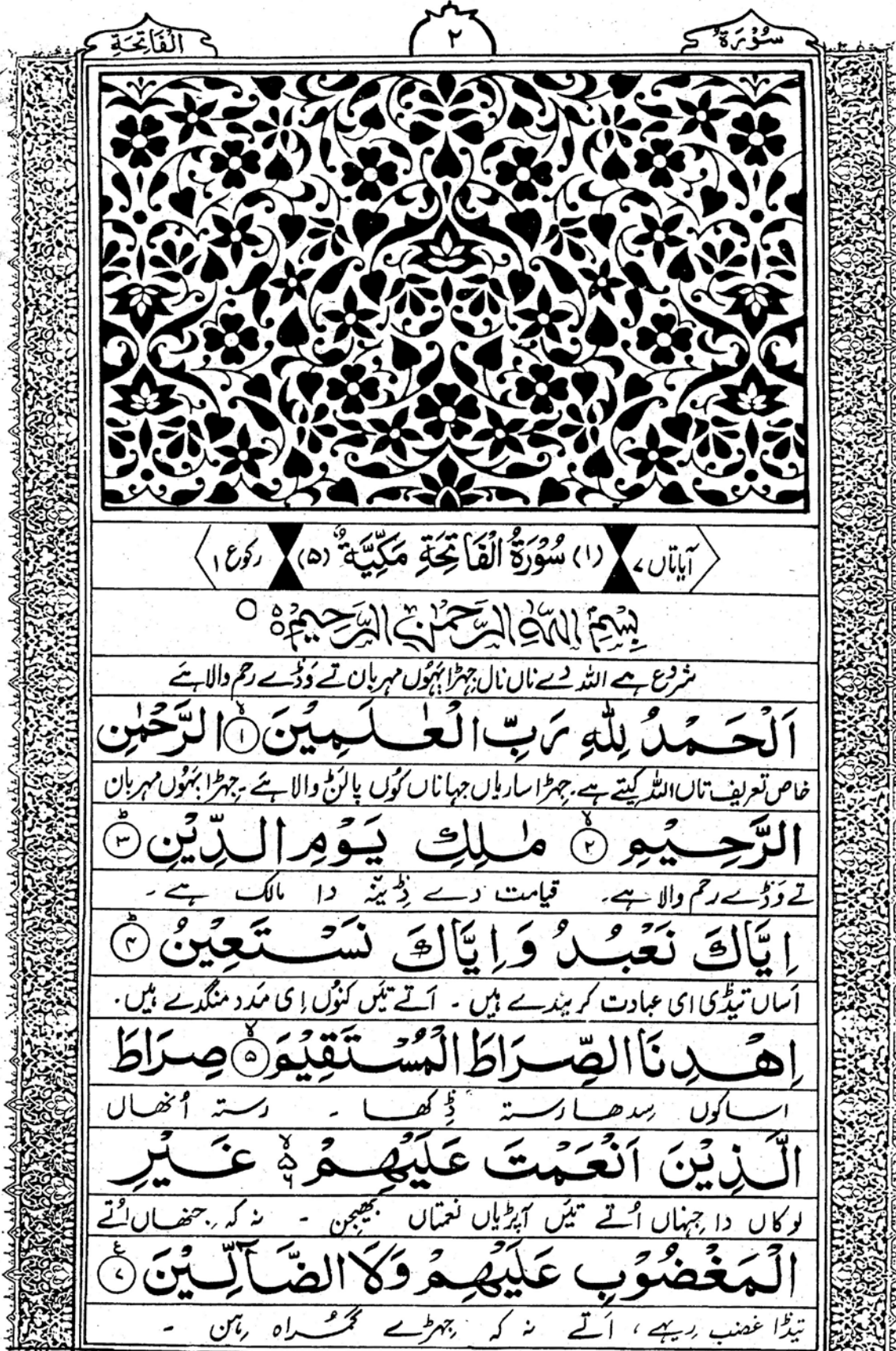

سو کھے سہرائی کی ترجمے والا

ترجمہ کرے والا :- دِلشاد کلاںچوی

کتابی و ذبیحہ شاعت کیلئے اجازت عام ہے، براہ کرم مطلع فرمائیں۔ اغلاط کی نشاندہی و درستگی کے لیے رابطہ فرمائیں۔ شکریہ۔

قرآن مجید کی اشاعت اول میں سے صفحہ اول کا نمونہ

سورتاں دی تنذیر

409	17- سورة الاسراء	4	سورتاں دی تنذیر
425	18- سورة الكهف	7	سپاریاں دی تنذیر
444	19- سورة مريم	8	سرائیکی زبان کی خصوصیت و اہمیت اور پڑھنے کا طریقہ
455	20- سورة طه	15	1- سورة الفاتحة
472	21- سورة الانبياء	15	2- سورة البقرة
486	22- سورة الحج	80	3- سورة آل عمران
501	23- سورة المؤمنون	118	4- سورة النساء
514	24- سورة النور	156	5- سورة المائدة
528	25- سورة الفرقان	185	6- سورة الأنعام
539	26- سورة الشعراء	219	7- سورة الأعراف
558	27- سورة النبيل	257	8- سورة الأنفال
571	28- سورة القصص	271	9- سورة التوبة
587	29- سورة العنكبوت	299	10- سورة يونس
599	30- سورة الروم	318	11- سورة هود
608	31- سورة لقمان	340	12- سورة يوسف
614	32- سورة السجدة	359	13- سورة الرعد
618	33- سورة الأحزاب	369	14- سورة ابراهيم
632	34- سورة سبأ	378	15- سورة الحجر
641	35- سورة الفاطر	388	16- سورة النحل

815	57- سورة الحديد
822	58- سورة المجادلة
827	59- سورة الحشر
832	60- سورة الممتحنة
836	61- سورة الصف
838	62- سورة الجعة
840	63- سورة المنافقون
843	64- سورة التغابن
846	65- سورة الطلاق
849	66- سورة التحريم
853	67- سورة البلد
857	68- سورة القلم
861	69- سورة الحاقة
866	70- سورة المعارج
869	71- سورة نوح
872	72- سورة الجن
876	73- سورة المزمل
878	74- سورة البدر
882	75- سورة القيامة
885	76- سورة الانسان (الدهر)
889	77- سورة المرسلات

650	36- سورة يس
659	37- سورة الصافات
673	38- سورة ص
683	39- سورة الزمر
696	40- سورة غافر (البؤمن)
710	41- سورة فصلت (حم السجدة)
719	42- سورة الشورى
728	43- سورة الزخرف
739	44- سورة الدخان
744	45- سورة الجاثية
751	46- سورة الأحقاف
758	47- سورة محمد
765	48- سورة الفتح
771	49- سورة الحجرات
775	50- سورة ق
780	51- سورة الذاريات
786	52- سورة الطور
791	53- سورة النجم
796	54- سورة القمر
801	55- سورة الرحمن
808	56- سورة الواقعة

925	97- سورة القدر
926	98- سورة البينة
927	99- سورة الزلزلة
928	100- سورة العاديات
929	101- سورة القارعة
929	102- سورة التكاثر
930	103- سورة العص
930	104- سورة الهزلة
931	105- سورة الفيل
932	106- سورة قريش
932	107- سورة الباعون
933	108- سورة الكوثر
933	109- سورة الكافرون
934	110- سورة النصر
934	111- سورة البسد
935	112- سورة الاخلاص
935	113- سورة الفلق
936	114- سورة الناس
936	دُعَاءُ خَتَمِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ

893	78- سورة النبأ
895	79- سورة النازعات
899	80- سورة عبس
901	81- سورة التكويد
903	82- سورة الانفطار
904	83- سورة البطفين
907	84- سورة الانشقاق
909	85- سورة البروج
911	86- سورة الطلاق
912	87- سورة الأعلى
913	88- سورة الغاشية
915	89- سورة الفجر
917	90- سورة البلد
919	91- سورة الشمس
920	92- سورة الليل
922	93- سورة الضحی
922	94- سورة الانشراح
923	95- سورة التين
924	96- سورة العلق

سپاریاں دی تندیر

439	16- قَالَ أَلَمْ	15	1- أَلَمْ
472	17- اقْتَرَبَ	43	2. سَيَقُولُ
501	18- قَدْ أَفْلَحَ	70	3- تِلْكَ الرُّسُلُ
532	19- وَقَالَ الَّذِينَ	98	4- لَنْ تَنَالُوا
567	20- أَمَّنْ خَلَقَ	125	5- وَالْبُحَصَنَاتُ
595	21- أَتُلُّ مَا أَوْحَى	151	6- لَا يُحِبُّ إِلَهُ
624	22- وَمَنْ يَقْنُتْ	177	7- وَإِذَا سَبَعُوا
653	23- وَمَالٍ	207	8- وَلَوْ أَتَيْنَا
689	24- فَمَنْ أَظْلَمُ	236	9- قَالَ الْبَلَاءُ
718	25- إِلَيْهِ يُرَدُّ	265	10- وَاعْلَمُوا
751	26- حَمٍ	292	11- يَعْتَدِرُونَ
784	27- قَالَ فَبَا خَطْبُكُمْ	319	12- وَمَا مِنْ دَابَّةٍ
822	28- قَدْ سَبَّحَ إِلَهُ	350	13- وَمَا أَبْرَأُ
853	29- تَبَارَكَ الَّذِي	379	14- رَبِّهَا
893	30- عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ	409	15- سُبْحَانَ الَّذِي

سرائیکی زبان کی خصوصیت و اہمیت اور پڑھنے کا طریقہ

روئے زمین پر انسان جہاں کہیں بھی رہتا ہے اس کا ماضی اُس کے ساتھ چلتا ہے، ماضی سے یہ رشتہ ہی اس کی پہچان کا ضامن ہوتا ہے۔ زبان اور اُس خطے (وسیہ) کے لوگوں سے روابط، اس کی شناخت اور اس کی پہچان کے لیے لازوال حقیقتیں ہیں، اس لیے اپنے دہس اور اپنی جنم بھومی کی مادری زبان سے لاعلمی کا کوئی جواز نہیں، زبان ایک ذریعہ اظہارِ خیال ہی نہیں بلکہ کسی ملک، قوم یا خطے کی عظمت و وقار اور قومی اتحاد کی علامت بھی ہے، پاکستان اسلامی ملک کی حیثیت سے دنیا کے نقشے پر نمودار ہوا، پاکستان کے قیام سے قبل بھی علاقائی زبانیں علاقوں کے نام پر موسوم اور یہاں کے لوگوں کے درمیان رابطہ، تعلق، رشتہ، واسطہ اور اظہارِ خیال کا ذریعہ تھیں جیسے صوبہ سندھ کی زبان سندھی، بلوچستان کی بلوچی، خیبر پختونخوا کی پشتو، پنجاب کی پنجابی اور ان سب زبانوں کے درمیان رابطے کی زبان سرائیکی تھی جو اب بھی مذکورہ چاروں صوبوں میں اکثر گھروں میں بولی اور سمجھی جاتی ہے۔ زندگی کے مختلف پہلوؤں اور ان کے نقطہ ہائے نظر کا اظہار، پھر اظہار کے لیے زبان کی یکسانیت اور اشتراک لازمی امر ہیں۔

برصغیر پاک و ہند میں سرائیکی زبان اور کلچر کا ہماری شخصیت، اخلاق و کردار اور مذہبی ساخت پر بہت گہرا اثر ہے، سرائیکی جیسی قدیم زبان میں ہمارا ثقافتی، دینی، تہذیبی اور اسلامی سرمایہ بدرجہ اتم موجود ہے۔ اس لحاظ سے سرائیکی زبان کے انسانی شخصیت پر خوشگوار اور مثبت اثرات ہیں۔ یہ زبان ہماری ذاتی، اجتماعی، انفرادی اور معاشرتی الغرض بین البراعظمی سطح پر بھی رابطے، پل اور ایک کڑی کی حیثیت رکھتی ہے۔

سرائیکی زبان و ادب کی تاریخ اور اس کے اسبابِ زوال:

مختصر آئیہ کہ آج سے تین (۳) ہزار سال پہلے اس خطے قدیم "ملتان" میں "آسور" قوم کی حکومت تھی، یہ دور قبل از مسیح کہلاتا ہے، زمانے کے حالات و تغیرات کے ساتھ ساتھ اس خطے اور اس کی "بولی" کا نام بھی بدلتا رہا۔ ان تبدیل پذیر ناموں میں سے یہاں کی قدیم بولی کا نام پہلے "آسور کی" بعد میں "آسور کی" پھر "سراوا کی" اور آخر کار موجودہ نام "سرائیکی" ہوا۔ اسی طرح دنیا کے اس قدیم خطے کا نام بھی "ملیٹھان"، "مولتان اور پھر "ملتان" زبانِ زعام ہوا۔ یہ بھی یاد رہے کہ قبل ازیں ملتان بھی سرزمینِ ہند تھا اس خطے کا قدیم کلچر ہندو ازم پر استوار تھا مگر جب ۹۳ ہجری میں محمد بن قاسم کی یہاں آمد ہوئی تو تمام علم و ادب کا محور مذہبِ اسلام بن گیا اور غوثِ بہاء الدین زکریا ملتانی سے لے کر شاہ حسین خان لنگاہ، حافظ جمال اللہ چشتی، منشی غلام حسن شہید، پیر علی مردان اویسی، حافظ مدد علی، خواجہ مراد، عبدالرزاق علی افغانی شہید المعروف بابا غریب شاہ، قاضی احمد دین، مولانا قائم الدین خان لنگاہ، مولانا نظام بخش قریشی، خواجہ محمد عبید اللہ ملتانی، خواجہ محمد حسین بخش ملتانی اور دیگر بے شمار علماء، صلحاء، فصحاء اور شعراء نے سرائیکی زبان و ادب کی مختلف حوالوں سے بھرپور خدمت کی، چونکہ نشر و اشاعت سے متعلق آوزاری ذرائع اور وسائل میسر نہ تھے اس لیے زیادہ تر قلمی علمی ذخیرہ جمع کیا گیا تاکہ آنے والی نسلوں کے لیے راہ نمائی کا ذریعہ بنے۔

اسی طرح سرزمینِ ملتان کی قدیمی لائبریریوں، کتب خانوں، اور بعض علم دوست گھرانوں کی ذاتی ملکیت میں قرآن پاک کے عربی متن کے ساتھ سرائیکی ترجمے موجود تھے، دیگر قیمتی قلمی کتب ہزاروں کی تعداد میں موجود تھیں، جن میں سرائیکی زبان کی انشاء پردازی اور اس کی گرائمر کے بارے میں مستند لغات (ڈکشنریاں) آج سے دو صدی قبل تک موجود تھیں۔

پُر امن فلاحی معاشرے میں دینی اقدار، مذہبی و ثقافتی روایات اور لسانیات و ادب کو فروغ اور تحفظ مل سکتا ہے مگر جس معاشرے میں صورتِ حال بے یقینی ہو جائے امن کی جگہ بد امنی کا دور دورہ ہو جائے تو وہاں ان عواملِ خاص کا فروغ تو درکنار ان کا باقی رہنا بھی محال ہو جاتا ہے، یہی پریشان کن صورتِ حال سرائیکی خطّے، اس کے لوگوں، اور سرائیکی لسانیات و ادب کے ساتھ اُس وقت پیش آئی جب ۱۸۱۸ء میں سرزمینِ ملتان کے سکون کو سکھ شاہی دور نے تاراج کیا، ملتان کے آخری مقامی معزز فرمانروا نواب مظفر خان شہید کو پورے خانوادے سمیت تہ تیغ کر دیا گیا اور اعلانِ عام کر دیا گیا کہ مساجد کو اصطل بنا دیا جائے اور مسلمانوں کے علم و فن کو یکسر تباہ کر دیا جائے۔ پھر کیا تھا سکھوں، ہندوؤں اور ان کے گماشتوں، لوٹ مار کرنے والے خونخوار لوگوں نے سرائیکی خطّے کے امن کو تہ و بالا کر دیا اور اس کے ساتھ ساتھ اپنی دھرتی اور اسلامی اقدار سے والہانہ پیار کرنے والوں کو تہ تیغ کر کے خون کی ندیاں بہادی گئیں تو دوسری طرف کتب خانوں میں نادر کتابوں، قیمتی لسانیاتی تحقیقی مواد غرضیکہ قرآن پاک کے قلمی نسخوں تک کو جلا کر خاکستر کر دیا گیا۔ ایک بار پھر تاریخ کے اُس ہولناک واقعے کو دہرایا گیا جو صلیبی جنگوں کے دوران ماضی میں مسلمانوں کے عظیم علمی و تحقیقی مرکز سپین کے ساتھ رونما ہوا تھا۔ اُس وقت بھی مسلمانوں کے تمام علمی، ادبی اور لسانی آثار و کتب خانے جلا دیئے گئے تھے۔ اسی طرح سکھ شاہی دور میں اس سرائیکی خطّے کو اکتیس (۳۱) برس تک تاراج کیا گیا، اس کی ثقافت اور لسانی تشخص کو بگاڑنے کے لیے تمام حربے استعمال کیے گئے۔

پھر ! ۱۸۴۹ء میں جب انگریزوں نے اس خطّے پر چڑھائی کی تو رہی سہی کسر انہوں نے نکال دی۔ عید گاہ میں توپیں نصب کر کے گولے پھینکے گئے تو قلعہ ملتان تباہ ہو کر کھنڈر بن گیا۔ تقریباً ایک سو سال تک بدیسی حکمرانوں نے ہمارے کلچر، زبان، حتیٰ کہ ہماری آزادی کو جی بھر کے پانمال کیا۔ تمام سرائیکی علاقوں کا مرکز قدیم زمانہ سے ہی ملتان رہا ہے۔ ڈیرہ غازیخان، جھنگ یا بہاولپور وغیرہ اس کے گرد و نواح شمار ہوتے تھے، تو ظاہر ہے، کہ زمانے کی چیرہ دستیوں سے مجموعہ طور پر یہ خطّہ اپنے لسانیات و ادب کے حوالے سے محروم و مغموم اور یتیم ہو کر رہ گیا۔

کچھ ذکرِ بچے کچھے قدیم سرائیکی ادب کا:

یہ جو کچھ قدیم قلمی سرائیکی ادبی لٹریچر زمانے کی دستِ برد سے بچ گیا تھا وہ اصل علمی خزانے کا عشرِ عشر بھی نہیں ہے، یہ بھی اسی طرح سے بچ گیا کہ یا تو لوگوں (علمی گھرانوں) کے پاس ذاتی طور پر محفوظ تھا یا پھر ملتان کے نواحی علاقوں میں تھا۔ جھنگ، یاریاست بہاولپور میں نواب صاحب کی ذاتی ملکیت یا ارد گرد کے علاقوں کی لائبریریوں میں محفوظ تھا۔ تین چار صدیوں پہلے تک کا یہ قلمی سرائیکی علمی ادبی سرمایہ آج بھی ضلع ملتان کے بعض گھرانوں یا مندرجہ ذیل کے پاس نہ صرف موجود و محفوظ ہے بلکہ ایک زمانہ استفادہ بھی کر رہا ہے:

۱۔ سردار جھنڈیر لائبریری موضع جھنڈیر تحصیل میلسی ضلع وھاڑی، اس لائبریری کے مہتمم صاحبان علم پرور اور دوسروں تک فیض پہنچانے والے لوگ ہیں۔

۲۔ حکیم آسہ بخش المعروف علامہ آسہ نظامی چک 10R-14 نزد جہانیاں۔

۳۔ جناب حبیب فائق سرپرست ادارہ فروغِ سرائیکی و پنجابی، ملتان۔

۴۔ پبلک لائبریری باغ لانگے خان ملتان، وغیرہ علاوہ آزیں بہاولپور، ڈیرہ غازیخان یا جھنگ اور ملک بھر کی دیگر لائبریریوں میں خصوصاً سیٹھ عبید الرحمن صاحب کی بہاولپور، شاہین کھروڑی (لودھراں)، کی ذاتی لائبریری میں بھی سرائیکی ادب کا بچا گچھا سرمایہ موجود ہے۔ سرائیکی زبان کی وسعت کا کمال دیکھیں کہ اس میں ملحقہ علاقائی لہجے بدلنے کی صلاحیت بدرجہ اتم موجود ہے اس ضمن میں یہ جان لینا از بس ضروری ہے کہ مختلف علاقوں کی آب و ہوا، اور بسنے والے لوگوں کی بود و باش کے باعث محض لہجے میں علاقائی تبدیلی واقع ہوتی ہے جس سے سرائیکی زبان کا لہجہ بنتا سنورتا ہے۔ یہ عوامی ردِ عمل ہے جو صدیوں سے جاری و ساری ہے۔ اس ضمن میں راقم کی ایک رُباعی سرائیکی زبان میں ملاحظہ فرمائیں جو سرائیکی زبان کے مختلف علاقائی لہجوں کی تشریح کے طور پر لکھی گئی ہے:

لہجے و کھرے و کھرن یار، زبان سرائیکی پکت ہے
ہنجاں بولیاں آلیاں کوں ایں بولی دی سکت ہے
ملتانی، ڈیروی لہجہ ہووے، ریاستی بھانویں جھنگوی
مٹھڑی بولی ہے سرائیکی سب گوں پوندی چھک ہے

نو ثابت ہوا کہ سرائیکی زبان سے مراد تمام علاقائی لہجے ہیں اور مختلف علاقوں کے دانشور اور محقق بغیر کسی احساس کمتری کے اپنی مادری زبان و لہجہ کو فروغ دے رہے ہیں اور رسم الخط بھی (سرائیکی لکھنے کے لیے) کم از کم پاکستان میں وجہ نزع نہیں ہے مقصد تحریر کرنا ہوتا ہے، کسی بھی زبان کی ایسی تحریر جو پڑھنے والوں کے لیے باعثِ ابلاغ ثابت ہو۔ یوں اس قرآن پاک کا ترجمہ سرائیکی زبان کے بہاولپوری (ریاستی) لہجے کی نمائندہ کرتا ہے۔ قبل ازیں خواجہ عبید اللہ ملتانی نے ۱۲۴۰ ہجری میں قرآن پاک کا سرائیکی ترجمہ کیا تھا جو قلمی نسخہ کی صورت میں موجود تھا، اسی طرح قدیر آباد ملتان ہی کے مولانا عبدالثواب نے ۱۲۷۰ ہجری میں مکمل ترجمہ کیا یہ بھی قلمی نسخہ بنا جبکہ اول و آخر دو پارے طبع بھی ہوئے، مولانا در محمد صاحب تونسوی خلیفہ حضرت خواجہ محمد شاہ سلیمان تونسوی نے ۱۲۶۵ ہجری میں سورۃ یسین، سورۃ الرحمن، سورۃ یوسف، سورۃ ملک اور سورۃ کہف کے ساتھ ساتھ قرآن پاک کے آخری پارہ کا بھی سرائیکی ترجمہ کیا جو موجودہ کتب خانہ سلیمانہ تونسہ شریف میں موجود ہے۔

حبیب فائق صاحب کے بقول نواز کاوش کے حوالہ سے ایک سو سالہ مطبوعہ قدیم نسخہ پرانی سرائیکی جسے انگریز شاہپوری زبان کہتے تھے دیکھا گیا ہے۔ اسی طرح مولوی حفیظ الرحمن بہاولپوری کا سرائیکی ترجمہ والا بڑی تقطیع کا مطبوعہ قرآن پاک بھی قابلِ دید ہے جو کہ سیٹھ عبدالرحمن صاحب کے ہاں دیکھا جاسکتا ہے، پھر ملتان میں ڈاکٹر مہر عبدالحق سومرہ نے قرآن پاک کا مکمل سرائیکی ترجمہ کیا جو ۱۴۰۴ ہجری میں پاکستان قومی ہجرہ کو نسل (اسلام آباد) کے مالی تعاون سے سرائیکی ادبی بورڈ ملتان کی سعی سے شائع ہوا۔ ڈاکٹر مہر عبدالحق نے اغلاط نامہ مرثب کر کے مدرسہ انوار العلوم کی انتظامیہ کے (قرآنی نسخوں سمیت) سپرد کیا کہ وہ یہ اغلاط نامہ شائع کرا کے شائقین کو قرآن پاک کے ہمراہ دیا کریں۔

ایک اور المیہ:

آبِ سرائیکی خطّے کے لوگوں کے لیے ایک المیہ یہ ہے کہ جن بزرگانِ دین اور صوفیائے کرام نے دینی حوالہ سے سرائیکی زبان و ادب کی خدمت میں اپنی عمریں بتائیں، قلمی کتابوں کی صورت میں علم محفوظ کیا اُن کے وارثان نے اُس ادب کو تو کوڑیوں کے بھاؤ بیچ دیا، بس خانقاہوں کی کھٹی کھا رہے ہیں، حالانکہ چاہئے تو یہ تھا کہ آج معروف خانقاہوں سے ملحق عظیم الشان قسم کی لائبریریاں اور دارالمطالعے قائم ہوتے، صرف خانقاہ عبیدہ قدیر آباد ملتان سے ملحقہ قدیمی مسجد میں سرائیکی زبان میں روایتی خطبہ جمعہ و عیدین پر ہوتا ہے جسے مستحسن تقلید کہا جاتا ہے۔

سرائیکی ادب کی ترقی میں خوش کن مرحلہ:

پاکستان بن جانے کے بعد کچھ آزادی اور سکون اس خطّے کو نصیب ہو گیا تو جب سے ایک نئے و لولے، شوق اور اپنی دھرتی اور مادری زبان کو کچھ لوٹا دینے کے جذبے سے سرشار باہمت لوگ اپنے ادبِ اپنی لسانیات، اس کی گرائمر کے اُن خشک سوتوں کو پھر سے زندہ کرنے کا عزم لے کر میدانِ عمل میں آئے، اپنے کلچر اپنی زبان اور سرائیکی ادب کے لیے نئے سرے سے تدوین و تحقیق کا کام کیا۔ بہت سے لوگ اپنا یہ فرض منصبی پورا کرتے کرتے اپنی طبی عمر پوری ہونے کے بعد اس جہانِ فانی سے کوچ کر گئے ان میں جناب ریاض انور، ڈاکٹر مہر عبدالحق، صابر ملتانی، عاشق حسین حسینی، بشیر حسین ظامی، علامہ عتیق فکری، مولانا نور احمد خان فریدی، پروفیسر علامہ دلشاد کلانچوی، حسن رضا گردیزی، اور دیگر کئی اصحاب کے اسماء گرامی قابلِ ذکر ہیں اور اب بھی بے شمار لوگ یہ فریضہ ادا کر کے اپنی بہمت و استطاعت کا اظہار کر رہے ہیں۔

سرائیکی زبان و ادب کے شائقین کی توجہ کے لیے:

پاکستان بننے کے بعد سرائیکی ادب پر بطور خاص ملتان میں جو کام ہوا وہ ریاستی اور ڈیروی لہجوں میں ہوا شاید اس لیے کہ کام کرنے والے زیادہ تر سرائیکی ادیبوں کا تعلق انہیں علاقوں میں سے تھا۔ فی زمانہ ملتان، بہاولپور میں جو سرائیکی بولی یا لکھی جاتی ہے یہ بہت آسان ہے اور تحریر کے حوالہ سے اختصار کی بھی حامل ہے اس لیے ضرورت اس امر کی ہے کہ سرائیکی کے مذکورہ لہجوں میں ادبی کام کو فروغ دیا جائے سرائیکی لسانیات و ادب سے وابستہ افراد بھی دنیا بھر میں سکونت پذیر ہیں انہیں بھی اپنی مادری زبان کی اہمیت و افادیت کا احساس کر کے اس زبان کے فروغ کا فریضہ انجام دینا چاہیے۔ دورِ جدید میں دنیا شعور کے حوالے سے سمٹ کر ایک نقطے پر مڑتے ہو گئی ہے ضرورت اس امر کی ہے کہ بین الاقوامی میڈیا کے ذریعے دنیا بھر میں بکھرے سرائیکی لوگوں کو اپنی مادری زبان میں انٹرنیشنل چینلز پر بھی پروگرام جاری کرنے چاہئیں۔

سرائیکی زبان ہماری تہذیبی، دینی اقدار، قومی روایات اور شناخت کا قیمتی اثاثہ ہے۔ اسے بین الاقوامی سطح پر بھی روشناس کرانا وقت کا اہم تقاضا ہے اور اس ضمن میں، کسی بھی معاشرے میں انسانی و معاشرتی اقدار، صداقتوں، محبتوں کی تلاش اور زندگی کی معنویت کی مشعل کو روشن رکھنا دانشوروں کا فریضہ ہے۔ اور اپنا یہ فریضہ پوری ذمہ داری کے ساتھ جناب پروفیسر دلشاد کلانچوی نے زیرِ نظر قرآن شریف

کے ترجمہ کی صورت میں ادا کر کے ذخیرہ آخرت بھی بنا لیا ہے۔ قرآن پاک مخزنِ علم ہے ہر بندہ تو اس کی تلاوت کا حق بھی ادا نہیں کر سکتا چہ جائے کہ اس کا پورا ترجمہ کیا جائے، ایسا عظیم کام بتوفیقِ الہی ہی سر انجام ہو سکتا ہے۔

! ایں سعادت بزورِ باژو نیست تانہ بخشند خدائے بخشندہ

میٹھی سرائیکی زبان پڑھنے کا آسان کلیہ:

سرائیکی زبان پڑھنے اور لکھنے کا شوق رکھنے والوں کے لیے کئی بنیادی قاعدے قبل ازیں تالیف ہو چکے ہیں جو مفید و مددگار ثابت ہو رہے ہیں، لیکن کچھ لوگوں کے نزدیک شاید وہ الجھا دینے والا عمل بن کر رہ گئے ہیں۔ سہل نگاری کے شائقین کی خاطر اس مضمون میں مختصراً سرائیکی پڑھنے کا آسان کلیہ پیش کر رہا ہوں جو لکھنے والوں کے لیے بھی مفید و معاون ثابت ہوگا۔ اس کلیہ کو یاد کر لینے والا ہر وہ شخص جو اردو یا پنجابی پڑھ سکتا ہو بہت جلد وہ صحیح تلفظ میں سرائیکی پڑھ لکھ سکے گا۔ انشاء اللہ!

قابل غور بات یہ ہے کہ اردو قاعدے میں جتنے مفرد حروف یا مرکب الفاظ ہیں وہی تمام کے تمام سرائیکی میں بھی استعمال ہوتے ہیں۔ مگر یہ بھی یاد رہے کہ کسی بھی زبان کا لہجہ اختیار کرنے کے لیے چند ضروری باتیں توجہ طلب ہوتی ہیں جو کہ سرائیکی کے لیے بھی ہیں۔ ”الف“ سے ”لے کر“ سی ”تک جتنے حروف اردو والے ہیں ان میں سے صرف پانچ حروف ایسے ہیں جن کو پڑھتے وقت زبان کو نرمی کے ساتھ منہ ڈھیلا کر کے استعمال کرنا ہوتا ہے ان مخصوص حروف کی نشانی یہ ہے کہ ان کے نیچے یا اوپر ایک اضافی نقطہ لگایا جاتا ہے (محض پڑھنے والوں کی یاد دہانی کے لیے) یہ نقطہ عمودی طور پر لکھا جاتا ہے۔ وہ مذکورہ حروف یہ ہیں:

”پ“ - ”ج“ - ”ڈ“ - ”گ“ اور پانچواں حرف ہے ”نون“ جس کے اوپر ایک اضافی ”ط“ لکھا جاتا ہے وہ اس طرح ”ن ط“ یاد رکھنے والی بات یہ ہے کہ اوپر والے چار حروف کو جو اضافی نقطے کے ساتھ لکھے گئے ہیں، کو نرم زبانی سے پڑھنا ہے جبکہ اس اضافی ”ط“ والے ”نون“ کو غٹھ کر کے ”ز“ کی آواز میں پڑھنا ہے، جیسے ”چکھٹ، رووٹ، کھاوٹ، پیوٹ“ والے لفظوں میں صوتی اثر پیدا ہوتا ہے۔ سرائیکی تحریر پڑھنے کے لیے اسی بنیادی کلیہ کو یاد کر لینے کے بعد چند مزید درج ذیل باتوں کا بھی خیال رکھنا ضروری ہے کہ (ہمزہ) ”ء“ الف کے ہی صوتی اثر کے طور پر لکھا جاتا ہے مثلاً ”عج“ یا ”اچ“ دونوں کا معنی ایک ہی بنتا ہے یعنی ”یچ“۔

ایک اور لفظ ہے ”کیا گال ہے“ کے آخر میں پورا ہے ”لکھنے کی بجائے اختصار سے کام لیتے ہوئے صرف“ ”ہ“ بھی لکھ دیا جاتا ہے۔ اور تحریر کرنے والے پر منحصر ہے کہ وہ اس کو کس انداز میں لکھے۔ یہ بھی وسعتِ زبان کا ایک خاصہ ہے کیونکہ اس ایک حرف ”ہ“ کو نیچے زیر لگا دینے سے ہی مدعا ئے کلام پورا ہو جاتا ہے۔

ایک اور لفظ اردو عبارت میں ہے ”تاکہ“ اس کی جگہ سرائیکی میں لفظ ”تاں جو“ ہے۔ اسی طرح ”لیکن“ کی جگہ سرائیکی میں لفظ ”پر“ اور ”جبکہ“ کی جگہ ”جہاں جو“ اور ”کیونکہ“ کا تبادل ہے کیوں جو۔

کسی بھی سرائیکی تحریر میں ان الفاظ کا استعمال زیادہ تر لکھنے میں آتا ہے۔ لہذا سرائیکی پڑھنے والے حضرات ان لفظوں کی تکرار سے پریشان نہ ہوں بلکہ ان کی ضرورتِ لفظی کو جان لیں۔

آئیے ایک وضاحت یہ بھی کرتے چلیں کہ بعض مفکرین سرائیکی لسانیات و گرائمر نے تحریر کرتے وقت مذکورہ حروف کے نیچے ایک کی بجائے بعض متذکرہ حروف پر نشاندہی کی غرض سے دو (۲) اضافی نقطے بھی لگانے کے عمل کو رواج دیا ہے جیسے ”گپ“ اور بعض نے ان دو حروف ”ڈ“ اور ”گ“ پر اوپر کی طرف نشاندہی کے لیے اضافی نقطہ لگانے کو رواج دیا ہے اور جناب پروفیسر دلشاد کلانچوی اس کے عامل تھے۔ یہ سب اس لیے درست ہے کہ یہ ایک ضمنی ترمیم ہے کوئی بنیادی اختلاف تحریر نہیں۔ مقصد محض وہی ہے کہ ان حروف کو ایک یا دو اضافی نقطوں کی نشاندہی کر کے بتلانا یہی مقصود ہے کہ ان مخصوص صوتی اثر والے سرائیکی لفظوں کو نرم زبان سے آدا کیا جائے۔ نقطوں کے معاملے کو اسی ہدایت میں ذہن نشین کر لیا جائے اور پوری روانی کے ساتھ سرائیکی زبان پڑھنے کا لطف اٹھایا جائے۔

سرائیکی زبان کی فصاحت و بلاغت:

سرائیکی زبان کی ایک اہمیت یہ بھی ہے کہ عربی زبان کی طرح یہ بڑی فصیح و بلیغ زبان ہے۔ جس طرح عربی زبان میں زبر، زیر، پیش کے فرق پر بعض لفظوں میں صیغہ اور بعض میں معنی تک بدل جاتا ہے، سرائیکی زبان کا معاملہ بھی کچھ اسی طرح کا ہے، ایک لفظ جو مذکر کے لیے استعمال ہوتا ہے وہ مؤنث کے لیے بھی، اس کی مثال کے لیے یہ چند لفظ دیکھئے: ”کُکڑ“ بمعنی مرغہ کے ہے تو ”کُکڑ“ مرغی، اسی طرح ”چھوہر“ (لڑکا) تو ”چھوہر“ (لڑکی) اور آب دیکھئے ان اعراب کے نیچے یا اوپر ہو جانے کی صورت میں لفظ کا معنی کیسے بدلتا ہے: ایک سرائیکی لفظ ہے ”ہولی“ (گائے بھینس کا پہلاناڑہ) اور اگر اسی ”پ“ پر پیش لگ جائے تو یکسر معنی بدل جاتا ہے وہ یوں: ”ہولی“ (اس سے مراد قمیض کا کف ہے)، ایک اور لفظ دیکھئے جیسے ”کھلّ“ بمعنی مُسکرانے کے ہے تو ”کھلّ“ بمعنی دروازہ یا کسی چیز کے کھلنے کے زمرے میں آتا ہے۔ ایک اور مثال دیکھئے: لفظ ہے ”پھٹّ“ (پھٹ جانے سے مراد) اب اسی لفظ کے نیچے زبر لگادیں تو بن جائے گا ”پھٹّ“ (ناراض ہونے کی کیفیت) اور اب اسی لفظ پر پیش لگادیں تو بن جائے گا ”پھٹّ“ (یعنی بھاگ جانا)۔

ایک اور سرائیکی لفظ لیجئے ”گوڑ“ (اس کا معنی ہے جھوٹ) اب اسی لفظ پر پیش کی بجائے زبر لگادیں تو بنے گا ”گوڑ“ (یعنی گرواہٹ) ایسی سینکڑوں مثالیں بھی ہیں۔ ان چند مثالوں کو پیش کرنے کا مقصد یہ ہے کہ عربی زبان کی طرح سرائیکی تحریر میں بھی جو زبر، زیر، پیش لکھا گیا ہو اُسے خصوصی توجہ سے پڑھنا لازم ہے تبھی سرائیکی یا پنجابی زبان کے صحیح لفظ آدا ہو پائیں گے۔ پڑھنے والوں کی دلچسپی کے لیے ایک اور اہم بات بتلا دوں جو کہ بڑی قابل غور ہے۔ آپ نے اکثر اجاب کو یہ کہتے ہوئے سنا ہوگا کہ ”سرائیکی ایک میٹھی زبان ہے“ تو کبھی کسی نے اس امر پر غور کیا کہ اس میں مٹھاس کس شکر (چینی) سے آئی ہے؟ اس ضمن میں یہ واضح کر دینا از بس ضروری ہے کہ ہم نے اپنے اس مضمون میں جن اضافی نقطوں والے حروف کا ذکر کیا ہے کہ ان کا صوتی اثر بدلنے کے لیے انہیں جس نرم خونی سے آدا کرنا ہوتا ہے زبان کی وہی لوچ ہی مٹھاس کا درجہ رکھتی ہے، چونکہ زبان سے لفظوں کی ادائیگی میں سختائی ختم ہو جاتی ہے نتیجتاً سرائیکی زبان بولنے میں ایک مٹھاس سی پیدا ہو جاتی ہے جو سننے والوں کی سماعت میں رس گھولتی ہے، اسی لیے نہ صرف یہ جملہ عرف عام میں کہا جاتا ہے بلکہ اس کلمے کی بناء پر حقیقتاً یہ ثابت ہو جاتا ہے کہ واقعی سرائیکی ایک میٹھی زبان ہے۔ تو لیجئے اس ضمن میں راقم کا ایک سرائیکی شعر پڑھ لیجئے:

جیکوں سُٹ تے اکھڑی نندر گوں آندی ہے پئی لولی لاریب ہے او خواجہ سنیں دی مٹھڑی سرائیکی ہولی

سرائیکی زبان میں تشبیہات اور استعارات کی چاشنی، خیالات کی خوشبو، کلاسیکل ردیم، نرم ٹوٹی کے باعث کانوں میں رس گھولتی شیرینی، الفاظ و معانی کی وسعت اور فصاحت و بلاغت کا ایک سمندر موجزن ہے۔ لیکن جب ہم احساس کمتری یا روایتی بے توجہی کے باعث اپنی مادری زبان کو اپنے بچوں کے ساتھ گریز کی پالیسی اپنائیں گے تو اپنی آئیوالی نسلوں کے ساتھ بہت بڑا ظلم کریں گے۔

حضرت سلطان باہو کا صوفیانہ کلام فیض مدام سرائیکی زبان کے جھنگوی لہجے کا بے مثل شاہکار ہے۔ اسی طرح حضرت بابا فرید شکر گنج کا کلام سرائیکی کے پنجابی لہجے کا، تو تاجدار سرائیکی حضرت خواجہ غلام فرید (کوٹ مٹھن) کا عارفانہ کلام جو کہ ”دیوان فرید“ کی صورت میں یکجا کیا گیا ہے سرائیکی زبان کے ملتانی، ڈیروی اور ریاستی (بہاولپوری) لہجوں کے اشتراک کا عظیم شاہکار ہے جو کہ سرائیکی زبان کی صورت میں یکجا کیا گیا ہے سرائیکی زبان کے ملتانی، ڈیروی اور ریاستی (بہاولپوری) لہجوں کے اشتراک کا عظیم شاہکار ہے جو کہ سرائیکی زبان کی اصل معراج ہے یہ بات اغلب ہے کہ خواجہ صاحب کے کلام میں سرائیکی کا قدیم ملتانی لہجہ غالب ہے جبکہ ان کے استعارے سابق ریاست بہاولپور کے خط روہی، تھل وغیرہ کے معروف و مذکور ہیں۔

زیر مطالعہ قرآن پاک ہذا کا سرائیکی ترجمہ بہاولپوری (ریاستی) لہجہ کی سرائیکی کا نمائندہ ہے جو کہ نہایت سہل اور سادہ انداز کا بھی حامل ہے۔ پروفیسر دلشاد کلانچوی (مرحوم) نے نئی الامکان ترجمے کا حق ادا کرنے کی اپنے تئیں پوری کوشش کی ہے۔، مترجم کی سرائیکی زبان و ادب سے والہانہ محبت یہ بات ثابت کرتی ہے کہ انہوں نے متذکرہ بالا صوفیاء کرام کے روحانی تصرف کو اپنے وجدان کے ذریعے آشکار کیا ہے، اور تمام پاکیزہ جذبوں کو یکجا کر کے کلام اللہ کے ترجمے کا فریضہ سر انجام دیا ہے۔ جو طریقہ راقم نے قبل ازیں لکھ دیا ہے اگر اسے پیش نظر رکھ کر پڑھیں تو مجھے یقین کامل ہے کہ ہر خواندہ شخص اس ترجمے کو بآسانی پڑھ کر قرآن کریم کے مفہوم و مطالب کو سمجھ سکتا ہے۔ اللہ تعالیٰ ہمیں قرآن پاک پڑھنے اور اسے صحیح معنوں میں سمجھنے کی توفیق و استطاعت نصیب فرمائے۔ (آمین ثم آمین)۔

تحریر: ابن کلیم احسن نظامی (مرحوم)، (پبلشر قرآن پاک - ۵ جنوری ۲۰۰۰ء)

ہم مسلمانوں کا مقصد زندگی تفہیم کتاب اللہ، تعمیل کتب اللہ اور تبلیغ کتاب اللہ ہونا چاہئے

ضابطہ

قرآن شریف :-	بمعدہ عام فہم اور آسان سرائیکی ترجمہ
مترجم :-	پروفیسر دلشاد کلانچوی (مرحوم)
طرز نگاشت :-	عربی متن خط نسخ، سرائیکی ترجمہ نستعلیق میں
کتابت کنندہ :-	ابن کلیم، حامداً اقبال خان، محمد یوسف جاوید
ابتدائی مسطر :-	محمد آصف اقبال خان، نگاہ، حامداً اقبال خان، کلیدی
سنجھال کاغذ :-	محمد طارق حبیب (طارق پلاسٹک ملے)
	ملک محمد صفدر ایڈووکیٹ، نشاط احمد صدیقی ایڈیٹر
پروف ریڈنگ :-	ملک فہم شہیر، محمد جمال حسن، نگاہ، پبلشر کلیم خان، نگاہ
طباعت آفٹ :-	استاذ نذیر احمد حبیب شیر، ربانی پرنٹرز، پرانی غلامی ملتان
جلد بندی :-	سجاد جید عثمانی ملتان، بک بانڈنگ شاہ فیصل کالونی
	ایم آر ملتان، فون ۵۴۶۶۸۸
پبلشر :-	ابن کلیم احسن نظامی، کلیم پبلشرز حسن پروانہ روڈ
	ملتان شریف، فون ۵۱۰۵۴۵
معاون طباعت :-	کلیم آرٹ پریس حسن پروانہ روڈ ملتان، ”
معاون مخلص :-	جناب گل حمید خان (بہاولپور)
سہن طباعت :-	۲۶ رمضان المبارک ۱۴۲۸ھ بمطابق ۵ جنوری ۲۰۰۷ء

1- سورة الفاتحة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
1.	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اللہ دے نال نال جہڑا بہنوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے۔ (۱)۔
2.	الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	خاص تعریف تاں اللہ کیلئے ہے، جہڑا ساریاں جہاناں کوں پالنے والا ہے۔ (۲)۔
3.	الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	جہڑا بہنوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے۔ (۳)۔
4.	مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ	قیامت دے دے ڈنڈے دا مالک ہے۔ (۴)۔
5.	إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ	آساں تہڈی ای عبادت کریںدے ہیں۔ اے تیں کنوں ای مدد منگدے ہیں۔ (۵)۔
6.	اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ	اساں کوں سیدھا رستہ دکھا۔ (۶)۔
7.	صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ	رستہ اُنھاں لوکاں دا جنہاں اے تیں آئیاں نعمتاں بھیجن نہ کہ جنہاں اے تیں تہڈا غضب رے، اے نہ کہ جہڑے گمراہ ہن۔ (۷)۔

2- سورة البقرة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اللہ دے نال نال جہڑا بہنوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے۔
1.	الْحَمْدُ لِلَّهِ (۱)	الف لام میم (۱)۔
2.	ذَٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ	ایہ ہک خاص کتاب ہے، جیندے وچ کوئی شک والی گالھ کائے نہیں پرہیزگار لوکاں کیلئے ہدایت ہے۔ (۲)۔
3.	الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ	جہڑے جو اُن ڈٹھے اے ایمان گھن آئین۔ اے نماز قائم رکھندن،

	الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ	آتے آساں اُنھاں کوں جہڑا رزق بخشیا ہوئے او کوں ہلائی چلائی رکھین (۳)۔
4.	وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ	آتے اُنھاں لوکاں کیتے وی (ہدایت ہے) جہڑے جو ایمان گھن آندن اوندے اُتے جہڑا کجھ تیدے اُتے نازل تھئے، اُتے جہڑا کجھ تیں کنوں پہلے نازل تھیندا ریہے اُتے قیامت اُتے وی یقین رکھیندن (۴)۔
5.	أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمْ الْمُبْلَغُونَ	ایہے لوک آپئیں رب دی طرفوں ہدایت اُتے ہن، اُتے ایہے ای کامیاب رہن والے ہن (۵)۔
6.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	جنہاں لوکاں ایمان گھن آون کنوں انکار کیتے، تُساں اُنھاں کوں ڈراؤ سمجھاؤ یا نہ ڈراؤ سمجھاؤ، اُنھاں کیتے کوئی فرق نہیں پوندا، (ایہ اصلوں) ایمان نہ گھن آسن (۶)۔
7.	خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	اسے نے اُنھاں دے دلاں اُتے تے اُنھاں دے کناں اُتے مہر لا ڈتی ہے۔ پیا ایہ جو اُنھاں دیاں اکھیں اُتے پردہ پیا ہوئے، اُتے اُنھاں کیتے وڈا عذاب (تیار) ہے (۷)۔
8.	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ	آتے لوکاں وچوں بعضے او وی ہن جہڑے آکھن جو آساں تاں اسے اُتے اُتے قیامت دے ڈیندے اُتے ایمان گھن آئے ہن۔ اصل وچ ایہ ایمان نہیں گھن آئے (۸)۔
9.	يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ	ایہ تاں اسے کوں تے اُنھاں لوکاں کوں جہڑے جو ایمان گھن آئن، دلبہ ڈیندن، پر او کہیں کوں کوئی دلبہ نہیں ڈے سگدے۔ ہا، آپئیں آپ کوں ضرور ڈیندن، اُتے او ایں گالھ کوں نہیں سمجھدے (۹)۔
10.	فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ	اُنھاں دے دلاں وچ (کفر دی) بیماری ہے، اسے نے اُنھاں دی ایں بیماری کوں پیا وی ودھا چھوڑے، اُتے اُنھاں کیتے وڈا دردناک عذاب (تیار) ہے کیوں جو اُنھاں کوڑا مارینے (۱۰)۔

11.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ	آتے چڑاں اُنھیں کوں آکھیا ویندے جو زمین (دُنیا) اُتے فساد نہ مچاؤ تاں او آکھن، آساں تاں سُدھارن والے ہیں (۱۱)۔
12.	أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ	خیال رکھائے، بیشک ایہ لوک فساد گھٹن والے ہن، وَل ایہ جو اُنھیں کوں کوئی شعور وی کائے نہیں (۱۲)۔
13.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ	آتے جہڑے ویلے اُنھیں کوں آکھیا ویندے جو جیں طرح پئے لوک ایمان گھن آتن، تُساں وی ایمان گھن آوتاں آکھندن، جو کیا آساں وی اُنھیں پاگلاں دی کلی ایمان گھن آؤں، سمجھ گھنوں، جو خود ایسے ای پاگل ہن، پر ایں گالھ کوں سمجھدے اصلوں کائے نہیں (۱۳)۔
14.	وَإِذَا قَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤْنَ	آتے جہڑے ویلے ایمان آئن والیاں کوں بلدن، تاں آکھندن آساں وی ایمان گھن آیسے، اُتے وَل جہڑے ویلے آپٹیاں شیطان وڈیریاں نال کھٹے بہندن تاں آکھندن، آساں تاں اصلوں تہاڑے نال ہیں، اُنھیں نال محض مخول کیتا سیسے، (۱۴)۔
15.	اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ	خود اسے اُنھیں نال مخول کریندے، اُتے اُنھیں کوں ڈھل ٲٹی ہوئی ہے، تاں جو آپٹیاں گراہیاں وچ پڈیے رین (۱۵)۔
16.	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اسْتَرَوْا الصَّلَاةَ بِالْهَيْدَىٰ فَبَارَحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ	ایہ تاں او لوک ہن جنہاں ہدایت دے عوض گراہی ٹل گھدی ہوئی ہے نہ تاں اُنھیں دے ایں وپار نے اُنھیں کوں کوئی نفع ٲٹے اُتے نہ اُنھیں کوں ہدایت نصیب تھئی ہے (۱۶)۔
17.	مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ	اُنھیں دی مثال تاں اُوں شخص وانگوں ہے جہڑا آندھاری (رات کوں) بھاہالے، وَل چڑاں او بھا اوئدے آسوں پاسوں دے شئیں کوں روشن کر گھنے، تاں وَل اسے اُنھیں دا سو جھلا و نچا پھلا ٲیوے اُتے اُنھیں کوں ایں طرح آندھاریاں وچ چھوڑ ٲیوے جو او کجھ ٲیکھ وی نہ سگن (۱۷)۔

18.	صَمَّ بَصْمُكُمْ عَمِيَ فَهُمْ لَا يَرَوْنَ	ایہ لوک بُڑے ہن، گونگے ہن، اندھے ہن تے ہدایت والے پاسے آندے وی نہیں (۱۸)۔
19.	أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِم مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ	یا وَتِ انھاں دی مثال آسمان کنوں وَسَّٹْ والے اُوں یئہ وانگوں ہے جیندے وچ اندھارے ہووِن، گا جاں ہووِن، تے کھن ہووے، تے ایہ مَرَوَنجھ دے ڈر کنوں کٹاں وچ آپٹیاں انگلیں چا پاوِن، اسہ تاں کافراں کوں ہر پاسوں وَا چڑھایا ہویا ہے (۱۹)۔
20.	يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	ایویں لگدے جو اجھو بجلی (دی چمک) انھاں دیاں دیداں کوں جھٹی مار ویسے جھڑے ویلے بجلی دی چمک انھاں کیتے سو جھلا کریندی ہے، تاں او اُوں روشنی وچ ٹرن لگ پوندن آتے جھڑے ویلے انھاں اُتے اندھارا تھی ویندے تاں او کھڑے رہ ویندن۔ آتے جیکر اسہ چاہے تاں انھاں دے سٹٹ تے انھاں دے پُکھٹ کوں وی اصولوں مُکا چھوڑے، ایندے وچ کوئی شک کائے نہیں جو اسہ ہر شے اُتے قادر ہے (۲۰)۔
21.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ	ووئے لوکو! آپٹیں اُوں پالٹ ہاردی بندگی کرو جس تہاکو تے تُساں کنوں پہلے دے لوکاں کوں پیدا کیتے، تاں جو تُساں آپٹیاں گناہاں دے عذاب کنوں بچ سڳو (۲۱)۔
22.	الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فَرَاشًا وَالسَّيَّاتِ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ	(اسہ تاں او ہے) جس تہاڈے کیتے زمین کوں فرش بٹائے آتے آسمان کوں چھت بٹائی ہس۔ آتے (آسمان کنوں یئہ داپائیں و سائے تاں جو اُوندی وجہ کنوں میویاں دے ذریعے تہاڈے کیتے رِزق پیدا کرے، ہس کہیں کوں وی اسہ سَنواں ہرگز نہ بٹاؤ، آتے تُساں چاندے سمجھدے وی ہیوے (۲۲)۔
23.	وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَى عَبْدِنَا	آتے جیکر تہاکو اُوں (کتاب) وچ شک پوندے جھڑی آساں آپٹیں

	<p>فَاتُّوْا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوْا شُهَدَآءَكُمْ مِّن دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ</p>	<p>ہاں اُتے نازل کیتی ہے، تاں ول تُساں ایس وانگوں ہک سُورت تاں گھن آؤ، اُتے اسدے سوا جہڑے تہاڈے حماقتی ہوون، اُنھاں کوں وی سڈ گھنو جیکر تاں سچے ہیوے (۲۳)۔</p>
<p>24.</p>	<p>فَاِنْ لَّمْ تَفْعَلُوْا وَلَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِيْ وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِيْنَ</p>	<p>جیکر تُساں اتنا وی نہیں کر سگدے، اُتے تُساں کجھ کروی نہیں سگدے، تاں ول اوں بھانکوں ڈرتے بچو، جیندا ہل انسان تے پتھر ہن۔ ایہ تاں کافراں کیتے ای تیار کیتی گئی ہے (۲۴)۔</p>
<p>25.</p>	<p>وَبَشِّرِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ كُلَّمَا رُفِعُوْا مِنْهَا مِنْ شَرْبَةٍ زُرُّوْا قَالُوْا هٰذَا الَّذِيْ رُفِعْنَا مِنْ قَبْلُ وَاتُّوْا بِهٖ مُّتَشٰبِهًا وَلَهُمْ فِيْهَا اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ</p>	<p>اتے انھاں لوکاں کوں خوشخبری سُناؤ، جہڑے جو ایمان گھن آتن۔ اُتے نیک کم کریںدے رہن، جو بیشک اُنھاں کیتے اہجے باغ ہن، جنھاں وچ نہراں وگدیاں پئین، جہڑے ویلے اُنھاں باغاں وچوں کوئی میوہ بطورِ رزق پُٹا ویسی، تاں اکھیں ایہ تاں اوہو ہے جہڑا آسا کوں پہلے پُٹا گیا ہا، اُتے انھاں کوں دینا دے میویاں نال بلدی جلدی شکل والے میوے پُٹے ویسن، اُتے اُنھاں (باغاں، بہشتاں) وچ اُنھاں کیتے نیک پاک سانگے (جٹ) ہو سن، اُتے او اُنھاں باغاں بہشتاں وچ ہمیشہ ہمیشہ رہسن (۲۵)۔</p>
<p>26.</p>	<p>اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْيٰ اَنْ يُّضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوْذَةً فَمَا فَوْقَهَا فَاَمَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فَيُغْلَبُوْنَ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّهِمْ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَيَقُوْلُوْنَ مَاذَا اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهٖ كَثِيْرًا وَيَهْدِيْ بِهٖ كَثِيْرًا وَمَا يُضِلُّ بِهٖ اِلَّا الْفٰسِقِيْنَ</p>	<p>بیشک اسدے ایس گالھ کنوں نہیں شرمائدا، جو بھائیں مجھردی، بھائیں ایس کنوں اچی شے (مکھی مکڑے) دی کوئی مثال ڈیوے چا، بس جہڑے لوک ایمان گھن آتن او چنگی طرح جائدن، جو اُنھاں دے رب دی طرفوں ایہ ہک سچی تے موقع دی مثال ہے، اُتے او لوک جنھاں جو انکار کر پُٹے، اکھن جو ایس طرح دی مثال ڈیوے دا اسدے داکیا ارادہ ہے، ایس (نکی جہی) مثال نال تاں اوہوں لوکاں کوں گمراہ کر ڈیندے اُتے ڈھیر ساریاں کوں ایندے نال ہدایت وی ڈے ڈیندے، جیکر او گمراہ کریںدے تاں بس اکھیا نہ نن والیاں کوں (۲۶)۔</p>

<p>27</p>	<p>الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ</p>	<p>جہڑے جو اللہ دے نال کیتے ہوئے قول قرار کوں اوندے پکا کرڻ دے بعد تروڑ چھوڑیندن آتے دنیا دے جہڑے تعلق کوں رکھن دا اللہ حکم ڏیندے، او کوں چھوڑ ڏیندن، آتے دنیا وچ خرابیاں مچیندن، ایہی ای لوگ گھائے وچ رہن والے ہن (۲۷)۔</p>
<p>28</p>	<p>كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ</p>	<p>بھلا تھساں کیویں اللہ دے منکر تھی سگدیوے، کیوں جو تھساں بے جان ہاوے تاں اوں تہا ڏے وچ ساہ پاتا، ول تہا کوں مار ڏیسی، ول اوہو ای تہا کوں جیویسی، ول تہا کوں اوندے ای کول ول وٺجئیں (۲۸)۔</p>
<p>29</p>	<p>هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>اوتان اوہی جیں تہا ڏے کیتے زمین دیاں ساریاں شئیں پیدا کیتن۔ ول اوں آسمان بٹاؤں والے پاسے دھیان ڏتا، تاں ست آسمان بٹا تھہا چھوڑیے، آتے اوہر شے کوں چنگی طرح ڄاڻن والا ہے (۲۹)۔</p>
<p>30</p>	<p>وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَآءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ</p>	<p>(اتے او واقعہ یاد کر) ڇڏاں تیڏے رب فرشتیاں کوں اکھیا جو میں زمین آتے آڀراں خلیفہ مقرر کرڻ لڳاں، انھاں اکھیا، جو کیا تون زمین تے لیہو جیہے کوں آڀراں خلیفہ بٹاؤں لڳیں، جہڑا جو اوندے وچ فساد مچسی! آتے خون خرابہ کریسی، (ڇڏاں جو) آساں تیڏیاں تعریفاں کرڻ وچ لڳے ہوئے ہن، آتے تیڏی پاکی بیان کریںدے ہن، اللہ اکھیا، جو میں جہڑا کجھ ڄاڻداں تھساں نہوے ڄاڻدے (۳۰)۔</p>
<p>31</p>	<p>وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هٰٓؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ</p>	<p>آتے اوں آدم کوں ساریاں شئیں دے ناں شاں سکھائے ول انھاں کوں فرشتیاں دے اڳوڻ رکھوایا، تے اکھیا، جو جیکر تھساں سچے ہیونے، تاں میکوں انھاں دے ناں شاں ڏساؤ (۳۱)۔</p>
<p>32</p>	<p>قَالُوا سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ</p>	<p>انھاں اکھیا، تیڏی ذات پاک ہے، آسا کوں تاں انھاں دا کوئی پتہ کانے نہیں، سوائے اوندے جہڑا کجھ تھیں آسا کوں ڏسایا ہوئے بیشک تون سب تون زیادہ ڄاڻن والا تے وڏی حکمت والا ہیں (۳۲)۔</p>

33.	<p>قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ</p>	<p>آدم کوں آکھیس، جو اُنھاں کوں اُنھاں شَیں دے ناں ڈسا، پس چڈاں اُوں اُنھاں کوں اُنھاں شَیں دے ناں ڈسا ڈتے، تاں اللہ فرشتیاں کوں آکھیا، کیا میں تہا کوں آکھیا نہ ہم جو میں آسماناں تے زمین دیاں ساریاں لکیاں پھیاں شَیں چاٹداں آتے او وی چاٹداں جو کجھ تُساں ظاہری کریندو، آتے جہڑا کجھ تُساں دل وچ لکیندے دے (۳۳)۔</p>
34.	<p>وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ</p>	<p>جہڑے ویلے آساں فرشتیاں کوں حکم ڈتا، جو آدم دے اگوں جھکو، تاں سارے جھک گئے پر ابلیس نہ جھکیا۔ آکھیا نہ میں تے وڈائی وچ آگیا، آتے انکار کرٹ والیاں وچوں تھی گیا (۳۴)۔</p>
35.	<p>وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ</p>	<p>آتے آساں آدم کوں آکھیا اے آدم! تُوں تے تیڈی ذال بہشت وچ ٹکیے رہو، تے ایندے وچوں جتنی دل کریہے تے جتھوں دل کریہے کھاؤ پیو، آتے ہس ایں درخت دے کولہ نہ ونجائے نہ تاں آپڑیں آپ آتے ظلم کرن والیاں وچوں تھی ویسو (۳۵)۔</p>
36.	<p>فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ</p>	<p>آخر شیطان نے اُنھاں ڈوہائیں کوں اُوں درخت دو ورغلایا ایں طرح جتھاں او عیش عشرت وچ رہندے پے ہن، اُتھوں کڈھوا اچھوٹا ایں! آتے آساں حکم ڈے ڈتا جو بہشت وچوں تلے (دُنیا تے) لہ و نچو، بعضے تہا ڈے تہا ڈیاں بعضیاں دے دشمن ہن آتے تہا ڈے کیتے زمین آتے گئیے منجے وقت میں جاء ٹکاٹاں تے گزراں (مال متاع) دا انتظام ہے (۳۶)۔</p>
37.	<p>فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ</p>	<p>ہس آدم نے آپڑیں رب کنوں کجھ گالھیں سمجھ تے توبہ چا کیتی، ول رب نے اوندے آتے کرم دی نظر چا بھالی، بیشک او تاں بہوں توبہ قبول کرن والا تے وڈے رحم والا ہے (۳۷)۔</p>
38.	<p>قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ</p>	<p>ول آساں آکھیا جو تُساں سارے اُتھوں تلے لہ و نچو، ہس چڈاں وی</p>

مِثْقَىٰ هُدًى مِّن تَبِعَ هُدًى فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	میڈی طرفوں تہاڈے کولھ کوئی ہدایت آوے، تاں جہڑے میڈی ہدایت اتے عمل کریسن انھیں کیتے نہ کوئی ڈر ڈکل ہے اتے نہ او موندھے تھیں (۳۸)۔
39. وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	اتے جنھاں لوکاں آساڈیاں آیاتاں کنوں منہ چا موڑیا، تے انھاں گوں کوڑا جاتا، ایہے تاں ہن دوزخ دی بھاوچ رہن والے ایہ اوندے وچ ہمیشہ ہمیشہ رہسن (۳۹)۔
40. يَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ	اے اسرائیل (یعنی یعقوب) دی اولاد! میڈی اوں نعمت گوں یاد کرو، جہڑی میں تہاڈے اتے بھیجی ہئی۔ اتے میڈے نال کیتے ہوئے وعدے گوں پورا چا کرو، میں وی تہاڈے نال آپڑیں کیتے ہوئے وعدے گوں پورا کریساں اتے محض میں کنوں ای ڈردے رہو (۴۰)۔
41. وَآمِنُوا بِمَا نَزَّلْتُ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أُولَٰ كَافِرِيْهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ	اتے اوں (قرآن) اتے ایمان گھن آو جہڑا میں بھیجے تے جہڑا جو اوں کتاب دے سچے ہوو ڈی تائید کریندے، جہڑی جو تہاڈے کولھ ہے اتے ساریاں کنوں پہلے ای اوندے انکاری نہ بنو، اتے میڈیاں آیاتاں کوں معمولی جیسے ٹل نہ ویچو، اتے ہس میں کنوں ای ڈردے رہو (۴۱)۔
42. وَلَا تَلْسِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ	اتے سچ کوں کوڑنال نہ رلاؤ بلاؤ، اتے نہ حق گالھ کوں لکایا کرو، اتے تساں (ایہ گالھیں) چاندے وی ہیوے (۴۲)۔
43. وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ	اتے نماز قائم کیتی رکھو۔ اتے زکوٰۃ ڈتی رکھو، اتے میڈے اگوں سر جھکاؤں والیاں نال رل تے رکوع کیتی رکھو (۴۳)۔
44. أَنْتُمْ مَّرُوءٌ النَّاسِ بِالْبِرِّ وَتَتَسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	ایہ کیا جو تہاں لوکاں کوں تاں نیکی کرن کیتے اہدے وے اتے خود کوں وسار ڈیندو، حالانکہ تہاں (خاص) کتاب وی پڑھو، کیا ایس گالھ دا احساس تہا کوں نہیں تھیندا (۴۴)۔
45. وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّهَا	اتے (ڈکھ تکلیف ویلے) صبر کرتے اتے نماز پڑھ تے سد منگی کرو

لَكَيْدٍ إِلَى الْخَاشِعِينَ	بیشک (نماز پڑھنے) ڈکھاکم لگدے پر انھیں گوں نہیں لگدا جہڑے جو عاجزی تے جھک نوائی کریدن (۴۵)۔
46. الَّذِينَ يَطُؤُونَ أَنفُسَهُمْ مَّلَأُوهَا رَبَّهُمْ وَانَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ	جہڑے ایہ خیال وی رکھندن جو انھیں آپڑیں رب کوں ضرور ملئیں تے او اوندو ول تے وُجھن والے ہن (۴۶)۔
47. يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ	اے اسرائیل (یعنی یعقوب) دی اولاد: تئیں میڈی اوں نعمت کوں وی یاد کرو، جہڑی میں تہاڈے اُتے بھیجی ہئی اُتے تہا کوں تمام جہاناں والیاں اُتے فضیلت ڈتی ہئی (۴۷)۔
48. وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةً وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	اُتے اُون ڈینہ کنوں ڈرو چڈاں کوئی کہیں دے ذرا جتی وی کم نہ آسکسی، اُتے نہ کہیں دی کوئی سفارش منی ویسی، اُتے نہ کہیں کوں معاوضہ گھن تے چھوڑیا ویسی، اُتے نہ انھیں کوں کوئی سد ڈتی وُجھ سگسی (۴۸)۔
49. وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سَوْمَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ	اُتے (بیا ایہ وی یاد کرو) چڈاں اساں تہا کوں فرعون دی قوم دی غلامی کنوں نجات ڈیوائی ہئی، او تہا کوں ہک گندا عذاب ڈتی رکھدے ہن، تہاڈے پتراں کوں کوہ چھوڑیندے ہن، اُتے تہاڈیاں ذالیں (دھیاں) کوں جیندا رکھیندے ہن، (ایں گالھ وچ) تہاڈے رب دی طرفوں تہاڈے کیتے ہک وڈی آزمائش ہئی (۴۹)۔
50. وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ	اُتے (یاد کرو جو) اساں تہاڈے کیتے دریا کوں پاڑ تے ڈوٹے ٹوٹے کیتا با چا، تے تہا کوں ایں رستے دے ذریعے نجات ڈیوائی اُتے فرعون دی اولاد کوں غرق کر چھوڑیا، اُتے تئیں خود اکھیں نال ڈیکھن والے ہاوے (۵۰)۔
51. وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ	اُتے (یاد کرو) چڈاں اساں موسیٰ کوں (ہدایت گھن وُجھن کیتے) چالیھ ۴۰ راتیں ٹکیے رہن کوں اکھیا با، تاں تئیں اوندے پچھوں وچھے کوں آپڑاں معبود بنا لگدا اُتے تئیں خود آپڑیں اُتے ظلم کرن والے بن

		گیو ہے (۵۱)۔
52.	ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	وَلِوِی اَیْنِدے بعد اَساں تہا کوں معاف کر ڈتا، تاں جو تِساں شکر گزار بَن وَ نَجو (۵۲)۔
53.	وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ	اَتے (یاد کرو) چڑاں اَساں موسیٰ کوں کتاب (توریت) ڈتی تے حق نا حق دی سُنجان ڈتی، تاں جو تِساں ہدایت پا گھنو (۵۳)۔
54.	وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ	اَتے (یاد کرو او وقت) چڑاں موسیٰ نے آپڑیں قوم کوں آکھیا جو اے میڈی قوم! ایہ پکی گالھ ہے جو تِساں وچھے کوں آپڑاں معبود بناتے آپڑیں آپ اَتے ظلم کیتے وے! ہس تِساں آپڑیں رَب دے اگوں توبہ تائب تھی وَ نَجو آپڑیاں (قصو روار) نفساں کوں مار ڈیو، اَیْنِدے وچ تہا ڈے رَب دے نزدیک تہا ڈے کیتے چنڳائی ہے بیشک اُوں تہا ڈی توبہ قبول کر گھدی ہے، بیشک او تہا ڈے اَتے نظر کرم کرن والا تے بہوں رحم کرن والا ہے (۵۴)۔
55.	وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَن نُّؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ	اَتے (او ویلا وی یاد کرو) چڑاں تِساں موسیٰ کوں آکھیا، جو اے موسیٰ! جیتو تِساں اَساں اسد کوں ظاہر اَنہ ڈیکھ گھنسون، تیڈے اَتے ایمان اَصْلُوں نہ گھن آسوں، وَل تہا کوں آسمانی بجلی پکڑ گھدا تے تِساں آپڑیاں آکھیں نال ڈیکھدے رہوئے (۵۵)۔
56.	ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِّنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	وَل اَساں تہا ڈے بے جان تھی تے ڈھپو وں دے بعد اُٹھا (جیوا) کھڑایا تاں جو تِساں میڈے احسان مَنو (۵۶)۔
57.	وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَیَ كُلَّوْا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِن كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	اَتے اَساں تہا ڈے اَتے بدلاں دی چھاں کیتی رکھی، اَتے تہا ڈے کیتے مَن تے سلوی (بیرے) لہندے رہوئے تاں جو پاک صاف شےیں کھا و پیو، جھڑیاں جو تہا کوں رزق دے طور تے ڈیندا ہم اَیْنِدے باوجود (نافرمانی کرتے) اُنہاں اَسا ڈا کجھ نہ وگاڑیا ہا، بلکہ آپڑیں آپ اَتے

		<p>ظلم کیتا ہائیں (۵۷)۔</p> <p>آتے (او ویلا یاد کرو) چڑاں آساں اُنھاں کوں آکھیا، جو ایں وَستی وَچ وَڑ وَنَجو، بس ایندے وَچ جتھوں چاہو، تے جیں طرح چاہو کھاؤ پیو، آتے دروازے وچوں عاجزی کریندیں ہونیں آتے (لفظ) حِطَّہ آکھیں ہونیں لنگھ وَنَجو، آساں تہاڈے قصور معاف کر ڈیسوں، آتے نیکی کرن والیاں کوں پیا وی ودھاتے ڈیسوں (۵۸)۔</p>
<p>58.</p>	<p>وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>پر جہڑے لوک ظالم ہن اُنھاں لفظ (حِطَّہ) کوں جہڑا جو اُنھاں کوں آکھیا گیا ہا، یک غیر لفظ (حِطَّہ یعنی کٹک) نال بدلا چا، بس آساں زیادتی کرن والیاں اُتے اسمان کنوں یک آفت بھیجی، کیوں جو اُنھاں نافرمانی کیتی ہئی (۵۹)۔</p>
<p>60.</p>	<p>وَإِذْ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ نَضِيقًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرِ بِهِمْ لَبِئْسَ لَكُم مَّا كَانُوا يَفْسُقُونَ</p>	<p>آتے (او ویلا وی یاد کرو) چڑاں موسیٰ نے آپڑیں قوم کیتے پائیں منگیا، تاں آساں آکھیا جو آپڑیں سوٹی فلاٹیں پتھرتے مار، بس اوں وچوں بارہاں ۱۲ جھارے یعنی (چشمے) وہ پے۔ تحقیق ہر قبیلے آپڑیں آپڑیں تڑ دی سُنجائ کر گھدی، بس اسدے ڈتے رزق وچوں کھاؤ پیو، آتے زمین اُتے فساد کرن والے بن تے نہ پھرو (۶۰)۔</p>
<p>61.</p>	<p>وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِئُ الْأَرْضُ مِنْ بَحْلِهَا وَإِثْقَالَ أُنْثَىٰ وَقَوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلَهَا قَالَ أَلَسْتَبْدُلُونَ الذِّی هُوَ أَذَىٰ بِالذِّی هُوَ خَيْرٌ أَلَبِطُوا مَضْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ</p>	<p>آتے (او ویلا وی یاد کرو) چڑاں تاساں موسیٰ کوں آکھیا جو اے موسیٰ ! آساں کنوں بگی قسم دے کھاٹیں اُتے صبر نہیں تھی سگدا، بس آپڑیں رب کنوں آساڈے کیتے دُعا منگ، جو آساڈے کیتے زمین وچوں جَمَن والے ساگ پتر، کھیرے پاییاں، تھوم، مورھی، وصل پیدا کر ڈیوے، اوں جواب دُتا جو کیا تاساں چنگی شے کوں گھٹائی شے نال وٹاؤں چہندو، ایہا گالھ ہے، تاں کہیں شہر وچ جل رہو، جہڑیاں شےآں آپڑیں کیتے منگدو، اُتھوں بل ویسن، آتے اُنھاں کوں ذلالت بھک ننگ</p>

	<p>وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوا يَعْتَدُونَ</p>	<p>ولھٹ گھدا، اُتے او اسدے غضب وچ آگئے، ایہ ایس واسطے تھیا جو او اسدے احکاماں کوں نہ منیندے ہن ! اُتے نبیاں کوں ناحق قتل کر چھوڑیندے ہن، ایندی ایہ وجہ وی ہئی جو انھاں نافرمانی کیتی ہئی۔ اُتے شرعی حدّاں کنوں نکل نکل ویندے ہن (۶۱)۔</p>
62	<p>إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَىٰ وَالصَّابِئِينَ مَن آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ</p>	<p>یقین کرو جو جہڑے لوک ایمان گھن آئے ہوون، یہودی ہوون یا صابئی (ستارہ پرست) ہوون، انھاں وچوں جہڑے وی اسدے اُتے قیامت دے ڀنڀ اُتے ایمان رکھندن، اُتے نیک عمل کریندن، پس اُنھاں دا اجر اُنھاں دے رب دے کوھ ہے، اُتے نہ اُنھاں کوں کوئی ڊر ڊھل ہوسی، تے نہ او مونجھے ڊگھے رہسن (۶۲)۔</p>
63	<p>وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>	<p>(اُتے او ویلا وی یاد کرو) چڙاں آساں تِساں کنوں قول قرار گھن گھدا اُتے کوہ طور تہا ڏے اُتوں اُچا چاکھڑایا، تاں جو کجھ آساں تہا کوں ڊٹے او کوں تکرپکرو، اُتے جو کجھ ایندے وچ ہے او کوں یاد کیتی رکھو، تاں جو تِساں متقی بن وڻجو (۶۳)۔</p>
64	<p>ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ</p>	<p>ول تِساں ایہ (قول قرار) کرڻ دے بعد پھر گیوہے، جیکر اسدے فضل تے اوندی رحمت تہا ڏے اُتے نہ ہوندی، تاں تِساں گھانا چاون والیاں وچوں تھی ویندے (۶۴)۔</p>
65	<p>وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِيِينَ</p>	<p>اُتے تِساں آپریں وچوں دے اُنھاں لوکاں کوں چنگی طرح چاڻدے وے، جنھاں نے چھنڻ والے ڀنڀ (مچھی داشکار کرتے) حد مکا چھوڑی ہئی، پس آساں اُنھاں کیتے حکم ڏے ڏنا جو ذلیل قسم دے بھولوں باند ر تھی وڻجو (۶۵)۔</p>
66	<p>فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّبَائِنَ يَدِيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ</p>	<p>آساں ایس واقعے کوں اوں ویلے دے لوکاں کیتے تے اُنھاں دے بعد آوڻ والیاں کیتے اُتے اسدے کنوں ڊرڻ والیاں کیتے ہک عبرت دی</p>

		شے بٹا چھوڑے (۶۶)۔
67.	وَاذْ قَالِ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ	آتے (یاد کرو) جڈاں موسیٰ نے آپڑیں قوم کوں آکھیا، جو یقین کرو جو اسہ ٹہاکوں حکم ڈیندے جو ہک گاں کوہ ڈیو، انھاں آکھیا بھادیں تاں توں آساڈے نال محول کریندیں، اوں آکھیا۔ میں اسہ کنوں پناہ منگداں متاں تہاں جاہلاں وچوں تھی و نجاں (۶۷)۔
68.	قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِصٌ وَلَا يَكْمُرُ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ	انھاں آکھیا، آساڈے کیتے آپڑیں رب کوں آکھ جو آسا کوں کھول تے ڈسا، جو اوگاں کبھی ہووے آکھیں اسہ فریندے جو اوگاں نہ زیادہ ہڈھی ہووے آتے نہ اصلوں وچھی ہووے، بلکہ انھاں دی درمیانی عمراں دی ہووے، ہن تاں تہاں اوویں کرو، جیویں ٹہاکوں حکم ڈتا گئے (۶۸)۔
69.	قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْهَأُ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفَرٌ أَعْفَاقٌ لَوْهَأُ تَسْمُ النَّاطِرِينَ	پر انھاں آکھیا جو آساڈی خاطر آپڑیں رب کوں پچھ ڈے جو او ایہ وی کھول پاڑ تے ڈسا ڈیوے جو اوند ارننگ کجا ہووے، موسیٰ آکھیا، جو اسہ فریندے جو پیلے رنگ دی گاں ہووے، اوند ارننگ اہجا گھاتا ہووے جو پکھن والیاں دے دل خوش کر ڈیوے (۶۹)۔
70.	قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَنَهْتَدُونَ	انھاں ولدا آکھیا، آساڈے کیتے آپڑیں رب کوں آکھ جو او سا کوں ایہ وی ڈسا ڈیوے، جو او بیا کیا کیا ہووے، اصل گالھ ایہ ہے جو اساکوں اہجی گاں وچ مغالطہ پیا پوندے آتے اسہ نے چاہتاں ہن ٹھیک ٹھاک سمجھ ویسوں (۷۰)۔
71.	قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِئَةَ فِيهَا قَالُوا الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ فَذَبْحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ	موسیٰ آکھیا، جو او فریندے، جو اوگاں نہ زمین دے ہلاں وچ جتی ہوئی ہووے تے نہ رڑھ کوں پاٹیں ڈیوے کیتے وڑھی ہوئی ہووے، ٹھیک ٹھاک ہووے، جیکوں کوئی داغ شاغ وی نہ ہووے انھاں آکھیا، ہن تیں ٹھیک ٹھیک گالھیں ڈس ڈتن، تڈاں کتھائیں انھاں اہجی گاں کوں

72.	وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ	وَنَجَّ كُتْھَا، نہ تاں اوتاں ایویں کرن والے نہ لگدے ہن (۷۱)۔
73.	فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُخَيِّبُ اللَّهُ الْمُكِبِّينَ وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	تاں آساں آکھیا، جو ایں گاں دی کوئی بوٹی ایکیوں مارو ایس طرح اسہ موتیاں کوں جیویندے، آتے تہا کوں آپڑیاں نشانیاں پیکھیندے تاں جو ٹساں عقل کنوں کم گھنوں (۷۳)۔
74.	ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُم مِّن بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشْفَقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْبَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ	وَت ایندے بعد تہا پڑے دل سخت تھی گہن بلکہ پتھر وانگوں تھی گہن یا ایں کنوں وی زیادہ گراڑے ! انھاں (پتھراں) وچوں تاں بعضے ایجے وی ہوندن، جنہاں وچوں ندی نالے وہ پوندن، آتے یقین کرو، جو بعضے ایجے وی ہوندن، جو او پلج پوندن تاں انھاں وچوں (تھوڑا ہوں) پائیں نکل آندے، آتے بعضے ایجے وی ہوندن، جہڑے اسہ دے پڑ کنوں تلے رٹھ آدن، آتے جہڑا کجھ ٹساں کریندے وے، اسہ اوں کنوں بے خبر کائے نہیں (۷۴)۔
75.	أَقْتَضَبَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْعَوْنَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ	کیا تہا کوں توقع ہے جو تہا پڑے آکھینے تے ایمان گھن آسن، حالانکہ انھاں وچوں ہک ٹولا اسہ دے کلام کوں سُنڈا ہا، وَل جہڑاں او اوندی سمجھ وچ آویندا ہا، تاں او کوں بدلا ڈیندا ہا، آتے او ایں گالھ کوں سمجھدا وی ہا (۷۵)۔
76.	وَإِذْ اتَّخَذُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَا بِغَضِطِهِمْ إِلَىٰ بَعْضِ قَالُوا أَنُحَدِّثُوكُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُم بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	آتے جہڑاں ایہ انھاں لوکاں کوں یلدن جہڑے جو ایمان گھن آتے تاں آکھیندن، آساں وی ایمان گھن آتے سے، آتے جہڑاں آپس وچ ہک ہکے کوں یلدن، تاں آدن، جہڑی گالھ اسہ نے تہا کوں کھول پاڑتے آکھ ڈتی ہے، تاں کیا ٹساں او انھاں کوں ایں واسطے ڈسیندو، جو تہا پڑے

		رَبِّ دے سامٹیں او ایندے اُتے تہاڈے نال حجت بازی کرن (۷۶)۔
77.	أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ	کیا تہا کوں ایں ڳالھ دی سمجھ نہیں آندی، کیا اُنھاں لوکاں کوں پتہ کانے نہیں جو جہڑا کجھ ایہ لکیندن یا ظاہر کریندن، اسہ بالکل جائدا کھڑے (۷۷)۔
78.	وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانٍ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ	اُتے اُنھاں وچوں بعضے اُن پڑھ وی ہن، او ایں کتاب (تورات) کوں نہیں جاندا او محض ایندے نال آپڑاں دل خوش کریندن، او تاں محض اندازے لیندن (۷۸)۔
79.	فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا قَوْلُهُمْ مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِّمَّا يَكْسِبُونَ	بد بختی ہے اُنھاں دی جہڑے جو آپڑیاں ہتھیاں نال کتاب (تورات) کوں لکھیندن چا، ول آہن جو ایہ اسہ دی طرفوں آئی ہے، تاں جو ایکو معمولی جیہے نل نال ویچ سڳن اُنھاں کیتے بد بختی ہے، جہڑا کجھ اُنھاں آپڑیاں ہتھیاں نال لکھین تے اوندے کیتے وی بد بختی ہے، جہڑی کجھ (ایں طرح) کمائی کیتی ہینے (۷۹)۔
80.	وَقَالُوا لَنْ تَبْسُتَنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَكُمْ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ	اُتے آہن جو (دوزخ دی) بھا آسا کوں ڳئے چُتے پُتھیاں کیتے محض ہتھ لیسی، تے ہس، اُنھاں کوں آکھو، جو کیا تھیں اسہ کنوں کوئی عہد (اقرار) گھدا ہونے، اسہ آپڑیں اقرار دے خلاف اصولوں کجھ کریندا وی نہیں کیا تھیں اسہ دے متعلق ایجیاں ڳالھیں نہیں پے کریندے، جہڑیاں تھیں جاندا وی نہیں (۸۰)۔
81.	بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	کیوں نہیں! جہڑا گندے کسب کرے، اُتے اوندیاں خطائیں او کوں ہر پاسوں ویڑھ گھنن، تاں ایجے لوک ای دوزخی ہوندن، او ہمیشہ ہمیشہ ایندے وچ (سُڑے) رہسن (۸۱)۔
82.	وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	اُتے جہڑے لوگ ایمان گھن آدن، اُتے نیک عمل کریندن، ایہ لوک

	<p>أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>	<p>بہشتی ہیں، او ایندے وچ ہمیشہ ہمیشہ (خوش) رہسن (۸۲)۔</p>
<p>83.</p>	<p>وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ</p>	<p>آتے (او ویلا وی یاد کرو) چڑاں آساں اسرائیل دے قبیلے کنوں قول قرار کرایا، جو او سوائے اللہ دے کہیں بے دی عبادت نہ کریسن آتے پیو ماء، سکیاں سوہریاں، یتیمیاں تے محتاجاں نال چٹکا سلوک کریسن، آتے لوکاں نال خلق دی گالھ کریسن، نمازاں قائم رکھیں، زکوٰۃ ڈیسن، ول تہاڈے وچوں دے تھوڑے جیسے بندیاں دے سوا باقیان منہ چا ولایا، تساں تاں بس منہ پھیر و نچن والے تھیو وے (۸۳)۔</p>
<p>84.</p>	<p>وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَآءَكُمْ وَلَا تَحْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنتُمْ تَشْهَدُونَ</p>	<p>آتے چڑاں آساں تساں کنوں اقرار کرایا، جو تساں آپس وچ خون خرابہ نہ کریسو، آتے تساں آپڑیاں بندیاں کوں انھان دے گھر کٹوں بے گھر نہ کریسو ول تساں قول قرار کوں پکا وی کیتا آتے تساں خود (ایں گالھ دے) گواہ وی ہیو وے (۸۴)۔</p>
<p>85.</p>	<p>ثُمَّ أَنْتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُوكُمُ أُسَارَىٰ تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِمْ إِيْحَارُجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۚ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَنِ الْمُعْمَلِينَ</p>	<p>ول تساں اوہے ای ہیو وے، جو آپڑیاں بندیاں کوں قتل وی کریندو آتے آپڑیاں وچوں ہک ٹولے کوں انھان دے گھروں کڈھ وی چھوڑیندو، گناہ تے ظلم کریندے ہوئیں انہاں دے مخالفان دی مدد وی کریندو، آتے جیکر او تہاڈے کوہ قیدی تھی آندن، تاں انھان دے فدیے دا لین دین کریندو، حالانکہ تہاڈے کیتے تاں انہاں کوں کڈھ چھوڑن ای حرام کیتا ہو یا کیا گالھ ہے جو تساں (اسد دی) کتاب دے بعضیاں (احکاماں) کوں منیندے وے، تے بعضیاں کوں نہوے منیندے، پس تہاڈے وچوں جہڑے وی ایں طرح دے کم کرن، انہاں دی جزا کیا تھی سگدی ہے سوائے ایندے جو او دنیا دی زندگی وچ ذلیل و خوار تھیوٹن، آتے قیامت دے ڈنڈے انہاں کوں سخت کنوں</p>

		سخت عذاب وچ سٹ پٹا وُجے، اُتے اسے اُوں کنوں بے خبر کائے نہیں جہڑا کجھ تُساں کریندے رہندو (۸۵)۔
86.	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	ایہے لوک ہن جنہاں آخرت (دی نجات) دے بدلے دنیا دی زندگی دا سودا کر گھدے ہس نہ انہاں دے عذاب کوں گھٹایا ویسی، اُتے نہ انہاں کوں کوئی مدد پُتی ویسی (۸۶)۔
87.	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَفَقَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ	اتے بیشک اساں موسیٰ کوں کتاب پُتی ہئی، اُتے اوندے بعد پک پئے دے پچھوں رسول بھیجنے دے رہے ہیں، اُتے مریم دے پتر عیسیٰ کوں (نبوت دیاں) کھلیاں نشانیاں ڈے چھوڑیاں ہن، اُتے آساں پاک روح (جبریل) دے ذریعے طاقت وی پُجائی، چڑاں وی تہاڈے کول کوئی رسول ایجیاں شنیں گھن تے آندے، جنہاں کوں تہاڈے دل پسند نہیں کریندے تاں تُساں وڈائی کریندو، کنہائیں رسولاں کوں کوڑا کر چھوڑیندے وے، اُتے کنہائیں کوں قتل کر چھوڑیندے وے (۸۷)۔
88.	وَقَالُوا أَقُلُّبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ	اُتے او آہدن جو آساڈے دل غلاف وچ تکرے و لھئیے ہون بلکہ اُنہاں دے کفر دی وجہ کنوں اُنہاں اُتے اسے دی لعنت ہے، ہس ایہ تھوڑے جیہے تاں ایمان گھن آدن (۸۸)۔
89.	وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ	اُتے چڑاں اسے دی طرفوں اُنہاں دے کولہ ایجی کتاب آئی، جہڑی اُنہاں دے کولہ والی (کتاب) کوں سچا آکھن والی ہے، اُتے ایہ وی جو اُوں کنوں پہلے لوکاں اُتے فتح حاصل کرن دی دُعا منگدے ہن، جنہاں جو کفر کیتا ہویا ہا، پر چڑاں او شے اُنہاں کولہ آئی جیکوں چنگی طرح سُجھاں وی گھدایا، (ول وی) اُوں کنوں انکار کر چھوڑیونیں، ایس واسطے کافراں اُتے اسے دی لعنت ہے (۸۹)۔

<p>90.</p>	<p>بِسْمَاِشْتَرَوْا بِهِ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَكْفُرُوا بِاَنْزَلِ اللّٰهُ بُغْيَا اَنْ يَنْزِلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ فَبَاۗءُو بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِينٌ</p>	<p>ہوں گھٹایا نل ہے جیندے بدلے انہاں آپڑیاں جاناں (نفساں) کوں وچ چھوڑیے آتے اوند اِنکار کریندن جہرا کجھ اسے نازل کیتے محض ایں ساڑکنوں جو اسے آپڑیں فضل نال آپڑیاں بندیاں وچوں جیکوں چہندے اوندے آتے نازل کر ڈیندے، ایں گالھوں او غضب جیہ غضب وچ آگین، آتے کافراں کیتے ہوں ذلیل کر چھوڑن والا عذاب ہے (۹۰)۔</p>
<p>91.</p>	<p>وَإِذْ اَقِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوْا بِمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا نُوْمِنُ بِمَا اَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُوْنَ بِمَا وَرَاۤءَكَ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُوْنَ اَنْبِيَآءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ</p>	<p>آتے چڑاں انھاں کوں آکھیا ویندے جو ایمان گھن آؤ، اوندے آتے جہرا کجھ اسے نازل کیتے، تاں آہن، آساں تاں بس او کوں منیندے ہیں جہرا کجھ آساڈے آتے لکھے، آتے اوں کنوں علاوہ پیا کہیں کوں نیسے منیندے حالانکہ او (کتاب) برحق ہے، او تاں او کوں وی منیندی ہے جہرا کجھ انھاں کو لکھ ہے، آکھ ڈیو جو جیکر ٹساں (سچے) مومن ہاوے تاں پہلے اسے دے بنیاں کوں قتل کیوں کریندے ہاوے (۹۱)۔</p>
<p>92.</p>	<p>وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُّوسٰى بِالْبَيِّنٰتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْۢ بَعْدِهَا وَاَنْتُمْ ظَالِمُوْنَ</p>	<p>آتے بیشک چڑاں موسیٰ تہاڈے کو لکھے ڈلے معجزے (نشانیوں) گھن آیا تاں ٹساں اوندے (کوہ طور تے و نچن دے) بعد وچھیر کوں آپڑاں معبود بٹا گھدا آتے ایں طرح ٹساں (آپڑیں حق وچ) ظلم چا کیتا (۹۲)۔</p>
<p>93.</p>	<p>وَإِذْ اَخَذْنَا مِثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمْ الطُّوْرَ خُذُوْا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاَسْمِعُوْا قَالُوْا سَبْعًا وَعَصَيْنَا وَاُثِرْ بِوُفٰى قُلُوْبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِسْمَاِآءِ مَّرْكُمُ بِهِ اِيۡسَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ</p>	<p>آتے (یاد کرو او ویلا) چڑاں ٹساں کنوں پکا قول قرار گھدا، آتے کوہ طور کوں تہاڈے سراں توں اچا کر کھڑایا، آتے (حکم دُنا جو) جہرا کجھ آساں تہا کوں ڈتے او کوں تکرار پکڑی رکھو، آتے ایکوں سُن گھنو، آکھو نیں جو آساں سُن تاں گھدے، پر منیندے نیسے، آتے انھاں دے کفر دی وجہ کنوں انھاں دے دلاں وچ وچھیر وڑیا ہو یا ہا، آکھ ڈیو، جو جیکر ٹساں کہیں ایہو جیہ مذہب آتے ایمان گھن آئے وے تاں ول تہاڈا ایمان تہا کوں ہوں بُری شے دا حکم ڈیندے (۹۳)۔</p>

94.	قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِّنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	آکھ ڈیو، جیکر آخرت دا ٹھکاناں اللہ دے نزدیک محض تہاڈے کیتے ہے، پنہاں لوکاں کیتے کائے نہیں، تاں جیکر سچے ہیوے، تاں درمی مروئجھن دی خواہش تاں کر ڈکھاؤ (۹۴)۔
95.	وَلَنْ يَّمُوتَوكُمْ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ إِلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ	آتے ایہ لوک کڈائیں ایندی خواہش نہ کریسن ایہ اوں کنوں ڈرون جہڑا کجھ انہاں اپڑیں ہتھیں اگوں بھیجا ہوئے آتے اللہ چنگی طرح جانڈے ظالماں کوں (۹۵)۔
96.	وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَنشَرُوْا يَوْمَ أُحُدٍ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَذَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرْضِيهِ مِّنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَذَّرَ وَاللَّهُ يَصِيرُ بِنَا يَعْمَلُونَ	بلکہ توں انہاں کوں حیاتی دا زیادہ حرصیل پیسیں، بلکہ انہاں کنوں وی زیادہ جنہاں شرک کیتا ہوئے، انہاں داہر کوئی ایہ خواہش کریںڈے جو اوندی تاں ہزاراں سالوں دی عمر تھی وئے، پر ایہ شے اوں عذاب کنوں تاں نہیں چھوڑا سگدی، جیکر اوندی عمر ودھا وی ڈتی وئے، آتے اللہ چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے جو کجھ ایہ کریںڈے وڈے ہن (۹۶)۔
97.	قُلْ مَن كَانَ عَدُوًّا لِلْجَبْرِيلِ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ	(ہر اوں شخص کوں) آکھ ڈیو جہڑا جو جبریل نال دشمنی رکھینڈے (او سڑمرے) کیوں جو جبریل تاں اللہ دے حکم نال ایہ کتاب تیڈے دل وچ گھتی ہے، (ایہ کتاب تاں) او کوں وی سچا منیندی ہے، جہڑی جو ایں کنوں پہلے دی ہے آتے ایہ مومنناں کیتے ہدایت ہے تے خوشخبری ہے (۹۷)۔
98.	مَن كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ	جہڑا شخص اللہ دا، اوندے فرشتیاں دا، اوندے رسولاں دا، جبریل دا، میکائیل دا دشمن ہے، تاں اللہ وی انجیاں کافراں دا دشمن ہے (۹۸)۔
99.	وَلَقَدْ أَنزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ	آتے تحقیق آساں تیڈے کوہ کھلیاں ڈلیاں نشانیاں نازل کیتن، آتے انہاں کنوں انکار اوسے کریںڈن جہڑے جو نافرمان ہن (۹۹)۔
100.	أَوْ كَلَّمَآ عَاهِدُوا عَهْدَ آبْنَدَةَ فَرِيقٍ	انہاں لوکاں جڈاں وی کوئی قول قرار کیتے، تاں انہاں وچوں ہک نہ ہک

<p>ٹولے ایندی پرواہ وی نہیں کیتی بلکہ اُنھاں وچوں بہوں سارے منیندے وی کائے نہیں (۱۰۰)۔</p>	<p>مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ</p>
<p>آتے جڈاں اُنھاں دے کوہ اسد دی طرفوں رسول آیا، اُس نے جو کجھ اُنھاں کوہ ہا، اوندی وی تصدیق کرڈتی، ول وی جنھاں لوکاں کوں کتاب ڈتی ہوئی ہئی، اُنھاں دے ہک نہ ہک ٹولے اسد دی کتاب کوں آپڑیں کئڈ پچھوں سٹ گھتیا، جیویں جو او ایکوں جائدے وی نہ ہوون (۱۰۱)۔</p>	<p>101. وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَهُ ظُهُورَهُمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ</p>
<p>آتے اوندے پچھوں لگ پئے جہڑا کجھ سلیمان دی حکومت وچ شیطان پڑھدے ہن، حالانکہ سلیمان نے کفر دی کوئی گالھ نہ کیتی ہئی بس شیطان کفر والیاں گالھیں کریندے ہن، کیوں جو لوکاں کوں جادو سکھیندے ہن (آتے ایجیاں گالھیں دی پیروی کرویندے ہن) جہڑیاں جو بابل دے ڈوں فرشتیاں، ہاروت تے ماروت اتے نازل کیتیاں گیاں ہن، او ڈوہاں کہیں ہک کوں وی کجھ نہ سکھیندے ہن، جیتوڑیں ایہ نہ اُکھ ڈیندے ہن، جو آساں تاں شہاڈے کیتے ہک آزمائش ہیں، ٹساں کفر وچ نہ پے پووو! تاہم او اُنھاں کنوں ایجا جادو سکھدے ہن، جہڑا جو پے تے اوندی ذال وچ جدائی گھتا ڈیندا ہا، پر او اوندے نال اُنھاں وچوں کہیں ہک کوں وی اسد دے حکم دے بغیر نقصان نہ ڈے سگدے ہن، اتے او اوہو کجھ سکھدے ہن، جہڑا اُنھاں کوں نقصان تاں ڈیندا ہا، پر نفع نہ ڈے سگدا ہا، اتے چنگی طرح جائدے ہن جو جہڑا شخص اُنھاں شنیں دا سودا کرے، تاں آخرت وچ اوند کوئی حصہ کائے نہیں، اتے او گندی شے ہے، جیندے بدلے اُنھاں آپڑیں جاناں ویچ چھوڑن، ارمان لگدے جو اُنھاں ایس گالھ کوں کیوں نہ جان گھدا</p>	<p>102. وَاتَّبِعُوا مَا نَزَّلْنَا عَلَى الْبَنِي إِسْرَٰءِيلَ مُلْكُ سُلَيْمَانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْبَنِي إِسْرَٰءِيلَ هَٰرُوتَ وَمَآرُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَلَقَدْ عَلَّمُوا لَدُنِ أَسْتَرَاكَ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرُّوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ</p>

		(۱۰۲)۔
103.	وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوُا لَسُبُوتُهُ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْكَانُوا يَعْلَمُونَ	آتے جیکر او ایمان گھن آندے، آتے پرہیزگاری کریندے تاں اسدی طرفوں چنگا بدلہ ملدا، پر ارمان لگدے جو انہاں ایں گلہ گوں کیوں نہ جاں گھدا (۱۰۳)۔
104.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ	وونے لو کو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے! (رسول کریم کوں) راعنا (پھر پڑی، چھیڑو وغیرہ) نہ آکھیا کرو، بلکہ انظرنا (ساڈے آتے نظر فرماؤ) آکھیا کرو آتے (او کوں) دھیان نال سُٹیا کرو، آتے کافراں کیتے تاں (اویس وی) وڈے ڈکھ آلا عذاب ہے (۱۰۴)۔
105.	مَّا يَوْذُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْبَشَرِ كَيِّنَ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ	آتے کتاب والیاں (یہودیوں) آتے مشرکاں وچوں جہڑے جو کافر ہن او ایہ پسند نہیں کریندے، جو تہاڈے آتے تہاڈے رب دی طرفوں کوئی چنگائی نازل تھیوے اس تاں جیکوں چہندے، آپڑیں رحمت کیتے چن گھندے، آتے اس تاں ہوں وڈے فضل والا ہے (۱۰۵)۔
106.	مَا تَسْخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	آساں جہڑی آیت کوں ہٹا ڈیندے ہن، یا او کوں (ذہناں وچوں) کڈھ ڈیندے ہن، تاں اوندی جاء تے اوں کنوں چنگی یا او ہو جہی ہی آیت آئندے ہن، کیا تساں نہوے چاندے جو بیشک اس ہر شے آتے قادر ہے (۱۰۶)۔
107.	أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	کیا تساں نہوے چاندے جو بیشک اس کیتے ای آسماناں تے زمین دی بادشاہی ہے، آتے تہاڈے کیتے اس کنوں سوانہ کوئی یار ہے، تے نہ کوئی مددگار ہے (۱۰۷)۔
108.	أَمْ تَرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِدَلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءً	کیا تساں پھندو جو آپڑیں رسول کنوں اوں طرح سوال پچھو، جس طرح پہلے وقتاں موسیٰ کنوں پچھے گئے ہن، آتے جس بندے آپڑیں ایمان کوں کفر نال بدل گھدے، تاں بیشک او سدھے رستے توں

السَّبِيلِ	تھڑک گئے (۱۰۸)۔
109	وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
110	وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
111	وَقَالُوا لَن يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ
112	بَلَىٰ مَن أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
113	وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ
	کتاب والیاں (یہودیاں) وچوں بہوں سارے ایہ چہندن جو اوٹھا کوں ٹھاڈے ایمان گھن آوٹ دے بعد ولا کافر بنٹا چھوڑن، محض اُوں حسد کنوں جہڑا جو انہاں دے دلاں وچ پاتا ویندے، او وی ایس گالھ دے بعد جو حق انہاں اُتے ظاہر کر ڈٹا گئے، بس ٹساں معاف کر ڈیو، تے پرے کرو، جیتوڑیں جو اسہ آپڑاں (بیا) حکم نہ آنے ! بیشک اسہ تاں ہر شے اُتے قادر ہے (۱۰۹)۔
	اُتے قائم رکھو نماز کوں، تے ڈٹی رکھو زکوٰۃ ! اُتے ٹساں اپڑیں آپ کیتے بھلائی دے جہڑے کم اُگوں کیتے بھجیسو، تاں (چڈاں ویسوتاں) او اسہ کو لہوں یلسن، بیشک اسہ جو کجھ ٹساں کریندو چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۱۱۰)۔
	اُتے (یہودی تے عیسائی) اکھندن، جو کوئی وی جنت وچ داخل نہ تھی سگسی سوائے انہاں دے جہڑے جو یہودی یا عیسائی ہوسن، ایہ انہاں دے دل پرچا وے ہن، آکھ ڈیو، جیکر ٹساں سچے ہیوے، تاں (ایس گالھ دا) کوئی ثبوت پیش کرو (۱۱۱)۔
	ہا، جس شخص اسہ والے پاسے منہ چاکیتے، اُتے نیک وی ہے تاں ایجیاں کیتے رب دی طرفوں اجر ہے، انہاں کیتے نہ کوئی ڈر ڈکل ہوسی، تے نہ او مونجھے ڈکھے تھیں (۱۱۲)۔
	اُتے یہودی اکھندن، جو عیسائیاں کو لھ کجھ کائے نہیں، تے عیسائی اکھندن جو یہودیاں کو لھ کجھ کائے نہیں، حالانکہ ڈوہیں ہکا آسمانی کتاب پڑھدن، ایویں او لوک وی انہاں وانگیں دعوے کریندن، جہڑے کجھ چاندے وی کائے نہیں، بس اسہ قیامت دے ڈنہ انہاں دی اُوں گالھ

فَاللَّهُ يُحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	دا فیصلہ کر ڈیسی جہڑی وچ ایہ لوک اختلاف رکھیندن (۱۱۳)۔
114. وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ	آتے اُنھاں کنوں ودھ ظالم کوں ہے جہڑے اسے دیاں مسیتاں وچ اونداناں گھنٹن کنوں منع کریندن، آتے اُنھاں کوں ویران کرن دی کوشش وچ لگیسے ہونین، ایہ تاں اوہن، جنھاں کوں انھاں وچ وڑن دا حق وی کائے نہیں، البتہ ڈردیں، ڈردیں وڑن تاں خیر انھاں کیتے تاں دُنیا وچ خرابی خوری ہے، تے آخرت وچ اُنھاں کیتے وڈا عذاب ہے (۱۱۴)۔
115. وَلِلَّهِ الشَّرِيقُ وَالْبَعْثُ فَإِنَّمَا تَوَلَّوْا فَمَنْ وَجَّهَ اللَّهُ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَسِعَ عَلَيْهِمْ	آتے مشرق تے مغرب (سب پاسے) اسے دے ہن جہڑے پاسے وی مُنہ و لیسو، اڈاؤوں اسے دی توجہ ہوسی، اسے تاں وڈے گھیرے والا تے بہوں علم والا ہے (۱۱۵)۔
116. وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَانِتُونَ	آتے ایہ ابدن جو اسے (کہیں کوں) پتر بٹایا ہونے، اوتاں ایس گالھوں پاک ہے، (ایہ بنی گالھ ہے) جو جو کجھ آسماناں تے زمین وچ ہے، سب کجھ ہوندا ہے آتے ہر کوئی اوند افرمانبردار ہے (۱۱۶)۔
117. بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِذَا أَقْضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	اُوہو شروع کنوں آسماناں تے زمین دے بٹاؤں والا ہے، آتے جڈاں کوئی کم کرن چہندے، تاں بس اُو کوں لیہو کجھ اکھیندے جو "تھی وُج" تے او تھی ویندے (۱۱۷)۔
118. وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةً كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ	آتے جہڑے لوک کجھ نہیں جاندے اوتاں ابدن جو اسے آساڈے نال گالھیں کیوں نہیں کریندا، یا آساڈے کو لھ کوئی آیت کیوں نہیں آندی، جہڑے لوک انھاں کنوں پہلے گزرن، او وی انھائیں وانگوں گالھیں کریندے ہن، انھاں ساریاں دے دل بکو جیسے ہن، جہڑی قوم (اسے تے) یقین رکھیندی ہے بیشک اُنھاں کیتے اساں آپریاں نشانیاں کھول

		پاڑتے ڈسا ڈتن (۱۱۸)۔
119	إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ	بیشک آساں تیکوں حقی طور تے خوشخبری سٹاؤں والا تے ڈراؤں والا بٹاتے بھیجنے آتے دوزخ وچ سٹیے و نجن وایاں دے متعلق تیں کنوں کوئی پچھ بچھ نہ کیتی ویسی (۱۱۹)۔
120	وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنَّ آتِبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	آتے تیں کنوں نہ تاں یہودی راضی تھیں آتے نہ عیسائی ! (ایہ ہی گالھ ہے) جو توں انھاں دی ملت (مذہب) دی پیروی کریں تاں (راضی تھی و نجن !) اکھ ڈے جو اسہ دی ہدایت ای اصل ہدایت ہے، آتے جیکر توں انھاں دی مرضی تے چلیوں ایس گالھ دے باوجود جو تیدے کو لھ علم آچکینے تاں اسہ دی پکڑ کنوں بچاؤں والا نہ کوئی یار ہو سیسا، نہ کوئی مددگار (۱۲۰)۔
121	الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَن يَكْفُرْ بِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	جنہاں لوکاں کوں آساں آسمانی کتاب ڈتی ہے او او کوں پڑھدن جیویں جو اوندے پڑھن دا حق ہے، ایہے لوک ایندے آتے ایمان گھن آدن، آتے جہڑے ایکوں نہیں منیندے ہس اوہے لوک گھٹا چاؤں والے ہن (۱۲۱)۔
122	يَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ	وونے بنی اسرائیل والو ! میڈیاں انھاں نعمتاں کوں یاد کرو، جہڑیاں میں شہاکوں لیویں ڈتی رکھن آتے میں شہاکوں سارے لوکاں تے فضیلت ڈتی (۱۲۲)۔
123	وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	آتے اوس ڈینہ کنوں ڈرو، جہڑے ڈینہ کوئی شخص کہیں شخص دے دری وی کم نہ آسی، آتے نہ اوس کنوں عوضاں گھدا ویسی، آتے نہ اوس کوں کوئی سفارش فائدہ ڈیسی، آتے نہ انھاں کوں کہیں کنوں کوئی مدد بچ سبکی (۱۲۳)۔
124	وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَٰهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ	آتے (او ویلا وی یاد کرو) جڈاں ابراہیم کوں اوندے رب نے کجھ

<p>گالھیں دی آزمائش وچ سٹیپر اُون اُنھاں کوں پورا کر ڈکھایا، اسہ آکھیا، جو میں تیکوں لوکاں واسطے ہک امام (رہبر) بٹاؤں والا ہاں ! اُون آکھیا، آتے میڈی اولاد وچوں وی (بٹاویں)، اسہ آکھیا، میڈا وعدہ ظالم لوکاں کیتے نہیں ہوندا (۱۲۴)۔</p>	<p>فَاتَتْهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَتْ وَمِمَّنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ</p>
<p>آتے چڈاں آساں بیت اسہ کوں لوکاں کیتے کٹھے تھیون دی تے امن دی جاء بٹایا، تاں (حکم ڈٹا) جو ابراہیم دے (نماز وچ) کھڑن والی جاء کوں نماز دی جاء بٹاؤ، آتے آساں ابراہیم تے اسماعیل کنوں قول قرار گھدا ہا، جو میڈے ایں گھر کوں طواف کرن والیاں، اعتکاف کرن والیاں، رکوع تے سجدہ کرن والیاں، کیتے پاک صاف رکھائے (۱۲۵)۔</p>	<p>125. وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ</p>
<p>آتے چڈاں ابراہیم دعا منگی جو اسہ سنیں آں ! ایں شہر کوں امن والا بٹا، آتے اُنھاں رہن والیاں کوں میویاں وچوں رزق ڈے، جہڑے جو اسہ تے قیامت دے ڈیندے آتے ایمان رکھندے ہوون، اسہ آکھیا، جہڑا جو ایمان نہیں گھن آندا، او کوں وی تھوڑے ڈینہاں دی زندگی کیتے مال متاع ڈیساں، ول او کوں بھادے عذاب وچ گھیل سٹیا ویسی ! آتے او ول ونچ رہن کیتے ہوں گندی جا ہے (۱۲۶)۔</p>	<p>126. وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ</p>
<p>آتے (او ڈیندے وی یاد کرو) چڈاں ابراہیم تے اسماعیل ایں گھر دے آیرے (ایں دُعا نال) بیٹندے پے ہن، جو آساڈے رب آ ! آساں کنوں آساڈی ایہ خدمت قبول چاکر، بیشک تُوں خوب سنٹن والا تے بہوں چاٹن والا ہیں (۱۲۷)۔</p>	<p>127. وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ</p>
<p>آساڈے رب آ ! آسا کوں آپڑاں فرمانبردار مسلمان بٹائی رکھیں آتے آساڈی اولاد وچوں ہک اُمت کوں آپڑاں فرمانبردار بٹاویں، آتے</p>	<p>128. رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا</p>

	<p>مَنَّا سَكَنَّا وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ</p>	<p>اَسَاکوں ڈھنگ شنگ سکھا، اَتے اَساڈے اَتے کرم دی نظر بھالی رکھیں، بیشک تُوں وَل وَل توجہ کرن والا تے بہوں مہربان ہیں</p> <p>(۱۲۸)۔</p>
129	<p>رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>اَتے اَساڈے رَب آ! انھاں لوکاں کیتے اُنھائیں وچوں ہک رسول کھڑا کریں، جہڑا اُنھاں کوں تیڈیاں آیاتاں پڑھ تے سنیںدا رہے، اَتے اُنھاں کوں کتاب تے دانائی دیاں گالھیں سکھائی رکھے اَتے اُنھاں دیاں زندگیوں سنوارے، بیشک تُوں وڈے غلبے تے وڈی حکمت والا ہیں</p> <p>(۱۲۹)۔</p>
130	<p>وَمَنْ يَّرْغَبْ عَنِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَن سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَا فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ</p>	<p>اَتے ابراہیم دے دین کئوں کوں مَنہ وٹا سگدے، سوائے اُنھاں دے جنھاں آپریں آپ کوں اَحَق بٹا چھوڑیے، اَتے اَساں اوکوں (ابراہیم کوں) دُنیا دے بنیاں وچوں چُن گھدا، اَتے آخرت وچ اونیک لوکاں وچوں ہوسی (۱۳۰)۔</p>
131	<p>إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ</p>	<p>جڈاں اوکوں اُوں دے رَب آکھیا جو اسلام تے آونج تاں اُوں آکھیا، میں تاں ہاں وی سارے جہاناں دے رَب دا فرمانبردار (۱۳۱)۔</p>
132	<p>وَوَصَّىٰ بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَبْتُغُوا إِلَّا وَجْهَ اللَّهِ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ</p>	<p>اَتے ابراہیم نے آپریاں بالوں کوں ہیں گالھ دی وصیت کیتی تے یعقوب نے وی! جو اے ہالو! بیشک اللہ نے تہاڈے کیتے لہو دین (اسلام) پسند کیتے ہس تِساں وی مردے ویلے تئیں (ضرور) مسلمان تھیئے رہائے (۱۳۲)۔</p>
133	<p>أَمَرُكُمْ شُهِدَ آءِ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَٰهَكَ وَإِلَٰهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَٰهًا</p>	<p>کیا تِساں اُوں ویلے وی موجود ہا وے، جہڑے ویلے یعقوب کوں موت آولھیا، اُوں آپریاں بالوں کنوں پچھیا، جو میڈے مرڻ دے بعد تِساں کیندی عبادت کریسو، اُنھاں آکھیا، اَساں تاں تیڈے معبود دی، اَتے تیڈے وڈکیاں، ابراہیم، اسماعیل اَتے اسحاق دے معبود دی</p>

وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ	عبادت کریسوں، لیہوہ کو عبادت دے لائق ہے، اُتے آساں اوندے فرمانبردار ہیں (۱۳۳)۔
134. تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ	ایہ ہئی او اُمت جہڑی پہلے گزر گئی ہے، اُنھاں واسطے اوہو کجھ کم آسی جہڑا اُنھاں کمتے اُتے تہاڈے کیتے اوہو کجھ پکڑسی، جہڑا اُنھاں کمتے، اُنھاں دے عملوں دی پچھ بگچھ اُنھاں کُنوں کائے نہ تھیسے (۱۳۴)۔
135. وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	لوک اکھندن جو اُنھاں یہودی یا عیسائی تھی و نچو، تاں سدھے راہ لگ ویسو، اکھ ڈیو اصلوں کائے نہ! آساں تاں ابراہیم دے دین اُتے ہیں، جہڑا جو سچا تے پکا ہے (ابراہیم) مشرک لوکاں وچوں نہ ہا (۱۳۵)۔
136. قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ	(مسلمانو) اکھ ڈیو جو آساں اللہ اُتے ایمان گھن آئے ہیں، اُتے جہڑا کجھ آساں دو نازل کیتا گئے، اُتے جہڑا کجھ ابراہیم، اسماعیل، اسحاق، یعقوب تے اوندے قبیلیاں اُتے نازل کیتا گئے، اُتے جہڑیاں (کتباں) موسیٰ تے عیسیٰ کون ڈتیاں گئیں، اُتے جہڑیاں نبیاں کون اُنھاں دے رب دی طرفوں ڈتیاں گئیں (اُنھاں اُتے وی ایمان گھن آئے ہیں)، آساں اُنھاں وچوں کہیں یک وچ وی فرق نِسے سمجھدے اُتے آساں اللہ دے فرمانبردار ہیں (۱۳۶)۔
137. فَإِنْ آمَنُوا بِبِشْرٍ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ	جیکر ایہ لوک وی اُون طرح ایمان گھن آون جیویں اُنھاں اوندے اُتے ایمان گھن آئیونے تاں و ت اُنھاں ہدایت پا گھدی! اُتے جیکر او ایں کُنوں منہ پھیر گئے تاں و ت او ضد وچ آگئیں، اُنھاں دے مقابلے وچ تہا کون اللہ کافی ہے، اُتے او سب کجھ سٹن والا اُتے بھوں چاٹن والا ہے (۱۳۷)۔
138. صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ	آساں تاں اُون رنگ وچ رنگ گئے ہیں، جہڑے وچ اللہ آسا کون رنگ چھوڑے، اُتے اللہ دے رنگ کُنوں پیا کھڑا رنگ سُوہٹاں تھی

		<p>سبکدے، آتے آساں ہوں اس دی بندگی کرٹ والے ہیں (۱۳۸)۔</p>
<p>139.</p>	<p>قُلْ أَتَحَاجُّونَنِي فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَأَعْمِلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ</p>	<p>اکھ ڈیو، جو کیا تئساں اس دے بارے وچ آساڈے نال حجت بازی کریندو؟ (چاڈو)، جو آساڈا رب وی اوہو ہے، آتے تہاڈا رب وی ! آتے آساڈے کسب آساڈے کم آسن، آتے تہاڈے کسب تہاڈے کم آسن، آتے آساں تاں خاص کرائیں ہوندے ہیں (۱۳۹)۔</p>
<p>140.</p>	<p>أَمَرْتَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ</p>	<p>کیا تئساں لہو کچھ اکھیندے وے جو بیشک ابراہیم، اسماعیل، اسحاق، یعقوب اُتے اوندے قبیلے یہودی یا عیسائی ہن، اکھ ڈیو و جو بھلا تئساں زیادہ چاڈے وے یا آسے، آتے اوں کنوں ودھ ظالم کہڑا ہے جہڑا اوں گواہی کوں جہڑی اوندے آس دی طرفوں اوندے ذمے لائی گئی ہو وے، لکا وے ! آسے اوں کنوں ہرگز غافل کانے نہیں، جہڑا کچھ تئساں کریندے و دو (۱۴۰)۔</p>
<p>141.</p>	<p>تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	<p>ایہ وی ہک امت ہئی جہڑی گزر گئی ہے، اوندے کیتے اوہو کچھ ہے جہڑا اوں کتھا، آتے تہاڈے کیتے اوہو کچھ ہے جہڑا تئساں کتے، آتے جہڑا کچھ او کریندے ہن تئساں کنوں اوندی پچھ بچھ کانے نہ کیتی ویسی (۱۴۱)۔</p>

<p>142. سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِيقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ</p>	<p>لوکاں وچوں احمق پچھسن جو کہڑی شے اُنھاں دے مُنہ کوں قبلہ کئوں پھر و اچھوڑے جیں دو او پہلے مُنہ کریندے ہن، اُکھ ڈیو جو مشرق ہو وے، بھاویں مغرب سب پاسے اللہ دے ہن، او جیکوں چہندے سَدھے راہ تے چلیندے (۱۴۲)۔</p>
<p>143. وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتُمْ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكِبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ عِبَادَهُ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَعُوفٌ رَحِيمٌ</p>	<p>اُتے ایں طرح اُساں تہا کوں تھرام (اعتدال) والی اُمت بٹائے، تاں جو ئساں (مخالف) لوکاں اُتے گواہ بٹو، اُتے (میڈا) رسول تہا ڈے اُتے گواہ بٹے، اُتے جہڑے قبلہ تے ئساں پہلے قائم ہا وے اُساں اُوں کوں ایں خاطر بٹایا، تاں جو اُسا کوں پتہ لگے جو کہڑے اُسا ڈے رسول دی پیروی کریندن تے کہڑے آپئیں پچھلے پیریں (ایمان کئوں) ہٹ ویندن، اُتے ایہ (تبدیلی) ہک وڈا اوکھا معاملہ ہا، پَر اُنھاں کیتے نہ ہا جنھاں کوں اللہ ہدایت ڈتی ہے اُتے اللہ تہا ڈے ایمان گھن آوٹ کوں ضائع نہیں کریندا، بے شک اللہ تاں ساریاں لوکاں اُتے بہوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے (۱۴۳)۔</p>
<p>144. قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُؤَيِّنَنَّ قِبْلَتَكَ تَرْضَاهَا قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوْا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ</p>	<p>اُساں بالکل ڈیکھدے پے ہیں، جو تُوں آپئاں مُنہ آسمان دو ول ول کریندا پیں، ہس اُساں تیکوں اُوں قبلہ دو پھیرٹ لگے ہیں جیندے اُتے تُوں راضی ہیں، ہس تُوں آپئاں مُنہ مسجد الحرام (خانہ کعبہ) والے پاسے پھیر گھن اُتے جتھاں لکھائیں ئساں ہو وو، ہس آپئاں مُنہ ہوں پاسے پھیر گھدا کرو، اُتے بیشک جنھاں لوکاں کوں اُساں کتاب ڈتی ہے، او چائین جو ایہ اُنھاں دے رَب دی طرفوں برحق ہے اُتے اللہ اُوں کنوں غافل کائے نہیں، جہڑا کجھ اے لوک کریندے وَدَن (۱۴۴)۔</p>
<p>145. وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَتَّبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ</p>	<p>اُتے جیکر تُوں اُنھاں لوکاں کو لھ، جنھاں کوں کتاب ڈتی گئی ہے ہر قسم دیاں نشانیاں وی گھن و نچیں تاں وی ایہ تہا ڈے قبلہ دی پیروی نہ</p>

146	الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ	کریسن، اُتے نہ توں اُنھاں دے قبلے دی پیروی کرن لگیس، پیا ایہ جو اُنھاں وچوں بعض بعضیاں دے قبلے دی پیروی وی نہیں کریں دے، اُتے جیکر توں اُنھاں دیاں خواہشاں دے مطابق چلیوں، چڈاں جو تیکوں علم وی تھی چکے تاں بیشک توں ظالماں وچوں ہوسیں (۱۴۵)۔
147	الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُبْتَدِرِينَ	ایہ تیدے رب دی طرفوں حتی گالھ (امر حق) ہے، تڈا ہوں توں شک کرن والیاں وچوں نہ تھی (۱۴۷)۔
148	وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا فَاَسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اُتے ہر ٹولے (فرقے) کیتے ہک قبلہ ہے چڈے او منہ پھیر کھڑ دے، بہر حال تساں نیک کماں وچ اگوں نکل دی کرو، تساں جتھاں کتھائیں وی ہوسو، تاں اللہ تساں ساریاں گوں کٹھا کر گھنسی، بیشک اللہ ہر شے اُتے قدرت رکھیندے (۱۴۸)۔
149	وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ	اُتے تساں جتھاں وی ودے ہوؤو، نماز کیتے آپٹاں منہ مسجد الحرام (خانہ کعبہ) والے پاسے پھیر گھدا کرو، بے شک ایہ تیدے رب دی طرفوں ہک حتی گالھ (امر حق) ہے اُتے تساں جو کجھ ودے کریں دے، اللہ اوں کنوں بے خبر کائے نہیں (۱۴۹)۔
150	وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ قَوْلٍ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَ كَلْبَلَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلَئِنَّكُمْ لَتَعْبَتُنِي	اُتے تساں جتھاں وی ودے ہوؤو، نماز کیتے آپٹاں منہ مسجد الحرام (خانہ کعبہ) دو پھیر گھدا کرو، اُتے (مسلمانو) تساں وی جتھاں کتھائیں ہوؤو، اوں پاسے منہ کر گھدا کرو، تاں جو تہاڈے اُتے لوکاں گوں کوئی حجت (جھیڑے دی گالھ) نہ رہوے، سوائے اُنھاں دے جہڑے اُنھاں وچوں (آپٹیں کیتے وی) ظالم ہن، بس اُنھاں کنوں نہ ڈرو، اُتے

عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ	میں کنوں ڈروے رہوئے، تاں جو تہاڈے اُتے آئیاں نعمتاں مُکا چھوڑاں، اُتے تُساں ہدایت پاگھنؤ (۱۵۰)۔
151. كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ	جیویں جو آساں تہاڈے کیتے تہاڈے وچوں ہک رسول بھیجے جہڑا تہاکوں آساڈیاں آیاتاں پڑھ سُنہندے (گندیاں گالھیں کنوں) تہاکوں پاک کیتی رکھدے، اُتے تہاکوں کتاب اُتے دانائی دیاں گالھیں سکھائی رکھدے، اُتے تہاکوں ایہو جیہا علم سکھیندے جہڑا جو تُساں پہلے نہ چاندے ہاوے (۱۵۱)۔
152. فَأَذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ	بَس تُساں میڈا ذکر کیتا کرو، اُتے میں تہاکوں یاد رکھی رکھساں، اُتے میڈے شکر گزار بنے رہاؤ، اُتے ناشکری (کفر) نہ کراؤ (۱۵۲)۔
153. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ	اے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے، ثابت قدمی تے نماز دے حوالے نال ایداد حاصل کیتی رکھو، بیشک اسہ ثابت قدم رہن والیاں دے رلے ہوندے (۱۵۳)۔
154. وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ	اُتے جہڑے اسہ دی راہ وچ ماریے گیتن اُنھاں کوں مواتے ہوئے نہ آکھو، او تاں جیندے وِڊن، پر تہاکوں ایں گالھ داشعور کائے نہیں (۱۵۴)۔
155. وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ	اُتے آساں تہاڈی آزمائش، کجھ نہ کجھ ڈر، بھک، مال دے گھاٹے، جاناں دے نقصان، میویاں دے خراب تھی و نچن نال کریسوں، پر ثابت قدم رہن والیاں کوں خوشخبری سُناڈیو (۱۵۵)۔
156. الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاْجِعُونَ	جِنھاں کوں جڈاں کڈائیں مصیبت بھوگئیں پے ویندی ہے تاں اُہدن، آساں خدا دا مال پیسے اُتے اوں دو وِل و نچن والے پیسے (۱۵۶)۔
157. أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ	ایہے ہن جنھاں اُتے اُنھاں دے رَب دی برکت تے رحمت رہندی ہے اُتے ایہے لوک ای ہدایت پاگھن والے ہن (۱۵۷)۔

<p>158.</p>	<p>إِنَّ الصَّغَا وَالْبُرُوءَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ</p>	<p>بیشک صفاتے مروہ اسد دیاں نشانیاں ہن بس جہڑا شخص بیت اسد دا حج یا عمرہ کرے اوندے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں، توڑے او اُنھاں ڈوہائیں دا طواف وی کرے اُتے جہڑا آپئیں خوشی نال نیکی داکم کرے، بس اسد تاں اوندی قدر کرن والا تے سب کجھ چاٹن والا ہے</p> <p>(۱۵۸)۔</p>
<p>159.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ</p>	<p>بے شک جہڑے لوک ساڈیاں بھیجیاں ہوياں واضح دلیلاں تے کھلیاں ہدایتاں کوں لکیندن، ایں گالھ دے باوجود جو آساں ایں کتاب وچ لوکاں کیتے او کھول پاڑتے بیان کر چھوڑن، اہجے لوکاں اُتے اسد دی، اُتے لعنت بھیج سبگن والیاں ساریاں دی لعنت ہے (۱۵۹)۔</p>
<p>160.</p>	<p>إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ</p>	<p>سوائے اُنھاں دے جہڑے توبہ تائب تھی ویندن آپئیں درستی کر گھنن، اُتے سچ کوں ظاہر کر ڈیندن، بس اہجے لوکاں اُتے نظر کرم (توجہ) کرینداں، تے میں ول ول توبہ قبول کرن والا تے مہربان ہاں</p> <p>(۱۶۰)۔</p>
<p>161.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ</p>	<p>بیشک جہڑے لوک کافر تھی تے رہیے، تے کافر تھی تے موئے، اہجیاں اُتے اسد دی، اوندے فرشتیاں دی، تے ساریاں لوکاں دی لعنت ہے (۱۶۱)۔</p>
<p>162.</p>	<p>خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ</p>	<p>او ایں لعنت وچ ہمیشہ رہیں، اُنھاں دا عذاب نہ گھٹایا ویسی، اُتے نہ اُنھاں کوں کوئی مہلت پٹی ویسی (۱۶۲)۔</p>
<p>163.</p>	<p>وَاللَّهُمَّ إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ</p>	<p>اُتے (لو کو!) تہاڈی عبادت دے لائق محض ہکو (حقیقی) معبود ہے، سوائے اُون دے وڈے مہربان تے بہوں رحم والے دے پیا کوئی عبادت دے لائق کائے نہیں (۱۶۳)۔</p>
<p>164.</p>	<p>إِنِّي فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ</p>	<p>کیوں جو آسماناں تے زمین دے پیدا کرن وچ، رات ڈنہ دے اولن</p>

<p>بدلن وچ، سمندر وچ ٹھلن والیاں پیڑیاں وچ، جنھیں کٹوں لوک فاندے چیدن، آتے جہڑا پائیں اسے آسمان کٹوں و سیندے جیندے نال سک سڑ و نچن دے بعد زمین وچ ساہ پے ویندے، آتے اوئدے وچ ہر قسم دی جاندار مخلوق کوں کھنڈا تے رکھن وچ، آتے ہوائیں دے گھلن وچ، آتے انھاں بدلاں وچ جہڑے آسمان تے زمین دے ادھ وچ حکم دے پابند پھر دے وڈن، عقل والیاں کیتے اسے (دی قدرت) دیاں نشانیاں ہن، (۱۶۴)۔</p>	<p>وَ اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ</p>
<p>وَلِوِي لُوكَاں وچوں کجھ او وی ہن جہڑے اسے دے سوا اوں سنوئیں کئی (اسے) بٹائی وڈن، آتے انھاں نال ایویں محبت کریدن، جیویں اسے نال کرئیں چاہیدی ہے، پر ایمان والے لوک اسے نال ودھ تے محبت کریدن آتے افسوس ہے، جو ایہ لوک جہڑے ظلم کریدن ایس شے کوں پہلے سمجھ گھنڈے، جہڑی جو عذاب ویلے سامٹیں ہو سنیں (او ایہ ہے) جو بیشک ساری دی ساری قوت اسے دے ہتھ وچ ہے، آتے بیشک اسے ڈاڈھا عذاب ڈیوٹ والا ہے (۱۶۵)۔</p>	<p>165. وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يُرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ</p>
<p>جڈاں (عذاب آسی) او جنھاں دی پیروی کیتی ویندی ہے آپئیں پیروی کرن و الیاں (بندیاں) کوں لا تعلق تھی کھڑسن، ایہ (ڈوہائیں) عذاب ڈیکھ گھنسن، آتے انھاں دے آپس دے تعلقات ٹرٹ ویسن (۱۶۶)۔</p>	<p>166. إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ</p>
<p>(ایس قسم دی) پیروی کرن والے (آرمانی تھی تے) اکھین افسوس جو آسا کوں ولازین تے و نچن نصیب تھی ونچے آساں وی انھاں کوں ایس طرح بیزار تھی ویسوں، جیویں جو ایہ آساں کوں تھن کھڑن ایس طرح اسے انھاں کوں انھاں دے عملاں کوں انھاں کیتے حسرت دا سبب بٹاتے ڈکھسی، و ت انھاں کوں دوزخ دی بھا کوں نکلن نصیب</p>	<p>167. وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَنْتَبِرًا مِنْهُمْ كَمَا تَنْتَبِرُونَ أَمْ نَأْمُرُكُمْ بِمَا يُرِيهِمْ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ</p>

		نہ تھی سبکی (۱۶۷)۔
168.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ	اے لوگو! زمین وچوں حلال تے صاف ستھریاں شئیں کھاؤ آتے شیطان دے پچھوں نہ لگو، بے شک او شہاڈا کھلم کھلا دشمن ہے (۱۶۸)۔
169.	إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ	او شہاکوں بدی دیاں ڳالھیں آتے بے حیائی دے کم کرن دا حکم ڏتی رکھدے، تے سکھیندے جو اسہ دے متعلق اہجیاں ڳالھیں آکھو جنھاں دی شہاکوں سمجھ وی کائے نہیں (۱۶۹)۔
170.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا آَلَفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءُنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ	آتے جڏاں انھاں کوں آکھیا ويندے جو انھاں احکامات دی پیروی کرو، جنھاں کوں اسہ نازل کیتے، تاں آکھیندن بھلا! آساں تاں اوندی پیروی کریسوں، جیندی پیروی وچ آساں اپنیاں پیو ڏاڏیاں کوں ڏٺھے، توڙے جو انھاں دے پیو ڏاڏے سمجھ ذری نہ رکھیندے ہن، آتے نہ ہدایت آتے ہن (۱۷۰)۔
171.	وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَكَمَثَلِ الذِّیْ یَتَّبِعُ بِهَآلَآ یَسْمَعُ إِلَّا دَعَاً وَنِدَاً صُمٌّ بُكْمٌ عُمْیٌ فَهُمْ لَا یَعْقِلُونَ	آتے مثال انھاں لوکاں دی جھڑے کافر ہن، اوس شخص وانگوں ہے جھڑا کہیں اہجے آجڑ کوں سڏمارے، جھڑا ہکلاں تے چیکاں دے علاوہ کجھ نہ سڻ سڳے، ایہ کافرتاں ڏورے ہن، گونگے ہن، اندھے ہن، ایہ کجھ وی نہیں سمجھ سگدے (۱۷۱)۔
172.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	اے ایمان گھن آوڻ والے لوگو! جھڑیاں پاک شئیں آساں رزق دے طور تے شہاکوں ڏتن، انھاں وچوں کھاؤ (پیوتے ورتو) آتے اسہ دا شکرانہ آدا کرو، جیکر تاساں واقعی اوندی عبادت کریندو (۱۷۲)۔
173.	إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنِزِيرِ وَمَا أِهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرُ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ	بے شک اوس شہاڏے آتے مردار ماس، لہو آتے خنزیر (سور) دا گوشت، آتے پہارو جیندے آتے اسہ دے ناں کئوں علاوہ کہیں بے ناں ہلا ڏتا وڻجے، حرام قرار ڏے ڏتے، پر کوئی ڏاڏھا لاچار تھی وڻجے،

	اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	تے اس دی نافرمانی وی نہ کرے، اُتے مناسب حد کُئوں وی نہ وڈھے تاں اوندے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں! بے شک اس تاں بہوں بخشش والا مہربان ہے (۱۷۳)۔
174	إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ شَيْئًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	بے شک او لوک جہڑے لکیندن جہڑا کجھ کتاب وچ نازل کیتا گئے، اُتے اوکوں تھوڑے جیہے (دُنیاوی) نل وٹوں وچ ڈیندن، ایہے او لوک ہن جہڑے آپٹیاں ڈھڈھاں وچ بھا پگیندن، اسے اُنھاں نال قیامت دے ڈپٹے کوئی (مہربانی دی) گالھ نہ کریسی، اُتے نہ اُنھاں کوں (گناہاں کُئوں) پاک کریسی، بلکہ اُنھاں کیتے بہوں ڈکھ ڈیوٹ والا عذاب ہے (۱۷۴)۔
175	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَاةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابُ بِالْغَفَاةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ	ایہے تاں او لوک ہن جہڑے ہدایت دے بدلے ضلالت (گمراہی) تے بخشش دے بدلے عذاب نل گھن گھنن (اُنھاں دا حوصلہ ڈیکھو جو) دورخ دی بھا سہن کُئوں تیار ہن (۱۷۵)۔
176	ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ	ایہے ایں گالھوں ہے جو اس تاں کتاب کوں برحق نازل کیتے تے جہڑے لوک ایں کتاب وچ اختلاف پیدا کریندن او ضد وچ آتے (نیکی) کُئوں بہوں پرے تھی گئیں (۱۷۶)۔
177	لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الشَّمْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ	ایہے تاں کوئی نیکی کائے نہیں، جیکر آپٹاں منہ سجھ اُبھار (مشرق) دوکر گھدا وکچے یا ڈپٹے لہا (مغرب) دو! بلکہ نیکی تاں ایہے ہے جو بندہ اسے اُتے، قیامت دے ڈپٹے اُتے، فرشتیاں اُتے، کتاب اُتے، اُتے بنیاں اُتے ایمان گھن آوے، آپٹاں مال اس دی محبت وچ نیڑے دے سکیاں کُئوں، یتیمیاں کُئوں، محتاجاں کُئوں، مسافراں منگل پنڈ والیاں کُئوں اُتے کہیں کُئوں قید کُئوں چھوڑاؤں کیتے ڈیوے، نماز قائم رکھے، زکوٰۃ ڈٹی رکھے، اُتے جڈاں کہیں نال معاہدہ کر کھڑے تاں اوکوں نبھاوے،

<p>آتے سختی، بد حالی تے لڑائی (اوکھائی) ویلے ثابت قدم رہوئے، ایہے اسی لوک ہن جہڑے (ایمان وچ) سچے ہن، آتے ایہے ای اسہ کٹوں ڈرن والے ہن (۱۷۷)۔</p>	<p>وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ</p>
<p>اے ایمان والو! ٹھاکوں قتل ویلے قتل دے بدلے خون (قصاص) دا حکم دتا گئے، آزاد دے بدلے آزاد، غلام دے بدلے غلام، تریمت دے بدلے تریمت دا ای قصاص ہے، پر جہڑے قاتل کون مقتول دا بھرا (وارث) کجھ معاف کر ڈیوے تاں ایس گالھ اُتے چنگے طریقے نال عمل کیتا ونجے، قاتل ایکوں خوش تھی تے ادا کرے، ایہ ٹھاڈے رب دی طرفوں رعایت ہے، تے رحمت ہے، جہڑا ایس فیصلے دے بعد کوئی زیادتی کریسی تاں اوندے کیتے وڈے ڈکھ والا عذاب ہے (۱۷۸)۔</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْبُ بِالْحَرْبِ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عَفَى لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْهُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدْءِ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنْ اعْتَدَى بِكُمْ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>
<p>اے عقل والے بندو! ٹھاڈے کیتے قصاص (خون دے بدلے خون) ٹھاڈیاں جاناں دا بچا ہے (ایس حکم دی خلاف ورزی کٹوں) بچنے رہو (۱۷۹)۔</p>	<p>وَكُتِبَ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ لِّلْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>
<p>ٹھاڈے اُتے حکم کیتا گئے، جو جڈاں وی ٹھاڈے وچوں کہیں کوں موت ڈکھالی ڈیوے، او خیر نال مال متاع وی چھوڑی ویندا ہووے، تاں او آپٹیاں پیوماء کیتے اُتے نیڑے دے سکیاں کیتے وصیت کر ونجے، خدا کٹوں ڈرن والیاں کیتے ایہ پک لازمی امر ہے (۱۸۰)۔</p>	<p>كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنِ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ</p>
<p>جہڑے شخص وصیت سُن دے بعد اوکوں بدلا گھنسن تاں ایندا گناہ اُنھانیں شخص اُتے ہو سی جہڑے ایکوں بدلیسن بیشک اسہ سب کجھ سُن گھنن والا تے ہوں کجھ جاشن والا ہے (۱۸۱)۔</p>	<p>فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَثَابِ اللَّهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>
<p>جیکر وصیت کرن والے دی طرفوں کہیں کوں کہیں دی طرفداری یا</p>	<p>182. فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا</p>

<p>حق تلفی دا ڈر ہووے تاں او وارثاں وچ صلح کرا ڈیوے تاں اوندے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں، بیشک اسہ ڈاڈھا بخشش ہارتے ہوں رَحْم کرٹ والا ہے (۱۸۲)۔</p>	<p>فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا تُهْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>
<p>اے ایمان گھن آوٹ والے لوکو ! ٹہاڈے اُتے روزے فرض کیتے گیئیں، جس طرح اُنھاں لوکاں کیتے فرض کیتے گئے ہن جہڑے جو ٹساں کنوں پہلے تھی گزرے ہن، تاں جو ٹساں پرہیزگار بن وُنجو (۱۸۳)۔</p>	<p>183. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ</p>
<p>ایہ روزے گئیے چھٹے پٹنھاں کیتے ہن، جہڑا اُنھاں پٹنھاں بیمار ہووے، یا سفر وچ ہووے تاں او پنھاں ڈینہاں وچ (روزے) پورے کر گھنے، اُتے جنھاں کوں (روزہ رکھن وچ) اوکھائی تھیندی ہے تاں اُنھاں اُتے ایند فدیہ ہے کہیں محتاج کوں کھاٹاں کھواڈیوٹ ! جہڑا خیر نال ایہ نیکی ودھاتے چا کرے تاں اوندے حق وچ ایہ زیادہ جنگی گالھ ہے، اُتے جیکر روزے ای رکھ گھنو، تاں ایندے وچ ٹہاڈے کیتے چٹگائی ہے جیکر ٹساں سمجھ رکھیندو (۱۸۴)۔</p>	<p>184. اَيَّا مَّا مَعْدُوْدَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا اَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخْرٰ وَعَلَى الَّذِيْنَ يُطِيقُوْنَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِيْنَ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهِ وَاَنْ تَصُوْمُوْا خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ</p>
<p>رمضان دامینہ (او مہینہ ہے) ! جیندے وچ قرآن نازل کیتا گیا، ایہ (لوکاں کیتے) ہدایت نامہ ہے ایندے وچ ہدایت دیاں کھلیاں گالھیں ہن، اُتے ایہ سچ کوڑ کوں نکھیٹن والا ہے ہس ٹساں وچوں جہڑا کوئی ایس مہینے کوں پا گھنے، تاں او روزے (ضرور) رکھے، اُتے جہڑا بیمار ہووے یا سفر وچ ہووے تاں او اُنھاں کوں پنھاں ڈینہاں وچ پورا کر گھنے، اسہ ٹہا کوں سوکھا رکھن چہندے اُتے ٹہا کوں ڈکھا کرٹ نہیں چہندا۔ (ایہ رعایت ایس گالھوں ہے جو) ٹساں روزیاں دی گنتری پوری کر گھنو، اُتے ایس گالھ اُتے اسہ دی کبریائی (وڈائی) بیان کرو، جو اوں ٹہا کوں ہدایت نصیب کیتی ہے، پیا ایہ جو ٹساں اُندا شکرانہ ادا کرو</p>	<p>185. شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِيْ اُنْزِلَ فِيْهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدٰى وَالْقُرْآنِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا اَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ اَيَّامٍ اُخْرٰ يُرِيْدُ اللّٰهُ بِكُمْ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيْدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوْا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوْا اللّٰهَ عَلَى مَا هَدٰكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ</p>

		<p>(۱۸۵)۔</p> <p>اَتے جہڑے ویلے میڈے بندے تیں کٹوں میڈے متعلق پُچھن، تاں اکھ ڈے جو میں تاں تہاڈے کولھ ہاں، جہڑے ویلے سڈ مارن والا میکوں سڈ مریندے تاں میں جواب ڈینداں (دعا منظور کرینداں) ہس اووی میڈے احکام مَن، اَتے میڈے اَتے ایمان گھن آون، تاں جو اوہدایت والے راہ تے آونجن (۱۸۶)۔</p>
<p>186.</p>	<p>وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ</p>	<p>تہاڈے واسطے روزیاں دیاں راتیں کون آپٹیں ذالیں دو رجوع کرن جاز کر دتا گئے، او تہاڈا کج ہن اَتے تِساں اُنھاں دا کج ہوئے، اسہ کون پتہ ہا، جہڑا کجھ تِساں آپٹیاں نفساں نال لک پُچھتے کریندے ہاوے، ہس اسہ تہاڈے اَتے نظر کرم کیتی ہے، اَتے تہا کون معاف کر چھوڑیے، ہس ہن اُنھاں نال سموہو، اَتے او شے منگو جہڑی اسہ نے تہاڈے کیتے لکھ رکھی ہے، اَتے او توڑیں کھاؤ پیو جے توڑیں تہاڈے کیتے وڈے ویلے دے چٹپ دالیکا رات دی کالوٹ دے لیکے کٹوں انج نکھڑیا ہویا نظر نہ آوے، ول رات تھیون تیں روزے کون پورا کر گھنوں، بیا ایہ جو آپٹیاں ذالیں نال نہ سموہو جیکر تِساں مسیتاں وچ اعتکاف پٹھے ہوئے ہیوے، ایہ اسہ دیاں مقرر کیتیاں ہونیاں حداں ہن اُنھاں دے نیڑے وی نہ بھنواہے، ایں طرح اسہ آپٹیاں آیاتاں لوکاں کیتے کھول پاڑتے بیان کریندے تاں جو او پرہیزگار (مستی) بٹ و نجن (۱۸۷)۔</p>
<p>188.</p>	<p>وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْءُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ</p>	<p>اَتے ہک پتے دا مال گوڑ بھٹوڑ نال نہ کھا داکرو، اَتے اوکوں حاکماں دے کولھ رشوت دے طور تے ایں واسطے نہ پُچایا کرو، تاں جو لوکاں دے مال دا کجھ کاٹ حصہ ناجائز کھا سگو، اَتے تِساں (اُنھاں گالھیں کون)</p>

تَعْلَبُونَ	سمجھدے ہیوے (۱۸۸)۔
189	يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
190	وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ
191	وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلَوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ
192	فَإِنْ اِنْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
193	وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ اِنْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

<p>194.</p> <p>السَّهْرُ الْحَرَامُ بِالسَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرْمَاتِ قِصَاصٌ فَمَنْ اغْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اغْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ</p>	<p>حُرمت، عزّت والے مہینے د ابدل حرمت عزّت والا مہینہ ای ہے، آتے ساریاں حرمتاں عزّتاں د لحاظ برابری دے اُصول دے مطابق ہے پس جیکر کوئی تہاڈے اُتے زیادتی کرن، تاں تِساں وی اُنھاں اُتے اوہو جتی زیادتی کر گھنوجتی اُنھاں تہاڈے اُتے کیتی ہووے، اُتے اسہ کئوں ڈردے رہو، پتہ ہوویہے جو اسہ ڈرن والیاں دے نال ہے (۱۹۴)۔</p>
<p>195.</p> <p>وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>آتے (آپٹاں مال) اسہ دے راہ تے خرچ کیتا کرو، اُتے آپٹیں ہتھوں آپٹیں آپ کوں ہلاکت وچ نہ گھتو (ہک پتے تے) احسان کرو، بیشک اسہ احسان کرن والیاں نال پیار کریندے (۱۹۵)۔</p>
<p>196.</p> <p>وَاتَّبِعُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْدَأَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِّنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَبَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ</p>	<p>آتے حج تے عمرہ دی نیت کرو، تاں اسہ کوں راضی رکھن کیتے اُنھاں کوں توڑ چڑھاؤ، جیکر تہا کوں گھیرا گھت تے جھل ڈٹاؤ، تاں جیہو جہی قربانی تِساں کئوں تھی سگے، کر چھوڑو اُتے آپٹیں سراو توڑیں نہ مُنوا ہے جیتوڑیں قربانی آپٹیں ٹکاٹیں تے نہ بچ و بچے جیکر تہاڈے وچوں کوئی بیمار ہے یا اوندے سر وچ کوئی تکلیف ہے تاں سر مُنواو اُتے فدیہ دے طور تے روزے رکھے، صدقہ ڈیوے یا قربانی کرے، پس تہاڈے لنگھوں امن دی حالت قائم تھی و بچے پس جہڑا کوئی حج دے وقت تئیں عمرہ کئوں فائدہ چاؤں چہندے تاں قربانی کیتے جیہو جہی شے ہتھ لگس قربان کر چھوڑے جہڑے شخص کوں ایہ وی نہ مل سگے، تاں اوترائے روزے حج دے ڈینہاں رکھے، اُتے ست روزے اوں ویلے رکھے جڈاں (گھر) ول آوے، ایہ سارے ڈاہ روزے تھی ویسن ایہ حکم اوندے کیتے ہے جیندے ہال پچے مسجد الحرام (مکے) دے نیڑے نہ رہندے ہووین، اُتے اسہ کئوں ڈردے رہو اُتے پتہ ہوویہے جو</p>

197.	الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ	بیشک اللہ سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے (۱۹۶)۔
198.	لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوا كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِّن قَبْلِهِ لَبِنَ الضَّالِّينَ	جج دے مہینے (ہر کہیں گوں) معلوم ہن، ہس جہڑا شخص انہاں مہینیاں وچ جج دی نیت کرے تاں نہ آپٹیں ذال نال سمھے، نہ کوئی بُرا کم کرے، آتے نہ کہیں نال لڑے، آتے جو نیکی دا کم کریسو، تاں او اللہ دے علم وچ آویسے، آتے راہ دا خرچہ نال چاڑو، آتے ساریاں کنوں چڑگا سمل (راہ دا خرچہ) تقویٰ (پرہیزگاری) ہے، آتے ووئے عقل والو! میں کنوں ڈردے رہو (۱۹۷)۔
199.	ثُمَّ أَفِضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	ٹہاڈے آتے کوئی گناہ کائے نہیں، جیکر ٹساں جج دے ڈیتہاں وی اللہ دا فضل (روزی) گولھو، ول جڈاں عرفات کنوں تلے لہ آوتاں مشعر الحرام (مزولف) وچ اللہ دا ذکر آکرو، آتے اوند ایں طرح ذکر کرو، جیویں ٹہاکوں ہدایت کیتی گئی ہے، آتے ایں کنوں پہلے ٹساں گراہاں وچوں ہاوے (۱۹۸)۔
200.	فَإِذَا أَقَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ	ول ول آو جتھوں لوک ول آئین، آتے اللہ کنوں بخشش منگو، بیشک اللہ بخشش ہارتے بہوں رحم والا ہے (۱۹۹)۔
201.	وَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ	ہس جہڑے ویلے ٹساں (جج دے) سارے ارکان (عبادت) پوریاں کر گھنوں، تاں اللہ دا ذکر اوں طرح کرو، جیں طرح آپٹیاں وڈکیاں گوں یاد کریندے ہاوے، بلکہ انھاں کنوں وی زیادہ (دل حب نال) آتے لوکاں وچوں بعضے او وی ہن جہڑے اکھیندن، جو آساڈے رب آ ساکوں دُنیا وچ ای سب کچھ ڈے ڈے پر انھاں کیتے آخرت وچ کوئی حصہ کائے نہیں (۲۰۰)۔
201.	وَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ	آتے انھاں وچوں ایسے وی ہن جہڑے اکھیندن جو آساڈے رب آ، آساکوں دُنیا وچ وی آپٹیاں نعمتاں ڈے چا، آتے آخرت وچ وی

202.	النَّارِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ	ڈیویں آتے دوزخ دی بھا دے عذاب کنوں وی بچاویں (۲۰۱)۔ ایہی ای او لوک ہن، جنھاں کوں جہڑا کجھ (دُنیا وچ) کتے نیں، اوہو کجھ ہلسی، آتے اسے (اُنھاں دا) جلدی حساب چکاوٹ والا ہے (۲۰۲)۔
203.	وَإِذْ كُرُوا لِلَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ	آتے (مَنی) دے گئیے مَنجے ڈینہاں وچ اسے دا ذکر کیتا کرو، جیکر کوئی جلدی وچ ڈوں ڈینہاں وچ وَلے چہندے تاں وی اُون تے کوئی گناہ کائے نھیں، آتے جیکر نہیں کریندا تاں وی اوندے اُتے گناہ کائے نہیں، ایہ تاں اوندے کیتے ہے جہڑا اسے کنوں ڈردا رہیے، آتے پتہ ہو ویہے جو ٹساں اوندے کو لکھے کیتے ویسو (۲۰۳)۔
204.	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ	آتے لوکاں وچوں کوئی تاں ایجا وی ہے جیندیاں دُنیاوی زندگانی دیاں ڳالھیں تیکوں عجب جیہاں لگدن، کیوں جو، جو کجھ اوندے دل وچ ہے اسے کوں اوند اگواہ بیٹندے، حالانکہ اوہ ہوں حجت باز تے جھگڑا لو ہے (۲۰۴)۔
205.	وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ	آتے جڈاں ٹساں کنوں ول ویندے (یا حاکم بٹ ویندے) تاں زمین اُتے وڈی بھج دھرک کریندے، تاں جو اوندے وچ فساد مچاوے، آتے فصلاں کوں تے ڈھانڈیاں کوں تباہ کر چھوڑے پر اسے فساد پسند نھیں کریندا (۲۰۵)۔
206.	وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِأَلَمٍ فَحَسَبُهَا جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْبِهَادُ	آتے جڈاں اوکوں آکھیا ویندے جو اسے کنوں ڈر، تاں اوکوں اوندی آکر بیا وی گناہ وچ پھسیندی ہے، ہَس ایجے شخص دے ڈادی جہنم تیار ہے آتے اوہوں گندا ٹکاٹاں ہے (۲۰۶)۔
207.	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتٍ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ	آتے لوکاں وچوں کوئی او وی ہے، جہڑا اسے دی رضا پچھوں آپٹیں جان ڈے ڈیندے، آتے اسے (ایجے) بندیاں اُتے ہوں مہربان ہے (۲۰۷)۔

208.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ	اے ایمان گھن آؤں والو ! اسلام وچ پورے دل نال آؤنجو آتے شیطان دے پچھوں نہ لگو، بے شک اوٹھاڈے کیتے اصلوں دشمن ہے (۲۰۸)۔
209.	فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	جیکر ایندے بعد جو ٹھاڈے کو لھ کھلیاں نشانیاں آگئیں، ٹساں تھڑک گے ہیوے، تاں ول پتہ ہووے جو بیشک اسہ وڈا زبردست وڈی حکمت والا ہے (۲۰۹)۔
210.	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُلٍ مِّنَ الْغَمَامِ وَالسَّلاَحِ ثُمَّ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَالِلَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ	کیا ایہ (گمراہ) لوک اس گالھ دی انتظار وچ ہن جو اسہ آتے فرشتے انھاں دے کو لھ بدلاں دی چھاں وچ آؤنجن، تاں جو اس طرح (ہر ہر گالھ دا) فیصلہ ای تھی وئے، حالانکہ ایہ معاملے محض اسہ دے ہتھ وچ ہن (۲۱۰)۔
211.	سَلِّ بَنِي إِسْرَءِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ	اسرائیل دی اولاد کنوں پچھو، جو آساں انھاں کون کتیاں کھلیاں نشانیاں بھیجن، آتے جیکر کوئی اسہ دی کہیں نعمت کون، اوندے آ ونجن دے بعد (کہیں بنی نال) بدلا چھوڑے تاں ول تاں اسہ بہوں سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے (۲۱۱)۔
212.	زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ	جہڑے لوک کافر تھی گئیں انھاں کون اس دُنیا دی زندگانی سوہٹیں لگدی ہے آتے او انھاں نال جہڑے جو ایمان گھن آتن مسخریاں تے ٹاہاں کریئدین، آتے جہڑے آدمی اسہ کنوں ڈرون، او قیامت دے ڈپڑ انھاں کنوں چڑھتی تے ہو سن ول اسہ تاں جیکوں چہندے بے حسابا رزق ڈیندے (۲۱۲)۔
213.	كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ	(پہلے تاں) ساریاں لوکاں دا ہکو مذہب (طریقہ) ہا، ول اسہ انھاں دو بشارت ڈیوٹ والے، تے ڈراؤں والے نبی بٹاتے بھیجے، آتے انھاں اُتے برحق کتاباں وی بھیجیاں، تاں جو لوکاں وچ اوں گالھ دا فیصلہ

<p>النَّاسِ فِيهَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ</p>	<p>سُتَاوٹ، جیندے وچ او اختلاف کریندے ہن، سوائے اُنھاں دے جنھاں دے کوہ آساڈیاں کھلیاں دلیلاں وی آچکیاں ہن تے اُنھاں ایہ اختلاف محض ضدی وجہ کئوں کیتا، بس اسہ نے اُنھاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آتن، جہڑی گالھ وچ وی او اختلاف کریندے ہن، حق دی طرف دی سدھی راہ ڈکھائی، آتے اسہ جیکوں چہندے، سدھی راہ تے چلیندے (۲۱۳)۔</p>
<p>214. أَمَرَحَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَكِنَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهُ الْإِنَّا نَصُرُ اللَّهَ قَرِيبٌ</p>	<p>کیا تاساں ایہ خیال کریندے وے، جو (بغیر کہیں آزمائش دے) ایویں بہشت وچ وڑ ویسو، حالانکہ آج تاساں او مصیبتاں نہیں ڈٹھیاں جہڑیاں تاساں کئوں پہلے دے لوکاں اُتے آیاں ہن، اُنھاں کوں تاں وڈیاں سختیاں تے تکلیفاں بھوگئیاں پیاں ہن (اُنھاں شنیں) اُنھاں کوں جھنجھوٹیا (ہلا) چھوڑیا، ایہ توڑیں جو رسول آتے او لوک جہڑے جو ایمان گھن آئے ہن رل تے اکھٹ لگے، جو اسہ دی مدد کڈاں آسی، سُن گھنوں، بیشک اسہ دی مدد ہوں قریب ہے (۲۱۴)۔</p>
<p>215. يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدِّينُ وَالْآقِرِبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ</p>	<p>(اے محمد ﷺ) تیں کئوں پچھدن، جو آساں (اسہ دی راہ وچ) کیا خرچ کروں، اکھ ڈے خیر نال جو کجھ وی خرچ کرو، پیوما، نیڑے دے سکے ساہوریاں، یتیمیاں، مسکیناں، آتے مسافراں اُتے خرچ کرو، آتے جو بھلائی (نیکی) تاساں کریندے وے، بے شک اسہ اوکوں چنگی طرح چاندے (۲۱۵)۔</p>
<p>216. كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ</p>	<p>(مسلمانو!) تہاڈے اُتے جہاد کرن فرض کر ڈتا گے آتے ایہ تہا کوں نہیں بھاندا، پر ڈیکھ گھنوں، متاں جہڑی شے کئوں تاساں کر بہت کریندو، تہاڈے واسطے بھلائی دا باعث ہووے، آتے ایہ وی تھی سگدے، جو جہڑی شے کئوں تاساں پسند کریندو، او تہاڈے کیتے شر دا باعث بن و نچے</p>

<p>217</p>	<p>يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَدْرَأُونَ يَاقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَمَا لَهُ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>	<p>آتے اسے جائدے پر ٹساں نہوے جائدے (۲۱۶)۔</p> <p>(اے محمد ﷺ) تیں کئوں عزت تے حرمت والے مہینیاں وچ لڑائی کرن دے متعلق پچھدن، آکھ ڈے جو انھاں مہینیاں وچ لڑائی کرن وڈا گناہ ہے، پر اسے دے راہ کئوں ہٹکل اوندے نال کفر کرن، آتے مسجد الحرام (خانہ کعبہ) کئوں روکٹ، آتے اوندے وچ دے لوکاں کوں کڈھ چھوڑٹ، اسے دے نزدیک ایں کئوں وڈے گناہ ہن، آتے فتنہ کھڑا کرن تاں قتل کئوں وی زیادہ ہے، آتے ایہ شہاڈے نال لڑائی کیتی رکھٹ کئوں نہ ٹلسن، ایہ توڑیں جو زور لگیوین تاں شہاکوں شہاڈے دین کئوں وی پھر گھنسن، آتے جہڑا شہاڈے وچوں آپٹیں دین کئوں ہٹ گیا تے کافر تھی تے مویا، تاں انھاں دے اعمال دنیا وچ وی تے آخرت کوں وی غارت تھی ویسن، آتے ایہے لوک (دوزخ دی) بھا وچ رہن والے ہن او ایندے وچ ہمیشہ رہسن (۲۱۷)۔</p>
<p>218</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>بے شک جہڑے لوک ایمان گھن آتن، آتے ہجرت کیتی پینے، آتے جہاد کیتا پینے، ایہے لوک ایی اسے دی رحمت دے امیدوار ہن، آتے اسے ڈاڈھا بخشٹ ہارتے ہوں رحم والا ہے (۲۱۸)۔</p>
<p>219</p>	<p>يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَبْرِ وَالْيَبِيسِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِنَّهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ</p>	<p>(اے محمد ﷺ) آتے پچھدن تیں کئوں شراب تے جوئے دے متعلق!، آکھ ڈے جو انھاں (ڈوبائیں) دا وڈا گناہ ہے آتے لوکاں کیتے کجھ نفعے وی ہن، پر انھاں دا گناہ انھاں دے نفعیاں کئوں ہوں وڈا ہے، آتے تیں کئوں پچھدن، جو اسے دی راہ وچ کیا خرچ کروں، آکھ ڈے! (ہس او ہو کجھ) جہڑا کجھ ضرورت کئوں وافر ہو ویہے، ایں طرح اسے شہاڈے کیتے آپٹیاں آیاتاں کھول پاڑتے بیان کریندے تاں جو ٹساں کجھ سوچو سمجھو (۲۱۹)۔</p>

کتابی وڈیجیٹل اشاعت کیلئے اجازت عام ہے، براہ کرم مطلع فرمائیں۔ غلط کی نشاندہی و درستگی کے لیے رابطہ فرمائیں۔ شکریہ۔

<p>223.</p>	<p>نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِنَفْسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِ الْبُؤْمِنِينَ</p>	<p>ٹہاڈیاں ذالیں ٹہاڈیاں رڑھیں (کھیتیاں) ہن، آپٹیاں رڑھیں وچ جیویں دل کریہے وڑ سگدو، اتے آپٹیں کیتے (اگہوں کیتے نیک عمل) بھجی رکھو، اتے اسہ کٹوں ڈردے رہو، اتے ٹہا کون پتہ ہووے جو ٹساں آخر اوکوں منہ ڈیکھائیں! اتے مومنناں کون خوشخبری سٹاڈے (۲۲۳)۔</p>
<p>224.</p>	<p>وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِّآيَاتِكُمْ أَنْ تَبْذُؤُوا وَتَتَّقُوا وَتُصَدِّحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>اتے اسہ دے ناں کون جیلہ نہ بٹاؤ، جو ٹساں نیکی پرہیزگاری، تے لوکاں وچ صلح کراوٹ کٹوں اوندیاں قسماں چائی کھڑے وے، اتے اسہ سب کجھ سنٹن والا تے جاٹن والا ہے (۲۲۴)۔</p>
<p>225.</p>	<p>لَا يَأْخُذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْثَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤْخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ</p>	<p>اتے اسہ ٹہا کون بیہودہ قسماں چاؤٹ اتے اصلوں نہ پکڑیسی، پر انھیں اتے ضرور پکڑیسی جہڑیاں ٹہاڈے دلوں نکلیں، اتے اسہ بخشش ہارتے وڈے تحمل والا ہے (۲۲۵)۔</p>
<p>226.</p>	<p>لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>انھیں لوکاں کیتے جہڑے آپٹیاں ذالیں دے کول نہ وٹج دی قسم چا گھنن، چار مہینیاں دی مہلت ہے تاں جو (ایں عرصے وچ قسم تروڑ تے) انھیں دو رجوع کر گھنن، بیشک اسہ بخشش ہارتے ہوں رحم کرن والا ہے (۲۲۶)۔</p>
<p>227.</p>	<p>وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>اتے جیکر طلاق ڈیوٹ دا پکا ارادہ کر گھدا ہووے تاں وی اسہ سب کجھ سنٹن والا تے (ہر شے) جاٹن والا ہے (۲۲۷)۔</p>
<p>228.</p>	<p>وَالْبَطْلَقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتَبَنَّ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبَعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ</p>	<p>اتے مطلقہ ذالیں ترانے ماہواریاں تئیں آپٹیں آپ کون پر نیچ کٹوں روکی رکھن انھیں کیتے جے او اسہ اتے آخرت دے ڈینہ اتے ایمان رکھن، ایہ جائز کائے نہیں جو اوں شے کون لکائی رکھن جیکوں اسہ نے انھیں دے پیٹ وچ پیدا کر دتا ہووے، اتے انھیں دے پے انھیں کون (ایں عرصے وچ) ولدا ولا گھن دے حقدار ہن، او وی جڈاں انھیں نال صلح صفائی کرن دا ارادہ ہووین، اتے ذالیں دا حق</p>

	<p>عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ</p>	<p>آپٹیاں پیاں اُتے وی اوویں ہے جیویں عام دستور دے مطابق اُنھاں دے پیناں دا حق اُنھاں اُتے ہے، البتہ مرداں کوں اُنھاں دیاں ذالیں کوں ودھ درجہ ملیا ہوئے، اُتے اسے ودھی طاقت والا (تے) ہُئوں دانائی والا ہے (۲۲۸)۔</p>
<p>229</p>	<p>الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَاِمَسَاكَ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِيحٍ بِاِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا مِنْهَا اَتَيْتُمْوهُنَّ شَيْئًا اِلَّا اَنْ يَخَافَاْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ فَلَا جُنَآءَ عَلَيْهِمَا فِىمَا اقْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ</p>	<p>طلاق ڈوں واری ہوندی ہے، وَل یا تاں اُنھاں کوں عام دستور دے مطابق آپٹیاں کو لھ جھل گھٹن، یا اُنھاں کوں چنگی ریت چھوڑ ڈیوں، اُتے تہا پڈے کیتے ایہ جائز کائے نہیں، جو تساں اُنھاں کوں اوندے وچوں وی کجھ گھن گھنو، جہڑا کجھ اُنھاں کوں ڈٹا ہا، او وی اُون ویلے چڈاں جو ڈر ہوونے جو او ڈوہائیں اسے دیاں حداں کوں قائم نہ رکھ سگھیں، (اُنھاں حالات وچ) جیکر تہا کوں ڈر ہووے جو ایہ ڈوہائیں اسے دیاں حداں قائم نہ رکھ سگھیں، تاں ذال پے کوں آپٹیاں چھوڑ ڈیوں دے بدلے وچ کوئی شے ڈے ڈیوے، تاں اُنھاں ڈوہائیں کوں گناہ نہ تھسی، ایہ اسے دیاں مقرر کیتیاں ہوئیاں حداں ہن اُنھاں کوں باہر نہ پ و نچو، جہڑے اسے دیاں اُنھاں حداں کوں پار پ ویندن، تاں ہس او (آپٹیاں اُتے تے پنھاں اُتے) ظلم کریندن (۲۲۹)۔</p>
<p>230</p>	<p>فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهٗ مِنْ بَعْدِ حَتّٰى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهٗ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَآءَ عَلَيْهِمَا اَنْ يَتَرَاجَعَا اِنْ ظَنَّا اَنْ يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ يَبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ</p>	<p>جیکر کوئی (ڈوں طلاقاں دے بعد) وَلَا وی طلاق ڈے ڈیوے تاں وَل او ذال اوندے کیتے حرام ہے، جیتوڑیں جو او کوئی پیا پے نہ کر گھنے، وَل جیکر او وی طلاق ڈے ڈیوے، تاں وَل اُنھاں کیتے (نکاح کر گھٹن) وچ کوئی گناہ کائے نہیں جیکر پہلا پے تے ذال ہک پے نال ٹھہرے وی و نجن، پر شرط ایہ ہے جو اُنھاں کوں یقین ہووے جو او اسے دیاں حداں دے پابند رہسن، اُتے ایہ اسے دیاں حداں ہن جنھاں کوں او اُنھاں لوکاں کیتے کھول پاڑتے بیان کریندے جہڑے جو عقل سمجھ رکھیندن،</p>

<p>231.</p>	<p>وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَتَّبِعُوا ضَرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ لِيُعْظَمَ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>(۲۳۰)۔</p> <p>آتے چڑاں ٹساں ذالیں گوں ڈوں طلاقاں ڈے گھنوتے اُنھاں دی عدت پوری تھیون لگے، تاں یا تاں اُنھاں کوں وڈی آل بھل نال آپئیں کولھ جھل گھنوں، یا اُنھاں کوں سوہٹیں طریقے نال چھوڑ ڈیو، بس اُنھاں کوں کستاؤن دی خاطر نہ جھلی رکھو، کیوں جو ایہ زیادتی ہو سی، آتے جہڑا کوئی ایہ رویہ رکھسی، تاں بس او آپئیں نال ظلم کریسی، ایس طرح اس دے احکامات کوں مخول وی نہ سمجھو، آتے یاد کیتی رکھو اس دیاں اُنھاں نعمتاں کوں جہڑیاں تہاڈے اُتے بھیجیاں گین، آتے جہڑا کجھ کتاب وچوں تے دانائی دیاں گالھیں وچوں تہاڈے کولھ تہاڈی نصیحت کیتے بھیجا گئے (اوکوں وی) آتے اس کُنوں ڈردے رہو، آتے پتہ ہو ویہے جو بیشک اس ہر شے کوں چنگی طرح چاٹدے (۲۳۱)۔</p>
<p>232.</p>	<p>وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ أَزْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ</p>	<p>آتے چڑاں ٹساں ذالیں گوں طلاق ڈیوتے او آپئیں عدت وی پوری کر گھن تاں اُنھاں کوں کہیں پے جوڑ (یا پہلے پے) نال نکاح کرن کُنوں نہ روکو چڑاں جو او (ڈوہیں) چنگی طرح آپس وچ راضی ہوون، ایس طرح نصیحت کیتی ویندی پتی ہے اُنھاں کوں جہڑے جو تہاڈے وچوں اس اُتے، آتے آخرت دے ڈپٹے اُتے ایمان رکھیندن، (ایہ گالھ) تہا کوں نیک تے پاک صاف (بٹاؤن) کیتے ہے، اس جو کجھ چاٹدے ٹساں نہوے چاٹدے (۲۳۲)۔</p>
<p>233.</p>	<p>وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنَتِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا</p>	<p>آتے ماواں آپئیں اولاد کوں پورے ڈوں سال آپئیں تھنج پلاؤن، ایہ وی اُون ویلے چڑاں جو (پیو) ایس ندت کوں پورا کراؤن چھوے، آتے جیندا بال ہے اوہو دستور دے مطابق اُنھاں بالوں دے کھواؤن پلاؤن تے پواؤن ہنداؤن دا ذمے دار ہے کہیں کوں وی اوندی</p>

<p>لَا تُضَارُّوْا اِلٰهَ بَوْلِدِهَا وَلَا مَوْلُوْهُ لَهٗ بَوْلِدِهٖ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَ فَاِنْ اَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَاِنْ اَرَدْتُمْ اَنْ تَسْتَرْضِعُوْا اَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِذَا سَلَّمْتُمْ مَّا اَتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوْفِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ</p>	<p>و سکت کٹوں زیادہ تکلیف نہیں پڑتی و نچ سگدی، کہیں ماء گوں اوندے ہال دی وجہ کٹوں ڈگھ نہ پڑتا و نچے آتے نہ ای پیو گوں اوندے ہال دے سَو بوں تنگ کیتا و نچے، آتے ولی وارث آتے وی لیہا ذمہ واری ہے، جیکر ڈوہائیں ماء پیو آپٹیں رضا مندی تے صلاح مشورے نال چہن تاں کھیر چھڑا پڑتا و نچے، ایس گالھوں اُنھاں آتے کوئی گناہ کائے نہیں، جیکر ٹہا پڑا ایہ ارادہ ہے جو ٹساں آپٹیں اولاد گوں کہیں بتی ذال دی تھنچ پلاؤ، تاں وی کوئی حرج کائے نہیں، پر دستور دے مطابق جہڑا کجھ ٹساں اُوں ذال گوں ڈیوٹاں کیتے ڈے ڈیو، آتے اسہ کٹوں ڈر دے رہو، تے پتہ ہو ویہے جو او سب کجھ ڈیکھدا کھڑے جہڑا کجھ ٹساں کریندے و دو</p> <p>(۲۳۳)۔</p>
<p>وَالَّذِيْنَ يُتَوَقَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُوْنَ اَزْوَاجًا يَّتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ اَرْبَعَةً اَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِىْ اَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوْفِ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ</p>	<p>آتے جیکر ٹسا پڑے وچوں کوئی مَر و نچن، آتے ذالیں چھوڑ گئے ہو وں، تاں او ذالیں آپٹیں آپ گوں چار مہینے ڈاہ پڑن (ولا پر نیچن کنوں) جھلی رکھن، ہس جڈاں آپٹیں ایہ عدت پوری کر گھنن، تاں ول ٹہا پڑے آتے کوئی ذمہ داری کائے نہیں، چاہے جہڑا کجھ او دستور (شرع) دے مطابق آپٹیں کیتے کرن، آتے اسہ گوں پتہ رہندے جہڑا کجھ ٹساں کریندو</p> <p>(۲۳۴)۔</p>
<p>وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهٖ مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ اَوْ اَكْنَنْتُمْ فِىْ اَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُوْنَهُنَّ وَلٰكِنْ لَّا تُوَاعِدُوْهُنَّ سِرًّا اِلَّا اَنْ تَقُولُوْا قَوْلًا مَّعْرُوْفًا وَلَا تَعْزِمُوْا عَقْدَةَ النِّكَاحِ حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتَابُ اَجَلَهٗ وَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ</p>	<p>آتے ٹہا پڑے آتے ایس گالھ دا وی کوئی گناہ کائے نہیں جیکر ٹساں (عدت وچ وی) ایجیاں چھٹیل ذالیں نال نکاح کر گھنن کیتے اشارے کنائے وچ آکھو، یا وت ایس گالھ گوں آپٹیں دل وچ لکائی رکھو اسہ چاندے جو ہن ٹساں ایجیاں ذالیں دی گالھ مہاڑ کریسو، پر اُنھاں نال لک تے قول قرار نہ کرو، ہس مناسب طریقے نال اُنھاں گوں پلاؤ، آتے او توڑیں نکاح پڑھو اوٹ دا پکا ارادہ نہ کرو، جے توڑیں مقرر کیتی</p>

<p>يَعْلَمَ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ</p>	<p>ہوئی مدت (عدت) تک نہ ونچے، اتے پتہ ہو ویہے جو اسہ چاٹدا کھڑے جو کجھ تہاڈے دلاں وچ ہے، بس اوں کٹوں ڈردے رہو، اتے ایہ وی پتہ ہو ویہے جو بیشک اسہ بخشش ہارتے وڈے حوصلے والا ہے (۲۳۵)۔</p>
<p>236. لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمُسْعِمِ قَدْرُكَ وَعَلَى الْتَقَاتِ قَدْرُكَ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>ایندے وچ وی کوئی مضائقہ (قصور) کائے نہیں جیکر تئساں آپٹیں ذالیں کوں (ایں حالت وچ) طلاق ڈے ڈیو چڈاں جو تئساں انہاں کوں ہتھ وی نہ لایا ہووے، اتے تئساں انہاں دا حق مہر وی نہ بدھ ڈٹا ہووے، اتے انہاں کوں کجھ خرچ خیال ضرور ڈیو، پر (مقدراں والا) آدمی اپٹیں حیثیت دے مطابق اتے غریب آپٹیں حیثیت دے مطابق ایہ ادا عام دستور (شرع) دے مطابق ہووے، جہڑی جو نیک کم کرن والیاں اتے ہک فرض بندی ہے (۲۳۶)۔</p>
<p>237. وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ</p>	<p>اتے جیکر تئساں انہاں کوں ہتھ لاوٹ کٹوں پہلے طلاق ڈے ڈیو، پر انہاں کیتے حق مہر وی بدھ چکیے ہیوے، تاں آکھتے ہوئے حق مہر دا ادھا حصہ انہاں دا (حق) ہے، ایہ ہئی گالھ ہے جو ایہ ذالیں آپٹاں حق مہر بخش ڈیوں، یا او شخص جیندے ہتھ وچ کہیں ذال دے نکاح دی گنڈھ ہے، نرم دلی دا اظہار کرے اتے جیکر تئساں نرم دلی کٹوں کم گھنوں، تاں ایہ ہک قسم دی نیکی ہے، اتے آپس وچ فضل تے احسان کرن کوں نہ بھلا ہے، بیشک اسہ چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے، جہڑا کجھ تئساں کریندے و دو (۲۳۷)۔</p>
<p>238. حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْاَوْسَطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ</p>	<p>اتے آپٹیاں نمازاں دی پابندی کرو، خاص کر درمیانی نماز (عصر) دی، اتے اسہ دے سامٹیں عاجزی تے فرمانبرداری نال کھڑے تھینے کرو (۲۳۸)۔</p>
<p>239. فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا</p>	<p>جیکر تہا کوں کوئی ڈر پٹکل ہووے، تاں پیدل یا سواری دی حالت وچ</p>

	<p>أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ</p>	<p>(نماز پڑھ گھڑی کرو) وَل جہڑے ویلے اَمِن تے اطمینان دی حالت وچ ہوو، تاں اسے دا ذکر اوں طرح کیتا کرو جئیں طرح تہا کوں سکھایا گئے، پر جیکوں تہاں (پہلے) نہ جاندے ہاوے (۲۳۹)۔</p>
240	<p>وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنكُم وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِم مَّتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ</p>	<p>آتے او لوک جہڑے تہاڈے وچوں مَر و نچن تے آپٹیاں ذالیں پچھوں چھوڑ و نچن، آپٹیاں ذالیں کیتے سال کھن دا خرچ خیال ڈیوٹ تے گھروں نہ کڈھن دی وصیت کرو و نچن، پر اوویں او گھروں چلیاں و نچن، تے آپٹیں کیتے عام دستور (شرع) دے مطابق کوئی چنچاگم کر گھنن تاں تہاڈے اُتے کوئی ذمہ داری کائے نہیں، اسے بہوں زبردست تے وڈی دانائی والا ہے (۲۴۰)۔</p>
241	<p>وَلِلْمُطَلَّاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ</p>	<p>آتے مطلقہ (چھٹل) ذالیں کوں مناسب طور تے خرچ خیال ڈیوٹاں چاہیدا ہے، متقی لوکاں اُتے ایہ وی یک حق (فرض) بندے (۲۴۱)۔</p>
242	<p>كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ</p>	<p>ایں طرح اسے تہاڈے کیتے آپٹیں احکامات کھول پاڑتے بیان کریندے تاں جو تہاں سمجھن والے بنو (۲۴۲)۔</p>
243	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ</p>	<p>کیا تہاں اُنھاں لوکاں کوں نہیں ڈٹھا جہڑے محض موت دے ڈر کئوں آپٹیاں گھراں وچوں نکل گئے ہن، آتے او ہن وی ہزاراں دی تعداد وچ! ہس اسے اُنھاں کیتے اکھیا! جو تہاں مراہی و نچو! وَل اُنھاں کوں جیوا وی چھوڑیا، بے شک اسے لوکاں اُتے بہوں فضل کرن والا ہے پر ڈھیر سارے لوک اوندے نا شکرے ہن (۲۴۳)۔</p>
244	<p>وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَبِيْعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>آتے تہاں اسے دی راہ وچ جہاد (جنگ) کرو، آتے جاں گھنو، جو اسے ہر گالھ دے سُنن والا تے ڈھیر کجھ چاٹن والا ہے (۲۴۴)۔</p>
245	<p>مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ</p>	<p>ہے کوئی ایجیا شخص جہڑا اسے کوں کوئی سوہٹاں قرضہ ڈیوے، تاں جو او اوندے کیتے او کوں کئی واری ودھا چڑھا چھوڑے آتے اسے ای روزی</p>

<p>گوں ہڈ گھندے، تے کھول ڈیندے، اُتے تُساں ہوں دو وُلائے ویسو (۲۴۵)۔</p>	<p>يَقْبِضُ وَيَسْطُرُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ</p>
<p>کیا تُساں موسیٰ دے بعد دے بنی اسرائیل دے وڈیاں دا حال نہیں ڈٹھا، جڈاں اُنھاں آپئیں نبی گوں آکھیا، جو تُساں آساڈے کیتے ہک بادشاہ بناؤ چا، تاں جو آساں اسہ دی راہ وچ جنگ (جہاد) کر سگھوں، نبی نے آکھیا، کتھائیں ایں تاں نہ تھسی، جو تُھاڈے اُتے جہاد فرض کر ڈٹا وَنچے پر تُساں جنگ ای نہ کرو، اُنھاں آکھیا، آساں تاں ایہو جیہے کائے نسے، جو اسہ دی راہ وچ جنگ نہ کروں، کیوں جو آساں تاں آپئیاں گھراں وچوں کڈھ ڈتے کیسے، تے آپئیاں ہالاں ہچیاں کٹوں نکھیڑ ڈتے کیسے، ول آساں جڈاں اُنھاں اُتے جہاد لازم کر ڈٹا، تاں کڈ وُلا گئے، سوائے اُنھاں وچوں تھوڑے جیہے بندیاں دے ! اُتے اسہ ظالماں گوں چنگی طرح چاڈے (۲۴۶)۔</p>	<p>۲۴۶. اَلَمْ تَرَ اِلَى الْبَلَاءِ مِنْ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ اِذْ قَالُوا لِنَبِيِّنَا اِمْسِكْ لَنَا مِلْكًا نُّقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ قَالِ هَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُوْا قَالُوْا وَمَا لَنَا اَلَّا نُقَاتِلَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَاَبْنَانَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلِيْلًا مِّنْهُمْ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِالظّٰلِمِيْنَ</p>
<p>اُتے اُنھاں دے نبی نے اُنھاں گوں آکھیا، جو بے شک اسہ نے تُھاڈے کیتے طاوت گوں بادشاہ بنا ڈتے اُنھاں آکھیا، ایہ آساڈے اُتے حکومت کیوں جما سگدے، کیوں جو آساں ایں کٹوں بادشاہی کرن دے زیادہ حقدار ہیں اُتے ایکوں تاں مال متاع وی وافر نہیں ڈٹا گیا، نبی آکھیا ایہ یقینی گالھ ہے جو اسہ نے تُھاڈے مقابلے وچ ایکوں چُٹ گھدے، اُتے ایکوں علم تے جسمانی طاقت وی وافر ڈتی ہس، اُتے اسہ جیکوں چہندے، آپئیاں ملک ڈے ڈیندے، اُتے اسہ وڈی فراخی والا اُتے ہوں کجھ چاٹن والا ہے (۲۴۷)۔</p>	<p>۲۴۷. وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَٰوُوتَ مَدِيْنًا قَالُوْا اَنَّىٰ يَكُوْنُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتْ سَعَةً مِّنَ الْمَالِ قَالِ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَكُمْ بَسْطَةً فِى الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللّٰهُ يُؤْتِ مُلْكَهُ مَن يَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَاَسَعُ عَلِيْمٌ</p>
<p>اُتے وُت اُنھاں دے نبی نے اُنھاں گوں آکھیا، جو ایندی بادشاہی دی نشانی بلا شک ایہ ہے، جو تُھاڈے کو لھ ہک ابھی صندوق ول آسی،</p>	<p>۲۴۸. وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ آيَةً مِّنْ مَّلِكِهِ اَنْ يَاْتِيَكُمْ التَّابُوتُ فِيْهِ سَكِيْنَةٌ مِّنْ</p>

<p>رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّتُهُ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ</p>	<p>جیندے وچ تہاڈے رَب کئوں آرام تے اطمینان ہوسی، آتے او بجیاں ہونیاں شنیں وی ہو سِن جہڑیاں موسیٰ تے ہارون دی آل اولاد چھوڑ گئی ہئی، ایکوں فرشتے چا گھن آسِن جیکر تئساں سُنٹ والے بیوے تاں بے شک ایندے وچ تہاڈے کیتے نشانی ہوسی (۲۴۸)۔</p>
<p>فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهَ كَمَ مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةٌ كَثِيرَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ</p>	<p>بَس طالوت آپئیں لشکر گھن تے روانہ تھیا، تاں آکھیں بے شک اسہ ہک دریا وچوں تہاڈی آزمائش کریسی، بَس جہڑا اوندے وچوں (رَج تے) پاٹیں پیسی، او میڈا کائے نہیں، آتے جنیں اُوکوں نہ چکھیا، بَس او میڈا ہے، البتہ (آتے اجازت ہے) جو او آپئیں ہتھیاں نال ہک ہک بھرتے پی سگدے پر اُنھاں وچوں تھوڑے جیہاں بندیاں دی علاوہ باقی ساریاں (رَج تے) پاٹی پی گھدا، بَس جہڑے ویلے او تے اوندے نال دے ایمان والے لوک، دریا ٹپ آتے تاں اُنھاں آکھیا، آج تاں آساں جالوت تے اوندے لشکراں نال لڑن دی طاقت نِسے رکھندے، پر اُنھاں لوکاں نے جہڑے جو سمجھدے ہِن، جو او ہک ڈپتہ اسدے سامئیں ویسِن، آکھیا جو کئی واری توڑے جو کوئی چھوٹی ٹولی کیوں نہ ہئی اسدے حکم نال وڈیاں لشکراں اُتے غالب آئی ہے، آتے اسدے ثابت قدم رہن والیاں نال ہوندے (۲۴۹)۔</p>
<p>وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ</p>	<p>آتے جڈاں ایہ لوک جالوت تے اوندے لشکراں دے مقابلے تے آگئے تاں اُنھاں دُعا منگی جو آساڈے رَب آساڈی ثابت قدمی وچ برکت پا، آتے (لڑائی وچ) آساڈے قدم جمائی رکھیں، آتے کافراں دی ایں قوم دے خلاف ساڈی مدد کر (۲۵۰)۔</p>
<p>فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ</p>	<p>بَس اُنھاں کُوں اسدے حکم نال شکست ڈے ڈتی، آتے داؤد نے جالوت کوں قتل کر چھوڑیا، تاں اسدے اُوکوں بادشاہی تے وڈی</p>

	<p>وَعَلَّمَهُ مَنَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ</p>	<p>عقل مندی بڑی، اُتے داؤد کوں جہڑا کجھ اوچھندا ہا سکھا بٹنا، اُتے جیکر اللہ بعض لوکاں کوں بعضیاں لوکاں دے ذریعے نہ ہٹیندا رہندا، تاں زمین تے فساد ای فساد ہوندا، اللہ ساریاں جہاناں اُتے فضل تے کرم کرن والا ہے (۲۵۱)۔</p>
252.	<p>تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَبِنُ الْمُرْسَلِينَ</p>	<p>ایہ اللہ دیاں آیاتاں ہن اُنھاں کوں تیڈے اُتے حق طور تے پڑھ سُناے، اُتے (اے محمد ﷺ) بیشک تُوں نبیاں وچوں ہیں (۲۵۲)۔</p>

<p>253. تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِّنْهُمْ مَّن كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِن بَعْدِهِم مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنِ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَّنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَّنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ</p>	<p>ایہ او رسول ہن جنہاں وچوں بعض کون بعضیاں رسولاں اُتے بُرگی (فضیلت) ڈٹی گئی، انہاں وچوں ہک او وی ہے، جیندے نال اللہ نے خود گالھ مہاڑ کیتی، اُتے بعضیاں دے عزتاں دے درجے اُچے کیتے کیسن، مریم دے پتر عیسیٰ کون کھلیاں ڈلیاں نشانیاں ڈے تے بھیجا گیا، اُتے پاک روح (جبریل) نال اوندی ہمت تے طاقت ودھائی گئی، اُتے جیکر اللہ چہندا تاں او لوک (آپس وچ) ہرگز نہ لڑے، او وی اُون ویلے چڑاں جو اُنہاں کو لھ کھلیاں نشانیاں آچکیاں ہن، پر اُنہاں آپس وچ (دین دے بارے وچ) اختلاف کیتا، ہس اُنہاں وچوں کجھ نے تاں مَن گھدا، پر اُنہاں وچوں کجھ نے مَن ٹوں انکار کر پٹا، اُتے جیکر اللہ چہندا تاں او لوک آپس وچ ہرگز قتل و خون نہ کریندے، پر اللہ اُوہو کجھ کریندے جیندا ارادہ کر گھندے (۲۵۳)۔</p>
<p>254. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمَ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ</p>	<p>وُونے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے، (اللہ دی راہ وچ) خرچ کرو اوندے وچوں جہڑا آساں تہاکوں رزق ڈتے، ایں کٹوں پہلے جو او ڈیہ آ پہنچے جہڑے ڈیہ نہ کوئی (عملاں) دا سودا تھیسے، نہ کوئی دوستی یاری کم آسی، اُتے نہ کوئی سفارش چلسی، اُتے (دین اسلام) کٹوں انکار کرن والے ای غلطی اُتے ہن (ظالم ہن) (۲۵۴)۔</p>
<p>255. اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَن ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ</p>	<p>اللہ ای ہے جیندے سوا اپنا معبود ای کا نے نہیں، او ہمیش جیندا رہسی تے ساری کائنات کون سنبھال رکھسی، نہ اُوکوں گھل آندی ہے، تے نہ نندر و لھٹندی ہے، ہونداتاں ہے، جو کجھ آسماناں وچ ہے تے جو کجھ زمین دے تے اُتے ہے، کہڑا ہے جو اوندے اگہوں حکم دے بغیر کہیں دی سفارش کر سگے، او خوب چاندے جہڑا کجھ اُنہاں لوکاں دے سامئیں ہے، اُتے جو کجھ اُنہاں دی کنڈ پچھوں تھیندا پے،</p>

<p>وَالْأَرْضَ وَلَا يَكُونُ دُكْحُفُظُهَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ</p>	<p>آتے اوندے علم وچوں کوئی شے وی کوئی پوری طرح ہتھ وچ نہیں کر سگدا، سوائے اوندے جہڑا کجھ او (اس) ڈیوٹ چہندے، اوند اِقتدار (حکومت) آسماناں تے زین توڑیں کھنڈیا ہوئے آتے اوکوں انھاں ڈوبائیں دی حفاظت کرن وچ کوئی تھکیرا نہیں تھیندا آتے اوہو اُچے درجے والا تے وڈی عظمت والا ہے (۲۵۵)۔</p>
<p>256. لَا اَكْرَاهُ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللهُ سَبِيحٌ عَالِيمٌ</p>	<p>دین (اسلام) وچ کوئی زور زبردستی دی گالھ کائے نہیں نیکی کوں گمراہی کنوں آنج کر پٹا گئے، پس جو کوئی شیطان دا اکھیا نہ منے آتے اسے آتے ایمان گھن آوے، تاں یقیناً اوں ہک تکرے کُنڈے کوں پکڑ گھدے، جہڑا اصلوں نہیں ترٹتاں، اسے ہر ہک دی سنٹن والا تے سب کجھ جائن والا ہے (۲۵۶)۔</p>
<p>257. اللهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ لَهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>	<p>اسے تاں انھاں لوکاں دایار ہے جنھاں دین کوں من گھدے، اسے انھاں کوں اندھارے وچوں کڈھ تے سو جھلے دو گھن آندے، آتے جہڑے لوکاں نہیں نیا انھاں دایار شیطان ہے، جہڑا انھاں کوں سو جھلے کنوں اندھاریاں وچ گھن ویندے، ایسے لوک (دوزخ دی) بھا وچ و نچن والے ہن او ہمیشہ اوندے وچ رہسن (۲۵۷)۔</p>
<p>258. اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِي حَاجَّ اِبْرَاهِيْمَ فِي رَبِّهِ اَنْ اَتَاكَ اللهُ الْبُلْكَ اِذْ قَالَ اِبْرَاهِيْمُ رَبِّي الَّذِي يُحْسِي وَيُبَيِّتُ قَالَ اَنَا اُحْسِي وَأُمَيِّتُ قَالَ اِبْرَاهِيْمُ فَاِنَّ اللهَ يَأْتِي بِالسُّنَنِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَاتِّبِعْهَا مِنْ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ</p>	<p>(اے رسول!) کیا تیں غور نہیں کیتا اوں شخص (نمود) آتے جیں ابراہیم نال اوندے رب دے بارے وچ جھگڑا کیتا، اوکوں ایہ گھمنڈا جو اسے اوکوں بادشاہی پٹی ہوئی ہے، چڈاں ابراہیم اکھیا، جو میڈا رب تاں او ہے جہڑا جیویندا وی ہے تے مریندا وی ہے، اوں شخص اکھیا، یس وی تاں جیوا سگداں تے مار سگداں، ابراہیم اکھیا، یقیناً اسے سجھ کوں سجھ اُبھار (مشرق) کنوں ابھریندے، پس تُوں اوکوں پٹنہ لہا (مغرب) کنوں اُبھار پکھال، (ایہ گالھ سُن تے) او شخص ڈاڈھا و ہل</p>

<p>گیا جیں نہ نیا ہا، اُتے اس بے انصافی (ظلم) کرن والی قوم کوں ہدایت دی راہ نہیں دیکھیندا (۲۵۸)۔</p>	
<p>یا ہوں وانگوں دے ہک پتے شخص دی مثال گھن گھنو، جہڑا جو ہک ابھی وستی کُنوں و نچ لنگھیا، جیندیاں چھتاں منہ دے بھر دُٹھیاں پیاں ہن، اوں شخص آکھیا، اسے (ایں وستی والیاں کوں) مَر و نچن دے بعد کیویں جیوا سگدے؟ ہس اسے او کوں ہک سو سال توڑیں مار چھوڑیا، ول او کوں اٹھا کھڑایا، اسے پچھیا، کتنی سال مویا پیا رہیں، اوں آکھیا، ہک دُپنہ یا ہک دُپنہ دے کجھ حصے تیں مویا پیا رہاں، اسے آکھیا توں تاں سو سال مویا پیا رہیں، بھلا توں آپٹیں کھاؤں پیوٹن دیاں شتیں دو تاں دیکھ، ایہ پروتھیاں (اُسیاں) نہیں تھیاں، ول آپٹیں موئے پے گڈاں دو دید بھنوا، مقصد ایہ ہے جو آساں تیکوں لوکاں کیتے (عبرت دی) نشانی بٹیندوں! اُتے (گڈاں دیاں) بڈیاں دو دیکھ آساں کیں طرح اُنھاں کوں جوڑیندے ہن، ول اُنھاں اُتے ماس کیویں چڑھیندے ہن، ہس جڈاں او کوں ایہ سارا معاملہ آکھیں نال دیکھا پٹا، تاں آکھن لگیا میں جان گیاں جو اسے ہر شے اُتے قدرت رکھیندے (۲۵۹)۔</p>	<p>259</p> <p>أَوَكَلَدِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِئَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا الْحُصَا فَلَبَّاتِيَنَّ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>
<p>(او گالھ وی یاد کرو) جڈاں ابراہیم آکھیا، رب آ! میکوں آکھیں نال دیکھا تاں سہی جو توں کیویں موئے ہوئے کوں جیویندیں؟ اسے پچھیا، کیا توں نہیں منیندا؟ آکھیس، منیندا تاں ہاں، پر (ایں طرح) میڈے دل کوں (چنگی طرح) اطمینان تھی ویسی، رب آکھیا توں چار پچھئی پکڑ گھن تے اُنھاں کوں آپٹیں نال ہیلکا چاکر، ول اُنھاں دیاں بوٹیاں آپو واڑیں ہر ہک پہاڑ تے رکھ چا، ول اُنھاں کوں آپ دو سڈ! تیتڈے کولھ بھیج تے آ ویسن، اُتے جان گھن، جو بیشک اسے ہوں زبردست تے وڈی حکمت</p>	<p>260</p> <p>وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُخَيِّسُ الْمَوْتَى قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لَّا يَطْمِئِنُّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْأً ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ</p>

		<p>والا ہے (۲۶۰)۔</p> <p>۲۶۱. مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ</p> <p>اُنہاں لوکاں دی مثال جہڑے جو اس دی راہ تے آپٹاں مال خرچ کر ڈیندن اُوں ہک داٹیں دی کار ہے، جیندے پوٹے کون ست سٹے لگن، تے ہر سٹے وچ سو سو داٹیں ہوون، تے اس جیندے داٹیں چھندے، کئی سناں ودھا وی ڈیندے، اتے اس پھوں کھلے ہتھ والا ہے تے سب کجھ جائز والا ہے (۲۶۱)۔</p>
262	<p>الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا أَذًى لَّهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ</p>	<p>او لوک جہڑے جو آپٹاں مال اس دی راہ تے خرچ کریندن، ول او ایس گالھ پچھوں نہیں لگدے جو جہڑا کجھ خرچ کیتا ہینے، اوندی کہیں کون منت لاون یا گھٹن والے کون کوئی ڈکھ ڈیون، اُنہاں دے رب کوکھ اُنہاں کیتے آجر ہے، اتے نہ اُنہاں کون کوئی ڈر رہسی تے نہ اُنہاں کون کوئی غم و لھسیسی (۲۶۲)۔</p>
263	<p>قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ</p>	<p>کہیں نال مٹھی سوہٹیں گالھ کرن اتے کہیں دی بھل چک معاف کر ڈیون اُوں خالی خیرات کنوں پھوں چنگی گالھ ہے جیندے بعد گھٹن والے کون کوئی ڈکھ ڈیون و نچے اتے اس تاں اصلوں بے نیاز ہے وڈے حوصلے والا ہے (۲۶۳)۔</p>
264	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْبَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَمَزَّجَهُ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ</p>	<p>وونے لوکو! جہڑے ایمان گھن آئیوے! آپٹیاں خیراتاں کون منت لاو تے ڈکھ ڈیون نال ضائع نہ کرو، اُوں شخص دے خرچ دی مثال جہڑا آپٹاں مال لوکاں دے ڈیکھاوٹ کیتے خرچ کریندے، اتے اس تے قیامت دے ڈنڈے تے ایمان نہیں رکھیندا، ایویں ہے جیویں کوئی پتھر ہووے، اوندے اتے کجھ مٹی پتی ہوئی ہووے، ول زور دایندے و سے، بس او (اصلوں چٹ رڑا) دھوچ و نچے (ایس سمجھو جو) جہڑا کجھ او کماندن، اوندے اتے اُنہاں دا کوئی اختیار نہیں ہوندا، اتے اس نہ سنن</p>

265	وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضَعْفَيْنِ فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلٌّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	والی (ناشکری) قوم کوں کوئی ہدایت نہیں ڈیندا (۲۶۴)۔
266	أَبِوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ	اُتے انھاں لوکاں دی مثال جہڑے جو آپٹاں مال اس دی رضا حاصل کرن دی خاطر تے (آپٹیں ایں عادت تے) ثابت قدم رہن کیتے، خرچ کریندن، اُوں باغ وانگوں ہے، جہڑا ہک اچّی تے زرخیز جاء تے ہے، اوندے اُتے وی زور دایندہ وسدے پر او ڈوڑا چوڑا پھل ڈیندے، جیکر اوندے اُتے زور دایندہ نہ وی وسدا، تاں وی پھنوار (تریڑ) کافی ہس، اُتے اسے او سب کجھ ڈیکھدا کھڑے، جہڑا کجھ ٹساں کریندے و دو (۲۶۵)۔
267	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا مِن طَبَائِعِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْبِضُوا فِيهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَبِيدٌ	کیا تہاڈے وچوں کوئی شخص ایہ چہندے جو اوندے کیتے کھجیاں تے انگوراں دا ہک باغ ہووے، تے (درختاں دے) تلے نہراں و ہندیاں پیاں ہوون، اوندے کیتے اُوں باغ وچ ہر طرح دے میوے ہوون، ول اُوں شخص کوں ہڈھیا ولھیٹ وٹے، اُتے اوندی اولاد وی کم جوگی نہ ہووے، ہس اُوں باغ وچوں ہک ایجا واء جھلوڑا آ لنگھے، جیندے وچ بھا ای بھا ہووے تے او باغ سڑتے سوا تھی وٹے، ایں طرح اسے تہاڈے کیتے آٹیاں نشانیاں کھول پاڑتے بیان کریندے تاں جو ٹساں انھاں اُتے فکر کیتی رکھو (۲۶۶)۔
	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا أَنفُسَكُمْ مِّن طَبَائِعِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْبِضُوا فِيهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَبِيدٌ	وونے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے ! پاک شتیں جہڑیاں ٹساں کمتن، اُتے جہڑیاں آساں زمین وچوں پیدا کیتن (اس دی راہ تے) خرچ کروتے گندیاں شتیں ڈیوٹ دا ارادہ وی نہ کرو، اُتے ٹساں (خود) ایجیاں شتیں گھن والے وی کاٹے نہیں، سوائے ایندے جو ٹساں اکھ نوٹ تے گھن گھنو، اُتے پتہ ہووے جو بیشک اسے ہوں بے نیاز تے سب تعریفاں دے ڈا دا ہے (۲۶۷)۔

<p>268.</p>	<p>الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>شیطان ٹہاکوں غریبی (محتاجی) کنوں ڈریندے، آتے بے حیائی دیاں گالھیں کرن کیتے حکم ڈیندے، آتے اسے ٹہاڈے نال ٹہاکوں بخش ڈیوٹ تے آپٹاں فضل و کرم کرن دا وعدہ کریندے، آتے اسے ہوں کھلا ہتھ رکھن والا تے سب کجھ چاٹن والا ہے (۲۶۸)۔</p>
<p>269.</p>	<p>يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَزْوَاجُ الْأَلْبَابِ</p>	<p>او جیکوں چہندے سیٹپ (دانائی) ڈیندے، آتے جیکوں ایہ سیٹپ ڈے ڈیندے، تاں بس اوکوں ہوں ساریاں بھلائیاں نصیب کر ڈیندے، پر عقل والے لوکاں توں سوا کوئی نصیحت ای نہیں گھندا (۲۶۹)۔</p>
<p>270.</p>	<p>وَمَا أَنفَقْتُمْ مِّنْ ثَفَقَةٍ أَوْ نَذْرَتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ</p>	<p>آتے جو کجھ ٹساں آپٹیں مال متاع وچوں اسے دے راہ تے خرچ کرو، یا کوئی منوتی منو، بس اسے بیشک اوکوں چاندے، آتے ظالم (بے انصاف) لوکاں دے کوئی مددگار نہیں ہوندے (۲۷۰)۔</p>
<p>271.</p>	<p>إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعْبَاهُمْ وَإِنْ تُخْفَوْهَا وَتُؤْتَوْهَا الْفَقْرَ آءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ</p>	<p>آتے جیکر ٹساں آپٹیاں خیراتاں کوں ظاہر کرتے ڈیوتاں وی ٹھیک ہے، آتے جیکر لکاتے ڈیو آتے غریباں فقیراں کوں ڈیو، تاں ایہ وی ٹہاڈے کیتے زیادہ بھلائی دی گالھ ہے، آتے ایہ ٹہاکوں ٹہاڈے گناہاں (برائیاں) کنوں کڈھ چھوڑیسی، آتے ٹساں جہڑا کجھ کریںدے وڈو اسے گوں اوندی چٹنگی طرح خبر ہوندی ہے (۲۷۱)۔</p>
<p>272.</p>	<p>لَيْسَ عَلَيْكَ هَذَا هُمٌ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نَفْسُكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّوفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلُمُونَ</p>	<p>(اے محمد) انھماں کوں سدھی راہ چلا ڈیوٹ تیڈی ذمہ داری کاتے نہیں، بلکہ اسے جیکوں چہندے سدھے راہ تے ٹوریندے آتے ٹساں اسے دی راہ تے آپٹیں مال وچوں جہڑا کجھ خرچ کریںدے وے، او ٹہاڈے آپٹیں فاندے کیتے ہے، آتے ٹساں محض اسے دی رضا مندی (آتے توجہ) حاصل کرن کیتے خرچ کیتا کرو، آتے جہڑا کجھ ٹساں آپٹیں مال وچوں خرچ کریںدے وے او ٹہاکوں (ثواب دی شکل وچ) پورے دا</p>

<p>پورا ولا پٹا ویسی، آتے تہاڈے نال کوئی بے انصافی نہ کیتی ویسی (۲۷۲)۔</p>	
<p>(ایہ صدقات و خیرات) اُنھاں فقیر لوکاں کیتے ہن جہڑے جو اللہ دے کم وِچ اہجے رُدیج گئین جو آپئیں روزی کیتے زمین تے اڈے اڈے نہیں وَنج سگدے اُنھاں کوں اُنھاں دے نہ منگن دی وجہ کئوں اَن جَان لوک خوشحال (غنی) سمجھ گھنن، تُوں تاں اُنھاں کوں اُنھاں دے چہرے (مستک) کئوں سُنجان گھنن۔ او لوکاں کئوں چمبڑ چمبڑتے نہیں منگدے، آتے تُوں اُنھاں کیتے آپئیں مال وچوں جہڑا کجھ خرچ کریسو، بیشک اللہ او کوں چنگی طرح چاٹن والا ہے (۲۷۳)۔</p>	<p>273 لِلْفَقْرِ آءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيَاهِهِمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ</p>
<p>اُنھاں لوکاں کیتے جہڑے جو آپئیں مال وچوں رات دا، ڈینہ دا، ظاہر کرتے، لکاتے، خرچ کریندن، اُنھاں دے رب دے کولھ اُنھاں داں آبر ہے، آتے نہ اُنھاں کیتے کوئی ڈر ڈکل ہے، تے نہ او موبجھے تھیسن (۲۷۴)۔</p>	<p>274 الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ</p>
<p>او لوک جہڑے جو سود کھانن، (قیامت دے ڈینہ) قبریں وچوں ایویں اُٹھی کھڑسن، جیویں او شخص کھڑدے، جیکوں شیطان ذری ہتھ لاتے خطی (پاگل) بنا ڈیندے، ایہ سزا ایں گالھوں ہوسی جو او ابدن، جو بیشک تجارت وی تاں سود وانگوں ہے حالانکہ اللہ تجارت (سودے سود) کوں حلال کیتے ہوئے آتے سود (وہاج) کوں حرام کیتا ہوئے ہس جہڑے شخص کوں اوندے رب دی ایہ نصیحت ہٹھ لگی ہے آتے او (سود کھاؤں کئوں) پرے تھی گئے، اوندے کیتے او ہو کجھ کافی ہے جہڑا کجھ او گھن چکے آتے اوندے معاملہ اللہ دے ہتھ وچ ہے، آتے جیں والا وی (سود) گھدا ہس ایہ لوک بھادے سنگتی ہن، او اوندے وچ</p>	<p>275 الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ النَّسِ ذَلِك بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّا الْبَائِعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَكَ مَوْعَظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقِهَا فَكَدَّ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>

		ہمیشہ رہیں (۲۷۵)۔
276.	يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ	اسد تاں سود کوں ہٹیندے آتے خیرات صدقات کوں ودھیندے پھلیندے، آتے اسد کہیں ناشکرے گنہگار کوں اصلوں پسند نہیں کریندا (۲۷۶)۔
277.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	بیشک او لوک جہڑے ایمان گھن آئین، آتے نیک عمل کریندن، آتے نماز کوں قائم رکھیندن آتے زکوٰۃ پٹی رکھین، انہاں کیتے انہاں دے رب دے کوہ آبرہے، آتے نہ انہاں کوں کوئی (قیامت دا) ڈر ڈکھل ہوسی، آتے نہ او مونجھے تھیں (۲۷۷)۔
278.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	وونے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے اسد کنوں ڈردے رہو، آتے جیکر ٹساں ایمان والے ہیوے تاں سود وچوں جہڑا کجھ باقی بچ گئے اوکوں چھوڑ ڈیو (۲۷۸)۔
279.	فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِخَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ	ول ٹساں جیکر ایویں نہ کیتا، تاں اسدے آوندے رسول نال لڑائی کیتے تیار تھی وںجو، آتے جیکر ٹساں توبہ تائب تھی گیوے، تاں ٹھاڈے کیتے بس ٹھاڈے مال دی اصل موڑی ہے، جے ٹساں زیادتی نہ کریسو، تاں ٹھاڈے آتے وی زیادتی نہ کیتی ویسی (۲۷۹)۔
280.	وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	آتے جیکر قرضائیں کوں غریبی ولھٹ وںجے، تاں آوندے سوکھے ہووٹنیں اوکوں مہلت ڈے ڈیو آتے جیکر ٹساں خیرات سمجھتے قرضہ معاف کر ڈیو تاں ٹھاڈے کیتے ہوں چنگی گالھ ہے، (۲۸۰)۔
281.	وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	ٹھا کوں ایس گالھ داپتہ ہوسی، آتے اوں پٹنہ کنوں ڈرو، جڈاں ٹساں اسد دوولائے ویسو، ول ہر یک جی کوں، جو کجھ اوں کمتا ہوسی آوند اپورا پورا بدلہ پٹا ویسی، تے آوند احق نہ ماریا ویسی (۲۸۱)۔
282.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ	وونے ایمان گھن آوٹ والو! جڈاں ٹساں آپس وچ کجھ مقررہ معیاد

إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ
بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ
أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ
وَلْيُمِدِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ
رَبَّهُ وَلَا يَخْشَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ
الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ
لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمِدِلْ وَلِيُّهُ
بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِّنْ
رِّجَالِكُمْ فَإِنْ لَّمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ
وَأَمْرَانِ مِّنْ تَرَضُّونَ مِنَ الشَّهَدَاءِ
أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا
الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا
وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا
إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ
لِلشَّهَادَةِ وَأَذْنِ الْاَلَّتَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ
تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَلَّتَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا
تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُصَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ
وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ

کیتے (قرضہ یا ادھار) ڈیو گھنٹو، تاں اوندی لکھ پڑھ کر گھدی کرو، اے
لکھن والا نشی ٹہاڈے درمیان ٹھیک ٹھاک لکھ پڑھ کرے، اے کوئی
نشی لکھن کنوں انکار وی نہ کرے، بلکہ اوکوں اسہ جیں طرح سکھائے،
اوویں لکھ ڈیوے، اے قرضہ گھنٹن والا ای لکھو اوئے، کیوں جو
اوندے اے لکھو اوٹن دا حق بندے، اے آپٹیں رب کنوں ڈرے،
اے اوندے وچ کوئی گھانا وادھانہ کرے، اے جیکر قرضائیں،
جیندے اے لکھو اوٹن دا حق بندے پاگل ہے، یا پٹھاں ہے، یا
لکھو اوٹن دی قابلیت نہیں رکھینداتوں ول اوند اوی وارث انصافی
طور تے لکھو اڈیوے، اے ٹساں آپٹیں وچوں دے ڈو جواناں کوں
گواہ بنا گھنٹو، جیکر ڈوں جوان موجود نہ ہوون، تاں ول ہک جوان تے
ڈوں ذالیں کوں جنھاں کوں گواہی کیتے ٹساں پسند کرو، گواہ بنا گھنٹو، تاں
جو جیکر انھاں (ذالیں) وچوں ہک تھڑکٹن لگے تاں ڈو جھی اوکوں یاد ڈیو
سگے، اے گواہاں کوں چڈاں (گواہی کیتے) سڈیا ونجے تاں او انکار نہ
کرن، ایں لکھ پڑھ وچ ٹساں کوئی سستی نہ کراہے، چاہے او (قرضہ یا
ادھار) آپٹیں میعاد سمیت چھوٹا ہووے تے بھانویں وڈا ! ایہ گالھ اسہ
دے نزدیک ٹہاڈے کیتے ہوں انصاف والی ہے، اے گواہی کوں زیادہ
پکا کرن والی ہے اے ایندا امکان وی ہوں تھوڑا رہندے، جو ٹساں
کہیں شک وچ پوو، ایہ ہی گالھ ہے، جو ٹساں ہتھ پڑتھی (موقعے تے)
سودا کریندو جیکوں ٹساں آپس وچ ہک پئے کوں ڈیندے گھندے وی
رہندو، جیکر ایکوں ٹساں نہ لکھ سگے، تاں ٹہاڈے اے کوئی ڈوہ (گناہ)
کائے نہیں، اے چڈاں سودا کرن لگو، تاں گواہ بنا گھدے کرو، اے
لکھن والے کوں، تے گواہی ڈیوٹن والے کوں، کوئی نقصان نہ ڈٹا

		<p>وَنَجَّ، اُتے جیکر تُساں نقصان پُٹاتاں بے شک تہا پُڑے اُتے گناہ لازم ہو سی، اُتے اسہ کُنوں پُڑوے رہو، اُتے اسہ تہا کوں سکھیندا رہندے اُتے اسہ ہر گالھ کوں چنگی طرح چاٹن والا ہے (۲۸۲)۔</p>
283	<p>وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَّقْبُوضَةٌ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آتَمَ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ</p>	<p>اُتے جیکر تُساں کہیں سَفرتے ہو، اُتے تہا کوں کوئی لکھ ڈیوٹ والا وی نہیں بلدا، تاں آپٹیں کوئی شے گروی (امانت) رکھ تے کم چلاؤ، بہر حال جیکر تہا پُڑے وچوں کوئی کہیں پے کوں کوئی شے امانت ڈیندے، تاں (وقت آوٹ تے) جیندے کوہ امانت رکھی گئی ہے، او اُوں امانت کوں امانت رکھن والے کوں ولا ڈیوے، اُتے ہر کوئی آپٹیں اسہ کُنوں پُڑدا رہوے، جہڑا اُوکوں پلیندا کھڑے، اُتے (سچی) گواہی کوں (وی) نہ لکاؤ، بس جہڑا لکھسی تاں اُوند اِدل گنہگار تھی ویسی، اُتے جہڑا کجھ تُساں کریندے وِو اسہ اُوکوں چنگی طرح چاٹدے (۲۸۳)۔</p>
284	<p>لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>اسہ دایک ہے جہڑا کجھ آسماناں وِچ ہے اُتے جہڑا کجھ زمین دے تے اُتے ہے، اُتے جیکر تُساں دِل دیاں گالھیں ظاہر کر ڈیندو یا اُنھاں کوں لُکا لی رکھو، اسہ تُساں کُنوں اُنھاں دا حساب گھن گھٹیں، ول او جیکوں جہسی، بخش ڈیسی، اُتے جیکوں جہسی عذاب (سزا) پُڑے ڈیسی اُتے اسہ ہر شے اُتے پوری قدرت رکھن والا ہے (۲۸۴)۔</p>
285	<p>آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرًا إِنَّكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ</p>	<p>رسول اُوں شے اُتے ایمان گھن آئے، جہڑی اُوندے رب اُوں دو بھیچی ہے، جیویں جو مومن (وی) ایمان گھن آتے، ہر کوئی اسہ اُتے، اُوندے فرشتیاں اُتے، اُوندیاں کتاباں اُتے، اُوندے رسولاں اُتے، ایمان گھن آندے، (بلکہ آئین) جو آساں اُوندے رسولاں وچوں کہیں ہک نال وی فرق نیسے رکھیندے، اُتے اکھن جو آساں (تیڈا حکم) سُن گھدے، اُتے اُوکوں مَن گھدے! آسا پُڑے رب آ! آساں تیڈی بخشش</p>

286.	لَا يَكْفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحِبِلْ عَلَيْنَا أَصْرًا كَمَا حَبَلْتَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحِزْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ	منگدے ہیں، اُتے آساں تیں دو ای، وَلِ آوٹیں (۲۸۵)۔
		اسد کہیں جی کون کوئی اُوکھا کم نہیں ڈسیندا، بس اُوہو ڈسیندے جہڑا او سہ سگے، جہڑی کجھ کوئی (نیکی) کماندے او اوندے کیتے ای ہے، اُتے ہر بدی دا ذمے دار وی اُوہو جتئی ہے، جتئی او کریندے، آساڈے رب آ ! جیکر آساں بھل و نچوں، یا کوئی خطا کر کھڑوں، تاں پکڑیں نہ؛ آساڈے رب آ ! آساڈے اُتے او بار (حکم) نہ رکھیں، جہڑا تیں اُنھاں لوکاں اُتے رکھیا ہا، جہڑے جو آساں کٹوں پہلے تھی گزرن، رب سائیں آں ! نہ آساڈے کٹوں اتی بار چواویں جیندے چاؤن وی آساڈے وچ ہمت کا لے نہیں، اُتے (آساڈے گناہ) معاف کر ڈے، اُتے آسا کوں بخش ڈے، اُتے آساڈے اُتے رحم کر، ٹوں ای آساڈا مالک تے مولی ہیں، بس آسا کوں کافراں دی قوم اُتے فتح نصیب کر (۲۸۶)۔

3- سورة آل عمران

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع پئی تھیندی ہے، اسدے ناں نال جہڑا بھوں مہربان تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے۔
1.	الَمْ	ایہ حروفِ مقطعات ہن، جیندے معنی اللہ ای چاؤدے (۱)۔
2.	اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ	بس پچھڑا اللہ ہے، اوندے سوا کوئی عبادت دے لائق ای کا لے نہیں، او ہمیشہ رہن والا تے ہر شے کون قائم رکھن والا ہے (۲)۔
3.	نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ	اُوں تیڈے اُتے ہک سچی (حق) کتاب لہائی ہے، جہڑے جو پہلیاں آسمانی کتاباں دی تصدیق وی کریندی ہے، اُتے اُوں تورات تے انجیل وی لہائی ہئی (۳)۔

<p>4.</p>	<p>مِنْ قَبْلِ هُدًى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ</p>	<p>جنہاں وچ ایس کنوں پہلے دے لوکاں کیتے ہدایت ہئی، اُتے سچ تے کوڑگوں نکھیرن والی کتاب وی لہائی ہے، بیشک جنہاں اسدیاں نشانیاں نہیں نییاں، انہاں کیتے سخت عذاب ہے، اُتے اسد ہوں زبردست ہے، بدلہ گھنٹن داما لک تے مختار ہے (۴)۔</p>
<p>5.</p>	<p>إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ</p>	<p>بیشک اسد او ہے، جس کنوں نہ زمین دے تے اُتے دی، نہ آسمان دے وچ دی کوئی شے لکی ہوئی ہے (۵)۔</p>
<p>6.</p>	<p>هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>اوتاں او ہے، جہڑا (ماواں دے) پیٹاں وچ جس طرح چہندے ٹہاڈیاں شکلاں بنا ڈیندے، کوئی وی عبادت دے لائق کائے نہیں، سوائے اوندے جہڑا جو ہوں زبردست تے وڈی حکمت والا ہے (۶)۔</p>
<p>7.</p>	<p>هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ</p>	<p>اوتاں او ہے، جس تے اُتے کتاب لہائی ہے، جیندیاں کجھ آیاتاں پکیاں (محکم) ہن، اُتے ایہ ایس کتاب دامنڈھ (اصل) ہن، تے ییاں آیاتاں ہک ہئی نال مغالطہ گھتاوٹن والیاں (متشابہات) ہن، بس او لوک جنہاں دے دلاں وچ ڈنگ پے ہون، او انہاں آیاتاں دی پیروی کریندن جنہاں وچ مغالطے تے شک پے سگدن، او کوئی فتنہ کھڑا کرن چہندن اُتے انہاں دے کوئی مٹ گھڑت معنے کڈھن چہندن، پر اصل معنے سوائے اسدے کوئی نہیں چاٹدا، جہڑے لوک علم دے پڑھے گڑھے ہن، آبدن جو آساں لیندے اُتے ایمان گھن آئے ہن، ایہ سب کجھ آساڈے رب دی طرفوں ہے، پر سوائے عقل والیاں دے کوئی پیا نصیحت نہیں پکڑیندا (۷)۔</p>
<p>8.</p>	<p>رَبَّنَا لَا تَزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ</p>	<p>آساڈے رب آ! آپئیں ہدایت ڈیوٹن دے بعد آساڈے دلاں وچ کوئی ڈنگ پھڑ نہ گھتیں، اُتے آپئیں طرفوں آساڈے اُتے رحمت کیتی رکھ، بے شک توں سب کجھ بے حسابا ڈیوٹن والا ہن (۸)۔</p>

9.	رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ	آساڑے رَبِّ آ □ بے شک تُوں لوکاں کوں اُوں ڈپٹہ جیندے وچ کوئی شک کائے نہیں (آپٹیں کوہ) کٹھا کرٹن والاہیں، بے شک اسہ آپٹیں وعدے دے خلاف کجھ نہیں کریندا (۹)۔
10.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَن تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ	بے شک اُنھاں لوکاں کوں جنھاں کفر اختیار کیتے، اُنھاں دے مال متاع، تے اُنھاں دیاں اولاداں، اسہ دے مقابلے وچ کوئی وی کم نہ آ سگسں، آتے ایہے لوک ہن ای (دوزخ دی) بھادے پالٹ! (۱۰)۔
11.	كَذَّبُوا آلَ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ	اُنھاں دی حالت فرعون دی اولاد وانگوں ہوسی، آتے اُنھاں لوکاں وانگوں جہڑے اُنھاں کنوں پہلے تھی گزرن، جنھاں آساڑیاں نشانیاں کوں کوڑا جاتا۔ بس اسہ اُنھاں کوں اُنھاں دیاں نافرمانیاں دے سبب (عذاب وچ) پکڑ گھدا، آتے اسہ عذاب ڈیوٹن وچ بہوں سخت ہے (۱۱)۔
12.	قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتْغَلِبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ	آکھ ڈے اُنھاں لوکاں کوں جہڑے نہیں میندے جو بہوں جلدی شساں پکڑ وچ آویسو، آتے جہنم (دوزخ) دو ہکل ڈتے ویسو، آتے او ٹکڑ رہن کیتے بہوں گندی جاء ہے (۱۲)۔
13.	قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَتِ الَّذِينَ اتَّخَذْتُمُ الْمُشْرِكِينَ حُرّاً وَاللَّهُ يَخْتَارُ يُؤَيِّدُ بِنُصْرِهِ مَن يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ	بیشک تہاڈے کیتے قدرت دی ہک نشانی ہے اُنھاں ڈو ٹولیاں وچ جہڑیاں جو آپس وچ لڑیاں ہن۔ ہک ٹولی اسہ دی راہ تے لڑدی پئی ہئی، تے ڈو جھی کافراں دی ہئی، اُنھاں کوں مسلمان آپٹیں آکھیں نال آپٹیں کنوں ڈوڑے نظر دے پے ہن۔ آتے اسہ جیکوں چہندے آپٹیں مدد نال قوت بخشیندے، بیشک ایندے وچ سچاکیاں (بصیرت والیاں) کیتے ہک عبرت ہے (۱۳)۔
14.	زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ	لوکاں کوں اُنھاں دیاں خواہشاں دیاں شہنیں (یعنی) ذالیں، بالان، سونے چاندی دے کٹھے کیتے ہوئے خزانیاں، دانگے ہوئے گھوڑیاں،

<p>جانوراں، تے رڑھ رنگڑدا شوق رکھن چنگا لگدے، پر ایہ دُنیاوی زندگی دی ہڈی موڑھی ہے۔ اَتے اسدے کول ول وَنجن ہُنوں چنگی گالھ ہے (۱۴)۔</p>	<p>مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْهُسْمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَ حُسْنِ الْمَبَآئِ</p>	
<p>اکھ ڈے، جو کیا میں تھاکوں (انھاں دُنیاوی شتیں کئوں) چنگی شے ڈساواں (او ایہ ہے جو) جھڑے لوک اسدے کئوں ڈردے رہندیں انھاں کیتے اسدے کولھ باغ (بہشت) ہن، جنھاں تلے نہراں وگدیاں پئیں تے او انھاں وچ ہمیشہ رہسن، اَتے انھاں کیتے پاک صاف جوڑا (ذال یا جوان) موجود ہو سن، اَتے اسدے دی رضا نصیب ہو سی، اَتے اسدے بندیاں کوں خوب ڈٹھی بھالی رکھدے (۱۵)۔</p>	<p>15. قُلْ أُوْنِيْكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذٰلِكُمْ لِلَّذِيْنَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَاُزُوْا فِيْ مُطَهَّرَةٍ وَّرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌ بِالْعٰبِدِ</p>	
<p>جھڑے لوک ابدن، جو ساڈے رب آ! بیشک آساں ایمان گھن آئے ہیں بس آساڈے گناہ بخش ڈے، اَتے (دورخ دی) بھادے عذاب کئوں وی بچا (۱۶)۔</p>	<p>16. الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اِنَّا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَتَنَا عَذَابَ النَّارِ</p>	
<p>(ایہے لوک مشکلات وچ) ثابت قدم رہن والے ہن (قول تے عمل دے) سچے ہن، حکم سن والے ہن، اسدے دی راہ تے خرچ کرن والے ہن، اَتے سحر ویلے بخشش منگن والے (۱۷)۔</p>	<p>17. الصّٰبِرِيْنَ وَالصّٰدِقِيْنَ وَالْقٰنِتِيْنَ وَالْمُبْتَغِيْنَ وَالْمُسْتَغْفِرِيْنَ بِالْاَسْحٰرِ</p>	
<p>ایہ گواہ ہن اسدے دی گالھ دے، جو بیشک اوندے علاوہ کوئی پیا عبادت دے لائق کائے نہیں اَتے فرشتے تے علم والے انصاف تے قائم رہ تے گواہی ڈیندن، جو کوئی نہیں عبادت دے لائق (سوائے اوندے جھڑا) جو ہُنوں زبردست تے حکمت والا ہے (۱۸)۔</p>	<p>18. شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْبَلٰغَةُ وَاُولُو الْعِلْمِ قٰتِلًا بِالْقِسْطِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ</p>	
<p>بیشک اسدے نزدیک اصل دین اسلام ای ہے، تے جنھاں کوں کتاب ڈٹی گئی ہے، انھاں اختلاف کیتے تاں او وی، انھاں کولھ علم آ</p>	<p>19. اِنَّ الدِّيْنَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ وَمَا اِخْتَلَفَ الَّذِيْنَ اُوْتُوْا الْكِتٰبَ اِلَّا مِنْ</p>	

	<p>بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ</p>	<p>وَنَجِّنْ دے بعد، آپس دی ضد بازی وچ کیتے، آتے جہڑا کوئی اس دے احکامات کوں نہیں منیندا تاں بے شک اس انہاں کوں حساب گھنن وچ بہوں تکھا ہے (۱۹)۔</p>
<p>20.</p>	<p>فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَاللَّهُ بِصِيرِ الْعِبَادِ</p>	<p>جیکر او تیدے نال مجتتاں کرن، تاں اکھ ڈے، میں آتے جنہاں میڈی پیروی کیتی ہے، آساں آپٹاں رخ اس دوسدھا کر گھدے، آتے انہاں لوکاں کنوں جنہاں کوں کتاب پٹی گئی ہئی آتے ان پڑھ لوکاں کوں پچھ ڈیکھ، جو کیا تاساں وی اسلام کوں منیندو، جیکر او اسلام تے آونج تاں بس او ہدایت آتے آگینن، آتے جیکر اس کوں منہ پھیر گھنن، تاں بیشک تیدے آتے محض پیغام پچاؤن فرض ہے، (اگوں او چاٹن)، اتے اس بنیاں کوں چنگی طرح پکھن والا ہے (۲۰)۔</p>
<p>21.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ</p>	<p>بیشک او لوک جہڑے اس دے احکامات کوں نہیں منیندے، آتے بنیاں کوں ناحق قتل کر چھوڑیندن، آتے انہاں کوں وی قتل چھوڑیندن، جہڑے لوکاں نال انصاف کرن کوں اکھیندن، ایجے لوکاں کوں تاں وڈے دردناک عذاب دی خبر سناڈے (۲۱)۔</p>
<p>22.</p>	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَالُهُمْ مِّن نَّاصِرِينَ</p>	<p>ایہے لوک ہن، جہڑے آپٹیں عمل، دُنیا وچ تے آخرت وچ وی ضائع کر کھرن، آتے انہاں کوں (عذاب توں بچاؤن) کیتے کوئی وی مدد کرن والا کائے نہیں (۲۲)۔</p>
<p>23.</p>	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يُتَوَلَّوْنَ فَرِيقًا مِّنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ</p>	<p>کیا تیں انہاں لوکاں دا نہیں سوچیا، جنہاں کوں کتاب دا ہک حصہ پٹا گیا، انہاں کوں اس دی کتاب والے پاسے سڈیا وی ویندے، تاں جو او انہاں دے وچ (دیاں اختلافی گالھیں دا) فیصلہ کر ڈیوے ول وی انہاں وچوں ہک ٹولہ پھر ویندے، آتے ایہے ہن، مٹھ موڑ گھنن والے (۲۳)۔</p>

24.	ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لَنْ تَبْسُتَ النَّارُ اِلَّا اَيَّامًا مَّعْدُوْدَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِيْ دِيْنِهِمْ مَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ	اِیہ اِس واسطے ہے، جو او اُکھیندِن، جو اُسا کوں تاں (دورخ دی) بھا پس گئے مُنجے ڈینہاں توڑیں سڑیسی، اُنھاں کوں دین دے وچ دیاں (گھڑیاں بٹایاں ہوياں) گالھیں فریب ڈتا ہوئے (۲۴)۔
25.	فَكَيْفَ اِذَا جَعَلْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيْهِ وَوَقَّيْتُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ	بَس کیا حال ہو سی اُنھاں دا چڑاں اُساں اُنھاں کوں اُس ڈپتہ کٹھے کریسوں، جیندے آوٹ وچ کوئی شک کائے نہیں ہر ہک جی کوں اوندی کماٹی دا پورا پورا اجر ڈتا ویسی، اُتے اُنھاں اُتے کوئی زیادتی نہ کیتی ویسی (۲۵)۔
26.	قُلِ اللّٰهُمَّ مَا لِكَ الْبُلْكِ تُؤْتِي الْبُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْبُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ	(اے محمد) اُکھ ڈے، جو اسہ سائیں آں ! ہر ملک دی بادشاہی دے مالک آٹوں جیکوں چہندیں حکومت (بادشاہی) ڈے ڈیندیں اُتے جیں کنوں چہندیں حکومت گھس گھنیں، اُتے جیکوں چہندیں عزت ڈے ڈیندیں، تیڈے ہتھ وچ چنڳائی ای چنڳائی ہے، بیشک تُوں ہر شے اُتے پوری قدرت رکھن والا ہیں (۲۶)۔
27.	تَوَلَّجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَتَوَلَّجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ	تُوں رات کوں ڈپتہ وچ لکا (وڑا) گھنیں، اُتے ڈپتہ کوں رات وچ لکا (وڑا) گھنیں، تُوں ای موتی شے (مٹی) وچوں جیندی شے کوں کڈھندی، اُتے جیندی شے (جیندے جی کنوں) موتی شے کوں آنج کر گھنیں تُوں جیکوں چہندیں بغیر کہیں حساب دے رزق ڈے ڈیندیں (۲۷)۔
28.	لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ اَوْلِيَاءَ مِنْ دُوْنِ الْمُؤْمِنِيْنَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِيْ شَيْءٍ اِلَّا اَنْ تَتَّقُوْا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمْ اللّٰهُ نَفْسَهُ وَاِلَى اللّٰهِ الْبَصِيْرُ	مومنّاں کوں لازم ہے جو او مومنّاں دے سوا، کافراں کوں آپٹیں یار نہ بٹاؤن، اُتے جہڑا کوئی ایہ کم کریسی تاں اسہ کنوں اُو کوں کوئی شے نہ ملیسی، ایہ ہی گالھ ہے، جو تُوں اُنھاں دے شر کنوں بچے رہو، جیویں بچن دا حق بندے، اُتے اسہ تہا کوں آپٹیں غضب کنوں ڈریندے، اُتے آخر تُوں اُس دو وِل وَنچٹیں (۲۸)۔

<p>29.</p>	<p>قُلْ إِنْ تَحْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوا يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>اکھ ڈے، جو جو کچھ تہاڈے سینیاں وچ ہے، چاہے اُوکوں لکاو یا ظاہر کرو، اسے اُوکوں چاٹدے آتے او او وی چاٹدے جہڑا کچھ آسماناں وچ ہے، آتے جہڑا کچھ زمین دے تلے آتے ہے، آتے اسے ہر شے آتے پوری قدرت رکھن والا ہے (۲۹)۔</p>
<p>30.</p>	<p>يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا أَوْ مَاعَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا أَوْ يَحْذَرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ</p>	<p>اُوں ڈپٹہ ہرجی (روح) نیکی وچوں جہڑا کچھ اُوں کیتا ہو سی آپٹیں سامٹیں موجود پیسی، آتے جہڑا کچھ بدی وچوں کیتا ہو سی او وی ڈیکھ گھنسی، ہر جی چہسی جو اوندے آتے اوندے بدی والے عملاں وچ ڈھیر ساری وتھ (دوری) ہووے، اسے تہا کوں آپٹیں غضب کئوں ڈریندے، آتے اسے آپٹیاں بندیاں آتے مہربانی کرن والا وی ہے (۳۰)۔</p>
<p>31.</p>	<p>قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبِّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>اکھ ڈے جیکر تاساں اسے دی حب رکھیندو، تاں میڈی تابعداری (پیروی) کرو، اسے تہاڈے نال محبت رکھسی، آتے تہاڈے کیتے تہاڈیاں نافرمانیاں بخش ڈیسی، آتے اسے بخشش ہارتے وڈی رحمت والا ہے (۳۱)۔</p>
<p>32.</p>	<p>قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ</p>	<p>اکھ ڈے جو اسے آتے اوندے رسول دا حکم نیا کرو، وت جیکر او گنڈولا وٹجن تاں بس اسے وی انکار کرن والیاں کوں پسند نہیں کریندا (۳۲)۔</p>
<p>33.</p>	<p>إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ</p>	<p>ایہ حقیقت ہے جو اسے نے آدم کوں، نوح کوں، ابراہیم دی اولاد کوں، تے عمران دی اولاد کوں، تمام جہاناں وچوں چن گھدے (۳۳)۔</p>
<p>34.</p>	<p>ذُرِّيَّةَ بَعْضِهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>انہاں دے بعضے بعضیاں دی اولاد ہن، آتے اسے سب کچھ سُنن والا تے خوب چاٹن والا ہے (۳۴)۔</p>
<p>35.</p>	<p>إِذْ قَالَتِ امْرَأَةُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ</p>	<p>(یاد کرو) جہڑے ویلے عمران دی زال اکھیا، جو میڈے رب آ! جو ہال میڈے پیٹ وچ ہے، میں اُوکوں تیڈی نذر کریندی پئی ہاں، بس میں کئوں ایہ نذرانہ قبول فرما چا، بیشک تُوں سب کچھ سُنن تے خوب چاٹن</p>

		والا ہیں (۳۵)۔
36.	فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ اِنِّیْ وَضَعْتُهَا اُنْثٰی وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَیْسَ الذَّكَرُ کَالْاُنْثٰی وَاِنِّیْ سَمَّيْتُهَا مَرْیَمَ وَاِنِّیْ اُعِیْذُهَا بِكَ وَذُرِّیَّتَهَا مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیْمِ	بس چڑاں اُون ہتھ پیر لڈھے تاں اُون آکھیا جو رب سنیں آں ! میں تاں دھی جاتی ہے، اتے اسہ وی چنگی طرح چاند ابا جو کجھ اُون جایا ہا، چھوہر تاں چھوہر وانگوں نہیں تھی سگدی (بہر حال) میں اونداناں مریم رکھینے اتے بے شک میں اُوکوں تے اوندی اولاد کوں شیطان مردود کنوں تیڈی پناہ وچ ڈیندی ہاں (۳۶)۔
37.	فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْبَحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالِیْزِمِیْ اَنِّیْ لَکَ هٰذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ یَرْزُقُ مَنْ یَّشَآءُ بَغَیْرِ حِسَابٍ	بس اوندے رب نے اُوکوں بہوں راضی تھی تے قبول کر گھدا، اتے اُوکوں سوہٹیں طرح پالیا پوسیا، کیوں جو او زکریا دی حفاظت وچ کر ڈتی گئی ہئی، چڑاں کڈائیں زکریا مریم دے کولھ اوندے حجرے وچ ویندا تاں اوندے کول کھاوٹ پیوٹ دیاں شنیں پیماں ہویاں ڈیکھدا ہا (ہک واری) پچھیں، جو اے مریم ! ایہ تیڈے کیتے کتھوں آگیاں ہن، اُون آکھیا جو ایہ اسہ دی طرفوں آئدین، بے شک اسہ جیکوں چہندے بے حسابا رزق ڈیندے (۳۷)۔
38.	هٰذَا لَکَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبُّهُ قَال رَبِّ هَبْ لِیْ مِنْ لَّدُنْکَ ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً اِنَّکَ سَمِیْعُ الدُّعَآءِ	اتھائیں زکریا آپٹیں رب کنوں دُعا منگی، آکھیں میڈے رب آ ! تُوں آپٹیں جناب وچوں میکوں وی نیک پاک اولاد ڈے، بیشک تُوں (ہر کہیں دی) دُعا ڈاڈھی سنٹں والا ہیں (۳۸)۔
39.	فَنَادَتْهُ الْمَلَائِکَةُ وَهُوَ قَائِمٌ یُّصَلِّیْ فِی الْبَحْرَابِ اَنَّ اللّٰهَ یُبَشِّرُکَ بِبَحْسٰی مُصَدِّقًا بِکَلِمَةٍ مِّنْ اللّٰهِ وَسَیِّدًا وَاحْصُورًا وَنَبِیًّا مِّنَ الصّٰلِحِیْنَ	بس فرشتیاں اُوکوں سڈباریا، او عبادت گاہ وچ نماز پڑھدا کھڑا ہا، تے آکھینیں یقین کرو، اسہ نے تہاکوں پتر یحییٰ دی خوشخبری ڈتی ہے۔ جہڑا جو اسہ دی طرف دی ہک گالھ دی تصدیق کرن والا ہوسی، سردار ہوسی، آپٹیں نفس اتے قابو رکھٹں والا ہوسی، اتے نیک کم کرن والیاں وچوں ہک نبی ہوسی (۳۹)۔
40.	قَالَ رَبِّ اَنِّیْ یَکُونُ لِیْ غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِیْ	اُون آکھیا، میڈے رب آ، میں کنوں پتر کیوں تھی سگدے، چڑاں جو

الْكِبْرُؤُا مُرَاتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ	بلا شک میگوں ہڈھیا ولھٹ گھدے، آتے میڈی ذال سَنڈھ ہے، اسے آکھیا ایں طرح اسے جیویں چہندے کریندے (۴۰)۔
41. قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا وَإِذْ كُنْ رَبُّكَ كَثِيرٌ وَسَبِّحْ بِالنَّعْشِ وَالْإِبْكَارِ	اُوں (زکریا) آکھیا، رَبِّ سَنیں آں ! میڈے کیتے کوئی نشانی ڈس، اسے آکھیا، تیڈے کیتے نشانی ایہ ہے جو تُوں ترائے ڈنہ لوکاں نال گالھ مہارنہ کر سبگس ہس اشارے کریند ارہسیں، آتے آپئیں رَب دا بہوں ذکر کیتی رکھ، آتے شام ویلے، پرہ باکھ ویلے اوندی تسبیح پڑھی تے تعریف کیتی رکھ (۴۱)۔
42. وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لِيُزَيِّنَنَّ اللَّهُ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ	آتے جڈاں فرشتیاں آکھیا، جو اے مریم ! بیشک اسے تیکوں چن گھدے، تیکوں نیک پاک بنائے، آتے تیکوں سارے جہاناں دیاں دالیں کٹوں وکھرا بنائے (۴۲)۔
43. لِيُزَيِّنَ اقْنِطِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَادْكُوعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ	اے مریم ! تُوں آپئیں رَب دِی فرمانبرداری کیتی رکھ، اُوکوں سجدے کیتے کر، آتے رکوع کرن والیاں نال رکوع کیتا کر (۴۳)۔
44. ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَا مَهْمُ أَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ	(اے محمد) ایہ غیب دیاں خبراں وچوں ہے، جنھاں کوں آساں تیں دو وحی دے ذریعے بھیجندے ہیں، آتے تُوں انھاں دے کو لھ نہ ہاویں، جڈاں جو او قنیں (قرع) دے طور تے ایں گالھ کیتے آپئیاں چرا لیاں (قلماں) سٹیندے پے ہن جو انھاں وچوں کوں مریم کوں پالے پوسے ! آتے نہ اُوں ویلے انھاں دے کو لھ ہاویں جڈاں جو او (ایں گالھ تے) آپس وچ جھیرا گھٹی کھڑے ہن (۴۴)۔
45. إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لِيُزَيِّنَنَّ اللَّهُ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ الْمُقَرَّبِينَ	جڈاں فرشتیاں آکھیا، جو اے مریم ! بیشک اسے تیکوں فیض وچوں ہک شے دی بشارت ڈیندے، جیندا ناں " مسیح عیسیٰ پتر مریم " دا ہے، جہڑا جو دنیا آتے آخرت وچ وڈی عزت آبرو والا، آتے اسے دے خاصیاں بندیاں وچوں ہوسی (۴۵)۔

46.	وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي النَّهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ	اُتے لوکاں نال پُنگھے وچوں (نگے لا) اُتے وڈی عمر اں وچ وی ڳالھیں کر یسی (خدا دا کلام سن یسی) اُتے نیک بندیاں وچوں ہوسی (۴۶)۔
47.	قَالَتْ رَبِّ اَنْتَ اَيُّ يَوْمٍ لِي وَلَكَ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اَللّٰهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ اِذَا قَضٰى اَمْرًا فَاِنَّا يَتَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	اُوں اُکھیا، رَبِّ سَنیں آں ! میکوں پتر کیویں ہَم سِگدے، کیوں جو میکوں کہیں بنی بشر (جو اُن) ہتھ وی نہیں لایا، اُکھیں جڈاں وی او چہندے ایں طرح پیدا کر گھندے، جڈاں کڈاں او کہیں کم کر ڈا فیصلہ کریندے ہَس اوندے کیتے اکھیندے جو "تھی وُجج"، تے او "تھی پوندے" (۴۷)۔
48.	وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْاِنْجِيلَ	اُتے اسہ اُوکوں کتاب، دانائی دیاں ڳالھیں، تورات، تے انجیل سیکھا ڈیسی (۴۸)۔
49.	وَرَسُولًا اِلٰى بَنِي اِسْرَآئِيْلَ اَنِّيْ قَدْ جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ اَنِّيْ اَخْلَقْتُ لَكُمْ مِّنَ الطَّيْنِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيْهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ وَاُحْيِي الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِ وَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُوْنَ وَمَا تَدْخِرُوْنَ فِيْ بُيُوتِكُمْ اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَآيَةٌ لِّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ	اُتے اسہ اُوکوں اِسرا ئیل دی اولاد کیتے رسول بٹاتے پُٹھسی، اُوں (عیسیٰ) اُکھیا، بیشک میں تہاڈے کولھ تہاڈے رَب کُوں (آپٹیں نبوت دے ثبوت دی) ہک نشانی گھن تے آیاں (او ایہ ہے) جو میں تہاڈے کیتے مٹی گارے کُوں ہک بوتہ پکھی دی شکل دا بنینداں، میں اوندے وچ ساہ بھرینداں، و ت او اسہ دے حکم نال ہک (سچ مچ دا پکھی) بٹ ویسی، اُتے میں جماندروں اندھے کُوں سچا کاتے کورھی کُوں ٹھیک کر ڈیکھینداں، اُتے اسہ دے حکم نال موئے ہوئے بندے کُوں جیوا سِگداں، اُتے میں تہا کُوں او وی ڈسا سِگداں جہڑا کجھ تَساں آپٹیں گھراں وچوں کھا پی تے آندو اُتے جہڑا کجھ تَساں گھراں وچ سانجھ رکھیندو، یقین کرو جو ایں ڳالھ وچ تہاڈے کیتے (اسہ دی قدرت دی) ہک نشانی ہے جیکر تَساں واقعی مو من ہیوے (۴۹)۔
50.	وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ وَلِأَحْلَلْ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ	اُتے میں اُوکوں سچا منینداں جہڑا کجھ تورات وچ میں کُوں پہلے آیا ہویا ہے، (اُتے میں آیاں) جو بعض شئیں کُوں جہڑیاں تہاڈے اُتے حرام

وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	ہن (ہن) تہاڈے کیتے حلال کرڈیواں، پیا ایہ جو میں تہاڈے کو لھ تہاڈے رب دی طرفوں (آپئیں نبوت دی) ہک نشانی وی گھن آیاں، ہس اسے دا خوف کرو، اتے میڈا اکھا منو (۵۰)۔
51. إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوا هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ	بیشک اسے میڈا تے تہاڈا پالٹ ہا رہے، ہس اوندی عبادت کرو لہو ای (ہدایت والا) رستہ ہے (۵۱)۔
52. فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ	وَت جڈاں عیسیٰ نے انہاں دی طرفوں انکار محسوس کیتا، تاں پچھیس، اسے دے کم (دین کیتے) میڈے نال کون امدادی بندے، حواریاں آکھیا، آساں (اسے دی راہ تے) تیڈے امدادی ہیں، کیوں جو آساں اسے اُتے ایمان گھن آئے ہیں، اتے توں گواہ رہیں، جو آساں (سچے) فرمانبردار (مسلمان) پیسے (۵۲)۔
53. رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ	(انہاں ایہ وی آکھیا جو) آساڈے رب آ، جو کچھ تیں بھیجے آساں اوندے اُتے ایمان گھن آئے ہیں، اتے رسول دی پیروی کریندوں، ہس توں آسا کوں (رسول دی) تصدیق کرن والیاں وچ لکھ گھن (۵۳)۔
54. وَمَكْرُوهٍ أَوْ مَكْرَهُ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرٌ الْمَاكِرِينَ	پر انہاں لک تے (عیسیٰ دے قتل دی) ہک تدبیر چا کیتی، اتے اسے وی (اوکوں بچاؤں دی) ہک تدبیر چا کیتی، اتے اسے (اویں وی) خفیہ تدبیر کرن والیاں کنوں سب توں ودھ ہے (۵۴)۔
55. إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِيَ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ	اوں وقت اسے آکھیا، اے عیسیٰ بیشک میں ای تیڈی حیاتی پوری کرتے تیکوں آپ دو چا گھنٹ والا ہاں، اتے انہاں لوکاں دیاں ملامتاں کنوں، جنہاں جو میڈے دین دا انکار کیتے، تیکوں پاک (بری الزمہ) کرن والا ہاں، اتے انہاں لوکاں کوں جہڑے تیڈی پیروی کرین، کافر لوکاں کنوں قیامت دے ڈینہ تئیں اُچا درجہ (غلبہ) ڈیوٹ والا ہاں، ول تئیں

تَخْتَلِفُونَ	میں دو ول آؤ بچئیں، ول میں تہاڑے وچ اوس گالھ (معاملے) دا فیصلہ کر ڈیوئیں، جیندے وچ تاساں ہک پتے دی مخالفت کریندے ہاوے (۵۵)۔
۵۶. فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَالَهُمْ مِّنْ نَّاصِرِينَ	بس جنہاں لوکاں (دین حق کئوں) انکار کر ڈتے انہاں کوں ایں دنیا وچ، تے آخرت وچ، سخت عذاب ڈیساں، اتے انہاں کوں مدد ڈیوٹ والا کوئی وی نہ ہوسی (۵۶)۔
۵۷. وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمُ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ	اتے او لوک جہڑے ایمان گھن آئیں، اتے نیک عمل کریندے رہیں، بس انہاں کوں (اسد) انہاں دا اجر پورے دا پورا ڈیسی، اتے اسد ظالم لوکاں کوں پسند نہیں کریندا (۵۷)۔
۵۸. ذَلِكَ تَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ	جہڑا کجھ میں تیکوں سنیندا رہیاں، ایہ میڈیاں نشانیاں اتے دانائی دی نصیحت وچوں ہن (۵۸)۔
۵۹. إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِن تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	بے شک عیسیٰ دی مثال اسد دے نزدیک آدم دی مثال وانہوں ہے، اوکوں مٹی نال بنایا گیا، ول اوندے کیتے حکم ڈٹا گیا، جو پیدا تھی پو، بس او (سچ مچ) پیدا تھی گیا (۵۹)۔
۶۰. الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ الْمُنْتَرِينَ	حق (صداقت) محض تیڈے رب دی طرفوں ہے بس توں شک کرٹ والیاں وچوں نہ تھی وئجیں (۶۰)۔
۶۱. فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَّعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ	بس تیڈے نال حق (عیسیٰ) دے بارے وچ ہن وی جہڑا حجت بازی کرے، جڈاں جو تیکوں اصل معلوم تھی چکیتے، بس انہاں کوں اکھ ڈے (میدان وچ) نکل آؤ، آساں آپٹیاں پتراں کوں، تے تاساں آپٹیاں پتراں کوں، اتے آساں آپٹیاں ذالیں کوں، تے تاساں آپٹیاں ذالیں کوں سڈ گھنؤ (ول) آساں آپٹیں آپ کوں، اتے تاساں وی آپٹیں آپ کوں کٹھا چا کروں، اسد کوں التجا کروں تے ایں طور تے کوڑ مارٹ

		والیاں اُتے اس دی لعنت بھیجوں (۶۱)۔
62.	إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	بیشک ایہ ساریاں گالھیں سچیاں ہن، اُتے (ایہ وی) جو کوئی معبود (عبادت دے لائق) کائے نہیں، سوائے اس دے، جہڑا جو ہوں غلبے والا، اُتے وڈی حکمت والا ہے (۶۲)۔
63.	فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِم بِالْمُفْسِدِينَ	بس جیکر او پھر وُجھن تاں اس فساد گھٹن والیاں کوں چنگی طرح چاٹدے (۶۳)۔
64.	قُلْ يَٰأَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ	(اے محمد) توں اُکھ ڈے، جو اے کتاب والو ! آؤ آساں یک ایجی گالھ تے تھہ وُجھن، جہڑی آساڈے آساڈے درمیان ہو جہی ہے، (یعنی) آساں سوائے اس دے کہیں پئے دی عبادت نہ کیتی کروں، تے اوندے نال کہیں کوں ذری وی شریک نہ کروں، اُتے آساڈے بعض، بعضیاں کوں اس دے سوا آپٹاں پالٹ ہار نہ بٹاون، جیکر ول وی پھر وُجھن، تاں تساں اُکھ ڈیو، جو تساں سارے ایں گالھ دے گواہ رہائے جو آساں فرمانبردار (مسلمان) ہیں (۶۴)۔
65.	يَٰأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنزِلَتِ التَّوْرَةُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	اے کتاب والو! تساں ابراہیم دے بارے وچ جھگڑا کیوں کریںدے وے حالانکہ آساں اوندے زمانے دے بعد ای، تورات تے انجیل بھیجی ہئی، کیا تھاکوں کجھ سمجھ نہیں آندا (۶۵)۔
66.	هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجُّونَ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	تساں ای او لوک ہیوے، جہڑے جو اُوں گالھ دے متعلق تاں تنازع کر چکیتے ہاوے، جیندے متعلق تھاکوں کجھ علم وی ہا، پر جہڑی شے دا تھاکوں کوئی پتہ وی کائے نہیں، اوندے متعلق حجت بازیاں کریندو تے اس چنگی طرح چاٹدے، پر تساں نہوے چاٹدے (۶۶)۔
67.	مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ	ابراہیم نہ یہودی ہے، نہ عیسائی ہے، بلکہ اوتاں اصلوں پکا مسلمان ہے، اُتے او مُشرک لوکاں وچوں وی نہ ہا (۶۷)۔

	الْمُشْكِكِينَ	
68.	إِنَّ أَوَّلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ	بیشک ابراہیم دے زیادہ کو لھوں والے اُوہے لوک ہن، جنہاں اُوندی پیروی کیتی (جیویں جو) ایں نبی کیتی ہے، اَتے جہڑے لوک ایمان گھن آئَن (اُنھاں کیتی ہے) اَتے اللہ مومن بندیاں دایار ہے (۶۸)۔
69.	وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ	کتاب والیاں وچوں ہک ٹولی چہندی ہے جو ٹہاکوں گمراہ کرے اَتے او آپٹیں آپ دے سوا کہیں گوں گمراہ نہیں کر سگدے، اَتے اُنھاں گوں ایں گالھ دا شعور ای کائے نہیں (۶۹)۔
70.	يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ	وُوے کتاب والو ! تْساں اللہ دیاں نشانیاں کُنوں انکار کیوں کریندو، جڈاں جو تْساں خود گواہی وی ڈیندو (۷۰)۔
71.	يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ	وُوے کتاب والو ! تْساں سچ (حق) گوں گوڑ (باطل) دا چولا کیوں پویندو، اَتے تْساں سچ (حق) گوں لکیندے وے حالانکہ تْساں ایہ گالھ چاندے وی ہیوے (۷۱)۔
72.	وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَانْكَرُوا وَآخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	کتاب آلیاں وچوں ہک ٹولی (ہک پئے گوں) اہدی ہے جو تْساں ڈپٹے دے شروع وچ ایمان گھن آیا کرو اوندے اُتے جہڑا کجھ ایمان والیاں اُتے نازل تھئے، اَتے انکار کر ڈٹا کرو ڈپٹے دے آخر وچ، تاں جو شاید او (اسلام کُنوں) پھر وُنجن (۷۲)۔
73.	وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَى اللَّهِ أَن يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ	تْساں کہیں دی گالھ نہ منو، جے توڑیں او ٹہاڈے دین دی پیروی نہ کرے (اے نبی) اکھ ڈے، جو اصل ہدایت تاں بس اللہ دی ہدایت ہے، (ڈرویں!) جو کہیں پئے گوں او کجھ نہ ڈٹا وُنجے، جہڑا کجھ ٹہاکوں ڈٹا وُنجے، یا ٹہاڈے رب دے نزدیک ٹہاڈے نال حُجت بازی نہ کرِٹ، اکھ ڈے جو فضل و کرم تاں اللہ دے ہتھ وچ ہے، او جیکوں وی چہندے ڈے ڈیندے، اَتے اللہ وڈیاں وسعتاں والا تے سب کجھ چاٹ والا

		ہے (۷۳)۔
74.	يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ	او جیکوں چہندے آپئیں رحمت کیتے اوکوں خاص کر گھندے تے اسے وڈے فضل تے کرم والا ہے (۷۴)۔
75.	وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِطْعٍ لَّيُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَّا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَاتِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَّانِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ	آتے کتاب والیاں وچوں ایجے وی ہن جو توں انھاں کو لھ کوئی خزانہ (آمانت دے طور تے) رکھیں تاں او (تیڈے) منگل اُتے فوراً تیکوں ولا ڈیندن، آتے انھاں وچوں ایجے وی ہن، جو توں انھاں کو لھ ہک دینار وی آمانت رکھیں، تاں وی تیکوں (منگل تے) ولانہ ڈیسن جیتوئیں توں ہر وقت انھاں دے سر نہ تھیا رہویں، ایہ ایں ڳالھوں ہے جو او لوک اہدن جو آسا ڈے اُتے ان پڑھیاں لوکاں دے سلسلے وچ کوئی الزام (مواخذہ) کائے نہیں، آتے او اسے دے بارے وچ کوڑ مریندن، چڈاں جو او چاندے وی ہن (۷۵)۔
76.	بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ	ہا، جہڑا کوئی آپٹاں وعدہ پورا کرے، آتے پرہیزگار ہن وچے تاں بیشک اسے متقی (پرہیزگار) نال یاری رکھیندے (۷۶)۔
77.	إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	انھاں لوکاں کیتے جہڑے جو اسے نال آپٹیں کیتے ہوئے وعدے، آتے قسمں خداں کوں معمولی رقم دے عوض وچ ڈیندن آخرت وچ (اسے) دیاں نعمتاں وچوں انھاں دا کوئی حصہ نہ ہوسی، آتے اسے قیامت دے ڈنہ نہ انھاں نال ڳالھ کریسی، آتے نہ انھاں اُتے نظر کرم بھلیسی، آتے نہ انھاں کوں (گناہاں) کنوں پاک کریسی، ایہ انھاں کیتے ڈاڈھا دردناک عذاب ہے (۷۷)۔
78.	وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُودُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ	آتے بیشک انھاں وچ ہک ٹولی لہو جہی ہے، جو او کتاب کوں پڑھیں ویلے زبان کوں وڳاڑتے پڑھین، تاں جو تساں اوکوں وی کتاب دے وچوں دا سمجھو، آتے او کتاب وچوں اصلوں نہیں ہوندا، آتے او اہدن

اللّٰهُ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ	جو ایہ تاں اللہ ہی طرفوں ہے، پر او اللہ ہی طرفوں اصولوں نہیں ہوندا، اُتے اللہ دے خلاف گوڑ مریندن، اُتے او چاٹدے وی ہن (۷۸)۔
79. مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِّيْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِيَّيْنَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَذَرُّونَ	کوئی بنی بشر ایں نہیں تھی سگدا، جو اللہ اوکوں کتاب تے حکمت تے نبوت ڈیوے، ول او لوکاں کوں آکھے وَا جو ٹساں اللہ کوں چھوڑتے میڈی عبادت کیتی کرو، بلکہ او تاں اکھسی جو ٹساں رَبَّانِی (اللہ والے) ہن وُنجو، کیوں جو ٹساں کتاب پڑھیندے سیکھیندے ہیوے، اُتے کیوں جو ٹساں ایکوں پڑھیا وی ہیوے! (۷۹)۔
80. وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ	اُتے نہ ٹہاکوں ایجا حکم ڈیسی جو ٹساں فرشتیاں کوں تے بنیاں کوں رَبِّ بٹا گھنو، کیا او ٹہاکوں کفر اختیار کرڻ دا حکم ڈیسی؟ چڈاں جو ٹساں مسلمان تھی چکیتے وے (۸۰)۔
81. وَإِذْ أَخَذَ اللّٰهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَى ذٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ	اُتے چڈاں اللہ بنیاں کٹوں (عالم ارواح وچ) ایہ وعدہ گھدا جو جہڑا کجھ میں ٹہاکوں کتاب اُتے دانائی وچوں ڈیواں، ول ٹہاڈے کولھ رسول آوے، جہڑا تصدیق کرے اوں شے دی جہڑی ٹہاڈے کولھ ہے تاں ٹساں ضرور اوندے اُتے ایمان گھن آوٹیں، اُتے ضرور اوندی بند کرڻی ہے، اللہ پچھیا، کیا ٹساں اقرار کر گھدے، اُتے کیا ٹساں میڈا بارا عہد (اقرار) چا گھدے اُنھاں آکھیا، " آساں اقرار کر گھدے " (اللہ) آکھیا، ہس ٹساں ایں عہد دے گواہ تھی رہو، اُتے میں وی ٹہاڈے نال گواہ ہاں (۸۱)۔
82. فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذٰلِكَ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ	ہس جہڑا کوئی لیندے بعد ول وی پھر وُنجے، تاں ایہو جیسے لوک ای نا فرمان (بد کردار) ہوندن (۸۲)۔
83. أَفَغَيِّرُ دِينَ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي	کیا ایہ لوک اللہ دے دین دے علاوہ کوئی بیادین چہندن حالانکہ جو کجھ

اَلسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ	آسماناں اُتے زمین وچ ہے خوشی نال یا مجبوری نال فرمانبردار ہے اُتے اُنھاں کوں اُون دوول وَنَجْثِیں (۸۳)۔
84. قُلْ آمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ	اُکھ ڈے جو آساں اللہ اُتے، اُتے جہڑا کجھ آساڈے اُتے لکھے، اوندے اُتے ایمان گھن آئیے، اُتے جہڑا کجھ ابراہیم تے اسمعیل، تے اسحاق تے یعقوب تے اوندی اولاد اُتے لہایا گئے، اُتے جہڑا کجھ موسیٰ، عیسیٰ تے بھناں بنیاں اُتے اُنھاں دے رَب دی طرفوں لہایا گئے (اوندے اُتے وی ایمان گھن آئیے) (آساں اُنھاں وچوں کہیں ہک وچ وی کوئی فرق نئے گھن آئے، اُتے آساں اوندے فرمانبردار (تسلیم کرن) والے ہیں (۸۴)۔
85. وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ	اُتے جہڑا اسلام کوں علاوہ کہیں پے دین دا طالب تھیاتاں اُون کوں او قبول نہ کیتا ویسی، تے او آخرت وچ وی گھٹا چاؤں والیاں وچوں ہوسی (۸۵)۔
86. كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِبْرَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	اسہ اُون قوم کوں کیویں ہدایت ڈیندے، جہڑی ایمان گھن آوٹ دے بعد کفر اختیار کریندی ہے، حالانکہ اُنھاں گواہی ڈے رکھی ہوئی ہے، جو بیشک ایہ رسول برحق ہے، اُتے اُنھاں کو کھ واضح نشانیاں وی آ چکیاں ہن، اُتے اسہ ظالماں دی قوم کوں ہدایت نہیں ڈیندا (۸۶)۔
87. أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ	ایہے او لوک ہن جنہاں دی سزا (جزا) ایہ ہے جو اُنھاں اُتے اسہ دیاں، فرشتیاں دی، تے ساریاں بندیاں دی لعنت پئی و سدی ہے (۸۷)۔
88. خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ	او ہمیشہ ایں لعنت وچ رہیں، اُنھاں دا عذاب ہرگز نہ گھٹایا ویسی، اُتے نہ اُنھاں کوں کوئی مہلت پئی ویسی (۸۸)۔
89. إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ	سوائے اُنھاں لوکاں دے جہڑے ایندے بعد توبہ تائب تھی گئے،

	وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ	آتے آپٹیاں عملاں وچ وی درستی (اصلاح) کر گھدی، تاں انھاں کیتے بے شک اللہ بہوں بخشش ہارتے وڈے رحم والا ہے (۸۹)۔
90.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ اذَّادُوا كُفْرًا لَّنْ تَقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ	آتے جہڑے لوکاں ایمان گھن آوٹ دے بعد کفر اختیار کر گھدے ول او آپٹیں کفر وچ ودھدے گئے، انھاں دی توبہ اصلوں قبول نہ کیتی ویسی، آتے ایہے لوک ای گمراہ ہن (۹۰)۔
91.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلَّةُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ	آتے جہڑے لوکاں کفر اختیار کیتے آتے مومن تاں وی کافر ہن، انھاں وچوں کہیں ہک کٹوں وی زمین دے برابر داسونا منظور نہ کیتا ویسی، چاہے فدیہ دے جذبہ دے طور تے وی ڈیوے، ایہے لوک ہن جنھاں کیتے بہوں دردناک عذاب ہے، آتے انھاں کیتے کوئی وی مددگار کائے نہیں (۹۱)۔

92.	لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ	ٹساں بھلائی کرڻ جو گے ہرگز نہ تھی سبکسو، جیتوڑیں ٹساں اوس شے گوں (خدا دی راہ تے) خرچ نہ کریسو، جیکوں ٹساں ڈاڈھے چہندے وے، آتے کہیں شے وچوں جو کجھ ٹساں خرچ کریندوتاں بیشک اسے گوں اوند اچنگی طرح علم ہوندے (۹۲)۔
93.	كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَءِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ أَقْبَلُ فَاتُّوْا بِالْتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ	بنی اسرائیل کیتے سارے کھائیں حلال ہن، سوائے اوندے جیکوں اسرائیل (حضرت یعقوب) آپٹیں اُتے حرام کر چھوڑیا ہا، ایہ تورات دے لہڻ کنوں پہلے دی ڳالھ ہے، آکھ ڏے، جو تورات گوں چا آو، اُتے ایکوں پڑھ تے ڏساو، جیکر ٹساں سچے ہیوے (۹۳)۔
94.	فَمَنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ	اِس ڳالھ دے بعد دی جھڑے لوک اسے اُتے گوڑے بہتان لا ڏیندن پس ایہے تاں بے انصافے سڏیندن (۹۴)۔
95.	قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَٰهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	آکھ ڏے، جو اسے سچ ای فرمائے، بس ابراہیم دے دین دی پیروی دل لاتے کرو، اُتے او مشرکاں وچوں کائے نہ ہا (۹۵)۔
96.	إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ	بیشک لوکاں کیتے سب ٹوں پہلے جہڑا (خدا دا) گھرتیار کیتا گیا ہا، اوکے وچ ہے، برکتاں والا ہے تے سارے جہاناں دی ہدایت کیتے ہے (۹۶)۔
97.	فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَٰهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيْرٌ عَنِ الْعَالَمِينَ	ایندے وچ ابراہیم دے قیام کرڻ دیاں وی کھلیاں ڏلیاں نشانیاں موجود ہن، اُتے جہڑا کوئی ایندے وچ داخل تھیندے، او امن چین وچ آویندے اُتے اُنھاں لوکاں اُتے جھڑے جو ایندے سفر دے خرچ دی حیثیت رکھیندن اِس گھر دا حج کرڻ اسے دی طرفوں حق بندے، اُتے جس (ول وی) نہ نیاتاں سمجھ گھنو، بیشک اسے گوں وی کل جہاناں دی لوڑ کائے نہیں (۹۷)۔
98.	قُلْ يَٰأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ	آکھ ڏے جو اے کتاب والو! ٹساں اسے دیاں نشانیاں کنوں انکار کیوں

اللہ وَاللّٰهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ	کریندے وے؟ اُتے اسد تاں ڈیکھد اکھڑے جہڑا کجھ تُساں کریندے وَدَّو (۹۸)۔
۹۹. قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ	اکھ ڈے، جو اے کتاب والو! تُساں اُوں شخص کُوں اسد دی راہ کُٹوں کیوں جھلیندے ہو جہڑا جو ایمان گھن آندے، چہندو جو او وی پُٹھے راہ لُک وُٹجے، تُساں خود (اوندے سدھے ہووٹ دے) گواہ ہیوے، اُتے اسد تہاڈے اُنھاں عملاں کُٹوں غافل کائے نہیں، جہڑے جو کریندے وَدَّو! (۹۹)۔
100. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ	اے لو کو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے، جیکر تُساں ابھی ٹولی دا اکھیا مَن گھدا جہڑی اُنھاں لوکاں وچوں ہے جنہاں کُوں کتاب پُتی گئی ہے، تاں او تہا کُوں ایمان گھن آوٹ دے بعد وی وَلَا کافر بنّا گھنسن (۱۰۰)۔
101. وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ	اُتے تُساں کیوں کُفر اختیار کر گھنسو، چڈاں جو تہا کُوں اسد دیاں آیاتاں پڑھتے سُنّایاں ویندیں اُتے اوند ارسول وی تہاڈے وچ موجود ہے، اُتے جہڑے جو اسد دے پکے بندے تھی ویندیں تاں بیشک اُنھاں کُوں سدھی راہ دی ہدایت کر پُتی ویسی (۱۰۱)۔
102. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ	اے ایمان گھن آوٹ والے لو کو! اسد کُٹوں ڈرو جیویں جو اُوں کُٹوں ڈرٹ دا حق بندے، اُتے ایہ جو تہا کُوں موت جہڑے ویلے وی آوے بَس تُساں اسلام اُتے ہوو و (۱۰۲)۔
103. وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا	اُتے اسد دے (ہدایت دے) رستے کُوں کٹھے تھی تے تکر اپکڑی رکھو، اُتے فرقے فرقے نہ تھی وُٹجائے، اُتے یاد کیتی رکھائے، آپٹیں اُتے وی اسد دی اُوں نعمت کُوں جو جہڑے ویلے تُساں پک پئے دے دشمن ہاوے، تاں اُوں تہاڈے دلاں وچ مہر محبت گھت پُتی، بَس تُساں اوندی ایں نعمت نال پک پے دے بھرا بن گئیوے، اُتے تُساں بھا

<p>كَذٰلِكَ يَبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ</p>	<p>دے بھر نیے کھڈے دی مٹ تے ہاوے، بس تہا کوں اوں کٹوں بچا گھدا گیا، اتے ایں طرح اسہ تہا ڈے کیتے آپٹیاں نشانیاں کھول تے بیان کریندے، تاں جو ٹساں ہدایت دی راہ تے آونجوا! (۱۰۳)۔</p>
<p>104. وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَّدْعُوْنَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ</p>	<p>اتے تہا ڈے وچوں ہک ابھی جماعت وی ہووٹیں چاہیدی ہے جہڑی جو بھلائی والے پاسے دو سڈے، اتے چنگیاں کماں دا حکم کرے، اتے گندے کماں کٹوں روکے، اتے ایہے لوک کامیاب رہن والے ہن (۱۰۴)۔</p>
<p>105. وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ</p>	<p>اتے انھاں لوکاں وانگنوں نہ تھی و نچا ہے، جہڑے فرقے فرقے تھی گین اتے آپس وچ اختلاف کرن لگ پین (او وی) ایں گالھ دے بعد جو انھاں کو لھ کھلیاں ڈلیاں دلیلاں (نشانیاں) وی پچ گیاں ہن اتے ایہے لوک ہن جنہاں کیتے وڈا عذاب ہے (۱۰۵)۔</p>
<p>106. يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِيْنَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ ۖ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ اِيْمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ</p>	<p>اوں (قیامت دے) ڈنہ بعضے منہ چٹے بکھدے ہو سن، اتے بعضے منہ کالے سیاہ ہو سن، چڑاں جنہاں لوکاں دے منہ کالے سیاہ ہو سن، انھاں کٹوں پچھیا ویسی، کیا ٹساں ایمان گھن آوٹ دے بعد وی کافر تھی گیو ہے؟ بس ہن چکھو عذاب ایں گالھ دا جو ٹساں کفر کریندے ریہے ہیوے (۱۰۶)۔</p>
<p>107. وَاَمَّا الَّذِيْنَ اَبْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ ۖ فَاِنَّهُمْ فِي رَحْمَةِ اللّٰهِ هُمْ فِيْهَا خَالِدُونَ</p>	<p>اتے جنھاں لوکاں دے منہ چٹے بکھدے ہو سن بس او اسہ دی رحمت وچ ہو سن، او ہمیشہ ایں حالت وچ رہن (۱۰۷)۔</p>
<p>108. تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ تَتْلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۖ وَمَا اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِيْنَ</p>	<p>ایہ اسہ دیاں آیاتاں ہن، آساں تیکوں ایہ ٹھیک ٹھیک پڑھ تے سُنیندے پے ہن، اتے اسہ مخلوقات اتے ظلم کرن دا کوئی ارادہ نہیں رکھیندا (۱۰۸)۔</p>
<p>109. وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ</p>	<p>اتے جہڑا کجھ زمین وچ ہے، سب اسہ دا ہے، اتے ساریاں معاملیاں</p>

وَالِلّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ	دا انجام وی اس دے ہتھ وچ ہے (۱۰۹)۔
110. كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ	تساں اُنھاں وچوں سب ٹوں چنگی اُمت ہیوے جہریاں لوکاں واسطے (ہدایت کیتے) بٹانیاں گیسن، کیوں جو تساں چنگے کماں کیتے اہدو، اُتے گندے کماں کنوں روکیندو، اُتے اس اُتے ایمان رکھیندو، اُتے جیکر ایہ اہل کتاب وی ایمان گھن آندے تاں اُنھاں کیتے ہوں چنگائی ہوندی، توڑے جو اُنھاں وچوں بعضے ایمان والے ہن، پر اُنھاں وچ ڈھیر سارے نافرمان ہن (۱۱۰)۔
111. لَنْ يَضُرَّوْكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُؤْلَوْكُمْ الْأُدْبَارُ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ	ایہ لوک شہاکوں کوئی نقصان نہ ڈے سگسن، سوائے معمولی تکلیف دے اُتے جیکر اُنھاں شہاڈے نال لڑائی وی کیتی تاں شہاڈے اگوں کنڈر ویسن، پیا ایہ جو اُنھاں کوں کوئی مدد نہ ڈتی ویسی (۱۱۱)۔
112. ضَرَبْتَ عَلَيْهِمُ الدِّلَّةَ أَيْنَ مَا تَفْقَهُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِّنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَضَرَبْتَ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ ذَلِكَ بِنَاصَوُوا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ	اُنھاں کوں جتھاں وی ڈیکھسو، ذلت وچ ڈیکھسو، سوائے ایں گالھ دے جیکر اس اُنھاں کوں پناہ ڈتی تاں! اُتے (مسلمان) لوکاں دی پناہ وچ آگئے تاں! اُتے ایہ اس دی طرفوں غضب وچ آئے ہوں، اُتے اُنھاں کوں مسکینی تے فقیری چمبڑ گئی ہے، ایہ اُنھاں تے ایں وجہ کنوں ہے، جو ایہ اس دیاں نشانیاں کوں نہیں میندے، اُتے پیغمبراں کوں ناحق مار گھٹیندے رہن، ایہ ایں واسطے وی ہے جو او نافرمانی کریںدے ہن، تے حدوں باہر نکل ویندے ہن (۱۱۲)۔
113. لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَاتِبَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ	ایہ سارے ہلو جیسے کائے نہیں، اہل کتاب وچوں ہک ایہی پکی جماعت وی ہے، جہڑی رات دے وقتاں وچ اس دیاں آیاتاں پڑھدی ہے اُتے او (اس دے اگوں) سجدے کریںدی ہے (۱۱۳)۔
114. يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ	او اس اُتے اُتے آخرت اُتے ایمان رکھیندے اُتے نیک کماں دے کرن کیتے اکھیندے اُتے گندے کماں کنوں روکیندے، اُتے بھلائی دے

وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَٰئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ	کماں وچ جُتے رہندے، اُتے ایہے لوک ای نیک بندیاں وچوں ہن (۱۱۴)۔
115. وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا بِهِ وَاللَّهُ عَلَيْهِمُ بِالْإِتْقَانِ	اُتے ایہے نیکی دا جہڑا کم وی کریسن اوندی بے قدری نہ کیتی ویسی، اُتے اسہ پرہیزگاراں کوں چنگی طرح چاندے (۱۱۵)۔
116. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	بیشک جہڑے کفر کریں، انہاں کوں انہاں دامال اُتے انہاں دی اولاد اسہ کنوں ذری وی بے نیاز نہیں کر سگدی، اُتے ایہے لوک بھا وچ رہن والے ہن، ایہ اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن (۱۱۶)۔
117. مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتُهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَٰكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	ایہ لوک جہڑا کجھ دُنیا دی زندگی وچ خرچ کریں، اوندی مثال اُوں ہوا وانگوں ہے جیندے وچ لکڑ پالا ہووے، اُوں قوم دی رُٹھ اُتے گھلے جہڑی جو آپ اُتے ظلم کریںدی ہے، ول اُوں تباہ تے برباد کرتے رکھ ڈیوے، انہاں اُتے اسہ ظلم نہیں کیتا بلکہ او خود آپس آپ اُتے ظلم کریںدے وڈن (۱۱۷)۔
118. يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْكُلُونَ خَبَالًا وَلَا ذُؤًا مَّا عَنْتُمْ قَدِ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَقْوَاهِمُ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ	اے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے! آئیاں کنوں باہر دے بندیاں کوں رازدار نہ بناؤ، ایہ تہا کوں تباہ تے برباد کرن وچ اصلوں نہ چکسن ایہ تاں او گالھ چہندن جہڑی تہا کوں ڈکھا کرے، بیشک انہاں دے مَنہ کنوں بغض تے عناد ظاہر تھی وی چکئے، اُتے جہڑا کجھ انہاں سنیناں وچ لکایا ہوئے او تاں ڈھیر کجھ ہے، جیکر تہاں عقل کنوں کم گھنؤ، تاں تحقیق آساں تہا ڈے کیتے آئیاں نشانیاں کھول پاڑتے بیان کر ڈیتن (۱۱۸)۔
119. هَآأَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا الْقُكُومُ	تہاں تاں ایجے وے جو انہاں لوکاں نال یاری گندھیندے وے پر او تہا ڈے نال یاری نہیں لیندے، توڑے جو تہاں پوری دی پوری

<p>کتاب اُتے ایمان رکھندے وے، جہڑے ویلے اوٹھا کون بلدن تاں آہن جو آساں (ٹھاڈی کتاب اُتے ٹھاڈے رسول اُتے) ایمان گھن آئیے، اُتے جہڑے ویلے کلھے تھیندن تاں ٹھاڈے اُتے کاوڑ کئون آپٹیاں انگلیں دے ڈوڈے ٹکٹ پے ویندن اکھ ڈے جو شالا آپٹیں ایں کاوڑ وچ ای مرو، بیشک اُسے ٹھاڈے سینے دے رازاں کون چٹنگی طرح چاٹدے (۱۱۹)۔</p>	<p>قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَنْكُمْ الْأَمَلِ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مَوْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ</p>
<p>جیکر ٹھاڈی چٹنگائی دی کوئی شے ٹھا کون نصیب تھیوے تاں او سڑ بھج ویندن، جیکر ٹھاڈے اُتے کوئی بُرائی یا مصیبت آونچے تاں او اوندے اُتے خوش تھیندن، اُتے جیکر ٹھاں ثابت قدم رہوے اُتے پرہیز گاری اختیار کیتی رکھیوے، تاں اُنھاں داکر ٹھا کون کجھ وی نقصان نہ ڈے سگسی، بیشک جہڑا کجھ او کریندن، اسے کئون باہر کائے نہیں (۱۲۰)۔</p>	<p>120. إِنَّ تَسْسُكُمُ حَسَنَةً تَنْوَهُهُمْ وَإِنْ تُصِيبُكُمُ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصِدُّوْا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِهَآيَعْمَلُونَ مُحِيطٌ</p>
<p>اُتے او وقت یاد کر! چڈاں سویلے سویلے توں آپٹیں گھر کئون باہر لنگھ گیا ہاویں تاں جو مسلماناں کون جنگ (اُحد) دے مقررہ مورچیاں تے بہلاویں تے اسے سب کجھ سُندے تے ڈاڈھا چاٹدے (۱۲۱)۔</p>	<p>121. وَإِذْ عَدُوٌّ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَبِيْعٌ عَلِيمٌ</p>
<p>یاد کر جہڑے ویلے ٹھاڈے وچوں ڈوں ٹولیاں نے بُزِدی تے بے ہمتی ڈکھاوٹ دا خیال کیتا، تاں اسے اُنھاں دی مدد کرن والا بٹیا اُتے ایمان والیاں کون تاں اسے اُتے ای توکل کرناں چاہیدا ہے (۱۲۲)۔</p>	<p>122. إِذْ هَبْتَ طَائِفَتَيْنِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ</p>
<p>اُتے بیشک اسے بدر دی جنگ وچ ٹھاڈی مدد کیتی ہئی، چڈاں جو ٹھاں کمزور تے عاجز ہاوے، ہس اسے کئون ڈردے رہو، تاں جو اوندے شکر ادا کرن جو گے تھئے رہو (۱۲۳)۔</p>	<p>123. وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ</p>
<p>یاد کر، جہڑے ویلے توں مسلماناں کون اکھیندا ہاویں جو کیا ٹھاڈے کیتے</p>	<p>124. إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ</p>

یہ کافی نہیں، جو تہاڈا رب ترائے ہزار فرشتے تلے بھیج تے تہاڈی مدد کرے ہا (۱۲۴)۔	يُيِّدُكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ	
جیکر تھساں دل ٹکرا کرو اتے اسے کنوں ڈردے رہو، اتے او یکدم جوش نال تہاڈے اتے چڑھ آون، تاں اتھاں تہاڈا رب خاص نشانی والے فرشتیاں وچوں پنج ہزار فرشتیاں نال تہاڈی مدد کریسی (۱۲۵)۔	125. بَلَىٰ إِن تَضِيدُوا وِتَّخَذُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَٰذَا يُبَدِّلُكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ	
اتے اسے ایہ (نظام) ایویں نہیں کیتا، ایہ تہاڈے کیتے ہک خوشخبری ہے، تاں جو تہاڈے دلاں کوں لیندے نال تسلی تھیوے، اتے ایہ مدد وی اسے دی طرفوں ہئی۔ جہڑا جو غالب تے حکمت والا ہے (۱۲۶)۔	126. وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ	
تاں جو انھاں لوکاں وچوں جنھاں جو کفر کیتا ہوئے، ہک ٹولے کوں آنج کر ڈیوے، یا انھاں کوں ذلیل خوار کر ڈیوے تاں جو ناکام تے نامراد تھی تے ول ونبھٹ (۱۲۷)۔	127. لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ	
ایں کم وچ تیکوں کجھ وی اختیار کائے نہیں، یا تاں اسے انھاں کوں معاف کر ڈیوے، یا انھاں کوں عذاب ڈیوے، کیوں جو او تاں ہن وی ظالم (۱۲۸)۔	128. لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ	
اتے اسے دا ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، اتے جہڑا کجھ زمین تے ہے، او بخش ڈیندے جیکوں پہندے، اتے عذاب ڈے ڈیندے جیکوں پہندے، اتے اسے ہوں بخش والا ہے، تے ہوں مہربان ہے (۱۲۹)۔	129. وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	
اے لوکو جہڑے ایمان گھن آئیوے! تھساں سود کوں ڈوڑا چوڑا ودھا تے نہ کھاؤ، اتے اسے کنوں ڈرو، تاں جو تھساں نجات پاسگو! (۱۳۰)۔	130. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ	
اتے اوں بھاکٹوں ڈرو، جہڑی جو کافراں کیتے تیار کیتی گئی ہے	131. وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ	

		(۱۳۱)۔
132.	وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	آتے اسے رسولِ دی فرمانبرداری کرو، تاں جو ٹہاڑے آتے رحم کیتا وَنَجَّ (۱۳۲)۔
133.	وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلمُتَّقِينَ	آتے آپسِ ربِ دی بخشش والے پاسے تکھائی کرو، آتے اُس بہشت والے پاسے وی جہڑی جو سارے آسماناں تے زین توڑیں درگھی ہوئی ہے، اوپر ہیزگاراں کیتے تیار کیتی گئی ہے (۱۳۳)۔
134.	الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِلِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ	جہڑے جو خوشحالی تے تنگدستی وچ (اسے دی راہ تے) خرچ کریندن، آتے کاوڑ کون پی و نچل والے ہن، آتے لوکاں (دے قصور) کون معاف کر ڈیوٹ والے ہن۔ آتے اسے ایجیاں نیکیاں کرن والیاں کون پیارا رکھیندے (۱۳۴)۔
135.	وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِدُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الدُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُمْسِكُوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ	آتے او لوک جہڑے جو جڈاں بے حیائی کر بہندن، یا آپسِ حق وچ خود کوئی بُرائی کر کھڑدن، تاں اسے کون یاد کریندن تے آپٹیاں گناہاں دی معافی منگدن، بھلا اسے کتوں سوا پیا کون گناہ بخشیندے، آتے او جہڑا کجھ کر کھڑدن اوندے آتے اڑنھیں ویندے آتے اوتاں ایہ گالھیں چائین (۱۳۵)۔
136.	أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ	ایہ او لوک ہن جنھاں دی جزا انھاں دے ربِ دی طرفوں انھاں دی بخشش ہے، آتے او بہشتاں ہن، جنھاں تلے نہراں پیماں وگدن او انھاں وچ ہمیشہ رہن والے ہوسن، آتے (نیک) عمل کرن والیاں کیتے ہوں چچکا اجر ہے (۱۳۶)۔
137.	قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ	تحقیق تساں کتوں پہلے وی کئی طرح دے دور (سنتاں، شریعتاں) گزر چکن، پس زمین اُتے ٹرو پھرتے دیکھو جو (حق) کون گوڑا اکھٹ والیاں دی عاقبت کجھی تھئی ہے (۱۳۷)۔

138.	هَذَا يَبَيِّنُ لِلنَّاسِ وَهْدَى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ	ایہ (قرآن) لوکاں کیتے کھلیا بیان تے ہدایت ہے، اُتے پرہیزگاراں کیتے وعظ (نصیحت) ہے (۱۳۸)۔
139.	وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	اُتے نہ ڈھلے تھیو، تے نہ مونجھے تھیو، جیکر تُّساں مومن ہیو، تاں تُّساں ای جیتن والے ہو سو (۱۳۹)۔
140.	إِنْ يَنْسَسْكُمْ قَوْمٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَا وَلِهَا بَيِّنٌ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ	جیکر تھاکوں دھک پھٹ لگیے، تاں تحقیق اوہو جیہا دھک پھٹ (تھاپڑی مخالف) قوم کوں وی لگ چکینے، اُتے ایجے مقدری ڈہاڑے آساں لوکاں وچ واری واری تے پھریندے رہندے ہیں، تاں جو آسے انھاں لوکاں کوں ظاہر کرے جہڑے ایمان گھن آئیں، اُتے تھاپڑے وچوں حق دے گواہ وی بنا گھنے، اُتے آسے ظالم لوکاں کوں یار نہیں بئیندا (۱۴۰)۔
141.	وَلِيُبَيِّنَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَصَحِّقَ الْكَافِرِينَ	اُتے ایہ جو آسے انھاں لوکاں کوں خالص تے کھرا قرار ڈے گھنے جہڑے ایمان گھن آئیں اُتے کافراں داسر کٹ چھوڑے (۱۴۱)۔
142.	أَمْرٌ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَكِنَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمُ الصَّابِرِينَ	کیا تُّساں ایہ سمجھیا جو تُّساں بہشت وچ داخل تھی ویسو، حالانکہ آج تُوئیں نہ آسے انھاں دانکھیڑا کیتے جنھاں تھاپڑے وچوں جہاد کیتے، اُتے نہ ثابت قدم رہن والیاں دانکھیڑا کیتے (۱۴۲)۔
143.	وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَسْتَوُونَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ	اُتے تحقیق تُّساں تاں موت دی سبک کریندے ہاوے، ایس کئوں وی پہلے جو موت تھاکوں آنگرے، پس تحقیق (ہُن) تُّساں اوکوں ڈیکھ گھدے، تاں مہلت پہندے ہو (۱۴۳)۔
144.	وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَكُنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئاً	اُتے محمدؐ کیا کجھ نہیں سوائے ایندے جو رسول ہے، تحقیق ایس کئوں پہلے وی کئی رسول گزر چکے۔ بھلا جیکر او مروئے یا قتل تھی وئے، تاں تُّساں اپئیاں کھریاں اُتے پھرے ویسو، اُتے جیکر کوئی اپئیاں کھریاں اُتے پھر وی کھڑے تاں او آسے کجھ وی گھٹا نہیں ڈے سگدا،

وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ	اَتے اَلبتہ اَسہ شکر کرٹن والیاں کوں ضرور جزا خیر ڈیسی (۱۴۴)۔
145. وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ كِتَابًا مُّؤَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي الشَّاكِرِينَ	اَتے کہیں جی کیتے ایہ کوئے نہیں جو بغیر اسہ دے حکم دے مر سگے، اَجَل دا وقت لکھج چکیتے، اَتے جیکر کوئی دُنیا دے ثواب دا ارادہ رکھندے تاں اوکوں ایندے وچوں ڈیسوں چا، اَتے جیکر کوئی آخرت دا ثواب چھندے تاں اوکوں اُتھاؤں ڈیسوں چا، اَتے اَلبتہ شکر کرٹن والیاں کوں جلدی جزا ڈیسوں (۱۴۵)۔
146. وَكَانَ مِنْ بَنِي قَاتِلٍ مَعَهُ رِيشُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ	اَتے کئی نبی جنگاں لڑتے، رِب دے ڈھیر سارے بندے وی اُنھاں نال تھئے ہن اَتے اُنھاں کوں اسہ دی راہ وچ تکلیف وی پہنچی، پَر او نہ ڈھلے پئے، اَتے نہ پٹیں تھئے، اَتے نہ اُنھاں کٹوں بیجے، اسہ ثابت قدم رہن والیاں کوں پیار کریندے (۱۴۶)۔
147. وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِنْمِرْ أَعْيُنَنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ	اَتے نہ ہی اُنھاں دی کوئی گالھ، سوائے ایندے ہے جو اُنھاں آکھیا اَساڈے رَب آ، اَساڈے گناہ اَتے اَساڈے ذمے لائے کم وچ اَساڈیاں زیادتیاں اَساکوں بخش ڈے، اَتے اَساکوں ثابت قدم رکھ اَتے کافراں دی قوم دے خلاف اَساڈی مدد کر (۱۴۷)۔
148. فَاتَّاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسُنَ ثَوَابُ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ	(ایں گالھوں) اَسہ اُنھاں کوں دُنیا وچ بدلہ وی ڈتا، اَتے آخرت (دے) ڈپٹے وی بہوں چنگا ثواب ڈیسی، اَتے اسہ چنگے کم کرٹن والیاں کوں پیار کریندے (۱۴۸)۔
149. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا اللَّهَ وَالَّذِينَ	اے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے ! جیکر تُّساں اُنھاں لوکاں دا جہڑے کافر تھئے ہوئےن آکھیا نینا، تاں او تھاکوں تھہاڈے پچھلے پیریں (اسلام کٹوں) پھیر گھسن، اُلٹا تھاس وڈے گھائے وچ گھت ڈتے ویسو (۱۴۹)۔
150. بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ	بلکہ اَسہ تھہاڈے کم ٹورٹن والا ہے، اَتے او مدد ڈیوٹن والیاں وچوں

		<p>سب ٹوں ودھایا ہے (۱۵۰)۔</p>
<p>151.</p>	<p>سَنَلْقَىٰ فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَسْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَهُمْ يَنْزِلُ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا أُوْاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوًى الظَّالِمِينَ</p>	<p>ہوں جلدی آساں اُنھاں لوکاں دے دلاں وچ تہاڈا رعب سٹ ڈیسوں جہڑے جو کافر تھئے ہن، کیوں جو او اسہ نال اُوں شے کوں شریک بیٹندن، جیندیں کیتے کوئی دلیل (سند) نہیں لہائی گئی، آتے اُنھاں دا ٹکاٹاں بھا وچ ہے، آتے ظالماں دے رہن دی جا ہوں گندی ہے (۱۵۱)۔</p>
<p>152.</p>	<p>وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدًا إِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِإِذْنِهِ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَارَعْتُمْ فِي الْأُمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَّا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْبُؤْمِينَ</p>	<p>آتے تحقیق آسہ نے تہاڈے نال آپٹاں کیتا ہویا وعدہ سچا کر ڈکھائے، جہڑے ویلے جو تُّساں اوندے حکم نال اُنھاں کوں تھس تھس کیتی ویندے ہاوے، ایہ توڑیں چڑاں جو تُّساں خود ہمت ہار گئے ہو، آتے اصل معاملے دے متعلق آپس وچ جھیرا گھٹ ڈتو ہے، آتے تُّساں نافرمانی کیتی، باوجود ایں گالھ دے جو جہڑا کجھ تُّساں چہندے ہاوے تہا کوں نظر آوٹ پے گیا ہا، تہاڈے وچوں کوئی تاں دُنیا کوں چہندے ہن، آتے تہاڈے وچوں کوئی آخرت منگدے ہن، ول تہا کوں اُنھاں کُنوں پچھوں تے ہٹا ڈٹا گیا، تاں جو تہاڈی آزمائش کیتی وئے، آتے البتہ تہا کوں معاف کر ڈٹا گیا، آتے آسہ مومنّاں اُتے ہوں فضل کرن جوگا ہے (۱۵۲)۔</p>
<p>153.</p>	<p>إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ فَأَتَابَكُمْ غَبَابٌ بَغِيمٌ لِّكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ</p>	<p>او ویلا (وی یاد کرو) جہڑے ویلے تُّساں اُتلے پاسے دو بھئے ویندے ہاوے، آتے کہیں کوں ول تے ڈیکھدے وی نہ ہاوے، آتے رسول تہاڈے پچھوں تہا کوں سڀیندا کھڑا رہیا، بس تہا کوں مصیبت دے بعد مصیبت ولھیٹ گھدا، تاں جو تُّساں اُوں شے تے جہڑی جو تہاڈے ہتھ نہیں لگدی، آتے جہڑی مصیبت آندی ہے اوندے اُتے مونجھ نہ تھیوو، آتے آسہ اوندی چنگی طرح خبر رکھیندے جہڑا کجھ تُّساں کریندو</p>

	<p>154.</p> <p>ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً نُّعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً مِّنكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُلْ لَّوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُبَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ</p>	<p>(۱۵۳)۔</p> <p>وَل غم تے ڈکھ دے بعد تہاڈے امن تے سکون کیتے نندر بھیجی جیندے وچ تہاڈے وچوں ہک جماعت کون گھلاں آوٹ پے گیاں، آتے ہک جماعت کون آپٹیاں جاناں دی فکر کھادی ویندی ہئی، او اسے دے متعلق ناحق گمان کریندے ہن، ایہ گمان (یا شک) جاہلیت والا ہا، او آہدے ہن، بھلا ایں معاملے وچ آساڈے اختیار وچ وی کوئی شے ہے؟ اکھ ڈے، جو ایہ اختیار تاں سارے داسارا اسے کولھ ہے ، او آپٹیں دلاں وچ اوس شے کون لکائی وڈن، جہڑی تیدھے اگوں ظاہر نہیں کریندے، او ایہ اہدن جو جیکر آسا کون کجھ وی اختیار حاصل ہوندا، تاں آساں اتھاں قتل ای نہ کیتے و نچوں ہا، اکھ ڈے، جیکر تاساں آپٹیاں گھراں وچ ای وڑیے رہندے، تاں وی او لوک جنھاں دا قتل تھی و نچٹاں مقدر تھی چکیا ہا او نکل تے آپٹیاں قتل گاہیں تے ضرور آ ویندے، تاں جو اسے آزماوے، جو کجھ تہاڈیاں سینیاں وچ ہے، آتے جو کجھ تہاڈیاں دلاں وچ ہے، اوکوں ٹھیک تے پاک کر ڈیوے، تے اسے سینے دے رازاں کون چنگی طرح چاٹٹ والا ہے (۱۵۴)۔</p>
<p>155.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَبْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ</p>	<p>(۱۵۵)۔</p> <p>بیشک جہڑے لوک تاساں کٹوں اوس ڈیہ کنڈ ولا گئے ہن چڈاں جو ڈووں (مخالف) جماعتاں آپس وچ ٹکڑ پٹی انھاں کون دراصل شیطان نے انھاں دیاں بعض بد عملیاں دی وجہ کٹوں ٹھہرکا چھوڑیا، آتے اسے انھاں کون معاف کر ڈٹا، بیشک اسے وڈا بخشش ہارتے وڈے تحمل والا ہے</p>
<p>156.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَآذَقُوا أَلْوَالَيَهُمْ إِذَا ضَرَرُوا</p>	<p>اے او لوکو جہڑے ایمان گھن آئیوے انھاں لوکاں وانگوں نہ بٹ و نچائے، جہڑے کافر تھئے ہون، آتے آپٹیں بھراواں دے متعلق اہدن</p>

<p>الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرًى لِّوَكَاةٍ عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ</p>	<p>جو جہڑے ویلے اوزمین تے رُودے پھر دین یا لڑائی کریندے ہونداں جیکر او ساڈے نال رہ ویندے تاں اونہ مردے، اُتے نہ قتل کیتے ویندے، ایہ ایس واسطہ ہے تاں جو اللہ انہاں دے دلاں وچ حسرت بھر ڈیوے، اُتے اللہ ای جیویندے تے مریندے اُتے جہڑا کجھ ٹساں کریندے وڈو، اللہ چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۱۵۶)۔</p>
<p>وَلَيْنَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمُ لِغَفَرَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٍ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ</p>	<p>اُتے جیکر ٹساں اللہ دی راہ وچ قتل تھی وںجھیا ٹساں مروںجھتاں اللہ دی طرفوں بخشش تے رحمت اوس شے کنوں کتھائیں بہتر ہے، جہڑی لوک کٹھی کریندن (۱۵۷)۔</p>
<p>وَلَيْنَ مُتُّمُ أَوْ قُتِلْتُمْ لِيَالِي اللَّهِ تُحْشَرُونَ</p>	<p>اُتے جیکر ٹساں مروںجھیا قتل کر ڈتے وںجھو، بہر حال اللہ دے اگھوں ضرور کٹھے کیتے ویس (۱۵۸)۔</p>
<p>فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَقَّادًا لِّقُلُوبِ الْفُلُوفِ لَأَنفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ</p>	<p>ہس اللہ دی رحمت دی وجہ کنوں تھوں انہاں کیتے نرم دل تھیوں، اُتے جیکر تھوں سخت مزاج تے گراڑے دل والا ہوندا، تاں ایہ تہڈے کنوں پرے بچھ ویندے، ہس انہاں کوں معافی ڈے ڈے، اُتے انہاں کیتے بخشش منگ اُتے کم کار وچ انہاں کنوں صلاح گھدی کر، ہس جہڑے ویلے تھوں (کہیں گالھ دا) پکا ارادہ کر گھنیں تاں اللہ تے توکل رکھیں بے شک اللہ توکل کرن والیاں کوں پیار کریندے (۱۵۹)۔</p>
<p>إِن يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِن يَخْذُلْكُمْ فَمَن ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُم مِّنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ</p>	<p>اُتے جیکر اللہ تھاپی مدد کوں آونجے تاں تھاپڈے اُتے کوئی غالب نہیں آسگدا اُتے جیکر تھاکوں چھوڑ ڈیوے، تاں اوندے سوا کوں ہے جہڑا تھاپی مدد کر سگدے، اُتے ہس ایمان والیاں کوں اللہ اُتے توکل کرناں چاہیدا ہے (۱۶۰)۔</p>
<p>وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غُلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ</p>	<p>اُتے کہیں نبی کیتے ایہ نہیں تھی سگدا، جو او بددیانتی کرے، اُتے جہڑا کوئی بددیانتی کریسی، تاں جہڑی بددیانتی کیتی ہو سس، قیامت دے ڈنہ</p>

نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	نال چا آسی، ول ہر کہیں کون جہڑا کجھ اُون کیتا ہوسی اوند اُپور اُپور ابدلا ہٹا ویسی، آتے اُنھاں اُتے ظلم کائے نہ کیتا ویسی (۱۶۱)۔
162. أَفَبِنِ النَّبَعِ رِضْوَانِ اللَّهِ كُنْ بَاءَ بِسَخِطِ مِنَ اللَّهِ وَمَا أَكْجَهْتُمْ وَبِئْسَ الْبَصِيرُ	ول جہڑا اُس دی رضا مندی اُتے تڑیا ہووے، کیا او اُون شخص وانگوں تھی سگدے جہڑا جو اُس دی طرفوں غضب وچ آیا ہویا ہووے، آتے اوند اٹھکاٹاں دوزخ ہووے، تے او وُج رہن کیتے ڈاڈھی گندی جاء ہے (۱۶۲)۔
163. هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِّمَا يَعْمَلُونَ	اُنھاں کیتے اُس کو لھ مختلف درجے مقرر ہن، اُس چنگی طرح ڈکھن والا ہے جہڑا کجھ او کریندن (۱۶۳)۔
164. لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	آلہ تحقیق اُس مومنناں اُتے ہوں احسان کیتے جڈن جو اُنھاں وچ رسول بھیجس جہڑا خود اُنھائیں وچوں ہے اُنھاں کون اوندیاں آیاتاں پڑھ سنندے آتے اُنھاں کون نیک پاک بنا ڈیندے، آتے اُنھاں کون کتاب آتے دانائی دیاں گا لھیں سکھیندے آتے تحقیق او لوک ایں کنوں پہلے کھلی گراہی وچ ہن (۱۶۴)۔
165. أَوَلَمْ أَصَابَكُم مَّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	ایہ کیا جو جڈاں تہا ڈے آتے مصیبت آئی، تہاں چیک پیوے، جو ایہ کتھوں آگئی ہے، حالانکہ تہاں ایں کنوں ڈوڑی مصیبت (دشمن کون جنگ بدر وچ) پچائی ہے، اُکھ ڈے جو ایہ خود تہاڈی اپڑیں کیتی کنوں ہے، بے شک اس ہر شے اُتے قادر ہے (۱۶۵)۔
166. وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّتَى الْجَبْعَانِ فِيَا ذُنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ	آتے جہڑا کجھ ڈکھ تہا کون ڈوں جماعتاں دے آپس وچ لڑپوون والے ڈنہ تھیا ہاتاں او اُس دی نشانال تھیا ہاتاں جو ایمان والیاں کون وی ڈیکھ گھنے آتے اُنھاں کون وی ڈیکھ گھنے جنھاں منافقت کیتی (۱۶۶)۔
167. وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا	آتے اُنھاں کون اکھیا گیا با جو آو اس دے راہ تے لڑو یا دشمن دے حملے کون روکو! تاں اُنھاں اکھیا، جیکر آساں لڑائی لڑن جائدے تاں ضرور

<p>قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَتَبْعُنَاكُمْ هُمْ لِنَكْفُرَ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِنْسَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ</p>	<p>ٹہاڑے نال چلے، اوس ڈیندے او ایمان دے مقابلے وچ کفر دی حالت دے زیادہ قریب ہن او آپٹیں مونیوں او کجھ کڈھیندے ہن، جہڑا کجھ انہاں دے دلاں وچ نہ ہوندا ہا آتے اسے چنگی طرح چاندے جہڑا کجھ او لکیندن (۱۶۷)۔</p>
<p>168. الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ</p>	<p>جہڑے جو آپ تاں (گھراں وچ) بیٹھے رہندے ہن پر آپٹیاں بھراواں دے متعلق اکھ ڈتا ہا جو جیکر ایہ آساڈا اکھیا من گھندے تاں قتل نہ تھیندے اکھ ڈے جو جیکر ٹساں سچے ہیوے ! تاں آپٹیاں جاناں کنوں موت کون ذری ٹال تاں ڈکھاؤ (۱۶۸)۔</p>
<p>169. وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزُقُونَ</p>	<p>آتے ایہ نہ سمجھو، جو جہڑے لوک اسے دی راہ وچ ماریے گئے او مردہ ہن، بلکہ او جیندے وڈن، انہاں دے رب دی طرفوں انہاں کون رزق ڈتا ویندا پتے (۱۶۹)۔</p>
<p>170. فَارْحَبْنَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ</p>	<p>خوش ہن اوس شے کنوں جہڑی اسے انہاں کون آپٹیں فضل نال ڈتی ہے، آتے انہاں لوکاں دے متعلق وی خوش ہن جہڑے انہاں دے پچھوں آتے انہاں نال نہیں مل سکیے، کیوں جو انہاں کون نہ تاں کہیں گالہ دا خوف ہو سی، آتے نہ او مونجھے تھیندن (۱۷۰)۔</p>
<p>171. يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ</p>	<p>اسے دی نعمت تے فضل آتے وی خوشیاں مینندے ہن، بے شک اسے مومنوں دے اجر کون نہیں وٹھیندا (۱۷۱)۔</p>
<p>172. الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرَ عَظِيمٍ</p>	<p>جنہاں لوکاں زخمی یا پھٹل تھی و نچن دے بعد وی اسے تے رسول دا اکھیا نیے، انہاں وچوں جہڑے لوک، نیکی کریندن، آتے پرہیزگاری کریندن، انہاں کیتے وڈا ثواب ہے (۱۷۲)۔</p>
<p>173. الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا</p>	<p>او لوک جنہاں کون جنہاں لوکاں اکھیا، جو یقیناً ٹہاڑے خلاف (کفار) لوک کٹھے تھی گئے، بس انہاں کنوں ڈر و نچو، پر او تاں ہتھوں ایمان</p>

وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ	وچ زیادہ تکڑے تھی گئے تے اکھیونیں جو آسا کوں آسہ کافی ہے تے او سب ٹوں ودھایا کار ساز ہے (۱۷۳)۔
174. فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَسْسُسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانِ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ	بَس او آسہ دی نعمت تے فضل نال واپس ول آئے انھاں کوں کوئی تکلیف وی نہ تھئی آتے او آسہ دی رضا مندی تے رُیے، تے آسہ وڈے فضل تے کرم والا ہے (۱۷۴)۔
175. إِنَّمَا ذِكْرُكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ	اِس کُنوں زیادہ کجھ نہیں، جو شیطان (ٹہاکوں) آپٹیاں چیلیاں چاٹیاں کُنوں ڈریندے، بَس انھاں کُنوں نہ ڈرو، بلکہ میں کُنوں ڈردے رہو، جیکر ٹساں ایمان والے بیوے (۱۷۵)۔
176. وَلَا يَخْزِيكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنُصْضُوا لَشَيْءٍ أَلَا يَجْعَلُ لَهُمُ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	آتے انھاں لوکاں آتے وی مونجھانہ تھی، جہڑے جو کفر والے پاسے بھج ویندن، تحقیق او لوک آسہ کوں ذرا وی نقصان نہیں ڈے سگدے، آسہ ایہ چندے جو انھاں واسطے آخرت وچ کوئی حصہ نہ رکھے، بلکہ انھاں کیتے بہوں وڈا عذاب ہے (۱۷۶)۔
177. إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنُصْضُوا لَشَيْءٍ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	بے شک جہڑے لوک ایمان ڈے تے کفر دا سودا کر گھنن، او آسہ کوں ذری وی نقصان نہیں ڈے سگدے، آتے انھاں کیتے بہوں ڈکھ ڈیوٹ والا عذاب ہے (۱۷۷)۔
178. وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ تَبَائِلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا تَبَائِلِي لَهُمْ لِيُزْدَادُوا تَبَائِلًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ	جہڑے لوک جو کافر تھی گینن ایہ گمان وی نہ کرن، جو آساں انھاں کُنوں جہڑی ڈھل ڈتی ہوئی ہے، ایہ انھاں دے آپٹیں کیتے جنگی شے ہے، دراصل آساں تاں ڈھل اِس واسطے ڈتی ہوئی ہے تاں جو آپٹیں گناہ ودھا گھنن آتے انھاں کیتے ذلیل کر چھوڑن والا عذاب ہے (۱۷۸)۔
179. مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى	ایہ گالھ وی کائے نہیں جو آسہ ایمان والیاں کُنوں اِس حالت وچ ای چھوڑ ڈیوے، جہڑی حالت وچ ٹساں ہُن بیوے جے توڑیں او خبیث تے ناپاک کُنوں نیک تے پاک کُنوں نکھیر نہ ڈیوے، آتے ایہ وی کائے

<p>نہیں جو اُسے شہا کوں غیب دا پتہ ڈے ڈیوے، پر اُسے آپٹیاں پیغمبراں وچوں جیکوں چہندے (ایں کیتے) چُن گھندے ہس اُسے اُتے اوندے پیغمبراں اُتے ایمان گھن آو اُتے جیکر تِساں ایمان گھن ایو ہے اُتے پرہیزگاری کیتی رکھیو ہے تاں شہا ڈے کیتے ہوں وڈا اجر ہے (۱۷۹)۔</p>	<p>الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ مَنْ يَشَاءُ فَاَمْنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ</p>
<p>اُتے ایہ گمان وی نہ کرو، جو جہڑی اُنھاں کوں اُسے آپٹیاں فضل نال ڳتی ہے بخیلی کریندن اُنھاں کیتے ایہ چنڳا کم ہے بلکہ ایہ تاں اُنھاں کیتے ہوں گندی ڳالھ ہے البتہ جہڑی شے وچ اُنھاں بخل کیتے، جلدی قیامت دے ڳتے اُنھاں کوں اوند اڳلا نواں بٹاتے پوایا ویسی، اُتے آسماناں تے زمین دی وراثت اُسے کیتے ہے جو کجھ تِساں کریندے وَدے وے، اُسے کوں چنگی طرح پتہ ہے (۱۸۰)۔</p>	<p>180. وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ</p>
<p>البتہ تحقیق اُسے اُنھاں لوکاں دی (اڈا بازی دی) ڳالھ سُن گھدی ہے جہڑے اہدن جو یقیناً اُسے فقیر ہے تے آساں امیر ہیں، ہُن آساں لکھ گھندے ہیں، جو کجھ او اہدن اُتے پیغمبراں کوں اُنھاں دے ناحق قتل کرڻ کوں وی لکھیا ہونے، اُتے آساں اکھیسوں جو تِساں ہلدی بھاجہ وچ سڑڻ دا عذاب چکھو (۱۸۱)۔</p>	<p>181. لَقَدْ سَبَّحَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ</p>
<p>ایہ اوندی وجہ کنوں ہے جہڑا کجھ تِساں آپٹیاں ہتھاں نال آپٹیاں کنوں اڳوں بھیندے ریہے ہیوے اُتے بیشک اُسے آپٹیاں بندیاں اُتے ظلم کرڻ والا کاتے نہیں (۱۸۲)۔</p>	<p>182. ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ</p>
<p>ایہ لوک جہڑے اہدن جو بیشک اُسے تاں آساں کنوں وعدہ گھدا ہونے جو آساں او توڑیں کہیں رسول تے ایمان ہرگز نہیں گھن آوٹاں جے توڑیں او آساں ڳتے کو لھ ایہی قربانی نہ آکرے، جیکوں بھاکھا گھنے، اکھ ڳتے، تحقیق شہا ڳتے کول میں کنوں پہلے وی کئی رسول کھلیاں نشانیاں گھن</p>	<p>183. الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدٌ إِلَيْنَا أَلَّا تُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ قُلْتُمْ فَلَمَّ</p>

<p>تے آندے ہن آتے ہر او نشانی وی جہڑی ٹساں منگدے ہاوے، ول جیکر ٹساں سچے ہاوے تاں اُنھاں کوں ٹساں کیوں قتل کر چھوڑیندے ہاوے (۱۸۳)۔</p>	<p>قَتَلْتُمُوهُمْ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ</p>
<p>ہس جیکر (اے محمدؐ) ایہ تیکوں کوڑا اکھیندن تاں تحقیق تیں کوں پہلے وی ایہ اُنھاں رسولاں کوں کوڑا اہدے رہن جہڑے جو کھلیاں نشانیں آتے چھوٹیاں کتاباں (صحیفے) آتے راہ دکھاوٹن والی کتاب گھن تے آتے ہن (۱۸۴)۔</p>	<p>184. فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالكِتَابِ الْمُنِيرِ</p>
<p>ساہ رگھن والا ہر کوئی موت دا سواد چکھن والا ہے، آتے قیامت دے ڈیہ تہا کوں تہا پڑے آجر پورے دے پورے ڈے ڈتے ویسن ہس جیکوں بھانکوں بچا گھدا گیا آتے بہشت وچ داخل کر ڈٹا گیا، تاں یقیناً اُوں آپتیں مراد پا گھدی، آتے دنیاوی زندگی تاں کجھ وی نہیں، ایہ تاں محض دھوکے فریب دی بندھی ہے (۱۸۵)۔</p>	<p>185. كُلُّ نَفْسٍ ذَاقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَن زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ</p>
<p>آلبتہ ٹساں آپتیاں مالاں بڈیاں آتے آپتیاں جاناں دے متعلق آزمائے ویسو، آتے اُنھاں لوکاں کوں بہوں ڈکھ ڈیوٹن والیاں گالھیں سُنسو جنھاں شرک کیتا ہونے آتے جیکر ٹساں ثابت قدم رہے آتے پرہیزگاری کیتی رکھی، تاں بے شک ایہ وی ہمت والے کماں وچوں ہک کم ہو سی (۱۸۶)۔</p>	<p>186. لَتَبْلُوَنَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِن عَزْمِ الْأُمُورِ</p>
<p>آتے جڈاں آسہ اُنھاں لوکاں کوں جنھاں کوں کتاب پتی ہس، ہک پکا وعدہ گھدا جو او ایکوں لوکاں کوں کھول پاڑتے سمجھیسن آتے ایکوں لکا تے نہ رکھیسن، پر اُنھاں ایکوں آپتیں کنتہ پچھوں سٹ گھیتا تے تھوڑے جیہ پیسیاں نال ایندا سودا کر چھوڑیا، ہس بہوں بُرے ہن جہڑے کجھ پیسے اُنھاں وٹے ہن (۱۸۷)۔</p>	<p>187. وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبَيَّسَ مَا يَشْتَرُونَ</p>

188.	لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرُحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبْنَهُمْ بِمَقَازٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	انہاں لوکاں اُتے جہڑے جو آپنیاں کرتوتاں اُتے پُھنڈن، اُتے دِلوں چہندن جو تعریف کیتی وُنجے انہاں دے اُوں کم دی جہڑا او نہیں کریندے، انہاں دے عذاب کئوں چُھٹ وُنجی دا اُصلوں گمان ای نہ کر، انہاں کیتے تاں ہُوں دُکھ دُیوٹ والا عذاب ہے (۱۸۸)۔
189.	وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ	اُتے آسماناں دی، تے زین دی بادشاہی اُس دی ہے اُتے اُس ہر شے اُتے قدرت رکھیندے (۱۸۹)۔
190.	اِنَّ فِیْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ لَآیٰتٍ لِّاُولِی الْاَلْبَابِ	بیشک آسماناں تے زین دے پیدا کرٹ وُج اُتے رات تے دُپہ دے اُوں بدل وُج سمجھ والیاں کیتے نشانیاں موجود ہن (۱۹۰)۔
191.	الَّذِیْنَ یَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِیٰمًا وَقُعُوْدًا وَعَلٰی جُنُوْبِهِمْ وَیَتَفَكَّرُوْنَ فِیْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ	جہڑے لوک کھڑے تھی تے، اُتے بہ تے اُتے پاسیاں دے بھر لیٹ تے اُس دا ذکر کریندن اُتے آسماناں تے زین دی پیدائش اُتے ہُوں سوچ بچار تے فکر کریندن (اُہدن) ساڈے رب آ، تیں انہاں کوں اُجائی پیدا نہیں کیتا ابھی گالھوں پاک ہیں تُوں ہس آسا کوں بھا دے عذاب کئوں بچاویں (۱۹۱)۔
192.	رَبَّنَا اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْرَجْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِیْنَ مِنْ اَنْصَارٍ	آساڈے رب آ بیشک جیکوں تیں دوزخ دی بھا وُج داخل کیتا ہس اُوں ذلیل تے خوار کیتا اُتے اہجے ظالماں واسطے کوئی مددگار کا نے نہیں (۱۹۲)۔
193.	رَبَّنَا اِنَّا سَبَعْنَا مَنَادِیًا یَّادِیْ لِلْاِیْمَانِ اَنْ اٰمَنُوْا بِرَبِّکُمْ فَاٰمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَکَفِّرْ عَنَّا سَیِّئَاتِنَا وَتَوْفَّقْنَا مَعَ الْاَبْرَارِ	ساڈے رب آ ! بیشک آساں سبڈن والے داسڈ سُنئے، جہڑا جو ایمان والے پاسے سڈیندے، جو آپنیں رب اُتے ایمان گھن آو ہس آساں ایمان گھن آئے ہیں ساڈے رب آ ہس آساڈے گناہ آساڈی خاطر بخش ڈے اُتے آساڈے کئوں آساڈیاں بندیاں کئوں پرے ہٹا گھن، اُتے آسا کوں نیک بندیاں نال ماریں (۱۹۳)۔

<p>194.</p>	<p>رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْبِعَادَ</p>	<p>آسا ڈے رب آ، آتے آسا کوں او شے ڈے جیندا تیں آسا ڈے نال آپٹیاں رسولاں دے ذریعے وعدہ کیتے آتے آسا کوں قیامت دے ڈپتہ ذلیل تے خوار نہ کریں، بیشک توں (آپٹیں) وعدے دے خلاف کجھ وی نہیں کریندا (۱۹۴)۔</p>
<p>195.</p>	<p>فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَفَىٰ بِعَصْمِكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَإِلَازِينَ هَاجِرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَوْذُوا فِي سَبِيلِي وَقَاتِلُوا وَقَاتِلُوا لِكُفْرَانِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا تُدْخِلْنَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ</p>	<p>آتے انھاں دے رب انھاں دی دعا قبول کر گھدی جو میں تہا ڈے وچوں کہیں عمل کرن والے دا عمل ضائع نہیں کریندا، چاہے کوئی جوان ہووے، چاہے کوئی ذال ہووے، بعضے تہا ڈے بعضیاں وچوں ہن، بس جنھاں لوکاں ہجرت کیتی آتے انھاں کوں انھاں دے گھروں کدھ پٹا گیا، آتے میڈی راہ وچ انھاں کوئی ڈکھ ڈتے گیئیں، آتے او لڑنے تے ماریے وی گئے تاں جو انھاں کنوں انھاں دیاں بدیاں ہٹا چھوڑاں، آتے انھاں کوں اہجیاں باغاں وچ داخل کریساں جنھاں تلے نہراں وگدیاں پیماں ہوسن، ایہ آسہ دے طرفوں آج رہے آتے او آسہ ای ہے جیندے کو لھ ہوں چنگا ثواب ہے (۱۹۵)۔</p>
<p>196.</p>	<p>لَا يَغُرُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ</p>	<p>(اے نبی) انھاں لوکاں دا جھڑے جو کافر تھی گئیں، ملکاں، شہراں وچ ٹرن پھرن تیکوں بھلکے وچ نہ سٹ ڈیوے (۱۹۶)۔</p>
<p>197.</p>	<p>مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وِبَئْسَ الْبِهَادُ</p>	<p>ایہ تھوڑا جیہا فائدہ ضرور ہے اول انھاں دا اٹھکاٹاں دوزخ ہے آتے ایہ ہوں بُری پتھاری ہے (۱۹۷)۔</p>
<p>198.</p>	<p>لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِّلْأَبْرَارِ</p>	<p>پر جھڑے لوک آپٹیں رب کنوں ڈردے رہندیں، انھاں کیتے باغ ہن جنھاں تلے نہراں وگدیاں پتن، انھاں دا انھاں وچ رہن آسہ دی طرفوں مہمانی ہوسی، آتے جھڑا کجھ آسہ دے کو لھ ہے او نیک لوکاں کیتے ہوں ودھائی شے ہے (۱۹۸)۔</p>
<p>199.</p>	<p>وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ</p>	<p>آتے بیشک اہل کتاب وچوں ایسے وی ہن، جھڑے جو آسہ آتے آتے</p>

<p>بِاللّٰهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلّٰهِ لَا يَشْتَئُونَ بَيَّاتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أَوْ لِيَكْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ</p>	<p>جو کچھ تہاڈے اُتے لکھے اُتے جہڑا کچھ اُنھاں اُتے لہایا گئے اوندے اُتے ایمان گھن آئن، او لوک اُس دے اُگوں عاجزی کرن والے ہن، اُس دیاں آیاتاں کوں تھوڑے جیہے مل دی خاطر نہیں وچیندے، ایہ اِسجے لوک ہن جنھاں کیتے اُنھاں دے رب دی طرفوں اُنھاں دا اجر ہے، بیشک اُس جلدی حساب چکاؤن والا ہے (۱۹۹)۔</p>
<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ</p>	<p>اے او لوکو! جہڑے جو ایمان گھن آئیوے! صبر کُنوں کم گھنو، تکرے تھی رہو و تے یک پئے دے جٹ تھی رہو، تے اُس کُنوں ڈردے رہو، تاں جو تِساں کامیاب تھی و نچو (۲۰۰)۔</p>

4- سورة النساء

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہئے اُس دے ناں نال جہڑا وڈا مہربان تے بہوں رحم کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا	اے لوکو آپئیں رب کُنوں ڈردے رہو، جس تہاکوں یکے جی وچوں پیدا کیتے، اُتے خود اُون وچوں ای اوند جٹ پیدا کیتے، اُتے اُنھاں ڈوبائیں کُنوں بہوں سارے جوان تے ذالیں کھنڈائن، اُتے اُون اُس کُنوں ڈردے رہو، جیندے ناں تے تِساں یک پئے کُنوں حق منگدیوے، اُتے پیٹ دے سکیاں دے حق حقوق کُنوں وی ڈردے رہو، بیشک اُس تہاڈے اُتے اکھ رکھی کھڑے (۱)۔
2.	وَأَتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا	اُتے یتیمیاں کوں اُنھاں دے مال ولا ڈیو، اُتے تِساں اُنھاں دی چنگی شے کوں گندی شے نال وٹانہ گھنو، اُتے اُنھاں دے مالاں کوں آپئیاں مالاں وچ رلا بلا تے نہ کھاؤ (ایہ اصولوں) یک وڈا گناہ ہے (۲)۔

<p>3.</p>	<p>وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَذَىٰ أَلَّا تَعْلَمُوا</p>	<p>آتے جیکر ٹہاکوں ڈر لگے، جو یتیم (ذالیں) نال انصاف نہ کر سبکسو، تاں پیاس جہریاں ٹہاکوں چنگیاں لگن انھیں وچوں ڈوں ڈوں، ترانے ترانے، چار چار نال نکاح کر گھنوں، ول جیکر ٹہاکوں ڈر لگے جو ٹساں انھیں نال عدل نہ کر سبکسو، تاں یک نال (کروچا) یا اوں نال جہری ٹہاڈے سچے ہتھ دی بدھل (قبضے وچ) ہووے، اے ایس گالھ دے زیادہ قریب ہے جو ٹساں بے انصافی نہ کر سبکسو (۳)۔</p>
<p>4.</p>	<p>وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا</p>	<p>آتے انھیں ذالیں گوں انھیں دے حق مہر خوشی نال آدا کیلتے کرو، جیکر او ٹہاکوں اوندے وچوں کوئی شے آپووں خوشی نال ڈیون تاں اوکوں مزے نال تے خوش تھی تے کھا ہنڈا سبکدیوے (۴)۔</p>
<p>5.</p>	<p>وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا</p>	<p>آتے بھولیاں (پاگلاں) دے حوالے آپئیں مال نہ کر ڈیو، کیوں جو انسہ ایکوں ٹہاڈی گزراں دا سبب بٹایا ہوئے، البتہ ایس وچوں انھیں گوں کھواؤ، پلوؤ تے پواؤ، ہنڈھواؤ، آتے انھیں نال چنگی سوادی گالھ کیلتی کرو (۵)۔</p>
<p>6.</p>	<p>وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَغْفِرْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا</p>	<p>آتے یتیم دی آزمائش تے رکھوالی کیلتی رکھو او توڑیں جو اونکاح دی عمر گوں بچ و نجن، جیکر انھیں وچ عقل تے اہلیت پیکھو تاں انھیں دے مال انھیں دے حوالے کر ڈیو، آتے انھیں دے مال فضول طریقے نال جلدی جلدی نہ کھاپی و نجو، ایس ڈر کنوں جو او کتھائیں وڈے تھی و نجن آتے جہڑا (موتولی) غنی یا امیر ہووے، ہس اوکوں ایس گالھ کنوں پرے رہو تاں چاہیدا ہے، آتے جہڑا غریب یا فقیر ہووے، ہس مناسب طریقے نال (اوں وچوں) کھاوے ہس جہڑے ویلے انھیں دے مال انھیں دے حوالے کرن لگو، تاں انھیں آتے ایس گالھ دے گواہ بٹا گھنوں، آتے انسہ کہیں دے حساب گھنن وچ پورا تے کافی ہے</p>

		(۶)۔
7.	لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا	جواناں واسطے اُوں مال وچوں ہک حصہ ہے جہڑا جو اُنھاں دے پیو ماء یا بہوں سوڑے سنگ والے چھوڑ مردن، اتے تریمتیں کیتے وی اُوں مال وچوں ہک حصہ ہے جہڑا جو اُنھاں دے پیو ماء تے بہوں سوڑے سنگ والے چھوڑ مردن، چاہے اُوں وچوں ایہ حصہ تھوڑا آوے یا ڈھیر آوے، ایہ حصہ (اسد دی طرفوں) مقرر کیتا ہوئے (۷)۔
8.	وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالنَّسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا	اتے جیکر مال وندٹن ویلے بہوں سوڑے سنگ والے اتے یتیم، اتے غریب اونجن تاں اُنھاں کوں وی اوندے وچوں کجھ کھاوٹ کوں ڈیو، اتے اُنھاں نال بھل سنائی دی گالھ کرو (۸)۔
9.	وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا	اتے ایجے لوکاں کوں اوہو جیہا فکر کرناں تے ڈرناں چاہیدا ہے جیویں جو او خود آپٹیں کیتے فکر کریندن جو شالا آپٹیں پچھوں بے سہارا ہال بچے نہ چھوڑ مرن، بس اسے کٹوں ڈردے رہوں اتے دل بھاوٹیں گالھ کیتی کرن (۹)۔
10.	إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا	اتے جہڑے لوک یتیمیاں دے مالاں کوں بغیر کہیں حق دے کھاندن در اصل او آپٹیں پیٹاں وچ بھاگت کھاندن، اتے او جلدی بھڑکدی بھا وچ سٹیں ویسن (۱۰)۔
11.	يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْإُنثَىٰ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اِثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلَآ بُؤْيُوهُ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ	ٹہا کوں اسے ٹہاڈی اولاد دی وراثت دے متعلق وصیت کریندے جو ہک پتر دا حصہ ڈوں دھیاں دے برابر ہے، جیکر ڈوں یا ڈوں کوں زیادہ دھیاں ہوون تاں جو ترکہ ہے اُنھاں کیتے اوندیاں ڈوں تربہائیاں حصہ ہے اتے جیکر ہک دھی ہووے تاں اوندے کیتے (ترکے دی) آدھل ہے، اتے اوندے ماء پیو وچوں ہر ہک کیتے اوند اچھیواں حصہ ہے، جو کجھ او چھوڑ مرینے، ایہ اُوں ویلے ہے جڈاں اوندی اولاد وی ہووے،

<p>جیکر اوندی اولاد نہ ہووے، بس ماء پیو ای اوندے وارث ہوون، تاں اوندی ماء کیتے ترجحاً حصہ ہے جیکر اوندے بھراوی ہوون تاں اوندی ماء کیتے چھیواں حصہ ہے، پر ایہ وندارا اوندی کیتی ہوئی وصیت کوں پورا کرڻ تے اوند اقرض ادا کر ڈیوڻ دے بعد دا ہے، تہاڈے پیو ماء تے دھیاں پتر وی ہن، پر تساں نہوے چاٹدے جو انھاں وچوں نفع دے لحاظ نال کوں تہاڈا زیادہ قریبی ہے (ایہ حصے) آس دی طرفوں فرض کیتے گئین، بیشک آس بہوں چاٹڻ والا تے وڈی حکمت والا ہے</p> <p>(۱۱)۔</p>	<p>أَبَوَاهُ فَلِأَمِّهِ الثُّلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأَمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ يُوصِي بِهَا أَوْ دَيْنِ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا</p>
<p>آتے تہاڈے کیتے اوندی ادھل ہے جہڑا کجھ تہاڈیاں ذالیں چھوڑ مرین پر شرط ایہ ہے جو انھاں دی اولاد نہ ہووے جیکر انھاں دی اولاد ہووے تاں جو کجھ او چھوڑ گئین تہاڈے کیتے اوں وچوں چوتھا حصہ ہے، پر ایہ وندارا انھاں دی کیتی ہوئی وصیت کوں پورا کرڻ تے انھاں دا قرض ادا کر ڈیوڻ دے بعد دا ہے، آتے جہڑا کجھ تساں چھوڑ وڻجو اوندے وچوں انھاں (تہاڈیاں ذالیں) کیتے چوتھائی ہے پر شرط ایہ ہے جو تہاڈی اولاد نہ ہووے، آتے جیکر تہاڈی اولاد وی ہووے تاں جو کجھ تساں چھوڑ وڻجو اوندے وچوں انھاں کیتے اٹھوگ ہے، پر ایہ وندارا انھاں دی کیتی وصیت کوں پورا کرڻ تے انھاں دا قرض ادا کر ڈیوڻ دے بعد دا ہے، جس جوان یا ذال دی وراثت جنہاں وچ وند بچئی ہووے، آتے اوند ا بھرا یا بھین وی ہووے تاں انھاں وچوں ہرک کیتے چھیواں حصہ ہے پر جیکر ایس کئوں زیادہ ہوون تاں او ترہائی دے برابر دے شریک ہن پر ایہ وندارا انھاں دی وصیت پوری کرڻ تے انھاں دا قرض ادا کر ڈیوڻ دے بعد دا ہے، تاں جو کوئی گھالے وچ</p>	<p>وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ يُوصِينَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّنُنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ تَوْصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَتٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ يُوصَى بِهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ</p>

		نہ رہے، ایہ وندارا آسہ دی طرفوں وصیت کیتا گئے، آتے آسہ ڈھیر کجھ جاٹن والا ہے آتے وڈی حکمت والا ہے (۱۲)۔
13.	تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	ایہ آسہ دیاں بٹیاں حدّاں ہن، آتے جیں کہیں آسہ آتے اوندے رسول دی فرمانبرداری کیتی تاں اوکوں ایجے بہشتاں وچ داخل کیتا ویسی جنھاں تلے نہراں وگدیاں ہو سِن، او اُنھاں وچ ہمیشہ کیتے رہ سِن، آتے ایہ یک وڈی کامیابی ہے (۱۳)۔
14.	وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ	آتے جہڑا کوئی آسہ آتے اوندے رسول دی نافرمانی کر یسی، آتے اوندیاں حدّاں پٹیاں کٹوں پُپ ویسی، اوکوں بھا وچ داخل کیتا ویسی او اوندے وچ ہمیشہ رہیسی، آتے اوندے کیتے یک ذلیل تے خوار کر چھوڑن والا عذاب ہے (۱۴)۔
15.	وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا	آتے تہاڈیاں ذالیں وچوں جہڑیاں بے حیائی تے آونجن تاں اُنھاں آتے آپٹیاں وچوں چار بندیاں دی گواہی گھنو، جیکر او گواہی ڈے وونجن تاں اُنھاں کوں گھراں وچ ڈھک رکھو، ایہ توڑیں جو اُنھاں کوں موت آونجے، یا آسہ اُنھاں کیتے کوئی رستہ کڈھ ڈیوے (۱۵)۔
16.	وَالَّذَانِ يَأْتِيَانَهَا مِنْكُمْ فَادُّهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا	آتے تہاڈے وچوں جہڑے ڈوں جوان (بے حیائی) تے آونجن، تاں اُنھاں کوں چنگی مار پلاؤ، بس جیکر توبہ چا کرن، آتے آپٹیں آپ کوں سدھار گھنن تاں اُنھاں ڈوبایں کوں چھوڑ ڈیو ویشک آسہ توجہ کرن والا تے ہوں مہربان ہے (۱۶)۔
17.	إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَٰئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ	در اصل آسہ اُنھاں لوکاں دی توبہ قبول کرن دا ذمہ دار ہے جہڑے جو بے سمجھی وچ بُرائی کر کھڑدن، ول جلدی توبہ تائب تھی ویندن، بس ایجے لوک ہن جنھاں آتے آسہ ولا ولا مہربانی فرمیدے آتے آسہ سب

عَلِيماً حَكِيماً	کچھ جاٹ والا تے حکمت والا ہے (۱۷)۔
18. وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تَبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَبُوتُونَ وَهُمْ كَفَّارٌ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَاباً أَلِيماً	آتے انہاں لوکاں دی کوئی توبہ قبول نہیں ہوندی جہڑے جو بُرائیاں کیتی رکھن، ایہ توڑیں جو انہاں وچوں کہیں ہک دے سامنے موت آ کھڑدی ہے تاں آبدن اصل وچ ہن میں توبہ کر گھدی ہے آتے انہاں لوکاں دی توبہ قبول نہیں تھندی جہڑے جو مرویندن آتے او کافر ای رہندن ایہ ایجے لوک ہن جنہاں کیتے آساں دردناک عذاب تیار کیتا ہوئے (۱۸)۔
19. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلوهُنَّ لِيَنْتَهِبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْنَهُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَعَاشِرُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْراً كَثِيراً	اے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے ! ٹہاڈے واسطے ایہ حلال کائے نہیں جو تریمتیں دے زورے ساعین وارث بن وںجو، آتے انہاں کوں (گھروچ) وی نہ جھلی رکھو، تاں جو انہاں کٹوں اوندے وچوں کچھ چھک گھنو جہڑا کچھ ٹساں انہاں کوں ڈٹا ہوئے، سوائے ایندے جو انہاں وچ کھلی ڈٹی بے حیائی آونجے، آتے ٹساں آپٹیاں ذالیں نال چنگی گزراں رکھو، ہس جیکر انہاں کٹوں کرہت کرو، تاں ایہہ تھی سگدے جو ٹساں انہاں کٹوں تھوڑی جیہی کرہت کرو، آتے اسہ انہاں وچ ڈھیر ساری چنگائی رکھ ڈٹی ہووے (۱۹)۔
20. وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَأْتَيْتُمْ أَحَدَهُنَّ قِنطَاراً فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئاً أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَاناً وَإِثْماً مُّبِيناً	آتے جیکر ٹساں چہو جو ہک ذال دی جاتے ڈوجھی ذال بدل گھنو آتے ٹساں پہلی کوں ڈھیر سارا مال وی ڈٹا ہویا ہووے، تاں وی اوں کٹوں کوئی ذری جتی شے ولا نہ گھنو، کیا ٹساں بہتان لیندیں، آتے کھلم کھلا گناہ کریندیں ہونیں اوں کٹوں گھن گھنسو (۲۰)۔
21. وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَىٰ بَعْضُكُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقاً غَلِيظاً	آتے کیویں گھن سگسو ! حالانکہ ٹساں ہک پئے نال صحبت وی کر چکیئے وے، آتے او ٹساں کٹوں پکا قول وی گھن چکیئن (۲۱)۔
22. وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِّنْ	آتے انہاں تریمتیں نال نکاح نہیں کرناں جنہاں نال ٹہاڈے پیو،

<p>ڈاڈے، (یا نانے) نکاح کیتا ہوا ہووے، سوائے اوندے جہڑا کجھ پہلے تھی چلئے بیشک ایہ بے حیائی تے خُدا دی ناراضگی دی ڳالھ ہئی، ایہ بہوں گندہ طریقہ ہا (۲۲)۔</p>	<p>النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا</p>
<p>تہاڈے اُتے حرام کیتیاں گیئں، تہاڈیاں ماٹواں، اُتے تہاڈیاں دھیاں، اُتے تہاڈیاں بھینیں، اُتے تہاڈیاں بونیاں، اُتے تہاڈیاں ماسیاں، اُتے بھتر بچیاں، اُتے بھٹیجیاں، اُتے تہاڈیاں او ماٹواں جنھاں تہا کوں تھنج پلائی ہے، اُتے تہاڈیاں تھنج شریک بھینیں، اُتے تہاڈیاں ذالیں دیاں ماٹواں، اُتے تہاڈیاں مترائیاں دھیاں جہڑیاں تہاڈیاں جھولیاں وچ پلین تے تہاڈیاں اُنھاں ذالیں وچوں ہن جنھاں نال صحبت کر چکے وے، پس جیکر تساں (اُنھاں نال) صحبت نہیں کیتی، تاں ول تہاڈے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں، اُتے تہاڈے اُنھاں پتراں دیاں ذالیں (وی حرام ہن) جہڑے تہاڈی نسل وچوں ہن، اُتے ڈوں بھینیں کوں کٹھا کرن (وی حرام ہے) سوائے اوندے جہڑا کجھ پہلے تھی چلئے، بیشک آسہ وڈا بخشش والا تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے (۲۳)</p>	<p>23. حَرَّمَ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّائِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّائِي فِي حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ اللَّائِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنَّ لَكُمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَضْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْبَعُوا أَيْبَنَ الْاِخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا</p>

<p>24</p> <p>وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَبْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِن بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا</p>	<p>آتے پے والیاں ذالیں وی (ٹہاڈے اُتے حرام ہن) سوائے انہاں دے جہڑیاں جو بانھیاں دے طور تے ٹہاڈی ملکیت وچ آگیاں ہوون، اسے ٹہاڈے اُتے ایہ حکم رکھ ڈتے، البتہ انہاں کئوں سوا بیاں ذالیں ٹہاڈے کیتے حلال کیتیاں گین، بشرطیکہ ٹساں مال خرچ کرتے انہاں کوں آپٹیاں ذالیں بٹا گھنوں، تے ایندا مقصد شادی کرن ہووے، نہ کہ بدکاری کرن، جنہاں ذالیں کئوں ٹساں مفاد چاتے، انہاں نال مقرر کیتا ہویا حق مہر انہاں کوں آدا کر ڈیو و اُتے ایس گالھ دا ٹہاڈے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں، جیکر ٹساں مقرر کر گھنن دے بعد آپس وچ راضی تھی کے اوکوں گھٹ ودھ کر گھنوں، بیشک اسے سب کجھ چاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۲۴)۔</p>
<p>25</p> <p>وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ النُّؤْمَانَاتِ فَمِن مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِن فَتَيَاتِكُمُ النُّؤْمَانَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُم بَعْضُكُم مِّن بَعْضٍ فَاذْكُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أَحْصَيْتُمْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَٰلِكَ لِمَن خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَن تَصِيبُوا خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>آتے جیکر ٹہاڈے وچوں کوئی ایمان والیاں تے آزاد ذالیں نال نکاح کر گھنن دی فرصت نہ رکھیندا ہووے، تاں ول او مومن بانھیاں نال نکاح کر گھنن، جہڑیاں ٹہاڈی ملکیت وچ آگیاں ہوون، اسے ٹہاڈے ایمان کوں چٹنگی طرح چاندے، ٹساں ہک پے کیتے بکو چہے ہیوے، پس انہاں دے مالکاں کنوں موکل گھن تے نکاح کر گھنوں، اُتے دستور دے مطابق انہاں دا مقرر کیتا ہویا حق مہر آدا کر ڈیو، شرط ایہ ہے جو او آزاد تے نیک پاک ہوون نہ کہ او بدکار ہوون، اُتے نہ لک لک تے یار رکھن والیاں ہوون، نہ تاں جہڑی سزا آزاد تے نیک پاک ذالیں کیتے ہے اوندی ادھی سزا انہاں کیتے ہے، ایہ رعانت ٹہاڈے وچوں انہاں کیتے ہے جنہاں کوں ایہ ڈر ہووے جو او کتھائیں گناہ نہ کر ہن، جیکر ٹساں آپٹیں آپ کوں جھل سبوں، تاں ایہ ٹہاڈے کیتے چٹنگی گالھ ہے، آتے اسے بخشش ہارتے ہوں مہربان ہے (۲۵)۔</p>

<p>26.</p>	<p>يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذَيِّبَنَّكُمْ وَلِيُعَذِّبَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>اَسہ چہندے جو آپٹیاں آیتاں کوں کھول پاڑتے تہا کوں ڈسے آتے انھاں لوکاں دے رستے تے چلاوے جہڑے تہاں کٹوں پہلے تھی گزرین، آتے تہا ڈے آتے کرم دی نظر بھالی رکھے، آتے اَسہ سب کجھ جاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۲۶)۔</p>
<p>27.</p>	<p>وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَبِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا</p>	<p>آتے اَسہ چہندے جو تہا ڈے آتے کرم دی نظر بھالے، آتے جہڑے لوک آپٹیاں خواہشاں پچھوں لگے وڈن، او چہندین جو تہاں سدھے راہ کٹوں اصلوں پرے ہٹ و نچو (۲۷)۔</p>
<p>28.</p>	<p>يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا</p>	<p>اَسہ چہندے جو تہا ڈے آتوں بار ہولا کر پٹنا و نچے، کیوں جو انسان کوں (اوندی طبیعت دے لحاظ نال) کمزور پیدا کیتا گئے (۲۸)۔</p>
<p>29.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا</p>	<p>اے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے! ہک بے دامال متال ناحق نہ کھاؤ، ہا تہاں ہک بے دی مرضی نال تجارت کرتے کھاؤ، آتے آپٹیں آپ کوں تباہی وچ نہ سٹو، ایندے وچ کوئی شک نہیں جو اَسہ تہا ڈے آتے ہوں مہربان ہے (۲۹)۔</p>
<p>30.</p>	<p>وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا</p>	<p>آتے جہڑا ڈھپ تے ظلم نال ایویں کریسی، تاں آساں اوکوں جلدی دورخ دی بھا وچ سٹ ڈیسوں، آتے ایہ کم اَسہ دے آگوں ہوں سوکھا ہے (۳۰)۔</p>
<p>31.</p>	<p>إِنْ تَجَتَّبُوا كِبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا</p>	<p>جیکر تہاں انھاں وڈیاں گناہاں کٹوں بچدے رہسو، جنھاں کٹوں تہا کوں منع کیتا گئے، تاں آساں تہا ڈے چھوٹے چھوٹے گناہاں کوں معاف کر ڈیسوں، آتے تہا کوں عزتاں والے مکان وچ چل پھیسوں (۳۱)۔</p>
<p>32.</p>	<p>وَلَا تَتَّبِعُوا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرَّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا</p>	<p>آتے اوں شے دی ہو س نہ رکھو، جیکوں اَسہ نے تہا ڈے وچوں بعضیاں کوں اپٹیں فضل تے کرم نال ڈے رکھی ہے، جو انھاں واسطے</p>

<p>انہاں کماں وچوں حصہ ہے جہڑے کیتن، آتے ذالیں واسطے انہاں کماں وچوں حصہ ہے جہڑے انہاں کیتن، آتے آسہ کئوں اوند ا فضل تے کرم منگیا کرو، بیشک آسہ ہر شے کوں چنگی طرح چاڈا کھڑے (۳۲)۔</p>	<p>اٰكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اٰكْتَسَبْنَ وَاَسْأَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا</p>
<p>آتے آساں اوں تر کے دے حق دار مقرر کر ڈتن، جہڑا جو انہاں دے پیو، ماء یا قریبی سگے چھوڑ مرین، آتے جنہاں نال تئساں آپٹاں وعدہ کر کھڑے انہاں کوں وی انہاں دا حصہ ڈیو، بیشک آسہ ہر شے کوں ڈیکھدا کھڑے (۳۳)۔</p>	<p>وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ وَلِلَّذِينَ عَقَدْتَ اَيْمَانُكُمْ فَاتَوْهُمْ نَصِيْبُهُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا</p>
<p>مرد تریمتیں دے کفیل تے نگہبان ہن، کیوں جو آسہ نے بھڑیاں کوں ہنہاں آتے برتری ڈتی ہوئی ہے، آتے ایں واسطے وی جو او آپٹیں مال متال وچوں انہاں آتے خرچ کریندے رہندین ایں گالھوں نیک بخت بییاں پئیاں دے آکھینے وچ رہندین، انہاں دے پچھوں اوں شے دی حفاظت کریندین، جیندی حفاظت کیتے آسہ آکھیا ہوئے، آتے جنہاں دے متعلق شہا کوں ڈر ہووے جو او نا فرمانی کرن لگین، تاں انہاں کوں زبانی سمجھاؤ (نہ سمجھن) تاں انہاں دے رلے سمھن چھوڑ ڈیو (ول وی نہ سنن) تاں انہاں کوں کٹ تے سمجھاؤ، جیکر شہا ڈے آکھینے وچ آؤنجن، تاں ول انہاں کوں تنگ کرن دا کوئی بہانہ نہ گولھیا کرو، بیشک آسہ ساریاں توں اچا تے وڈی شان والا ہے (۳۴)۔</p>	<p>الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا اَنْفَقُوا مِنْ اَمْوَالِهِمْ فَاِلِصَّاحَاتٍ قَاتِلَاتٍ حَافِظَاتٍ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ وَاللّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاصْرَبُوهُنَّ فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيْلًا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا كَبِيْرًا</p>
<p>آتے جیکر شہا کوں خدشہ ہووے جو انہاں وچ آں بٹ ہے تاں ہک ثالث منصف پے والیاں وچوں، تے ہک ثالث ذال والیاں وچوں بٹا گھنو، جیکر او ٹھہری کر اوں چہن، تاں اسہ ڈوہائیں وچ ٹھہرا کر اڈیسی، بیشک آسہ سب کجھ چاڈا کھڑے، تے ہر شے دی خبر ہس (۳۵)۔</p>	<p>وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا</p>

<p>36.</p>	<p>وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجُنُبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا</p>	<p>آتے آسہ دی عبادت کیتی کرو، اوندے نال کہیں شے گوں شریک نہ بٹاؤ، آتے چٹکا سلوک کیتا کرو، آپٹیں ناع پیو نال، آتے سوڑے سنگ والیاں نال، یتیمیاں نال، غریب غرباء نال، آتے نال والے ہمسائیاں نال، آتے اُن سونھیں ہمسائیاں نال، آتے جہڑے شہاڈے کو لھ بہن کھڑن والے ہوون، آتے مسافراں نال، آتے جہڑے (بانھے، بانھیاں) شہاڈی ملکیت وچ ہوون، (ساریاں) نال، بیشک آسہ اوکوں پسند نہیں کریندا جہڑا جو اکڑ وچ رہے تے ہڑاں مارے (۳۶)۔</p>
<p>37.</p>	<p>الَّذِينَ يَخُلُونِ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا</p>	<p>(آتے) نہ انھیں گوں، جہڑے جو خود وی بخیلی کریندن تے پنھیں لوکاں گوں وی بخیلی کرن کیتے اکھیندن، آتے لکار کھیندن جہڑا کجھ آسہ آپٹیں فضل تے کرم نال انھیں گوں پٹا ہوئے، آتے آساں لیہو جیہے نا شکرے بندیاں کیتے ذلیل کرن والا عذاب تیار کیتا ہوئے (۳۷)۔</p>
<p>38.</p>	<p>وَالَّذِينَ يَنْفَقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا</p>	<p>آتے نہ انھیں گوں، جہڑے جو آپٹاں مال متاع خرچ کریندن تاں او وی لوکاں دے ڈیکھاوٹ کیتے، آتے او نہ آسہ اُتے ایمان گھن آئین، تے نہ قیامت دے پٹے گوں مینیندن، آتے جہڑا کوئی شیطان آپٹاں گھاٹا سنگتی بٹا گھنے تاں او ہوں گندا سنگتی ہس (۳۸)۔</p>
<p>39.</p>	<p>وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا</p>	<p>آتے کیا گھاٹا ہانے، جیکر او آسہ اُتے، تے قیامت دے پٹے اُتے ایمان گھن آون ہا، آتے جہڑا رزق اسہ انھیں گوں پٹا ہوئے اوندے وچوں خرچ چا کرن ہا، آتے ایہ انھیں گوں چٹنگی طرح جائدے (۳۹)۔</p>
<p>40.</p>	<p>إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا</p>	<p>بیشک آسہ دزہ جتی وی کہیں دا حق نہیں مریندا، آتے جیکر نیکی کیتی گئی ہوسی، تاں اوکوں ودھا ڈیسی، آتے آپٹیں کنوں ہک ہوں وڈا اجر بخشیشی (۴۰)۔</p>
<p>41.</p>	<p>فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ</p>	<p>بھلا کیا حال ہوئے، چڈاں آساں ہر امت وچوں ہک ہک گواہ (اصلیت</p>

	وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيداً	ڈساوٹ والے) کوں گھن آسوں، اَتے تیکوں وی اُنھاں ساریاں دا گواہ بٹاتے گھن آسوں (۴۱)۔
42.	يَوْمَئِذٍ يَوْمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثاً	اُوں ڈپٹہ جنھاں کفر کیتا ہوسی، اَتے رسول دی نافرمانی کیتی ہوسی اُرداسی تھیسں جو اُنھاں کوں پورتے زمین کوں برابر کر ڈٹا ونچے، ول ایہ جو اُسے کوں کوئی گالھ لکا نہ سگسں (۴۲)۔
43.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنْباً إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَا مَسْتِئْمَ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُوراً	اے ایمان گھن آوٹ والو! نماز دے نیڑے نہ ونچو جے توڑیں جو ٹساں نشے وچ ہوو، اَتے ٹساں جھڑا کجھ آلاؤ، سمجھ نہ سگو، اَتے جنبے ہوئے نہ ہوو، ایہ ہی گالھ ہے جو ٹساں سفر وچ ہوو، اَتے جے توڑیں غسل نہ کر سگو، اَتے ٹساں بیمار ہوو، یا ٹساں سفر وچ ہیوے، یا ٹساں وچوں کوئی پاخانہ کرتے آوے یا ذالیں نال سمھتے (صحبت کر تے) آئے ہوو، تے پاٹی نہ مل سگے، تاں پاک مٹی گولھ گھنو، پس اوندے نال آپٹیاں مونھاں دا تے آپٹیاں ہتھاں دا مسح کر گھنو، بے شک اسے معاف کر ڈیوٹ والا تے بخشش ہار ہے (۴۳)۔
44.	أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيباً مِّنَ الْكِتَابِ يَشْتَزُونَ الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ	کیا ٹساں اُنھاں لوکاں کوں نہیں ڈٹھا بھالیا جنھاں کوں کتاب وچوں حصہ ڈٹا گئے پر او گراہی نال اوند ا وپار چا کریندن اَتے چہندن جو ٹساں وی راہ کوں تھڑک ونچو (۴۴)۔
45.	وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيّاً وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيراً	اَتے اسے ٹھاڈے دشمنان کوں خوب چاندے، اَتے کافی ہے اسے، تیڈا یار اَتے کافی ہے اسے تیکوں مدد ڈیوٹ والا (۴۵)۔
46.	مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمِعْ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَارَاعِنَا لَيّاً بِالْأَسْنَتِهِمْ وَطَغْنَانِ الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ	جھڑے لوک جو یہودی ہن، اُنھاں وچوں، کوئی لفظاں کوں اُنھاں دے اصلی معنیاں کوں پھر گھندن، تے اپٹیاں زبانان کوں مروڑتے، اَتے دین دے طعنے دے طور تے ابدن، جو آساں سُن گھدے اَتے

	<p>قَالُوا سُبْحَنَّا وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا</p>	<p>نہیں منیندے، اُتے سٹو جہڑا کجھ نہیں سٹوایا ویندا، اُتے لحاظ (رعایت) چا کر، اُتے جیکر او ایس چاہدے جو " آساں سُن گھدے اُتے مَن گھدے اُتے آساں دو ڈیکھ (توجہ کر) " تاں ایہ انھاں دے حق وِج چنکا رہندا، اُتے موقع دے مناسب رہندا، پر اُس نے اُنھاں اُتے اُنھاں دے کفر دی وجہ کنوں لعنت بھیجی ہے، ہَس ایہ کڈاں ایمان گھن آندِن سوائے تھوڑے جیہاں دے (۴۶)۔</p>
47	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِنَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّبَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَطْغَىٰ وُجُوهًا فَتَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا</p>	<p>اے او لوکو، جنھاں کوں کتاب پُتی گئی ہئی، ایندے اُتے وی ایمان گھن آؤ، جیکوں آساں نازل کیتے، جہڑی جو تہاڈے والی کوں سچا منیندی ہے، بلکہ ایس گالھ کنوں پہلے گھن آؤ جو آساں مُونھاں کوں وِگاڑ دیوں اُنھاں کنڈیں دے پچھوں لاچھوڑوں، یا اُنھاں اُتے لعنت بھیجوں جس طرح دی پچھ پچھ دے ڈیندے والیاں تے بھیجی گئی ہئی، اُتے اُس دا حکم پورا تھی تے رہندے (۴۷)۔</p>
48	<p>إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا</p>	<p>بیشک اُسے اہج گناہ کوں نہیں بخشیندا جو کہیں کوں اُوندا شریک بٹایا وَنجے، اُتے ایندے علاوہ ہتے سارے گناہ معاف کر ڈیندے جیکر چاہے تاں، اُتے جس اُسے نال کہیں کوں شریک بٹائے، تاں اوں ہہوں وڈے گناہ والا بُہتان لائے (۴۸)۔</p>
49	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَطْلُبُونَ فِتْيًا</p>	<p>کیا تاساں اُنھاں لوکاں کوں نہیں ڈٹھا، جہڑے آپس آپ کوں پاک ڈسیندِن، حالانکہ اُسے اسی جیکوں چہندے پاک بٹیندے، تے اودھاگے جتنی وی بے انصافی نہیں کریندا (۴۹)۔</p>
50	<p>انْظُرْ كَيْفَ يَقْتَتُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا</p>	<p>ڈیکھو تاں سہی، ایہ اُسے دے متعلق کججا کوڑ مریندِن، انھاں کیتے لہو کھلا ڈلا گناہ کافی ہے (۵۰)۔</p>
51	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنْ</p>	<p>کیا تاساں اُنھاں لوکاں کوں نہیں ڈٹھا، جنھاں کوں کتاب وِچوں حصہ</p>

	<p>الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجَبَتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا</p>	<p>ڈٹا گئے، پر بے حقیقت تے شیطانی ڳالھیں اُتے ایمان گھن آئین، اُتے اُنھاں کیتے، جہڑے جو ایمان گھن آئین آئین جو ایہ ایمان والیاں دی نسبت زیادہ ہدایت والے رستے تے ہن (۵۱)۔</p>
.52	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا</p>	<p>ایہے او لوک ہن، جنھاں تے اُسہ لعنت بھیجی ہے، وَل ایہ جو جنھاں اُتے اُسہ لعنت بھیجے تاں اُنھاں دا کوئی مددگار نہ ڏیکھسو (۵۲)۔</p>
.53	<p>أَمْرُهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَّا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا</p>	<p>بھائیاں تاں اقتدار (بادشاہی) وچوں کوئی حصہ ملیا ہونے پر ایہ لوکاں کوں ذری جتی وی نہ ڏیسن (۵۳)۔</p>
.54	<p>أَمْرِيحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا</p>	<p>یا او لوکاں اُتے حسد کریندن اُوں شے دا، جہڑی اُسہ اُنھاں کوں اپنیں فضل تے کرم نال ڏتی ہوئی ہے، آساں تاں ابراہیم دی اولاد کوں کتاب وی ڏتی، دانائی وی سکھائی، تے اُنھاں کوں آساں یک وڏی سلطنت ڏے رکھی ہئی (۵۴)۔</p>
.55	<p>فَبِمَنَّهُمْ مَّنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ وَكُفِيَٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا</p>	<p>اُنھاں وچوں کجھ اوہن، جہڑے اوندے اُتے ایمان گھن آئے اُتے کجھ اوہن جہڑے اُوں کئو پَرے پَرے ریہے، اُنھاں کیتے تاں ساڙ چھوڑن والی دوزخ کافی ہے (۵۵)۔</p>
.56	<p>إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كَلْبًا نَّضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا</p>	<p>جنھاں لوکاں آساڻیاں آیاتاں (نشانیان) نہیں نیاں، ہئو جلدی اُنھاں کوں بھا وچ سٹ ڏٹا ویسی، جڏاں اُنھاں دے چم گل سڑوین تاں اُنھاں چماں کوں نواں بدل ڏیندے رھسوں، تاں جو عذاب دامزہ چکھدے رھن، بے شک اسہ زبردست ہے حکمت والا ہے (۵۶)۔</p>
.57	<p>وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا</p>	<p>اُتے جہڑے لوک ایمان آئیندن، تے نیک عمل کریندن آساں اُنھاں کوں ضرور اُوں بہشت وچ ٲکیسوں، جیندے تے نہراں وگدیاں پیماں ہوین، او اوندے وچ ہمیش کیتے رھسن، اُنھاں کیتے اوندے وچ</p>

<p>پاک صاف بیبیاں ہوسن آتے انھاں کوں آساں گھاٹی چھاں وچ گھن ویسوں (۵۷)۔</p>	<p>أَزْوَاجٍ مُّطَهَّرَةٍ وَنُدْخِلُهُمْ ضِلَالًا ضَلِيلًا</p>
<p>آسہ تہاکوں حکم ڈیندے جو آمانتاں رکھن والیاں کوں انھاں دیاں آمانتاں ولاڈے ڈیتیاں کرو، آتے چڈاں لوکاں وچ کوئی فیصلہ کرن لگو، تاں انصاف نال فیصلہ کیتا کرو، بے شک آسہ تہاکوں ہوں سوہنیں نصیحت کریندے، بے شک آسہ چنگی طرح سنن والا ڈکھن والا ہے (۵۸)۔</p>	<p>58. إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَبِيعًا بَصِيرًا</p>
<p>آے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے، آسہ دی اطاعت کرو، آتے رسول دا آکھیا منو، آتے اپنیں وچ دے حاکم دا، جیکر کہیں معاملے وچ تہاڈے وچ تنازع کھڑا تھی وچے تاں اوکوں آسہ دو، تے رسول دو گھن و نجو، چڈاں جو تہاں آسہ آتے، تے قیامت دے ڈیندے آتے ایمان رکھیندو، ایہ تہاڈے کیتے ہوں چنگی گالھ ہے، تے ایندا نتیجہ وی چنکا رہی (۵۹)۔</p>	<p>59. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا</p>
<p>کیا تیں انھاں لوکاں کوں ڈٹھے، جہڑے ایس زعم وچ ہن، جو اوندے آتے ایمان رکھیندین جہڑا کجھ تہڈے آتے نازل کیتا گئے، آتے جہڑا کجھ تیں کنوں پہلے نازل کیتا گئے، پر انھاں دے ارادے ایہ ہن، جو آپنیں معاملے دا فیصلہ کہیں سرکش شیطان کنوں کراون، حالانکہ انھاں کوں حکم دینا گئے جو اوندے آتے یقین نہ کرن، کیوں جو شیطان تاں ایہ چہندے جو انھاں کوں گراہی وچ پھساوے تے او وی ہوں وڈی گراہی وچ (۶۰)۔</p>	<p>60. أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَخَفَكُمُ إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا</p>
<p>آتے چڈاں انھاں کوں آکھیا ویندے جو جہڑا کجھ آسہ دی طرفوں نازل تھئے، اوندو رجوع کرو، آتے رسول والے پاسے دو آؤ، تاں منافقاں</p>	<p>61. وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أُنْزِلَ اللَّهُ وَالِی الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ</p>

عَنْكَ صُدُوداً	کوں ڈیکھیں، جو تیں کٹوں پرے تھی تے رہندن، بلکہ ہوں پرے (۶۱)۔
۶۲. فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِنَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّ أَرْدَنَّا إِلَّا أَحْسَنًا وَتَوَفِّيقًا	ہس اوں ویلے کیا حال کیا ہوندیں، چڑاں انھاں اُتے کوئی مصیبت آندی ہے، بہ سبب اوندے جہڑا کجھ انھاں آپٹیاں ہتھاں نال اگوں کیتے بھجیا ہوندے، ول تاں تیڈے کوہ بھئے آندن، آسہ دیاں قسماں چیندن جو آساں تاں سوائے بھلائی تے صلح صفائی دے کجھ نہیں چہندے (۶۲)۔
۶۳. أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا	ایہ او لوک ہن جنھاں دے دلاں وچ جہڑا کجھ ہے آسہ چاڈا کھڑے توں انھاں کٹوں منہ وٹا چا، تے انھاں کوں نصیحت کر آتے انھاں کوں او گالھ آکھ، جہڑی جو انھاں دے دلاں وچ اثر و نچ کرے (۶۳)۔
۶۴. وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رُّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَكَوُنَتْهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوْ جَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا	آتے آساں جہڑا رسول وی بھیجے، ایں واسطے بھیجے جو آسہ دے فرمان دے مطابق اوندی پیروی کیتی وئے، آتے چڑاں ایہ لوک اپٹیں حق وچ ظلم کر کھڑے ہن، جیکر تیڈے کوہ آویندے ہس آسہ کٹوں بخشش دی دعا منگدے، آتے رسول وی انھاں کیتے بخشش دی دعا منگدا، تاں آسہ کوں معاف کر ڈیوٹ والا تے وڈے رحم والا پیندے (۶۴)۔
۶۵. فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَبَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا	ہس تیڈے رب دی قسم! جو ایہ لوک ایمان کائے نہ گھن آسن، جے توڑیں ایہ اپٹیاں جھگڑیاں وچ تہاکوں اپٹاں مُنصف نہ بٹاون، ول جہڑا فیصلہ توں کر ڈیویں، اوندے وچ اپٹاں کوئی حرج نہ سمجھن، بلکہ اوکوں دل نال من گھن (۶۵)۔
۶۶. وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا	آتے جیکر آساں انھاں کوں حکم ڈیندے جو آپٹیاں جاناں دی قربانی ڈیویں، یا آپٹیں گھر چھوڑ تے چلیے وئجو، تاں انھاں وچوں تھوڑے جیسے

فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا	بندے ایہ کم کریندے، اتے جیکر ایہ اوس نصیحت اُتے عمل کر چھوڑیندے، جہڑی اُنھاں کوں کیتی گئی ہئی، تاں ایہ گالھ اُنھاں کیتے زیادہ بھلائی اُتے (دین وچ) زیادہ ثابت قدمی دا باعث بندی (۶۶)۔
67. وَإِذْ أَلَلَّيْنَاهُمْ مِّنْ لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا	اُتے اوس ویلے آساں اُنھاں کوں آپئیں طرفوں وڈا اجر دیندے (۶۷)۔
68. وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا	اُتے اُنھاں کوں سِدھی راہ لیندے (۶۸)۔
69. وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا	اُتے جہڑے اُس دی تے رسول دی تابعداری کریندن، ہس ایہے اُنھاں دے سنگتی بنے ہوئے ہوسن، جنھاں اُتے اُس نے فضل تے کرم کیتا ہوئے، یعنی نبی، صدیق، شہید تے نیک لوک ! اُتے ایہ وڈا چنگے سنگتی ہن (۶۹)۔
70. ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عَلِيمًا	ایہ اُس دے فضل دا کرم ہے، ایہ کافی ہے جو اُس سب کچھ جانٹ والا ہے (۷۰)۔
71. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ انفِرُوا جَمِيعًا	اے لوگو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے ! آپئیں حفاظت دا سامان ہتھ وچ کر گھنؤ، ہس ٹولی ٹولی تھی تے یا سارے دے سارے کھٹے تھی تے نکلو (۷۱)۔
72. وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَن لَّيَبِطَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْنَا إِذْ لَمْ أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا	اُتے بیشک تھہاڑے وچوں کوئی تاں وُھل چا کریندے ہس جیکر تھہاڑے اُتے کوئی مصیبت آونجے، تاں اہدے جو ایہ تاں اُس نے میڈے اُتے فضل چا کیتے، جو میں اُنھاں وچ شامل نہ ہم (۷۲)۔
73. وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ لَّيَلِيْتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا	اُتے جیکر واقعی تھہاڑے اُتے اُس دی طرفوں فضل تے کرم تھی وُنجے تاں اُنھاں وچوں ول ہر کوئی اہدے جو تھہاڑے تے میڈے وچ آپس دی کوئی سنگت نہ ہئی، ارمان ہے جو میں اُنھاں نال ہونداتاں ہس بہوں کامیاب رہندا (۷۳)۔

74.	<p>فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَن يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا</p>	<p>بس اس دی راہ وچ اُوہے جہاد کرن، جنہاں نے دُنیاوی زندگی دے وئے آخرت دی زندگی دا سودا کر گھدے، اُتے جہڑا جو اس دی راہ وچ جہاد کرتے قتل تھی وُنجے یا او غالب آونجے، تاں ہُوں جلدی آساں اُوکوں وڈا اجر دےسوں (۷۴)۔</p>
75.	<p>وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا</p>	<p>بھلا تھاکوں کیا تھی گئے، جو تھاس اس دی راہ وچ آتے اُنہاں بے وسیاں جو اناں ذالیں تے ہالاں دی خاطر نہوے لڑوے جہڑے جو فریاد کریندن، جو آساڈے رب آساکوں ایں شہر وچوں کڈھ جو ایندے وچ ظالم و سدن، اُتے آپئیں طرفوں آساڈے کیتے کہیں کوں آساڈا ولی وارث بنا، اُتے آپئیں طرفوں آساڈا کوئی مددگار بھیج (۷۵)۔</p>
76.	<p>الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَفَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا</p>	<p>او لوک جہڑے جو ایمان گھن آئن، اس دی راہ وچ جہاد کریندن، اُتے جہڑے لوگ کافر ہن، او شیطان (تے بتاں) دی طرفداری وچ لڑوں، بس تھاس شیطان دے بندیاں نال لڑو، یقین کرو جو شیطان دا داء پیچ اصلوں بیکار ہے (۷۶)۔</p>
77.	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا</p>	<p>بھلا تھاس اُنہاں لوکاں کوں وی ڈٹھے، جنہاں کوں اکھیا گیا ہا جو آپئیں ہتھ (لڑائی کٹوں) جھل گھنو، اُتے نمازاں پڑھی رکھو، اُتے زکوٰۃں دیتی رکھو، بس ہن جو اُنہاں اُتے جہاد فرض کیتا گئے، تاں اُنہاں وچوں ہک ٹولی لوکاں کوں ایویں ڈرٹ پے گئی ہے، جیویں جو اس کوں ڈریجے بلکہ ایں کنوں وی زیادہ! اُتے اہدن آساڈے رب آ! تیں آساڈے اُتے جہاد کیوں فرض کر دتے، آساکوں تاں تھوڑی جتنی مہلت ڈے ڈیندا، (اے رسول) اکھ ڈیو جو دُنیاوی فائدہ ہُوں تھوڑا ہے بلکہ اوں کیتے آخرت بڑی چنگی شے ہے جہڑا جو پرہیزگار ہے، اُتے تھاس تے دھاگے</p>

		<p>جتنی وی ظلم نہ کیتا ویسی (۷۷)۔</p>
78	<p>أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مَنٍّ عِنْدَ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا</p>	<p>تُساں جتھاں وی ہو سو، موت تہا کوں اُتھائیں آچڑسی، بھاویں تُساں پکیاں قلعیاں وچ وی کیوں نہ ہو سو، اُتے جیکر اُنھاں کوں کوئی فائدہ (یا سُکھ) پہنچدے، تاں اہدن جو ایہ اُسہ دی طرفوں ہے، اُتے جیکر اُنھاں کوں کوئی (نقصان یا بُکھ) پہنچدے تاں (اے رسول) او اہدن جو تہا پڑی وجہ کنوں پہنچے، تُساں اکھ ڈیوؤ جو ایہ سارا کجھ (بُکھ سُکھ) اُسہ دی طرفوں پہنچدے، وت ایں قوم کوں کیا تھی گئے، جو اتنی گالھ وی اُنھاں دی سمجھ وچ نہیں آسکدی (۷۸)۔</p>
79	<p>مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا</p>	<p>(اے انسان) جہڑی کجھ بھلائی تہڈے نال تھیندی ہے، او تاں اُسہ دی طرفوں ہے، اُتے جہڑی کجھ مصیبت تہڈے اُتے آندی ہے او تہڈے نفس دی وجہ کنوں آندی ہے، اُتے (اے محمد) آساں تیکوں لوکاں دو رسول بٹاتے بھیجے، اُتے اُسہ کافی ہے، ایں گالھ دا گواہ (۷۹)۔</p>
80	<p>مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا</p>	<p>بَس جیں شخص رسول دی فرمانبرداری کیتی اُوں بیشک اُسہ دی فرمانبرداری کیتی، اُتے جہڑے کوئی کنڈولا و نجن، تاں ول آساں تیکوں اُنھاں اُتے کوئی نگہبان بٹاتے نہیں بھیجا (۸۰)۔</p>
81	<p>وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا</p>	<p>مُنہ تے تاں فرمانبرداری والی گالھ کریندن پر چڈاں تیں کنوں چلے ویندن تاں اُنھاں وچوں ہک ٹولی رات کوں جہڑا کجھ تُوں اہدیں اوندے خلاف صلاحیں کریندن اُسہ اُنھاں کوں لکھ گھندے، جہڑیاں جہڑیاں صلاحیں او کریندن، بس تُوں اُنھاں کنوں کنڈچا ولا، اُتے اُسہ اُتے توکل کر گھن، اُسہ تہڈے کم بٹاؤں والا ہے (۸۱)۔</p>
82	<p>أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا</p>	<p>کیا ایہ لوک قرآن وچ غور نہیں کریندے، اُتے جیکر ایہ اُسہ کنوں سوا کہیں پے دی طرفوں ہوندا، تاں ایندے وچ ہئوں اختلافات والیاں</p>

کَثِيراً	گالھیں بلدیاں (۸۲)۔
83.	وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلَّبَهُ الَّذِينَ يَسْتَنَظِّطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَتَبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا
84.	فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَن يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا
85.	مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا
86.	وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوها إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا
87.	اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْزِيََكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا
	اے محمد! بس توں اُس دے راہ وچ لڑ، تیڈے اُتے خود آپس آپ دے سوا کہیں بے دے دے واری کائے نہیں، اُتے مومنوں کوں جہاد دے ترغیب دے، ہوں جلدی اُسے کرے جو کافر تھی و نچن والیاں دے لڑائی مک وے، اُسے لڑائی دے لحاظ نال ہوں سخت ہے، اُتے سزا دیوٹ وچ وی ہوں سخت ہے (۸۴)۔
	جہڑا شخص چنگائی دے سفارش کرے، تاں اوندے کیتے اوندے (ثواب) وچوں ہک حصہ ہوندا ہے اُتے جہڑا برائی کرن کوں اکھیسے تاں اوندے کیتے اوندے (گناہ) وچوں ہک حصہ ہوندا ہے، اُتے اُسے ہر شے تے پوری قدرت رکھن والا ہے (۸۵)۔
	اُتے جہڑے ویلے تہا کوں کوئی سلام دے تاں تہاں اُو کوں اوندے کئوں زیادہ چنگی طرح سلام دے کیتی کرو یا اُو ہو جی سہی ! بیشک اُسے ہر شے دا حساب گھنن والا ہے (۸۶)۔
	اُسے ای ہے اوندے سوا کوئی عبادت دے لائق کائے نہیں، قیامت دے دیئے تہا کوں ضرور ہک جاء کٹھا کرے، ایندے وچ کوئی شک ای کائے نہیں، اُتے گالھ کرن وچ اُسے کئوں پیا زیادہ سچا کوں ہے (۸۷)۔

<p>88.</p>	<p>فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتَرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا</p>	<p>کیا تھی گبیوے، جو ٹساں منافقاں دے معاملے وچ ڈوں فرقے بن گیوے، اُسے تاں اُنھاں کوں اُنھاں دے کرٹوتاں دی وجہ کوں کُفر دو بھنوا چھوڑے، کیا ٹساں چہندو جو اُنھاں کوں وی ہدایت تے گھن آؤو، جنھاں کوں اُسے گمراہ کر چھوڑے حالانکہ جیکوں اُسے گمراہ کر ڈیوے توں اوندے کیتے کوئی راہ نہ لہج سبکس (۸۸)۔</p>
<p>89.</p>	<p>وَدُّوا لَوْ تُكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَحُذُّوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا</p>	<p>اوتاں لہو چہندن جو ٹساں وی کُفر اختیار کر گھنو، جیویں جو اُنھاں کیتا ہوئے، بس ایں طرح بکو جیہ تھی و نجو، لہذا اُنھاں وچوں کہیں کوں آپناں یار نہ بنا گھن جے توڑیں جو او اُسے راہ تے ہجرت کرتے نکل نہ آوے، بس جیکر او شہاڈے آکھے کنوں کنڈچا ولاون، تاں اُنھاں کوں پکڑ گھنوتے اُنھاں کوں قتل کر چھوڑو جنھاں کتھائیں وی او شہا کوں لہجن، اتے اُنھاں وچوں کہیں کوں نہ یار بناؤتے نہ مددگار (۸۹)۔</p>
<p>90.</p>	<p>إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يَقَاتِلُوكُمْ أَوْ يَقاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَذَرُوا عَنْكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوَا إِلَيْكُمْ السَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا</p>	<p>پر سوائے اُنھاں دے جہڑے جو اوں قوم نال و نچ رلن، جنھاں دا شہاڈے نال وعدہ و عید تھیا ہویا ہووے، یا او شہاڈے کولھ ایں آونجن جو اُنھاں دے دل ایں گالھ کوں کھٹے تھی گپن، جو او شہا کوں قتل کرن یا آپٹیں قوم کوں، اتے جیکر اُسے چہندا تاں اُنھاں کوں شہاڈے اتے غالب کریندا تے او ضرور شہاڈے نال لڑوے، جیکر او شہاڈے کوں ہک پاسے تھی و نجن، اتے شہاڈے نال لڑائی وی نہ کرن، اتے شہاڈے نال صلح سلامتی دا ہتھ ملاون، ول اُسے شہاڈے کیتے اُنھاں دے خلاف کوئی راہ نہیں رکھیا (۹۰)۔</p>
<p>91.</p>	<p>سَتَجِدُونَ آخِرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلًّا مَا رَدُّوا</p>	<p>بہوں جلدی ٹساں کچھ بے (منافق) لوک ڈیکھسو، جہڑے چہندن جو ٹساں کوں وی امن وچ رہن تے آپٹیں قوم کوں وی! پر جیکر اُنھاں</p>

<p>إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَرِلَوْكُمْ وَيُنْفُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقِفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكَ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا</p>	<p>گوں فتنہ فساد والے پاسے سڈیا ویندے، تاں بھج تے ویندن، بس جیکر ایہ لوک ٹساں کٹوں ہک پاسے نہ ہن، اتے تہاڈے نال صلح تے سلامتی دی گالھ وی نہ کرن، اتے نہ او (لڑائی کٹوں) آپٹیں ہتھ روکن، تاں انھاں گوں پکڑ گھنوں، اتے قتل کر چھوڑو، او جتھاں وی تہا گوں لبھن، اتے ایہے ہن جنھاں اتے سارے آساں ہتھ چاؤں دا تہا گوں کھلاڈلا اختیار ڈے ڈتے (۹۱)۔</p>
<p>وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَدِيَّةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَّةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا</p>	<p>اتے کہیں مومن کیتے ایہ ٹھیک کائے نہیں، جو او کہیں مومن کوں مار گھتے، پر بھلیں چکیں دے! اتے جس کہیں مومن کوں بھلیں چکیں مار گھتے، تاں ہک مسلمان غلام کوں آزاد کر ڈیوے، اتے خون بہا وی اوندے وارثاں دے حوالے کرے، ایہ پئی گالھ ہے، جو او کوں معاف کر ڈیوں، بس جیکر مقتول تہاڈے دشمنناں دی قوم وچوں ہووے، اتے او مومن ہووے، تاں بس ہک مسلمان غلام کوں آزاد کر ڈیوے اتے جیکر او اوں قوم وچوں ہووے جیندا تہاڈے نال معادہ ہووے تاں اوندنا خون بہا اوندے وارثاں دے حوالے کر ڈیوے، اتے ہک مومن غلام وی آزاد کر ڈیوے، ول جیکر او اتی نہ پھر سگے، تاں او ڈوں مہینیاں دے کٹھے روزے رکھے، ایہ توبہ کرن دا ہک طریقہ ہے اسہ دی طرفوں دا، اتے اسہ چنگی طرح چاٹا کھڑے، تے او وڈی حکمت والا ہے (۹۲)۔</p>
<p>وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَدِّيًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا</p>	<p>اتے جیکر کوئی مسلمان کہیں کوں چاٹ بھج تے قتل کر ڈیوے تاں اوندی سزا دوزخ ہے جیندے وچ او ہمیشہ رہسی، اتے اوندے اتے اسہ دا غضب ڈھسی، تے اوندی لعنت و سسی، اتے اوندے کیتے بہوں وڈا عذاب تیار کیتا ہونے (۹۳)۔</p>

<p>94.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَعَانِمٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِّن قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا</p>	<p>اے ایمان گھن آؤں والے لوگو! چڑاں کڈائیں ٹساں اُسے دے راہ تے نکل کھڑو، تاں چنگی طرح پچھ گچھ کر گھدی کرو، جہڑا ٹھا کوں سلام کرے، اُوکوں ایں نہ آکھیا کرو، جو ٹوں ایمان والا کائے نہیں، ٹھاڈی غرض غوتاں محض دُنیاوی مال متال چاؤں ہوندے، اُسے دے کولہ تاں ہوں ساریاں نعمتاں ہن، ٹساں خود وی تاں ایں کٹوں پہلے ایویں ہاوے! بس اُسے ٹھاڈے اُتے احسان کیتے، بس چنگی طرح سوچ سمجھ گھدا کرو، اُتے بیشک اُسے اُوکوں چنگی طرح چاڈا کھڑے، جہڑا کچھ ٹساں کریندے وڈو (۹۴)۔</p>
<p>95.</p>	<p>لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا</p>	<p>ہکو جیسے نہیں تھی سبکدے مومنوں وچوں گھر بہہ رہن والے جنہاں کوں کوئی بیماری آزاری نہیں ہوندی، اُتے اُسے دی راہ وچ آپٹیاں مالاں تے جاناں سمیت جہاد کرن والے! اُسے نے آپٹیاں مالاں تے جاناں سمیت جہاد کرن والیاں کوں گھر بہہ رہن والیاں اُتے کئی درجے فضیلت ڈتی ہے، اُتے اُسے تاں ہر کہیں نال بھلائی دا وعدہ کیتا ہونے، پر اُسے جہاد کرن والیاں کوں گھر بہہ رہوں والیاں اُتے اجر دے لحاظ نال وڈی فضیلت ڈتی ہوئی ہے (۹۵)۔</p>
<p>96.</p>	<p>دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا</p>	<p>اوندی طرفوں عزت دے درجے ہن بخشش ہے، اُتے رحمت ہے، اُتے اُسے وڈا بخشش ہارتے ہوں مہربان ہے (۹۶)۔</p>
<p>97.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ</p>	<p>بیشک جنہاں لوکاں آپٹیں آپ اُتے ظلم کیتا ہونے، فرشتے اُنہاں دا ساہ کڈھن لگدین، تاں اُنہاں کٹوں پچھدین جو "ٹساں کھڑے حال وچ ہاوے؟" تاں آہدن جو آساں زمین اُتے بیٹھیں تے بے وسے ہا سے، فرشتے آہدن، کیا اُسے دی زمین ایڈی لمبی چوڑی نہ ہئی جو ٹساں اوندے وچ اتھوں (دی مصیبت کٹوں) کہیں پے پاسے رُویندے، بس ایہے</p>

مَصِيرًا	لوک ہن جنہاں دا نکالناں دوزخ ہے، تے آخر وِچ رہن کیتے اوہو ہوں گندی جاء ہے (۹۷)۔
98. إِلَّا الْبُتُتُغْفِينِ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا	سوائے انہاں جو انان، ذالیں تے بالان دے جہڑے بے وسے ہن، کوئی تدبیر کرن دی طاقت نہئیں، اتے نہ کوئی راہ جائدن (۹۸)۔
99. فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا غَفُورًا	بس ایسے لوک ہن جنہاں کوں اُسے ضرور معاف کر ڈیسی، اتے اُسے چھوڑ ڈیوں والا ہے، تے بخشش ہار ہے (۹۹)۔
100. وَمَنْ يُهَاجِرْ فِ سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	اتے جہڑا شخص اُسے دی راہ تے ہجرت اختیار کرے، تاں او کوں زمین اتے حفاظت کیتے ڈھیر ساریاں کشادیاں جائیں لبھ پوسن، اتے جہڑا اُسے تے اوندے رسول والے پاسے ہجرت کرتے گھروں نکل آوے، تے (ایں راہ وِچ) او کوں موت آچمبڑے، تاں اوندے اجر اُسے دے دے لگ گیا، اتے اُسے تاں وڈا بخشش ہار تے ہوں رحم والا ہے (۱۰۰)۔
101. وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتَتِكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنْ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا	اتے جڈاں تھیں زمین اتے سفر وِچ ہوو، تاں تھہاڑے اتے کوئی گناہ نہ ہو سی جیکر تھیں نماز گھٹاتے پڑھو، پر شرط ایہ ہے جو تھہاڑے پڑ ہووے جو او لوک جنہاں کفر اختیار کیتا ہوئے، تھہاڑے کیتے کوئی فتنہ نہ کھڑا کر ڈیوں، بیشک کافر تھہاڑے کھلے ڈلے دشمن ہن (۱۰۱)۔
102. وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقْبْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسَدِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسَدِحَتَهُمْ وَذَ الَّذِينَ كَفَرُوا	اتے جڈاں تھیں انہاں دے نال ہوو، انہاں کوں نماز پڑھاو، لگیں، تاں انہاں وچوں وی ہک ٹولی تہڈے نال کھڑی تھی وئے، اتے آپٹیں ہتھیار آپٹیں نال رکھے، بس جڈاں او سجدہ کر گھنن تاں تھیں کٹوں پچھوں (آپٹیں جاء تے) وِچ کھڑے ول ڈو جھی ٹولی آ وئے، جس نماز نہیں پڑھی، تہڈے نال نماز پڑھے، اتے او آپٹیں حفاظت دا خیال وی رکھے تے ہتھیار وی گھن کھڑے او لوک جنہاں

<p>لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن كَانَ بِكُمْ أَذًى مِّن مَّطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْفُوعًا أَن تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا</p>	<p>کفر اختیار کیتے، چہنڊن جوئساں آپئیں ہتھیار تے ساز و سامان کئوں ذری غافل تھیو، تاں او یکے ویلے (اچاچت) حملہ کر ڈیوں، اتے کوئی مضائقہ کائے نہیں، جیکرینہ دی وجہ کئوں کہیں اوکھائی وچ ہوو، یا بیمار ہوو، تاں ہتھیار لہا رکھو، پر آپئیں بچا دا خیال ضرور رکھو، بے شک کافراں کیتے ذلیل کرن والا عذاب تیار کیتا ہونے (۱۰۲)۔</p>
<p>۱۰۳. فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا</p>	<p>بس جڈاں نماز پڑھ گھن، تاں اسہ دا ذکر کیتا کرو، کھڑیں وی، بیٹھیں وی، تے پاسے دے بھرے وی! بس جہڑے ویلے تھاکوں بے خوفی حاصل تھی ونجے، تاں پوری طرح نماز پڑھی کرو، بے شک نماز ایمان والیاں اتے مقرر کیتے ہونے وقتاں اتے فرض کر ڈتی گئی ہے (۱۰۳)۔</p>
<p>۱۰۴. وَلَا تَهْنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا</p>	<p>اتے (مخالف) قوم دا پیچھا کرن وچ آلس نہ کیتی کرو، جیکر تئساں ڈکھے تھیندے وے، تاں او وی اوس طرح ڈکھے تھیندین جیویں تئساں تھیندو اتے تئساں تاں اسہ کئوں وڈیاں امیدیں رکھیندو، جہڑیاں جو او نہیں رکھ سگدے، اتے اسہ سب کجھ جانتا والا تے وڈی دانائی والا ہے (۱۰۴)۔</p>
<p>۱۰۵. إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ خَصِيمًا</p>	<p>(اے رسول) بیشک آساں تہڈے کو لھ یک حق والی کتاب نازل کیتی ہے تاں جو تئوں جیں طرح اسہ تیکوں ڈسائے، لوکاں دے فیصلے کر سگئیں، اتے ڈیکھیں جو بددیانت لوکاں دی طرفداری کرن والا نہ بئیں (۱۰۵)۔</p>
<p>۱۰۶. وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا</p>	<p>اتے (اے رسول) اسہ کئوں بخشش منگ، بیشک اسہ بخشش ہارتے وڈے رحم والا ہے (۱۰۶)۔</p>
<p>۱۰۷. وَلَا تَجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ</p>	<p>اتے جہڑے لوک خود آپئیں نال بددیانتی کریندن تئوں انھیں دی کوئی</p>

108	يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا	اَوْ لَوْ كَانُ كُنُو تَاں آ پُٹِیں كَرُتُوت لُكَا سَگِدِن، پَر اَسَہ كُنُو تَاں نَہِیں لُكَا سَگِدے، اُتے اوتَاں اُنْہَاں وِچ ہونْدے، جُڈَاں جو اوتَاں گُوں اِہجِیاں گَالِہِیں دِیاں صَلاحِیں كَرِینْدِن جَہڑیاں اُو كُوں نَہِیں بَہانْدِیاں، اُتے جَہڑا كُجھ اُو كَرِینْدِن اَسَہ اُو كُوں وَلَا چَڑھا گَھنْدے (۱۰۸)۔
109	هَآ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا	ہَا، تُوں اُوہے ہِیوے جَہڑے اُنْہَاں دِی طَر فِدا رِی وِچ دُنِیا وِی زَنْدِگی دِیاں بَحْثَاں كَر سَگِدے وے، پَر قِیامت دے ڈِیْنہ اُنْہَاں دِی طَر فِوں اَسَہ نال كُوں جَھگُڑ سِی، یا كُون اُنْہَاں دا وِکیل بُئِسی (۱۰۹)۔
110	وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا	اُتے جِیکر كُوئی بُرائِی دا كَم كَرِگَھن، یا آ پُٹِیں آ پ اُتے كُوئی ظَلَم كَر كُھڑے، وَل اُو اَسَہ كُنُوں بَحْشِش مَنگے، تَاں اُو اَسَہ كُوں بَحْشِش ہارتے وُڈے رَحْم والا ڈِیکھِسی (۱۱۰)۔
111	وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُہُ عَلَى نَفْسِہِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا	اُتے جَہڑا كُوئی گُناہ كَرِینْدے تَاں جو كُجھ اُو كَرِینْدے آ پُٹِیں (عذاب) كِیتے كَرِینْدے، اُتے اَسَہ سَب كُجھ چانْدے تے وُڈِی دانائی والا ہِے (۱۱۱)۔
112	وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَزِمْ بِہِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَبَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا	اُتے جَہڑا شَخْص كُوئی قَصور یا گُناہ خُود كَرے پَر اُو كُوں بے گُناہ تے تَھپ ڈِیوے تَاں اِیں بُہْتان تے گُناہ دا ذَمّہ اُو خُود چا كُھڑوے (۱۱۲)۔
113	وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْہُمْ أَنْ يُضْلَوْكَ وَما يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَما يَصُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ	اُتے جِیکر تِڈے اُتے اَسَہ دا فَضْل تے اُونْدِی رَحْمَت نہ ہونْدِی، تَاں اُنْہَاں وِچوں ہِک ٹُو لی طے كَر چُکی ہِتی جو تِیکوں کہیں غلط فہمی وِچ سَٹے او آ پُٹِیں آ پ دے سِوا کہیں گُوں وِی گُراہ نَہِیں كَر سَگِدے، اُتے تِڈا كُجھ وِی نَہِیں وِگاڑ سَگِدے، کیوں جو اَسَہ نے تِڈے اُتے كِتاب تے دانائی نازل كِیتی ہوئی ہِے، اُتے تِیکوں اُو كُجھ سِکھا ڈِٹس جَہڑا كُجھ نہ چانْدا

اللّٰهُ عَلِيْكَ عَظِيْمًا	ہاویں، اُتے تیڈے اُتے اَسہ دا ایہ وڈا فضل تے کرم ہے (۱۱۳)۔
114. لَا خَيْرَ فِيْ كَثِيْرٍ مِّنْ تَّجَوُّهٍ اِلَّا مَنَ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ اَوْ مَعْرُوْفٍ اَوْ اِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُوْتِيْهِ اَجْرًا عَظِيْمًا	انھاں دیاں صلاحیں وچ کوئی ڈھیر چنگائی دی ڳالھ نہیں ہوندی سوائے اِندے جو کوئی خیرات کرن دی صلاح کرے، یا نیکی دی ڳالھ کرے یا لوکاں کوں ٹھیک تھی وُجھن کوں آکھے، اُتے جہڑا شخص ایہو جیہا کم محض اِیں ڳالھوں کریسی جو اَسہ دی رضا حاصل کرے تاں اَساں ہُوں جلدی اُوکوں اُوندا وڈا سارا اجر ڏیسوں (۱۱۴)۔
115. وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُوْلَ مِنْۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيْلِ الْمُؤْمِنِيْنَ تُوَلِّهٖ مَا تَوَلّٰى وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَّسَاءَتْ مَصِيْرًا	پر جہڑا شخص رسول دی مخالفت کرے چڙاں جو اُوکوں واضح ہدایت وی کر ڏیتی ہووے، اُتے مومنناں دے راہ کٹوں کہیں پے راہ تے رُ پووے تاں اَساں وی ہُوں پاسے دو تُوڑ چھوڑیسوں، تے اُوکوں دوزخ وچ چا سٹیسوں (۱۱۵)۔
116. اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِهٖ وَيَغْفِرُ مَا دُوْنَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَآءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاِلٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا بَعِيْدًا	بیشک اَسہ اُوکوں ہرگز نہ بخشیسی، جہڑا جو کہیں پے کوں اُوندا شریک بٹا گھنے، تے اِیں کٹوں سوا اُوندے پے کہیں گناہ کوں جیکوں چہسی بخش ڏیسی، اُتے جہڑا اَسہ دا شریک بٹسیس ہس او ہُوں وڈی گراہی وچ وُجھ پیا (۱۱۶)۔
117. اِنْ يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِہٖ اِلَّا اِنَاثًا وَّ اِنْ يَدْعُوْنَ اِلَّا شَيْطٰنًا مَّرِيْدًا	ایہے لوک اَسہ کوں چھوڑتے دیوتا ئیاں (زنانے خُداواں) کٹوں دُعائیں منگدن، ایہ ہس باغی شیطان کٹوں دُعائیں منگدن (۱۱۷)۔
118. لَعَنَهُ اللّٰهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيْبًا مَّفْرُوْضًا	جیندے اُتے تاں اَسہ لعنت بھیجی ہوئی ہے، اُتے جیں آکھیا ہوئے جو میں تیڈے بندیاں کٹوں اپٹاں ہک مقرر کیتا ہویا (ہر قسم دا) حصہ ضرور گھن چھوڑیساں (۱۱۸)۔
119. وَلَا ضِلَالَتْهُمْ وَلَا مَنِيْئَتْهُمْ وَلَا مَرُئَتْهُمْ فَلْيَبْتَئِكُنْ اٰذَانَ الْاَنْعَامِ وَلَا مَرُئَتْهُمْ فَلْيَغَيِّرُوْا خَلْقَ اللّٰهِ وَمَنْ يَتَّخِذْ	اُتے میں انھاں کوں ضرور گراہ کریندا رہساں، اُتے انھاں کوں اُمیداں ڏیویندا رہساں، اُتے انھاں کوں حکم کریندا رہساں جو وُھانڈھیاں دے کن چریندے رہو، اُتے انھاں کوں ایہ وی آکھیندا

الشَّيْطَانُ وَلِيًّا مَنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا اُنْمُبِينًا	رہساں، جو اُسے دی مخلوق دیاں شکلاں وگڑیندے رہو، اُتے جیں اُسے کوں چھوڑتے شیطان کوں آپٹاں بٹاگھدا، تاں بس اوہوہوں وڈے گھائے وچ پے گیا (۱۱۹)۔
120. يَعِدُهُمْ وَيُنبِئُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرْوًا	ایہ انہاں نال وعدے کریندے اُتے انہاں کوں آساں اُمیداں ڈیویندے پر جھڑے وعدے شیطان کریندے او محض دھوکہ فریب ہوندا (۱۲۰)۔
121. اُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِيصًا	ایہے ہن جنہاں دا ٹکٹاں دوزخ ہے اُتے انہاں کوں اُتھوں نکل و نچن دا کوئی راہ نہ لبھسی (۱۲۱)۔
122. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا	اُتے جھڑے لوک ایمان گھن آئے، اُتے نیک عمل کیتے آساں انہاں کوں ایجے باغاں وچ ٹکیسوں، جنہاں تلے نہراں پییاں و ہندیاں ہوسن، ایہ انہاں وچ ہمیشہ کیتے ٹکیے رہسں، اُسے دا وعدہ سچا ہے، قول قرار وچ اُسے کنوں ودھ سچا کوں تھی سگدے (۱۲۲)۔
123. لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزِبِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا	نتیجہ نہ ٹھاڈیاں سکاں اُمیداں دے مطابق ہوسی، تے نہ اہل کتاب (یہودی، نصاریٰ) دے توقعات دے مطابق، بلکہ جھڑا کوئی بُرائی کریسی تاں اوند اچھل پیسی، اُتے نہ لبھیسں اُسے کنوں سوا آپٹاں کوئی یارتے نہ کوئی مددگار (۱۲۳)۔
124. وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ اُنْعَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا	اُتے جھڑا کوئی نیک عمل کریسی چاہے او جوان ہوسی تے بھاریں ذال، اُتے او مومن وی ہوسی، تاں ایہے لوک بہشت وچ ویسں، اُتے انہاں اُتے ہوا جتنی وی زیادتی نہ کیتی ویسی (۱۲۴)۔
125. وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا	اُتے اوں کنوں ودھ کیندا جیوٹ دا ڈھنگ (دین) چنگا تھی سگدے جیں آپٹاں سر اُسے دے اُگوں نوا چھوڑیے اُتے او نیکی کرن والا وی ہے، اُتے او ابراہیم دے دین دی پوری دی پوری پیروی کیتی رہندے اُسے

		تاں ابراہیم کوں آپٹاں یار بٹا گھدا (۱۲۵)۔
126.	وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطاً	آتے آسہ دا ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، تے جہڑا کجھ زمین دے آتے تلے ہے، آتے آسہ ہر شے کوں ویڑھ گھٹن والا ہے (۱۲۶)۔
127.	وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَاَمَى النِّسَاءِ الّٰتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ اَنْ تَنكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَاَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَاَمَى بِالنِّقِطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهِ عَلِيماً	آتے (آے رسول) لوک تیں کئوں ذالیں دے متعلق فتویٰ پچھدن، توں اکھ ڈے جو آسہ ٹہا کوں انھاں نال نکاح کرن دی اجازت ڈتی ہے آتے جو کجھ ٹہا کوں انھاں یتیم ذالیں دے متعلق ایس کتاب وچوں پڑھ تے سنایا گئے جنھاں کوں ٹساں او کجھ نہوے ڈیندے، جہڑا کجھ انھاں کیتے ٹہا ڈے آتے فرض کیتا گئے، پر انھاں نال نکاح کرن کیتے ٹہا ڈا روح وی کریندے، آتے بے زورے، بے سہارے بالاں دے متعلق وی پچھدن، آتے یتیمیاں دے حق وچ انصاف کیتی رکھو، آتے جہڑا بھلائی دا کم ٹساں کریسو، ہس آسہ او کوں چنگی طرح چاٹا کھڑے (۱۲۷)۔
128.	وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا	آتے جیکر کہیں ذال کوں آپٹیں پے کئوں بد سلوکی، بے رخی کروئج دا خدشہ ہووے تاں انھاں ذال مرداں آتے کوئی گناہ کائے نہیں جیکر او آپس وچ ای کہیں گالھ آتے راضی تھی وئجن، اوویں وی صلح کر گھٹن چنگا ہے، پر ہر کوئی کھلے دل والا کائے نہیں، آتے جیکر ٹساں یک پے تے احسان کریسو، آتے آسہ کئوں ڈردے رہسو بیشک آسہ جہڑا کجھ ٹساں کریندے وڈیوے، چنگی طرح چاٹا کھڑے (۱۲۸)۔
129.	وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَبِيلُوا كُلَّ الْبَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوراً	جیکر ٹہا ڈے وچ ہمت کائے نہیں جو ٹساں آپٹیں ذالیں نال یکو جیہا ورت سگو، تاں ول ٹساں اصلوں یکی دو نہ ڈھے پووو، تے ہی ذال کوں لٹکی ہوئی شے وانگوں نہ چھوڑی رکھو، آتے جیکر ٹساں آپٹاں رویہ ٹھیک کر گھنوتے آسہ کئوں ڈردے رہو، تاں بیشک آسہ بخشش ہارتے ہوں

رَحْمًا وَاللَّهُ (۱۲۹)۔	رَحِيماً	
آتے جیکر اوہک پئے کنوں آنج تھی وَنَجْن، تاں اُسے آپٹیں وَسِيعِ قَدَرَتِ نال ہرہک کوں بے نیاز کر ڈیسی آتے ہوں فراخی تے دانائی والا ہے (۱۳۰)۔	وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّن سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا	130.
آتے اُسے دا ہے جہڑا کجھ آسماناں وِچ ہے، تے جہڑا کجھ زمین دے اُتے تلے ہے، آتے یقیناً آساں انھاں کوں، جنھاں کوں تُساں کوں پہلے کتاب وی پُتی ہئی آتے تہا کوں وی وَصِيَّتِ کیتی ہوئی ہے جو اُسے کوں ڈردے رہو، آتے جیکر تُساں نہیں منیندے تاں (سمجھ گھنوں) جو جہڑا کجھ آسماناں وِچ ہے تے زمین دے اُتے تلے ہے او اُسے دا ہے، آتے اُسے بے پروا ہے آتے ہر تعریف دے لائق ہے (۱۳۱)۔	وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنِ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَبِيدًا	131.
آتے اُسے دا ہے جہڑا کجھ آسماناں وِچ ہے تے جہڑا کجھ زمین دے اُتے تلے ہے، آتے اُسے تہا ڈے کم ٹورٹ کیتے کافی ہے (۱۳۲)۔	وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا	132.
اے لوکو! جیکر اوچھوے تاں تہا کوں رُدا کر چھوڑے تے جنھاں کوں گھن آوے، آتے اُسے ایں گالھ دا اختیار وی رکھیندے (۱۳۳)۔	إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا	133.
جہڑا شخص دُنیا وِچ اپٹاں اجر گھنن پھندے تاں (پتہ ہووِس) جو اُسے کئے دُنیا داتے آخرت دا اجر موجود ہے، آتے اُسے خُوب سُنُّن والا تے خُوب پُکھن والا ہے (۱۳۴)۔	مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَبِيْعًا بَصِيرًا	134.
اے ایمان گھن آوٹ والو! تُساں انصاف قائم کیتی رَکھو اُسے دی خاطر گواہی ڈیوٹ والے بٹنیے رہو، چاہے اے گواہی خود تہا ڈے آپٹیں خلاف اسی کیوں نہ ہووے، یا تہا ڈے پیو ماء دے، تے قریبی سکیاں دے خلاف اسی کیوں نہ ہووے، چاہے کوئی امیر ہووے، یا غریب ہووے اُسے انھاں دی ہوں چنگائی پھندے، پس خواہشاں دے پچھوں نہ	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوُّوا أَوْ تَعْرِضُوا فَإِنَّ	135.

	اللّٰهُ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا	لگ پوؤو، تاں جو انصاف نہ کر سگو، اتے جیکر تُساں ولا پھیرتے گالھ کریسویا گواہی کٹوں ہسوں، تاں بیشک جو کجھ تُساں کریندے وے اُسہ کوں اوندی چنگی طرح خبر ہوندی ہے (۱۳۵)۔
136	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا	اے ایمان گھن آؤں والو ! ایمان گھن آؤ اُسہ تے اوندے رسول تے، اوں کتاب تے جہڑی اوندے رسول اُتے نازل کیتی گئی ہے، اُتے اوں کتاب تے وی جہڑی پہلے نازل کیتی گئی ہئی، اُتے جیں انکار کیتا اُسہ دا، اوندے فرشتیاں دا، اوندیاں کتاباں دا، اوندے رسولاں، اُتے قیامت دے ڈیہ دا، تاں بے شک اوہوں وڈی گمراہی وچ پے گئے (۱۳۶)۔
137	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ إِذَا دُؤُوا كَفَرُوا أَلَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئیں، ول کافر تھی گئیں، ول ایمان گھن آئیں، ول پھر گئیں، ول کفر وچ پیا وی ودھدے گئیں، اُسہ اُنھاں کوں ہرگز نہ بخشیسی، اُتے نہ اُنھاں کوں سدھے راہ دی ہدایت ڈیسی (۱۳۷)۔
138	بَشِّرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا	اُنھاں منافقاں کوں سٹا ڈیو، جو اُنھاں کیتے وڈا دردناک عذاب (تیار) ہے (۱۳۸)۔
139	الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلِيَبْتَلُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا	جہڑے جو مومنناں کوں چھوڑتے کافراں کوں یار بٹا گھنن، کیا او اُنھاں وچ آپئیں عزت بٹاؤں پھنن، حالانکہ ساری دی ساری عزت (غلبہ) اُسہ کیتے ہے (۱۳۹)۔
140	وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَن إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مَثَلْتُمْ إِنَّ اللَّهَ	اُتے اوٹھاڈے اُتے کتاب وچ ایہ حکم بھیج چکے، جو جڈاں تُساں سُنو جو اُسہ دیاں آیاتاں دا انکار کیتا ویندا پے، اُتے اُنھاں اُتے اڈا بازی کیتی ویندی پئی ہے، تاں ایسے لوکاں نال نہ پیٹھے ریہے کرو، جے توڑیں او ایکوں چھوڑتے کہیں ہئی گالھ کوں نہ چولن، نہ تاں تُساں وی اُنھاں

جامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعاً	وانگوں تھی ویسو، بیشک اُسے منافقان تے کافراں کوں دوزخ وچ کٹھا کرن والا ہے (۱۴۰)۔
141. الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْذِذْ عَلَيْكُمْ وَنَبْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا	جہڑے لوک ایس تاڑ وچ رہندن جو جیکر اُسے دی طرفوں تہاکوں کوئی فتح نصیب تھیوے، تاں آکھن جو اُساں تہاڈے نال ای تاں ہاے ! آتے جیکر کافراں کوں کوئی فتح نصیب تھیوے تاں آکھن جو اُساں تہاڈے کئوں زیادہ زور والے نہ ہاے ! آتے تہاکوں مومنناں مسلماناں کئوں بچایا نہ ہاے ! ہس اُسے تہاڈے درمیان وچ قیامت دے ڈینہ فیصلہ کر ڈیسی، آتے اُسے کافراں کوں مسلماناں دے خلاف کوئی وی راہ نہ ڈیسی (۱۴۱)۔
142. إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرْءَاوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا	بیشک منافق لوک اُسے کوں دھوکا ڈیوٹ چہندن پر اُسے خود انھاں کوں دھوکے وچ سیسی، آتے جڈاں ایہ نماز کیتے اُٹھندن تاں آساں بھن بھن تے اُٹھندن، او وی لوکاں کوں ڈیکھاوٹ کیتے ! اُسے کوں یاد نہیں کریندے پر تھوڑا جیہا (۱۴۲)۔
143. مُدْبِرِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ ذَٰلِكَ لِأَنَّ هَٰؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَٰؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا	او کفر تے ایمان دے ادھ وچ لٹکیتے ہون، نہ پورے انھاں نال ہن تے نہ پورے انھاں نال ! آتے جیکوں اُسے گمراہ کر ڈیوے تاں ہس انھاں کیتے کوئی راہ نہ ڈیکھیں (۱۴۳)۔
144. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أْتَرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا	اے ایمان والو ! مومنناں کئوں سوا کافراں کوں یار نہ بٹاؤ، کیا تاساں چہندے وے جو آپٹیں آتے اُسے کوں کھلے ڈلے الزام دے ڈیوٹ دا موقع ڈیو (۱۴۴)۔
145. إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا	بیشک منافق لوک دوزخ دے ساریاں کئوں تلویں درجے وچ ہو سن، آتے توں انھاں کیتے کوئی مددگار نہ ڈیکھیں (۱۴۵)۔

<p>146. إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا</p>	<p>پر جنہاں لوکاں توبہ کر گھدی، اُتے ٹھیک تھی گئے، اُتے اَسدِ دادامن تکڑا پکڑ گھدا، تے آپئیں دین کون خالص اَسدِ کیتے بنا گھدا، ہَس ایہے لوک مومنناں مسلماناں نال ہو سِن، اُتے ہُنوں جلدی اَسدِ مومنناں کون وڈا اَجَرِ ڈیسی (۱۴۶)۔</p>
<p>147. مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ إِن شَكَرْتُمْ وَأَمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا</p>	<p>بھلا اَسدِ شہا کون عذاب ڈے تے کیا کریسی؟ چڈاں جو تہاں اُوندا شکر اُدا کریندے رہسو تے ایمان تے قائم رہسو، اُتے اَسدِ تاں وڈا قدر دان تے سب چاٹن والا ہے (۱۴۷)۔</p>

148.	لَا يَحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَبِيحاً عَلِيماً	اَسے اِس گالھ کوں پسند نہیں کریندا، جو کوئی کہیں دی بُرائی لوکاں کوں کھلم کھلا وڈاڈے، سوائے اُون شخص دے جیندے اُتے ظلم کیتا گیا ہووے، اُتے اَس سب کجھ سُندا تے چاٹدا کھڑے (۱۴۸)۔
149.	إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُوا أَوْ تَعْفُوا عَنْ سَوْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا	جیکر تُوں کہیں نیکی دے کم کوں کہیں دے سامئیں کرو یا لکاتے کرو، یا بُرائی کوں ہک پاسے چاسُو، تاں وَل اَس بیشک معاف کرن والا ہے، نال نال وڈی قدرت والا وی ہے (۱۴۹)۔
150.	إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُوْمُنُ بِبَعْضِ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا أَيْدِيَهُمْ أَسْوَءَ	بیشک جہڑے لوک اَس اُتے اوندے رسولاں دا انکار کریندن اُتے چہندن جو اَس تے اوندے رسولاں وچالے فرق گھتن ایہ ابدن ہونیں جو آساں بعضیاں کوں تاں منیندوں اُتے بعضیاں کوں نِسے منیندے، اُتے چہندن جو او (کُفر تے ایمان دے) وچالے دا کوئی راہ بٹا گھن (۱۵۰)۔
151.	أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا	بیشک ایہے ہن اصلوں کافر دے کافر ! اُتے آساں کافراں کیتے ذلیل کرن والا عذاب تیار کیتا ہونے (۱۵۱)۔
152.	وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا	پر جہڑے لوک اَس تے اوندے رسولاں تے ایمان گھن آئین اُتے انھاں وچوں کہیں ہک وچ وی فرق نہیں کریندے، ایہے او لوک ہن جنھاں کوں آساں ضرور انھاں دے اجر ڈیسوں، اُتے اَس بخشش ہار تے ہوں رحمت والا ہے (۱۵۲)۔
153.	يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرًا مِّنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ	(اے محمد) اہل کتاب تیکوں اکھیندن جو تُوں انھاں کیتے آسماناں تُوں ہک کتاب لہوا ڈے، حالانکہ انھاں تاں موسیٰ کنوں اِس تُوں وی وڈا مطالبہ کیتا ہا، او اکھیندے ہن جو اَس آساں ساریاں کوں انھاں اکھیں نال ڈیکھا ڈے، پس انھاں دے انھاں گناہاں دی وجہ کنوں انھاں تے بجلی آڈٹھی، وَل انھاں ہک وچھے کوں، اِس گالھ دے بعد جو انھاں

<p>الْبَيِّنَاتُ فَقَوَّعْنَا عَنْ ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا</p>	<p>کولھ کھلیاں دیلاں وی آچکیاں ہن، وَلِی اِپْٹاں معبود بٹا گھدا، آساں تاں انھاں دی ایہ گالھ معاف کر چھوڑی، آتے آساں (اُنھاں دے مقابلے وچ) موسیٰ کوں کھلیا ڈلیا غلبہ ڈے ڈتا (۱۵۳)۔</p>
<p>154. وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِبِشَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا</p>	<p>آتے آساں اُنھاں کوں پکا وعدہ گھنٹ سانگوں اُنھاں تے کوہ طور اُچا کر کھڑایا آتے اُنھاں کوں اکھیوسے جو (شہر دے) دروازے وچوں لنگھن ویلے جھک نوالی کریندیں ہونیں داخل تھیوٹاں، آتے ایہ وی حکم ڈتا جو پچھن پچھن دے ڈپتہ (م ۶ چھیاں نہ پکرن) دے حکم کوں کنت پچھوں نہ سنٹاں، آتے آساں اُنھاں کوں اصلوں پکا وعدہ گھن گھدا (۱۵۴)۔</p>
<p>155. فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بَغْيًا حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا</p>	<p>پر اُنھاں تاں آپٹیں وعدے کوں ترور چھوڑن، آتے آسے دیاں نشانیاں کوں انکار کرن، آتے انبیاواں کوں ناحق قتل کر ڈیوٹاں، آتے ایہ آکھن دی وجہ کوں جو آساں دے دلاں تے کجھ اثر نہیں تھیوٹاں آساں اُنھاں دے انکاری ہووٹ سانگوں اُنھاں دے دلاں تے مہر لا ڈتی، ہس او ہوں تھوڑے ایمان گھن آندن (۱۵۵)۔</p>
<p>156. وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا</p>	<p>آتے اُنھاں دے انکاری تھیوٹ دی وجہ کوں آتے اُنھاں دے مریم آتے یک وڈے بہتان لاوٹ پچھوں وی (۱۵۶)۔</p>
<p>157. وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِن شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا</p>	<p>آتے اُنھاں دے ایہ آکھن تے جو بیشک آساں مریم دے پترتے آسے دے رسول، عیسیٰ کوں قتل کر چھوڑے، پر اُنھاں اوکوں نہ قتل کیتے تے نہ سولی تے چڑھائے بلکہ اُنھاں کوں کوئی بھلا ندر اپے گیا ہا، آتے بیشک جہڑے ایندے متعلق اختلاف کریندن او وی ہس ہیں شک وچ پے گہن، آتے اُنھاں کوں کوئی علم کائے نہیں، ہس بدگمانی وچ پے گہن (اصل وچ) اُنھاں اوکوں قتل نہ کیتا ہا (۱۵۷)۔</p>
<p>158. بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا</p>	<p>اوکوں تاں آسے آپٹیں کولھ چوا گھدے آتے آسے زبردست غلبے والا تے</p>

		وہی حکمت والا ہے (۱۵۸)۔
159.	وَأَنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنُوا بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا	اتے اہل کتاب وچوں کوئی وی ایجا کائے نہیں جہڑا اپنیں مرٹ کئوں پہلے اوندے اُتے ایمان نہ گھن آیا ہو سی، اُتے او قیامت دے پُتہ اُنھاں اُتے گواہی ڈیسی (۱۵۹)۔
160.	فَيُظْلِمُ مَنْ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّامًا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا	بَس آساں یہودی لوکاں دے ظلم دی وجہ کئوں اُنھاں حلال شین کوں اُنھاں اُتے حرام کر پٹا جہڑیاں جو اُنھاں اُتے پہلے حلال ہن، اُتے (ایں وجہ کئوں وی) جو او خدا دی راہ توں اکثر لوکاں کوں رُوکیندے ہن (۱۶۰)۔
161.	وَأَخَذَهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا	اُتے (ایں گالھوں وی) جو او سود کھاندے ہن، توڑے جو اُوں کئوں منع کر پٹا گیا ہا اُتے (ایں سَوَبوں وی) جو لوکاں دا مال کوڑ بھٹوڑناں کھا گھندے ہن، بَس آساں اُنھاں وچوں کافراں کیتے ہک وڈا دردناک عذاب تیار کر رکھینے (۱۶۱)۔
162.	لَئِكَ الرَّاكِبُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا	پر جہڑے اُنھاں وچوں علم دے ترکڑے ہن اُتے مومن ہن، او ایمان گھن آدین، اُوں شے اُتے وی جہڑی جو شہاڈے اُتے لکھی ہے، تے اُوں تے وی جہڑی شساں کئوں پہلے لہائی گئی ہے، اُتے نماز دی پابندی کریندن، اُتے زکوٰۃ (باقاعدہ) ڈیندن، اُتے اسے تے قیامت دے پُتہ اُتے ایمان رکھیندن، ایہے ہن جنھاں کوں آساں ضرور ہک وڈا اجر ڈیسوں (۱۶۲)۔
163.	إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ	(اے محمد) بے شک آساں تیں دو اُوویں وحی بھیجی ہے جیویں جو آساں نوح دو بھیجی ہئی، تے اوندے بعد وچ آوٹ والیاں بنیاں تے وی، اُتے آساں تاں ابراہیم تے اسماعیل تے اسحاق تے یعقوب تے، یعقوب دی اولاد تے، عیسیٰ تے، ایوب تے، یونس تے، ہارون

وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا	تے، سلیمان تے وحی بھیجی ہئی، آتے اساں داؤد کوں تاں زبور وی ڈٹی ہئی (۱۶۳)۔
164. وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْوِيمًا	آتے اہجے رسول وی بھیجن، جہڑیاں دے حال اساں تہا کوں آگے سُنا چکینے ہن تے ڈھیر سارے اہجے وی ہن جہڑیاں دے حال تہا کوں نھیں ڈسائے گئے، آسہ تاں خود موسیٰ نال گالھیں کیتن (۱۶۴)۔
165. رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا	ایہ سارے رسول خوشخبری سُناوٹن والے تے ڈراوٹن والے ہن، تاں جو انھاں پیغمبراں دے آوٹن دے بعد لوکاں کوں آسہ تے حجت یا عذر کرن دا موقع نہ ملے، بہر حال آسہ غالب رہن والا تے ہوں حکمت والا ہے (۱۶۵)۔
166. لَّيْسَ لِلَّهِ إِيْشْهَادٌ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا	پر آسہ ایس گالھ دی گواہی ڈیندے جو جہڑا کجھ تیدے کو لھ بھیجا گئے آپٹے پورے علم نال بھیجا گئے، آتے فرشتے وی ایندی گواہی ڈیندن اوویں تاں ہکے آسہ دا گواہ ہووٹن وی کافی ہے (۱۶۶)۔
167. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا	بیشک جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، تے آسہ دے راہ کنوں ہٹکے ہوڑے، ہس اوہے لوک وڈی گمراہی وچ آڈٹھن (۱۶۷)۔
168. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا	(ایس طرح) جہڑے لوک کافر تھی گئے، تے زیادتیاں کریندے وڈن، آسہ انھاں کوں بخشش والا کائے نہیں، آتے نہ انھاں کوں ہدایت دا راہ ڈیکھسے (۱۶۸)۔
169. إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا	ہس انھاں کیتے تاں دوزخ دا راہ ہے، جیندے وچ او ہمیشہ کیتے رہسن، آتے ایہ گالھ (یعنی سزا) آسہ دی طرفوں معمولی تے سَوکھی ہے (۱۶۹)۔
170. يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ	اے لوکو! بیشک ایہ رسول تہا ڈے رب کنوں حق دیاں گالھیں گھن تے آندے، ہس اینکوں منو آتے جیکر انکار کیتا گیا تاں جان رکھو جو جو

<p>کچھ زمین اُتے تے آسماناں وچ ہے آسہ دا ہے اُتے آسہ سب کچھ جاٹن والا تے حکمت والا ہے (۱۷۰)۔</p>	<p>وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَافِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيماً حَكِيماً</p>
<p>اے کتاب رکھن والو! دین وچ کوئی گڑبڑ نہ کرو اُتے آسہ دے متعلق وی حق دے سوا کچھ نہ آکھو، مریم دا پتر عیسیٰ مسیح اللہ دا رسول ہے اُتے اوند اکلہ بشارت ہے جیکوں مریم دو بھیجا گیا ہا، اُتے ایہ اوندی طرفوں ہک روح وی ہے، ہس آسہ تے اوندے رسولاں تے ایمان گھن آؤو، اُتے ایہ نہ آکھو جو (آسہ) ترائے ہن، ایس آکھن کئوں ہٹ وَنجُو، ایہ گالھ تہاڈی بھلائی دی ہے، یقین مَنو جو آسہ تاں ہکو دا ہکو معبود ہے، اوتاں ایس گالھ کئوں وی پاک ہے جو اوندے کیتے کوئی پتر ہو وے، بلکہ سب کچھ اوند ا ہے جہڑا کچھ آسماناں وچ ہے تے زمین دے تلے اُتے ہے اُتے تمام کماں کاراں کیتے ہکو آسہ کافی ہے (۱۷۱)۔</p>	<p>يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّا الْبَشِيرُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَنقَاها إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً انتَهُوا خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا</p> <p>171.</p>
<p>نہ مسیح ایس گالھ توں شرمسار تھیندے جو آسہ دا بندہ سہڈیجے، اُتے نہ آسہ دے خاص فرشتے، اُتے جہڑا کوئی اوندی بندگی کرن وچ شرم کریندے اُتے وڈائی کریندے تاں (ہک ڈینہ آسہ) ساریاں کوں آپٹیں اہکوں گٹھا کر تے پچھ ڈیکھسی (۱۷۲)۔</p>	<p>لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنْكِفَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرْهُمْ إِلَيْهِ جَبِيحًا</p> <p>172.</p>
<p>ہس جہڑے بندے ایمان گھن آئے ہوسن، تے نیک کم کیتے ہوسن، تاں (آسہ) اُنھاں کوں اُنھاں دا پورا پورا اجر ڈیسی بلکہ آپٹیں فضل نال پیا وی ودھاتے ڈیسی، پر جنھاں بندیاں اوندی بندگی کرن وچ آپٹیں گھٹکی اُتے وڈائی کیتی ہوسی ہس او اُنھاں کوں بہوں دردناک عذاب ڈیسی، اُتے آسہ کئوں سوانہ اُنھاں کوں کوئی یار لبھسی تے نہ کوئی مددگار (۱۷۳)۔</p>	<p>فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَاباً أَلِيماً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مَنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيّاً وَلَا نَصِيراً</p> <p>173.</p>

174.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا	اے لوگو! تحقیق تہاڈے کو لھ رب دی طرفوں ہک روشن دلیل آئی ہوئی ہے بلکہ آساں تاں تہاڈے دو واضح طور تے ہک نور بھیجے (۱۷۴)۔
175.	فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا	بس جہڑے لوک ائہ اتے ایمان گھن آئن اتے اوندی (دین دی) رسی کوں تکر ا پکڑا ہوئے، انھاں کوں او ضرور آپئیں رحمت تے فضل (والیاں بہشتاں) وچ داخل کریسی تے آپ والے سدھے رستے تے ٹریسی (۱۷۵)۔
176.	يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِن مَرْوً هَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِيهَا إِن لَّمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِن كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الشُّنَّانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِن كَانُوا إِخْوَةً رِّجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَن تَصِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	(اے رسول) لوک تیں کٹوں ہک فتویٰ پے پچھدن، اکھ ڈے جو ائہ کلالہ (لا ولد مرث والے) دے متعلق حکم ڈیندے جو جیکر کوئی ایجا آدمی مروئے، جیندی کوئی اولاد نہ ہووے، پچھڑی اوندی بھیٹ ہووے تاں تر کے وچوں اوند ادا حصہ ہے اتے جیکر بھیٹ مروئے تاں بھرا اوند ا وارث بنسی جیکر مرث والے دیاں ڈوں بھیٹیں ہوون تاں تر کے وچوں انھاں دا ڈوں تر بہائی حصہ ہے، اتے جیکر کئی بھیٹیں بھرا وارث ہوون تاں جوان دا حصہ ڈوں ذالیں دے حصے دے برابر ہے، ائہ تہاڈے کیتے ایہ گالھیں کھول پاڑتے ڈسیندے تاں جو غلطی نہ کر کھڑو، اتے ائہ تاں ہک ہک شے کوں چنگی طرح چاڈے (۱۷۶)۔

5- سورة البائدة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے ائہ دے ناں نال جہڑا جو بہوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے۔
1.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ	اے ایمان گھن آوٹ والے لوگو! پابندیاں (تے قول قراراں) اتے پورا عمل کیتا کرو، تہاڈے کیتے چوکھرے چرٹ والے والے جانور حلال

<p>کر پڑتے کپڑے، سوائے اُنہاں دے جہڑے تہا کوں پڑھتے سٹائے ویندن، البتہ جیکر ٹساں احرام بندھا ہوئے تاں اُوں شکار کوں وی حلال نہ سمجھو، بیشک اُسے جیویں چہندے، تہا کوں حکم ڈیندے (۱)۔</p>	<p>عَلَيْكُمْ غَيْرُ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يُحْكُمُ مَا يُرِيدُ</p>
<p>اے ایمان گھن آؤں والے لوکو ! اُسے دیاں بنایاں نشانیاں دی بے حرمتی نہ کیتی کرو، اُتے نہ مبارک مہینے دی، اُتے نہ قربانی والے جانوراں دی، اُتے نہ اُسے دے ناں والے پٹے گھتے ہوئے جانوراں دی، اُتے نہ اُنہاں دی جہڑے بیت الحرام (عزت والے گھر) دو ویندے پھرن، تاں جو اُسے دے فضل تے اوندی خوشنودی حاصل کرن، البتہ چڈاں احرام کھول ڈیو، تاں ول شکار کر سگدو، اُتے نہ اُوں قوم نال، اِس گالھ دی وجہ کنوں جو اُنہاں تہا کوں مسجد الحرام (عزت حرمت والی مسیت) وچ وڻج کنوں روکیا ہا، ٹساں زیادتی کرو، اُتے نیکی تے پرہیزگاری دے کمائیں وچوں ہک پتے دی مدد کیتی کرو، پر گناہ تے ظلم دے کمائیں وچ ہک پتے دی مدد نہ کیتی کرو، اُسے کنوں ڈردے رہو، بیشک اُسے عذاب ڈیوٹن وچ بہوں سخت ہے (۲)۔</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشُّهُرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقُلَابِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَاتَّقُوا عَلَى الْبِرِّ وَالْتَّقَوِیْ وَلَا تَعَاوُنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدُوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ</p>
<p>تہا پڑے اُتے حرام کر پڑا گئے، مویا ہویا جانور، لہو اُتے سور دا گوشت، اُتے جہڑے اُتے اُسے دے ناں کنوں علاوہ کہیں غیر داناں گھت تے کٹھا وڻجے، اُتے جہڑا جانور گھوگھا ڈیوٹن نال مرپوے، اُتے سٹ لگن نال مرپوے، اُتے جہڑا کہیں اُچی جاؤں ڈھے تے مرپوے، اُتے جہڑا کہیں دے سنگھ دی ٹکر نال مرپوے، اُتے جیکوں کہیں جنگلی جانور چیر پھاڑ پٹا ہووے، سوائے اوندے جیکوں ٹساں (مرٹوں پہلے) کوہ گھدا ہووے، او جانور وی حرام ہے، جیکوں آستانے (مزار وغیرہ) اُتے وڻج تے ذبح کیتا وڻجے، اُتے جس جانور دا وندارا، تیراں</p>	<p>حُرْمَتٍ عَلَيْكُمْ الْبَيْتَةِ وَالْدَّمِ وَكَحْمِ الْخَنِزِيرِ وَمَا أَهْلَ لَغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيعَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَفْسِحُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكَ مِمَّا فُسِّقَ الْيَوْمَ يَسِّرُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ</p>

<p>کٹیاں نال کیتا ونجے، ایہ تہاڈے کیتے گناہ دے کم ہن، اج جہڑے لوک تہاڈے دین دا کجھ نہیں وگاڑ سگدے اُنھاں کئوں نہ ڈرو، بس میں کئوں ڈروے رہو، آج میں تہاڈے کیتے تہاڈے دین کوں مکمل کر چھوڑے، میں آپنیں نعمت (ہدایت وی) تہاڈے اُتے پوری کر چھوڑی ہے، اُتے تہاڈے کیتے اسلام کوں تہاڈے دین دے طور تے پسند کر گھدے، ایہ پابندیاں اوں شخص کیتے ڈھلیاں کر ڈیتیاں ویندن جہڑا آپنیں بھک کئوں مجبور تھی گیا ہووے، اُتے اوند ا مقصد کوئی گناہ کرن نہ ہووے، اوویں تاں اُسہ یقیناً بخشش ہارتے ہوں مہربان ہے</p> <p>(۳)۔</p>	<p>لَكُمْ دِينُكُمْ وَاتَّبَعْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْبَصَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمِهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>
<p>(اے رسول) میں کئوں پُچھدن جو اُنھاں کیتے کبھی کبھی شے حلال کیتی گئی ہے، اُکھ ڈیو جو ساریاں پاک صاف شےیں تہاڈے کیتے حلال کر ڈیتیاں گینن، او شکار وی جہڑا تہاڈے سکھائے ہوئے جانور نے تہاڈے کیتے پکڑیا ہویا ہووے تَساں جیکوں اوویں سکھایا ہووے، جیویں جو اُسہ تہا کوں سکھائے بس او کوں کھاو، جہڑے شکار کوں اوں تہاڈے کیتے پکڑیا ہوئے (شرط ایہ ہے) جو اُنھاں اُتے اُسہ داناں (اُسہ اکبر) پڑھ تے چھوڑیا کرو اُتے اُسہ کئوں ڈروے رہو، اُسہ جلدی اُنھاں گالھیں دا حساب کتاب گھنن والا ہے (۴)۔</p>	<p>يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ قُلُوحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلَّبِينَ تَعْلَمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَرِيعٌ حَسَابٍ</p>
<p>آج تہاڈے کیتے ساریاں پاک صاف شےیں حلال کر ڈیتیاں گینن، اُتے تہاڈے کیتے اُنھاں دا پکيا ہویا کھاٹاں وی حلال ہے جنھاں کوں (تَساں کئوں پہلے) کتاب بھیجی ہوئی ہے اُتے تہاڈا پکيا ہویا کھاٹاں اُنھاں کیتے حلال ہے، پیا ایہ جو مومنناں وچوں نیک پاک ذالیں، اُتے اُنھاں وچوں وی نیک پاک ذالیں، جنھاں کوں میں کئوں پہلے کتاب بھیجی گئی</p>	<p>الْيَوْمَ أَحَلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ حَلَّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حَلَّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا</p>

<p>آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ مُحْصَيْنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ</p>	<p>ہے حلال ہن، پر شرط ایہ ہے جو انہاں کوں انہاں دا حق مہروی ڈے ڈٹا ونجے، ایہ کم انہاں کوں نکاح وچ گھن آون کیتے ہووے، نہ کہ بدکاری کیتے، یا لک لک تے یاری لائی رکھن کیتے، اتے جہڑا شخص انہاں دینی پابندیاں کنوں انکار کر چھوڑیندے تاں ول اوندے نیک عمل ضائع تھی گئے تے او آخرت کوں گھائے وچ رہ ونجی والیاں وچوں تھی ویسی (۵)۔</p>
<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُتِلْتُمْ فِي الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ</p>	<p>اے ایمان گھن آون والو! جڈاں وی نماز پڑھن دی تیاری کرو تاں آپٹیں مونہاں تے ارکاں توڑیں آپٹیاں ہتھاں کوں، دھو گھدا کرو، اتے آپٹیں سراں تے سنے ہتھ پھیر گھدے کرو، اتے گٹیاں تئیں آپٹیں پیر وی (دھو گھدے کرو) جیکر ٹساں خنبے ہوئے (نا پاک) ہوو، تاں ول (دھاں تے) پاک تھی گئے کرو، اتے جیکر ٹساں بیمار ہیوے یا سفر وچ ہیوے یا شہاڈے وچوں کوئی پاخانے وچوں تھی تے آئے یا ٹساں زال نال سُم تے آئیوے ول ٹھا کوں پاٹیں وی نہ لکھے، تاں پاک جاء کنوں کم گھنو، اوندے اتے ہتھ مارتے آپٹیں مونہاں تے ہتھاں دا مسح کر گھنو، اسے نہیں چہندا، جو ٹھا کوں کوئی حرج تھیوے، بلکہ چہندے جو ٹھا کوں پاک صاف رکھی رکھے، اتے شہاڈے اتے آپٹیں نعمت پوری کر چھوڑے، تاں جو ٹساں شکر کرن والے بٹو (۶)۔</p>
<p>وَإِذْ كُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيشَاقُهُ الَّذِي وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ</p>	<p>اتے یاد کرو، اسے دی اوں نعمت کوں، جہڑی ٹھا کوں ڈٹی ہس اتے اوں پکے وعدے کوں وی جہڑا ٹساں کنوں گھدا ہس، جڈاں جو ٹساں آکھیا ہا جو آساں (ایہ حکم) سُن گھدے تے ایندے اتے عمل کیتی رکھسو اتے اسے کنوں ڈردے رہو بیشک اسے دلاں دیاں کالھیں چنگی طرح جاڈے (۷)۔</p>

<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَا نُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ</p>	<p>اے ایمان والو ! اَسَدِ دِیِ خاطرِ انصافِ دِیِ گواہی دِیوٹ والے تھی رہو، اَتے کنھائیں لوکاں دِیِ دُشمنی تہا کوں اِیں گالھ تے تیار نہ کرے جو انصاف چھوڑ دِیو، انصاف کیتی رکھیا کرو جو اِیہ پرہیزگاری دے زیادہ کولھ تھی وَنَجْن والی گالھ ہے، اَتے اَسَدِ کٹوں دُردے رہو، بیشک جو کجھ تہاں کریندو اَسَدِ کوں اُوندی ساری خبر ہوندی ہے (۸)۔</p>
<p>وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ</p>	<p>اَسَدِ وعدہ کیتے انھاں نال جہڑے جو ایمان گھن آتے نیک کم کیتی رکھن جو انھاں دے گناہ بخش دِتے ویسے، اَتے تہاں وڈا اجر دِتا ویسی (۹)۔</p>
<p>وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ</p>	<p>اَتے جہڑے لوک کفر اختیار کریندن تاں اِیہ دوزخ وچ رہن والے ہن (۱۰)۔</p>
<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ</p>	<p>اے ایمان گھن آوٹ والو ! آپہن اَتے کیتی ہوئی اَسَدِ دِیِ اُون نعمت (احسان) کوں یاد کرو چڑاں جو ہک قوم ارادہ کیتا ہا، جو تہاڈے اَتے ہتھ گھٹن، تاں اُون تہاڈے کٹوں اُنھاں دے ہتھ روک گھدے ہن، بَس اَسَدِ کٹوں دُردے رہو، اَتے مومن اُون کوں اَسَدِ اَتے توکل کرناں چاہیدا ہے (۱۱)۔</p>
<p>وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَاتَّيَنْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّزْتُمْ هُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَّا تُكْفِرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ</p>	<p>اَتے چڑاں اَسَدِ نے بنی اسرائیل کٹوں پکا قول گھدا، اَتے اُنھاں وچوں بارھاں سردار مقرر کر دتے، وَل اِیہ آکھیا جو یں تہاڈے نال ہاں جیکر تہاں نماز پڑھدے رہسو تے زکوٰۃ دیندے رہسو، اَتے تہاں میڈے رسولاں اَتے ایمان گھن آندے رہسو، اَتے اُنھاں دِیِ مدد کریندے رہسو، اَسَدِ دِیِ راہ تے خرچ (بطور قرضِ حسنہ) کریندے رہسو، تاں میں تہاں کٹوں تہاڈیاں بُرائیاں ہٹا گھنساں اَتے بہشتاں وچ داخل کریساں جنھاں وچ نہراں وگدیاں پیاں ہوسن، جیکر ایندے بعد دِیِ</p>

	<p>كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ قَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ</p>	<p>ٹہاڑے وچوں کہیں کفر اختیار کیتا، تاں ول او سدھے راہ کٹوں اصلوں ٹھہرک گیا (۱۲)۔</p>
<p>13.</p>	<p>فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>ہس انھاں دے آپٹیں قول قرار کٹوں ہٹ و نچ دی وجہ کٹوں آساں انھاں اُتے لعنت بھیجی، اُتے آساں انھاں دے دلاں کوں سخت کر ڈتا، او آساڑے کلام کوں ہیر پھیر کرتے کتھائیں دا کتھائیں گھن ویندن اُتے انھاں انھاں گالھیں دا ہک حصہ کنڈ پچھوں چا سٹینے جھڑیاں (گالھیں) دی انھاں کوں نصیحت کیتی گئی ہئی، انھاں دی خیانت دے متعلق ٹہاکوں ہر ویلے خبر لگدی رہی، سوائے انھاں وچوں ڈوں چار بندیاں دے، انھاں کوں معاف کر ڈیو و اُتے پرے کرو، بیشک اے احسان کرن والیاں نال محبت کریندے (۱۳)۔</p>
<p>14.</p>	<p>وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَعَزَّ بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ</p>	<p>اُتے آساں انھاں لوکاں کٹوں وی جھڑے جو آساں نصاریٰ (عیسائی) پیسے، قول قرار گھدا پر انھاں وی جھڑی گالھ دی نصیحت کیتی ہاسے اوندے وچوں ہک حصہ و سار ڈتا، ہس آساں انھاں وچ قیامت دے ڈینے تئیں آپس دی دشمنی تے بغض بھر ڈتے، اُتے ہوں جلدی اے انھاں کوں او کجھ ڈسا ڈکھلیسی، جھڑا کجھ او بٹیندے کریندے ہن (۱۴)۔</p>
<p>15.</p>	<p>يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ</p>	<p>اے آس دی کتاب والو! ٹہاڑے کولھ آساڈا رسول آئے ٹہاڑے سامٹیں اوندے وچوں ڈھیر کجھ کھول پاڑتے بیان کریندے جھڑا کجھ ٹساں کتاب وچوں لکا لکاتے رکھیندے ہاوے، اُتے ٹہاڈیاں ڈھیر ساریاں گالھیں معاف کر ڈیندے بیشک ٹہاڑے کولھ آس دی طرفوں ہک سو جھلاتے ہر شے واضح کر ڈیو و والی کتاب آچکی ہے (۱۵)۔</p>
<p>16.</p>	<p>يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ</p>	<p>اے انھاں کوں ایندے ذریعے سلامتی دے رستیاں اُتے چلیندے</p>

<p>جہڑے جو آسہ دی رضا اُتے چلن، اُتے آپٹیں حکم نال اُنھاں گوں اندھاریاں کٹوں سو جھلے دو گڈھ آندے، تے اُنھاں کوں سدھے راہ اُتے چلن دی ہدایت (سمجھ) ڈیندے (۱۶)۔</p>	<p>السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ</p>
<p>اویسک کافر ہن جہڑے ابدن جو بے شک آسہ کوئی ہے تاں مسیح ابن مریم ہے، اکھ ڈیو جو آسہ گوں روکٹ دی کیوں کوئی مجال ہے جیکر او مسیح ابن مریم اُتے اوندی ماء اُتے جہڑے کوئی زمین اُتے ہن اُنھاں ساریاں گوں مار چھوڑن تے آونجے، اُتے آسہ دے ہتھ وچ ہن آسمان اُتے زمین تے جہڑیاں شنیں اُنھاں دے وچالے ہن، جہڑا کجھ چہندے پیدا کر چھوڑیندے، اُتے آسہ ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندے (۱۷)۔</p>	<p>17. لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَن يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْدِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>
<p>اُتے یہودی تے نصاریٰ (عیسائی) اکھیندن، جو آساں تاں آسہ دے پتر ہیں، تے اوکوں پیارے لگدے ہیں اُنھاں گوں اکھ ڈیو، جو ول ٹھا کوں ٹھاڈے گناہاں دی وجہ کٹوں سزا (عذاب) کیوں ڈیندے، بلکہ ٹساں وی اُنھائیں وانگوں بشر ہیوے، جیویں اُنھاں گوں پیدا کیش، او جیکوں چہندے بخش ڈیندے، جیکوں چہندے عذاب ڈیندے اُتے آسہ دے ہن زمین آسمان تے جو کجھ اُنھاں وچالے ہے (اُنھاں ساریاں) آخر اوں دو وٹجئیں (۱۸)۔</p>	<p>18. وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّثْنُ خَلْقٍ يَعْذِبُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ</p>
<p>اے آسہ دی کتاب والو! بیشک (کجھ عرصے بعد رسولاں دے نہ آون دے بعد) آساڈا ایہ رسول ٹھاڈے کوہ آگئے، جہڑا ٹھاڈے کیتے آساڈے احکام کھول پاڑتے بیان کریندے، تاں جو ٹساں ایہ نہ اکھ سگو، جو آساڈے کوہ کوئی خوشخبری سٹاون والا تے ڈراون والا کالے نہ آیا، ہن تاں ٹھاڈے کوہ خوشخبری سٹاون تے ڈراون والا آگئے، بلکہ آسہ</p>	<p>19. يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>

		تاں ہر شے اُتے پوری قدرت رکھندے (۱۹)۔
20.	وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلْ فِيكُمْ أَنبِيََاءَ وَجَعَلَكُم مَّلُوكًا وَآتَاكُم مَّا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ	اُتے جڈاں موسیٰ آپئیں قوم کوں اکھیا، جو اے میڈی قوم، اُسے جہڑی نعمت تہا کوں ڈتی ہے او کوں یاد کرو، جڈاں جو اوں تہا ڈے وچوں رسول پیدا کیتن تے تہا کوں بادشاہ بنائے اُتے تہا کوں اتنا کجھ ڈتے، جو ساریاں جہاناں وچوں کہیں کوں نسوں ڈتا (۲۰)۔
21.	يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْحَقْدَاسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ	اے میڈی قوم، اوں پاک ملک (فلسطین) وچ لنگھ جلو، جیکوں جو تہا ڈے حصے وچ اُسے لکھ ڈتے، اُتے ہن کُتھ کرتے پچھوں نہ ولو، نہ تاں خسارے وچ پے ویسو (۲۱)۔
22.	قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَإِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ	اُنھاں جواب ڈتا، جو اے موسیٰ! اِتھاں تاں ہک زبردست آدمیاں دی قوم رہندی ہے، تے آساں او توڑیں اوندے وچ نِسے وڑدے جے توڑیں او اِتھوں نہ نکل و نچن، ہس جیکر او اِتھوں نکل ویندن تاں ول آساں داخل تھی و نچن کیتے تیار ہیں (۲۲)۔
23.	قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أُنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُم غَالِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	اُنھاں وچوں جہڑے جو اُسے کئوں ڈردے ہن، ڈو آدمیاں جنھاں اُتے اُسے دافضل وی ہا، اکھیا جو دروازے وچوں اُنھاں اُتے چڑھ چلو، ہس جڈاں تِساں (در) وچوں داخل تھی گیو ہے تاں ول فتح تہا ڈی ہو سی، اُتے اُسے اُتے توکل کرو جیکر تِساں مومن ہیوے (۲۳)۔
24.	قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا أَبَدًا مَّا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ	ہس اُنھاں لیہو جو اب ڈتا جو اے موسیٰ آساں کڈائیں وی اوں وچ داخل نہیں تھیوں لگے، جے توڑیں جو او اِتھاں ڈیئے کھرن، ہس توں تے تیڈا رب ڈوہیں و نچ لڑو، آساں تاں اِتھائیں پیٹھے ہیں (۲۴)۔
25.	قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرِقْ بَيْنَنَا وَقَبِلْ الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ	موسیٰ اکھیا، میڈے رب آ □ میڈا تاں کہیں اُتے کوئی اختیار کائے نہیں، سوائے آپئیں آپ اُتے، تے آپئیں بھرا اُتے، ہس توں آسا کوں اُنھاں فتوری لوکاں وچوں نکھیڑ گھن (۲۵)۔

26.	قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ	اُسے آکھیا، چلو او (ملک) انہاں اُتے چالیھ سال لاں متیں حرام کیتا ویندے، تے ایہ زمین اُتے رلدے مردے رہسن، توں ایں نافرمان قوم دے حال تے کوئی ارمان نہ کر (۲۶)۔
27.	وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ	اُتے انہاں کوں آدم دے ڈوں پتراں (ہابیل تے قابیل) دے حال دی حقیقت پڑھ سٹاؤ، جڈاں جو انہاں ڈوہائیں قربانی کیتی، چنانچہ انہاں وچوں ہک (ہابیل) دی قربانی قبول تھی گئی تے ڈوجھے دی قبول نہ تھی سگی، تاں (قابیل) آکھیا جو میں تیکوں قتل کر چھوڑیساں پر اوں (ہابیل) آکھیا، جو اُسے تاں پرہیزگاراں دی قربانی قبول کریندے (۲۷)۔
28.	لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ	جیکر توں میکوں قتل کرن کیتے ہتھ اگوں تے ودھیندے، ودھا پر میں آپناں ہتھ تیڈے اُتے اصلوں نہ ودھيساں، جو تیکوں قتل کراں، کیوں جو میں سارے جہاناں دے پالٹ والے رب کنوں ڈرداں (۲۸)۔
29.	إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَمُوتَ بِإِثْمِي وَإِثْمُكَ فَتَكُونَ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ	میں چہنداں جو توں (ایں طرح) میڈا گناہ تے آپناں گناہ (ڈوہائیں) آپئیں ذمے لاگھن، بس ول (دوزخ دی) بھاوچ رہن والیاں نال ونج رل، کیوں جو ظالم لوکاں دی جزا ایہا کجھ ہوندی ہے (۲۹)۔
30.	فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ	پر اوں (قابیل) دے نفس (امارہ) اوکوں بھرا دے قتل اُتے تیار کر گھدا، تے اوں آپئیں بھرا کوں قتل کر چھوڑیا، تے گھانا چاوٹ والیاں وچوں تھی گیا (۳۰)۔
31.	فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِى سَوْءَ أَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَنَا أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِى سَوْءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ	اُسے ہک کاں کوں بھیجا، جہڑا زمین کھٹ لگ پیا، تاں جو اوکوں ڈکھاوے جو او آپئیں بھرا دی لاش کیویں پور ڈیوے، (تہڈاں) او آکھٹ لگا افسوس ہے میڈے اُتے جو میں ایں کاں جیہا وی نہیں، جو آپئیں بھرا دی لاش پورن جوگا تھی سگدا، بس او ہوں شرمسار تھیا (۳۱)۔

<p>اِس وَجہ کُنوں اَساں بنی اسرائیل اُتے لازم کر پُتا، جو جیکر کہیں شخص کُنوں کوئی شخص بغیر خون دے بدلے دے یا ملک وچ فساد مچاؤں دے سوا کہیں ہئی وَجہ کُنوں قتل کر ڈیوے تاں سمجھو جو اُوں ساریاں لوکاں کُنوں قتل کر چھوڑے، اُتے جیکر کہیں دی جان بچائی ہے تاں سمجھو جو اُوں ساریاں لوکاں دیاں جاناں بچائن، اُتے انھاں کو لھ آساڈے رسول کھلیاں نشانیاں گھن تے آئین ول وی ایندے بعد ڈھیر سارے لوک دُنیا وچ حد کُنوں پ و نچن والے پٹ گین (۳۲)۔</p>	<p>۳۲. مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَكُسُفُونَ</p>
<p>بیشک جہڑے لوک اُسے تے اوندے رسول نال جنگ کریندن اُتے زمین اُتے فساد مچاؤں وچ لگیئے رہندین تاں بیشک اُنھاں کُنوں قتل کر ڈیو، یا سولی تے چڑھا ڈیو، یا اُنھاں دے پک پاسے دے ہتھ، اُتے ہتے پاسے دے پیر کپ چھوڑو، یا اُنھاں کُنوں ملک وچوں دفع کر چھوڑو، ایہ تاں اُنھاں کیتے اِس دُنیا دی رُسوائی تے بدنامی ہے، نال نال آخرت وچ وی اُنھاں کیتے ہُوں وڈا عذاب تیار ہے (۳۳)۔</p>	<p>۳۳. إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ</p>
<p>سوائے اُنھاں لوکاں دے جہڑے جو اِس کُنوں پہلے جو تُساں اُنھاں کُنوں قابو کر گھنؤ، توبہ کر گھنن ٹہا کُنوں ایہ وی پتہ ہووے جو (ول وی) اُسے بخشش ہارتے ہُوں رحم والا ہے (۳۴)۔</p>	<p>۳۴. إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>
<p>اے ایمان گھن آؤں والو، اُسے کُنوں ڈردے رہو، اُتے اوند اُترب (فیور) حاصل کرن دا وسیلہ گولھو، اُتے اوندے راہ تے جہاد کیتی رکھو، تاں جو تُساں کامیاب تھئے رہو (۳۵)۔</p>	<p>۳۵. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ</p>
<p>بے شک جہڑے لوکاں کُفر اختیار کیتا ہونے، اُتے جہڑا کجھ زمین تے ہے سارا کجھ اُنھاں دے کو لھ ہووے، بلکہ لیہو جتی پیا وی ہووے تاں وی ایہ سارا کجھ اُنھاں دے قیامت دے عذاب دے بدلے</p>	<p>۳۶. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلَوْ أَنَّهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَنَّهُوْا بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ</p>

37.	يُريدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ	اُنھیں کٹوں قبول کائے نہ کیتا ویسی، بلکہ اُنھیں کیتے تاں ہک دردناک عذاب ہو سی (۳۶)۔
38.	وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	اوتاں چہسین جو (دوزخ دی) بھاکٹوں نکل و نچن پر او ایں کٹوں (کڈائیں) نہ نکل سبکسین، انھیں دی خاطر تاں ہک ہمیشہ دا عذاب ہے (۳۷)۔
39.	فَمَن تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ	آتے چور کیتے تے چورنی کیتے (ایہ سزا ہے جو) انھیں دے ہتھ گپ ڈیو، ایہ بدلہ ہے اوند اچھا کچھ او کماندن، آتے آسہ دی طرفوں عبرت ناک سزا ہے (۳۸)۔
40.	أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	وت وی چہرا شخص زیادتی کرٹ دے بعد توبہ کر گھنے تے چٹکا بٹ و نچے، تاں بیشک آسہ اوں دو چٹکی توجہ کر سی، ایہ یقینی گالھ ہے جو آسہ وڈا بخشش ہار، تے ہوں رحم والا ہے (۳۹)۔
41.	يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَقْوَامِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَبَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَبَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُخَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِن بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخُذُوا وَإِن لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَن يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ	اے رسول توں اُنھیں لوکاں کیتے ارمانی نہ تھیا کر، جہڑے جو کفر وچ ہک بے کٹوں اگوں نکلن وچ لگے وڈن، توڑے جو او اُنھیں وچوں ہن جہڑے منہ نال تاں اکھیندن جو آساں ایمان گھن آتے ہن پر دلوں ایمان نہیں گھن آندے، بھائیں ایہ اُنھیں وچوں ہن جہڑے جو یہودی ہن، ایہ لوک کوڑیاں گالھیں کرٹ کیتے کنسو گھندے وڈن تے ہئی قوم کیتے سنڈن (جاسوسی کریندن) جہڑے جو تیڈے کوہ آتے وی نہیں، ایہ کلام آسہ دیاں گالھیں کوں اُنھیں دے اصل معنیاں کٹوں بدل ڈیندن ایہ وی آبدن جو جیکر تھاپڈے کوہ ایہے کوڑیاں گالھیں گھن

<p>فَلَنْ تَبْلُكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئاً أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يَرِدِ اللَّهُ أَنْ يَطَهِّرْ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا حِزْبٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ</p>	<p>آیاں و نچن، تاں مَن گھنا ہے، اَتے جیکر اہجیاں ڳالھیں (احکام) نہ گھن آون، تاں انھاں کُنوں نچ تے رھوائے، اَتے جیکر آسہ چاہے جو او کھیں کُنوں آزمائش وچ سٹھے، تاں اوندے بچاؤن کیتے آسہ دی طرفوں ٹساں کھیں اختیار دے مالک کائے نہوے، ایہ او لوک ہن جنھاں دے دلاں کُنوں آسہ پاک صاف نہیں کرڻ چھندا، انھاں کیتے ایں جہان تے خواری ہے، اَتے آخرت کُنوں وی وڈا عذاب ہے (۴۱)۔</p>
<p>42. سَّاعُونَ لِّلْكَذِبِ أَكَلُونَ لِلسُّحْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تَعَرَّضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرَّوكَ شَيْئاً وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالنِّسْبِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ</p>	<p>ایہ کوریاں ڳالھیں کُنوں سُنڊن، ہٹکلیا ہوئیا (حرام) مال کھانڊن جیکر ایہ ٹھاڙے کولھ کوئی معاملہ گھن آون، تاں انھاں دا فیصلہ کرڻا کرو، یا انھاں کُنوں مَنہ پھیر گھدا کرو، اَتے جیکر تُوں انھاں کُنوں انکار وی کر ڏیویں تاں او تیکوں کوئی نقصان نہیں پچا سگدے، اَتے جیکر تُوں انھاں دے وچالے کوئی فیصلہ کریں تاں انھاں وچ بالکل انصافی فیصلہ کرڻا کر کیوں جو آسہ انصاف کرڻ والیاں نال یاری بندھیندے (۴۲)۔</p>
<p>43. وَكَيْفَ يُحْكِمُكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ</p>	<p>(آے رسول) ایہ تیں کُنوں کڙاں فیصلے کراوڻ لڳن ڇڏاں جو خود انھاں دے کولھ توریت موجود ہے، چیندے وچ آسہ دا حکم وی ہے، ول وی ایں کُنوں مَنہ پھیر گھنڊن، ایہ تاں اصلوں ایمان والے ہن وی کائے نہ (۴۳)۔</p>
<p>44. إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتَحْفَضُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ</p>	<p>بے شک آساں توریت بھیجی ہئی، اوندے وچ رہنمائی ہئی تے روشنی ہئی ایندے مطابق ایہ یہودیاں دے فیصلے او انبیاء کریندے رہندے ہن، جھڑے جو آسہ دے فرمانبردار ہن، اَتے آسہ والے لوک مشائخ تے علماء وی ہن کیوں جو آسہ دی کتاب دی حفاظت انھاں دے سپرد کیتی گئی ہئی، اَتے او ایندے اُتے گواہ وی ہن، ہس</p>

<p>وَاحْسَنُونَ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ</p>	<p>(یہودیو!) لوکاں کٹوں نہ ڈرو بلکہ میں کٹوں ڈروے رہو، اے میڈیاں آیاتاں کوں معمولی جیسے نل نہ ویچیا کرو، اے جہڑا شخص آسہ دے بھیجے ہوئے (احکام) دے مطابق فیصلہ نہ کریسی، دراصل ایہے لوک ای کافر ہن (۴۴)۔</p>
<p>وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنفَ بِالْأَنفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصًا فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارٌ لَهُ وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ</p>	<p>45. انھاں کیتے ایندے وچ ایہ حکم وی لکھ ڈٹا، جو بیشک جان دے بدلے جان ہے، اکھ دے بدلے اکھ، نک دے بدلے نک، گن دے بدلے گن، اے ڈنڈ دے بدلے ڈنڈ ہے اے زخماں کیتے قصاص (اُنھاں دے مطابق دابلہ) ہے، پر جہڑا شخص آپٹاں قصاص (صدقہ دو طور تے) چھوڑ ڈیوے تاں ایہ اوندے کیتے کفارہ (گناہ دی بخشش) ہے اے جہڑے آسہ دے نازل کیتے ہوئے (احکام) دے مطابق فیصلہ نھیں کریندے تاں ایہے لوک ای بے انصاف (ظالم) ہن (۴۵)۔</p>
<p>وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ</p>	<p>46. اے آساں انھاں دے پچھوں مریم دے پتر عیسیٰ کوں بھیجیا، جہڑا کجھ تورات وچوں اوندے آگوں موجودہا، اوندی تصدیق کریندا، اے آساں اوکوں انجیل ڈٹی، جیندے وچ ہدایت تے روشنی ہئی، اے جہڑا کجھ تورات وچوں اوں کٹوں پہلے موجودہا، اوندی تصدیق کریندی ہئی، اے ایہ پرہیزگار لوکاں کیتے ہدایت ہئی تے نصیحت ہئی (۴۶)۔</p>
<p>وَلْيَحْكُمُ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ</p>	<p>47. اے انجیل والیاں کوں چاہیدا ہے جو جہڑا کجھ آسہ اوندے وچ نازل کیتے، اوندے مطابق فیصلے کیتے کرن، اے جہڑا آسہ دے نازل کیتے ہوئے قانون دے مطابق فیصلے نہیں کریندا، تاں ایہے لوک فاسق ہن (۴۷)۔</p>
<p>وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّنًا</p>	<p>48. اے (اے رسول!) آساں تیں دو او کتاب بھیجی ہے، جہڑی سچی ہے، اے پہلیاں کتاباں دی تصدیق کریندی ہے، اے اُنھاں دی</p>

<p>عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ</p>	<p>محافظ ہے، بس ٹساں انہاں وچ اوں قانون دے مطابق فیصلے کیتے کرو، جہڑا جو آسے بھیجے، آتے انہاں دیاں خواہشاں اُتے نہ ٹرو بلکہ اوں حق دے مطابق کیتا کرو، جہڑا جو تیتھ دے کوہ آپھلے، آساں تہاڈے ہر ہک واسطے ہکا شریعت تے عمل دا پکو راہ مقرر کر ڈتے، جیکر آسے چہندا تاں ٹساں (ساریاں کون) ہکی اُمت بٹا ڈیندا، پر او تہاڈی آزمائش کرن چہندے، اوندے وچوں جہڑا کجھ تہا کون ڈتس، بس چنگے کماں وچ ہک پئے کئوں ودھ تے رہو، ٹساں ساریاں آسے دے اگوں و نچئیں، او تہا کون اصل حقیقت ڈسا ڈیسی، جنہاں معاملیاں وچ ٹساں اختلاف کریندے ہاوے (۴۸)۔</p>
<p>49. وَأَن احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِن تَوَلَّوْا فَاعْلَم أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُصِيبَهُم بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ</p>	<p>آتے ٹوں انہاں وچ اوندے مطابق فیصلہ کر، جہڑا کجھ آسے تیتھ دے کوہ نازل کیتے انہاں دیاں خواہشاں دے مطابق نہ چل آتے انہاں کئوں بچ تے رہ، ایں نہ ہووے جو او تیکوں انہاں بعض احکام کئوں بدراہ کر گھنن، جہڑے جو تیتھ دے کوہ بھیجے گہن، جیکر ایہ لوک پھر و نچن تاں ول تیکوں پتہ ہووے، جو آسے چہندے جو انہاں دے کجھ گناہاں دی وجہ کئوں انہاں اُتے مصیبت نازل کرے، آتے بیشک انہاں لوکاں وچوں ڈھیر سارے نافرمان ہن (۴۹)۔</p>
<p>50. أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ</p>	<p>کیا ایہ جاہلیت دے زمانے دے فیصلے چہندن آتے جہڑے لوک آسے تے یقین رکھیندن انہاں کیتے آسے کئوں چنگا کہہا فیصلے کرن والا ہے (۵۰)۔</p>
<p>51. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ اَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ</p>	<p>اے ایمان والے لوکو! یہودیوں تے نصاریٰ (عیسائیاں) کون آپٹیاں یار نہ بناؤ، ایہ (آپس وچ) ہک پئے دے یار بٹے ہوئن، آتے تہاڈے وچوں جہڑا کوئی انہاں دیاں و نچ بندے تاں او انہائیں وچوں ہے،</p>

52.	فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْبِحُوا عَلَى مَا أَسْرَوْا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ	بیشک اَسے ظالم لوکاں کوں ہدایت والا راہ نہیں ڈیکھیندا (۵۱)۔
53.	وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا خَاسِرِينَ	اَسے او لوک جہڑے ایمان گھن آئین (حیران تھی تے) اکھیسن کیا ایہ اوبے لوک ہن جہڑے اَسے دیاں وڈیاں قسماں چنڈے ہن، جو اَساں تاں تہاڈے نال ہن، بیشک انھاں دے تاں سارے عمل ضائع کر ڈتے گہن، اَسے او گھائے وچ رہ گہن (۵۳)۔
54.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ	اے ایمان والے لوکو! جیکر تہاڈے وچوں کوئی آپس دین کنوں پھر گیا تاں جلدی ابھی قوم پیدا کر گھنسی، جنھاں کوں اَسے پیارا رکھسی تے او وی ایکوں پیارا رکھیں، او مومنناں نال مہربانی کریسن، اَسے کافراں نال کوراڑ، اَسے اَسے دے راہ وچ جہاد کریسن، اَسے ملامت کرن والیاں دی ملامت دی پرواہ نہ کریسن، ایہ تاں اَسے دافضل تے کرم ہے، جو ڈیندے جیکوں چہندے، او تاں ہوں وسعتاں (ذرائع) والا ہے، تے سب کجھ چاٹن والا ہے (۵۴)۔
55.	إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ	بیشک، تہاڈا یار تاں اَسے ہے، اوند ارسول ہے، اَسے جہڑے لوک ایمان گھن آئین! نماز کوں قائم رکھیندن، تے زکوٰۃ وی ڈتی رکھیندن، اَسے ایسے لوک اَسے دے اگہوں نودے وی ہن (۵۵)۔
56.	وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ	اَسے جہڑا شخص اَسے تے اوندے رسول تے انھاں لوکاں نال جہڑے

	آمَنُوا فَإِنْ حَزِبَ اللَّهُ هُمْ الْغَالِبُونَ	ایمان گھن آتن یاری گنڈھیندے، تاں بیشک ایہ آسہ دا گروہ ہے ایہے لوک غلبہ پاوٹن والے ہن (۵۶)۔
57.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوءًا وَلِعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارَ أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُم مُّؤْمِنِينَ	اے ایمان گھن آوٹن والو ! انھیں لوکاں کوں یار نہ بٹاؤ، جنھیں تھاپڑے دین کوں مذاق تے شغل بنایا ہوئے، ایہ انھیں لوکاں وچوں ہن جنھیں کوں تھیں پہلے کتاباں بھیجیاں گئیں اتے کافر ہن، آسہ کوں ڈردے رہو، جیکر تھیں مومن ہیوے (۵۷)۔
58.	وَإِذَا نَادَيْتُمُ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هَٰذَا شُغْلًا وَلِعِبَاءَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ	اتے جھڑے ویلے تھیں نماز کیتے سہیندو تاں ایہ اوکوں وی مذاق تے شغل سمجھن، او ایہ ایں واسطے کریندن جو اوہک بے عقل قوم ہے (۵۸)۔
59.	قُلْ يَا هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْكِتَابِ هَلْ تَنقِمُونَ مِنِّي إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ	اکھ ڈے ! جو اے کتاب رکھن والو ! تھیں آسا ڈے وچ گہی برائی ڈیکھو، سوائے ایندے جو آساں آسہ اتے، اتے اوندے اتے جھڑا کجھ آساں دو نازل تھئے، اتے جھڑا کجھ آساں کوں پہلے نازل تھئے، ایمان گھن آتے ہن، اتے بیشک تھاپڑے وچوں ڈھیر سارے نافرمان ہن (۵۹)۔
60.	قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَٰئِكَ سَرًّا مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَنِ سَوَاءِ السَّبِيلِ	(اے رسول) اکھ ڈے جو کیا میں تھیا کوں ڈساواں جو آسہ دے نزدیک انھیں (نافرماناں) کوں وی زیادہ بدتر سزا پاوٹن والے کوں ہن؟ ایہ تاں اوہن جنھیں اتے آسہ لعنت بھیجی ہے، اتے جنھیں اتے اپٹاں غضب نازل کیتے، اتے جنھیں وچوں باندرتے سور بٹاڈتے گئے اتے جنھیں شیطان دی بندگی کیتی، انھیں لوکاں دا بہوں گندامرتہ ہے اتے ایہ سدھے رستے کوں بہوں ہٹیتے ہوئے (۶۰)۔
61.	وَإِذَا جَاءُوكُم قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ عَالِمُ	اتے جڑاں او تھاپڑے کو لھ آئدن تاں اہدن جو آساں ایمان گھن آئیسے، حالانکہ او کفر کوں نال گھن تے آئدن تے اوکوں نال گھن تے ویندن

بہا کا نوا یکتون	آتے آسہ چنگی طرح او کجھ جائدے، جہڑا کجھ ایہ کریندن (۶۱)۔
62. وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے تُوں ڈیکھدیں جو انھاں وچوں ڈھیر سارے بندے گناہ تے ظلم تے زیادتی تے حرام شے کھاوٹ وچ ہک پئے کئوں ودھدن، بہوں گندے کم ہن جہڑے ایہ کریندے وذن (۶۲)۔
63. لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّائِيُّونَ وَالْأَنْبِيَاءُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ	انھاں کوں علماء تے مشائخ گناہ دیاں ڳالھیں کرن تے حرام کھاوٹ کئوں منع کیوں نہیں کریندے؟ بہوں برا ہے جہڑا کجھ او کریندن (۶۳)۔
64. وَقَالَتِ الْيَهُودُ يُدْعِي اللَّهُ مَعْلُولَةً غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا أَتَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ	آتے یہودی اہلن جو آسہ دا ہتھ تاں بدھیا ہوئے (یعنی بخیل ہے) بلکہ جہڑا کجھ ایہ اہلن اوندی وجہ کئوں خود انھاں دے ہتھ بدھے ہوئے انھاں اُتے لعنت بھیجی گئی ہے، آسہ دے تاں ڈوبائیں ہتھ کھلتے ہوئے خرچ کریندے جس طرح چہندے! (اے رسول) جو کجھ تیدے رب دی طرفوں تیدے اُتے نازل کیتا گئے، ایندے نال انھاں وچوں ڈھیر بندیاں دی شرارت تے ضد بنی وی ودھ گئی ہے، پر آساں وی انھاں وچ قیامت توڑیں آپس دی دشمنی تے بغض گھت ڈتے، جڈاں وی ایہ کہیں جنگ دی بھاپلیندن، تاں آسہ اوکوں و سما چھوڑیندے ول وی ایہ ملک وچ فساد مچاوٹ کیتے بھج دھرک کیتی رکھدن، پر آسہ تاں فسادی لوکاں کوں اصلوں پسند نہیں کریندا (۶۴)۔
65. وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ	آتے جیکر کتاب رکھن والے ایمان گھن آندے اُتے پرہیزگار ہن ویندے، تاں آساں انھاں کئوں انھاں دے گناہ ہٹا چھوڑیندے، اُتے انھاں کوں نعمتاں والیاں باغاں وچ ٹکیںدے (۶۵)۔
66. وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكْلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ	آتے جیکر ایہ پابندی کریندے تورات دی انجیل دی اُتے جہڑا کجھ انھاں دے رب دی طرفوں انھاں دو نازل تھیا ہوئے، تاں انھاں

	<p>وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِّنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ</p>	<p>کہتے اتوں وی کھائیں آندے آتے پیراں دے تلوں وی، ہر پاسوں (مزے نال) کھاندے، انھاں وچوں کجھ لوک درمیانے راہ تے چلن والے ہن، پر انھاں وچوں ڈھیر سارے بُرا کریندن جہڑا کجھ کریندن (۶۶)۔</p>
<p>67.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَدِّعْ مَا أَنزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ وَإِنْ لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ</p>	<p>اے رسول پچا ڈے جو کجھ تیڈے رب دی طرفوں تیں دو نازل کیتا گئے آتے جیکر تیں ایں نہیں کیتا، تاں تیں آسہ داسنیہا (پیغام) پچایا وی کائے نہیں، آتے آسہ تیکوں انھاں لوکاں کنوں بچائی رکھسی، بے شک آسہ کافراں دی قوم کوں ہدایت نہیں ڈیندا (۶۷)۔</p>
<p>68.</p>	<p>قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا الشُّرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَيَبِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَّا أَنزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا أَفَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ</p>	<p>اکھ ڈے جو اے کتاب رکھن والو! تھیں تاں کہیں وی اصل راہ اُتے نہوے، جے توڑیں جو تھیں تورات اُتے، انجیل اُتے، آتے جو کجھ تھیں دو تھپا ڈے رب دی طرفوں نازل کیتا گیا ہے، اوندے اُتے کار بند نہ رہسو، آتے جو کجھ تیڈے رب دی طرفوں تیڈے اُتے نازل تھئے ایہ انھاں وچوں ڈھیر کنھائیں دی سرکشی تے کفر کوں پیا وی ودھا ڈیندے پرتوں کافراں دی قوم اُتے کوئی آمان نہ کر (۶۸)۔</p>
<p>69.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ وَالنَّصَارَىٰ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ</p>	<p>بے شک جہڑے لوک چاہے او مسلمان ہن، یہودی ہن، صابی (ستارہ پرست) ہن، نصاریٰ (عیسائی) ہن آسہ اُتے آتے قیامت دے ڈپنہ اُتے ایمان رکھیندن، آتے چنگے عمل کریندن ہن انھاں کوں نہ خوف ہوسی آتے نہ او مونجھے تھیں (۶۹)۔</p>
<p>70.</p>	<p>لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَآرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رَسُولًا كُلُّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ</p>	<p>آساں بنی اسرائیل کنوں پکا وعدہ گھدا آتے آساں انھاں دو رسول بھیجے، پر چڑاں کڈائیں انھاں کوہ کوئی رسول او کجھ گھن آندا جیکوں انھاں دا جی نہ چہندا ہا، تاں انھاں ایسے رسولاں دے ہک ٹولے کوں تاں گورا بٹا چھوڑیا آتے پئے ٹولے کوں قتل کر چھوڑیا (۷۰)۔</p>

<p>71. وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِئْتَنَةً فَعْبُوا وَصَلُّوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَلُّوا كَثِيرٌ مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا يَعْمَلُونَ</p>	<p>اتے ایہ سمجھدے ہن جو ایں ڳالھوں تاں انھاں اُتے کوئی مصیبت نہیں آوئیں، ایں طرح او آندھے تھیندے ڳتے تے پوڑے تھیندے ڳتے ول وی آسہ انھاں کوں معاف کر ڏتا اُتے پوڑے تھی ڳتے، اُتے آسہ تاں ڏیکھدا کھڑے جہڑا کجھ او کریندے وِڌن (۷۱)۔</p>
<p>72. لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ</p>	<p>بیشک انھاں لوکاں کفر کیتے جنھاں آکھینے جو بے شک آسہ تاں مریم دا پتر مسیح ای ہے، حالانکہ مسیح آکھ گیا ہا، جو آے اسرائیل دی اولاد آسہ دی بندگی کرو، جہڑا میڈا وی پالٹ ہار ہے تے شہا ڏا وی ! ایں ڳالھ وچ شک کائے نہیں، جو جہڑا آسہ نال کہیں کوں شریک بٹھسی، تاں ول آسہ اوندے اُتے بہشت حرام کر ڏیسی، اُتے اوند اِٹکاٹاں دوزخ دی بھا ہو سی، اُتے انھاں ظالماں دا کوئی مددگار کائے نہیں (۷۲)۔</p>
<p>73. لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِن لَّمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>او لوک وی کفر کریندن، جہڑے اہدن جو یقینی طور تے آسہ تاں انھاں تریں وچوں دا ہک ای ہے، حالانکہ کوئی پیا معبود کائے نہیں سوائے اُون کھے معبود دے، اُتے جیکر ایہ لوک انھاں ڳالھیں کئوں نہ رُکسن، جہڑیاں جو اہدے وِڌن تاں ول انھاں کوں جہڑے جہڑے کافر تھی ڳتےن ہک دردناک عذاب آن پکڑیسی (۷۳)۔</p>
<p>74. أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>ایہ وت وی آسہ دے اُڳوں توبہ کیوں نہیں کریندے، اُتے اُون کئوں بخشش کیوں نہیں منگدے، آسہ تاں بخشش ہارتے ہوں مہربان ہے (۷۴)۔</p>
<p>75. مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ انْظُرْ كَيْفَ بَيَّنُّوا لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَتَىٰ يُفَكُّونَ</p>	<p>مریم دا پتر مسیح تاں محض ہک رسول ہا، اُون کئوں پہلے وی رسول آندے رِیہ ہن، اُتے اوندی ماء تاں ہوں سچی ذال ہئی او ڏوہیں روٹی لگی وی کھاندے ہن، ڏیکھو آساں کیں طرح انھاں کیتے آئیاں آیتاں کھول پاڑتے بیان کریندے ہن، ایہ وی ڏیکھو جو ایہ کنتو ولانے</p>

		وَيُنَادِي بَيْنَ (۷۵)۔
76.	قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا نَضُرُّكُمْ اللَّهُ هُوَ السَّبِيعُ الْعَلِيمُ	آکھو جو تُساں اُسے کنوں سوا انہاں دی بندگی کیوں کریندو جہڑے ٹھاڑے کیتے نہ کہیں نقصان دا اختیار رکھیندن، اُتے نہ نفع دا، اُتے اُسے تاں اوہے، جہڑا سب کجھ سُندا کھڑے تے ڈیکھدا کھڑے (۷۶)۔
77.	قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِن قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَن سَوَاءِ السَّبِيلِ	آکھو، جو اے کتاب رکھن والو ! آپئیں دین وچ وی حقی گالھ کنوں ہٹ تے ودھائے کنوں ودھائے گوڑ کیوں مریندو، اُتے انہاں لوکاں دیاں خواہشاں پچھوں نہ لگو، جہڑے پہلے کنوں گمراہ تھئے ہوئیں، اُتے ڈھیر کنھائیں کوں گمراہ کیتا ہوئے نیں، ایہ (خود) سدھے راہ کنوں تھڑک گئیں (۷۷)۔
78.	لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ	لعنت بھیجی گئی ہے، داؤد تے مریم دے پتر عیسیٰ دی زبانی انہاں لوکاں اُتے جہڑے بنی اسرائیل وچوں کافر تھی گئیں، ایس طرح ایس گالھوں تھئے جو او نافرمانی کریندے ہن، اُتے حد کنوں ٹپ و نچن والے بٹ گئے ہن (۷۸)۔
79.	كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَن مُّنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ	او بُرے کم کنوں جہڑا جو او کریندے ہن، آپس وچوں کہیں کوں وی روکیندے نہ ہن، پر جہڑا کجھ او کریندے ہن ہُئوں گندی گالھ ہئی (۷۹)۔
80.	تَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَقُولُونَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنفُسُهُمْ أَن سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ	تُوں وی انہاں وچوں ڈھیر کنھائیں کوں ڈیکھدیں، جو او انہاں نال یاری گنڈھیندن جہڑے کافر ہن، ہُئوں گندی شے ہے جہڑی جو انہاں دے نفس آپئیں کیتے اگوں تے بھیجی ہے (اتھاؤں) اُسے انہاں اُتے گوڑیج گئے اُتے ایہ لوک ای (ہمیشہ کیتے) عذاب وچ رہن والے بٹس (۸۰)۔
81.	وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا	جیکر او لوک اُسے اُتے، نبی اُتے، اُتے جہڑا کجھ اوندے اُتے نازل کیتا

<p>گئے اوندے اُتے ایمان رکھیندے ہوندے تاں انھیں (کافراں) نال کڈائیں یاری نہ بگنڈھیندے، پر انھیں وچوں ڈھیر سارے نافرمان ہن (۸۱)۔</p>	<p>أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوا لَهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ</p>
<p>توں پیکھدیں جو انھیں لوکاں نال جہڑے جو ایمان گھن آئیں ساریاں کئوں زیادہ دشمنی کرٹ والے یہودی ہن تے او لوک ہن جہڑے شرک کریندن، مومنناں نال ساریاں توں زیادہ گھاٹی یاری والے انھیں گوں پیسو، جہڑے اہدن جو اونصاری (عیسائی) ہن ایہ وی ایں وجہ کئوں ہن جو انھیں وچ عالم وی ہن تے مرشد (مشائخ) وی ہن، آتے بلا شبہ او وڈائی وی نہیں کریندے (۸۲)۔</p>	<p>لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم مَّوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قَسِيصِينَ وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ</p>

<p>83.</p>	<p>وَإِذَا سَبَعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ</p>	<p>اتے جہڑے ویلے ایس (کتاب) کوں سُئِدِن جہڑی جو رسول اُتے بھیجی گئی ہے تاں تُوں دیکھدیں جو انھاں دیاں اکھیں کئوں ہنجوں و ہن پے ویندِن ایہ ایس گالھوں ہے جو انھاں حقی گالھ کوں جان سُنجان گھدے، اُتے آبدِن جو آساڈے رَب آ! آساں ایمان گھن آئے ہیں بس آسا کوں آپئیں سنن والیاں وچ لکھ گھن (۸۳)۔</p>
<p>84.</p>	<p>وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْعُهُمْ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ</p>	<p>بھلا آسا کوں کیا تھی گئے جو آساں اُسے اُتے، اُتے جہڑی حقی گالھ آساڈے کو لھ پہنچی ہے اوندے اُتے ایمان نہ گھن آؤں، چڈاں آساں طمع وی رکھندوں جو آساڈا رَب آسا کوں نیک بندیاں نال بہشت وچ داخل کرے (۸۴)۔</p>
<p>85.</p>	<p>فَلَمَّا بَيَّنَّهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>بس اُسے نے انھاں دے ایس گالھ دے آکھن اُتے انھاں کوں بہشت دے او باغ دے دُتِن جنھاں تلے نہراں وگدیاں پیاں ہوسن، او ہمیشہ انھاں وچ رہسن، بس نیکی دے کم کرن والیاں کوں ایس طرح جزا ڈتی ویندی ہے (۸۵)۔</p>
<p>86.</p>	<p>وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ</p>	<p>اتے جہڑے لوکاں انکار کر دتے، اُتے آساڈیاں نشانیاں کوں کوڑ اکھندِن ایہے ای جہنم وچ رہن والے ہن (۸۶)۔</p>
<p>87.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحَرُّوا مَوْلَىٰ ظَنِّاتٍ مَّا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ</p>	<p>اے لوکو! جہڑے ایمان گھن آئیوے انھاں پاک صاف شتیں کوں حرام قرار نہ ڈیو، جہڑیاں اُسے تھپاڈے کیتے حلال کر دتِن، اُتے حد کئوں زیادہ وی نہ ودھو، کیوں جو اُسے حد کئوں تپ و نچن والیاں کوں یار نہیں بُئندا (۸۷)۔</p>
<p>88.</p>	<p>وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ</p>	<p>اتے کھاؤ پیو جہڑیاں حلال تے پاک صاف شتیں اُسے نے تھاکو رزق دے طور دتِن، اُتے اوں اُسے کئوں ڈردے رہو، جیندے اُتے تہاں ایمان رکھندو (۸۸)۔</p>

89.	<p>لَا يُوْخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِىْ اٰيٰتِكُمْ وَلٰكِنْ يُّوْخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاٰثِمَانَ فَكَفَّارَتُهُ اِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسَاكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعَمُوْنَ اَهْلِيْكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اٰثِمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ وَاَحْضَوْا اٰيٰتَكُمْ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ</p>	<p>اُتے تھاکوں تھاپڑیاں بے ہودہ قسمیں اُتے اُسے کائے نہ پکڑیسی، پَر تھاکوں تھاپڑیاں انھیں پکیاں قسمیں دے خلاف کرٹ اُتے ضرور پکڑیسی، پس ایجیاں قسمیں داکفارہ ڈاہ مسکیناں کوں درمیانے درجے دا کھاٹاں کھواوٹ ہے، جہڑاٹساں آپٹیں ہالاں بیجیاں کوں کھویندے وے، یا انھیں کوں کپڑے پواوٹ یا یک غلام کوں آزاد کرٹ ہے، جہڑا اتناوی نہ پھرسکے، تاں ول ترائے ڈینہ روزے رکھے، ایہ کفارہ ہے تھاپڑیاں پکیاں قسمیں دا جہڑیاں ٹساں چاکھڑو (وت تروڑ ڈیو) تے آپٹیں قسمیں دے پابند تھی تے رہو، اُسے تھاپڑے کیتے آپٹیاں نشانیاں ایں طرح کھول تے بیان کریندے تاں جو ٹساں اوندے شکر ادا کریندے رہو (۸۹)۔</p>
90.	<p>يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اِنَّا الْخَمْرُ وَالنَّبِيْسُ وَالْاَنصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ فَاجْتَنِبُوْهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ</p>	<p>اے ایمان گھن آوٹ والو، بیشک شراب، جو اکافراں دیاں منوتیاں، تے تیراں والیاں فالیں، ایہ سب شیطانی کم ہن، انھیں کٹو ہک پاسے ہٹے رہو، تاں جو ٹساں نجات پاسکو (۹۰)۔</p>
91.	<p>اِنَّا يُرِيْدُ الشَّيْطٰنُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِى الْخَبْرِ وَالنَّبِيْسِ وَيَصَّدِّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰةِ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّنْتَهُوْنَ</p>	<p>شیطان تاں ایہ چہندے جو شراب تے جوئے دے ذریعے تھاپڑے آپس وچ دشمنی تے بغض گھت ڈیوے، اُتے تھاکوں اُسے دے ذکر کٹو تے نماز کٹو روک گھنے، کیا ٹساں ول وی (انھیں کٹاں کٹو) باز نہ آسو (۹۱)۔</p>
92.	<p>وَاطِيعُوْا اللّٰهَ وَاَطِيعُوْا الرَّسُوْلَ وَاخْذُرُوْا فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاَعْلَمُوْا اَنَّكُمُ عَلٰى رَّسُوْلِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِيْنُ</p>	<p>اُتے اُسے دی فرمانبرداری کیتی رکھو، تے اوندے رسول دا اکھیا میندے رہو، اُتے ڈردے رہو، پس جیکر ٹساں اڈو منہ چا ولایا، تاں تھاکوں پتہ ہووے جو آساڈے رسول دے ذمے تاں صاف صاف احکام تھاپڑے توڑیں پچاوٹ ہے (۹۲)۔</p>

<p>93.</p>	<p>لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>انہاں لوکاں اُتے جہڑے ایمان گھن آئن، تے نیک کم کیتی رکھن جو کجھ اوکھاپی چکین اوند اکوئی گناہ کائے نہیں، بشرطیکہ او پرہیزگار بنے رہوں، تے ایمان اُتے قائم رہوں، تے چنگے کم کریندے ہوون، ولا وی اسے کٹوں ڈردے رہوں، ایمان قائم رکھی رکھن، ولا وی (اسے کٹوں) ڈردے رہوں، تے چنگے کم کیتی رکھن، اسے نیک کم کرن والیاں گوں پیارا رکھیندے (۹۳)۔</p>
<p>94.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَبْغُوا كُمْ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاكُمْ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>اے ایمان گھن آون والو، اسے تہاڈی آزمائش کریندے شکار دی ہک تھوڑی جہی شے نال، جیندے توڑیں تہاڈے ہتھ تے تہاڈے نیزے بچ ویندن تاں جو اسے چاٹ گھنے کھڑا شخص ڈٹھیں بغیر، وی ڈردے، بس ایں (گالھ) دے بعد جہڑا وی حد کٹوں ٹپ گیا، بس اوندے کیتے وڈا درد ناک عذاب ہے (۹۴)۔</p>
<p>95.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَن قَتَلَهُ مِنْكُم مُّتَعَبِدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِينَ أَوْ عَدْلٌ ذَٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِ عَفَا اللَّهُ عَنْمَا سَلَفَ وَمَن عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ</p>	<p>اے ایمان گھن آون والو ! شکار دے جانور نہ مارو، چڑھن جو تھساں احرام بڈھیا ہویا ہووے، اُتے تہاڈے وچوں جیں چاٹ بچھ تے اوکوں مار گھدا، تاں اوند بدلہ (تلافی) ہے، پالتو جانوراں وچوں اوہو جیہے جانور دی قربانی جہڑا تھساں مار چھوڑیے جیں طرح تہاڈے وچوں ڈوں عدل کرن والے بندے فیصلہ کر ڈیون، (ایہ قربانی) کعبے تئیں پچائی ونجے، یا اوند اکفارہ ایہ ہے جو مسکیناں گوں کھاناں کھوایا ونجے یا اوندے برابر روزے رکھئے ونجھن، تاں جو او آپٹیں کیتی دامرہ چکھ گھنے (البتہ) جہڑا کجھ پہلے تھی چکے اسے اوکوں بخش ڈتے اُتے جیں کہیں ولا اوویں کیتا، تاں اسے اوں کٹوں اوند بدلہ گھنسی، اُتے اسے زبردست انتقام گھنن والا ہے (۹۵)۔</p>
<p>96.</p>	<p>أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا</p>	<p>تہاڈے کیتے دریائی (سمندری) شکار حلال کر ڈتا گئے اُتے اوند اکھاوٹ</p>

<p>لَكُمْ وَلِلْغَايَةِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ</p>	<p>وی (ایہ) ٹہاڑے تے مسافراں دے فائدے کیتے ہے، اُتے ٹہاڑے اُتے خشکی (جنگل) دا شکار حرام کر ڈیٹا گئے، جے توڑیں جو ٹساں احرام پدھیا ہوئے، اُتے اُسے کنوڑاں ڈردے رہو، جیں دو ٹساں سارے کٹھے کیتے ویسو (۹۶)۔</p>
<p>97. جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهُدًى وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>اُسے نے تاں عزتاں والے گھر یعنی کعبے کوں لوکاں کیتے پناہ دی جاء پٹا چھوڑے، اُتے عزتاں والے مہینے، تے قربانی دے جانوراں، تے قربانی دی گانی والے جانوراں کوں وی (آمن دا ذریعہ بٹائے) ایہ ایں واسطے ہے جو ٹہا کوں پتہ لگ وئے، جو بیشک اُسے چنگی طرح چاٹدے، جہڑا کجھ آسماناں تے ہے تے جہڑا کجھ زمین تے ہے بلکہ اُسے تاں ہر شے کوں چنگی طرح چاٹدے (۹۷)۔</p>
<p>98. اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>پتہ ہو ویہے، جو اُسے سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے، پیا ایہ جو او بخشن ہار تے ہوں رحم والا وی ہے (۹۸)۔</p>
<p>99. مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ</p>	<p>رسول دے ذمے تاں لوکاں تئیں اُسے دے احکام پچا ڈیوٹ ہے تے بس، اگوں اُسے چنگی طرح چاٹا کھڑے جہڑا کجھ ٹساں ظاہر تھی تے کریندو، بھائیں لک تے کریندو (۹۹)۔</p>
<p>100. قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ</p>	<p>(اے رسول) اگھ ڈیو، جو گندی پلٹیت شے کڈا ہیں پاک صاف شے دے برابر نہیں تھی سگدی، توڑے جو پلٹیت تے گندیاں ڈھگ ساریاں شئیں ٹہا کوں آپ دو کیوں نہ رجھا گھنن، پر عقل والو ! اُسے دی نافرمانی کنوں بچے رہو، تاں جو ٹساں فلاح (نجات) پاسگو (۱۰۰)۔</p>
<p>101. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَن أَشْيَاءٍ إِن تَبَدَّلَ لَكُمْ تَسْوُكُمْ وَإِن تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّلْ</p>	<p>اے ایمان گھن آؤں والو ! اہجیاں شئیں دے متعلق نہ پچھیا کر، جنھاں دے متعلق ٹہا کوں ڈسایا وئے تاں ٹہا کوں بریاں لگسن، اُتے جیکر قرآن دے نازل تھیندیں ہوئیں اہجیاں گالھیں کوں اُسے معاف کر</p>

	لَكُمْ عَقَابُ اللَّهِ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ	ڈتے کیوں جو اُسے تاں بخش ہارتے وڈے حوصلے (عمل) والا ہے (۱۰۱)۔
102.	قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكَ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ	تُساں کٹوں پہلے دے لوکاں وی ایس طرح دے سوال پچھئے ہن، (جواب ڈتے گئے) تاں اُنھاں اُنھاں جو اباں کوں اُصلوں نہ منیا (۱۰۲)۔
103.	مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ	اُسے نے بحیرہ، سائبہ، وصیلہ، تے حام جینیہ بتاں دے نذر آئیاں دے خاص خاص جانوراں کوں مقرر نہیں کیتا، پر جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے، او اُسے اُتے کوڑی شہمت لیندن، چڈاں جو اُنھاں وچوں زیادہ تر لوکاں کو لھ عقل ہے وی کوئے نہیں (۱۰۳)۔
104.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ	اُتے چڈاں اُنھاں کوں اکھیا ویندے جو جہڑے کتاب اُسے دی طرفوں نازل تھئی ہے، اُوں دو، تے اوندے رسول دو توجہ ڈیو، تاں اکھیندن جو جہڑے طریقے تے آساں آپئیں پیو ڈاڈے کوں چلدا ڈٹھے بس اُوہو آساڈے کیتے وی کافی ہے، بھائیں جو اُنھاں دے پیو ڈاڈے نہ کہیں شے دی سمجھ رکھیندے ہون، تے نہ سدھی راہ اُتے ہون (۱۰۴)۔
105.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	اے ایمان گھن آوٹ والے لوکو، تہاڈے اُتے محض آپئیں آپ دی ذمہ داری ہے، چڈاں جو تُساں ہدایت اُتے بیوے، تاں کہیں پتے دی گمراہی تہاڈا کجھ وی نہیں وگاڑ سگدی، تُساں ساریاں اُسے دُور و نچئیں تے بس او تہا کوں تہاڈے ساریاں عملاں (دے متعلق) ڈسا ڈیسی جہڑے تُساں کیتے ہو سن (۱۰۵)۔
106.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ أَوْ آخَرَانِ مِّنْ	اے ایمان گھن آوٹ والو، چڈاں تہاڈے وچوں کہیں تے موت آکھرے تاں تہاڈے کیتے مناسب ایہ ہے، جو وصیت ویلے تہاڈے وچوں دُور اُنصاف کرن والے مرد گواہ کر گھدے و نچن یا چڈاں تُساں

<p>غَيْرُكُمْ إِنَّ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسُبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَفُتِحَ سَانَ بِاللَّهِ إِنَّ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا تَنْتُمْ شَهَادَةً لِّلَّهِ إِنَّا إِذَا لَبِئَ الْآثِمِينَ</p>	<p>زمین تے سفر وچ ہوو، آتے تہا کوں موت آپکڑے تاں ڈوں غیراں شخصاں کوں گواہ کر گھنو، جیکر تہا کوں کوئی شک پے وئے، تاں انھاں ڈوبائیں کوں نماز دے بعد روک گھنوتے انھاں کنوں آس دی قسم چواو، جو آساں گواہی دا کوئی دنیاوی فائدہ نہ چیسوں، توڑے جو (ایں سلسلے وچ) آساڈا کوئی سوڑا سکا وی کیوں نہ ہو سے ! آتے نہ آساں آس واسطے دی گواہی کوں لکیسوں جیکر ایں طرح کریسوں تاں ول آساں گنہگاراں وچ گئیے ویسوں (۱۰۶)۔</p>
<p>فَإِنْ عُرِضَ عَلَىٰ أُنْثَاهَا اسْتَحَقَّ أَثْمًا فَأَخْرَجَ يَقُومُ مَن مَّقَامُهَا مِنْ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَذَلَّيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذَا لَبِئَ الطَّالِبِينَ</p>	<p>جیکر پتہ لگے جو انھاں ڈوبائیں کوڑا مارے تے گناہ کر کھڑن، تاں انھاں پہلے ڈوں دی بجائے ہئے ڈوں (زیادہ اہل) گواہ بٹا گھنو انھاں لوکاں وچوں جنھاں دا حق ماریا گیا ہووے، پس او آس دی قسم چاون جو آساں ڈوبائیں دی گواہی انھاں پہلیاں دی گواہی کٹوں زیادہ سچی ہے، آتے آساں کوئی زیادتی نہیں کیتی جیکر (آساں ایویں کروں) تاں آساں ضرور ظلم کرن والیاں وچوں تھی ویسوں (۱۰۷)۔</p>
<p>ذَٰلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُونَ أَنْ تُرَدَّ أُنْيَانُ بَعْدَ أُنْيَانِهِمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاسْبِعُوا اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ</p>	<p>ایہ (طریقہ) زیادہ چڑگا ہے، کیوں جو ایہ لوک (ایں طرح) بالکل سچی گواہی ڈیسن، ہا ایں گالھ توں ڈرسن، جو آساڈیاں قسماں انھاں دیاں قسماں دے بعد (نتیجہ وچ) رد کر دیتیاں ویسن، تہاں آس کٹوں ڈردے رہو، آتے غور نال سٹو، جو آس نافرمان لوکاں کوں سدھی راہ نہیں ڈکھلیندا (۱۰۸)۔</p>
<p>يَوْمَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَا ذَا أُجِبْتُ مُرْقِ الْأُولَ الْأَعْلَمَلْنَ إِنْ كُنَّ الْغُيُوبُ</p>	<p>ہک ڈپٹہ آس پیغمبراں کوں کٹھا کرے تے ول پچھسے جو تہا کوں (آپیاں لوکاں دی طرفوں تبلیغ دا) کیا جواب ملیا؟ تاں او اکھیسن جو آسا کوں (چنگی طرح) پتہ نہیں لگ سکیا بیشک توں (تاں خود) غیب دیاں گالھیں کوں چنگی طرح چائیں (۱۰۹)۔</p>

<p>110</p> <p>إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَّمْنَاكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالشُّرَاقَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ عَنْكَ إِذْ جَعَلْتَهُم بَالِيتَاتٍ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُّبِينٌ</p>	<p>جڈاں اُسے عیسیٰ ابن مریم کوں آکھیا، جو تُوں میڈی اُوں نعمت (کرم نوازی) کوں یاد کر جہڑی تیڈے اُتے اُتے تیڈی ماء اُتے بھیجی گئی ہئی، جڈاں جو یس روح القدس دے ذریعے تیکوں قوت ڳئی ہئی، تے تیں پنگھے وچ وی تے ادھ کھڑ عمر وچ وی لوکاں نال ڳالھیں کریندا ہاویں، بیا ایہ جو جڈاں یس تیکوں کتاب، تے دانائی تے تورات تے انجیل دی تعلیم ڳئی اُتے تُوں میڈی مرضی نال پگھی وانگیں مٹی دا ہک پتلہ بنیندا ہاویں تے میڈے آکھینے تے اوندے وچ ساہ گھیندا ہاویں، تاں او میڈے حکم نال اُڙ پے ویندا ہا، اُتے میڈے حکم نال تُوں جماندرو آندھے تے چترے (کوڑھی) آدمی کوں چڙگا بھلا کر ڳیندا ہاویں، اُتے جڈاں میڈے آکھنے نال موئے ہوئے کوں قبر وچوں کڈھ کھڑیندا ہاویں، اُتے جڈاں یس بنی اسرائیل کوں تیکوں نقصان ڏیوڻ کئوں باز رکھیا ہویا ہا، جڈاں جو تُوں اُنھاں کو لھ کھلیاں نشانیاں گھن گیوں تے اُنھاں وچوں حق تُوں انکار کرڻ والے آکھن لگیں، جو ایہ تاں کھلے ڏلے جادو دے سوا کجھ وی نہیں (۱۱۰)۔</p>
<p>111</p> <p>وَإِذْ أُوحِيَٰتِلِ الْخَوَارِجِينَ أَنْ آمَنُوا بِی وَبِرَسُولِی قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ</p>	<p>اُتے جڈاں یس حواریاں دے دلاں وچ گھتیا، جو میڈے اُتے اُتے میڈے رسول اُتے ایمان گھن آؤ، تاں اُنھاں آکھیا، جو آساں ایمان گھن آئیے، تُوں گواہ رہ جو آساں پورے فرمانبردار سیے (۱۱۱)۔</p>
<p>112</p> <p>إِذْ قَالَ الْخَوَارِجُونَ لِيَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزِلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ</p>	<p>(یاد کر) جڈاں حواریاں آکھیا، جو اے عیسیٰ ابن مریم! کیا تیرا رب ایہ طاقت رکھیندے جو آسا ڏے کیتے آسمان کئوں کھاڻیں دا ہک طنج نازل کر سگے، اُوں آکھیا، جو جیکر تساں ایمان، گھن آئیوے، تاں ہس اُسے کئوں ڏرو (۱۱۲)۔</p>
<p>113</p> <p>قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَحْمِلَ</p>	<p>اُنھاں آکھیا، آساں چہندے ہیں، جو آساں اوندے وچوں کھا ڏیکھوں</p>

<p>قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَّقْتَنَا وَنَكُونُ عَلَيْهِمَا مِنَ الشَّاهِدِينَ</p>	<p>اُتے آساں آپئیں دلاں کوں اطمینان دُیواؤں، اُتے آسا کوں پتہ لگ ونجے جو تیں آسا کوں جو آکھئے سچ آکھئے، اُتے آساں اہجے کھا ئیں دے (نازل تھیون دے) گواہ وی تھی سگدے ہیں (۱۱۳)۔</p>
<p>114. قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَآذُنًا قُنًى وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ</p>	<p>تہاں عیسیٰ ابنِ مریم دعا منگی، جو آسا ڈے رب آ! آسا ڈے اُتے آسمان کوں کھا ئاں بھیج، جہڑا جو آسا ڈے اُگلے تے پچھلے ایمان گھن آؤں والیاں ساریاں کیتے عید جہی خوشی دا باعث بنیے، اُتے او تہی طرفوں ہک نشانی ہووے، اُتے آسا کوں روزی دُتی رکھ، تُوں تاں رزق دُیون والیاں ساریاں وچوں ودھ ہیں (۱۱۴)۔</p>
<p>115. قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزِلُهَا عَلَيْكُمْ فَيَنْ يَكْفُرُ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ</p>	<p>اُتے آکھیا، بیشک میں تہا ڈے اُتے او کوں ضرور نازل کرینداں پر اوندے بعد تہا ڈے وچوں جہڑا وی کفر والیاں گالھیں کریسی تاں میں او کوں اہجا عذاب دُیساں، جو ساریاں وچوں کہیں ہک کوں وی نہ دُٹا ہو سی! (۱۱۵)۔</p>
<p>116. وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ</p>	<p>(یاد کرو) جہڑاں اُتے پچھسی جو اے عیسیٰ ابنِ مریم کیا تیں لوکاں کوں آکھیا ہا، جو اُتے کوں چھوڑتے میکوں تے میڈی ماء دُواہیں کوں معبود بنا گھنو، او آکھسی، جو تہی ذات ایں قسم دے شرک کوں پاک ہے، میڈا ایہ کم ای نہ ہا، جو ایہو جہی گالھ آکھاں ہا، جیندے آکھن دا میکوں کوئی حق ای نہ ہا، جیکر میں ایں طرح آکھیا ہووے، تاں تیکوں ضرور پتہ ہوندا کیوں جو تُوں تاں میڈے دل دیاں ساریاں گالھیں چاٹا کھڑیں، پر جہڑا کچھ تہیڈے وچ ہے، میں نہیں چاٹا بیشک تُوں غیب دیاں گالھیں کوں چنگی طرح چاٹیں (۱۱۶)۔</p>
<p>117. مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَّا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ</p>	<p>میں انھاں کوں پیا کچھ نہیں آکھیا، سوائے اوندے جہڑے کچھ آکھن دا تیں حکم دُٹا ہویا ہا، یعنی جو اُتے دی عبادت کرو، جہڑا جو میڈا وی تے</p>

شَهِيداً مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ	شہاڈاوی رب ہے، اے جیتوڑیں میں انہاں وچ رہیاں، انہاں دی خبر رکھی رکھا ہم، وت چڈاں تیں میکوں دُنيا توں چاگھاتاں توں آپ انہاں دی خبر رکھیندا ہاویں، بلکہ توں تاں ہر شے کئوں پورا پورا خبردار ہیں (۱۱۷)۔
118. إِنَّ تَعْدِيْبَهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَادُكَ إِنَّ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	جیکر انہاں کوں عذاب ڈیویں، تاں وی ایہ تپڈے بندے ہن، جیکر توں انہاں کوں بخش ڈیویں، تاں بیشک وڈیاں طاقتاں والا تے وڈی حکمت والا ہیں (۱۱۸)۔
119. قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	اے اکھیسے، ایہ اوڈین ہے چڈاں سچ کوں سنن والیاں کوں انہاں دی سچائی دا فائدہ تھیسے، انہاں کیتے ایجے باغ ہن جنہاں تلے نہراں وگدیاں پیاں ہن، او انہاں وچ ہمیش رہسن بہسن، اے ایجیاں بندیاں کئوں ڈاڈھا خوش ہے تے او وی اے کئوں ڈاڈھے خوش ہن، ایہ یک وڈیاں مراداں حاصل کرن (داڈین) ہے (۱۱۹)۔
120. لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اے کیتے ہے بادشاہی آسماناں دی تے زمین دی، اے جہڑا کجھ انہاں وچ موجود ہے، اے اوہو ہے جہڑا ہر شے اے پوری قدرت رکھیندے (۱۲۰)۔

6- سورة الأنعام

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا وڈا مہربان تے بہوں رحم والا ہے
1.	الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِهِمْ يَعْدِلُونَ	سب تعریف اوں اے کیتے ہے، جس آسماناں کوں تے زمین کوں بٹائے، اے اندھارے تے سو جھلے کوں پیدا کیتے، ول وی کفر کرن والے لوک جنہاں کوں وی رب سنواں چاٹھہریندن (۱)۔

<p>2.</p>	<p>هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَنْتَوْنُ</p>	<p>حالانکہ اوتاں اوہے جیں تہاگوں مٹی وچوں پیدا کیتے تے ول تہاڈی جیاتی دا اجل مقرر کیتا ہوئے، تے ہک پیا مقرر شدہ اجل (قیامت) وی اوندے اختیار وچ ہے، وت وی تہاں (کافر) لوک آسہ دے متعلق شک وچ پے ہوئے ہیوے (۲)۔</p>
<p>3.</p>	<p>وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ</p>	<p>آسماناں اُتے تے زین اُتے اوہو پکڑا آسہ ہے، او تہاڈیاں لکیاں ہونیاں تے ظاہر دیاں گالھیں گوں خوب چاٹا کھڑے، اُتے چاٹا کھڑے جہڑا کجھ تہاں کمائی کریندے وڈے ہیوے (۳)۔</p>
<p>4.</p>	<p>وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ مِّنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ</p>	<p>اُتے انھاں دے رب دیاں نشانیاں وچوں کوئی وی ابھی نشانی انھاں کوہ نہیں آندی، جیں کئوں انھاں نہ چا ولایا ہووے (۴)۔</p>
<p>5.</p>	<p>فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ</p>	<p>جڈاں انھاں کوہ حقی شے (قرآن) آئے تاں اوکوں وی کوڑا ہدن، بس جلدی انھاں گوں انھاں گالھیں دے انجام دیاں خبراں پے ویسن، جنھاں اُتے ایہ کھلاں کریندن (۵)۔</p>
<p>6.</p>	<p>أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِمْ مِّن قَرْنٍ مَّكَّنَّا فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ يُمْكِنْ لَّكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّيِّئَاتِ عَلَيْهِمْ مَذْرَأًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِن تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَا هُم بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ</p>	<p>کیا انھاں نہیں ڈٹھا، جو آساں انھاں کئوں پہلے دیاں اُمتاں گوں ختم ای کر چھوڑے، جنھاں دے (اقتدار) دے پیر زین اُتے ایجے مضبوط جما ڈتے گئے ہن، جو اوہو جیسے تہاڈے پیر وی نہیں جمائے، اُتے آساں انھاں اُتے آسمان کئوں دبا دینہ وساؤں والے بدل بھیجے، اُتے نہراں بنا ڈتیاں جہڑیاں انھاں تلے و ہندیاں رہندیاں ہن، ول انھاں دے گناہاں دی وجہ کئوں انھاں گوں ختم کر چھوڑیا، تے انھاں پچھوں تازیاں اُمتاں کھڑیاں کر ڈتیاں گئیاں (۶)۔</p>
<p>7.</p>	<p>وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَابٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُّبِينٌ</p>	<p>جیکر آساں تیڈے اُتے کاغذاں اُتے لکھی ہوئی کتاب نازل کریندے، تے ایہ اوکوں ہتھ لاتے ڈیکھ وی گھندے، تاں وی جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے ضرور اہدے، جو ایہ تاں کھلا ڈلا (زرا پڑا) جادو ہے (۷)۔</p>

8.	وَقَالُوا لَا أَنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ	آتے ابدن، جو ایندے اُتے فرشتہ کیوں نہیں لہایا گیا، جیکر آساں فرشتہ لہیندے وی سہی، تاں سارا قصہ ای ٹک ویندا، اُتے انھاں کوں (نیکی کرن دی) ذری وی مہلت نہ ڏتی ویندی (۸)۔
9.	وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلْبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَّا يَلْبَسُونَ	آتے جیکر آساں فرشتہ بھیجیندے تاں وی اوکوں بندے دی شکل بٹا تے بھیجیندے ول وی جہڑا شک ایہ اوندے اُتے کریندن ولا وی ہوون شک وچ پے ویندے (۹)۔
10.	وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَخَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ	آتے تیں کئوں پہلے والے رسولاں نال وی کھلاں تھیندیاں رہیں، ہس جہڑے لوک انھاں وچوں کھلاں کریندے ہن، انھاں کوں کھلاں کرن دے انجام نے آن ویہڑیا (۱۰)۔
11.	قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ	(اے محمد) آکھ ڏے جو زمین اُتے رُو پھرتے ول ڏیکھو، جو سچ کوں گوڑ آکھن وایاں نال کیا حشر تھئے (۱۱)۔
12.	قُلْ لِّمَن مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْزِيَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	انھاں کئوں پچھو، جو آسماناں وچ تے زمین وچ جہڑا کجھ ہے او کیندا ہے؟ آکھ ڏیو، جو ایہ سب کجھ آسہ دا ہے، ایندے باوجود اوں رحم تے کرم کوں آپئیں ذات اُتے لازم کر رکھیا ہونے، اوئساں ساریاں کوں قیامت دے ڏنہ ضرور کٹھا کر یسی تے ایں ڳالھ وچ ذری وی شک کائے نہیں، پر جنھاں لوکاں آپئیں آپ کوں گھائے وچ پاتا انھاں تاں ایمان گھن وی نہیں آوئاں (۱۲)۔
13.	وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	آتے او سب کجھ اوندہ ہے جتی کجھ رات دے آندھارے وچ تے ڏنہ دے سو جھلے وچ وسدا رسدا پے، اُتے او چنگی طرح سُنڊا تے ڄاڻدا کھڑے (۱۳)۔
14.	قُلْ أَغْيَرُ اللَّهِ أَمْ تَخْذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا	(اے محمد) آکھ ڏے جو یں خُدا دے سوا کہیں غیر کوں آپئاں یارتے مدگار کیوں بٹا گھئاں، چڙاں جو آسماناں کوں تے زمین کوں بٹاؤن والا

	يُطْعَمُ قُلُوبُ الَّذِينَ أُؤْمِنُوا أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُسْهَكِينَ	وی اُوہو ہے تے اُوہو ساریاں کُوں کھاوٹ پھونٹ کُوں ڈیندے پَر اُوں کہیں کُنوں نہیں کھادا، آکھ ڈے جو میکوں تاں حکم تھئے جو یں ساریاں کُنوں پہلے اسلام کُوں مَن گھنٹ والا بٹاں، آتے ایہ وی جو یں مشرکاں وچوں نہ تھی و نچاں (۱۴)۔
15.	قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ	(اے محمد) آکھ ڈے جیکریں آپئیں رَبِّ دِی نافرمانی کراں، تاں میکوں تاں وڈے (خوفناک) پُٹنہ دے عذاب کُنوں ڈر لگدے (۱۵)۔
16.	مَنْ يُصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَ مَزِيدٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ	جیں شخص کُنوں اُوں ڈپنہ دا عذاب ہٹا گھدا گیا، تاں سمجھو جو اوندے اُتے رَحْم تے کرم کیتا گئے، اُتے ایہ ہک وڈی کامیابی (نجات) ہے (۱۶)۔
17.	وَإِنْ يَسْأَلْكَ اللَّهُ بَعْضُ فَلَكَ شَفَعُ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَسْأَلْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اُتے جیکر آسہ تیکوں کہیں مصیبت وچ گھت ڈیوے، تاں اُوکوں اُوں کُنوں سوا پیا کوئی نہیں ہٹا سگدا، اُتے جیکر تیتھ دے نال کوئی چڑنگائی تھیندی پئی ہے تاں (آسہ کُوں) تاں ہر شے اُتے پوری قدرت ہے (۱۷)۔
18.	وَهُوَ الْغَايُ فَتُوقِ عِبَادَهُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ	اُتے او آپئیاں بندیاں اُتے ہوں زبردست اختیار رکھٹ والا ہے، اُتے وڈی دانائی والا تے پوری خبر رکھٹ والا ہے (۱۸)۔
19.	قُلْ أَيْ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ لَأُنْذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَدَعَ إِلَيْكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ آلِهَةً أُخْرَى قُلْ لَأَشْهَدَنَّ قُلُوبَنَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ	پُچھو! جو کیندی گواہی ساریاں تُوں و دھ ہے؟ بلکہ آکھ ڈے جو آسہ دِی ! جہڑا جو میڈے اُتے تہا ڈے درمیان گواہ ہے، اُتے ایہ قرآن میڈے اُتے ایں واسطے وحی دے ذریعے لہایا گئے تاں جو یں ایندے نال تہا کُوں اُتے جیں توڑیں ایں بچ سگے، ڈراواں، کیا تھساں سچ مچ ایہ گواہی ڈے سگدو، جو آسہ دے نال ہئے وی معبود ہن، آکھ ڈے جو یں تاں ایں گالھ دِی گواہی نہیں ڈے سگدا، بلکہ آکھ ڈے، جو اصل وچ اُوہو پکو معبود ہے، اُتے یں اُوں کُنوں بری ہاں جیکوں تھساں (آسہ دا)

		شریک بٹیندو (۱۹)۔
20.	الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	جنہاں لوکاں کوں آساں ایہ کتاب بھیجی ہے، او ایکوں ایویں سُنچیندن، جیویں آپنیاں پتراں کوں سُنچیندن، پس جنہاں ہر طرح آپنیں آپ کوں گھائے وچ گھتیا ہوئے، پس اوہے ایمان نہیں گھن آندے پے (۲۰)۔
21.	وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ	بھلا اوں کئوں زیادہ کوں ظالم تھی سبکدے، جہڑا اُس اُتے بہتان پدھے یا وِت اوندیاں نشانیاں کوں کوڑیاں آکھے، بیشک ایہ ظالم لوک کڈائیں نجات (بھلائی) نہیں پاسبکدے (۲۱)۔
22.	وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبِعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا آيِنَ شِرْكَائِكُمْ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ	آتے جہڑے ڈینہ آساں انہاں ساریاں کوں گٹھا کریسوں تاں مشرک لوکاں کئوں پچھسوں، جو تہاڈے بٹائے ہوئے شریک کڈے گپن تھاس جنہاں دا وڈا زعم رکھندے ہاوے (۲۲)۔
23.	ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ	تاں انہاں کئوں کوئی بہانہ نہ بٹ سبکسی، پس ایہو کجھ آکھیسن، آساڈے رب آ، اُس دی قسم، آساں شرک کائے نہ کریندے ہاسے (۲۳)۔
24.	انْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ	ڈیکھ تاں سہی! انہاں آپنیں آپ اُتے کججا کوڑ چا پدھے، آتے انہاں جہڑا کجھ بہتان پدھے، انہاں دے کہیں کم نہ آسبکسی (۲۴)۔
25.	وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	انہاں وچوں کجھ ایہجے وی ہن، جہڑے ظاہری طور تے تیتھی گالھ سُنن، پر آساں انہاں دے دلاں تے پردے گھت چھوڑن، ایں گالھوں او کجھ وی نہیں سمجھدے، آتے انہاں دے کناں وچ پوڑ گھت ڈتے، آتے جیکر ایہ ہر ہک نشانی ڈیکھ وی گھن، تاں وی اوندے اُتے ایمان کائے نہ گھن آسن، ایہ لوک ایہ توڑیں آگپن جو تیتھے کولھ آئدن تاں تیتھے نال جھیرا گھت ڈیندن، بلکہ جنہاں لوکاں حق کئوں انکار کیتا ہوئے ایہو کجھ آئدن، جو ایہ (قرآن) تاں پس پرائیاں لوکاں

26.	وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْأَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ	اتے پنہاں گوں وی ایس کنوں روکیندن، تے خود وی پرے بھجن، (انہاں گالھوں) او آپئیں آپ دے سوا پنہاں کہیں گوں وی تباہ نہیں پے کریندے پر ایہ ایس گالھ گوں اصلوں نہیں سمجھدے (۲۶)۔
27.	وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتُنَا نُرَدُّ وَلَا نَكْذِبُ بَيِّنَاتٍ رَبَّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْبُؤْسِينَ	توں انہاں کوں (اوں ویلے) ڈیکھیں جڈاں او دوزخ دے سامئیں کھڑے کیتے ویسن، (اوں وقت) اکھیں چنگی گالھ ہے، جو آسا کوں ولا دُیا وچ بھیج دُتا ونجے تاں جو آساں آپئیں رب دیاں نشانیاں گوں کوڑا نہ کروں تے مومنوں وچوں بٹ و نچوں (۲۷)۔
28.	بَلْ بَدَأَهُمْ مَّا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ	(ایہ ایس گالھوں ہے) جو ایہ پہلے جہڑی شے گوں لکیندے ہن، انہاں اتے ظاہر تھی چکی ہو سی، پیا ایہ جو جیکر انہاں گوں دُیا تے ولا بھیجا وی ونجے، تاں جہڑے گناں کنوں انہاں گوں ہٹکیا ہویا ہا، اوہے کرن لگ پوسن، لیندے وچ کوئی شک کائے نہیں جو ایہ تاں اصلوں کوڑ مریندن (۲۸)۔
29.	وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا أَحْيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِبَعُوثِينَ	(ایہے تاں) اہدن جو آساڈی حیاتی تاں محض دُیا اتے دی حیاتی تئیں ہے اتے آساں ولا کائے نہ جیوائے ویسوں (۲۹)۔
30.	وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبَّنَا قَالَ فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ	کاش، توں ڈیکھ گھندا جو جڈاں ایہ آپئیں رب دی پیشی وچ کھڑے کیتے ویسن، او انہاں کنوں پچھسی، جو کیا ایہ (ولا جیواؤں) حقیقت کائے نہیں، تاں اکھیں، کیوں کائے نہیں! آساں تاں آپئیں رب دی قسم وی کھاندے ہیں ہس انہاں گوں او آکھسی اوندے عذاب دامرہ چکھو، جہڑی حقیقت کنوں انکار کریندے ہاوے (۳۰)۔
31.	قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا	بس گھائے وچ آگئے او لوک جنہاں اسد دے اگوں پیش ہووٹ گوں کوڑ سمجھی رکھیا ہا، ایہ توڑیں جو اچاچیت آکھڑسی انہاں دے سامئیں

	<p>يَحْسَبَنَّ عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيْهَا وَهُمْ يَحْسِلُوْنَ اَوْ ذَرُّهُمْ عَلٰى ظُهُورِهِمْ اَلَا سَاءَ مَا يَزُرُوْنَ</p>	<p>قیامت! تاں ول آکھن لگ پوسن، جو آسا کوں افسوس ہے جو آساں کوں ایں سلسلے وچ وڈی کوتاہی تھنی ہے، ول ایہ ہو سن تے انھاں کنڈیں اُتے آپئیں گناہاں دے بار چاتے ہوئے ہو سن پتہ ہو وی جو جہڑا بار انھاں چاتا ہویا ہو سی، پھوں بھارا بار ہو سی (۳۱)۔</p>
<p>32.</p>	<p>وَمَا الْحَيٰۤاةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ وَلَلْآٰرُ الْآٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ</p>	<p>اُتے کجھ نہیں ایں دُنیا اُتے دی حیاتی! پس ہک کھیڈ ہے، تے ہک شغل ہے دراصل آخرت والا گھر انھاں دے کیتے پھوں چٹنگا ہو سی، جہڑے خدا کوں ڈردن (پرہیزگار بن) کیا ٹھاگوں اتنی گالھ وی سمجھ نہیں آندی؟ (۳۲)۔</p>
<p>33.</p>	<p>قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهٗ لَيَخْرُجُكَ الَّذِي يَقُولُوْنَ فَاِنَّهُمْ لَا يَكْدِبُوْنَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِيْنَ بِآٰيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ</p>	<p>(اے رسول) آساں چاندے پیسے، جو تیکوں موندھا کر ڈیندی ہے ہر گالھ جہڑی ایہ کریندن، پر ایہ لوک تیکوں گواہی نہیں کریندے، بلکہ ایہ ظالم لوک تاں آسے دیاں نشانیاں (آیاتاں) کوں انکار پئے کریندن (۳۳)۔</p>
<p>34.</p>	<p>وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ فَصَبْرُوْا عَلٰى مَا كُذِّبُوْا وَاَوْذُوا حَتّٰى اَتَاهُم نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّل لِّكَلِمٰتِ اللّٰهِ وَلَقَدْ جَاۤءَكَ مِنْ نَّبِیِّ الْمُرْسَلِيْنَ</p>	<p>تے تئیں کوں پہلے وی رسولاں کوں گواہی دینا ویندا رہیے، ول وی او انھاں دے گواہی اُتے انھاں دے اذیت ڈیو اُتے صبر کریندے رہیے، اتنے توڑیں جو انھاں کو لھ آسا ڈی بددیندی ہئی، اُتے آسے دے کلام (احکام) کوں بدل والاکوئی وی نہیں جَمیا، اُتے تیدے کو لھ انھاں رسولاں دے حالات بچ چکین (۳۴)۔</p>
<p>35.</p>	<p>وَإِنْ كَانَ كِبَرَ عَلَيْكَ اِعْمِ اَصْهُم فَاِنْ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِی الْاَرْضِ اَوْ سُلْبًا فِی السَّاءِ فَتَأْتِيْهِمْ بَاۤیۡةٌ وَّلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَجَبَعَهُمْ عَلٰى الْهُدٰى فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْجَاهِلِيْنَ</p>	<p>ول وی جیکر تیکوں انھاں دا مُنہ پھیر و نچ وڈا ڈکھ ڈیندے، تاں وت تیدے وچ و سکت ہے، تاں زمین وچوں کوئی سُرنگ گولھ گھن یا آسماناں تئیں کوئی پوڑی لا گھن تے ول انھاں کو لھ کوئی نشانی (معجزہ) گھن آ، پر آسے چہندا تاں ساریاں کوں ہدایت دے راہ اُتے گھن آندا، بس توں تاں انھاں جاہلاں وچ نہ رل و نچ (۳۵)۔</p>

36.	إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالسُّوقَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ	البتہ (دعوتِ حق) اُسے لوک قبول کریندین جہڑے (توجہ نال) سُنْدِن، پیا ایہ جو مُردیاں کُوں اَسہ وَلَا جیو یسی ! تے وَل اُوندے کولھ اُنھاں کُوں گھن آیا ویسی (۳۶)۔
37.	وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنْزِلَ آيَةً وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے اُہْدِن جو اِیں (رسول) کولھ اُوندے رَبِّ دِی طرفوں کوئی نشانِی کیوں نہیں لہائی گئی، اُکھ ڈے جو اَسہ کوئی وی نشانِی (معجزہ) لہاؤں دِی پوری قدرت رکھیندے پر اُنھاں وچوں ڈھیر لوک اتنی گالھ وی نہیں چاندے سمجھدے (۳۷)۔
38.	وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّ طُنًا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ	اُتے زین اُتے ٹرٹ پھرٹ والے جانور تے او پکھی جہڑے آپییاں ڈوں کھنجاں نال اُڈدے وَدِن تے تُساں وانگوں گروہاں (اُمّتاں) وچ وَنڈے ہوئِن اَساں کتاب (لوحِ محفوظ) وچ لکھن ویلے اُنھاں دے متعلق کوئی شے نہیں چھوڑی بہر حال ایہ سارے آخر آپئیں رَب کولھ کٹھے کیتے ویسِن (۳۸)۔
39.	وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي الْظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ يَشَاءِ يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	اُتے جنھاں لوکاں آساپییاں نشانیاں کُوں کوڑا اکھیا، او اَندھیا راں وچ گھرے ہوئے، تے بوڑے تے گونگے تھی گین، جیکوں اَسہ چہندے گمراہ کر ڈیندے اُتے جیکوں اَسہ چہندے اُوکوں سَدھے راہ تے لا ڈیندے (۳۹)۔
40.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمْ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	(کافراں کُوں) اُکھ، بھلا سوچو تاں سہی، جیکر تہاڈے اُتے اَسہ دا عذاب آوے یا قیامت آوے کیا وَل وی اَسہ کئوں سوا کہیں ہتے کُوں سڈپسو ! جیکر بولن دِی ہمت ہے (تاں جواب ڈیوؤ) (۴۰)۔
41.	بَلْ إِلَٰهَاتُهُمْ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشِيرُ كُونَ	تُساں تاں (مصیبت ویلے) ہو کُوں سڈپندے وے، وَل جیکر او چہندے تاں اُوں ڈکھ کُوں جہڑے کیتے اُوکوں سڈپندے وے، تُساں کئوں ہٹا ڈیندے، پیا ایہ جو جنھاں کُوں اُوندا شریک بٹیندے وے،

		اُنھیں کوں اَصْلُوں و سار ڈیندو (۴۱)۔
42.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَاتَّخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَمَّرُونَ	اَتے (اے رسول) اَساں تیں کنوں پہلے والیاں اُمّتاں دو وی رسول بھیجے ہاے، ہس اَساں اُنھیں کوں سختیاں تے بیماریاں وچ گھت ڈیندے ہاے تاں جو او عاجزی اختیار کرن (۴۲)۔
43.	فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	اَتے جڈاں اُنھیں اَتے اَساڈا عذاب آندا ہا، تاں نہ ایہ عاجزی اختیار کریندے ہن، بلکہ اُنھیں دے تاں دل وی سخت تھی گئے ہن، پیا ایہ جو شیطان اُنھیں کماں کوں سوہناں کرتے ڈیکھندا ڈسیندا ہا جہڑے بھیڑے کم او کریندے ہن (۴۳)۔
44.	فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بِغْتَةٍ فَاذَا هُمْ مُبْلِسُونَ	جڈاں اُنھیں اُوں نصیحت کوں بھلا ڈتا، جہڑی اُنھیں کوں کیتی گئی ہئی، تاں ول اَساں اُنھیں اَتے ہر شے دے دروازے کھول چھوڑے ایہ اُنھیں (نعمتاں) کنوں جہڑیاں اَساں ڈیتاں ہن مغرےج گئے، تاں اَساں اُنھیں کوں اچاچیت پکڑ وچ گھن آیوے، ہس او حیران تے مایوس تھی تے رہ گئے (۴۴)۔
45.	فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	ہس اَساں اُنھیں لوکاں دی پاڑ پٹ چھوڑی، جنھاں کہیں تے ظلم کیتے، ول ایہ ہے جو ساری تعریف اَسے کیتے ہے جہڑا ساریاں جہاناں کوں پلیندا کھڑے (۴۵)۔
46.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَخَذَ اللَّهُ سَبْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِهِ انْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذِفُونَ	(اے رسول) اُنھیں کافراں کوں اکھ، کیا تساں ایہ وی سوچتے جو جیکر اَسے تہاڈے سُنّ تے تہاڈے ڈیکھن والیاں شتیں تساں کنوں گھس گھنے اَتے تہاڈے دلاں تے مہر لا ڈیوے تاں اَسے کنوں سوا پیا کھڑا معبود ہے جہڑا تہاکوں ایہ شتیں ولوا ڈیسی ڈیکھ تاں سہی میں آپئیں آیاتاں کیں کیں طرح سمجھینداں ول وی ایہ لوک مُنہ پھیر گھندن (۴۶)۔

47.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الظَّالِمُونَ	ایہ وی اُکھ ڈے، جو کیا تُساں ایہ وی سوچتے جو جیکر اُسے عذاب ٹہا ڈے اُتے اُچاچیت یا چتا تے آونجے، تاں کیا ظالماں کوں چھوڑتے بھلا کوئی بنے ہلاک کیتے ویسن (۴۷)۔
48.	وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	اُتے اُساں رسولاں کوں نہیں بھیجندے سوائے ایندے جو او خوشخبری سُناوٹ والے تے ڈراوٹ والے تھی تے رہن، پس جہڑے کوئی ایمان گھن آئین، تے سدھر ویندن تاں ایجیاں لوکاں کوں نہ ڈر ہوسی، تے نہ او مونجھے تھیں (۴۸)۔
49.	وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَسُفُّهُمْ العَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ	پر جہڑے لوک اُساڈیاں آیاتاں کنوں انکار کریندن تاں اُنھاں اُتے عذاب آسی، کیوں جو او نافرمانی کریندن (۴۹)۔
50.	قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِن أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ	(ایہ وی) اُکھ ڈے، جو میں ٹہا کوں نہ تاں ایہ اکھینداں، جو میڈے کولھ اُسے دے خزانے ہن، اُتے نہ میں غیب (دا علم) چاٹداں، اُتے نہ ٹہا کوں اکھینداں، جو میں کوئی (نیک پاک) فرشتہ ہاں، میں تاں او ہو کجھ کریندا جہڑا کجھ میکوں وحی دے ذریعے اکھیا ویندے، اُنھاں کنوں پچھ، جو کیا آندھاتے سوچا کھا ہو جیہ ہوندن تُساں ایہ گالھیں سوچیندے کیوں نہوے؟ (۵۰)۔
51.	وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ	اُتے ڈرا ایں (قرآن) نال اُنھاں لوکاں کوں جہڑے ایں ڈر وچ رہندین، جو او آپئیں رب دے سامئیں پیش کیتے ویسن، چڈاں جو اوں کنوں سوا پیا کوئی نہ اُنھاں دایار ہوسی، تے نہ سفارشی □ کیوں نہ ایں گالھوں پرہیزگاری اختیار کر گھنن (۵۱)۔
52.	وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ	اُتے (آپ کنوں) پرے نہ ہٹا اُنھاں لوکاں کوں جہڑے آپئیں رب کنوں سویرے وی، تے شام کوں وی دعائیں منگدن اوندی رضا دے طالب ہن اُنھاں دے حساب ثواب وچوں نہ توں کہیں شے دا ذمے

<p>دار ہیں تے نہ اوتیڈے حساب ثواب وچوں کہیں شے دے دے دار ہن، جیکر تیں انھاں کوں بھجا چھوڑیا تاں توں ظالماں وچوں گنیا ویسیں (۵۲)۔</p>	<p>حَسَابُكَ عَلَيْهِمْ مِّنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونُ مِنَ الظَّالِمِينَ</p>	
<p>آتے ایس طرح آساں بعض لوکاں دی آزمائش پنھاں لوکاں نال کیتی رکھی تاں جو او آکھ سگن، جو کیا آساں وچوں ایہے (غریب) لہجے نس جنھاں تے آسہ فضل تے گرم کیتے بھلا ڈسو آسہ شکر کرن والیاں کوں چنگی طرح نہیں چاٹا کھڑا (۵۳)۔</p>	<p>۵۳. وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِن بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ</p>	
<p>آتے چڑھاں تیڈے کوہ ایجے لوک آون جہڑے آساڈیاں آیاتاں کوں منیندن تاں انھاں کوں آکھ جو تہاڈے اتے سلامتی ہووے، تہاڈے رب نے آپٹیں طرفوں رحم و کرم کرن لازم کر گھدے، جیکر تہاڈے وچوں کوئی نادانی دی وجہ کٹوں کوئی براگم کر پے تے اوندے بعد توبہ چا کرے، اتے سدھر ونجے تاں آسہ تاں بخشش ہارتے ہوں رحم والا ہے (۵۴)۔</p>	<p>۵۴. وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَلَنَنُفِّخَنَّهُ غُفُورًا رَّحِيمًا</p>	
<p>آتے ایس طرح میں آپٹیاں نشانیاں کھول کھول تے ڈسینداں، تاں جو گنہگاراں دی ہر (چال) داوی صاف صاف پتہ لگ ونجے (۵۵)۔</p>	<p>۵۵. وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ</p>	
<p>آکھ ڈے، جو میکوں ہٹکیا گئے جو میں انھاں دی عبادت نہ کراں، جنھاں کوں تہاں آسہ دے سوا (مدد کیتے) سڈیندے وے، آکھ ڈے میں، تہاڈیاں بیہودہ خواہشاں اتے نہیں چل سگدا، نہ تاں میں ضرور گنہگار تھی ویساں، تے ول میں ہدایت پاوٹ والیاں لوکاں وچوں وی نہ گنیا ونج سگساں (۵۶)۔</p>	<p>۵۶. قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قُلْ لَّا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذْ أَوْمَأْنَا مِنَ الْهَادِينَ</p>	
<p>(اے رسول) آکھ ڈے، جو میں آپٹیں رب دی طرفوں (بھیجی ہوئی) ہک روشن دلیل اتے قائم ہاں، پر تہاں اوکوں کوڑا آکھی رکھدے وے،</p>	<p>۵۷. قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُم بِهِ مَا عِنْدِي مَّا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ</p>	

	<p>الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ</p>	<p>میڈے اختیارِ وِج اوشے کائے نہیں جیندے کیتے تئساں ہوں اُہلے وے، کہیں وی حکم کرن دا پورا اختیار تاں آسہ کولہ ہے اوتاں حق گالھ کوں بیان کریندے آتے اوہو ساریاں کنوں ودھ فیصلے کرن والا ہے (۵۷)۔</p>
<p>58.</p>	<p>قُلْ لَّوْ أَن عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِّى الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ</p>	<p>(ایہ وی) اکھ ڈے جو تئساں جہڑی شے کیتے اُہلے وے، او میڈے وس وِج ہوندی تاں تہاڈے تے میڈے درمیان (کڈاں دا) فیصلہ تھی گیا ہو وے ہا، آتے آسہ ظالماں کوں چنگی طرح چاٹا کھڑے (۵۸)۔</p>
<p>59.</p>	<p>وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا أَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ</p>	<p>آتے اوندے کولہ وی غیب دیاں کنجیاں ہن، جنھاں (دے خزانیاں) کوں اوندے سوا کوئی نہیں چاٹا، آتے اوتاں جو کجھ خشکی تے ہے، تے جو کجھ پاٹیں وِج ہے خوب چاٹا کھڑے، آتے کوئی پتر ایویں کائے نہیں ڈھنڈا جیندا اوکوں پتہ نہ ہو وے، آتے نہ کوئی ابجا داٹاں زمین دیاں اُڑاں (اندھاریاں) وِج ہوندے، آتے نہ کوئی ابجی سنی یا سکی شے ہے، جہڑی اوندی ہک روشن کتاب وِج درج نہ ہو سے (۵۹)۔</p>
<p>60.</p>	<p>وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>آتے اوہو ہے جہڑا رات کوں تہاڈی روح قبض کر گھندے، آتے جہڑا کجھ تئساں ڈپتہ کوں کریندو کماندو، او وی خوب چاٹا کھڑے، اوہو ول تہا کوں پتہ ڈپتہ جگا ڈیندے تاں جو تہاڈی حیاتی دا دھاگہ پورا تھی وے آخر کار تئساں ہوں دو وِج نہیں، ول او تہا کوں ڈسیسی، جہڑے جہڑے عمل تئساں کیتے ہو سِن (۶۰)۔</p>
<p>61.</p>	<p>وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْعَلُونَ</p>	<p>آتے او آٹیاں بندیاں آتے پوری قدرت (غلبہ) رکھیندے، آتے تہاڈے آتے تہاڈا پتہ سدھ رکھن والا بناتے بھیجیندے، ایہ توڑیں جو تہاڈے وچوں کہیں ہک دی اجل آویندی ہے، تاں آساڈے بھیجے ہوئے (فرشتے) اوندو روح قبض کر گھندن، آتے کہیں قسم دی کمی بیشی</p>

62.	ثُمَّ رُدُّوْا اِلَى اللّٰهِ مَوْلَاهُمْ الْحَقُّ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحَاْسِبِيْنَ	وَل ساریاں گوں اُسے دو، جہڑا جو اُنھاں دا حقیقی مالک ہے وَلایا ویسی، سُن گھنوا! جو کہیں وی فیصلے دا اختیار ہوندے کو لھ ہے، تے او حساب گھنن وچ سب کُنوں تکھا ہے (۶۱)۔
63.	قُلْ مَنْ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لِّئِنْ اَنْجَاْنَا مِنْ هٰذِهِ لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الشَّاكِرِيْنَ	پچھوتاں سہی، جو بھلاٹھا کوں خشکی تے سمندر دے اندھاریاں (خطریاں) وچوں گوں کڈھیندے، جڈاں جو اُوں کُنوں وڈی عاجزی نال تے آپٹیاں کُنوں لک لک تے دُعائیں منگدو، جو جیکر اُسے اَسا گوں انھاں (بلائیں) وچوں کڈھے چا، تاں اَساں ضرور شکر گزاراں وچوں تھی ویسوں (۶۲)۔
64.	قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْكُرُوْنَ	آکھ ڈے، جو اُسے ای ہے، جہڑاٹھا کوں اُنھاں (بلائیں) وچوں تے ہئی ہر سختی وچوں کڈھیندے وَل وی تُساں شرک کرڻ لگ پوندو (۶۳)۔
65.	قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰى اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتَ اَرْضِكُمْ اَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضُكُم بِاَسْ بَعْضٍ اَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرَفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ	آکھ جو او ایں گالھ دی پوری قدرت رکھیندے، جو ٹھاڈے اُتے ٹھاڈے سِراں (آسماناں) کُنوں، یا ٹھاڈے پیراں (زمین) تلوں عذاب گھن آوے، یا ٹھاڈے مختلف فرقے بنا ڈیوے اُتے تُساں وچوں کہیں بے نال لڑن جھگڑن دامنہ چکھاوے، ڈیکھ! جو اَساں آیاتاں گوں کیں کیں طرح کھول تے بیان کریندوں جو او سمجھ وُجھن (۶۴)۔
66.	وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لِّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ	تیڈی قوم ایکوں کوڑ آکھینے، حالانکہ ایہ (قرآن) تاں ہک حقیقت ہے، آکھ ڈے، جو یں ٹھاڈے اُتے انھاں گالھیں کیتے کوئی داروغہ نہیں مقرر کیتا گیا (۶۵)۔
67.	لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ	کہیں خبر دے وقوعے کیتے ہک وقت مقرر ہوندے جیندی حقیقت دا ٹھا کوں جلدی پتہ لگ ویسی (۶۶)۔
68.	وَإِذَا رَأٰی الَّذِیْنَ یَخْوَضُوْنَ فِیْ آیَاتِنَا	اُتے جڈاں تُوں اُنھاں لوکاں گوں اَساڈیاں آیاتاں اُتے اعتراض

<p>فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ</p>	<p>کریندا دیکھیں تاں بس انہاں کٹوں مٹہ چا ولایا کر، تاں جو او کہیں ہی گالھ وچ رُدھج و نچن، جیکر شیطان تیکوں ایہ گالھ بھلوا ڈیوے، تاں یاد آوٹے انہاں ظالماں دی قوم دے رلے نہ بہنویں (۶۸)۔</p>
<p>69. وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَٰكِنْ ذِكْرًا لِّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ</p>	<p>آتے انہاں لوکاں دے حساب کتاب وچوں، جہڑے جو پرہیزگار ہن، ٹہاڈے آتے کہیں شے دی ذمہ داری کائے نہیں، البتہ نصیحت کر چھوڑن دی ہے، شاید ایہ لوک وی پرہیزگار بن و نچن (۶۹)۔</p>
<p>70. وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهِ أَن تُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلُّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَبِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ</p>	<p>آتے انہاں لوکاں کٹوں پرے رہ جنہاں آپٹیں دین کٹوں کھڈتے مشغلہ بٹایا ہونے، آتے جنہاں کٹوں دُنیا دی حیاتی دھوکے وچ سٹیا ہونے، ٹوں انہاں کٹوں (ایں حقیقت دی) نصیحت کیتی رکھ، جو ہر کوئی آپٹیں عملاں دی وجہ کٹوں (عذاب وچ) پھسدے (جہڑے پٹن) آسہ دے سوا نہ تاں کوئی اوند اولی وارث ہو سے تے نہ سفارشی، آتے جیکر او آپٹیں بد عملاں دے بدلے ہر قسم دی شے وی ڈیوے تاں وی اُوں کٹوں قبول نہ کیتی ویندی پئی ہووے، ایہے لوک ہن جہڑے جو آپٹیں عملاں دی وجہ کٹوں عذاب وچ سٹئے ہونے ہو سَن، انہاں دے پیوٹ کیتے اُبلدا پاٹیں ہے تے دردناک عذاب ہے، ایہ ایں گالھوں جو او کفر کریندے ہن (۷۰)۔</p>
<p>71. قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانًا لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ انْتَظِرْ</p>	<p>انہاں کٹوں پچھ، جو کیا آسہ کٹوں سوا کہیں ایجی شے کٹوں (ند کیتے) سڈوں، جہڑی نہ آسا کٹوں فائدہ پچا سگے تے نہ نقصان آتے جڈاں آسہ ہدایت وی کر پٹی ہے تاں ول وی اُوں شخص دی طرح پچھلے پیریں ول و نچوں، جیکوں شیطاناں دُنیا تے سدھے راہ کٹوں بھلوا اچھوڑے، تے او رلدا ودا ہووے، جڈاں جو او کٹوں سنگتی سڈیندے پے ہووَن،</p>

72.	وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ	جو اڑے ہدایت والے پاسے آؤنچ ! اکھ ڈے جو بیشک ہدایت تاں او ہے جہڑی اُسہ ڈیوے، آتے آسا کوں تاں ایہ حکم دُٹا گئے جو آساں سارے جہاناں دے پالٹ ہار دے فرمانبردار ہن و نچوں (۷۱)۔
73.	وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ	آتے او (اُسہ) اوہو ہے، جیں آسماناں کوں تے زین کوں ٹھیک ٹھیک پیدا کیتے، آتے جہڑے دُٹے اکھیسے جو (اے قیامت !) آؤنچ تاں او ہوں ویلے آویسی، اوند اکھیاں برحق ہے، آتے اوندی بادشاہی (اقتدار) ہوسی، جہڑے دُٹے جو صُور پھوکیا ویسی، او آں دُٹھیاں تے دُٹھیاں ششیں کوں چاٹا کھڑے، آتے اوہودانا، پوری طرح جاٹ سچاٹ والا ہے (۷۳)۔
74.	وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ آزَرَ أَتَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	آتے جڈاں ابراہیم آپنیں پیو کوں اکھیا، جو کیا توں بتاں کوں آپٹاں معبود بیٹنیں، میں تاں تیکوں تے تیڈی قوم کوں کھلی گمراہی وچ دیکھدا وڈاں (۷۴)۔
75.	وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ	آتے ایویں ای آساں ابراہیم کوں آسماناں تے زین دی بادشاہی (دا انتظام) دیکھیندے ہاسے، تاں جو او یقین رکھن والیاں وچوں تھی وئے (۷۵)۔
76.	فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ	بس جہڑے ویلے رات او کوں ولھیٹ گھدا، تاں اوں ہک تارہ دُٹھاتے آکھیس جو ایہ میڈا رب ہے، ول جڈاں او لہہ گیا تاں آکھیس جو میں لہن پڈن والیاں نال پیار نہیں کر سگدا (۷۶)۔
77.	فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي	ول اوں چمکدے ہوئے چندر کوں (اُبھر دا) دُٹھاتاں آکھیس جو لہو ای

<p>ہے میڈا رب! بس چڑاں او وی لہ گیا، تاں آکھس جو جیکر میڈا رب ہدایت نہ کیتی رکھے، تاں میں وی ضرور گمراہ لوکاں دی قوم وچ شامل تھی و نچئیں (۷۷)۔</p>	<p>فَلَمَّا أَفْلَحَ قَالَ لَنْ يَمُودِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ</p>
<p>ول سمجھ گوں چمکدا ہو یا ڈٹھس، تاں آکھس بس لہو ای ہے، میڈا رب کیوں جو ایہ ساریاں کٹوں وڈا ہے، ول چڑاں او وی لہ گیا، تاں آکھس اے میڈی قوم (دے بھراؤ) میں ساریاں کٹوں بیزا رہاں جنھاں گوں ٹساں (آسہ دا) شریک بیئندو (۷۸)۔</p>	<p>78. فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَازِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفْلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَشْتَرُونَ</p>
<p>بیشک میں آپناں رخ اصلوں اوندی طرف پھیر ڈتے، جیں آسماناں تے زمین گوں پیدا کیتے، اتے میں شرک کرٹن والیاں وچوں اصلوں کائے نمھیں (۷۹)۔</p>	<p>79. إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ</p>
<p>اوندی قوم اوندے نال مجتہاں کیتیاں، تاں اوں آکھیا، ٹساں آسہ دے معاملے وچ میڈے نال مجتہاں کریندو، حالانکہ خود ہوں میگوں سدھے راہ تے لائے، جنھاں گوں ٹساں اوند ا شریک بیئندے وے، میں انھاں کٹوں اصلوں نمھیں ڈردا، سوائے اوندے جیں کٹوں میڈا رب (میڈا ڈرٹ) چھوے، میڈے رب تاں آپئیں علم نال ہر شے گوں گھیریا ہوئے کیا وت وی ٹساں نصیحت گوں نہوے مینندے (۸۰)۔</p>	<p>80. وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ</p>
<p>بھلا میں انھاں کٹوں کیوں ڈراں جنھاں گوں ٹساں اوند ا شریک بیئندے وے، چڑاں جو ٹساں تاں ایس گالھ کٹوں وی نہوے ڈردے، جو انھاں گوں آسہ دا شریک بٹا گھندو، چڑاں جو آسہ انھاں دے متعلق ٹھاڈے کولھ کوئی دلیل (سند) نہیں نازل کیتی، بھلا آساں ڈوں فریقاں وچوں کہڑا آمن تے دلی اطمینان دا زیادہ حقدار ہے (ڈسو) جیکر ٹھاگوں کوئی پتہ ہے تاں (۸۱)۔</p>	<p>81. وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُكُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَمَّا الْفَارِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ</p>

82.	الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ	در اصل جہڑے لوک ایمان گھن آئن، اُتے آپئیں ایمان گوں ظلم تے زیادتی نال نہیں رلایا و نچایا، ایہے ای او لوک ہن جنہاں کیتے امن تے دلی اطمینان ہے اُتے ایہے ہدایت پاؤن والے ہن (۸۲)۔
83.	وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَذْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ	اُتے ایہ ہئی اساڈی حجت (دلیل) جہڑی جو آساں ابراہیم گوں اوندی قوم دے مقابلے کیتے ڳئی، آساں جیکوں چہندے ہن اوندے درجات ودھا ڳیندے ہن بیشک تیڈا رب ہوں دانا، ہر کہیں گوں چنگی طرح جائز والا ہے (۸۳)۔
84.	وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	اُتے آساں اوکوں اسمعیل (پتر) تے یعقوب (پوترا) جہی اولاد ڳئی، ہر کہیں گوں اوں سدھے راہ تے چلایا، جیندے اُتے آساں پہلے نوح گوں چلایا ہا، اُتے اوندی نسل وچوں داؤد، سلیمان، یوسف، موسیٰ تے ہارون گوں وی (چلایا) اُتے ایں طرح نیک کم کرن والیاں گوں آساں آبر (جزا) ڳیندے ہن (۸۴)۔
85.	وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ	اُتے زکریا، یحییٰ، عیسیٰ، تے ایلاس گوں وی (ہدایت ڳئی) ! ایہ سارے نیک لوکاں وچوں ہن (۸۵)۔
86.	وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ	اُتے اسمعیل، الیسع، یونس، تے لوط گوں وی (ہدایت ڳئی) اُتے انہاں ساریاں گوں آساں ساریاں جہاناں اُتے فضیلت (بزرگی) ڳئی (۸۶)۔
87.	وَمِن آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ	اُتے انہاں دے پیو، ڳاڙھے تے انہاں دی اولاد، تے بھراواں گوں وی، آساں انہاں گوں آپئیں کیتے چن گھدا، تے انہاں گوں سدھے پکے راہ تے چلن دی ہدایت کیتی (۸۷)۔
88.	ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا	ایہ اسد دی ہدایت ہے، او آپئیاں بندیاں وچوں جیکوں چہندے ایندے اُتے چلیندے اُتے جیکر انہاں لوکاں کڈائیں شریک کیتا ہوندا،

89.	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ</p>	<p>تاں انھاں کئوں او نیک عمل گھس گھدے ویندے جہڑے او کریندے ریہے ہن (۸۸)۔</p>
90.	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدِهْ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ</p>	<p>ایہے او لوک ہن جنھاں کئوں آسہ ہدایت ڏتی، بس تئوں انھاں والے سِدھے راہ اُتے چل، اکھ ڏے جو یں تئوں کئوں ایں (ہدایت) دا کوئی اجر (اجرت) نہیں گھندا، ایہ تاں ساریاں جہاناں کیتے محض نصیحت دے سوا پیا کجھ کائے نہیں (۹۰)۔</p>
91.	<p>وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَيْنَا بَشَرًا مِّنْ شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قُرْآنًا طَائِفًا تُبْذَرُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّيتُمْ مَّا لَمْ تَعْلَمُوا أَنتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ</p>	<p>آتے انھاں آسہ دی قدر کئوں ایں نہیں سُنچا تیا جیویں سُنچا تں دا حق ہوندے، کیوں جو انھاں اکھ ڏتے جو آسہ نے بشر اُتے تاں کوئی شے وی نازل نہیں کیتی، (اے محمد) تئوں پچھ جو او کتاب کئیں نازل کیتی ہئی، جہڑی موسیٰ گھن تے آیا ہا، تے جہڑی ساریاں انساناں کیتے ہک سو جھلاتے ہدایت ہئی، جینکوں تئوں ورقہ ورقہ آنج کرتے رکھیا ہونے، تئوں اُوں وچوں کجھ ورقے تاں ظاہر کریندے وے، پر اوند ازیادہ حصہ لکائی رکھدے وے، آتے تہا کئوں او کجھ سیکھایا گئے جیندا علم نہ تہا کئوں ہا، تے نہ تہا ڏے پيو ڏا ڏے کئوں ہا، اکھ ڏے جو آسہ (نازل) کیتی ہئی) ایندے بعد تئوں انھاں کئوں انھاں دیاں بیہودہ بحثاں دی کھید وچ لگیا رہن ڏے (۹۱)۔</p>
92.	<p>وَهَذَا كِتَابُنَا أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ</p>	<p>اُویں ایہ کتاب وی جینکوں آساں برکتاں والا بٹاتے بھیجے، تصدیق کریندی ہے اوندی جہڑی ایں کئوں پہلے آئی ہئی، پیا ایہ جو تئوں لکے</p>

<p>وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ</p>	<p>والیاں گوں تے اوندے آسوں پاسوں والیاں گوں سمجھا ڈرا، اُتے جہڑے لوک آخرت گوں مَینِندِن، او ایندے اُتے وی ایمان گھن آئِن، اُتے او اپنیاں نمازاں دی ہُنوں پابندی کریندِن (۹۲)۔</p>
<p>93. وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْبَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ آخِرِ جُودًا أَنْفُسُكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ</p>	<p>اُتے اُون شخص کُنوں ظالم گون ہوسی، جہڑا اُسہ اُتے گُورے بُہتان گھڑیے یا آکھے، جو میڈے اُتے وی وحی لکھی ہے ! توڑے جو اوندے اُتے کوئی شے وی وحی نہ کیتی گئی ہووے، اُتے جہڑا ایہ وی آکھے، جو جہڑا کجھ اُسہ نازل کیتے، میں وی ہوں وانگوں نازل کر ڈیکھنداں، اے کاش تُوں ڈیکھ سگدا جڈاں جو ظلم کرن والے موت دیاں سختیاں (سکرات وغیرہ) وچ رگڑیندے پے ہو سن، اُتے فرشتے آپنیں ہتھ اگوں تے کریندیں ہونیں اکھیں "کدھ ڈیو اپنیاں جاناں آج تہا کوں ذلیل کر چھوڑن والا عذاب ڈٹا ویسی، کیوں جو تُوں اُسہ دے متعلق ناحق گالھیں کریندے ہاوے، اُتے تُوں اوندے احکامات (آیاتاں) دے (جواب وچ) آپنیں وڈائی ڈیکھیندے ہاوے" (۹۳)۔</p>
<p>94. وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرْكُنتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ</p>	<p>اُتے تُوں اَساڈے کو لھ او ویں کلھم کلھا تھی تے آئیوے، جنیں طرح اَساں تہا گوں پہلی واری کلھاپیدا کیتا ہا، اُتے جو (مال اسباب) اَساں تہا کوں ڈٹا ہا، او تُوں پچھوں چھوڑ آئیوے، اُتے اَساں تہاڈے سفارشیاں گوں وی تہاڈے نال نِسے پے ڈیکھدے، جنھاں دے متعلق تہا کوں رُعم (وڈا دعویٰ) ہا، جو او سارے تہاڈے معاملے وچ تہاڈے نال شریک ہن، بس تہاڈی آپس وچ کٹی تھی گئی ہے، اُتے جنھاں اُتے تہا کوں رُعم ہا او تُوں کُنوں بھج گین (۹۴)۔</p>
<p>95. إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ</p>	<p>بیشک اُسہ دائیں تے گُٹک گوں (پودے جمن کیتے) چیر ڈیندے، اُتے جاندار گوں بے جان (مادے) وچوں کڈھیندے، تے بے جان</p>

	ذٰلِكُمْ اللّٰهُ فَاَلَيْ تَتُوْفَكُوْنَ	(مادے) کوں جاندار وچوں کڈھیندے او (انھائیں گالھوں) تہاڈا اے ہے وَت تْساں کڈے بھٹکتے وَدے وے (۹۵)۔
.96	فَالَيْقُ الْاَصْبَاحَ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانًا ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ	اُوہو سویل (وڈے ویلے) کوں سو جھلا کر ڈیوٹ والا ہے اُتے رات کوں آرام کیتے بٹائیں، تے سمجھ تے چندر دے حساب مقرر کیتے ہوئے ہیں، اِیہ مقرر کیتے ہوئے اندازے (حساب) ہن اُوں غالب تے سب کجھ جٹٹ والے دے (۹۶)۔
.97	وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ الُّجُوْمَ لِتَهْتَدُوْا بِهَآءِیْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآیَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ	اُتے اُوہو ہے ، جیں تہاڈے کیتے تارے بٹائیں، تاں جو تْساں خُشکی تے سمندر دیاں اندھاریاں جائیں وچوں انھاں دے ذریعے آپٹاں رستہ گولھ سگو یقیناً اے چنگی طرح کھول تے آیاتاں بیان کر ڈیندے اُوں قوم کیتے، جہڑی جو علم رکھندی ہے (۹۷)۔
.98	وَهُوَ الَّذِيْ اَنْشَأَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآیَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُوْنَ	اُتے اُوہو ہے جیں تہا کوں یکے بندے وچوں جمائے ودھائے، وَل یک تھوڑی دیر ٹک دی جاء، اُتے ہئی حوالے تھی وَنَجْ دی جاء ہے، ہس اساں اِیہ نشانیاں کھول تے بیان کریندوں اُوں قوم کیتے جہڑی جو سوچ وچار رکھندی ہے (۹۸)۔
.99	وَهُوَ الَّذِيْ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتٍ کُلِّ شَیْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا مُّتَّحِرًا مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاکِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِیَةٌ وَجَنَّاتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَالزَّیْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَیْرِ مُشْتَبِهٍ اَنْظُرُوْا اِلٰی ثَمْرِہٖ اِذَا اَشْبَرُوْا یَنْعَہٗ اِنَّ فِیْ ذٰلِکُمْ لَآیَاتٍ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُوْنَ	اُتے اُوہو تاں ہے جہڑا آسمان کئوں پائیں و سیندے، جیندے نال ہر شے دی پیری (پھپھوڑ) جم آندی ہے، وَل اُوں کئوں ساویاں شاخاں نکل آدیں، انھاں اُتے یک ہتے نال جڑے ہوئے دائیں لگدیں، پیا اِیہ جو کھجی دے پوجھے نال لڑکیتے ہوئے کچھ ہوندیں، اُتے انگور، زیتون، تے انار دے باغ ہن، (جنھاں دے پھل) یک ہتے نال ملدے جُلدے وی ہن تے نہیں وی ملدے، اُتے جڈاں پھل لگدیں تاں پھلاں دے لگن کئوں لاتے اُنھاں دے پکڑ تیں (دیاں حالتاں تے) غور کرو، بے شک انھاں وچ ایمان رکھٹ والی قوم کیتے نشانیاں ہن

		(۹۹)۔
100.	وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ	وَلِوِي لَوَاں جِنّاں کوں اَسّہ دا شریک بٹا گھدے، حالانکہ اوّل اَسّہ تاں خود انھاں کوں پیدا کیتے، پیا ایہ جو بغیر جائے سمجھے اوندے کیتے پترتے دھیاں وی گھر گھدین، اوتاں انھاں شنیں کنوں پاک ہے تے انھاں گالھیں کنوں پرے ہے جہڑیاں اوندے نال لیندن (۱۰۰)۔
101.	بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ اَلَّذِي يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	ہوں آسماناں تے زمین کوں پہلے پہلے بٹائے، اوند اکوئی پتر کیوں تھی سگدے جڈاں جو اوندی ذال وی کائے نہیں، اوتاں خود ہر شے کوں پیدا کیتے، آتے ہر شے کوں چنگی طرح جائدا کھڑے (۱۰۱)۔
102.	ذِكْرُ اللَّهِ رَبِّكُمْ اَللّٰهُ اَلَّذِي خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ	لیہوتاں ہے تہاڈا رب! سوائے ایندے پیا کوئی معبود کائے نہیں، او ہر شے کوں پیدا کرٹ والا ہے، بس اوندی عبادت کرو، اوتاں ہر شے (گالھ) دی سنبھال رکھٹ والا ہے (۱۰۲)۔
103.	لَا تُدْرِكُهُ اَلْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ اَلْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ	(دنیا دیاں) نظراں اوکوں نہیں پہچاٹ سگدیاں، پر اوتاں ساریاں نظراں کوں چاٹ سچاٹ سگدے، او باریک کنوں باریک شے کوں وی چنگی طرح ڈکھٹ والا تے خوب چاٹ سچاٹ والا ہے (۱۰۳)۔
104.	قَدْ جَاءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ	تہاڈے کو لھ تہاڈے رب کنوں عقل وچ آوٹ والیاں گالھیں (دلیلاں) آچکن بس جیں انھاں کوں اکھ بھال تے ڈیکھ گھدے ایندا فائدہ خود اوکوں ہے آتے جہڑا اندھا بیٹا ریہے اوندی ذمہ داری خود اوندے آتے ہے، آتے (اے محمد اکھ جو) میں تہاڈے آتے کوئی پھیرا رکائے نہیں (۱۰۴)۔
105.	وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ وَلِيَقُوْلُوْا دَرَسَتْ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ	آتے ایں طرح آساں آیاتاں کئی کئی طرح بیان کریندوں، تاں جو ایہ آکھن جو تیں انھاں کوں ٹھیک ٹھیک پڑھئے، آتے (حقیقت کوں) اوں قوم آتے واضح کر ڈیوں جہڑی عقل سمجھ رکھندی ہے (۱۰۵)۔

106.	اَتَّبِعْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ	(اے رسول) تیڈے رب دی طرفوں تیڈے اُتے وحی کیتا گئے ہس اوندے اُتے چل، سوائے اوندے پیا کوئی معبود کائے نہیں، اُتے شرک کرن والیاں کئوں ہک پاسے تھی وَنَج (۱۰۶)۔
107.	وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ	جیکر اُس چہندا تاں ایہ لوک (اُس دے) شریک نہ بنندے ول ایہ جو آساں اُنھاں اُتے نہ تیکوں پھرے دار بٹائے، اُتے نہ توں اُنھاں دا کوئی داروغہ ہیں (۱۰۷)۔
108.	وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِّكُلِّ أُمَّةٍ عَلَيْهِمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	اُتے اُنھاں کوں مندے نہ کڈھو جنھاں کوں ایہ اُس دے سوا (مدد کیتے) سہیندین، کتھائیں ایہ وی اُس کوں حد کئوں ودھتے بے علمی وچ مندے نہ کڈھن لگ پوون، ایس طرح آساں ہر گروہ کوں اوندے عمل (اُنھاں دیاں نظراں وچ) سوہٹیں کرتے ڈیکھائیں ول اُنھاں آپٹیں اُس کو لھ ول آوٹیں، تہاں او اُنھاں کوں (اوندی حقیقت) چتوہسی، جہڑا کجھ او کیتی رکھدے ہن (۱۰۸)۔
109.	وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ	اُتے ایہ لوک اُس دیاں وڈیاں قسماں چیندین، جو جیکر اُنھاں کو لھ نشانی آونچے تاں او اوندے اُتے ضرور ایمان گھن آسن، اُنھاں کوں آکھ ڈے، جو نشانیاں تاں اُس کو لھ ای ہن، پرتہا کوں کیوں سمجھایا ونچے جو او (خاص) نشانی آونچے، تاں وی او ایمان نہ گھن آسن (۱۰۹)۔
110.	وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ	اُتے (ایں گالھوں) آساں اُنھاں دے دلیں کوں، تے اکھیں کوں بھٹواڈیندے ہن کیوں جو او ایں (قرآن) اُتے پہلی واری وی ایمان نہ گھن آئے ہن اُتے ایہ آپٹیں سرکشی (نافرمانی) وچ سر مارٹ کیتے چھوڑ ڈتے ویندے پن (۱۱۰)۔

<p>111.</p>	<p>وَلَوْ أَنَّا زُنَّآلَآ إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَكَلَّمَهُمُ الْمُرْسَلُونَ وَحَسَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَّا كَانُوا لِيَوْمُنَا إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ</p>	<p>آتے جیکر آساں انہاں کو لھ فرشتے نازل وی کر ڈیندے آتے مردے وی انہاں نال ڳالھیں کرن لڳ پوندے، آتے آساں انہاں اڳوں ساریاں شنیں حاضر کر کھڑیندے، تاں وی ایہ اصولوں ایمان نہ گھن آندے، سوائے انہاں دے جنہاں کون آسہ چہندے، پر انہاں وچوں ڈھیر سارے تاں جاہل تے بے سمجھ ہن (۱۱۱)۔</p>
<p>112.</p>	<p>وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطٰنِيْنَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوْهُ فَذَرُهُمْ وَمَا يَقْتُلُوْنَ</p>	<p>آتے ایویں ای آساں شیطان جیسے انساناں تے جتاں کون ہر نبی دا دُشمن بٹائے، تاں جو دھوکا ڈیوٹ دی خاطر ہک پئے دے دیں وچ مُسا گھنٹ والیاں ڳالھیں سٹیندے رہون، پیا ایہ جو جیکر تید ارب چہندا تاں او کڈائیں ایہ کم نہ کریندے، ہس تون انہاں کٹوں وی پرے تھی وُنج آتے جہڑا دھوکا فریب ایہ کریندے وِڈن، اُون کٹوں وی (۱۱۲)۔</p>
<p>113.</p>	<p>وَلِتَصْغَىٰ اِلَيْهِ اَفْئِدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَرَضُوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ</p>	<p>تاں جو انہاں لوکاں دے دل (فریب والیاں) ڳالھیں دو لڳ وُنجن، جہڑے جو آخرت آتے یقین نہیں رکھیندے، آتے او انہاں ڳالھیں نال خوش وی تھی گھن، آتے انہاں (برائیاں) کون کما گھن جہڑیاں او کماندے رہندے ہن (۱۱۳)۔</p>
<p>114.</p>	<p>أَفَعِذَ اللّٰهُ اَبْتٰغٰى حَكْمًا وَهُوَ الَّذِىۤ اَنْزَلَ اِلَيْكُمْ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا وَالَّذِيْنَ اَتَيْنَاهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهُۥ مُنْزَلٌ مِّنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُبْتَرِكِيْنَ</p>	<p>کیا میں آسہ کٹوں سوا کہیں بے فیصلہ کرن والے ڳولھ آواں، حالانکہ او تاں اُوہو ہے، جیں تساں دوہک مُفصل (واضح) کتاب بھیجی ہے، ول ایہ جو جنہاں لوکاں کیتے آساں ایہ کتاب لہائی ہے، او چاٹن جو بیشک ایہ (قرآن) تیدے رب دی طرفوں برحق لکھے، ہس تون انہاں شک کرن والیاں نال نہ رل وُنجیں (۱۱۴)۔</p>
<p>115.</p>	<p>وَتَبَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِۦ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ</p>	<p>آتے تیدے رب دیاں ڳالھیں سچائی تے انصاف دے اعتبار نال اصولوں مکمل ہن، اوندے کلام کون کوئی نہیں بدل سگدا او سب کجھ سُنن والا تے چاٹن والا ہے (۱۱۵)۔</p>

<p>116. وَإِنْ تُطِغْ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ</p>	<p>آتے جیکر تُوں انہاں لوکاں دی اکثریت دے پچھوں لگیوں، جہڑے زیں اُتے رہندیاں تاں او تیکوں آس دے راہ کُنوں ٹھہرکا گھنسن، ایہ تاں محض وہم تے گمان اُتے چلے وِڈن، ایہ زہرے اٹکل پچھو دے تیر چلیندے وِڈن (۱۱۶)۔</p>
<p>117. إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ</p>	<p>بیشک تیرا رب خوب جاندے، جو لوک اوندے راہ کُنوں ٹھہرک ویندیاں اُتے اوہو ہدایت دے راہ تے تِرٹن والیاں کُنوں وی چنگی طرح جاند اکھڑے (۱۱۷)۔</p>
<p>118. فَكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ</p>	<p>بس اُنہاں جانوراں (داگوشت) کھا گھدا کرو، جنہاں اُتے آس دانان پڑھیا وُجے، جیکر تُوں اوندیاں آیاتاں اُتے ایمان وی رکھیندو (۱۱۸)۔</p>
<p>119. وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لَّيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ</p>	<p>ٹہاکوں کیا تھی گئے، حالانکہ آس نے جہڑا کچھ ٹہاڈے اُتے حرام کیتے اوکوں ہک ہک کرتے ٹھیک طرح ڈساڈتے، ایہ ہئی گالھ ہے، جو تُوں لاچاری کُنوں ہتھ لاؤ (یعنی کھاؤ) بیشک ڈھیر سارے لوک بغیر کہیں عقل سمجھ دے آپٹیاں نفسانی خواہشاں اُتے لوکاں کُنوں گمراہ کریندے وِڈن، بیشک تیرا رب ای ہے جہڑا حد کُنوں تپ وُجھن والیاں کُنوں چنگی طرح جاندے (۱۱۹)۔</p>
<p>120. وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ</p>	<p>آتے چھوڑ ڈیو ظاہر طور تے کرن والے گناہ تے لک تے کرن والے گناہ! بیشک جہڑے لوک گناہ کریندے وِڈن، او آپٹیاں کر توتاں دی سزا پیسن (۱۲۰)۔</p>
<p>121. وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكَرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَيْكَ أَوَّلِيَّائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ</p>	<p>آتے نہ کھاؤ جہڑی شے اُتے آس دانان نہ گھدا گیا ہووے نہ تاں ایہ ہک قسم دی نافرمانی ہے، بیشک شیطان لوک آپٹیاں یاراں بھوتاراں دے دلاں وچ ایہ گھتی رکھن جو او ٹہاڈے نال لڑن بھرن، اُتے جیکر</p>

	إِنَّكُمْ لَشُبَّارٌ كُونُ	تُساں اُنھاں دے آکھن تے چلے، تاں بیشک تُساں وی مشرکاں جیہ تھی ویسو (۱۲۱)۔
122	أَوْ مَن كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَاهُ نُورًا يَنشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَن مَّثَلَهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	بھلا جہڑا پہلے بے جان ہا، ول آساں اوکوں زندہ کر ڈٹا، اتے اوندے کیتے (ہر پاسوں) سو جھلا کر ڈٹا، جیندی وجہ کنوں او لوکاں وچ تڑا پھردا وڈے، کڈائیں اوس شخص و انگوں تھی سبکدے جہڑا اندھاریاں وچ ولھٹیا وڈا ہووے، تے انھاں وچوں نکل وی نہ سکے، ایویں ایں جہڑے کرتوت او کریندے وڈن، کافراں (دیاں اکھیں وچ) سوہٹیں کرتے ڈیکھائے ویندن (۱۲۲)۔
123	وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُّجْرِمِيهَا لِيَنبُذَ فِيهَا وَمَا يَكْفُرُونَ إِلَّا بِأَنفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ	اتے ایں طرح آساں ہک ہک وستی وچ وڈے وڈے مجرم پیدا کر ڈٹن، تاں جو اُنھاں وچ چترائیاں وڈے کرن، پر او آپٹیں آپ دے سوا کہیں بے نال مکر تے فریب کیا کر سبکدن، انھاں کوں تاں کہیں گالھ دا شعور ای کائے نہیں (۱۲۳)۔
124	وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ	اتے جڈاں انھاں کیتے کوئی آیت آندی ہے تاں اکھیندن آساں اوس وقت توڑیں (ایندے اتے) ایمان کائے نہ گھن آسوں، جیتوڑیں جو اوس طرح دی شے خود آسا کوں نہ ڈٹی ویسے، جہڑی جو آسہ دے پیغمبراں کوں ڈٹی گئی ہے، آسہ بہتر چاندے جو رسالت (رسول بٹن) کتھاں تے لیکوں چھکدے، آلبتہ جرم کرن و الیاں کوں آسہ دی طرفوں جلدی ذلت نصیب تھیسے، اتے ہوں وڈا عذاب ہے انھاں دیاں مکاریاں تے چترائیاں دے سببوں، جہڑیاں جو او کریندے وڈے ہن (۱۲۴)۔
125	فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَثْبَاتٍ يُصْعَقُونَ	بس جیکوں آسہ چہندے جو ہدایت ڈیوے تاں اونداسینہ اسلام والے پاسے دوکھول ڈیندے، اتے جیکوں چہندے جو گمراہ کر ڈیوے تاں اونداسینہ سوڑا تے سنگڑیا ہویا کر ڈیندے جیویں جو او زور لاتے آسمان

126.	وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ	اَللّٰهُمَّ كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ	دو چتر ہدا پیا ہووے، ایویں اَنہ اُنھاں لوکاں کوں خرابیاں خواریاں چمباڑ ڈیندے، جہڑے جو ایمان نہیں گھن آندے (۱۲۵)۔
127.	لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	اُنھاں دے رَ ب دے کو لھ اُنھاں لوکاں کیتے سَلَامَتی دا گھر ہے، اُتے اُوہو اُنھاں دا یار وی ہے جہڑے جو (چَنگے) عمل کریں (۱۲۷)۔	اُتے ایہو ہے سِدھا رستہ تیدے رَ ب دو ! اَساں آپٹیاں نشانیاں اُوں قوم کیتے کھول کھول تے بیان کر ڈیندے ہیں جہڑی جو نصیحت حاصل کریںدی ہے (۱۲۶)۔
128.	وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ قَدْ اسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْاِنْسِ وَقَالَ اَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَنْتِعْ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَّغْنَا آجَلَنَا الَّذِيْ اَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوَاكُمْ خَالِدِينَ فِيْهَا اِلَّا مَا شَاءَ اللّٰهُ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ	اُتے جہڑے ڈیندے او ساریاں (جَنّاں تے اِنساناں) کوں کٹھا کر یسے تے اُکھیسے، جو اے جَنّاں دیاں ٹولیاں ! تِساں اِنساناں وچوں اَکثَرِیت کوں آپٹاں بٹا گھدے (اُوں ویلے) اِنساناں وچوں دے اُنھاں دے یار بُھتار اُکھیسن، رَ ب سائیں آں ! اَساں وچوں بعضیاں نے بعضیاں کُنوں خوب فائدے چاتن، افسوس جو (ہُن) اَساڈے اُتے او وقت آگے جہڑا تیں اَساڈے کیتے مقرر کر رکھیا ہا، اَنہ اُکھیسے جو بَھا (دوزخ دی) ٹہاڈا ٹکاٹاں ہے، جیندے وچ تِساں ہمیشہ سَر دے رہسو، سوانے اُنھاں دے جیکوں اَنہ بچاؤن چہسے بیشک تید اَر ب تاں وڈی دانائی والا تے سب کجھ چاٹن والا ہے (۱۲۸)۔	اُتے ایویں اَساں بعض ظالماں کوں بعض ظالماں دے گھاٹے سنگتی (یار غار) بٹا ڈیندے ہیں، اُنھاں کر توتاں دے سَببُوں جہڑے جو او کریںدین (۱۲۹)۔
129.	وَكَذٰلِكَ نُؤَيِّدُ بَعْضَ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُوْنَ	اُتے ایویں اَساں بعض ظالماں کوں بعض ظالماں دے گھاٹے سنگتی (یار غار) بٹا ڈیندے ہیں، اُنھاں کر توتاں دے سَببُوں جہڑے جو او کریںدین (۱۲۹)۔	اُتے ایویں اَساں بعض ظالماں کوں بعض ظالماں دے گھاٹے سنگتی (یار غار) بٹا ڈیندے ہیں، اُنھاں کر توتاں دے سَببُوں جہڑے جو او کریںدین (۱۲۹)۔
130.	يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِيْ وَيُنذِرُوْنَكُمْ لِقَاءِ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا	اُتے ایویں اَساں بعض ظالماں کوں بعض ظالماں دے گھاٹے سنگتی (یار غار) بٹا ڈیندے ہیں، اُنھاں کر توتاں دے سَببُوں جہڑے جو او کریںدین (۱۲۹)۔	اُتے ایویں اَساں بعض ظالماں کوں بعض ظالماں دے گھاٹے سنگتی (یار غار) بٹا ڈیندے ہیں، اُنھاں کر توتاں دے سَببُوں جہڑے جو او کریںدین (۱۲۹)۔

<p>ہانے، پر او آکھیں، جو آساں آپٹیں آپ اُتے خود گواہی ڈیندے ہیں، انھاں کوں ایس دنیاوی زندگی نے دھوکے وچ سٹی رکھئے، (ہُن)</p> <p>انھاں آپٹیں آپ دے خلاف گواہی ڈتی ہے جو واقعی او (دین حق کنوں) انکار کریندے ہن (۱۳۰)۔</p>	<p>شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَعَرَّيْتُهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمُ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ</p>	
<p>ایہ (ہدایت دا سلسلہ ایس گالھ دا) ثبوت ہے، جو تیدڑا رب ظلم کرتے وستیاں کوں تباہ کرن والا کائے نہیں چڈاں جو اُتھوں دے لوکاں کوں (حقیقت کنوں) اصلوں غافل رکھیا ہووے (۱۳۱)۔</p>	<p>131. ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ</p>	
<p>آتے ہر کہیں کیتے درجے مقرر ہن جیویں جیویں او عمل کریندن، آتے تیدڑا رب اوں کنوں اصلوں غافل کائے نہیں، جہڑا جہڑا کم ایہ کریندے وَدَن (۱۳۲)۔</p>	<p>132. وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ</p>	
<p>آتے تیدڑا رب بے نیاز تے رحمتاں والا ہے، چاہے تاں تہاکوں مٹا چھوڑے، تے تہاڈے بعد جنھاں کوں چاہے تہاڈی جاء تے گھن آوے جیویں تہاکوں وی پچھلے لوکاں دی نسل وچوں پیدا کیتا ہس (۱۳۳)۔</p>	<p>133. وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ</p>	
<p>بیشک جہڑی گالھ دا وعدہ تہاڈے نال کیتا گئے او ضرور پوری تھی تے رہسی! پیا ایہ جو ایس گالھ وچ (اسہ کوں) عاجز نہوے کر سگدے (۱۳۴)۔</p>	<p>134. إِنَّ مَا تَوْعَدُونَ لَأْتٍ وَمَأْتِهِمْ بِمُحْجَزِينَ</p>	
<p>(اے محمد) آکھ ڈے، جو اے لوکو! تہاں آپٹیں طور تے عمل کیتی رکھوتے یں (اپٹیں طور تے) عمل کرینداں، ہس بہوں جلدی پتہ لگ ویسی، جو کیندے کیتے ہے آخرت دا (سوہناں) ٹکائاں! بیشک ظلم کرن والے کڈا ہن کامیاب نہیں تھی سگدے (۱۳۵)۔</p>	<p>135. قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْدِحُ الظَّالِمُونَ</p>	
<p>آتے ایہ لوک اسہ دے کیتے حصہ کڈھیندن، خود اوندیاں پیدا کیتیاں</p>	<p>136. وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ</p>	

<p>فصلاں تے جانوراں وچوں ! وَل اُپٹیں زعم وچ آتے آبدن، جو ایہ حصہ تاں آسہ دا ہے، تے ایہ حصہ ہے آساڈے خُدا دے شریک رُبُوریاں دا، وَل ایہ جو جہڑا حصہ او اُپٹیاں شریک خداواں دا کڈھیندین او تاں آسہ دو نہیں بچ سگدا پر جہڑا حصہ آسہ دا ہے ، او انھاں دے شریک خداواں دُوج ویندے ایہ ہوں پُٹھا فیصلہ ہے جہڑا جو ایہ کریندین (۱۳۶)۔</p>	<p>وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ وَهَذَا لِشُرِكِنَا مَا كَانَ لَشُرِكِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى شُرِكِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ</p>
<p>آتے اِس طرح (شریک خداواں نے) مشرکاں وچوں ڈھیر کہیں گوں (انھاں دیاں نظراں وچ) اُپٹیں اولاد گوں قتل کر چھوڑن ہوں سوہٹاں بنا تے ڈیکھائے، تاں جو انھاں گوں مار مُکا چھوڑن آتے انھاں دے دین وچ گڑتول (گڑبڑ) مچا چھوڑی ہے، آتے جیکر آسہ چہندا تاں ایہ لوک اِس نہ کریندے، ہَس انھاں کُنوں، تے جہڑے کوڑیہ گھڑی رکھن انھاں کُنوں پرے تھی تے رہ (۱۳۷)۔</p>	<p>وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ شُرِكَاؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلَيْلِبَسُوا عَلَيْهِمْ وَيَنْهَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرُّهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ</p>
<p>آتے اُپٹیں زعم وچ آتے آبدن، جو ایہ ڈھانڈے تے فصلاں کھاوَن وی منع ہے، انھاں گوں کوئی نہ کھاوے سوائے اوندے جنھاں کیتے آساں اُپٹیں زعم دے مطابق آکھوں بعض ڈھانڈیاں دی گنڈاں (تے چڑھن تے لڈن) وی حرام ہے آتے بعضے او جانور ہِن جنھاں آتے (کوہن ویلے) آسہ داناں نہیں گھدا ویندا، ایہ سارے اوندے آتے بہتان (ڈھکوسلے) ہِن جہڑے ایہ پدھیندین، جلدی انھاں گوں انھاں دے بہتان پدھن دی سزا پٹی ویسی (۱۳۸)۔</p>	<p>وَقَالُوا هَذِهِ الْأَنْعَامُ وَحَرِّثُ حِجْرًا لَا يَطْعُمُهَا إِلَّا مَنْ نَّشَاءُ بَزَعْمِهِمْ وَأَنْعَامٌ حَرَمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتَرَآءَ عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ</p>
<p>آتے (ایہ وی) آبدن جو جہڑا پھل (بچہ) انھاں ڈھانڈیاں دے ڈھڈھ وچ ہے، او خاص طور تے آساڈے جو اناں (دے کھاوَن) کیتے ہے، اتے او آساڈیاں ذالیں آتے حرام ہے، آتے جیکر او پھل موئیا ہوئیا</p>	<p>وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِّذُنُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ</p>

	<p>شَرَّكَاءَ سَيِّجِيهِمْ وَصَفَّهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ</p>	<p>ہجے، تاں (ذالیں جوان) سارے اوندے وچ شریک ہن، جلدی انھاں کوں انھاں دے ڈھکوسلیاں دی سزا پتی ویسی، بیشک اوہوں وانا تے سب کجھ جائز والا ہے (۱۳۹)۔</p>
140	<p>قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ</p>	<p>بیشک او لوک گھائے وچ رہ گئے، جنھاں آپٹیں بے وقوفی تے کہیں علم (سند) دے نہ ہووٹ دی وجہ کنوں آپٹیں اولاد کوں قتل کیتے، آتے جو کجھ آسہ انھاں کوں رزق ڈتے اوکوں حرام قرار ڈتے ایہ سارے آسہ اُتے بہتان ہن، بیشک ایہ (لوک) گمراہ تھی گئے، آتے اوہدایت پاوٹ والیاں وچوں وی نہیں ہٹے (۱۴۰)۔</p>
141	<p>وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ</p>	<p>آتے اوہو (آسہ) تاں ہے جنہیں باغ پیدا کیتے، چھیریاں تے چڑھائے ہوئے وی آتے نہ چڑھائے ہوئے وی، آتے کھجیاں ہن، تے طرح طرح دیاں جنساں والیاں فصلاں ہن، آتے زیتون تے انار ہن جنھاں وچوں بعضے شکلاں وچ تاں ملدے جلدے ہن، پر سواد وچ بگو جیہے کائے نہیں، کھاؤ چڈاں انھاں کوں پھل لگن آتے جہڑے ڈپتے انھاں دی فصل چاؤ، تاں اوں (آسہ) دا حصہ وی کڈھ تے (اوندے غریب) بندیاں کوں ڈیو آتے فضول خرچی نہ کرٹاں، کیوں جو فضول خرچی کرٹ والیاں کوں (آسہ) پسند نہیں کریندا (۱۴۱)۔</p>
142	<p>وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَولَةٌ وَفَرَسًا كُلُوا مِنْهَا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ</p>	<p>آتے جانوراں وچوں بار چاوٹ والے وی ہن، تے زمین تے رڑھٹ والے وی ہن، جہڑا رزق آسہ تہاکوں ڈتے اوندے وچوں کھاؤ پیو، آتے شیطان دے (پچھو نہ لگو) بیشک او تہاڈا کھلا دشمن ہے (۱۴۲)۔</p>
143	<p>ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ مِّنَ الضَّأْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ ءَأَلِذَّاكَ كَرِينٌ حَرَّمَ أَمْرٌ</p>	<p>(جانوراں دے) آٹھ جوڑے ہن، ڈوؤں ڈوؤں (ترتے مادی) بھیڈیاں (دُسیاں) وچوں، تے ڈوؤں ڈوؤں (ترتے مادہ) بکریاں وچوں، (انھاں</p>

<p>لوکاں کنوں) چُکھو، جو کیا اوس (اَس) انھاں دے دُوس نراں کون حرام کیتا ہویا ہے یا انھاں دیاں دُوس مایاں کون یا جہڑے پھل انھاں دیاں دُوبائیں مایاں دے پیٹ وچ سُنکڑے وِون میکوں کہیں تاں دلیل نال دُساؤ، جیکر تِساں سچے ہیوے تاں (۱۴۳)۔</p>	<p>الْأَشْيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَشْيَيْنِ بَيِّنُونَ يَعْلَمُ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ</p>
<p>ایویں اُٹھاں وچوں دُوس، تے گاوے مال وچوں دُوس (پیدا کیتے گئیں) اُنھاں کنوں چُکھو، جو کیا اَس نے انھاں دے دُوبائیں نراں کون وی حرام کیتے، یا دُوبائیں مایاں کون؟ یا جہڑے پھل انھاں دیاں دُوبائیں مایاں دے پیٹ وچ سُنکڑے وِون کیا تِساں اوس ویلے موجود ہاوے، چڈاں اَس تہا کون ایس طرح دا حکم دُٹا ہا، بھلا اوس شخص کنوں ظالم کوں تھی سبکدے جہڑا اَس اُتے کوڑا بھتان بدھے، تاں جو او لوکاں کون بغیر کہیں علم (دلیل) دے گمراہ کر سگے، بیشک اَس ابھی ظالم قوم کون سِدھا راہ نہیں دیکھیندا (۱۴۴)۔</p>	<p>وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ آلَّذَا كَرِهِينَ حَرَّمَ أَمْ الْأَشْيَيْنِ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأَشْيَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّاكُمْ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ</p>
<p>(انھاں کون) اکھ دے، جو جہڑا کجھ میڈے اُتے وحی کیتا گئے، میں اوندے وچ ابھی کہیں شے کون کہیں کھاوٹ والے اُتے حرام نہیں چاندا جیکوں او کھاوٹ وی چہندے، سوانے ایندے جو او مویا ہویا جانور ہووے، یا وہندا ہویا لہو ہووے یا خنزیر (سور) دا گوشت ہووے، ایہ سارے پلٹ ہن یا او فسق فجور دا باعث ہووے، یعنی اوندے اُتے اَس دے ناں کنوں سوا کہیں بے داناں گھدا گیا ہووے جیکر کوئی مجبور تھی تے کھا کھڑا ہووے تے نافرمانی کرن والا وی نہ ہووے، نہ (شرعی) حد کنوں تپن والا ہووے، تاں بیشک تہڈا رب (اوس کیتے) بخشش ہار رحم کرن والا ہے (۱۴۵)۔</p>	<p>قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أَوْ هِلًا لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>
<p>اُتے انھاں لوکاں اُتے جہڑے جو یہودی ہن گھراں (نُحوں) والے</p>	<p>وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمًا كُلًّا ذِي</p>

<p>ظُفْرٍ وَمِنْ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمَ مَنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُنَّ إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُنَّ أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ</p>	<p>سارے جانور حرام کر ڈتے گئے ہیں، اُتے گاؤے مانجھے مال وچوں تے بھیڈے باکرے مال وچوں آساں انھاں اُتے انھائیں ڈوبائیں دی مینجھ حرام کر پتی ہے، سوائے اوندے جہڑی انھاں دی پٹھتے لگی ہووے، آندراں نال ہووے یا ہڈی نال چمبڑی ہوئی ہووے، ایہ انھاں کیتے سزا ہئی، انھاں دی نافرمانی دی وجہ کنوں، اُتے آساں (انھاں گالھوں) سچے ہیں (۱۴۶)۔</p>
<p>147. فَإِن كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ</p>	<p>جیکر ایہ لوک تہاکوں کوڑا اکھیندن (سڈیندن) تاں اکھ ڈیو جو تہاڈا رب تاں بے حسابی رحمت والا ہے، پر اوند ا عذاب گنہگار لوکاں کنوں ٹل نھیں سگدا (۱۴۷)۔</p>
<p>148. سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِن شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِندَكُمْ مِّنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَآ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِن أَنتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ</p>	<p>جنھاں لوکاں شرک کیتا ہوئے او تاں ضرور اکھیں، جو جیکر آسہ چہندا تاں نہ آساں شرک کر سگدے اُتے نہ کہیں شے کوں حرام قرار ڈے سگدے پر پہلے والے لوکاں وی ایویں حقیقت کوں کوڑا قرار ڈے ڈتا ایہ توڑیں جو انھاں کوں آساڈے عذاب دامرہ چکھٹاں پے گیا، (اے محمد) اکھ ڈے جو تہاڈے کولھ کوئی علم (پکی سند) ہے تاں آساڈے سامئیں گھن آؤ، تہاں تاں محض خیالی گالھیں پچھوں لگتے ہوئے ہیوے، اُتے تہاں کجھ وی نہوے، محض اٹکلاں وڈے کریندے وے (۱۴۸)۔</p>
<p>149. قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ</p>	<p>اکھ ڈے، جو پکی تے سمجھ آوٹ والی دلیل تاں آسہ کولھ ہے، جیکر او چہندا تاں تہاں ساریاں کوں سِدھے راہ تے لاڈیندا (۱۴۹)۔</p>
<p>150. قُلْ هَلُمَّ شُهَدَاءَكُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِن شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ</p>	<p>اکھ ڈے جو آپئیں انھاں گواہاں کوں گھن آؤ، جہڑے (باقاعدہ) گواہی ڈیوٹ، جو بیشک آسہ نے انھاں شہین کوں حرام کر ڈتے جیکر او گواہی ڈے وی ڈیوٹ تاں وی تہاں انھاں نال نہ رل وٹھٹاں، اُتے نہ انھاں</p>

<p>لوکاں دیاں نکلیاں خواہشاں دی پیروی کرناں، جہڑے جو آساڈیاں آیاتاں گوں گورا اکھیندن، آتے جہڑے آخرت تے یقین وی نہیں رکھیندے، آتے او (بتاں گوں) آپٹیں رب دے برابر سمجھین (۱۵۰)۔</p>	<p>كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَغْدِلُونَ</p>
<p>اکھ ڈے جو آویں او گالھیں پڑھ سٹینداں، جہڑیاں تہاڈے رب تہاڈے کیتے حرام کر ڈتین، (یعنی) اسہ دے نال کہیں گوں شریک نہ بٹاؤ، آتے پیو مانال چڑگا سلوک کیتی رکھو، آتے آپٹیں اولاد گوں (روزی دی تنگی دی وجہ کنوں) قتل نہ کیتا کرو، آساں تاں تہاگوں وی تے انھاں گوں وی رزق ڈیندے رہندے ہیں، آتے بے حیائی دے کناں دے نیڑے ای نہ وٹجو، چاہے او لوکاں دے سامٹیں کیتے وٹجن یا لک تے! آتے کہیں وی شخص گوں ناحق قتل نہ کرو، جیندے قتل کرڻ گوں اسہ نے حرام کیتا ہوئے، تہاگوں انھاں گالھیں دی نصیحت کیتی گئی ہے، تہاں انھاں گوں سمجھو (۱۵۱)۔</p>	<p>151. قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّي عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِبُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ أَمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>
<p>آتے کہیں یتیم دے مال گوں ہتھ لاوٹاں وی ہووے تاں ہس (اوکوں) بہوں مناسب طریقے نال خرچ کرناں، ہس او توڑیں چڈاں جو بالغ (جوان) تھی وٹجے، آتے کچھن تے تولڈ داگم وی انصافی طور تے کیتا کرو، آساں کہیں گوں اوکھا نہیں کریندے، ہس اوندی ہمت (وسکت) دے مطابق کریندے ہیں، آتے چڈاں تہاں کوئی گالھ کرو، تاں (او وی) انصافی طور تے کیتی کرو، توڑے جو او تہاڈے کہیں سوڑے سنگ والے دے متعلق وی کیوں نہ ہووے، آتے اسہ نال کیتا ہويا وعدہ وی پورا کیتا کرو، اسہ تہاگوں انھاں گالھیں دی بہوں تاکید کیتی ہے، تاں جو تہاگوں ایہ گالھیں (ہر ویلھے) یاد رہن (۱۵۲)۔</p>	<p>152. وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْبِيْزَانَ بِالْقِسْطِ لَا تَكْفِ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا إِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>
<p>آتے بیشک میڈا رستہ سدھا رستہ ہے ایندے اُتے ترو، آتے نہ ترو</p>	<p>153. وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا</p>

<p>تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ فَتَقَرَّبَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكَ وَمَا كُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>	<p>بُنْھَاں راہیں تے جہڑیاں تہا کوں خُدا دے راہ کئوں ہٹاتے فرقے بٹاون، اُتے ایں طرح تہا کوں تاکیدِ حکم دِٹا ویندا پے تاں جو تئساں پرہیزگار بنّ و نَجْو (۱۵۳)۔</p>
<p>154. ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تِبَابًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ</p>	<p>وَل اَساں موسیٰ کوں کتاب دِٹی تاں جو نیکی کرنّ والے شخص اُتے آپٹیں نعمت پوری کر چھوڑوں، اُتے ایندے وچ ہر گالھ دی پوری پوری تفصیل ہے، اُتے ہدایت کیتی گئی ہے، رحمت (تے برکت) والی ہے تاں جو او آپٹیں رَب دے رُو برو حاضر تھیوں دا یقین کر گھنن (۱۵۴)۔</p>
<p>155. وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ</p>	<p>اُتے ایویں ایہ کتاب (قرآن) وی اَساں لہائی ہے، ایہ برکت والی ہے ایندے مطابق عمل کرو، تے پرہیزگار بنّ و نَجْو تاں جو تہا دے اُتے رحمت و سدی رہوئے (۱۵۵)۔</p>
<p>156. أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتَابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ</p>	<p>ایہ (ایں واسطے وی ہے جو) ایہ نہ آکھ سگو، جو کتاب تاں ہس اَساں کئوں پہلے دے ڈوں گروہاں (یہودیوں تے نصاریاں) اُتے نازل کیتی گئی ہئی، اَساں تاں اوندے پڑھن پڑھاؤں (تعلیمات) کئوں اصولوں کو رے رے پے پے (۱۵۶)۔</p>
<p>157. أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَجْزَى الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَن آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُصْدِفُونَ</p>	<p>یا ایہ نہ آکھ سگو، جو جیکر اَسا دے کوھ وی کتاب بھیجی ویندی تاں اَساں انھاں کئوں وی زیادہ ہدایت اُتے ہوندے (ہُن) تہا دے کوھ تہا دے رَب کئوں (قرآن) ہک روشن دلیل تے ہدایت تے رحمت دے طور ہے، اُتے اُوں کئوں ودھ ظالم کوں تھی سگدے جہڑا جو اَسہ دیاں نشانیوں کوں کوڑا آکھئے اُتے انھاں کئوں مُنہ پھیر گھنے، انھاں لوکاں کوں جہڑے جو اَسا دیاں نشانیوں کئوں مُنہ پھیر گھندن، پھوں سخت عذاب دِٹا ویسی، کیوں جو او پھر ویندے ہن (۱۵۷)۔</p>

<p>158. هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يُأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيسَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انتظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ</p>	<p>ایہ لوگ ایسے گالھ کٹوں سوا کہڑی شے دے انتظار وچ ہن جو انھیں کوہ فرشتے آون یا تہاڈا رب خود آوے یا تہڈے رب دیاں کجھ واضح نشانیاں آون، پر جہڑے ڈینہ تہڈے رب دی طرفوں کجھ نشانیاں آگیاں، تاں اوں ویلے کہیں کوں وی ایمان گھن آون نفع نہ ڈیسی، جیکر او پہلے کٹوں ایمان نہ گھن آیا ہو سی یا ایمان دی حالت وچ نیکیاں نہ کمائیاں ہو سن، (اے محمد) اکھ ڈے جو تہاں وی اوں ڈینہ دا انتظار کرو تے آساں وی انتظار کریںدوں (۱۵۸)۔</p>
<p>159. إِنَّ الَّذِينَ فَتَرُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا لَسْتُ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ</p>	<p>بیشک جہڑے لوکاں آپٹیں دین کٹوں وچ پھلا (ٹوٹے ٹوٹے کر) چھوڑیے، تے کئی کئی ٹولیاں ہن گیاں ہن، انھیں نال تہاڈا کوئی واسطہ کائے نہیں، بیشک انھیں لوکاں دا معاملہ پس آسے دے حوالے ہے ول اوہو ای انھیں کٹوں چتو سیسے جہڑا جہڑا کجھ او کریںدے رہیے ہن (۱۵۹)۔</p>
<p>160. مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَلِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ</p>	<p>جہڑا کوئی (آسے دے سامٹیں) کوئی نیکی گھن تے آسی، تاں اوندے کیتے ایجیاں ڈاھ نیکیاں دا ثواب ہے آتے جہڑا کوئی کوئی بُرائی کرتے پیش تھیسے تاں او کوں اوندی بُرائی دے مطابق سزا ڈتی ویسی، آتے انھیں اُتے کوئی زیادتی نہ کیتی ویسی (۱۶۰)۔</p>
<p>161. قُلْ إِنِّي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قَبِيماً مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً وَمَا كَانَ مِنَ النَّاسِ كَافٍ</p>	<p>(اے رسول) اکھ ڈے، جو میکوں میڈے رب نے سدھے راہ تے چل دی ہدایت کیتی ہے، ایہو صحیح تے پکا دین (ضابطہ حیات) ہے، جہڑا محض خدا دا تھی تے رہوٹ والے ابراہیم دا طریقہ وی ہے، تے او آسے دا شریک بناوٹ والیاں وچوں کائے نہ ہن (۱۶۱)۔</p>
<p>162. قُلْ إِنِّي صَلَّيْتُ وَنُسَكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ</p>	<p>اکھ ڈے جو میڈیاں نمازاں، میڈیاں قربانیاں میڈا مرٹ جیوٹ سب کجھ سارے جہان دے پالٹ والے آسے کیتے ہے (۱۶۲)۔</p>

163.	لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ	اُوند اکوئی شریک (حصے دار) کائے نہیں آتے میکوں محض میں گالھ دا حکم پٹا گئے آتے میں ساریاں کئوں پہلا مسلمان یعنی حکم سنن والا ہاں (۱۶۳)۔
164.	قُلْ أَغْيَرُ اللَّهِ أَبْغَىٰ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ	اکھ ڈے، جو کیا میں آسہ کئوں سوا کوئی پیار رب گولھاں، چڈاں جو اوہو تاں ہے ہر کہیں دے پالٹن پوسن والا، آتے جہڑا کوئی جو وی عمل کریندے اوندی ذمے داری خود اوندے آپ آتے ہوندی ہے، تے کوئی وی شخص کہیں بے دابار نہ چسی، تے ول تہاکوں اپٹیں رب کولھ ول وٹچٹاں پوسی، پس او تہاکوں انھاں گالھیں دی حقیقت ڈسیسی جنھاں وچ ٹساں اختلاف کریندے ہیوے (۱۶۴)۔
165.	وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ	آتے اوہوتاں ہے جس تہاکوں زمین آتے آپٹاں خلیفہ بنایا ہویا ہے، آتے تہاڈے وچوں بعضیاں کوں بعضیاں آتے اُچا رتبہ دتا ہویا ہے تاں جو تہاڈی آزمائش کرے انھاں شنیں نال جہڑیاں تہاکوں ڈتیاں ہویاں ہن، بیشک تہاڈا رب سزا ڈیوٹ وچ ہوں نکھا ہے، ول وی او بخشش ہارتے ہوں رحم والا ہے (۱۶۵)۔

7- سورة الأعراف

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے
1.	الْبَصِّ	الْبَصِّ (الَمْ ص) (۱)۔
2.	كِتَابٌ أُنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنَذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ	(اے محمد) ایہ کتاب تیں دو نازل کیتی گئی ہے، ایس کئوں تیڈا دل سورا نہ پیا تھیوے، ایس نال تاں (لوکاں کوں) ڈراؤ دھمکاؤ پیا ایہ جو ایہ

لِئَلَّامُنِينَ	ایمان والیاں کیتے نصیحت ہے (۲)۔
3. اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ	بَس اوندے اُتے عمل کرو، جہڑا کجھ تہاڈے رَب دِی طرفوں نازل کیتا گیا ہے، اُتے ایکوں چھوڑتے نہ آکھنئے لگو آپٹیں یا راں مددگاراں دے، تُساں لوک تاں تھوڑی جہی نصیحت قبول کریندے وے (۳)۔
4. وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ	اُتے کتیاں ساریاں وستیّاں ہن جنھاں کوں آساں اُچار چھوڑیا ہے جنھاں اُتے آساڈا عذاب آندا ہا، رات کوں (انھاں دے سوتیاں) یا ڈوپہراں کوں انھاں دِی چیل سِدھی یعنی (قیلولہ) کریندے ویلے (۴)۔
5. فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	اُتے جہڑے ویلے انھاں اُتے عذاب آندا ہا تاں کوئی دھاڑ نہ کڈھیندے ہن، بَس لیہو کجھ آکھیندے ہن جو آساں تاں بَس (آپٹیں آپ اُتے) ظلم کریندے ریہے ہسے (۵)۔
6. فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ	بَس انھاں لوکاں کنوں پُچھ گچھ کیتی ویسی، جنھاں کوں آساں رسول بھیجے اُتے انھاں رسولاں کنوں وی پُچھ گچھ کیتی ویسی (۶)۔
7. فَلَنَقْصُرَنَّ عَنْهُمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ	وَل آساں آپٹیں علم نال انھاں کوں انھاں دِی حقیقت وی بیان کر ڈیسوں، کیوں جو آساں (کہیں ویلے وی) بے خبر نِسے ریہے (۷)۔
8. وَالْوَزُنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	اُتے (قیامت دے) ڈنڈہ عملاں دا ثُلّ وی برحق ہوسی، بَس جنھاں دا وزن بارا ہوسی، اوتاں نجات پاگھنسن (۸)۔
9. وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ	اُتے جنھاں دا وزن ہلکا ہوسی، بَس اوہے لوک ہو سن جنھاں آپٹیاں آپ کوں گھائے وچ سٹیا ہوسی کیوں جو او آساڈیاں آیاتاں (نشانیّاں) دے متعلق بے انصافی کریندے ہن (۹)۔
10. وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ	اُتے یقینی طور تے آساں تہا کوں زمین اُتے (اقتدار تے) ٹکایا ہوئے اُتے ایندے وچ تہاڈے کیتے روزی دے سامان پیدا کیتے ہوئے ہن،

11.	وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ	پرٹساں تاں تھوڑا جیہا اسی شکر ادا کریندے وے (۱۰)۔
12.	قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ	آتے یقین کرو آساں ٹہا کوں پیدا کیے، آتے ٹہا کوں (چنگی) شکل صورت ڈٹی ول آساں فرشتیاں کوں آکھیا جو آدم کوں سجدہ کرو، پس سوائے ابلیس (شیطان) دے باقی ساریاں سجدہ کیتا، پر او سجدہ کرن والیاں وچ شامل نہ تھیا (۱۱)۔
13.	قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ	آسہ پچھیا، جو تیکوں کھڑی گالھ روکنے جو تیں سجدہ نہیں کیتا، چڑاں جو میں تیکوں حکم وی ڈتا ہم، اوں جواب ڈتا، جو میں ایں کئوں ودھایا (افضل) ہاں کیوں جو تیں میکوں بھاکئوں پیدا کیے، تے ایکوں مٹی گارے نال بنائے (۱۲)۔
14.	قَالَ أَنظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ	آسہ حکم ڈتا، کہ ونج اٹھوں، تیڈے واسطے ایہ مناسب نہ ہا، جو توں اتھاں ودائی ڈیکھاویں، پس نکل ونج اٹھوں، توں تاں گھٹیا (ذلیل) لوکاں وچوں ہیں (۱۳)۔
15.	قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ	آکھیں، میکوں اوں ڈینہ توڑیں مہلت چاڈے، چڑاں جو لوک (قبراں وچوں) اٹھائے ویسن (۱۴)۔
16.	قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ	آسہ آکھیا، چلو توں وی مہلت ڈتے ونج والیاں وچوں ہیں (۱۵)۔
17.	ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ	(شیطان) آکھیا، تیں جو میکوں ملعون چا کیے، تاں میں وی تیڈے سدھے راہ دو آؤں والیاں دے آگوں راہ مل بہندار ہساں (۱۶)۔
18.	قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَّدْحُورًا	ول میں انھاں دے آگوں، انھاں دے پچھوں، انھاں دے سچے پاسوں، آتے انھاں دے کھپے پاسوں آتے ولے چڑھیندار ہساں، آتے توں انھاں وچوں ڈھیر کنھائیں کوں آپٹاں شکر گزار نہ ڈیکھیں (۱۷)۔

لَنْ تَبْعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ	پچھوں لگسن، میں ٹساں ساریاں نال دوزخ کوں بھر ڈیساں (۱۸)۔
19. وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ	آتے آے آدم! توں تے تیڈی ذال باغ بہشت وچ رہسو، اتے جتھوں دل منگیسے کھاؤ پیو، پر ٹساں ایں وں دے نیڑے وی نہ ونجاسے، نہ تاں ٹساں وی (آپئیں آپ تے) ظلم کرن والے تھی ویسو (۱۹)۔
20. فَوَسَّسَ لَهَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهَا مَا وُورِيَ عَنْهَا مِنْ سَوَاتِهَا وَقَالَ مَانِهَاطُكُمْ رُبُّكُمْ عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَائِينَ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ	بس شیطان انھاں ڈوبائیں دے دلاں وچ وسوسہ (گند خیال) گھیتا تاں جو انھاں کیتے، انھاں کئوں لکیتے ہوئے انھاں دے ننگیج ظاہر کر ڈیوے، اتے آکھن لگیا جو ٹہا ڈے رب نے تہا کوں ایں درخت کئوں ایں واسطے منع کیتے جو ٹساں کتھاؤں فرشتے نہ بن ونجو، یا ٹساں ہمیشہ کیتے جیندے رہوٹ والے نہ تھی ونجو (۲۰)۔
21. وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لِنَاصِحٍ	آتے قسم کھادی جو میں تاں ٹہا کوں چنگی مت ڈیوٹ والا ہاں (۲۱)۔
22. فَذَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوَاتُهُمَا وَطِفَقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْتُ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ	بس انھاں کوں دھوکہ ڈے تے آپٹاں بٹا گھڈس، ول جڈاں انھاں درخت (دا پھل) چکھیا تاں انھاں دے ننگیج دا انھاں کوں پتہ لگ گیا تے او آپٹیں آپ کوں بہشت دے پتر اں نال گجٹ پے گئے، اتے انھاں دے رب انھاں کئوں پچھیا، جو کیا میں ٹہا کوں ایں وں کولھ ونجٹ کئوں ہٹکیا نہ ہم، اتے ٹہا کوں چتایا نہ ہم جو شیطان ٹساں ڈوبائیں دا کھلا دشمن ہے (۲۲)۔
23. قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ	انھاں آکھیا، آے آسا ڈے رب آ، آساں آپٹیں آپ تے ظلم کر کھڑے ہیں اتے جیکر توں آسا کوں نہیں بخشیندا تے آسا ڈے اتے رحم نہیں کریندا، تاں کتھاؤں دے نہ رہسوں (۲۳)۔
24. قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ	(اسد) آکھیا، ٹساں تلے لہ ونجو، ٹساں یک پے دے دشمن رہسو،

	فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرًّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ	ٹھاڑے کیتے کچھ وقت میں زمین اُتے رہوٹ سہوٹ ہے، تے کھاوٹ پیوٹ دیاں شیں ہن (۲۴)۔
25.	قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ	اُتے آکھیں، جوٹساں اُتھائیں زندگی گزریسو، تے اُتھائیں مرسو، اُتے زمین وچوں ای کڈھے ویسو (۲۵)۔
26.	يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ	اے آدم دی اولاد! ہس آساں ٹھاڑے کیتے پوشاک لہائی ہے تاں جو ٹھاڑا نیگج کچے تے ٹھا کوں سوہٹاں لگے پر پر ہیزگاری والی پوشاک ایں کٹوں ہوں ودھائی ہے، ایہ آسہ دیاں نشانیاں ہن، تاں جو لوک نصیحت گھن (۲۶)۔
27.	يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ	اے آدم دی اولاد! کتھائیں ٹھا کوں شیطان ورغلانہ گھنے، جس طرح ایں ٹھاڑے پیو ماء کوں بہشت وچوں کڈھوایا ہا، انھاں کٹوں انھاں دے کپڑے وی لہوا چھوڑیے ہانس، تاں جو انھاں کوں انھاں دا نیگج نظر آونچے، بیشک او تے اوندے شیطان بھرا ایں طرح ٹھا کوں ڈیکھدے رہندین، جتھوں جوٹساں انھاں کوں نہیں ڈیکھ سگدے، بیشک آساں شیطاناں کوں تاں انھاں لوکاں دے یار بٹا چھوڑیندے ہیں، جہڑے جو ایمان قائم نہیں رکھیندے (۲۷)۔
28.	وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَىٰ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ	اُتے جہڑے ویلے او بے حیائی دے کم کریندین، تاں آکھیندین جو آساں آپٹیاں پیو ڈاڈیاں کوں وی ایویں کریندا ڈٹھے، اُتے آسہ وی ایویں کرٹ دا حکم ڈتے (اے رسول) آکھ ڈے جو آسہ تاں بے حیائی دے گماں دا حکم اصلوں نہیں ڈیندا آساں آسہ دے متعلق او کچھ کیوں آہدے وے، جیندا ٹھا کوں پترے وی کائے نہیں (۲۸)۔
29.	قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ	آکھ ڈے، میڈا رب تاں انصافی (چنگے) گماں دا حکم ڈتے، پیا ایہ جو ٹساں آپٹیں رخ سجدے دے وقت سدھے (کعبہ) دو کر گھدے کرو،

	الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ	اُتے اوندے دین (زندگی دے نظام) کیتے مخلص تھی تے عبادت کیتی کرو، جیں طرح اُون تہاکوں (شروع وچ) پیدا کیتا ہا، تہاں و لاوی اُون دُو وَل وَنَجْنِیْس (۲۹)۔
30.	فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَاةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ	ہک ٹولی تاں اوندی ہدایت اُتے عمل کیتی رکھیا، تے ہک ٹولی اُتے گندے (بے حیائی دے) کم ثابت تھی گئے کیوں جو انہاں اَسہ کوں چھوڑتے شیطاناں کوں آپٹاں یار بن گھدا تے وَل سمجھدن جو اصل وچ اُوہے ای ہدایت پاتے ہونے لوک ہن (۳۰)۔
31.	يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ	اے آدم دی اولاد ! تہاں ہر نماز (سجدے) دے وقت آپٹیں کپڑے شپڑے ٹھیک ٹھاک کر گھدے کرو اُتے نسنک کھاؤ پیو، پَر ضائع تے ویہر ویلا (فضول خرچی) نہ کیتا کرو، بیشک اَسہ (شتیں کوں) ضائع کرن والیاں کوں پسند نہیں کریندا (۳۱)۔
32.	قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ	پچھو، جو کیں حرام کیتے اَسہ دیاں انہاں زینت والیاں نعمتاں کوں، جنہاں کوں اُون آپٹیاں بندیاں کیتے زمین وچوں کڈھے، اُتے رِزق والیاں پاک صاف (حلال) شتیں کوں وی ! اُکھ ڈے جو ایہ شتیں دُنیاوی زندگی وچ انہاں لوکاں کیتے ہن، جہڑے جو ایمان گھن آئیں، خاص طور تے قیامت دے ڈنہ کیتے وی ! ایں طرح آساں تاں آپٹیاں نشانیاں سمجھن والے لوکاں کیتے کھول تے بیان کریندے ہن (۳۲)۔
33.	قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَالًا تَعْلَبُونَ	(اے رسول) اُکھ ڈے جو دراصل اَسہ تاں بے حیائی دے گناہ کوں، چاہے وچ وچا تے کیتے و نچن یا لکا تے حرام کر چھوڑے، اُتے گناہاں کوں وی، تے کہیں ناحق دی بغاوت کوں وی ! اُتے ایکوں وی جو کہیں کوں اَسہ دا شریک بنایا و نچے جیندے کیتے اُون کوئی سند (دلیل) وی نازل نہیں کیتی ایں گالھ کوں وی جو تہاں اَسہ اُتے او گالھیں گھڑو،

		جنہاں دی اصل داٹھا کون پتہ وی کائے نہیں (۳۳)۔
34.	وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ	آتے ہر امت کیتے ہک وقت مقرر ہے بس جہڑے ویلے انہاں دا اجل آویندے تاں ول ہک پل وی دیر نہیں کیتی و نچ سگدی آتے نہ اُپاہل کیتی و نچ سگدی ہے (۳۴)۔
35.	يَا بَنِي آدَمَ اِمَّا يَنْتِئُكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	آتے آدم دی اولاد ! چڑاں کڈاہیں ٹھاڈے کولھ ٹھاڈے ای وچوں آساڈے ایجے رسول آون جہڑے جو ٹھا کون میڈیاں نشانیاں بیان کرن، تاں جہڑے کوئی آسہ کٹوں ڈروے رہسن، تے سدھر ویسن، تاں انہاں کون نہ تاں کوئی ڈر ڈکل رہسی، تے نہ انہاں کون کوئی غم رہسی (۳۵)۔
36.	وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	آتے جہڑے لوکاں آساڈیاں آیاتاں (نشانیاں) کون کوڑا اکھیا، تے انہاں کٹوں سرکشی کیتی تاں ایہے لوک دوزخ وچ رہن والے ہن تے اتھاں ہمیشہ کیتے سڑوے رہسن (۳۶)۔
37.	فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُم مِّنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَقَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ	بس اُون شخص کٹوں زیادہ آپٹیں آپ (آتے ظلم) کرن والا کون ہو سی، جہڑا آسہ آتے کوڑے بہتان گھڑیندے، یا اوندیاں آیاتاں کون کوڑا اکھیندے، ایہے تاں او لوک ہن جنہاں کون انہاں دی قسمت دا لکھیا بلدا رہسی، او توڑیں جو چڑاں آساڈے بھیجے ہوئے فرشتے انہاں کولھ انہاں دا ساہ کڈھن آسن، او پچھسن، جو آسہ کٹوں سوا جنہاں دی عبادت کریندے (سڈیندے) ہاوے او ہن کتھ ہن او اکھین او تاں آسا کون چھوڑتے بھیج گپن، ول او آپٹیں آپ آتے گواہی ڈیسن، جو بے شک او آسہ دے منکر تھی گئے ہن (۳۷)۔
38.	قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُم مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ فِي النَّارِ	آسہ اکھیسے، جو جٹاں تے انساناں دیاں انہاں ٹولیاں رلے، جہڑیاں جو ٹساں کٹوں پہلے گزر چکیاں ہن ٹساں وی دوزخ وچ لنگھ و نچو، چڑاں

<p>كُلَّمَا دَخَلْتَ أُمَّةً لَعَنْتُ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لِيَؤْلَاهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِن لَّا تَعْلَمُونَ</p>	<p>وی کوئی ٹولی داخل تھیے تاں او آپٹیں جہی بھین (کے خیال والی) ٹولی اُتے لعنت بھیجیے ایہ توڑیں جو ساریاں ٹولیاں اوندے وچ کٹھیاں تھی ویسین، تاں پچھلی ٹولی آپٹیں کئوں پہلی دے متعلق اکھیے، آساڈے رب آ، ایہے تاں او لوک ہن جنھاں آساکوں گمراہ کیتا ہا، ہس انھاں اُتے (دوزخ دی) بھا دا ڈوڑا عذاب بھیج، آسہ اکھیے، ٹساں ساریاں واسطے ڈوڑا عذاب ہے پر ٹساں نہوے سمجھ سگدے (۳۸)۔</p>
<p>39. وَقَالَتْ أُولَاهُمْ لِأُخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ</p>	<p>ول پہلی ٹولی پچھلی کوں اکھیے، جو ٹہاکوں آساڈے اُتے کوئی فضیلت (فوقیت) تاں حاصل نہیں تھئی، ہس ہن ٹساں وی اوندے عذاب دے مزے چکھو، جہڑی کجھ کمائی ٹساں کیتی ہے (۳۹)۔</p>
<p>40. إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تَفْتَحْ لَهُمُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِدَ الْجَبَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ</p>	<p>بیشک جنھاں لوکاں آساڈیاں آیاتاں (نشانیاں) کوں گوڑا آکھین، اُتے انھاں کجھ نہیں چاہیا، انھاں کیتے نہ آسمان دے دروازے کھولین ویسین، تے نہ او بہشت وچ داخل تھی سگسین، پر جیکر اٹھ چاہے تاں سوئی دے دفعے وچوں لنگھ سگسے، ہس آساں گنہگاراں کوں ایویں ای سزا ڈیندے ہن (۴۰)۔</p>
<p>41. لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ</p>	<p>انھاں واسطے تلے وچھاؤں کیتے وی دوزخ (دی بھا) ہوسی، تے اُتے گھٹن کیتے وی، اُتے ایس طرح آساں اہجیاں ظالماں کوں ایجی سزا ڈیندے ہن (۴۱)۔</p>
<p>42. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَفِبُ نَفْسًا إِلَّا أَوْسَعَهَا أَوْلَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>	<p>اُتے جہڑے لوک ایمان گھن آئین، تے نیک عمل کیتے مینے، آساں (نیک عمل کیتے) انھاں دے حوصلے کئوں زیادہ انھاں اُتے دے داری نہیں سئیندے، ایہے ای لوک ہن بہشت والے ! ایہے اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسین (۴۲)۔</p>
<p>43. وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلٍ تَجْرَىٰ</p>	<p>اُتے جہڑیاں گندگیاں (کدورتاں) انھاں دے سینے وچ ہو سن آساں</p>

<p>مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تَتَكُمُ الْجَنَّةُ أَوْ رِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>ساریاں کدھ چھوڑیسوں انھاں دے (محلاں) تلے نہراں و ہندیاں پیاں ہو سن آتے اکھیں، بس ہر طرح دی تعریف آسہ کیتے ہے، جیں آسا کوں اتھوں داراہ ڈیکھائے آساں ایہ راہ نہ پاسگدے، جیکر آسہ آسا کوں ایں پاسے دی ہدایت نہ کریندا، بیشک آسا ڈے رب کئوں رسول سچیاں گالھیں گھن تے آئے ہن، آتے انھاں کوں سبڈتے آکھیا ویسی جو ایہا بہشت ہے، جیندے ٹساں مالک بٹا ڈتے گیوے، کیوں جو ٹساں (نیک) عمل کریندے ریہے وے (۴۳)۔</p>
<p>44. وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ</p>	<p>آتے بہشت والے دوزخ والیاں کوں سبڈتے اکھیں، آساں تاں اوں وعدے کوں جہڑا آسا ڈے رب آسا ڈے نال کیتا، سچا پاگھدے، بھلا جہڑا وعدہ تہا ڈے نال رب کیتا، کیا ٹساں وی او کوں سچا پاتے؟ او اکھیں "بالکل" انھاں وچ یک ہوکا ڈیوٹ والا سبڈتے آکھیسے، جو بے انصاف لوکاں آتے آسہ دی لعنت ہے (۴۴)۔</p>
<p>45. الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ</p>	<p>جہڑے لوک آسہ دے رستے کئوں ہٹکیندے رہندے ہن، تے اوندے وچ کوئی ڈنگ شنگ گولھیندے رہندے ہن، اوہے لوک آخرت کئوں وی انکار کریندے رہندے ہن (۴۵)۔</p>
<p>46. وَيَبَيِّنُهَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيَمَاهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ</p>	<p>آتے انھاں ڈوبائیں (ٹولیاں) وچ یک پردہ یا کندھی ہو سی، آتے اعراف والی جاء تے کجھ بندے ہو سن، جہڑے ہر کہیں کوں انھاں دیاں شکلاں کئوں سنبھیندے ہو سن، بہشت والیاں کوں سبڈتے اکھیں، جو تہا ڈے آتے سلامتی ہووے! ایہ خود آہٹ داخل نہ تھئے ہو سن پر (بہشت دے) داخلے دی امید رکھیندے ہو سن (۴۶)۔</p>
<p>47. وَإِذَا حُصِرَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ</p>	<p>آتے چڑاں انھاں دیاں نظراں ہٹ تے دوزخ والیاں آتے پوسن تاں اکھیں آسا ڈے رب آ، آسا کوں تاں ایجے ظالم لوکاں وچ شامل</p>

48.	وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسَيِّئَاتِهِمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ	آتے اعراف والے (انہاں کافراں) گوں وی جنہاں گوں انہاں دیاں شکلاں کنوں سُجّیندے ہوسن سڈتے اکھسن جو نہ تاں شہاڈی بڈی موڑھی شہاڈے کہیں کم آئی ہے تے نہ او وڈائی جہڑی ٹساں کریندے ہاوے (۴۸)۔
49.	أَهْلَآءَ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ	کیا ایہ اُوہے لوک کائے نہیں، جنہاں دے متعلق ٹساں قسماں چاچا تے اُہدے ہاوے، جو اُسہ انہاں اُتے آپٹیں رَحمت کائے نہ بھجیسی ! (ہس مومنو) ٹساں بہشت وچ داخل تھی و نچو ! شہاڈے کیتے نہ کوئی ڈر ڈکل ہے نہ ٹساں ڈکھے یا موبجھے تھیسو (۴۹)۔
50.	وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ مَهْمَا عَلَى الْكَافِرِينَ	آتے دوزخ والے بہشت والیاں گوں سڈتے اکھسن، جو آساں دو پائیں بھجیو؟ یا جہڑا رزق شہاکوں اُسہ ڈتے، اُوں وچوں کجھ (بھجیو)، او جواب ڈیسن جو یقیناً اُسہ انہاں ڈوبائیں شہیں گوں کافراں کیتے حرام قرار ڈے ڈتے (۵۰)۔
51.	الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنسَاهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ	جنہاں لوکاں آپٹیں دین گوں ہک مشغلہ تے کھپڈ بنایا ہویا ہا، آتے دُنیاوی زندگی نے انہاں گوں دھوکے وچ سٹیا ہویا ہا، ہس اُوں ڈپنہ آساں وی انہاں گوں و سار ڈیسوں، جیں طرح انہاں ایں ڈپنہ دی ملاقات (پیشی) گوں و ساریا ہویا ہا، آتے آساڈیاں آیاتاں (نشانیان) کنوں انکار کریندے ہن (۵۱)۔
52.	وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	آتے آساں تاں انہاں کو لھ آپٹیں او کتاب پچا ڈتی، جیکوں آساں آپٹیں علم نال چنگی طرح کھول تے بیان کر ڈتے، جہڑی جو مومن لوکاں واسطے ہدایت تے رحمت دا ذریعہ ہے (۵۲)۔
53.	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ	کیا ایہ لوک اوندی حقیقت دے ظاہر تھیوٹ دے انتظار وچ ہن

<p>يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْبَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْبَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ</p>	<p>جہڑے ڈپٹہ حقیقت ظاہر تھی رہی، تاں او لوک جہڑے پہلے ایکوں و ساری ودے ہن، اکیس بیشک آساڈے رب دے رسول، حق گھن تے آتے ہن، بھلا اتھ کوئی سفارشی ہن جو آساڈی سفارش کرن یا آساں ولا (پچھوں تے) بھیج ڈتے و نچوں، تاں جو آساں جہڑے (بد) عمل پہلے کیتے ہاسے انھاں دے برعکس عمل کر گھنوں، بیشک انھاں آپٹیں آپ کوں گھائے وچ سٹیا آتے انھاں کوں اوں بہتان کوئی فائدہ نہ ڈتا جہڑا او بدھیندے ہن (۵۳)۔</p>
<p>54. إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشَى اللَّيْلَ اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ</p>	<p>بیشک تہاڈے پالٹ والا آسہ ہے، جیں جو آسماناں کوں تے زمین کوں چھی ڈینہاں وچ پیدا کر گھدا، تے عرش تے (اقتدار اعلیٰ دی) گدی سنبھال گھدی، اوہو ڈپٹہ اُتے رات دا پردہ چا سٹیندے، جہڑا جو اوندے پچھوں بھجا آندے، آتے اوں سبھ تے چندر تے تاریاں کوں آپٹیں حکم دے تابع رکھیا ہونے، پتہ ہووے ہے جو جو پیدا کرن اوندے ہتھ وچ ہے تے سارا حکم وی ہوندا چلدے، سارے جہاناں دا پالٹ ہار آسہ ہوں برکتاں والا ہے (۵۴)۔</p>
<p>55. ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يَحِبُّ الْمُعْتَدِينَ</p>	<p>(لوکو) ہس شساں آپٹیں رب کوں عاجزی کر کرتے وی تے دل وچ ہولے ہولے وی دعائیں منگو، بیشک او حد کوں ودھ و نچٹ والیاں کوں پسند نہیں کریندا (۵۵)۔</p>
<p>56. وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>آتے زمین اُتے ایندی اصلاح تھی و نچٹ دے بعد کوئی فساد نہ مچاؤ، بلکہ ڈرویں ہونیں تے امید رکھیندے ہونیں دعائیں منگیاں کیتیاں کرو، بیشک نیکی (بھلائی) کرن والیاں اُتے آسہ دی رحمت ہوندی ہے (۵۶)۔</p>
<p>57. وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْهِ</p>	<p>آتے اوہو ہے جہڑا ہوائیں کوں خوشخبری بٹاتے آپٹیں رحمت (دے)</p>

	<p>يَدَي رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَفْلَحْتَ سَحَابًا ثِقَالًا سَفْنَاهُ لِبَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَاهُ النَّاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ</p>	<p>مینہ) کٹوں پہلے بھیجیندا ہے، ایہ توڑیں جو او بارے بارے بدلاں گوں چا تے گھن اندیاں ہن، تاں آساں انھاں گوں ہک سڑی سکی وستی دو ہکل چھوڑیندے ہن ہس انھاں کٹوں مینہ و سیندے ہن ول آساں اوں کٹوں ہر قسم دے میوے پیدا کریندے ہن، ایویں آساں مردیاں گوں کڈھیسوں، اتھاوں ٹساں نصیحت حاصل کرو (۵۷)۔</p>
<p>58.</p>	<p>وَالْبَدْدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبِثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا تَكْدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ</p>	<p>اتے چٹگی زمین وچوں اپٹیں رب دے حکم نال سوہٹیں پیداوار نکل آندی ہے، پر خبیث (گندی) زمین وچوں سوائے ردی شتیں دے کجھ نھیں نکلا، اتے ایں طرح آساں آپٹیاں آیاتاں (نشانیان) انھاں لوکاں کیتے ولا ولا کھول تے بیان کریندے ہن، جہڑے (فائدے چا تے) آساں شکر آدا کریندے ہن (۵۸)۔</p>
<p>59.</p>	<p>لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ</p>	<p>تحقیق آساں نوح گوں آوندی قوم دو بھیجیا، اوں آکھیا! اے میڈی قوم ! فقط آسہ دی بندگی کیتی کرو، ٹہاڈے واسطے اوں کٹوں سوا پیا کوئی معبود ہووٹ دے قابل کائے نہیں، میں ڈرداں جو ٹہاڈے اتے وڈے ڈنہ دا کوئی عذاب نہ آوے (۵۹)۔</p>
<p>60.</p>	<p>قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ</p>	<p>تاں آوندی قوم دے سرداراں آکھیا، آساں تاں خود تیکوں کھلی گراہی وچ ڈیکھدے ہن (۶۰)۔</p>
<p>61.</p>	<p>قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنَ رَبِّ الْعَالَمِينَ</p>	<p>اوں آکھیا، اے میڈی قوم! میں تاں کہیں گراہی وچ کائے نہیں، بلکہ میں تاں سارے جہاناں دے پالٹ ہاردار رسول ہاں (۶۱)۔</p>
<p>62.</p>	<p>أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ</p>	<p>میں ٹہاکوں اپٹیں رب دا سنیہا پچیندا ہاں، اتے ٹہاڈے کیتے بھلائی چہندا ہاں، اتے میں آسہ دی طرفوں او کجھ چانداں جہڑا جو ٹساں نہوے چاندے (۶۲)۔</p>
<p>63.</p>	<p>أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ</p>	<p>کیا ٹہاکوں ایہ گالھ عجب جہی لگدی ہے جو ٹہاڈے کولھ ٹہاڈے رب</p>

<p>۶۴. فَكَذَّبُوا فَانْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِّ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَبِيدِينَ</p>	<p>دی طرفوں تہاڑے ای ہک چٹے دے ذریعے نصیحت (تنبیہ) آئی ہے تاں جو اوٹھا کوں ڈراوے جو ٹساں پرہیزگار بنو، آتے تہاڑے آتے رحم کیتا ونجے (۶۳)۔</p>
<p>۶۵. وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ</p>	<p>پر انھاں او کوں کوڑا سبڑ چھوڑیا، بس آساں او کوں تے اوندی پیڑی تے چڑھن والے سنگتیاں کوں بچا گھدا، تے بنھاں کوں غرق کر چھوڑیا، جہڑے جو آساڈیاں نشانیاں (آیاتاں) کوں کوڑیاں اکھیندے ہن، بیشک او ہک اندھی قوم بن گئی ہئی (۶۴)۔</p>
<p>۶۶. قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ</p>	<p>آتے آساں عاد دی قوم کو لھ انھاں دے ہک بھرا ہود کوں (پٹھیا) اوں اکھیا اے میڈی قوم! فقط آسہ دی بندگی کرو، تہاڑے کیتے اوں کنوں سو اپیا کوئی معبود ہے وی کالے نہ! کیا ٹساں (کہیں گالھ کنوں وی) نہیں ڈردے؟ (۶۵)۔</p>
<p>۶۷. قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ</p>	<p>اوندی قوم دے سرداراں نے جنھاں جو (دین حق کوں) سنن کنوں انکار کر ڈتا ہا، اکھیا جو یقیناً توں آسا کوں احمق نظر دیں، آساڈا گمان ہے جو توں ضرور کوڑ مارن والیاں وچوں ہیں (۶۶)۔</p>
<p>۶۸. أُولَٰئِكَ رِيسَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ</p>	<p>(ہود) اکھیا، اے میڈی قوم! میں احمق نہیں، بلکہ میں تاں اصولوں سارے جہاناں دے پالٹن باردار رسول ہاں (۶۷)۔</p>
<p>۶۹. أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا</p>	<p>میں تاں تہا کوں آپنیں رب دے سنیے (احکامات) پچھنداں، آتے میں تاں تہاڈا قابل اعتماد خیر خواہ ہاں (۶۸)۔</p>
<p>۷۰. أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا</p>	<p>کیا تہا کوں ایں گالھ تے تعجب تھیندے، جو تہاڑے کو لھ تہاڈی قوم وچوں ہک چٹاں تہاڑے رب دی طرفوں نصیحت (تنبیہ) گھن تے آتے (جیندے نال) اوٹھا کوں چتاوے (ڈراوے)، آتے یاد کرو جڈاں اوں نوح دی قوم دے بعد تہا کوں آپناں خلیفہ بنایا، تہا کوں ودھایا، پھلایا چا،</p>

	آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ	(خوب تکرار کیتا جا) ہس یاد کرو آسہ دیاں نعمتاں گوں ! تاں جو تہاں فلاح (نجات) حاصل کر سگہو (۶۹)۔
70.	قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِبَيِّنَاتٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	انہاں آکھیا، کیا توں آساڈے کو لھ ایس ڳالھوں آتیں جو آساں محض ہکے آسہ دی بندگی کروں، آتے انہاں گوں چھوڑ دیوں، جنہاں دی بندگی آساڈے پیو ڈاڈے کریندے ہن، گھن آیشک اوں عذاب گوں جیں گنوں آسا کوں ڈریندیں، جیکر توں سچ آکھن والیاں وچوں پیا بندیں تاں (۷۰)۔
71.	قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رَجْسٌ وَعَصْبٌ أَتَجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَبَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ	(ہود) آکھیا، جو تہاڈے رب دی طرفوں تہاڈے آتے پھٹکارتے غضب جڑ گئے تہاں کیوں میڈے نال (" مشکل کشا " ، " داتا " جیہے خالی خولی) نانواں دی خاطر لڑدے جھگڑدے ہیوے، جہڑے جو تہاں تے تہاڈے وڈکیاں آپٹیں طرفوں رکھ چھوڑے ہن، جنہاں دے متعلق آسہ نے معبود ہووٹ دی کوئی دلیل (سند) نازل نہیں کیتی، ہس ہن (نتیجہ دی) انتظار کرو، تہاں وی تے بیشک میں وی تہاڈے نال انتظار کرینداں (۷۱)۔
72.	فَأَنجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ	ہس آساں اوکوں تے انہاں لوکاں گوں جہڑے اوندے نال ہن، آپٹیں رحمت دے طفیل بچا گھدا، آتے انہاں لوکاں دی چڑھ پٹ چھوڑی، جہڑے آساڈیاں آیاتاں (نشانیوں) گوں گوڑا اکھیندے ہن، او تاں ایمان گھن آوٹ والے بندے وی نہ ہن (۷۲)۔
73.	وَإِلَى شُعُودٍ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِن إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ	آتے قوم شمود دے پاسے انہاں دا ہک بھرا صالح (پٹھیا گیا) اوں (انہاں گوں) آکھیا، جو آے میڈی قوم فقط آسہ دی بندگی کرو، تہاڈے کیتے اوندے سوا پیا کوئی معبود ہے وی کائے نہ، بیشک □ تہاڈے رب دی طرفوں ہک کھلی نشانی آچکی ہے، ایہ ہے آسہ دی ڈاچی، تہاڈے

<p>کہتے ہک نشانی ! ایکوں چھوڑی رکھوتاں جو ایہ آسہ دی زمین تے پھردی پھردی رہوے، تے ایکوں ٹساں کوئی تکلیف نہ پچاہے، نہ تاں ٹھاہاں کوں آسہ دا دردناک عذاب آن پکڑیسی (۷۳)۔</p>	<p>اللَّهُ لَا تَسْهُوَهَا بَسْوَ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>
<p>اتے یاد کرو، جو جڈاں اوں ٹھاہاں کوں قوم عادی بعد آپٹاں خلیفہ بنایا، اتے زمین اتے آباد آکیتا، جندی نرم مٹی نال (سدھی زمین تے) محل ماٹیاں اُسریندو تے پہاڑاں کوں چھل مچھ تے اتے گھر بیٹندو، ہس ٹساں آسہ دیاں ساریاں نعمتاں کوں یاد کیتی رکھو، اتے زمین اتے فساد نہ پچیندے پھرو (۷۴)۔</p>	<p>74. وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَاذْكُرُوا آيَاءَ اللَّهِ وَلَا تَغْتَوَا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ</p>
<p>پر اوندی قوم دے سرداراں نے جہڑے جو مغریے وڈے ہن، کمزور (غریب) لوکاں کوں جہڑے جو انھاں وچوں ایمان وی گھن آئے ہن، پچھیا جو کیا ٹھاہاں چنگی طرح پتہ ہے جو صلح آپٹیں آسہ دی طرفوں پٹھیا گیا ہے؟ انھاں جواب ڈٹا، جو جہڑی شے اتوں نازل کیتی گئی ہے، آساں بیشک اوندے اتے ایمان رکھیندے ہیں (۷۵)۔</p>	<p>75. قَالَ الْاَلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوْا لِمَنْ اَمِنْ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُونَ اَنَّ صَالِحًا مَرْسَلًا مِنْ رَبِّهِ قَالُوا اِنَّا بِنَا اَرْسَلْ بِهِ مَوْمِنُونَ</p>
<p>پر انھاں لوکاں جہڑے جو مغریے وڈے ہن، اکھیا جو جہڑی شے تے ٹساں ایمان گھن آئیوے، آساں اوں کوں اصلوں انکار کریندے ہیں (۷۶)۔</p>	<p>76. قَالَ الَّذِي اسْتَكْبَرُوا اِنَّا بِاللَّذِي اَمَنْتُمْ بِهِ كَاْفِرُونَ</p>
<p>ہس انھاں ڈاچی کوں کپ ٹک چھوڑیا، تے آپٹیں رب دے حکم دی خلاف ورزی کر چھوڑی، تے اکھیونے جو اے صلح! گھن آو عذاب جتیں کوں توں آسا کوں ڈریندیں، جیکر آئیں توں واقعی آسہ دے رسولاں وچوں ہیں تاں (۷۷)۔</p>	<p>77. فَعَقَرُوا وَالسَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِنَاتِعِدْنَا اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ</p>
<p>آخر کار انھاں کوں بھونیں ہنب (زلزلے) آن گھیریا، فجر تھئی تاں او آپٹیاں گھراں وچ پٹھے ڈٹھے پتے ہن (۷۸)۔</p>	<p>78. فَآخَذَهُمُ الرَّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِيَيْنَ</p>

79.	<p>فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ</p>	<p>(صلح اُنہاں کٹوں نا اُمید تھی تے) مَنہ پھیر گھدا، تے آکھیں جو اے میدھی قوم! میں آپئیں رب دا سنیہا (پیغام) تئساں توڑیں ہر حال پُچا ڈتے اے تہاڈی بہوں خیر خواہی کیتی ہے پر تئساں خیر خواہی کرٹ والیاں کوں پسند وی نہیں کریندے (۷۹)۔</p>
80.	<p>وَلَوْ طَآءُذُ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ</p>	<p>وَل لُوط (گوں پٹھیا) تاں چڈاں اوں آپئیں قوم کوں آکھیا، جو تئساں ابھی بے حیائی داکم کیوں کریندے وے، جہڑا دنیا جہاں وچ تئساں کٹوں پہلے کہیں ہک نے وی نہیں کیتا (۸۰)۔</p>
81.	<p>إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّشْرِفُونَ</p>	<p>تئساں تاں ذالیں کوں چھوڑتے جو اناں (چھوہراں) کولھ شہوت مٹاؤں ویندو، تئساں تاں ہس (انسانیت دی) حد کٹوں وی ٹپ و نچٹ والے ہیوے (۸۱)۔</p>
82.	<p>وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْفَاسُ يَتَطَهَّرُونَ</p>	<p>تاں اوندی قوم دے کولھ کوئی جواب نہ ہٹ سگیا ہس (آپس وچ) آکھوئے جو انہاں (لُوط والیاں) کوں آپئیں وستی وچوں کڈھ چھوڑوں، ایہ وڈے نیک پاک ہٹ چھنڈن (۸۲)۔</p>
83.	<p>فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ</p>	<p>آساں اوکوں، تے اوندے بندیاں کوں سوائے اوندی ذال دے بچا گھدا، کیوں جو او اُتھائیں رہٹ والیاں نال رہ گئی ہئی (۸۳)۔</p>
84.	<p>وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ</p>	<p>وَل تاں آساں اُنہاں اُتے ہک قسم دا (پتھراں دا) پینہ و ساڈٹا، ہس ڈیکھ گھن جو گنہگاراں دا انجام کیوں تھیندے (۸۴)۔</p>
85.	<p>وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا</p>	<p>اُتے مدین والے پاسے انہاں دے بھرا شعیب کوں پٹھیا، اوں آکھیا، اے میدھی قوم! محض اسد دی بندگی کرو، اوں کٹوں سوا اٹھاڈے کیتے پیا کوئی معبود کائے نہیں، یقیناً تہاڈے کولھ تہاڈے رب دی طرفوں کھلی نشانی (رہنمائی) آگئی ہے، شتیں کوں کچھن تے تولں وچ ڈنڈی نہ ماری کرو، لوکاں کوں اُنہاں دیاں شتیں گھٹ کرتے نہ ڈتیاں کرو،</p>

<p>اُتے زمین اُتے درستی (اصلاح) دے بعد فساد نہ مچاؤ، ایندے وچ ای تھاپڑی بھلائی ہے، جیکر تاساں مومن ہیوے (۸۵)۔</p>	<p>ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ</p>
<p>اُتے تاساں ہر راہ تے نہ ہوتاں جو جہڑا کوئی ایمان گھن آندے، اوکوں ڈراؤتے آسہ دے راہ کنوں روکو، اُتے ایس (سندھے) راہ وچ کوئی ڈنگ شنگ وی نہ گھتو، اُتے او ویلا یاد کرو، چڈاں جو تاساں تھوڑے جتی ہاوے، ول تھاکوں ودھایا پھلایا چا، اُتے ڈیکھ گھن جو فساد مچاؤن والیاں دا کیا حشر تھئے (۸۶)۔</p>	<p>۸۶. وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصَدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرْ وَاِذْ كُنْتُمْ قَلِيْلًا فَكَذَّبْتُمْ وَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ</p>
<p>اُتے جیکر تھاپڑے وچوں پک ٹولی اوندے اُتے ایمان گھن آندی ہے جہڑا کجھ ڈے تے میکوں بھیچیا گئے اُتے ہی ٹولی ایمان نہیں گھن آندی تاں ول او توڑیں صبر چا کرو، جے توڑیں آسہ آساڈے تھاپڑے وچ فیصلہ نہیں کریندا اُتے او ہو فیصلہ کرن والیاں وچوں سب توں ودھ ہے (۸۷)۔</p>	<p>۸۷. وَاِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِّنْكُمْ اٰمَنُوا بِالَّذِيْ اُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوْا فَاصْبِرُوْا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحٰكِمِيْنَ</p>

<p>88.</p>	<p>قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَشْعَبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَوْمِنَا أَوَلْتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوْلَوْكُمَا كَارِهِينَ</p>	<p>انہاں دی قوم دے متکبر (مغریے ہوئے) سردار اکھٹ لگے، اے شعیب! یا تاں آساں تیکوں تے جہڑے تیڈے نال ایمان گھن آئیں، انہاں کوں آپئیں وستی وچوں کڈھ چھوڑیسوں، یا تاساں آساڈے دین ایمان دو ول آؤ، اوں اکھیا توڑے جو آساں (ٹھاڈے دین کئوں) کریہت ای کیوں نہ کریندے ہوؤں تاں وی؟ (۸۸)۔</p>
<p>89.</p>	<p>قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ</p>	<p>ایہ تاں سمجھو جو آساں اُتے بہتاں پدھیندوں، جہڑے ویلے جو آساں ٹھاڈے مذہب دو ول آؤں، او وی، اوں ویلے چڈاں جو آسہ آسا کوں ایس کئوں نجات ڈیوائی ہے، ہُن آساڈے کیتے مناسب کائے نھیں جو ایس دو ول آؤں، جیتوڑیں جو آساڈا پالٹ ہار آسہ ایویں نہ چھوے، آساڈے رب تاں ہر شے کوں آپئیں علم وچ رکھیا ہوئے، آساں تاں آسہ اُتے توکل کیتا ہوئے، آساڈے رب آساڈے وچ تے آساڈی قوم وچ حق دے مطابق فیصلہ چا کر! توں تاں ساریاں کئوں چٹکا فیصلہ کرن والا ہیں (۸۹)۔</p>
<p>90.</p>	<p>وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ</p>	<p>انہاں دی قوم دے انہاں سرداراں جنہاں جو انکار کر چھوڑیا ہا، ہک ہے کوں اکھیا جیکر تاساں شعیب دی پیروی کیتی، تاں تاساں گھٹا چا کھڑسو (۹۰)۔</p>
<p>91.</p>	<p>فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِيْنَ</p>	<p>نتیجہ (ایہ تھیا) جو انہاں کوں بھویں ہنسب (بھونچال) آپکڑیا تے فجر ویلے او آپئیں گھراں وچ گوڈیاں دے بھر (پٹھے) ڈٹھے پے ہن (۹۱)۔</p>
<p>92.</p>	<p>الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا الْخَاسِرِينَ</p>	<p>جنہاں لوکاں شعیب کوں کوڑا اکھیا، انہاں نال ایویں تھیا، جیویں جو او ایس دُنیا تے وسدے وی نہ ہن، بس جنہاں لوکاں (شعیب) کوں کوڑا اکھیا او زے گھٹے وچ ای رہ گئے (۹۲)۔</p>
<p>93.</p>	<p>فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَلَيْقُومُ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ</p>	<p>(شعیب) انہاں کئوں منہ پھیر گھدا، اتے اکھیں جو آسے میڈی قوم</p>

	رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ	تحقیق میں آپٹیں رَبِّ دے پیغامات (احکامات) تُساں توڑیں پُچا ڈتے ہن، اُتے تہاڈے نال خیر خواہی وی کیتی ہے، بھلاؤل میں کافراں دی قوم اُتے ارمان کھڑی گالھ دی کراں (۹۳)۔
94.	وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضْطَرُّونَ	کڈائیں ایں نہیں تھیا جو آساں کہیں وَستی وَچ کوئی نبی بھیجا ہووے، پر پہلے اوندے وَچ رہن والیاں کوں ڈکھاں درداں وَچ نہ پکڑیا ہووے تاں جو او عاجزی (مُنت زاری) کرن سگھن (۹۴)۔
95.	ثُمَّ بَدَلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	ؤل آساں (انھاں کیتے) خرابیاں خواریاں کوں سگھ تے خوشحالی وَچ بدل ڈتا، ایہ توڑیں جو خوب ودھنے پھلنے تاں آکھن لگے، جو ایویں تاں آساڈے پیو ڈاڈیاں کوں وی ڈکھ سگھ نصیب تھیندے ریسے ہن، چنانچہ آساں ایجے لوکاں کوں اچاچیت پکڑ گدا، اُتے ایں گالھ دی او سمجھ وی نہ رکھیندے ہن (۹۵)۔
96.	وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	جیکر انھاں وَستیاں (آبادیاں) دے لوک ایمان گھن آندے تے پرہیزگار بن ویندے، تاں آساں انھاں اُتے آسمان کنوں اُتے زمین وَچوں برکتاں دے دروازے کھول ڈیندے، پر انھاں تاں (ہر گالھ کوں) کُوڑاں آکھیا، ہس جہڑا کجھ او کریندے کماندے ہن اوندی وَجہ کنوں آساں انھاں کوں آپٹیں پکڑ وَچ گھن آیوسے (۹۶)۔
97.	أَفَأَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ	کیا آبادیاں دے رہن والے لوک ایں گالھ کنوں امان وَچ آگین جو آساڈا عذاب انھاں اُتے رات کوں وی نہ آسگسی، جڈاں جو اوستے پے ہوندن (۹۷)۔
98.	أَوْ أَمِّنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ	کیا وَستیاں (آبادیاں) دے رہن والے ایں گالھ کنوں امان وَچ آگین، جو انھاں اُتے آساڈا عذاب ڈینے چڑھیے کوں وی نہ آسگسی، جڈاں جو او کھیڈن کڈن وَچ لگتے ہوئے ہوندن (۹۸)۔

99.	أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ	کیا او اُسے دے داء (منصوبے) کٹوں وی امان وچ آکھن، (سمجھ گھنوں) جو اُسے دے داء کٹوں اُوہے لوک بے خوف تھی سبکدین، جہڑے جو گھٹا چاؤٹ والے ہوندین (۹۹)۔
100.	أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ	کیا ایہ گالھ اُنھاں لوکاں دی ہدایت جوگی کائے نہیں، جہڑے جو پہلے اتھاں رہن والیاں دے بعد زمین دے وارث بٹائے ویندین، جو جیکر آساں چاہوں تاں اُنھاں دے گناہاں دے سببوں مصیبتاں وچ چا گھٹوں تے اُنھاں دے دلاں اتے مہراں چا لاؤں تاں جو او (ہدایت دی گالھ) سُن وی نہ سبک (۱۰۰)۔
101.	تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِهَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ	ایہے او آبادیاں (وستیاں) ہن جنھاں دے کجھ حال تیکوں سُٹیندے پے ہیں، تحقیق اُنھاں کو لھ اُنھاں دے رسول نشانیاں (دلیلاں) گھن تے آئے ہن، پر او ایہج نہ ہن جو او اُنھاں تے ایمان گھن آون ہا، جیکوں پہلے کوڑا اگھ چکیتے ہن، ایس طرح اُسے کافراں دے دلاں اتے مہر لا ڈیندے (۱۰۱)۔
102.	وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ	آتے آساں اُنھاں وچوں اکثر بندیاں کوں وعدہ پورا کریندا نہیں ڈٹھا، بلکہ اُنھاں دے اکثر بندیاں کوں نافرماناں (بدکاراں) وچوں پاتے (۱۰۲)۔
103.	ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلِكِيهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَا نْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ	ول آساں اُنھاں قوماں دے بعد موسیٰ کوں آئیاں نشانیاں ڈے تے فرعون تے اوندے مشیراں دو بھیجا، تاں اُنھاں وی نشانیاں کٹوں ظالمانہ طور تے انکار کیتا، بس ڈیکھ گھن، جو فساد دی لوکاں دا انجام کیس طرح تھیندے؟ (۱۰۳)۔
104.	وَقَالَ مُوسَىٰ لِفِرْعَوْنَ إِنَّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے موسیٰ نے آکھیا، اے فرعون! میں سارے جہاناں دے رب دی طرفوں رسول بٹاتے بھیجا گیاں (۱۰۴)۔

105.	حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَّا أَقُولُ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ	میڈے اُتے واجب ہے جو اُسے داناں گھن تے جہڑا کجھ وی اکھاں سچ سچ اکھاں، لہذا میں تہاڈے کو لھ تہاڈے رَبِّ دِی طرفوں کھلی (واضح) نشانی گھن تے آیاں، ہن اسرائیل والیاں کوں میڈے نال وَنَجَّی ڈے (۱۰۵)۔
106.	قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	فرعون اکھیا، جیکر تُوں کوئی نشانی گھن آئیں تاں او سامئیں گھن آ (۱۰۶)۔
107.	فَلَقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ	بَس (موسیٰ نے) آپئیں سوئی اُگوں سٹ گھتی، تاں او ہوں ویلے ہک جیندا جاگدا وڈا سارا نانگ ہن گیا (۱۰۷)۔
108.	وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيضَةٌ لِلنَّاطِرِينَ	وَت اُوں آپئاں ہتھ ظاہر کیتا، تاں او ہوں ویلے پُکھن والیاں کوں عانے وانگوں چٹا نظر آیا (۱۰۸)۔
109.	قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ	فرعون دِی قوم دے سرداراں آپس وچ اکھیا، جو ایہ تاں کوئی وڈا ماہر جادوگر ہے (۱۰۹)۔
110.	يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ	ایندا ارادہ ہے جو تہا کوں تہاڈے نلک وچوں کڈھ چھوڑے، ہن ڈسُو، کیا صلاح ڈیندے وے (۱۱۰)۔
111.	قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ	انھاں جواب ڈتا، جو (حالی) موسیٰ تے اوندے بھرا دے معاملے کوں رہن ڈیو، اُتے بندے کٹھے کر آؤں والیاں کوں شہراں وچ بھیج ڈیو (۱۱۱)۔
112.	يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ	تاں جو سارے دانا تے ماہر جادوگراں کوں تہڈے کو لھ گھن آون (۱۱۲)۔
113.	وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبِينَ	چنانچہ جادوگر فرعون دے کو لھ آگئے، انھاں پُچھیا، اَساکوں ایندا اجر تاں ضرور ڈتا ویسی، جیکر اَساں (موسیٰ اُتے) غالب تھی گیوسے تاں؟ (۱۱۳)۔

114.	قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَبِينَ الْبُقْعَةِ بَيْنَ	اُس اُکھیا، ہا (ضرور ڈیساں) بیا ایہ جو ٹساں بیشک میڈے نیڑے رہن والیاں وچوں تھی ویسو (۱۱۴)۔
115.	قَالُوا يَمُوسَى اِمَّا اَنْ تُلْقِيَ اِمَّا اَنْ تَكُونَ نَحْنُ الْبُلْقَيْنِ	وَل جادو گراں اُکھیا، اے موسیٰ ! یا تاں تُوں پہلے جادو دی کوئی شے ساریاں دے سامئیں سٹ یا وَل آساں (پہلے) سٹن والے بندے ہیں (۱۱۵)۔
116.	قَالَ اَلْقُوا فَلَمَّا اَلْقَوْا سَحَرُوا اَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَهْبَهُهُمْ وَجَاءُوا بِسَحْرِ عَظِيمٍ	موسیٰ اُکھیا، چلو ٹساں سٹو، بس جڈاں اُنھاں آپٹیاں جادوئی سوٹیاں رسیاں وغیرہ سٹیاں تاں اُنھاں لوکاں دیاں اُکھیاں مندر گھدیاں، آتے انھاں کُوں ڈرا پٹا آتے پک وڈے جادو دا سامان کر ڈکھایا (۱۱۶)۔
117.	وَاَوْحَيْنَا اِلَى مُوسَى اَنْ اَلْقِ عَصَاكَ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ	آتے آساں موسیٰ کول وحی بھیجی، جو تُوں وی آپٹیں سوٹی سٹ ڈے (انھاں سٹی) تاں او فوراً اُنھاں شئیں کُوں جھڑپاں انھاں سٹیاں ہوئیاں ہن، نکل چھوڑیا (۱۱۷)۔
118.	فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	اِیں (طرح) حق حق ثابت تھی گیا، آتے جہڑا کجھ عمل (فرعون) کریندے ہن، سب کُوڑے ثابت تھی گئے (۱۱۸)۔
119.	فَعَلَبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ	(فرعون تے جادوگر) ہوں ویلے ہار گئے، تے ذلیل تے خوار تھی گئے (۱۱۹)۔
120.	وَالْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ	آتے جادوگر سجدے وچ ڈھیہ پے (۱۲۰)۔
121.	قَالُوا اَمَّا يَرْبِ الْعَالَمِينَ	آکھن لگیئے، جو آساں مَن گھدے سارے جہاناں دے پالٹ ہار کُوں (۱۲۱)۔
122.	رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ	جہڑا جو موسیٰ تے ہارون دَا رَبِّ وی ہے (۱۲۲)۔
123.	قَالَ فِرْعَوْنُ اَمَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ اَنْ اَذِنَ لَكُمْ اِنَّ هَذَا لَ الْكَذُّ مَكْرُ تَمُوذِي الْبَدِيَّةِ لِنُخْرِجُوْا مِنْهَا اَهْلَهَا فَسَوْفَ	(فرعون) اُکھیا، ٹساں تاں اِیں کُنوں وی پہلے ایمان گھن آئے وے جو میں تہا کُوں ایندی اجازت ڈیواں ہا، بیشک ایہ کوئی مکر (دھوکا) ہے جہڑا ٹساں مل تے شہر والیاں نال کر ڈیکھائے تاں جو ٹساں شہر والیاں

تَعْلَبُونَ	گوں ایندے وچوں کڈھ چھوڑو، تہا کوں ہٹیں جلدی ایندے انجام دا پتہ لگ ویندے (۱۲۳)۔
124. لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَذْجُكُم مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأَصْلَبَنَّكُمْ أَجْعِبِينَ	میں پہلے تاں تہا پڈے ہک پاسے دا ہتھ تے پے پاسے دا پیر کپ ڈیساں ول تُساں ساریاں کوں سولی تے چڑھا ڈیساں (۱۲۴)۔
125. قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ	اُنھاں (فرعون کوں) آکھیا جو آساں تاں آپٹیں رب دو بالکل ولے ویندے ہیں (۱۲۵)۔
126. وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّعْنَا مُسْلِبِينَ	بھلا تیکوں (آسا پڈی کہڑی گالھ) انتقام گھنن تے ابھاریے، ہس ایہا جو آساں آپٹیں رب دیاں آیاتاں اُتے ایمان گھن آئے ہیں جو او آسا پڈے کوہ آگنیں، آسا پڈے رب آ ! آسا کوں ڈھیر سارا صبر چا پڈے، اُتے آسا کوں ماریں تاں ایمان اُتے ماریں (۱۲۶)۔
127. وَقَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَنْذَرُ مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَآلِهَتِكَ قَالَ سَتَقْتُلُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَتَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ	اُتے فرعون دی قوم دے سرداراں پچھیا جو کیا توں موسیٰ تے اوندی قوم کوں آزاد چھوڑ ڈیسیں تاں جو اوزین اُتے فساد مچاؤن وڈے، اُتے تیکوں تے تیڈے معبوداں کوں چھوڑ وئجن، (فرعون) آکھیا، جو آساں ہٹیں اُنھاں دے پتراں کوں تاں ضرور قتل کر چھوڑیندے ہیں، تے اُنھاں دیاں زنانیاں کوں جیندا رہن ڈیندوں آساں تاں اُنھاں اُتے قہر و ساوٹ والے ہیں (۱۲۷)۔
128. قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ	موسیٰ آپٹیں قوم کوں آکھیا، اسہ کئوں بد منگو، تے تکرے تھینے رہو، یقیناً ایہ زمین اسہ دی ہے، او آپٹیاں بندیاں وچوں جنھاں کوں پہندے ایندا وارث بنا ڈیندے آخر تے وی بھلائی (کامیابی) تاں اسہ کئوں ڈرن والیاں کیتے ہے (۱۲۸)۔
129. قَالُوا أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَ مِن بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ	اُنھاں آکھیا، تیڈے آوٹ کئوں پہلے آسا کوں آذیتاں ڈیتاں ویندیاں ہن، اُتے تیڈے آونجھ دے بعد وی ڈیتاں ویندیاں ہین، اوں آکھیا،

<p>ہوں جلدی تھا ڈپالٹ ہار تھا ڈے دشمنان کوں برباد کر چھوڑیسی، اُتے تھا کوں زمین اُتے خلیفہ بٹا ڈیسی تاں جو ڈیکھ گھنے، جو شاس کجے عمل کریندو (۱۲۹)۔</p>	<p>يُهِلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ</p>
<p>وَلِأَسَاءِ أَهْلِهِمَا نَسِيْبُهُمْ، فرعون دی قوم کوں کئی سالوں دے قحط وچ، تے میویاں دی کمی تھی و نچ وچ ! جو شاید (ایں طرح) نصیحت (عبرت) وی حاصل کرن (۱۳۰)۔</p>	<p>130. وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقَصْنَا مِنَ الشَّجَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ</p>
<p>بَس چڑاں انھاں کوں خوشحالی نصیب تھیندی تاں اہدے جو آساں تاں ایندے حقدار ہاسے اُتے بد حالی دا دور آویندا تاں اوکوں موسیٰ تے اوندے نال والیاں دی نحوست ڈسیندے سُن گھنوں، جو انھاں دی نحوست تاں اہدے دے ہتھ وچ ہے، پر انھاں وچوں ڈھیر لوک ایں گالھ کوں چاندے وی نہ ہن (۱۳۱)۔</p>	<p>131. فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَلَّا يَتَّبِعُوا طَائِرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ</p>
<p>اُتے اکھیندے ہن جو: توڑیں جو توں آسا ڈے کیتے کوئی نشانی وی گھن آویں، تے اوندے نال آسا ڈے اُتے جادو وی کر گھنیں، تاں وی آساں تیڈے اُتے ایمان گھن آوٹ والے کائے نسے (۱۳۲)۔</p>	<p>132. وَقَالُوا مَهِيَ تَأْتِيهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا تَخُنْ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ</p>
<p>آخر آساں انھاں اُتے طوفان بھیجا تے لکڑیاں، تے جواں تے ڈڈاں تے رت دا اینہ و سایا، ایہ آنج آنج (کھلیاں) نشانیاں ہن، پر او مغریندے گئے تے گنہگار لوکاں دی قوم بٹ گئے (۱۳۳)۔</p>	<p>133. فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَ آيَاتٍ مُّفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ</p>
<p>اُتے چڑاں چڑاں انھاں اُتے عذاب آندا، تاں اکھیندے ہن، اے موسیٰ! آسا ڈے کیتے اپنی رُب کُنوں دُعا منگ جیندے منظور کر گھنٹ دا وعدہ تیڈے نال کیتا ہونس، جیکر توں آسا ڈے اُتے عذاب کوں ٹکوا چھوڑیندیں، تاں آساں تیڈی خاطر ضرور ایمان گھن آسوں، اُتے</p>	<p>134. وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِيُوسَىٰ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِيَكُنْ كَشَفْتُمْ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ</p>

اسرائیل دے لوکاں کوں وی تیدے نال بھیج ڈیسوں (۱۳۴)۔		
بس چڑاں وی آساں انھاں کنوں یک خاص مدت توڑیں، جہڑی انھاں پوری کرئیں ہوندی ہئی، عذاب کوں ٹال ڈیندے ہیں تاں او وعدے کنوں پھرٹ لگ پوندے (۱۳۵)۔	135	فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجَالَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِالْعُودِ إِذَا هُمْ يَنْكُشُونَ
بس آساں انھاں کنوں بدلہ گھدا، آتے انھاں کوں سمندر وچ غرق کر چھوڑیا، کیوں جو او آساڈیاں آیتاں کوں کوڑا اکھیندے ہن، آتے انھاں کنوں بے پروائی کرٹ والے پٹ گئے ہن (۱۳۶)۔	136	فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ
آتے آساں اوں قوم کوں جہڑی جو کمزور کر پٹی گئی ہئی وارث بٹاڈتا مشرق تے مغرب والے علاقیاں دا، جنھاں وچ آساں برکت و سادٹی ہئی، ایس طرح بنی اسرائیل آتے تیدے رب داسوہٹا وعدہ پورا تھی گیا، کیوں جو انھاں صبر چا کیتا، آتے آساں برباد کر چھوڑیاں جہڑیاں (محل ماڑیاں) فرعون تے اوندی قوم نے بٹائیاں ہن، آتے جہڑیاں شنین کوں اچا چڑھایا ہانیں (۱۳۷)۔	137	وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَفُونَ مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَعَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَتَبَّتْ كِبَيتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرٰئِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ
آتے آساں اسرائیل دے بندیاں کوں سمندروں پار لنگھا چھوڑیا، تاں ول اوہک ایجی قوم کنوں لنگھے جہڑے بس اپٹیاں بٹاں (ربوٹیاں) کولھ پیٹھے رہندے ہن، (اسرائیل والیاں) اکھیا، آے موسیٰ آساڈے کیتے وی کوئی ایجا معبود بٹاڈے جیویں انھاں دے معبود ہن، موسیٰ اکھیا جو ٹساں تاں اصلوں جاہل قوم ہیوے (۱۳۸)۔	138	وَجَاوَرْنَا بِبَنِي إِسْرٰئِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَمُوسٰى اجْعَلْ لَّنَا إِلٰهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ
ایہ لوک جہڑے شغل وچ لگیئے ہوئے ہن، اوکوں تاں ختم کر ڈتا ویسی آتے جہڑے عمل ایہ کریندے پینن، یہودہ ہن تے غلط ہن (۱۳۹)۔	139	إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
آکھیں کیا میں ٹھاڈے کیتے آسہ کنوں سوا کوئی پیا معبود گولھ آواں، حالانکہ اوں (آسہ) تاں ٹھاکوں ساریاں جہاناں آتے فوقیت بخشی ہے	140	قَالَ أَغَيَّرَ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

		<p>(۱۴۰)۔</p> <p>(یاد کرو) چڑاں جو آساں تہاکوں فرعون والیاں کٹوں نجات ڈیوالی، او تہاکوں پھوں گندے عذاب ڈیندے ہن، تہاڈے پتراس گوں قتل کر چھوڑیندے ہن، تے تہاڈیاں ذالیں گوں جیندا رکھیندے ہن، اتے ایندے وچ تہاڈے کیتے تہاڈے رَبِّ دِی طرفوں ہک وڈی آزمائش ہئی (۱۴۱)۔</p>
<p>141.</p>	<p>وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ</p>	<p>آتے آساں موسیٰ گوں تریہ راتیں (پہاڑ سینا تے رہن) دِی میعاد ڈٹی، اتے اوندے نال ڈاہ پیاں راتیں ملا تے اوندے رَبِّ (دِی ملاقات) دِی میعادیاں چالیہ راتیں مقرر کر ڈیتیاں، موسیٰ نے آپٹیں بھرا ہارون گوں اکھیا، ٹوں (میڈے پہاڑ تے وُجھن دے بعد) میڈی قوم دا مختار کار خلیفہ بٹ وُجھن، اتے ایندِی اصلاح رکھیں، اتے فسادیاں دے راہ تے نہ ٹرٹ لگ پوویں (۱۴۲)۔</p>
<p>143.</p>	<p>وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ تَرَانِي وَلَكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أََوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ</p>	<p>آتے چڑاں موسیٰ مقرر کیتے ہوئے وقوعہ اُتے آگیا تاں اوندے رَبِّ اوندے نال کلام کیتا، (موسیٰ) اکھیا میڈے رَبِّ آ! میکوں آپٹاں جلوہ ڈیکھا، تاں جو تیکوں آپٹیاں اکھیں نال ڈیکھ گھٹاں ! اُسہ اکھیا، تو میکوں ایں نہ ڈیکھ سگسیں، البتہ پہاڑ (سینا) دو ڈیکھد ارہ جیکر ایہ آپٹیں جاء تے قائم رہتاں ٹوں ضرور میکوں ڈیکھ سگسیں، بس چڑاں اوندے رَبِّ نے پہاڑ اُتے آپٹاں جلوہ ڈیکھایا، تاں او ٹوٹے ٹوٹے تھی گیا، تے موسیٰ بے ہوش تھی تے ڈھیہ پیا، ول چڑاں اوکوں کجھ ہوش آیا تاں آکھن لگیا، پاک ہے تیدی ذات ہر گالھوں ! میں تیدے اگوں (آپٹیں بے عقلانی کٹوں) توبہ کرینداں، اتے میں ایمان گھن آؤں والیاں وچوں پہلا بندہ ہاں (۱۴۳)۔</p>

<p>اَسَد اَکھیا، اے موسیٰ، میں تیکوں لوکاں وچوں آپئیں پیغام تے کلام کیتے چُٹ گھدے، ایں گالھوں جہڑا کجھ میں تیکوں ڈُتے، اُوکوں قابو رکھ گھن اَتے شکر گزار لوکاں وچوں بٹیا رہ (۱۴۴)۔</p>	<p>144. قَالَ يٰمُوسٰى اِنِّىْ اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِىْ وَبِكَلَامِىْ فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَکُنْ مِنَ الشّٰکِرِيْنَ</p>
<p>اَساں اوندے کیتے (تورات دیاں) تختیاں اُتے ہر قسم دی نصیحت تے ہر شے دی تفصیل لکھ ڈتی، ہس انھاں کوں پلے پدھ گھن اَتے آپئیں قوم کوں حکم ڈے، جو انھاں سوئیاں گالھیں تے عمل کرن، میں ٹھا کوں فسادى لوکاں دا گھر (ٹکاٹاں) وی ڈیکھا ڈیساں (۱۴۵)۔</p>	<p>145. وَکَتَبْنَا لَهُ فِى الْاَنْوَاحِ مِنْ کُلِّ شَیْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيْلًا لِّکُلِّ شَیْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَاْمُرْ قَوْمَكَ يٰاْخُذُوْا بِاَحْسَنِهَا سَآوِرِیْکُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ</p>
<p>میں آپئیاں آیاتاں کئوں انھاں کوں پھیر گھنساں، جہڑے زمین اُتے نا حق مغریندے وڈے ہن، جیکر او آساڈیاں ساریاں نشانیاں ڈیکھ وی گھنن تاں وی انھاں اُتے ایمان کائے نہ گھن آسن اَتے جیکر صحیح راہ وی ڈیکھ گھنن تاں وی اُوکوں آپئیاں راہ نہ بٹیسن، اَتے جیکر کوئی گمراہی دا راہ ڈیکھ گھنن تاں جھٹ اوندے اُتے رُپوسن، ایہ گالھ ایں وجہ کئوں ہے جو انھاں آساڈیاں آیاتاں کوں گُورا اکھینے اَتے انھاں کئوں بے پروائی کرٹ والے تھی گئیں (۱۴۶)۔</p>	<p>146. سَاْخِرْفُ عَنْ آيٰاتِیْ الدِّیْنِ یَتَذَكَّرُوْنَ فِى الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَاِنْ یَّرَوْا کُلَّ آیَةٍ لَا یُؤْمِنُوْا بِهَا وَاِنْ یَّرَوْا سَبِيْلَ الرُّشْدِ لَا یَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا وَاِنْ یَّرَوْا سَبِيْلَ النِّغْمِ یَتَّخِذُوْهُ سَبِيْلًا ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ کَذَّبُوْا بِآیٰاتِنَا وَکَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِيْنَ</p>
<p>اُتے جہڑے لوک آساڈیاں نشانیاں کوں گُورا اکھیندن، اُتے قیامت (دے ڈپنہ کٹھا تھیوٹ) کوں وی گُورا اکھیندن، انھاں دے عمل تاں اَصْلُوں ضائع تھی گئیں، کیا او انھاں عملاں دا اجر پیسن جہڑے انھاں کیتے وی کائے نہیں (۱۴۷)۔</p>	<p>147. وَاَلَّذِیْنَ کَذَّبُوْا بِآیٰاتِنَا وَلِقَاءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ هَلْ یُجْزَوْنَ اِلَّا مَا کَانُوْا یَعْمَلُوْنَ</p>
<p>اُتے موسیٰ دی قوم نے اوندے (پہاڑ سینا تے وَنچُٹ دے) بعد آپئیاں گہٹیاں کوں پگھارتے وچھا بٹا گھدا، او محض ہک جُٹہا، جیندے وچوں ڈاند دی آواز جہی نکلدی ہئی تے کیا انھاں ایہ نہ ڈٹھا، جو او نہ تاں انھاں نال گالھ کر سگدے اُتے نہ انھاں کوں (ہدایت دا) راہ ڈیکھا</p>	<p>148. وَاَتَّخَذَ قَوْمُ مُوسٰى مِنْۢ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّہِمَّ عِجْلًا جَسَدًا لَّہٗ خُوَارٌ اَلَمْ یَّرَوْا اَنَّهُ لَا یُکَلِّمُهُمْ وَلَا یُہْدِیْہِمُ سَبِيْلًا اَتَّخَذُوْهُ وَکَانُوْا ظٰلِمِيْنَ</p>

		<p>سنگدے، وَلِیٰ انھیں کوں آپٹاں (معبود) بٹا گھدا، اُتے او ایس طرح (آپٹیں اُتے) ظلم کرن والے پٹ گئے (۱۴۸)۔</p>
149	<p>وَلَبَّاسُقَطَىٰ أَيْدِيهِمْ وَأَوَّاهٌ أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ</p>	<p>اُتے جڈاں انھیں کوں آپٹیں ہتھیں نال کیتے تے ارمان لگیا، اُتے انھیں ڈٹھا جو اوتاں گمراہ تھی گین، تاں آکھن لگئے جیکر آساڈا رب آساڈے اُتے رحم نہ کرے، اُتے اساکوں بخش نہ ڈیوے، تاں آساں تاں گھانا چاؤن والیاں وچوں تھی ویسوں (۱۴۹)۔</p>
150	<p>وَلَبَّارَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَامَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنُ أُمِّ الْقَوْمِ اسْتَزَعِفُونِي وَكَادُوا يُقْتُلُونِي فَلَا تَشْتَبِئِ الْأَعْدَاءُ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ</p>	<p>اُتے جڈاں موسیٰ کا ورتے ارمان کریندا ہویا آپٹیں قوم دو و لیا، تاں آکھیں تیں میڈے پچھوں میڈی جھڑی خلافت (کار مختاری) کیتی ہے، ہوں گندی کیتی ہے، کیا تاساں آپٹیں رب دے حکم دے آؤن وچ اہل نہیں کیتی، اُوں (تورات دیاں) تختیاں سٹ گھتیاں اُتے آپٹیں بھرا دے سردے والاں کوں پکڑ گھدا، تے آپ دو چھکیا، اُوں آکھیا، میڈا ماء جایا بھرا! تیڈی قوم میکوں پٹاں سمجھ گھدا، اُتے بھاویں میکوں قتل ای کر چھوڑن ہا، دشمنان کوں میڈے اُتے نہ کھلوا، اُتے میکوں ظالماں دی قوم وچ نہ رلا (۱۵۰)۔</p>
151	<p>قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ</p>	<p>موسیٰ دُعا کیتی، جو میڈے رب آ! میکوں اُتے میڈے بھرا کوں بخش چا اُتے آپٹیں رحمت وچ داخل کر گھن، توں تاں رحم کرن والیاں سنبھٹاں کنوں وی زیادہ رحم کرن والا ہیں (۱۵۱)۔</p>
152	<p>إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْبَاقِينَ</p>	<p>(اُسہ آکھیا) جنھیں لوکاں وچھے کوں معبود بٹا گھدے، تاں انھیں دے رب دی طرفوں انھیں اُتے غضب ڈھاسی، اُتے ایس دُنیا دے جیوٹ اُتے لعنت و سدی رہسی تہمت (کوڑ) لاؤن والیاں کوں آساں ایس طرح سزا ڈیندے ہیں (۱۵۲)۔</p>
153	<p>وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن</p>	<p>اُتے جھڑے لوک بھیرے گم کریندن پر انھیں دے بعد توبہ چا کرن،</p>

<p>تے ایمان گھن آون، تاں بیشک تیڈا رب تاں اوندے بعد ہوں بخشش ہارتے وڈا مہربان ہے (۱۵۳)۔</p>	<p>بَعْدَهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنَ الْغُفُورِ رَحِيمٌ</p>
<p>آتے جڈاں موسیٰ دی کاوڑ لٹھی، تاں اُون تختیاں چا گھدیاں جنھاں وچ ہدایت تے رحمت لکھی ہوئی ہئی انھاں لوکاں کیتے جہڑے جو آپئیں اُسہ کنوں ڈردے ہن (۱۵۴)۔</p>	<p>154. وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضُّ أَخَذَ الْأَلْوَابَ فِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْتَدُّونَ</p>
<p>آتے موسیٰ آپئیں قوم وچوں ستر بندے چٹ تے آساڈے وعدے والی جاء تے گھن آئے، ول جہڑے ویلے انھاں کون بھونیں ہنب (زلزلے) آپکڑیا تاں (موسیٰ) اکھیا میڈے رب آ! جیکر تون چہندا ہاویں تاں انھاں کون تے نال میکوں وی ایس بھونیں ہنب کنوں پہلے مار چھوڑیندا، کیا تون (ہٹ) اُون فعل دی سزا وچ جہڑا جو آساڈے وچوں ہوں قوماں کیتا ہے، آسا کون ختم کر چھوڑیسیں؟ ایہ تاں محض تیڈی ہک آزمائش ہے تون جیکوں چہندے ایندے ذریعے گمراہ کر ڈیندیں تے جیکوں چہندیں ہدایت کر چھوڑیندیں، تون تاں آساڈا کار ساز (کم بٹواؤن والا) ہیں بس آسا کون بخش چا، آتے آساڈے اُتے رحم چا فرما کیوں جو تون سبھٹاں کنوں ودھ تے بخشش والا ہیں (۱۵۵)۔</p>	<p>155. وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّيَلْقَانَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِيَّاي أَنَّهُ يَكُنَّا بِأَفْعَالِ الْفَٰسِقِينَ إِنَّا كُنَّا بِمَا نَعْمَلُ غَٰفِلِينَ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَٰفِرِينَ</p>
<p>آتے آساڈے واسطے ایس دنیا کیتے وی بھلائی لکھ چھوڑ، تے آخرت کیتے وی بیشک آساں تیں دوڑ آتے ہیں، اُسہ اکھیا، میڈا عذاب اوندے اُتے آندے، جس اُتے یں چہنداں، آتے میڈی رحمت ہر شے اُتے کھنڈی ہوئی ہے، ایکوں میں انھاں لوکاں کیتے لکھ چھوڑیسیں جہڑے پرہیزگاری کریسن، اُتے زکوٰۃ کڈھندے رہسن، آتے آساڈیاں آیاتاں (نشانیاں) اُتے ایمان رکھندے ہو سن (۱۵۶)۔</p>	<p>156. وَاصْبِرْ لِنَافِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا لَإِلَيْكَ عَذَابٍ أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَآءَ كِتَابُهَا لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ</p>
<p>جہڑے اُون رسول دی پیروی کریسن، جس کہیں کنوں وی علم نہیں</p>	<p>157. الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ</p>

<p>الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ قَالَ الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّزُوا وَنَصَرُوا وَاتَّبَعُوا التَّوْرَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ</p>	<p>سکھیا، جیندا ذکر او آپٹیں کو لھ تورات تے انجیل وچ لکھیا ہویا ڈیکھ سگدن او انھیں کوں نیک کم کرن دا حکم ڈیندے تے بھڑے کماں کنوں منع کریندے اتے انھیں کیتے پاک صاف شینیں کوں حلال قرار ڈیندے، تے خبیث (گندیاں) شینیں کوں حرام قرار ڈیندے، اتے انھیں اتوں او بار تے گلاویں (طوق) لہیندے، جہڑے انھیں دے سیراں تے، تے گل وچ گھتتے ہون، بس جہڑے لوک اوندے اتے ایمان گھن آتے، اوندے نال تھین، تے مدد پتی ہے، تے اوں نور دی پیروی کیتی ہے جہڑا اوندے اتے نازل کیتا گئے، بس ایہے ای لوک ہن، مراداں پاؤن والے (۱۵۷)۔</p>
<p>158. قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَیْكُمْ جَمِیْعًا الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ یُحِیْیْ وَیُمِیْتُ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِیِّ الْاُمِّیِّ الَّذِیْ یُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ</p>	<p>(اے رسول) اکھ ڈے، جو اے لوکو! میں تھیں ساریاں دو بھیجیا ہویا آسہ دار رسول ہاں، اوں آسہ دا جہڑا آسماناں دا بادشاہ (مالک ہے) تے زمین دا وی، کوئی وی نہیں عبادت دے لائق سوائے اوندے جہڑا جو جیویندا وی ہے، تے مرویندا وی ہے ایں واسطے تھیں آسہ اتے اتے اوں رسول اتے ایمان گھن آؤ جیں کہیں کنوں وی علم نہیں پڑھیا، جہڑا جو خود آسہ اتے اتے اوندے احکامات اتے (ایمان رکھیندے) تھیں اوندی پیروی کرو تاں جو ہدایت پا سگن (۱۵۸)۔</p>
<p>159. وَ مِنْ قَوْمِ مُوسٰی اُمَّةٌ یَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ یَعْدِلُوْنَ</p>	<p>اتے موسیٰ دی قوم وچوں یک جماعت ایہی وی ہئی، جہڑی حق داراہ ڈیکھندی ہئی، تے حق دے مطابق انصاف کریندی ہئی (۱۵۹)۔</p>
<p>160. وَقَطَعْنَاھُمْ اِثْنَتَیْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اَمَآ وَاَوْحٰیْنَآ اِلٰی مُوسٰی اِذَا اسْتَسْقَاہٗ قَوْمُهٗ اَنْ اَخْرِبْ بِعَصَاكَ الْحٰجِرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْہٗ اِثْنَتَا عَشْرَةَ عَیْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ</p>	<p>اتے آساں انھیں دے آنج آنج قبیلیاں دیاں پارھاں جماعتاں پٹا ڈٹیاں اتے چڑاں اوندی قوم اوں کنوں پاٹیں منگیاتاں موسیٰ دو آساں وحی بھیجی جو آپٹیں سوٹی پتھرتے مار ڈے (ماریں) تاں اوندے وچوں پارھاں چشمے وٹ لگ پئے، اتے ہر کہیں آپٹاں آپٹاں پیوٹن دا تر</p>

<p>أَنَاسٍ مَّشَرَبِهِمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ النَّبَّانَ وَالسَّلْوَى كُلَّوَا مِن طَيِّبَاتٍ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ</p>	<p>ہٹا گھدا اُتے آساں انھاں اُتے بدلاں دی چھاں کر پٹی، اُتے آساں انھاں کیتے مَن (ہک مٹھی شے) تے سلوی (ہک سلوٹیں شے) گوں اتوں لہائی رکھیا (تے آکھیا) کھاؤ پیو، پاک شنیں وچوں جہڑیاں آساں ٹھاڈے کیتے رزق پٹائن، ول انھاں (انھن شنیں کٹوں مَنہ پھیرتے) آساڈا کجھ وی نہ وگاڑیا، بس انھاں آپٹیں آپ اُتے ظلم کیتا (۱۶۰)۔</p>
<p>۱۶۱. وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ سَنَرِيدُ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>اُتے (یاد کرو) جو چڈاں انھاں گوں آکھیا گیا، جو ایں وستی وچ لگوتے رہو بہو اُتے اٹھوں وی جہڑی شے ٹھاڈا دل مَنگے، کھاؤ پیو، اُتے حطّہ (توبہ آساڈی) اکھیندیں ہونیں، اُتے دروازے وچوں سر نواتے (جھکا کر تے) لنگھ وںجوتاں جو ٹھاڈیاں خطاواں بخش ڈیتاں وںجن اُتے نیک کم کرٹ والیاں گوں پیا وی ڈھیر کجھ ڈیسوں (۱۶۱)۔</p>
<p>۱۶۲. فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ</p>	<p>پر انھاں وچوں جہڑے ظالم ہن، انھاں ایں لفظ گوں جیندے آکھٹ کیتے انھاں گوں آکھیا گیا با بدل چھوڑیا، آساں انھاں اُتے آسمان کٹوں ہک عذاب بھیجا کیوں جو او زیادتیاں کرٹ لگ پئے ہن (۱۶۲)۔</p>
<p>۱۶۳. وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَاعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ</p>	<p>اُتے (اے محمد) انھاں کٹوں اُوں وستی دا حال پچھ، جہڑی جو سمندر دی مٹ تے ہئی، چڈاں جو ایہ لوک پچھن پچھن دے ڈیندے متعلق نافرمانیاں کرٹ لگ پئے ہن، حالانکہ پچھن پچھن دے ڈیندے (انھاں دے حصے دیاں) مچھلیاں پاٹیں دے اُتے تر آندیاں ہن، اُتے پچھن پچھن نہ ہوند اہاتاں انھاں دو نہ آندیاں ہن، ایں طرح آساں انھاں گوں آزمائش وچ سٹ ڈتا، کیوں جو او نافرمانی کرٹ لگ پئے ہن (۱۶۳)۔</p>
<p>۱۶۴. وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعَذَرَةَ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ</p>	<p>اُتے چڈاں انھاں وچوں دی ہک جماعت انھاں کٹوں پچھیا، جو ٹساں ابجی قوم گوں نصیحت کیوں کریندو جیکوں اللہ ختم کر چھوڑن والا ہے یا اوکوں سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے، تاں انھاں آکھیا (ایہ ایں</p>

یَتَقُون	گالھوں ہے) جو تہاڑے رَبِّ دِی طرفوں عذر نہ رہے آتے شاید پرہیزگاری کرن لگ پوون (۱۶۴)۔
165. فَلَبَّاسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَیْسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ	بَس چڑاں انھاں اُوں گالھ کُوں بھلا ڈتا جیندی انھاں کُوں نصیحت کیتی گئی ہئی، تاں اساں انھاں لوکاں کُوں تاں بچا گھدا جہڑے بُرائی کُنوں ہتھیندے ہن، آتے انھاں لوکاں کُوں ڈاڈھے گندے عذاب وچ گھت ڈتا جہڑے جو نافرمانی کریندے ہن (۱۶۵)۔
166. فَلَبَّاسَتْهُمْ عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِیِّینَ	بَس انھاں کُوں جہڑی گالھ کُنوں منع کیتا گیا ہا، اُوہا کرن لگ پے ہَس اساں انھاں کیتے حکم کیتا، جو ذلیل قسم دے باند رہو لوں تھی و نچو (۱۶۶)۔
167. وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ	آتے یاد کرو، چڑاں میڈے رَبِّ (یہودیاں کُوں) چتا ڈتا ہا، جو او انھاں آتے قیامت دے ڈینہ تئیں ایجا شخص بھیجیندا رہسی، جہڑا انھاں کُوں سخت عذاب وچ گھتی رکھی، بیشک تہڈا رَبِّ عذاب ڈیوٹ وچ جلدی کریندے آتے او بیشک وڈا بخشش ہار آتے ہوں مہربان وی ہے (۱۶۷)۔
168. وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَمْبًا مِنْهُمْ الصَّالِحِينَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَكُونَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	آتے اساں انھاں کُوں دُنیا وچ ٹولیاں ٹولیاں بٹا چھوڑیا، بعض انھاں وچوں نیک ہن، تے بعض انھاں دے اُلٹ (بدکار) ہن، آتے اساں انھاں دِی آزمائش خوشحالی وچ وی تے ڈکھاں تکلیف وچ کریندے رے پے پے! تاں جو آساں دو پھر آون (۱۶۸)۔
169. فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوا أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ	انھاں دے بعد اہجے گندے لوک خلیفہ بٹے، جہڑے کتاب دے وارث وی ہن، پر او ایں دُنیا دِی گندی مال ہڈی کُوں پسند کر گھندے ہن، آتے اہدے ہن، جو آساں تاں بخش ڈتے ویسوں، آتے جیکر انھاں دے اُگوں وَت وی اُوہو جہی مال ہڈی آونچے ہا، تاں وی

	<p>مِثَاقِ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَاللَّذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ</p>	<p>اُوکوں ہتھ وچ کر گھندے ہن، کیا انھاں کئوں کتاب دا ایہ وعدہ کائے نہ گھدا گیا ہا، جو حق کئوں سوا اللہ دے بارے کجھ نہ اکھیسن، آتے انھاں جہڑا کجھ ایندے وچ ہا، پڑھ وی گھدا ہا، آتے آخرت دا اِکٹاں انھاں لوکاں کیتے ہوں سوہٹاں ہے، جہڑے جو پرہیزگاری کریندے ہن، کیا تہا کوں (ایس گالھ دی) سمجھ نہیں آندی؟ (۱۶۹)۔</p>
170	<p>وَالَّذِينَ يَسْكُنُونَ بِلَادَ كِتَابٍ وَاقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ</p>	<p>آتے جنھاں لوکاں کتاب گوں ہتھ وچ کیتا ہوئے، آتے نماز گوں قائم رکھیندے ہن، تاں بیشک اساں ایسے نیک کم کرن والیاں دا اجر ضائع نئے کریندے (۱۷۰)۔</p>
171	<p>وَإِذْ تَتَغْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ</p>	<p>آتے چڑاں آساں انھاں دے سِراں تے پہاڑ کھڑا کر کھڑایا، جیویں جو کوئی چھتری (چھاں) ہووے، پر انھاں گوں گمان پیا، جو ایہ تاں انھاں آتے ڈھنڈ والا ہے (آساں اکھیا) آساں جو کجھ تہا کوں ڈتے اُوکوں قابو کرتے پکڑی رکھو، آتے جو کجھ ایندے وچ لکھیا ہوئے اُوکوں یاد رکھی رکھو، تاں جو پرہیزگار بن وُنجو (۱۷۱)۔</p>
172	<p>وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ</p>	<p>آتے چڑاں تیڈے رب آدم دی اولاد دی کئڈ وچوں انھاں دی نسل پیدا کیتی، تاں انھاں خود آپئیں آپ دا اقرار کیتا، (چڑاں جو پچھیا گیا) جو کیا میں تہا ڈا پالٹ ہار کائے نہیں؟ (اکھیونے) کیوں نہیں! آساں تاں گواہی وی ڈیندے ہیں (ایہ رولا ایس گالھوں ہا) تاں جو قیامت دے ڈپتے ایس نہ آکھن پے، جو آساں تاں ایس گالھ کئوں اصلوں بے خبر ہا سے (۱۷۲)۔</p>
173	<p>أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ</p>	<p>یا ایہ نہ آکھن لگ پوو، جو شرک تاں آساں کئوں پہلے آساڈے پیو ڈاڈیاں کیتا ہا، آساں تاں انھاں دے بعدیاں نسلاں وچوں پیسے! کیا توں اسا کوں ختم کر چھوڑن چھندیں، اُوں کم دے بدلے جہڑا غلط کار</p>

		(کوڑے) لوکاں کیتے (۱۷۳)۔
174.	وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	آساں تاں ایں طرح آپیاں آیاتاں (نشائیاں) کھول تے بیان کریندے ہیں، تاں جو او ولدے ول آون (۱۷۴)۔
175.	وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَدَّخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْعَاوِينَ	(اے محمد) انھاں لوکاں کوں اُوں شخص دا حال پڑھ سٹا جیکوں آساں آپیاں آیاتاں (نشائیاں) ڈیتیاں، پر چڑاں او انھاں کٹوں پسلا تھی گیا، تاں شیطان اوندے پچھوں لگ پیا، ہس او وی گراہاں وچوں تھی گیا (۱۷۵)۔
176.	وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحَبَّلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا فَاقْصِصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ	اے جیکر آساں چہندے تاں آساں اُو کوں انھاں آیاتاں دے ذریعے اچے مرتبے تے پچا ڈیندے، پر او خود دنیا کوں چمبڑ گیا، اے آپیں خواہش نفس دے مطابق کم کیتے، ہس اوندی مثال تاں اُوں کتے وانگوں ہے، جیکر تُوں اوندے اے سختی کریں تاں وی آپیں زبان چا لٹکیندے، یا تُوں کجھ نہ آکھیں تاں وی زبان لٹکانی رہندے، ایہا مثال اُوں قوم دی ہے جیں آساڈیاں نشائیاں کوں کوڑا آکھیا، ہس تُوں انھاں کوں ایہ حال سٹا ڈے متاں او غور تے فکر کرٹ لگ پوون (۱۷۶)۔
177.	سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا وَأَنْفُسُهُمْ كَانُوا بِظُلْمٍ	اُوں قوم دی مثال تاں اصلو گندی ہے، جیندے لوکاں آساڈیاں آیاتاں کوں کوڑا چا آکھیا، اے او آپیں آپ اے ظلم کریندے رہے (۱۷۷)۔
178.	مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	اَسہ جیکوں ہدایت ڈیوے اوہو ہدایت پاسگدے، اے جیکوں گراہ کرے ہس اوہے لوک گھاٹا چاوٹ والے ہن (۱۷۸)۔
179.	وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّةِ وَالْإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ	بیشک آساں ہوں ساریاں جنّاں تے انساناں کوں دوزخ کیتے اسی پیدا کیتے، انھاں دا دل (ضمیر) تاں ہے، پر اوندے نال سمجھدے سوچیندے کائے نہیں، انھاں دیاں آکھیں تاں ہن، پر انھاں نال (غور

لَا يَسْتَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ	نال) ڈیکھدے کائے نہیں، انہاں دے گن تاں ہن، پر انہاں نال سُنڈے کائے نہیں، اہجے لوک تاں اَصْلُوں جانوراں وانگیں ہن، بلکہ انہاں کنوں وی اَبتر ہن، بس ایہے لوک تاں ہن جہڑے غفلت وچ وڈے ہن (۱۷۹)۔
180. وَلِلّٰهِ الْاَسْبَاطُ الْحُسْنٰى فَاَدْعُوْهُ بِهَا وَذَرُوْا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْ اَسْمَائِهٖ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ	آتے اَسہ کیتے ای ہن سوہٹیں سوہٹیں ناں ! بس اُوکوں اُنھائیں ناٹواں نال سڈو، آتے انہاں لوکاں کوں پرے کرو، جہڑے اوندے ناٹواں وچ ول پھیر گھیندن، ہوں ساری اُنھاں کوں اُنھاں دے کیتے دی سزا ڈتی ویسی (۱۸۰)۔
181. وَمِمَّنْ خَلَقْنَا اُمَّةً يَهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَّعْدِلُوْنَ	آتے انہاں وچوں جنہاں کوں اَساں پیدا کیتا ہے ہک جماعت حق دی ہدایت کریندی ہے تے حق طور تے عدل تے انصاف کریندی ہے (۱۸۱)۔
182. وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ	آتے جہڑے لوک اَساڈیاں آیاتاں کوں کوڑا اکھیندن، اَساں انہاں کوں ایں طرح (ہولے ہولے) تباہی دو گھن ویسوں جیندا اُنھاں کوں پتہ ای نہ لگسی (۱۸۲)۔
183. وَاُمْلِ لَهُمْ اِنَّ كَيْدِيْ مَتِيْنٌ	آتے میں اُنھاں کوں ڈھل ڈتی آنداں بیشک میڈی تدبیر (چال) ہوں تکرپی (کارگر) ہے (۱۸۳)۔
184. اَوْ لَمْ يَنْفَكُوْا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جُنَّةٍ اِنَّ هُوَ الْاَلَدِيْرُ مُبِيْنٌ	کیا اُنھاں کڈائیں نہیں سوچیا جو اُنھاں دے سنگتی کوں تاں کہیں طرح دی جنونی کائے نہیں، اوتاں محض وچ وجاتے (اَسہ دے عذاب کنوں) ڈراؤں والا ہے (۱۸۴)۔
185. اَوْ لَمْ يَنْظُرُوْا فِيْ مَّكَوٰتِ السَّابَّاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ وَّاَنْ عَسَى اَنْ يَّكُوْنَ قَدْ اَقْتَرَبَ اَجْلُهُمْ فَبِأَيِّ	کیا اُنھاں آسماناں تے زین دی حکمرانی وچ، آتے جہڑی کوئی شے اَسہ پیدا کیتی ہے، اوندے وچ، غور نال نہیں ڈٹھا (ایہ وی نہیں سوچا جو) شاید انہاں دی اجل قریب آگئی ہووے، اوندے بعد و ت اوہنی کھڑی

186	حَدِيثٌ بَعْدَ لَا يُؤْمِنُونَ مَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ	گالھ تے ایمان گھن آسن (۱۸۵)۔ اَسہ جیکوں گمراہ چا کرے تاں سِدھا راہ دیکھاؤں والا کوئی کانے نہیں، آتے (او اَسہ) انھاں گمراہاں کوں انھاں دی گمراہی دے سمندر وِچ غوطے کھاندا ہویا چھوڑی رکھ دے (۱۸۶)۔
187	يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِقَوْلِهَا إِلَّا هُوَ تَغَلَّتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِنْدَ عِنْدَ اللَّهِ وَلَئِنْ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	(اے رسول) تیں کئوں قیامت دی گھڑی دے متعلق پچھدن جو او کڈاں آسی، اگھ ڈے جو بے شک ایندا علم تاں میڈے رب کوں ہے، اوہو اوں کوں اوندے مقررہ وقت تے ظاہر آکر یسی ! او گھڑی آسماناں تے زمین تے ہوں اوکھی ہوسی ! او تہاڈے کولھ اچا چیت آویسی، لوک تیں کئوں ایں طرح پچھدن، جیویں جو تیکوں چنگی طرح ایندا پتہ ہووے، اگھ ڈے جو ایندا پتہ وی محض اَسہ کوں ہے، پر ڈھیر سارے لوک (ایں گالھ کوں) چاندے وی کانے نہیں (۱۸۷)۔
188	قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَا سَتَكُنُّ تُرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّؤَالُ أَنَا لَا نَذِيرُ بِشَيْءٍ نَّقُومُ يُؤْمِنُونَ	(اے رسول) اگھ ڈے، جو میں خود آپٹیں کیتے وی کہیں قسم دے نفع یا نقصان دا اختیار نہیں رکھیندا، سوائے اوندے جہڑا کجھ اَسہ چہندے آتے جیکر میں غیب دا علم چانداتاں میں ڈھیر سارے فائدے چاگھندا آتے میکوں کوئی وی ڈکھ نہ ہوندا، میں تاں محض (عذاب کئوں) ڈراؤں والا تے (ثواب دی) خوشخبری سنواؤں والا ہاں، اوں قوم کوں جہڑی جو ایمان گھن آندی ہے (۱۸۸)۔
189	هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا اللَّهَ رَبَّهَا لَعْنِ آتَيْنَتْنَاهَا صَالِحًا لَتَكُونَنَّ مِنَ	ایر تاں او (اَسہ) ہے جس تہا کوں ہلکی جان (آدم) وچوں پیدا کیتے، آتے اوندے نالوں اوندی ذال (حوا) بٹائی ہس، تاں جو اوں کئوں سکون (بیبار) حاصل کر سگے، ہس چڈاں او او کوں اتوں کج گھندے، تاں اوندی ذال کوں ہلکا جیہا پیٹ تھی ویندے تے او پیٹ نال وی تڑدی بھردی رہندی ہے، پر چڈاں زیادہ لگن پے ویندے، تاں او ڈوہائیں

الشَّاكِرِينَ	آپئیں رَبِّ کُنُوں دُعا منگدین جو جیکر تئیں آسا کون صبر کتا (موثا تازہ) ہال ہٹاتاں آساں ضرور شکر کرٹ والیاں وچ شامل تھی ویسوں (۱۸۹)۔
190.	فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَنِ يَشْرِكُونَ پر چڑاں انھاں کون صبر کتا ہال مل ویندے تاں او ایندے ڈیوٹ وچ آس دے شریک ہٹاؤں لگ پوندین، حالانکہ، (او ہال) تاں محض آس ہٹا ہا، آس تاں جیندے نال ایہ لوک شریک ہیندین انھاں کُنُوں ہوں اچا ہے (۱۹۰)۔
191.	أَيُّ شَيْءٍ كُنْ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ کیا ایہ لوک اوندے نال انھاں کون شریک ہیندین جہڑے کوئی وی شے پیدا نہیں کر سگدے، بلکہ او تاں خود پیدا کیتے ویندے ہن (۱۹۱)۔
192.	وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ آتے نہ او انھاں کون کوئی مدد ڈیوٹ دی طاقت رکھیندین، آتے نہ او خود آپئیں آپ دی مدد کر سگدین (۱۹۲)۔
193.	وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ وَت جیکر انھاں کون کہیں ہدایت والے پاسے دو سڈو، تاں او ٹہاڈی پیروی اصلوں نہ کریسن، ٹہاڈے واسطے تاں ہکو کچھ ہے، بھاویں ٹساں انھاں کون (آس دو) دعوت ڈیو، بھاویں ٹساں چپ کر وٹجو (۱۹۳)۔
194.	إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ بیشک جنھاں کون ٹساں آس کُنُوں سوا (مدد کیتے) سڈیندے وے، او خود وی ٹساں جیہے بندے ای ہن، ہس انھاں کُنُوں دُعا منگ ڈیکھوتے او جیکر ٹساں سچے ہیوے تاں ٹہاڈی دُعا دا جواب ڈیون (۱۹۴)۔
195.	أَلَهُمْ أَزْجُلُ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آئِدٍ يَنْطَشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تَنْظُرُوا کیا انھاں دے پیر ہن، جنھاں نال او ٹرن، کیا انھاں دے ہتھ ہن، جنھاں نال او پکڑ ڈیکھالن، کیا انھاں دیاں اکھیں ہن، جنھاں نال او ڈیکھن کیا انھاں دے کن ہن جنھاں نال او سُنن؟ وِت اکھ ڈے، جو ٹساں آپئیاں (خدا نال دے) شریکاں کون سڈ گھنو، ول ٹساں میڈے خلاف کوئی تدبیر (گرڈ) کر ڈیکھا لو، بلکہ میکوں کوئی مہلت ای نہ ڈیو

		(۱۹۵)۔
196.	إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ	بیشک میڈاندگار تاں اُوہو آسہ ہے، جیں ایہ کتاب نازل کیتی ہے، آتے اونیک کم کرن والیاں نال یاری لاگھندے (۱۹۶)۔
197.	وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتِطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ	آتے جنھاں کوں اُنڈے سوا سہیندے وے، اونہ تہاڈی مدد کرن دی طاقت رکھیندن، آتے نہ خود آپٹیں آپ دی مدد کرن جوگے ہن (۱۹۷)۔
198.	وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ	آتے جیکر تُوں انھاں کوں ہدایت والے پاسے سہیں، تاں او سُنڈے وی کائے نہیں، جیکر انھاں کوں ڈیکھدیں، جو ایہ تیں دو ڈیکھدے پتے ہن، تاں وی او کجھ نہیں ڈیکھ سگدے (۱۹۸)۔
199.	خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ	(اے رسول) تُو معافی والا وطیرہ اختیار کیتی رکھ آتے نیک کم کرن دا حکم ہٹی رکھ، آتے جاہلاں کنوں منہ پھیر گھن (۱۹۹)۔
200.	وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ	آتے جیکر شیطان دی طرفوں (تیڈے دل وچ) کوئی وسواس پیدا تھی وَنچے تاں آسہ کنوں پناہ منگ گھدی، او سب کجھ سُنن والا، آتے جاشٹ والا ہے (۲۰۰)۔
201.	إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ	بیشک جہڑے لوک تقویٰ اختیار کریندن، جڈاں وی اُنھاں کوں شیطان دی طرفوں کوئی وسواس (خطرہ) پوندے تاں او (آسہ کوں) یاد کریندن تے اُوں ویلے (صاف صاف) ڈیکھن لگ پوندن (۲۰۱)۔
202.	وَإِخْوَانُهُمْ يَبْتَغُونَ الْغَنَىٰ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ	آتے انھاں (کافراں) دے شیطان بھرا انھاں کوں گمراہی والے پاسے چھکیندن، تاں او اڈے وَنچن دی کوئی کسر نہیں چھوڑیندے (۲۰۲)۔
203.	وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَا جُنْدٍ لَّنَا وَلَا جُنْدٍ لِّهِيَ قُلْ إِنَّمَا اتَّبَعُ مَا يوحَىٰ إِلَيَّ مِنَ رَبِّي هَذَا	آتے جڈاں تُوں اُنھاں دو کوئی آیت نہیں گھن آندا، تاں پُچھدن جو تُوں کوئی آیت خود ہٹاتے کیوں نہیں گھن آیا، تُوں آکھ ڈے جو میں تاں ہس

بَصَّائِرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ يُؤْمِنُونَ	اُوں حکم دی پیروی کرینداں، جہڑا کجھ میڈے رَب دی طرفوں میڈے اُتے وحی تھیندا ہے، ایہ شہاڈے رَب دی طرفوں سمجھ دیاں گاہیں ہن، اُتے ایمان والے لوکاں کیتے نصیحت تے ہدایت ہے (۲۰۳)۔
204. وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَبِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	اُتے جہڑے ویلے قرآن پڑھیا ویندا پیا ہووے، تاں اُوکوں (غور نال) سُٹیا کرو، اُتے چپ کر گئے کرو، تاں جو شہاڈے اُتے رحمت بھیجی وَنَجَّ (۲۰۴)۔
205. وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ	تُوں آپئیں رَب دا ذکر کیتی رکھ، آپئیں دل وچ عاجزی تے زاری کر کر تے وی، ڈر ڈرتے وی، اُتے بغیر اُپے اُلا کڈھن دے وی ! صبح سورے وی، تے شام کوں وی، اُتے غفلت کرن والیاں وچوں نہ تھی وَنَجَّ (۲۰۵)۔
206. إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ	بیشک جہڑے لوک تہڈے رَب دے نیڑے تھی گئے او اوندی عبادت کئوں اَصْلُوں مُنہ نہیں پھریندے، اُتے اوندے ہر شے کئوں پاک ہووٹ کوں بیان کریندے رهندين، اُتے اوندے اُگوں سجدے کریندے رهندين (۲۰۶)۔

8- سورة الأنفال

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسے دے نال جہڑا جو ہُوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا	(اے رسول) تیں کئوں انفال (مالِ غنیمت) دے متعلق پُچھدین؟ تُوں آکھ، جو مالِ غنیمت تاں اَسے تے اوندے رسول دے اختیار وچ

ذَاتِ بَيْنٍكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	ہے، تُساں تاں اُسے کٹوں ڈر دے رہو، اُتے آپس وچ صلح صفائی کیتی رکھو، اُتے اُسے تے اوندے رسول دی پیروی کیتی رکھو، جیکر تُساں ایمان گھن آئیوے تاں (۱)۔
2. إِنَّهَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ	بیشک (سچے) ایمان والے تاں اُوہے لوک ہن، جو چڑاں اُسے دا ذکر کیتا وُجے، تاں انھاں دے دل کنہن لگ پوندن، اُتے جہڑے ویلے انھاں کوں اوندیاں آیاتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندن تاں انھاں دا ایمان پیا وی وُڈھ ویندے، اُتے او آپئیں رب تے توکل کریندن (۲)۔
3. الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ	جہڑے لوک نمازاں قائم کیتی رکھدن اُتے جہڑا کجھ آساں انھاں کوں رزق دے طور تے ڈتے او کوں (نیک کماں وچ) خرچ کیتی رکھدن (۳)۔
4. أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ	ایسے ای ہن جہڑے سچے مومن ہن، انھاں کیتے انھاں دے رب دے نزدیک وڈے درجے مقرر ہن، انھاں کیتے بخشش ہے تے عزت دی روزی ہے (۴)۔
5. كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَاِرَهُونَ	جس طرح تیدے رب تیکوں حق دی خاطر تیدے گھروں کڈھیا ہا، یقین طور تے ایس گالھ کٹوں مومنناں دی ہک ٹولی خوش نہ ہئی (۵)۔
6. يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّهُمْ يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ	تیدے نال (انھاں لوکاں) حق دے معاملے وچ، چڑاں جو او پوری طرح ظاہر وی کر ڈٹا گیا ہا، جھپٹا گھت ڈٹا، جیویں جو او موت والے پاسے ہکلیئے ویندے پے ہوون تے او او کوں آپئیں اکھیں نال ڈیکھدے وی پے ہوون (۶)۔
7. وَإِذْ يَعِدُّكُمْ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَن يُحَقِّقَ الْحَقَّ	اُتے (یاد کر) چڑاں اُسے تہاڈیاں ڈوں ٹولیاں وچوں ہک ٹولی دا وعدہ کیتا ہا جو او تہاڈے نال بل ویسے، پُر تُساں چہندے ہاوے جو او ٹولی جیندے کو لھ ہتھیار وی نہ ہن، تہاڈے نال تھی وُجے، پُر اُسے چہندا ہا

بِكَيْبَاتِهِ وَيَقْطَعُ دَابِرَ الْكَافِرِينَ	جو او اپنیاں اصولاں (کلمات) نال حق کوں ثابت کر ڈیوے، آتے کافراں دی جڑھ کپ چھوڑے (۷)۔
8. لِيُحَقِّقَ الْحَقَّ وَيُبَيِّنَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ	تاں جو حق کوں حق ثابت کر ڈیوے، تے کوڑ کوں کوڑا کر چھوڑے توڑے جو مجرم لوک ایں گالھ کنوں خوش نہ ہن (۸)۔
9. إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ أَنِّي مُبْدئُكُمْ بِالْفِ مِّنَ اللَّائِكَةِ مُردفين	(یاد کر) چڑاں جو تیں آپنیں رب کوں فریاد کتی ہاوی، اُون تیدھی فریاد کوں قبول کر گھدا، جو میں یک ہزار فرشتے یک پے دے اگوں پچھوں بھیج تے تیدھی مدد کریساں (۹)۔
10. وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النُّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	آتے اَسہ ایہ گالھ محض خوشخبری دے طور تے کیتی ہئی، تاں جو ٹہاڈے دلاں کوں ایں کنوں اطمینان حاصل تھیوے، پر اصل بدداتاں اوبا ای ہے جڑھی اَسہ کنوں ای آوے، بیشک اَسہ ہوں زور آورتے وڈی حکمت والا ہے (۱۰)۔
11. إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ	(یاد کرو) چڑاں ٹہاکوں غش آگئی ہئی، تاں تاساں ایں طرح اَمَن و سکون محسوس کیتا، آتے آسمان کنوں ٹہاڈے آتے پاٹیں و ساڈتا، تاں جو اوندے نال ٹہاکوں پاک صاف کر ڈیوے، آتے ٹہاڈے وچوں شیطانی و سواس کڈھ چھوڑے، آتے ٹہاڈے دل تکرے تھی و نجن تے ٹہاڈے قدم تکرے جم و نجن (۱۱)۔
12. إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى اللَّائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَقَبِلُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَالَتْنِي قُلُوبُ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ	(یاد کر) چڑاں تیدھار رب فرشتیاں کوں وحی کیتی جو میں ٹہاڈے نال ہاں، تاں جو تاساں ایمان گھن آوٹ و الیاں دی ہمت ہدھاؤ، میں وی کفر اختیار کرٹ و الیاں دے دلاں وچ رعب گھت ڈینداں بس تاساں انھاں دیاں گردنیں بھن چھوڑو تے انھاں دے یک یک جوڑ کوں ہلا ڈیو (۱۲)۔
13. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ	ایہ ایں واسطے ہا جو انھاں اَسہ تے اوندے رسول دی مخالفت کیتی

	يُشَاقِقِ اللَّهُ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ	ہنسی، اُتے جہڑا کوئی آسہ تے اوندے رسول دی مخالفت کریندے، تاں آسہ وی اُوکوں سخت عذاب ڈیوٹ والا ہوندے (۱۳)۔
14.	ذِكُمْ قَدْ وَفَوْهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابُ النَّارِ	ایہ ایں کہتے ہے جو ایند امرہ وی چکھو، اُتے کافراں کہتے بیشک دوزخ دی بھادی سزا ہے (۱۴)۔
15.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَارْحَمُوا فَلا تُؤْمِنُوا لَهُمُ الْاَدْبَارَ	اے لوکو جہڑے جو ایمان گھن آئیوے، چڈاں تِساں انھاں لوکاں نال جنھاں جو کفر اختیار کیتا ہوئے، لشکر گھن تے مقابلے وچ آونجو، تاں ول انھاں کوں اصلوں کنڈ نہ ڈیوا ہے (۱۵)۔
16.	وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبرُهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَى فِتْنَةٍ فَفَدَّ بَاءً بِعَظَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا أَكَا جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْبَصِيرُ	اُتے جہڑا شخص اُوں ڈینہ اپٹیں کنڈ ڈے تے بھجسی، سوائے اوندے جہڑا جو حملہ کرن کہتے پاسا بدل لگا ہووے، یا آپٹیں فوج وچ وچ تے رل ل والا ہووے، سمجھو او آسہ دے غضب وچ آویسی، اُتے اوند ٹکاٹاں دوزخ وچ ہوسی تے او وچ رہیں کہتے ڈاڈھی گندی جاء ہے (۱۶)۔
17.	فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَيُبْلِي السُّوءَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ عَلِيمٌ	(حقیقت ایہ ہے جو) تِساں انھاں کوں قتل نہیں کیتا بلکہ آسہ انھاں کوں قتل کیتے، اُتے جہڑے ویلے تیں کنکریاں دی مٹھ بھرتے سٹی ہنسی، او تیں نہ سٹی ہنسی، آسہ سٹی ہنسی، تاں جو او ایمان والیاں کوں ہک سوہٹیں جہی آزمائش وچوں لنگھاوے، بیشک آسہ خوب سنٹ والا تے ہوں کجھ چاٹن والا ہے (۱۷)۔
18.	ذِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ	ایہ تہاڈے نال دا (معاملہ) ہے اُتے بیشک آسہ کافراں دی ہر چال کوں ناکام کرن والا ہے (۱۸)۔
19.	إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ	جیکر (کافرو) فتح (فیصلہ) چہندے ہاوے، تاں او فیصلہ تاں تہاڈے اگوں ہے، اُتے جیکر تِساں باز آونجو، تاں ایہ تہاڈے کہتے چننگانی دی گالھ ہے، اُتے جیکر تِساں وت وی ایویں کیتا، تاں آساں وی کجھ کر

کَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ	ڈیکھیں اُتے تہاڈی جماعت (فوج) تہاڈے کہیں وی کم نہ آسکسی، چاہے او کتنی زیادہ کیوں نہ ہووے! اُتے آسے بیشک مومنوں دے نال ہے (۱۹)۔
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنهُ وَاتَّبِعُوا حَتَّى تَسْبَحُوا	۲۰. اے او لوکو جہڑے ایمان گھن آئیوے تہاں آسے دی، اُتے آسے دے رسول دی اطاعت (فرمانبرداری) کرو، اُتے اوں کئوں مُنہ نہ پھراہے، حالانکہ تہاں (اوند اُتے حکم) وی سُنیا ہویا ہے (۲۰)۔
وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَبَعْنَا وَهُمْ لَا يَسْبَعُونَ	۲۱. اُتے انہاں لوکاں وانگوں نہ تھی و نچا ہے، جہڑے آکھیندیں جو آساں سُن گھدے حالانکہ او سُن دے وی کائے نہیں (۲۱)۔
إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ	۲۲. بیشک آسے دے نزدیک جانداراں وچوں وی بدتر اوہے لوک ہن، جہڑے بوڑے تے گونگے ہن، وَل عَقْل کئوں کم وی نہیں گھندے (۲۲)۔
وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْبَعَهُمْ وَلَوْ أَسْبَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ	۲۳. اُتے جیکر آسے ڈیکھا جو انہاں وچ کوئی نیکی وی ہے، تاں انہاں کوں ضرور سُن دی توفیق ڈیندا، اُتے جیکر انہاں کوں (ہُن) سُنا وی ڈیندا، تاں اوں کئوں مُنہ پھیر گھندے، اُتے کُتھلا تے رُوندے (۲۳)۔
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِرَّسُولٍ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ	۲۴. اے ایمان گھن آؤں والے لوکو! تہاں آسے تے اوندے رسول دے سبڈے تے لبیک آکھی کرو، جہڑے ویلے جو او تہاں کوں اُوں شے دو سبڈیندے جہڑی تہاں کوں (ہمیشہ دی) زندگی عطا کریندی ہے، اُتے ایہ وی چاٹ گھنو، جو بیشک آسے ہر آدمی دے تے اوندے دل دے وچکار ہوندے، اُتے بیشک تہاں اُوں دو کٹھے کیتے ویسو (۲۴)۔
وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ	۲۵. تہاں اُوں فتنے کئوں وی بچو، جہڑا خاص کر محض انہاں لوکاں کیتے کائے نہیں جہڑے ظلم کریندن (بلکہ ساریاں کیتے ہوسی) تے ایہ وی چاٹ گھنو، جو بیشک آسے سخت عذاب ڈیون والا ہے (۲۵)۔

26.	وَادْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَسَخْطَ عَلَيْكُمْ النَّاسُ فَأَوَّاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَزَمَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	اتے (یاد کرو) جو چڑاں ٹساں زمین اُتے تھوڑے جیسے ہاوے، تے ہٹیں (کمزور) ہاوے، اُتے ڈردے ہاوے جو لوک کتھائیں تہا کوں لٹ پٹ تے کھانہ وَنَجْن، بس اُوں تہا کوں جاء ٹکاٹاں ڈٹا، اُتے آپٹیں مد (فتح) ڈے تے تہا کوں تکڑا کر چھوڑیا، اُتے پاک صاف شئیں وچوں تہا کوں رزق ڈٹا، تاں جو ٹساں اُوندا شکر ادا کریندے رَہو (۲۶)۔
27.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ	اے ایمان گھن آؤں والو! ٹساں نہ تاں اسے تے رسول نال بددیانتی ورتو، اُتے نہ ٹساں آپس دیاں امانتاں وچ خیانت کرو، چڑاں جو تہا کوں انھاں گالھیں دا پتہ وی ہے (۲۷)۔
28.	وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَكَ أَجْرٌ عَظِيمٌ	اُتے جان گھنو، جو تہا ڈا مال متال تے تہا ڈی اولاد یک فتنہ (آزمائش) ہے اُتے بیشک اسے دے کوہ (نیکیاں دا) یک وڈا اجر ہے (۲۸)۔
29.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ	اے ایمان گھن آؤں والے لوکو! ٹساں اسے کئوں ڈردے ریسے تاں تہا ڈی خاطر کھرے کھوٹے دے پرکھن کیتے یک کسوٹی پٹا ڈیسی، اُتے ٹساں کئوں تہا ڈیاں بُرائیاں ہٹا گھنسی اُتے تہا کوں بخش ڈیسی، اُتے اسے وڈے فضل تے کرم والا ہے (۲۹)۔
30.	وَإِذْ يَنْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذْ يُبْسِتُ النَّارُ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَنْكُرُونَ وَيَكْفُرُوا وَاللَّهُ خَبِيرُ النَّاسِ	اُتے (اے رسول یاد کرو) چڑاں کفر کرن والے لوک تیدے خلاف خفیہ چالاں چلدے پے ہن جو تیکوں قید کر گھنن یا قتل کر چھوڑن یا (گھروں) کڈھ چھوڑن، بس او آپٹیاں چالاں چلدے ہن اڈوں اسے وی آپٹیں خفیہ تدبیر چا کریندا ہا، اسے تاں ساریاں کئوں ودھ چال چلن والا ہے (۳۰)۔
31.	وَإِذْ أَتَى عَلَىٰ آلِهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَبَعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	اُتے چڑاں انھاں لوکاں کوں آسا ڈیاں آیاتاں (نشائیاں) پڑھ تے سٹائیاں ویندیاں ہن، تاں اہدے ہن، بس آساں سٹ گھدیاں ہن، جیکر چہوں تاں آساں وی ایں طرح دیاں گالھیں پٹا سگدے ہن، ایہ

32.	وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا بَعْدَابٍ أَلَيْمَ	تاں بس اگلے وقتاں دیاں کہاٹیاں ہن (۳۱)۔
33.	وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ	آتے چڑاں انھاں اکھیا، جو آے آسہ ! جیکر تیتھی طرفوں (ایہ قرآن) برحق ہے تاں وت آساڈے آتے پتھراں دا ایندہ چاوسا، یا آساڈے آتے کوئی پیا دردناک عذاب چا بھیج (۳۲)۔
34.	وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَ إِنْ أُولِيَاءُؤُهُ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	آسہ لیہو جیہا نہ ہا، جو انھاں آتے عذاب بھیج ڈیندا، چڑاں جو توں انھاں وچ موجود ہاویں آتے نہ آسہ انھاں کوں ابھی حالت وچ عذاب ڈیوٹ والا ہا، چڑاں جو او بخشش وی منگدے پے ہن (۳۳)۔
35.	وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصَدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ	ہن تاں انھاں کیتے کجھ وی نہیں تھی سگدا، سوائے ایندے جو آسہ انھاں آتے عذاب بھیج ڈیوے، کیوں جو او لوکاں کوں حرمت والی مسیت وچ (نماز کیتے) ونجھ کٹوں وی ہٹکیندے ہن، توڑے جو او ایندے متولی (رکھوالے) وی کائے نہیں، اوندے متولی تاں پرہیزگار لوک ای تھی سگدن، پر انھاں وچوں اکثر لوک (ایں حقیقت کوں) نہیں چاندے (۳۴)۔
36.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسَمَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ	آتے انھاں دی نماز تاں سوائے سیٹیاں مارٹ تے تاٹیاں مارٹ دے پیا کجھ وی کائے نہیں، بس ہن تاں عذاب بھوگو، کیوں جو توں (حق) دا انکار کریندے ہیوے (۳۵)۔
37.	لِيَسْبِرَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ	آتے جنھاں لوکاں (دین حق کوں) سن کٹوں انکار کرڈتے او اپٹیں مال (لوکاں کوں) آسہ دے راہ کٹوں روکٹ وچ خرچ کریندے پے ہن، بس او اوکوں ایویں خرچ کریندے ای رہسن، آخر کار انھاں کوں ایجے خرچ دا ارمان لگسے، ول اوہاری من ویسن، آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، او دوزخ والے پاسے کٹھے کیتے ویسن (۳۶)۔
37.	لِيَسْبِرَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ	تاں جو آسہ نیک پاک (لوکاں کوں) خبیث (ناپاک) لوکاں کٹوں نکھیڑ

<p>ڈیوے آتے خبیث لوکاں کوں ہک بے نال رلا گھدا ونجے، تے ہجوم پٹا تے دوزخ وچ سٹ گھتیا ونجے، ایہے لوک ای ہن گھٹا چاؤں والے (۳۷)۔</p>	<p>الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكَبُهُ جَبِيحًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ</p>
<p>(اے رسول) انھاں لوکاں کوں جنھاں جو کفر اختیار کیتا ہوئے آکھ ڈے جو او باز آونجھن، تاں انھاں دے او گناہ معاف کر ڈتے ویسن، جہڑے جو پہلے کر چکے ہن، آتے جیکر انھاں ولا ایہے گالھیں کیتیاں، تاں پہلے لوکاں وی ایویں رویہ اختیار کیتا ہا، انھاں نال وی او ہونو کجھ کیتا ویسی (۳۸)۔</p>	<p>38. قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ</p>
<p>آتے تساں انھاں نال جنگ کیتی رکھو تاں جو ولا ایہ فتنہ (کفر تے شرک) پیدا نہ تھیوے، آتے دین سارے دا سارا آئہ دا ای تھی ونجے او اپنیں روش (و طیرے) کٹوں باز آونجھن، تاں بیشک آئہ انھاں دے کیتے ہوئے (عملاں) کوں چٹنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۳۹)۔</p>	<p>39. وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ</p>
<p>آتے جیکر او پھر ونجھن، تاں پتہ ہو ویہے، جو بیشک تہاڈا آئہ تہاڈا حمایتی ہے، او سب ٹوں ودھایا حمایتی تے ساریاں کٹوں چٹنگا مددگار ہے (۴۰)۔</p>	<p>40. وَإِن تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُوْا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرُ</p>

<p>41.</p>	<p>وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّن شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُصْمَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّفَقُّ الْجُبْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>آتے سمجھ گھنؤ، جو جہڑی کوئی شے تھیں غنیمت دے مال دے طور تے حاصل کر گھدی ہے، اوند اپنجواں حصہ اُس تے اوندے رسول کیتے ہے، تہاڈے قریبی سکیاں کیتے ہے، یتیمیاں، محتاجاں تے مسافراں کیتے ہے، تھیں تاں ایمان وی گھن آئیوے اُس اُتے، اُتے جہڑا کجھ آساں آپٹیں بندے اُتے فیصلے والے ڈیٹہ نازل کیتے جڈاں جو ڈوہیں لشکر ہک پئے اُتے چڑھ آئے ہن، اُتے اُس تاں ہر شے اُتے قدرت رکھندے (۴۱)۔</p>
<p>42.</p>	<p>إِذْ أَتْتُم بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي الْمِيْعَادِ وَلَكِن لِّيَقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِّيَهْلِكَ مَن هَلَكَ عَن بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَن حَىٰ عَن بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>(یاد کر) جڈاں جو تھیں وادی دے اُوہو لے قریبی پئے تے ہاوے تے اوپر لے پاسوں کھڑے ہن، اُتے قافلہ (قریش دا) تھیں کئوں تلویں پاسے دوہا، اُتے جیکر تھیں انھاں نال جنگ دے متعلق کوئی گالھ وی پکیندے، تاں وی تھیں وعدے وعید دی میعاد دے متعلق ضرور اختلاف کریندے، پر اُس اُوں کم کون پورا کر گھٹاں ہا جہڑا تھی تے رہوٹ والا ہا، تاں جو جیں مرو پنجٹیں او وی واضح نشانیاں ڈیکھ تے مرے، اُتے جیکوں زندہ رہوٹیں او وی واضح نشانیاں ڈیکھ تے زندہ رہوے، بیشک اُس چنگی طرح سنن والا تے سب کجھ جانن والا ہے (۴۲)۔</p>
<p>43.</p>	<p>إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَاكَمَ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَاكُهُمْ كَثِيرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الْصُّدُورِ</p>	<p>(یاد کر) جڈاں جو اُس انھاں کون تہڈے خواب وچ گھٹ کرتے دکھایا، اُتے جیکر او انھاں کون تہا کون ڈھیر سارے کرتے دکھیندا، تاں تھیں دل ڈھا ویندے، تے ایں معاملے وچ تنازع (جھیرا) کھڑا کر ڈیندے، پر اُس نے ایں کئوں بچا گھدا، بیشک اُس دلاں دیاں گالھیں کون چنگی طرح جانندے (۴۳)۔</p>
<p>44.</p>	<p>وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَقُّتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ</p>	<p>اُتے (یاد کر) جڈاں تھیں مقابلے تے آگئے ہاوے، تاں انھاں</p>

	<p>قَلِيلًا وَيَقْلُدُكُمْ فِي أُعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ</p>	<p>(کافراں) کوں ٹہاڈیاں نظراں وچ تھوڑا کرتے ڈیکھایا، اتے ٹہا کوں انھاں دیاں نظراں وچ گھٹ کرتے ڈیکھایا تاں جو اُسے اُوں کم کوں پورا کر ڈکھالے جہڑا تھی تے رھوٹ والا ہا اتے سارے معاملے اُسے دو پھیرے و نچن والے ہوندن (۴۴)۔</p>
<p>45.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ</p>	<p>اے ایمان گھن آؤں والو ! جڈاں ٹہا کوں کہیں فوج نال مقابلہ آ پووے تاں جڑتے مقابلہ کیتا کرو، اتے اُسے کوں ڈاڈھایا دیکھتا کرو، تاں جو ٹہا کوں کامیابی نصیب تھیوے (۴۵)۔</p>
<p>46.</p>	<p>وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ</p>	<p>اتے اُسے دے تے اوندے رسول دے حکم تے چلیے کرو، اتے جھڑا (تنازع) نہ گھتیا کرو، نہ تاں ٹساں کمزور تھی ویسو، نہ تاں ٹہاڈی ہوا قائم نہ رہسی، بس صبر کنوں کم گھنو، بے شک اُسے صبر کرن والیاں دا ہے (۴۶)۔</p>
<p>47.</p>	<p>وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا أَوْ رِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ</p>	<p>اتے انھاں لوکاں وانگیں نہ تھی و نچو، جہڑے آپیاں گھراں کنوں فخر و ڈائی کریندے تے لوکاں کوں ڈیکھیندے نکل آتے ہن، تے جہڑے لوکاں کوں اُسے دے کنوں ہٹکیندے ہن، پر اُسے دی وگڑ (گرفت) وچ ہے جہڑا کجھ او کریندے و دے ہن (۴۷)۔</p>
<p>48.</p>	<p>وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَ آتِ الْفِتْنَانِ نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ 8 48</p>	<p>(یاد کرو) جڈاں شیطان نے انھاں دیاں نظراں وچ انھاں دے کر توت سوہٹیں کر ڈیکھائے ہن، تے آکھیں جو آج دے ڈینہ لوکاں وچوں کوئی وی ٹہاڈے اتے غالب نہ آسی، اتے میں (وی) ٹہاڈا حمایتی ہاں، بس جڈاں ڈوہیں لشکر ہک بے دے آمٹیں سامٹیں تھئے، تاں او (شیطان) پچھلے پیراں واپس ولایا، تے آکھیں جو میں ٹساں کنوں پرے (لا تعلق) ہاں، یقیناً میں او کجھ ڈیکھدا پیاں، جہڑا کجھ ٹساں نہیں ڈیکھ سکدے، بیشک میکوں ڈر لگدا پے، اتے اُسے تاں عذاب ڈیوٹ</p>

		وچ ہوں سخت ہے (۴۸)۔
49.	إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّاهُمْ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	(یاد کرو) چڑاں جو منافق لوک تے او لوک جنہاں دے دلاں وچ کھوٹ ہا، ایہ اہدے ہن، جو انہاں (مسلماناں) گوں تاں انہاں دے دین مغراڑتے، آتے جہڑا بندہ آسے اُتے توکل کرے، تاں آسے تاں ہوں زور آور تے وڈی حکمت والا ہے (۴۹)۔
50.	وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَكَّلُ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَصْرِيحُونَ وَجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَدُفُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ	(اے رسول) کاش تُوں اُوں وقت دیکھیں چڑاں جو فرشتے کفر کرن والیاں دیاں رُوحاں قبض کریندے ہن، آتے او انہاں دے مُونہاں تے آتے انہاں دیاں کندھاں اُتے دھک مریندے ہن تے اہدے ہن جو (ہن) ساڑ گھٹن والے عذاب دامرہ چکھو (۵۰)۔
51.	ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ	ایہ (عذاب) اُوندی وجہ کنوں ہے جہڑا کجھ تہاڈے ہتھاں اگوں کیتے بھیجے آتے آسے تاں بیشک بندیاں اُتے ذری وی ظلم کرن والا کائے نہیں (۵۱)۔
52.	كَذَّابٍ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ	فرعون دی قوم وانگلوں تے انہاں کنوں پہلے دے لوکاں وانگلوں (ای انہاں دا معاملہ ہے) انہاں آسے دیاں آیاتاں کنوں انکار کر ڈٹا ہا، ایس گالھوں انہاں دے گناہاں دی وجہ کنوں او آسے دی پکڑ وچ آگئے، بیشک آسے زور آور تے ہوں سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے (۵۲)۔
53.	ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ كَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعَمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَبِيْعٌ عَلِيمٌ	ایہ (ایس گالھوں وی) ہے جو در حقیقت آسے کہیں نعمت گوں نہیں بدلیندا، جہڑی اُوں کہیں قوم گوں ڈٹی ہوندی ہے جے توڑیں او خود آپئیں آپ گوں نہ بدل چھوڑن آتے بیشک آسے سب کجھ سنٹ والا تے چاٹن والا ہے (۵۳)۔
54.	كَذَّابٍ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ	فرعون دی قوم وانگلوں آتے انہاں لوکاں وانگلوں جہڑے جو انہاں کنوں پہلے تھی گزرے ہن، انہاں وی آپئیں رب دیاں آیاتاں گوں

بِذُنُوبِهِمْ وَأَعْرَفْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ كَانُوا ظَالِمِينَ	گوڑا آکھینے بس انھیں انھیں گوں انھیں دے گناہاں دی وجہ کٹوں مٹا چھوڑیا آتے فرعون دی قوم گوں غرق کر چھوڑیا، آتے او سارے ظلم کرن والے لوک ہن (۵۴)۔
55. إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	بیشک آسہ دے نزدیک زمین تے چلن والی ساری مخلوقات وچوں بد ترین او لوک ہن جنھیں کفر اختیار کیتے ول او ایمان وی نہیں گھن آندے (۵۵)۔
56. الَّذِينَ عَاهَدْتُ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ	(خاص کر) او لوک جنھیں نال تیں معاہدہ کیتے، ہر واری آپنیں معاہدے کٹوں پھر ویندن، آتے او (ایں گالھ کٹوں) ڈردے وی نہیں (۵۶)۔
57. فَإِذَا تَشَفَّعْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرَّدَبِهِمْ مَنْ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَدَّكُرُونَ	جیکر توں انھیں گوں جنگ وچ قابو کر گھنیں، تاں انھیں گوں او مار ڈیو، جو بعد دے آون والیاں گوں وی ڈرا بھجا ڈیوے، تے او عبرت (نصیحت) حاصل کرن (۵۷)۔
58. وَإِذَا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ	آتے جیکر تیکوں معاہدے وچ کہیں قوم دے ہیر پھیر کرن دا ڈر لگے، تاں انھیں دا معاہدہ برابری دے طور تے (اعلانیہ) انھیں دے منہ تے مارو، بیشک آسہ دغا بازی کرن والیاں گوں پسند نہیں کریندا (۵۸)۔
59. وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ	آتے او لوک جنھیں کفر اختیار کیتے، ایہ خیال نہ کرن جو او آگوں تھی گہن، بیشک او آپنیاں چالاں نال آسا کوں عاجز نہیں کر سگدے (۵۹)۔
60. وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ	آتے تساں جتنی تھی سگے، اپنیں قوت، آتے ہدھے کھڑے تیار گھوڑیاں دے لحاظ نال انھیں دے مقابلے کیتے تیاری کیتی رکھو، تاں جو تساں انھیں نال آسہ دے دشمنان گوں تے آپنیں دشمنان گوں آتے انھیں کٹوں علاوہ کوں وی ڈرا سگہو، تساں تاں انھیں گوں نہیں چاندے، آسہ تاں انھیں گوں خوب چاندے، آتے آسہ دے راہ تے جہڑا کچھ وی خرچ کریسو، تہا کوں اوند پورا پورا اجر دتا ویسی، آتے تہا دا حق نہ ماریا

		ویسی (۶۰)۔
61.	وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاِجْتَمَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ	آتے جیکر او صلح کرن دو جھک آون، تاں توں وی صلح کیتے جھک وئج آتے اسے اتے بھروسہ کر، بیشک او چنگی طرح سنن والا تے چاٹن والا ہے (۶۱)۔
62.	وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنَضْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ	آتے جیکر او تیکوں دھوکا ڈیوں دا ارادہ کر گھنن، تاں ول تیدے کیتے اسے کافی ہے، اسے او ہوتاں ہے جیں آپئیں مدد نال تے مومنناں دے ذریعے تیدے بہت بندھائی (۶۲)۔
63.	وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	آتے اوں انھاں مومنناں دے دلاں وچ اُلفت بھر پتی جیکر توں او سارا کجھ خرچ کر ڈیویں با، جہڑا کجھ زمین تے ہے تاں وی انھاں دے دلاں وچ اُلفت نہ گھت سگدا، پر اسے انھاں وچ (اُنس) پیدا کر پڑتے، بیشک اسے ہوں طاقت ورتے وڈی حکمت والا ہے (۶۳)۔
64.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	اے نبی! بس اسے کافی ہے، تیدے کیتے وی اتے مومنناں وچوں جنھاں تیدی پیروی کیتی ہے انھاں کیتے وی (۶۴)۔
65.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ	اے نبی! مومنناں کوں جنگ کیتے ابھار، جیکر تہاڈے ویہ آدمی (لڑن وچ) ثابت قدم رہن، تاں او ڈوں سو اتے غالب آسگدن، اتے جیکر تہاڈے وچ (ایہو جیسے) ہک سو آدمی ہن، تاں جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے انھاں وچوں ہزار اتے غلبہ پا گھنسن، ایہ تاں ہک ایجی قوم ہے جہڑی (دینی قوت کوں) اصلوں نہیں سمجھدی (۶۵)۔
66.	الآن خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ	ہن اسے تہاڈے اتوں بار ہولا کر پڑتے، کیوں جو اوکوں پتہ لگ گئے، جو تہاڈے وچ وی کمزوری ہے (ہن) جیکر تہاڈے وچوں ہک سو ثابت قدم تھی وئجن، تاں او ڈوں سو اتے غلبہ پا گھنسن، اتے جیکر تہاڈے وچ ہزار ثابت قدم ہن، تاں اسے دے حکم نال ڈوں ہزار اتے غلبہ پا

الصَّابِرِينَ	گھنسن، اُتے اُسے ثابت قدم رہن والیاں نال ہے (۶۶)۔	
67.	مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	کہیں نبی کوں ایہ نہیں ٹھہندا جو اوقیدی تاں پٹا گھنے، پر اُوں زمین اُتے کافراں دا کافی سارا لہو نہ وہایا ہووے، تَساں لوک دُنیا دے فاندے چہندے وے، پر اُسے (چنگی) آخرت چہندے، اُتے اُسے ہُوں زور آور تے وڈی دانائی والا ہے (۶۷)۔
68.	لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيهَا أَخَذْتُمْ عَذَابَ عَظِيمٍ	جیکر اُسے دی طرفوں پہلے کوئی لکھیا ہو یا حکم نہ آندا تاں تہاڈے اُتے اوندے بدلے ضرور عذاب آندا جہڑا کجھ (فدیہ) تَساں گھدے (۶۸)۔
69.	فَكُلُوا مِنَّمَا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	بَس تَساں کھاؤ، پیو، جہڑا کجھ تہا کوں غنیمت دے مال وچوں ملتے، جہڑا حلال وی ہے تے پاک صاف وی، اُتے اُسے کٹوں ڈردے رہو، بیشک اُسے تاں بخشش ہار، تے ہُوں رحم کرن والا ہے (۶۹)۔
70.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّمَن فِي أَيْدِيكُمْ مِّنَ الْأَسْرَىٰ إِن يَحْلُمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	اے نبی! اُکھ ڈے انھاں قیدیاں کوں جہڑے تہڈے ہتھ وچ ہن، جو جیکر اُسے تہاڈے دلاں وچ کوئی نیکی ڈٹھی، تاں اُوں کٹوں زیادہ کجھ ڈیسی جہڑا کجھ تَساں کٹوں کھسج گئے، اُتے تہا کوں بخشش ڈتا ویسی، اُسے بخشش ہارتے ہمیشہ، رحم کرن والا ہے (۷۰)۔
71.	وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِن قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	جیکر او تہڈے نال دغا کرن چہندن، تاں ایہ تاں ایں کٹوں پہلے وی اُسے نال بددیانتی کر چکے ہن، بَس اُوں انھاں کوں تہاڈے قبضے وچ ڈے ڈتے، اُتے اُسے سب کجھ چاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۷۱)۔
72.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَانصَرَوْا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَالَكُمْ مِّنَ وَلِيَّتِهِم مِّن شَيْءٍ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئن اُتے ہجرت کیتی ہے نیں، اُتے آپئیں مال دے ذریعے تے آپئیاں جاناں دے ذریعے اُسے دی راہ وچ جہاد کیتے، اُتے جنھاں (مہاجر اُن کوں) جاء ٹکاٹاں ڈتے، تے انھاں دی مدد وی کیتی ہے بیشک ایہ لوک ہک دے سچے یار تے مددگار ہن، اُتے جہڑے لوک ایمان تاں گھن آئن پر ہجرت کرتے (گھر ہار

	<p>حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ</p>	<p>چھوڑتے) نہیں آئے، تاں تہاڑے اُتے انھاں نال سنکت تے حفاظت دی ذری وی ذمے واری کائے نہیں جے توڑیں او ہجرت کر تے (گھر بار چھوڑتے) نہ آون اُتے جیکر او دین دے معاملے وچ تھیں کنوں مدد منگن، تاں تہاڑے اُتے انھاں دی مدد کرن ضروری ہے، پر ابھی قوم دے خلاف کائے نہ جنھاں نال تہاڑا کوئی معاہدہ تھی چکیا ہو وے، اُتے جہڑا کجھ تھیں کریندے وڈے وے اُسہ چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۷۲)۔</p>
73.	<p>وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعُضُغُهمْ أُولَٰئِكَ بَعْضُ إِلَّا تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ</p>	<p>اُتے جہڑے لوک کافر ہن، انھاں دے بعض آدمی، بعضیاں دے یار تے مددگار ہن، جیکر تھیں وی ایویں بیوہے تاں ملک وچ فتنہ کھڑا تھی ویسی، تے وڈا فساد مچ ویسی (۷۳)۔</p>
74.	<p>وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَانصَرَوْا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ</p>	<p>اُتے جہڑے لوک ایمان گھن آئیں، اُتے ہجرت کیتی ہے اُتے اُسہ دی راہ وچ جہاد کیتے، اُتے جنھاں (مہاجر اُن کوں) جاء ٹکاٹاں ڈتے، اُتے انھاں دا سہارا ہن، بس ایہ سچے مومن ہن انھاں کیتے گناہاں دی بخشش ہے، تے وڈی عزت والا رزق ہے (۷۴)۔</p>
75.	<p>وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولَٰئِ الَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْكُمْ فَبِغْضِكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>اُتے جہڑے لوک (ہجرت نبویہ دے) بعد ایمان گھن آئے ہن، اُتے انھاں ہجرت وی کیتی ہے، اُتے تہاڑے نال رل تے جہاد وی کیتا ہے ہن، بس ایہ وی تہاڑے وچ شامل ہن، پر اُسہ دی کتاب (قانون) دے مطابق رت دے رشتے دار ہک ہے کنوں (وراثت وچ) زیادہ حق دار ہن، بیشک اُسہ ہر شے کوں خوب چاٹن والا ہے (۷۵)۔</p>

9- سورة التوبة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
-----	----------	---------------

1.	بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	اَسے تے اوندے رسول دی طرفوں اُنھاں مشرکاں کنوں دستبرداری (لا تعلق) دا اعلان ہے، جنھاں نال تِساں معاہدے کیتے ہوئے ہن (۱)۔
2.	فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ	اِسں گالھوں تِساں ملک وچ چار مہینے ترو پھرو (سوچو سمجھو) پر ایہ پتہ ہو ویہے، جو تِساں اَسے کوں عاجز (بے وسّا) نہیں کر سگدے، اَتے بیشک اَسے کافراں کوں ذلیل تے خوار کرٹ والا ہے (۲)۔
3.	وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ	اَتے اَسے تے اوندے رسول دی طرفوں حج اکبر دے ڈینہاڑے لوکاں کوں اعلان کیتا ویندے، جو بیشک اَسے مشرکاں کنوں لا تعلق (دستبردار) ہے، اَتے اوندے رسول وی، جیکر تِساں توبہ تائب تھی ویندو تاں تہاڈے کیتے ایندے وچ چٹگائی ہے، اَتے جیکر تِساں منہ وٹا گھداتاں پتہ ہو ویہے، جو تِساں اَسے کوں عاجز (بے وسّا) نہیں کر سگدے، اَتے (اے رسول) جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے اُنھاں کوں دردناک عذاب دی خبر سٹا ڈیو (۳)۔
4.	إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوا شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتَيْنُوا الْيَوْمَ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مَدَنِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ	مشرکاں وچوں سوائے اُنھاں لوکاں دے جنھاں نال تِساں معاہدہ کیتا ہوئے، وَل اُنھاں تہاڈے نال کوئی گڑبڑ وی نہیں کیتی ہے، تاں تِساں ای اُنھاں دے نال معاہدیاں کوں اُنھاں دی مدت تئیں پورا کیتی رکھو، بے شک اَسے پرہیزگاراں کوں یار بنا گھندے (۴)۔
5.	فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُواهُمْ وَاحْصُرُواهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ	چڈاں عزت تے حرمت والے مہینے لنگھ وئجن، تاں وَل مشرکاں کوں جتھاں وی او لہجن قتل کر چھوڑو، اَتے اُنھاں کوں پکڑ گھنؤ، اَتے اُنھاں کوں وَلا چڑھا گھنؤ، اَتے اُنھاں دی تاڑ وچ لکٹ دی ہرجاء وچ بہرہ رہو، وَل جیکر او توبہ تائب تھی وئجن اَتے نماز قائم رکھن، تے زکوٰۃ ڈیندے رہن، تاں اُنھاں دا راہ کھول ڈیو، کیوں جو اَسے بخشش ہارہے تے ہوں رحمت بھیجٹ والا ہے (۵)۔

<p>6.</p>	<p>وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْبَشَرِ كَانَتْ اسْتِجَارَتُهُ فَأَجْرُهُ إِلَى يَسَمِعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أُبْلِغَهُ مَا مَنَّهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ</p>	<p>آتے جیکر مشرکاں وچوں کوئی تیڈی پناہ آئنگے، تاں اوکوں پناہ ڈے ڈے تاں جو او آسہ داکلام سُن گھنے، وَل اوکوں اوندے اَمَن دے ٹُکائیں تے (بحفاظت) پُچا ڈے، تے ایہ ایں واسطے ہے، جو ایہ ہک ابجی قوم ہن جہڑی کجھ نہیں چاٹدی، سمجھدی (۶)۔</p>
<p>7.</p>	<p>كَيْفَ يَكُونُ لِلْبَشَرِ كَيْنَ عَهْدٍ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَأَسْتَقِيبُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ</p>	<p>بھلا مشرکاں نال آسہ دے نزدیک تے اوندے رسول دے نزدیک کوئی معاہدہ کیویں تھی سگدے، سوائے انھاں لوکاں دے جنھاں نال تُساں عزّت تے حرمت والی مَسِیت کولھ معاہدہ کیتے، ہَس (جے توڑیں او ٹھاڈے نال) سِدّھے تھئے رہن تاں تُساں وی اُنھاں نال (کیتے مُعاہدے اُتے) قائم رہو، بیشک آسہ پرہیزگاراں دایار بیٹیا رہندے (۷)۔</p>
<p>8.</p>	<p>كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَهِهِمْ وَتَأْبَى قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ</p>	<p>بھلا ایہ (معاہدہ) کیویں تھی تے رہ سگدے کیوں جو چڈاں وی او ٹھاڈے اُتے ذری غلبہ پا گھنن تاں نہ ٹھاڈے سکے سوہرے ہووٹ دا لحاظ رکھیندن، تے نہ کہیں معاہدے دی ذمہ داری دا۔ او آپٹیں مُنہ دیاں گالھیں نال تاں ٹھاہوں خوش کر گھنن پَر انھاں دے دل نہیں منیندے، اُتے انھاں وچوں ڈھیر لوک بے فرمان وی ہن (۸)۔</p>
<p>9.</p>	<p>اشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	<p>انھاں آسہ دیاں آیاتاں دے بدلے وچ تھوڑے جیہے (دُنیاوی) فائدے چُٹ گھدے ہن، وَل ڈھیر لوکاں کوں آسہ دے راہ کنوں ہٹکیا وی، بیشک انھاں دے او سب کر توت گندے ہن، جہڑے کریندے ریہے ہن (۹)۔</p>
<p>10.</p>	<p>لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَعْتَدُونَ</p>	<p>ایہ لوک کہیں ایمان والے دے حق وچ نہ تاں رشتے داری دا کوئی لحاظ کریندن اُتے نہ کہیں معاہدے دی ذمہ داری دا، اُتے ایہے لوک ہن جہڑے حَداں نہیں تپ و نہجٹ والے ہن (۱۰)۔</p>

<p>11.</p>	<p>فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ</p>	<p>وَلِوِي جیکر ایہ (آپٹیاں چالاں کئوں) توبہ تائب تھی و نجن، اتے نماز اتے قائم رہن اتے زکوٰۃ پتی رکھن تاں او ٹہاڈے دین دے بھراہن، اتے آساں آپٹیاں آیاتاں کوں انھیں کیتے چنگی طرح کھول تے بیان کریندے ہن، جہڑے کجھ چاندے سمجھدے ہن (۱۱)۔</p>
<p>12.</p>	<p>وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَتِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُوْنَ</p>	<p>اتے جیکر او آپٹیاں معاہدے دے بعد آپٹیاں قسماں تروڑ ڈیون، اتے ٹہاکوں دین دے طعنے ڈیون، تاں کافراں دے سرداراں نال جنگ کر ڈیو، کیوں جو انھیں دیاں قسماں تے تاں کوئی اعتبار ای کائے نہیں، شاید ایں طرح او (آپٹیاں کرٹوتاں کئوں) رُک و نجن (۱۲)۔</p>
<p>13.</p>	<p>أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ يَدْعُوكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ</p>	<p>کیا تئساں ابھی قوم نال نہ لڑسو، جس آپٹیاں قسماں تروڑی رکھیاں ہن، اتے رسول کوں آپٹیاں ملک وچوں کڈھ چھوڑن دا پکا ارادہ کر گھدے، اتے ٹہاڈے نال (زیادتی کرن وچ) پہل وی انھیں کیتی ہے، کیا تئساں انھیں کئوں ڈردے رہسو، حالانکہ آسہ زیادہ حق دار ہے، جو اوں کئوں ڈرو جیکر تئساں (در حقیقت) مسلمان ہیوے تاں (۱۳)۔</p>
<p>14.</p>	<p>قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ</p>	<p>انھیں نال جنگ کرو، آسہ انھیں کوں ٹہاڈے ہتھیں عذاب وچ ڈیسی، اتے انھیں کوں ذلیل تے خوار کریسی، اتے انھیں دے خلاف ٹہاکوں ند دے ڈیسی اتے مومناں دی قوم دے ہاں ٹھہار ڈیسی (۱۴)۔</p>
<p>15.</p>	<p>وَيَذْهَبْ غَيْظُ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>اتے انھیں دے دلاں وچوں کاوڑ کڈھ چھوڑیسی، البتہ جیندے اتے آسہ چہندے رحمت کریندے، اتے آسہ سب کجھ جانش والا تے وڈی حکمت والا ہے (۱۵)۔</p>
<p>16.</p>	<p>أَمْرٌ حَسْبُكُمْ أَنْ تُنَازِلُوا وَلَكِنَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ</p>	<p>کیا تئساں ایہ سمجھ گھدے جو ٹہاکوں ایویں چھوڑ ڈتا ویسی، جیویں جو آسہ کوں پتہ ای کائے نہیں جو ٹہاڈے وچوں کھڑے کھڑے لوکاں جہاد کیتے، اتے انھیں آسہ تے اوندے رسول دے سوا، اتے مومناں</p>

وَلِيَجْزِيَ اللَّهُ حَبِيبًا تَعْبُلُونَ	دے سوا، کہیں کوں جگر یار نہیں بٹایا، اُتے اُس کوں اوند (پورا) پتہ ہے جہڑا کجھ تُساں کریندے وڈے وے (۱۶)۔
17. مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْبُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ	مشرکاں دا کوئی حق نہیں بٹدا جو او آپٹیں آپ اُتے کفر دی گواہی ڈیندے ہونیں وی اُس دیاں مسیتاں کوں آباد رکھن، ایسے تاں او لوک ہن جہڑے آپٹیں کیتی کرتی وی ضائع کر کھڑدن، اُتے او ہمیشہ دوزخ دی بھاوچ رہن والے ہن (۱۷)۔
18. إِنَّمَا يَعْبُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ	بیشک اُس دیاں مسیتاں تاں او لوک آباد رکھ سگدن، جہڑے اُس اُتے، اُتے قیامت دے ڈینہ اُتے ایمان گھن آئین، اُتے نمازاں قائم کیتی رکھن، اُتے زکوٰۃ ڈتی رکھن، اُتے سوائے اُس دے کہیں کٹوں نہیں ڈردے، بس ہوں جلدی ایسے لوک ہدایت پاوٹن والیاں وچوں تھی ویس (۱۸)۔
19. أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	کیا تُساں حاجیاں کوں پاٹیں پلاوٹن اُتے حرمت تے عزت والی مسیت کوں آباد رکھن دے کم کوں اوں شخص دے کماں دے برابر قرار ڈیندے وے، جہڑے جو اُس اُتے اُتے قیامت دے ڈینہ اُتے ایمان رکھیندے، اُتے اُس دے راہ اُتے جہاد کریندے، ایہ ڈوہائیں (قسم دے لوک) اُس دے نزدیک ہکو جیہے کانے نہیں، اُتے اُس تاں زیادتی کرن والی قوم کوں ہدایت نصیب ای نہیں کریندا (۱۹)۔
20. الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْثَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ	جہڑے لوک ایمان گھن آئے، اُتے انھاں ہجرت کیتی، تے اُس دے راہ تے آپٹیں مال تے اپٹیاں جاناں ڈے تے جہاد کیتا، اوہے اُس دے نزدیک وڈے درجیاں والے ہن، اُتے اوہے ای مراداں پاوٹن والے ہن (۲۰)۔
21. يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ	انھاں دا رب انھاں کوں آپٹیں رحمت تے آپٹیں رضا مندی دی،

	وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ	اتے انہاں کیتے اجمیاں بہشتاں دی خوشخبری ڈیندے جنہاں وچ انہاں کیتے ہمیش بل و نچن والیاں نعمتاں ہن (۲۱)۔
22.	خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ	او انہاں وچ ہمیش رہسن، ایندے وچ کوئی شک نہیں جو آسہ کولوں ہوں وڈا اجر (صلہ) ہے (۲۲)۔
23.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ	اے ایمان گھن آؤں والو، تساں اپنیاں پیوآں تے اپنیاں بھراواں تئیں کوں اپنیاں یار تے مددگار نہ بناؤ جیکر او ایمان دے مقابلے وچ کفر کوں پسند کریں اتے تہاڈے وچوں جہڑا وی انہاں کوں اپنیاں یار تے مددگار بنیسی، پس ایہے لوک ای ظلم کرن والے ہن (۲۳)۔
24.	قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اِفْتَرَقْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَاتْرِكُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ	(اے رسول) اکھ ڈے جو جیکر تہاڈے پیو، تہاڈے پتر، تہاڈے بھرا، اتے تہاڈیاں ذالیں اتے سوڑے سکے سوہرے، اتے مال، جہڑے تساں کما لے ہن، اتے کاروبار (تجارت) جیندے کھسج و نچن کٹوں تساں ڈروے وے، اتے مکان جہڑے تہا کوں سوہٹیں لگدن، آسہ تے اوندے رسول کنوں تے آسہ دے راہ تے جہاد کرن والیاں کٹوں تہا کوں زیادہ چنگے لگدے ہن، تاں ول انتظار کرو، جیتوڑیں آسہ اپنیاں فیصلہ نہ سٹا ڈیوے، اتے آسہ تاں بے فرمان لوکاں دی قوم کوں ہدایت نہیں ڈیندا (۲۴)۔
25.	لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنكُمْ شَيْعًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبْتَ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ	یقیناً آسہ نے ڈھیر ساریاں جائیں تے تہاڈی مدد کیتی ہے (خاص کر) حنین دی جنگ دے ڈنہ، جڈاں جو تہا کوں تہاڈے ڈھیر ہووٹ تے مغریا (پھنڈا) ڈٹا ہا، پر او (تعداد) تہاڈے کہیں کم نہ آئی، اتے زمین وی، آپٹیں اتنی ساری فراخی دے باوجود، تہاڈے اتے تنگ تھی گئی، ول تساں منہ پھیر گھدا تے کٹڈ ولا گیو ہے (۲۵)۔
26.	ثُمَّ أَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ	ول آسہ آپٹیں رسول اتے ایمان گھن آؤں والیاں کوں تسلی کراڈتی،

<p>وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَّهُمْ تَرَوْنَهَا وَعَذَابُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأُولَئِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ</p>	<p>اُتے (مدد کیے) ایسے لشکر جنہاں کوں تُساں ڈیکھ نہ سگئے اُتے انہاں لوکاں اُتے جنہاں کفر اختیار کیتا، عذاب بھیجیا، اُتے ایہا ای جزا (بدل) ہے کفر کرن والیاں کیتے (۲۶)۔</p>
<p>27. ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>وَتِی اَسے جیکوں چہندے اوندے اُتے گرم دی نظر چا بھلندے، اُتے اَسے بخشش ہارتے وڈا مہربان ہے (۲۷)۔</p>
<p>28. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا الْبَشَرُ نَحْنُ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا إِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيَكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>اے ایمان گھن آؤں والو! (در اصل) مشرک پلٹت ہن، ایں گالھوں انہاں لوکاں کوں ایں سال دے بعد عزت تے حرمت والی مسیت (خانہ کعبہ) دے کولھ وی نہ آؤں ڈیوا ہے، اُتے جیکر تہا کوں غریب تھی وَنَجَسٌ دا ڈر لگدے تاں اَسے چاہیا تاں بہوں جلدی آپئیں فضل تے کرم نال تہا کوں رجا ڈیسی، بیشک اَسے سب کجھ چاٹن والا تے وڈی حکمت (دانائی) والا ہے (۲۸)۔</p>
<p>29. قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ</p>	<p>اُنہاں لوکاں نال جنگ کیتی رکھو، جہڑے اَسے اُتے قیامت دے ڈپنہ اُتے ایمان نہیں گھن آندے، انہاں شنیں کوں حرام نہیں مینندے جنہاں کوں اَسے تے اوندے رسول حرام کیتا ہونے، اُتے سچے دین (اسلام) کوں آپئاں دین (ضابطہ حیات) وی نہیں بٹیندے، توڑے جو او اُنہاں وچوں ہن جنہاں کوں کتاب وی ڍٹی ہوئی ہے (ہس لڑو) جیتوڑیں او خود آپئیاں ہتھاں نال جزیہ نہ ڈیوں، اُتے او پئیں (ماتحت) تھی تے نہ رہن (۲۹)۔</p>
<p>30. وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرُ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَوْنَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَتَى</p>	<p>اُتے یہودی اُتے جو عزیز اَسے دا پتر ہے، اُتے عیسائی اُتے، جو مسیح اَسے دا پتر ہے، ایہ انہاں دے منہ دیاں (نکلیاں) گالھیں ہن ایہ انہاں لوکاں دی ریس کریندن، جنہاں پہلے کئوں کفر اختیار کیتا ہونے، اَسے انہاں کوں تاں ختم کر چھوڑیسی، ایہ لوک کپڑے ویلے (بھٹکیے) ویندن</p>

	يُؤْفَكُونَ	(۳۰)۔
31.	اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالنَّسِيعِ ابْنِ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَنِ الظُّلُمِ كُونَ	انہاں آپٹیاں علماں کوں، درویشاں کوں، آسہ کنوں ہتے آپٹیں ربو بٹیں (رب) پٹا گھن، آتے مسیح ابن مریم کوں وی، حالانکہ انہاں کوں حکم پٹا گیا ہا جو اوہکے معبودی عبادت کیتی کرن، اوں کنوں سوا پیا کوئی وی معبود کائے نہیں، اوتاں انہاں کنوں پاک ہے، جنہاں نال ایہ لوک او کوں شریک کریندن (۳۱)۔
32.	يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ	اوچہندے ہن، جو آسہ دے نور کوں آپٹیاں پھوکیاں نال و سما ڈیون، حالانکہ آسہ ہی کوئی گالھ نہیں منیندا سوائے ایندے جو آپٹیں نور کوں مکمل کر چھوڑے، بھائیں ایہ گالھ کافراں کوں چٹکی نہ لگے (۳۲)۔
33.	هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ	آسہ تاں او ہے جیں آپٹیں رسول کوں ہدایت تے سچا دین ڈے تے بھجیا ہے تاں جو او کوں ساریاں دیناں اُتے غالب کر ڈیوے، چاہے ایہ گالھ مشرکاں کوں بھاوے ای نہ (۳۳)۔
34.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ	اے ایمان گھن آوٹ والے لوکو ! بیشک بہوں سارے عالم تے درویش (فقیر لوک) لوکاں دے مال نا جائز طور تے کھا ویندن آتے آسہ دے راہ کنوں وی ہٹکیندن، آتے جہڑے لوک سونا تے چاندی کٹھی کریندے رہنن، آتے انہاں کوں آسہ دے راہ تے خرچ نہیں کریندے تاں انہاں لوکاں کوں دردناک عذاب دی خبر خوشخبری سٹا ڈے (۳۴)۔
35.	يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتْكُوىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَٰذَا مَا كُنْتُمْ بَأَنفُسِكُمْ فَذُقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ	اوں (عذاب والے) ڈپنہ ایں سونے چاندی کوں دوزخ دی بھا وچ گرم کیتا ویسی، ول انہاں نال انہاں دے متھیاں کوں، پاسیاں کوں، تے انہاں دیاں کندیں کوں داغیا ویسی (اکھیا ویسی) جو ایہ ہیوے جہڑا کجھ ٹساں آپٹیں آپ کیتے کٹھا کیتی رکھیا ہا، (ہٹ) اوندازہ چکھو جہڑا کجھ

		<p>تُساں جمع کیتی رکھیا ہا (۳۵)۔</p> <p>36. إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ</p> <p>بیشک مہینیاں دی گنتری آسہ دے نزدیک آسہ دی کتاب وچ پارھاں مہینے توڑیں ہے، ایہ اوں ڈیہ کئوں ہے جڈاں آسماناں تے زمین کوں بٹایا گیا ہا، انھاں وچوں چار مہینے حرمت والے (فتنے فساد کیتے حرام) ہن، ایہو سچا تے پکا دین (ضابطہ حیات) ہے، انھاں مہینیاں وچ آپٹیاں جاناں اُتے زیادتی نہ کرو، آتے بیشک پورے دے پورے رل تے مشرکاں نال جنگ کرو، جیویں اوکٹھے تھی تے تہاڈے نال لڑوے ہن، پر ایہ جان گھنؤ، جو بے شک آسہ پرہیزگاراں نال ہے (۳۶)۔</p>
	<p>37. إِنَّمَا النَّسِيءُ عُرْزٌ يَذْكُرُ فِي الْكُفْرِ يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُؤْاطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْيَابِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ</p>	<p>بیشک نسی (حرمت والے مہینیاں کوں آگوں پچھوں کر گھن) تاں کفر وچ ہک قسم دا ودھارا ہے، جیندے نال انھاں لوکاں کوں گمراہ کیتا ویندے، جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے او ایس (حرام مہینے) کوں ہک سال تاں حلال قرار ڈے گھنن، تے پتے سال حرام قرار ڈے ڈینن، تاں جو او عدت (مہینیاں دی گنتری) پوری کر گھدی ونجے، جیکوں آسہ حرام قرار ڈتے، پس ایس طرح اوکوں حلال قرار ڈے گھنن جیکوں آسہ حرام کیتا ہوئے، انھاں کوں انھاں دے گندے کر توت سوہٹیں لگدن، پر آسہ تاں کافراں دی قوم کوں ہدایت ڈیندا وی نہیں (۳۷)۔</p>
	<p>38. يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتِلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ</p>	<p>اے او لوکو جہڑے ایمان گھن آئیوے، تہا کوں کیا تھی گئے جو جڈاں تہا کوں اکھیا ویندے جو آسہ دے راہ تے گھروں نکل آؤ، تاں تُساں زمین کوں چمبڑ ویندے وے، کیا تہا کوں آخرت دے مقابلے وچ ایس جہان دی زندگی زیادہ بھاندی ہے، ایس جہان دی زندگی دا سارا مال متال آگلے جہان تاں ہوں تھوڑا مل پسیسی (۳۸)۔</p>

<p>39.</p>	<p>إِلَّا تَتَغَيَّرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَتَضَرَّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>جیکر تُساں (جہاد واسطے) باہر نہ نکل سوتاں اوٹھا کوں دردناک عذاب ڈیسی، آتے (ٹھاڈی بجائے) کہیں بنی قوم کوں بدل تے کھڑا کر گھنسی، آتے تُساں اوکوں ذری وی نقصان نہ ڈے سبکسو، آتے اُسے تاں ہر شے آتے پوری قدرت (طاقت) رکھندے (۳۹)۔</p>
<p>40.</p>	<p>إِلَّا تَتَضَرَّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هَبَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ</p>	<p>جیکر تُساں (نبی دی) مدد نہ کریسو، تاں اُسے اوندی مدد چا کریسی (یاد کرو) چڈاں اوکوں کافراں وچوں گڈھ چھوڑیا ہا، تے اوڈوں وچوں ڈو جھا ہا، آتے ڈوہیں غار وچ ہن، چڈاں جو اوں آپٹیں سنگتی کوں اکھیا جو ڈر نہ پیسا، بیشک اُسے آساڈے نال ہے، پس اُسے اوندے دل کوں تسلی ڈتی، تے ایجے لشکراں نال اوندی مدد کیتی جہڑے اوکوں نظر نہ آندے ہن، آتے کفر اختیار کرٹ والیاں دی گالھ دا لکھ نہ رہیا بلکہ گالھ تاں پس اُسے دی بلند رہندی ہے، آتے اُسے ہوں زور والا تے وڈی حکمت والا ہے (۴۰)۔</p>
<p>41.</p>	<p>انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالاً وَجَاهِدُوا بِمُؤَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ</p>	<p>تُساں لوک (جہاد کیتے) نکل آؤ، بھاویں ٹھاڈے کو لھ سامان وغیرہ تھوڑا ہے، بھاویں ڈھیر سارا، تے اُسے دے راہ تے اپٹیں جاناں دے ذریعے جہاد کرو، ایہ ٹھاڈے واسطے ہوں چنگی گالھ ہے، جیکر تُساں کجھ چاندے سمجھدے ہیوے تاں (۴۱)۔</p>
<p>42.</p>	<p>لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعَدَتْ عَلَيْهِمُ السُّفَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ</p>	<p>جیکر جلدی تھیندا فائدہ نظر دا آتے سفر وی سوکھا سولا لگدا تاں ضرور تیڈے نال ٹر پوندے، پر اُنھاں کوں تاں ایہ سفر ہوں اوکھا تے لمبا لگیا، (ہن) تاں اُسے دیاں قسماں چسین، جو جیکر آساں کٹوں تھی سگے ہا، تاں تیڈے نال ضرور جلدے، ایہ لوک آپٹیں آپ دا ستیاناس پے کریندن آتے اُسے خوب چاندے جو او اصلوں کوڑے ہن (۴۲)۔</p>
<p>43.</p>	<p>عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ</p>	<p>(اے رسول) اُسے تیکوں معاف کرے جو تیں کیوں اُنھاں کوں جلدی</p>

لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ	موکل (چھٹی) ڈے ڈتی، (نہ ڈیندا) تاں تیڈے اُتے ظاہر تھی ویندا جو کہڑے سچے ہن، اُتے جاں گھندا جو کہڑے کوڑے ہن (۴۳)۔
44. لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ	(اے رسول) او لوک جہڑے آسہ تے، اُتے قیامت دے ڈپتہ تے ایمان رکھندے ہن، تیں کئوں (کڈائیں) موکل نہیں منگدے، جو او آپئیں مالاں تے آپئیاں جاناں دے ذریعے جہاد کرن کئوں معاف رکھینے وُجھن، آسہ تاں پرہیزگاراں دے متعلق چٹنگی طرح چاٹن والا ہے (۴۴)۔
45. إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ	اُتے اوہے لوک تیں کئوں موکل منگدن، جہڑے جو آسہ تے، اُتے قیامت دے ڈپتہ اُتے ایمان نہیں رکھندے، اُتے انھاں دے دل شک وُجھ پتے ہوئے ہن، ہس او آپئیں شک وُجھ حیران پریشان تھن وُڈے ہن (۴۵)۔
46. وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوبَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِن كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ	اُتے جیکر او گھروں نکل آوٹن دا ارادہ رکھندے ہوندے تاں اوندے کیتے کجھ تاں تیاری کریندے، پر آسہ نے انھاں دے (جہاد کیتے) اٹھی کھڑن کئوں پسند ای نہ کیتا، بلکہ انھاں کئوں ایندی توفیق وی نہ ڈتی، بلکہ اکھ ڈٹا گیا جو ئساں اتھائیں ہتھ پیر تروڑتے بہ رہن والیاں نال پیٹھے رہو (۴۶)۔
47. لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَأَوْضَعُوا خِلَافَكُمْ بَيْنُكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَبَاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ	جیکر ایہ ٹہاڈے نال تھی تے گھروں نکل آندے، تاں اُلٹا فساد (چھیندے) پیا کجھ نہ کریندے، اُتے او ٹہاڈے وُجھ فساد مچاؤں کیتے بھجے دھرکدے، اُتے ٹہاڈے وُجھ آجٹن انھاں دے کنسور کھٹن والے ہن پے، اُتے آسہ ظالم لوکاں کئوں چٹنگی طرح چاٹدے (۴۷)۔
48. لَقَدْ ابْتِغَوْا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّىٰ جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ	انھاں تاں (ایں کئوں) پہلے وی فتنہ پیدا کرٹن چاہا، اُتے تیڈے خلاف کاروائیاں کریندے رییے، ایہ توڑیں جو حق (سچا وعدہ) آگیا،

اللّٰهُ وَهُمْ كَارِهُونَ	اُتے اُسے دا حکم پورا تھی تے رہیا، جہڑا انھاں کوں نہ بھاٹاں (۴۸)۔
49. وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ اِنَّ الدَّنَّ لِيْ وَلَا تَفْتِنِّيْ اَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوْا وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَبُحِيْطَةٌ بِالْكَافِرِيْنَ	اُتے انھاں وچوں کوئی ایہ وی آہے، جو میکوں موکل ڈیوچا، اُتے میکوں کہیں آزمائش وچ نہ سٹو، سُن گھنؤ، جو ایہ لوک آزمائش وچ پے وی چکیتے ہن، اُتے بیشک دوزخ کافراں کوں وَلھیں والی ہے (۴۹)۔
50. اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُوْهُمْ وَاِنْ تُصِبْكَ مُّصِيْبَةٌ يَقُوْلُوْا قَدْ اَخَذْنَا اٰمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ فَرِحُوْنَ	جیکر تیکوں کوئی چنگی شے نصیب تھندی ہے، تاں اُنھاں کوں اُمان لگدے اُتے جڈاں کوئی مصیبت آوے، تاں اہدن جو آساں تاں پہلے ہی آپٹیں احتیاطی تدبیر کر گھدی ہئی، اُتے مُنہ پھیر ویندن، تے خوش تھیندن (۵۰)۔
51. قُلْ لَّنْ يُصِيبُنَا اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلٰى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ	اُکھ ڈے، جو آساڈے اُتے کوئی (برائی یا بھلائی) نہیں آسگدی سوائے اوندے جہڑی اُسے لکھ ڈی ہے، اُوہو آساڈا مالک (کارساز) ہے اُتے مومن لوک اُسے اُتے ای توکل کریندن (۵۱)۔
52. قُلْ هَلْ تَرَبَّصُوْنَ بِنَا اِلَّا اِحْدٰى الْحُسْنٰی وَاَنْحَنَّا تَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُصِيبَكُمْ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖ اَوْ بِاٰیْدِنَا فَتَرَبَّصُوْا اِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبَّصُوْنَ	اُکھ ڈے جو تُساں تاں آساڈے کیتے ڈوں چڑگانیاں (غازی یا شہید) وچوں ہک چڑگالی دے انتظار وچ رہندے وے پر آساں تہاڈے حق وچ ایس گالھ دی انتظار وچ ہیں جو تہاکوں خود اوندی طرفوں یا آساڈے ہتھوں اُسے دا عذاب نصیب تھیسے ہس تُساں وی اُمیداں لائی رکھو بیشک آساں وی تہاڈے نال انتظار کریندے ہیں (۵۲)۔
53. قُلْ اَنْفِقُوْا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَلَ مِنْكُمْ اِنْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِيْنَ	اُکھ ڈے جو چاہے تُساں آپٹیں مال، آپٹیں رُوح نال خرچ کرو، یا بے رُوحے تھی تے! تہاڈی طرفوں او قبول کائے نہ تھیں، بیشک تُساں نافرمان قوم ہیوے (۵۳)۔
54. وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ اِلَّا اَنْتَهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرِسُوْلِهٖ وَلَا يَأْتُوْنَ الصَّلٰوةَ اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُوْنَ اِلَّا	اُتے انھاں کٹوں خیر خیرات قبول تھیوں وچ کوئی شے رکاوٹ دا باعث کائے نہیں، سوائے ایندے جو او اُسے تے اوندے رسول دے انکاری ہن، اُتے نماز دو نہیں آندے، آندن تاں آلس کرتے آندن،

وَهُمْ كَارِهُونَ	آتے آسہ دی راہ تے خرچ کریندن تاں وی بے روعے تھی تے کریندن (۵۴)۔
55. فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ	ہس توں انھاں دے مال تے انھاں دیاں اولاداں ڈیکھ تے حیران تے پریشان نہ تھی، کیوں جو آسہ چہندے جو انھاں گوں ایس دنیاوی زندگی (وچ انھائیں شتیں دے ذریعے) عذاب ڈیوے، آتے انھاں دا ساہ نکلے تاں وی او کفر دی حالت وچ ہوون (۵۵)۔
56. وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَبِئْسَ لَكُم مَّا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ	آتے ایہ آسہ دیاں قسماں چیندن، جو او ٹہاڈے وچوں دے ہن، حالانکہ او ٹہاڈے وچوں دے کائے نہیں، دراصل اوہک ڈرو قوم ہن (۵۶)۔
57. لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَعَارَاتٍ أَوْ مُدْخَلًا لَّوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْحَدُونَ	جیکر انھاں کوں کوئی پناہ گاہ غار یا کتھائیں وڑ و تھج دی جآء مل وئے، تاں ایہ اڈے منہ کر ویسن، تے بھج ویسن (۵۷)۔
58. وَمِنْهُمْ مَّن يَلُزُّكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَّمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ	آتے انھاں وچوں بعض اوہن جہڑے ٹہاڈے آتے صدقات دی تقسیم وچ الزام (طعن) ڈیندن جیکر انھاں وچوں انھاں گوں کجھ مل وئے تاں خوش ہن، آتے جیکر اوندے وچوں کجھ نہیں ملداتان وگڑ ویندن (۵۸)۔
59. وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ	یہاں ایہ جو انھاں کیتے چڑھا ہوندا، جیکر او اوندے آتے راضی تھی ویندے، جہڑا کجھ انھاں گوں آسہ تے اوندے رسول ڈٹا ہا، تے آکھندے جو آسا کوں آسہ کافی ہے، ہس آسہ آسا کوں آپٹیں فضل تے کرم نال ڈیسی، آتے اوندے رسول وی، بیشک آساں آسہ نال ای امیداں رکھندوں (۵۹)۔
60. إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْبُؤْلَفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ	دراصل صدقات تاں حق ہے فقیر فقراء دا، محتاجاں دا، صدقات دا انتظام کرن والیاں دا، انھاں دا جنھاں دا دل ہتھ وچ کیتی رکھٹ ضروری ہے، غلاماں دا انھاں دیاں گچیاں چھڑاؤں کیتے، مقروض

وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	لوکاں دا، اَسے دے راہ تے نکلے ہوئیاں دا، اَتے مُسافراں دا، ایہ اَسے دی طرفوں (اَساڈے اُتے) ہک فرض ہے، اَسے سب توں زیادہ چاٹن والا تے وڈی حکمت والا ہے (۶۰)۔
61. وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	اَتے انھاں وچوں اہجے وی ہن جہڑے نبی کوں ڈکھ ڈیندن اَتے اکھیندن جو ایہ کئیاں دا کچا (لوکاں دے آکھن لگ و نچن والا) ہے، اُکھ ڈے جو ایہ تاں اوہو کجھ سُنڈے جہڑا شہاڈے کیتے چنکاں دا باعث ہے، او اَسے اَتے ایمان رکھیندے اَتے مومنناں اَتے اعتماد یقین رکھیندے اَتے رحمت ہے انھاں لوکاں کیتے جہڑے شہاڈے وچوں ایمان گھن آئیں اَتے جہڑے لوک اَسے دے رسول کوں ڈکھ ڈیندن انھاں کیتے وڈا دردناک عذاب تیار ہے (۶۱)۔
62. يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْا إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ	ایہ لوک شہاڈے اُگوں اَسے دیاں قسماں کھانن تاں جو شہاکوں خوش کر گھنن، حالانکہ اَسے تے اوند ارسول زیادہ حقدار ہن جو او انھاں کوں خوش کرن، جیکر او واقعی ایمان والے لوک ہن تاں (۶۲)۔
63. أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ	کیا انھاں کوں پتہ کانے نہیں، جو جہڑا کوئی اَسے تے اوندے رسول دی مخالفت کریندے، ہنس اوندے کیتے تاں دوزخ دی بھا ہے، جیندے وچ او ہمیشہ رہسی، ایہ ہنوں وڈی ذلت ہے (۶۳)۔
64. يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزَّؤْا إِنَّا لِلَّهِ مُخْرِجٌ مَّا تَخْذَرُونَ	منافق لوک ڈردے رہندین، جو انھاں اَتے کتھائیں اہجی کوئی سورت نازل نہ تھی پووے جہڑی انھاں کوں انھاں دے دالاں دیاں گالھیں ڈس ڈیوے، اُکھ ڈے جو تساں مذاقاں کر گھنوں، بیشک اَسے اوں گالھ کوں ظاہر کرن والا ای ہے، جیندے ظاہر تھی و نچن کئوں تساں ڈردے وڈے وے (۶۴)۔
65. وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ	(اے رسول) جیکر توں انھاں کئوں پچھیں، تاں آکھسین، جو آساں

	وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللّٰهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ	تاں محض شغل کریندے ہاں، تے دل خوش کریندے ہاں، پچھو، جو کیا ٹساں اُس، اُوندیاں نشانیاں تے اوندے رسول نال مذاقاں کریندے ہاوے؟ (۶۵)۔
66.	لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نُفْعَ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نَعْدِبُ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ	(ہٹ) بہانے نہ پٹاؤ، ٹساں تاں ایمان گھن آؤں دے بعد کفر اختیار کر گھدے، جیکر آساں شہاڈے وچوں ہک ٹولی کون معاف کر ڈیووں، تاں ہئی ٹولی کون عذاب وی ڈیسوں، کیوں جو ایہ لوک گنہگار ہن (۶۶)۔
67.	الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْبُغْكِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ	منافق جوان تے منافق ذالیں ہک پئے نال رلتے ہون، ایہ گندیاں پالھیں کرن ٹولی کون اکھیندن، تے چنگیاں پالھیں کئوں ہٹکیندن، آتے آپٹیں ہتھ (خیرات صدقات کئوں) سوڑے کیتے ہون، انھاں اُس کون وسار ڈتے، بس اُس وی انھاں کون پھٹا چاکیتے منافق لوک تاں نافرمان ای ہن (۶۷)۔
68.	وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ	انھاں منافق جواناں تے منافق ذالیں نال، آتے کافراں نال (اُس) دا وعدہ دوزخ دی بھاد دا ہے جیندے وچ او ہمیشہ رہسن، ایہا انھاں کیتے ڈھیر (سزا) ہے، آتے انھاں آتے اُس لعنت وی بھیجی ہے، آتے انھاں کون ہمیشہ دا عذاب ہے (۶۸)۔
69.	كَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثَرُوا مَوَالِيَهُمْ وَأُولَادُهَا اسْتَسْتَعَوْا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَشْتَعْتُمْ بَخْلَافِكُمْ كَمَا اسْتَشْتَعَمَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	ٹساں انھاں (منافقاں) وانگوں ہیوے، جہڑے ٹساں کئوں پہلے گزر چکین، او ٹساں کئوں زیادہ زور آور ہن، تے مال متال تے آل اولاد وچ ٹساں کئوں ڈھیر ہن، بس انھاں آپٹیں حصے دے مطابق فائدہ چا گھدا، آتے ٹساں وی آپٹیں حصے کئوں بہوں زیادہ فائدہ چاتے، جیں طرح ٹساں کئوں پہلے لوکاں آپٹیں حصے دے مطابق فائدہ چا گھدا ہا، آتے ٹساں وی فضول بحثاں کیتیاں ہن، جیں طرح انھاں کیتیاں ہن، ایہے او لوک ہن، جنھاں دے عمل ایں دُنیا وچ وی تے آخرت

<p>گوں وی ضائع تھی گئیں، اُتے ایہے لوک گھانا چاؤٹ والے ہن (۶۹)۔</p>	
<p>کیا انھاں کولھ انھاں لوکاں دی خبر نہیں پئی، جہڑے انھاں کئوں پہلے گزر گئیں، یعنی نوح دی، عاد دی، ثمود دی تے ابراہیم دی قوم دی، مدین دے لوکاں دی، تے تباہ کر پٹیاں گیاں وستیاں دے لوکاں دی خبر، انھاں دے رسول انھاں کولھ نشانیاں گھن تے آئے ہن، پر اُسہ ابجا کائے نہیں جو انھاں اُتے ظلم کرے، پر او خود آپٹیں آپ اُتے ظلم کریندن (۷۰)۔</p>	<p>70. اَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثُودٍ وَقَوْمِ اِبْرٰهِيْمَ وَاصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْبُؤْتِ فَكَاتِ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوْا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ</p>
<p>اُتے مومن جوان تے مومن ذالیں ہک پتے دے سنگی ہن، او چنگے کم کرن کیتے اکھیندن تے بُرائیاں کئوں ہٹکیندن، اُتے نماز پڑھی رکھن تے زکوٰۃ پٹی رکھن، اُتے اُسہ تے اوندے رسول دی فرمانبرداری کریندن، ایہے لوک ہن جنھاں اُتے اُسہ دی رحمت ہوسی، بیشک اُسہ بہوں زور آور ہے تے وڈی حکمت (دانائی) والا ہے (۷۱)۔</p>	<p>71. وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰی اُخْرٰی بَعْضٌ يَّمُرُّونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِیْزٌ حَكِيْمٌ</p>
<p>اُتے مومن جواناں تے مومن ذالیں نال اُسہ دا اہجیاں باغاں دا وعدہ ہے جنھاں تلے نہراں و ہندیاں پیاں ہوسن، او انھاں وچ ہمیشہ رہسن، تے سدا بہار باغاں وچ (انھاں کیتے) صاف ستھرے مکان ہوسن، پر اُسہ دی رضا مندی انھاں سب ٹوں وڈی نعمت ہے، لیہا بہوں وڈی کامیابی ہے (۷۲)۔</p>	<p>72. وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرٰی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِی جَنَّٰتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ</p>
<p>اے نبی، کافراں تے منافقاں نال جہاد کر، اُتے انھاں اُتے سختی کر، اُتے انھاں دا اٹکاٹاں دوزخ ہے، جہڑی جو وچ رہن کیتے بہوں گندی جاء ہے (۷۳)۔</p>	<p>73. يٰۤاَيُّهَا النَّبِیُّ جَاهِدِ الْکُفَّارَ وَالْمُنَافِقِيْنَ وَاعْلُظْ عَلَیْهِمْ وَمَا وَاٰهُمْ جَهَنَّمُ وَاَنْسَ الْمَصِيْرُ</p>

<p>يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلْبَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بِأَبْغَدٍ سَلَامِهِمْ وَهُمْ بِمَالِهِمْ يُنَآلُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا إِلَيْكَ خَيْرًا لَّهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمْ اللّٰهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَالَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ</p>	<p>اَسے دیاں قسماں چیندیں جو انہاں تاں کچھ نہیں اکھیا حالانکہ انہاں کفر دے کلمے بکین، اَتے آپئیں اسلام گھن آؤں دے بعد انکاری تھی گین، اَتے ایجے کم دا ارادہ کیتا جیکوں او نہیں کر سگئے، اَتے (مسلماناں وچ) عیب وی کوئی نہیں ڈٹھا سوائے ایندے، جو اَسے تے اوندے رسول آپئیں فضل تے کرم نال انہاں کوں امیر کبیر بنا ڈتے، ہس جیکر ایہ (ایں روئے کئوں) توبہ تائب تھی و نجن تاں ایہ انہاں کیتے چنگائی دی گالھ ہے، اَتے جیکر پھر و نجن تاں اَسے انہاں کوں ایں جہاں تے، اَتے آخرت کوں وی دردناک عذاب ڈیسی، اَتے انہاں کیتے زمین تے نہ کوئی یار ہو سی، نہ کوئی مددگار (۷۴)۔</p>
<p>وَمِنْهُمْ مَّنْ عَاهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ</p>	<p>انہاں وچوں بعض ایجے بندے وی ہن، جنہاں اَسے نال وعدہ کیتا ہے جو جیکر او آپئیں فضل نال آسا کوں رجاوے چاتاں آساں صدقات خیرات ضرور ڈیسیں، اَتے نیک لوکاں وچ شامل تھی ویسوں (۷۵)۔</p>
<p>فَلَمَّا آتَاهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَّهُمْ مُّعْرِضُونَ</p>	<p>ہس چڑاں انہاں کوں (اَسے) آپئیں فضل نال دولت مند کر ڈتا، تاں انہاں اوندے وچ کجوسی کیتی اَتے آپئیں (وعدے کئوں) پھر گئے، اَتے او ہن وی مٹھ پھیر و نجن والے (۷۶)۔</p>
<p>فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يُنْفِقُونَهُ بِمَا أَخْلَقُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ</p>	<p>ہس انہاں دا حال ایہ تھیا جو اُس انہاں دے دلاں وچ نفاق گھت ڈتے اُس ڈپٹے توڑیں چڑاں جو او اوندے نال ملاقات کریسن، کیوں جو انہاں اَسے نال کیتے ہوئے وعدے دی برخلافی کیتی ہے، اَتے او کوڑ ماری رکھندے ہن (۷۷)۔</p>
<p>أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سَرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ</p>	<p>کیا انہاں کوں پتہ کائے نہیں، جو بیشک اَسے تاں انہاں دے راز اَتے انہاں دی آپس وچ کھس پھس وی چاٹا کھڑے، اَتے بیشک اَسے تاں غیب دیاں گالھیں چنگی طرح جاٹن والا ہے (۷۸)۔</p>

79	<p>الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>آتے جہڑے لوک مومن لوکاں دے صدقات ڈیوٹ اُتے وڈی خوشی نال طنز کریندن، آتے انھاں دا وی مذاق اڈیندن، جنھاں کو لھ کجھ نھیں ہوندا، سوائے اپنیں کمائی دے، آسہ وی ایجیاں لوکاں اُتے مذاق کیتا ہے، جو انھاں کیتے ہک دردناک عذاب (مقرر) ہے (۷۹)۔</p>
80	<p>اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ</p>	<p>(اے رسول) تُوں انھاں کیتے بخشش منگ یا انھاں کیتے بخشش نہ منگ، (برابر ہے) کیوں جو تُوں انھاں کیتے ستر واری وی بخشش کیوں نہ منگیں، تاں وی آسہ انھاں کوں معاف کائے نہ کریسی، ایہ ایں گالھوں ہے جو او آسہ دے تے اوندے رسول دے منکر (انکاری) ہن، آتے آسہ نافرمان لوکاں دی قوم کوں سدھا راہ نہیں ڈیکھیندا (۸۰)۔</p>
81	<p>فَرِحَ الْخَلْفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَّوْكَانُوا يَفْقَهُونَ</p>	<p>(غزوہ تبوک وچ) پچھو رہ و نچن والے لوک آسہ دے رسول دی حکم عدولی کرتے بہہ رہن اُتے خوش تھئے، آتے ایں گالھ کوں کرہیت کیتونے، جو آپناں مال متال تے آپنیاں جاناں دے حوالہ نال آسہ دی راہ تے جہاد کرن، بلکہ (بخاں کوں وی) اکھونے جو ایں سخت گرمی وچ (جنگ کرن) نہ و نچو، (اے رسول) تُوں اکھ ڈے جو دوزخ دی بھا تاں ایں گرمی کوں وی بہوں زیادہ گرم ہے (پچکا ہا) جو او ایں گالھ کوں سمجھن ہا (۸۱)۔</p>
82	<p>فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>ہس تھوڑا جیہا کھل گھن، انھاں کیتے رووٹ ڈھیر پے، کیوں جو انھاں رووٹیں آپنیاں انھاں کرتوتاں تے جہڑے او کریندن (۸۲)۔</p>
83	<p>فَإِنْ رَجَعْتَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَأَسْتَأْذِنُوكَ لِخُروِجِ قَتْلٍ لَّنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا</p>	<p>جیکر آسہ تیکوں انھاں دی ہک ٹولی دو ولا گھن و نچے، تے اوٹیں کوں (جہاد تے) جُلن دی اجازت منگن تاں اکھ ڈیویں، جو ٹساں اگوں تے میڈے نال کڈائیں وی نہیں جُل سبگدے، آتے نہ میڈے نال رل</p>

<p>تے دشمن نال جنگ کر سگدے وے، بیشک ٹساں پہلی واری وی (گھر) بہ رہن اُتے خوش تھے ہا وے، (ہُن وی) پچھوں رہ و نچن والیاں نال پیٹھے رہو (۸۳)۔</p>	<p>إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَأَقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ</p>
<p>آتے جیکر انھاں وچوں کوئی مرو نچے، تاں کڈائیں وی اوندی نماز (جنازہ) نہ پڑھائے، آتے نہ (اوندی قبر تے دفن کرن کیتے) کھڑائے، بیشک او اُسے تے اوندے رسول نال کفر کریندے رہن، آتے او موئے، تاں بے فرمان تھی تے موئے (۸۴)۔</p>	<p>84. وَلَا تَصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ</p>
<p>آتے تیکوں انھاں دے مال متال تے انھاں دیاں اولاداں حیران تے پریشان نہ کرن، بیشک اُسے ایہ چہندے جو انھاں کوں ایں دُنیا وچ انھاں شیں دے حوالے نال عذاب ڈیوے، آتے انھاں داساہ نکلے تاں وی او کفر دی حالت وچ ہوون (۸۵)۔</p>	<p>85. وَلَا تَعْجَبْ أَمْوَالُهُمْ وَأُولَادُهُمْ إِنَّهَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ</p>
<p>آتے چڈاں وی کوئی سورت ایں گالھ دی نازل تھئی ہے، جو اُسے آتے ایمان گھن آو، آتے اوندے رسول نال رل تے جہاد کرو، تاں انھاں وچوں دے دو لہند لوک موکل (معافی) منگن لگ پوندن، آتے اکھیندن جو آسا کوں تاں چھوڑی ای و نچو، آساں پچھوں بہ رہن والیاں نال ای رل بہسوں (۸۶)۔</p>	<p>86. وَإِذَا أَنْزَلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهَدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الطُّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نْكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ</p>
<p>انھاں ایں گالھ کوں پسند کیتے، جو او پچھوں رہ و نچن والیاں (ذالیں) نال پیٹھے رہن، بس انھاں دے دلاں تے مہر لاڈی گئی ہے، ایں واسطے او ایں گالھ کوں سمجھدے وی نہیں (۸۷)۔</p>	<p>87. رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ</p>
<p>لیکن رسول نے آتے انھاں لوکاں نے جہڑے اوندے نال ایمان گھن آئے ہن، آپئیں مال متال تے آپئیاں جاناں دے ذریعے جہاد کیتا، بس ایجیاں لوکاں کیتے ساریاں چنگیاں شیں ہن، آتے ایہ وڈی مراد</p>	<p>88. لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ</p>

		پَاوْنُ وَالے ہن (۸۸)۔
89.	أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	اَسہ انھاں کیتے اہجے باغات تیار کیتے ہوئے جنھاں تلے نہراں وہندیاں وگدیاں پئیں، او انھاں وچ ہمیش کیتے رہیں، ایہ ہک شاندار کامیابی ہے (۸۹)۔
90.	وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	آتے غریب بدوآں وچوں وی عذر پیش کرن والے کچھ لوک آئے، تاں جو انھاں گوں وی موکل (چھٹی) ڈٹی وئچے، بس اوہ رہیے انھاں نال جنھاں اَسہ تے اوندے رسول نال وفادار رہن دا گوارا دیا ہا، انھاں وچوں کافر تھی وئچن والیاں گوں، ہوں جلدی دردناک عذاب نصیب تھسی (۹۰)۔
91.	لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ	کمزوراں تے بیماراں تے انھاں لوکاں اُتے جہڑے کچھ وی خرچ نہ کر سگدے ہن کوئی اعتراض کائے نہیں، کیوں جو او تاں دلوں اَسہ تے اوندے رسول نال مخلص (وفادار) ہن، نیک کم کرن والیاں اُتے وی کوئی اعتراض کائے نہیں، اُتے اَسہ تاں بخشش ہارتے ہوں رحم کرن والا ہے (۹۱)۔
92.	وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْبَبْتُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يَنْفِقُونَ	آتے انھاں لوکاں اُتے وی کوئی الزام کائے نہیں چڑاں جو او تیڈے کولہ آئیں تاں جو توں انھاں گوں (جہاد کیتے) کوئی سواری لبھ ڈے، تیں آکھیا، جو تہاڈے کیتے میڈے کولہ سواری کائے نہیں تے او ول گئے، اُتے انھاں دیاں آکھیں وچوں ارمان دیاں ہنجوں وہندیاں پیاں ہن، جو خرچ کرن کیتے انھاں گوں کچھ وی نہ لبھدا ہا (۹۲)۔
93.	إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَستَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رِضْوَانًا يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ	بیشک الزام تاں انھاں اُتے ہے، جہڑے تیڈے کٹوں پچھوں رہ وئچن دی موکل منگدن، اُتے او ہن وی وڈے دولتمند، او ایں گالھ تے راضی ہن، جو پچھوں رہ وئچن والیاں نال رل وئچن، بس انھاں

لَا يَعْلَمُونَ	گوں کچھ وی سمجھ نہیں آندی (۹۳)۔
-----------------	---------------------------------

<p>94. يَتَّخِذُونَ إِلَٰهَهُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْبُدُوا إِلَٰهًا إِلَّا أَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>او لو کہ تہاڈے اگہوں عذر آکر یسین چڈاں جو تہاں اُنہاں دو (جہاد کنوں) ول آسو، صاف صاف اکھ ڈے جو بہانے نہ پٹاؤ، تہاڈی کوئی گالہ نئے منیندے کیوں جو آسا کوں تاں اسہ تہاڈیاں ساریاں خبراں ڈے ڈین، آجھو اسہ تے اوند ارسول تہاڈے عملاں کوں پیا وی ڈیکھ گھنسن، ول تہاں اوں دو گھن آئے ویسو جہڑا جو غیب دا علم تے تہاڈیاں ظاہر دیاں گالھیں چاٹا اکھڑے پس او تہا کوں ڈسا ڈیسی، جو تہاں کیا کجھ کریندے رہے وے (۹۴)۔</p>
<p>95. سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِيَتَغَرَّبُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ رَجِسٌ وَمَا وَهُمْ بِكَافِرٍ بِنَاءِ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>پس چڈاں تہاں اُنہاں دو ول آسو، تاں او تہاڈے اگہوں اسہ دیاں قسماں چسین، تاں جو تہاں اُنہاں کنوں درگزر کرو، پس تہاں اُنہاں کوں اُنہاں دے حال تے چھوڑ ڈیو، کیوں جو او اصلوں پلینت ہن، آتے اُنہاں دے رہن کیتے دوزخ ہے، ایہ بدلہ ہے اوند ا جہڑا جو عمل او کماندے رہن (۹۵)۔</p>
<p>96. يَخْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ</p>	<p>او قسماں کھاسن تاں جو تہاں اُنہاں اُتے راضی تھی و نچو، جیکر تہاں اُنہاں اُتے راضی وی تھی گیو ہے تاں وی اسہ تاں بیشک نافرمان قوم تے راضی نہیں تھیندا (۹۶)۔</p>
<p>97. الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>عرب بدو کفر تے منافقت دے لحاظ نال بہوں سخت ہن، آتے ایہ ایں ڈا دے کائے نہیں، جو ایہ (شریعت دیاں) حد دا بنیاں کوں نہ چاٹ سگن جہڑیاں اسہ اپنیں رسول اُتے نازل کیتن، آتے اسہ تاں سب کجھ چاٹن والا تے وڈی حکمت والا ہے (۹۷)۔</p>
<p>98. وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمُ دَآرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَبِيْعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>آتے عرب بدواں وچوں کجھ ایجے وی ہن، جہڑے جو (اسہ دی راہ تے) کجھ خرچ کرن کوں چٹی سمجھدے ہن، آتے تہاڈے اُتے زمانے دیاں مصیبتاں آئو دی تانگھ وچ رہن دین، حالانکہ خود اُنہاں اُتے</p>

		<p>ہوں گندی مصیبت آئی ہوئی ہے، اُتے اسے چٹنگی طرح سُٹا تے چاٹا کھڑے (۹۸)۔</p>
<p>99.</p>	<p>وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ هُمْ سَيَدْخِلُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>اُتے عربی بدواں وچوں ایچے وی ہن، جہڑے اسے اُتے تے قیامت دے ڈپٹے اُتے ایمان رکھیندن اُتے جہڑا کجھ خرچ کریندن اوکوں اسے دے قرب دا اُتے رسول دیاں دعائیں دا وسیلہ سمجھن، ٹھیک ہے جو ایہ انھاں کیتے قرب دا موجب ای ہے، بس اچھو اسے انھاں کوں آپئیں رحمت وچ گھن گھنسنے، بے شک اسے بخشش ہارتے وڈی رحمت والا ہے (۹۹)۔</p>
<p>100.</p>	<p>وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ الْأُولُونَ مِنَ النَّبَاهِجِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْغَوْزُ الْعَظِيمُ</p>	<p>اُتے مہاجر اں وچوں تے انصار وچوں جنھاں ایمان گھن آوٹ وچ ساریاں توں پہل کیتی ہے اُتے او لوک جنھاں نیک کماں وچ انھاں دی پیروی کیتی ہے، اسے انھاں تے خوش ہے، اُتے او اسے اُتے راضی ہن، اُتے انھاں کیتے ایچے بہشتی باغ تیار ہن، جنھاں تلے نہراں وگدیاں وہندیاں پینن، او انھاں وچ ہمیشہ رہسن، ایہ ہک وڈی مراد وندی والی گالھ ہے، (۱۰۰)۔</p>
<p>101.</p>	<p>وَمِنَ حَوْكُمُ مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْبَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ</p>	<p>اُتے عربی بدواں وچوں جہڑے تپڑے تپڑے تیرے رہندن، بعضے منافق ہن، اُتے کجھ مدینے والیاں وچوں وی ہن، جہڑے جو نفاق دی آخری حد توڑیں پچھنے ہوئے، توں انھاں کوں نہیں چاٹا آساں چاٹدے ہن، اچھو آساں انھاں کوں ڈوڑے عذاباں وچ سٹیسوں ول انھاں کوں ہک وڈے عذاب دو ہکل ڈٹا ویسی (۱۰۱)۔</p>
<p>102.</p>	<p>وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>اُتے کجھ پتے لوک وی ہن، جنھاں آپئیاں گناہاں کوں بالکل مَن گھدے، پر انھاں رلا نلا ڈٹے آپئیں نیک عملاں کوں ڈوجھے گندے کر توتاں نال، اچھو اسے انھاں دی توبہ قبول چا کرے، بیشک اسے بخشش</p>

		ہارتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۰۲)۔
103.	خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ	انہاں دے مال متال وچوں صدقہ (زکوٰۃ) گھن گھن، تاں جو توں ایندے ذریعے انہاں کوں ظاہری طور تے وی صاف ستھرا کر چھوڑ، آتے انہاں کیتے چنگائی دی دُعا منگ چھوڑ، بیشک ایہ انہاں کیتے تسلی دا باعث ہے، آتے اسے چنگی طرح سنن والا تے جاٹن والا ہے (۱۰۳)۔
104.	أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ	کیا او نہیں جاندے، جو بیشک اسے ای اپنیاں بندیاں دی توبہ قبول کریندے، آتے صدقہ خیرات گھندے، آتے بیشک اسے ای ہے جہڑا ہمیشہ بہوں مہربانی کرن تے آویندے (۱۰۴)۔
105.	وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	(اے رسول) اگھ ڈے جو (چنگے) عمل کیتی رکھو، آجھو اسے، تے اوند رسول تے مومن لوک وی تہاڈے عملاں کوں ڈیکھ گھنسن، آتے آلبتہ تہاں ولانے ویسو، اوں دو جہڑا غیب کوں وی جاندے تے ظاہر کوں وی، ہس او تہا کوں چتا ڈیسی، جہڑا کجھ تہاں کیتی رکھئے (۱۰۵)۔
106.	وَأَخْرَجُوا مُرَجُومَ لَأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	آتے بے کئی شخص ہن جنہاں کوں اسے دے حکم آو تیں ڈھل ڈٹی گئی ہے، یا تاں انہاں کوں عذاب ڈیسی، یا انہاں دی توبہ قبول کر گھنسن، آتے اسے چنگی طرح جاٹن والا تے بہوں دانائی والا ہے (۱۰۶)۔
107.	وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضَرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِزْوَادًا لِّبَن حَارِبِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ مِنَ قَبْلُ وَلَيُخْلِفَنَّ إِنَّ أَرْدَنَّا إِلَّا الْخُسْفَى وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ	آتے جنہاں لوکاں (دعوت حق کوں) نقصان پچاؤں کیتے کفر اختیار کرن کیتے، آتے مومنوں وچ پھٹ میلہ گھٹن کیتے ہک مسیت بٹائی ہے، آتے ہر اوں شخص کیتے ہک تاڈا بٹائے جیں کہیں ایں کنوں پہلے اسے تے اوندے رسول نال لڑائی کیتی ہے، ایندے باوجود قسماں کھاسن جو آساں تاں لوکاں نال بھلائی دے سوا پیا کوئی ارادہ وی نہیں کیتا، پر اسے گواہی ڈیندے جو ایہ اصلوں گور مریندن (۱۰۷)۔
108.	لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لِّلْمَسْجِدِ أُسُسٌ عَلَى	ایندے وچ (نماز کیتے) کڈا ہن وی کھڑا نہ تھیوٹاں، آلبتہ اوں مسیت دا

	<p>التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ</p>	<p>جیندی بنیاد پہلے ڈینہ کنوں تقوے تے رکھی گئی ہووے، زیادہ حق بندے، جو ٹوں اوندے وچ (نماز کیتے) وُج کھڑا تھیا کر، اوندے وچ تاں او لوک ہوندين، جہڑے نیک پاک رہن پسند کریندين، آتے اللہ وی نیک پاک لوکاں کوں پسند کریندے (۱۰۸)۔</p>
110	<p>أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَم مَّنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ</p>	<p>بھلا جنیں شخص آپنیں مسیت دی بنیاد اللہ کنوں ڈرن آتے اوندی رضا مندى تے رکھی ہووے، او اوں کنوں چٹکا نہیں، جہڑا جو آپنیں عمارت دی بنیاد دریا دی بھردی بھرتے رکھے، جہڑی جو اوندے بٹاؤن والے کوں دوزخ دی بھاہ وچ سٹے آتے اللہ آپنیں آتے ظلم کرن والی قوم کوں کوئی ہدایت (دین دی سمجھ) نہیں ڈیندا (۱۰۹)۔</p>
110	<p>لَا يُزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>اُنھاں دی ایس عمارت کوں، جنیں اُنھاں دے دلاں وچ شک گھت ڈٹن پیا تاں کوئی زوال کائے نہیں، سوائے ایندے جو اُنھاں دے دلاں کوں آنج کر پسی آتے اللہ چٹکی طرح چاٹن والا تے وڈی حکمت والا ہے (۱۱۰)۔</p>
111	<p>إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي الشُّورَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَأَسْتَبِشْهُ وَأَبْيَعُكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْقَوْزُ الْعَظِيمُ</p>	<p>بیشک اللہ مومنوں کوں اُنھاں دیاں جاناں تے اُنھاں دے مال متال مل گھن گھن، ایندے بدلے اُنھاں کیتے بہشت تیار ہے، او لوک اللہ دے راہ تے لڑائی کریندين، مریندين، یا مارے ویندين (ایس بہشت دا) اُنھاں نال سچا وعدہ ہے، جہڑا توریت، انجیل تے قرآن وچ وی ہے، آتے خدا کنوں زیادہ وعدہ پورا کرن والا کوں ہے، ہس خوش تھیوو اوں سودے تے جہڑا اُنھاں نال کر گھدے آتے اے ہوں وڈی مراد وندی دی گالھ ہے (۱۱۱)۔</p>
112	<p>الْمُتَّابُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّكَعُونَ السَّاجِدُونَ</p>	<p>(اللہ دو) ول آون والے، اوندی عبادت کرن والے، حمد پڑھن والے اوندی راہ تے نکل کھڑن والے، رکوع کرن والے، سجدے ڈیون</p>

113.	مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلنَّاسِ كَيْفَ وَلَوْ كَانُوا أُولَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ	والے، بھلائی دا حکم کرن والے، تے بُرائی کنوں ہٹلن والے آتے اسدے دیاں حدّاں پیناں (پابندیاں) تے قائم رہن والے، ہس ایجیاں مومنّاں کوں خوشخبری سناڈے (۱۱۲)۔
114.	وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَّوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ	نبی واسطے آتے اُنھاں واسطے جہڑے ایمان گھن آئے ہن، ٹھیک کائے نہیں جو او مشرکاں کیتے بخشش دی دُعا منگن، چاہے او اُنھاں دے سوڑے سکے کیوں نہ ہو وں، خاص کر چڈاں جو اُنھاں کیتے ایہ واضح تھی چکے، جو او دوزخ وچ رہن والے ہن (۱۱۳)۔
115.	وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	آتے ابراہیم واسطے آپنیں پو کیتے بخشش منگن جائز نہ ہئی پر مجبوری ایہ ہئی جو اُنھاں اوندے نال ایندا وعدہ کیتا ہوتا ہا ہس جہڑے ویلے اوندے متعلق پتہ لگیا جو او اسدے دشمن ہے تاں او اُون کوں پرے تھی گئے، بیشک ابراہیم وڈا درد مند تے ہوں تھمل والا ہا (۱۱۴)۔
116.	إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	اسدے تاں اہجا کائے نہیں، جو کہیں قوم کوں ہدایت ڈیوٹ دے بعد گمراہ قرار ڈے ڈیوے، جے توڑیں جو اُنھاں کوں ایہ چنگی طرح ڈسانہ ڈیوے جو کہڑیاں شتیں کنوں بچ تے رہن، بیشک اسدے ہر شے کوں چنگی طرح چاٹن والا ہے (۱۱۵)۔
117.	لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ	بیشک اسدے نے نبی دے، مہاجر اں دے آتے انصار دے، حال تے توجہ کیتی ہے جہڑے تنگی تے مصیبت دے وقت وی (نبی) دے نال تھئے ریبے ہن، بلکہ اُنھاں دی جہڑی ٹولی دے دل پھرو نچن والے ہن اُنھاں دے حال تے وی توجہ کیتی، بیشک اُنھاں کیتے اسدے ہوں

مہربان تے وڈے رحم والا ہے (۱۱۷)۔	رَعُوفٌ رَّحِيمٌ	
<p>آتے اُنھاں تریں ۳ شخصّاں اُتے وی (توجہ کیتی) جنھاں دا معاملہ خالی چھوڑ دیا گیا ہا، ایہ توڑیں جو اُنھاں کوں زمین تنگ لگن پے گئی، توڑے جو اوہوں موکلی ہے، آتے اُنھاں دیاں جاناں وی اُنھاں کوں بار لگدیاں ہن، آتے سمجھ گھوڑنیں جو اسہ کئوں سوا کہیں پئی جاء اُنھاں کوں پناہ نہیں ملئیں، اسہ وی اُنھاں اُتے مہربانی کیتی، تاں جو او توبہ تائب تھی تے اوندو آونجی، بیشک اسہ توبہ قبول کرن والا تے وڈی رحمت والا ہے (۱۱۸)۔</p>	<p>وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّىٰ إِذَا صَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَصَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَلُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ</p>	118
<p>اے ایمان گھن آون والو، اسہ کئوں ڈردے رہو، آتے راستباز (سچے) بندیاں نال تھئے رہو (۱۱۹)۔</p>	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ	119
<p>مدینے دے رہن والیاں کیتے، آتے اُنھاں دے اڈوں اڈوں رہن والے عرب بدواں کیتے وی مناسب نہ ہا، جو اسہ دے رسول کئوں پچھوں گھر بہہ ونجی آتے نہ ایہ جو او اپنیاں جاناں کوں اوندی جان کئوں زیادہ پیار رکھن، آتے ایہ ایں واسطے ہے جو جیکر اسہ دی راہ تے نکلے ہونیاں کوں تریہ لگدی ہے آتے محنت کرئیں پوندی ہے آتے کھ مرٹاں پوندے یا او ابھی جاء دو ویندن جتھاں کافر کوڑتج پوندن، ایہ نہ دشمن کئوں کوئی شے کھسیندن تاں ابھی ہر گالھ دے بدلے اُنھاں دے ناں ہک نیکی دا عمل لکھ دیندے، بیشک اسہ نیکی کرن والیاں دا اجر ضائع نہیں کریندا (۱۲۰)۔</p>	<p>مَا كَانَ لِأَهْلِ الْبَدْيَةِ وَمَن حَوْلَهُمْ مِّنَ الْأَعْرَابِ أَن يَتَخَلَّفُوا عَن رَّسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَن نَّفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْصَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَؤُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ قِبَلًا إِلَّا أَكْتُبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْحَسِنِينَ</p>	120
<p>آتے (اسہ دی راہ تے) ڈھیر یا تھوڑا خرچ کریندن آتے (جہاد کیتے) اُنھاں کوں کوئی وادی طے کرئیں پوندی ہے تاں ایہ سب کچھ اُنھاں دے ناں لکھ دیندے بیشک اسہ اُنھاں کوں ایسے عملاں دا سوہٹاں</p>	<p>وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا أَكْتُبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	121

بدلہ ڈیسے جہڑے جو او کریندے ہن (۱۲۱)۔		
آتے نہ مومنناں واسطے ایہ مناسب ہے جو او سارے (جہاد کیتے) نکل آوٹ، بھلا انھاں دے وڈے فرقے وچوں محض ہک ٹولی کیوں نہ نکل آیا کرے تاں جو باقی دین (زندگی دے طور طریقے) کوں سیکھن سمجھن، آتے جڈاں او اپنیاں لوکاں کو لھ وئجن تاں آپنیں قوم کوں خبردار کیتی وئجن شاید او ایس طرح (غلطیاں کنوں) بچے رہن (۱۲۲)۔	122	وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ
آتے ایمان گھن آوٹ والو، انھاں لوکاں نال جنگ کرو، جنھاں کافراں وچوں تھاکو و لھیٹیا ہوئے تاں جو او تھاپڈے وچ طاقت ڈیکھن، آتے جاٹ گھنو جو بے شک اس پرہیزگاراں نال ہے (۱۲۳)۔	123	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
جڈاں کڈاں کوئی سورۃ بھیجی ویندی ہے، تاں انھاں وچوں بعضے (مذاق دے طور تے) پچھدن، جو ایندے نال تھاپڈے وچوں کیندا ایمان ودھ گیا ہے، دراصل جہڑے لوک ایمان گھن آئیں، انھاں دا ایمان ضرور ودھ گئے آتے او خوش ہن (۱۲۴)۔	124	وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ أَنَاسُكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ آيَاتًا فَمَا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَادَتْهُمْ آيَاتُهُمْ وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ
آتے جہڑے لوکاں دے دلاں وچ (منافقت دا) روگ ہے تاں ایس انھاں دی پلیتی (شک) وچ پیا وی پلیتی دا ودھارا کرڈتے، آتے او موئے تاں وی کافر دے کافر ہو سن (۱۲۵)۔	125	وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ
کیا او نہیں ڈیکھدے جو ہر سال ہک واری یا ڈو واری مصیبتاں وچ سٹ تے انھاں کوں آزمایا ویندے ول وی او توبہ نہیں کریندے آتے نہ او نصیحت حاصل کریندن (۱۲۶)۔	126	أَوْ لَا يَذَرُونَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ
آتے جہڑے وقت کوئی سورۃ لہائی ویندی ہے، تاں انھاں وچوں بعضے ہک ہنے کوں اکھ مریندن، تے ابدن کیا تھاکو کوئی ڈیکھدا تاں نہیں کھڑا، تے او کھسک ویندن، اسے انھاں دے دل پھیر ڈتن، کیوں جو او	127	وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَاهُمْ مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا

<p>يَقْقَهُونَ</p>	<p>۱۲۷۔ ایک ایسی قوم ہیں، جہڑی سمجھن دی کوشش ای نہیں کریندی (۱۲۷)۔</p>
<p>لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>۱۲۸۔ تحقیق تہاڈے کو لھ تہاڈے وچوں ایجا رسول بھیجا گئے، جہڑا تہاڈی کہیں وی تکلیف کنوں سمجھجھج ویندے، اے او (تہاڈی بھلائی دا) بہوں خواہش مند ہے، مومنوں کیتے تاں بہوں رحمیل تے خاص رحمت والا ہے (۱۲۸)۔</p>
<p>فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ</p>	<p>۱۲۹۔ اول وی جیکر او منہ پھیر وئجن تاں (اے رسول) اکھ ڈے جو میکوں میڈا اسہ کافی ہے، بیا کوئی وی معبود کائے نہیں سوائے اوندے، میں اوندے اے توکل کیتا ہونے، او ہو وڈی عظمت والے عرش دارب ہے (۱۲۹)۔</p>

10- سورة يونس

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اَللہ دے ناں نال جہڑا جو بھوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	الرَّتِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ	ا، ل، ر، ایہ ہک وڈی دانائی والی کتاب دیاں آیاتاں ہن (۱)۔
2.	أَكَاَنَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا السَّاحِرُ مُبِينٌ	کیا انھاں لوکاں کوں ایہ عجب جیہا لگئے، جو آساں انھاں وچوں دے ہک بندے کو لھ وحی بھیجی ہے، جو توں لوکاں کوں (عذاب کنوں) ڈرا، آتے ایمان گھن آوٹ والیاں کوں خوشخبری سُنّا، جو انھاں کیتے انھاں دے رب کو لھ سچا تے اُچا درجہ ہے، پر کافر آبدن جو ایہ تاں کھلا ڈُلا جادو گر ہے (۲)۔
3.	إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى	در اصل شہاڈا رب تاں او ہے جیں آسماناں تے زمین کوں چھی ڈیہاں وچ پیدا کر گھدا، ول عرش (تخت حکومت) تے جلوہ گر تھیا، او ہر کم

	<p>الْعَرْشِ يَدْبِرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذُلُّكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ</p>	<p>دی مناسب تدبیر کریندے، کوئی وی کہیں دی سفارش کرن والا کائے نہیں اوندی اجازت مل و نہج دے بعد (کر سگدے) یہ ہے تہاڈا ائسہ، تہاڈا پالٹ و دھاوٹ والا، بس ایندی عبادت کیتی رکھو، بھلا تئساں سمجھدے سوچندے کیوں نہوے (۳)۔</p>
4.	<p>إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعاً وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بَلَا كَانُوا يَكْفُرُونَ</p>	<p>تئساں ساریاں اوس دو و نہجئیں، ائسہ دا وعدہ سچا تے یقینی ہے بیشک او پہلی واری مخلوقات کوں پیدا کریندے، ول وی ایکوں جیوا کھڑا کریسی، تاں جو انھاں لوکاں کوں انصافی طور تے بدلہ ڈیوے، جہڑے جو ایمان گھن آئن، اے چنگے عمل کیتن، اے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، انھاں کیتے پڑکدا ہویا پائیں پیوٹ کیتے ہوئے، اے دردناک عذاب ہوئے، کیوں جو او کفر اختیار کریندے رہن (۴)۔</p>
5.	<p>هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ</p>	<p>اوتاں او ہو ہے، جس سجھ کوں روشن تے چندر کوں چمکدار بنائے، تے اوندیاں گھنٹ و دھٹ و الیاں منزلاں مقرر کر ڈیتیاں ہینس، تاں جو تہا کوں سالان دی گنتری دا پتہ لگ سگے تے حساب جوڑ سگے، ائسہ یہ سب کجھ ایویں پیدا نہیں کیتا، بلکہ حق دے طور تے کیتے، آیاتاں کوں چنگی طرح واضح کرتے اوس قوم کیتے بیان کیتے جہڑی انھاں کوں سمجھدی ہے (۵)۔</p>
6.	<p>إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْتَقُونَ</p>	<p>بیشک رات تے ڈینہ دے پک دے اگوں پچھوں آوٹ وچ، اے جہڑا کجھ ائسہ آسماناں تے زمین وچ پیدا کیتے اوندے وچ اوس قوم کیتے نشانیان ہن، جہڑی ائسہ کئوں ڈردی ہے (۶)۔</p>
7.	<p>إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنُّوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ</p>	<p>بیشک جہڑے لوک آساڈی ملاقات دی توقع نہیں رکھیندے او دنیاوی زندگی تے راضی تھی گئے ہن، تے ایندے اے مطمئن وی ہن، تے جہڑے آساڈیاں نشانیان کئوں وی بے پروا ہن (۷)۔</p>

8.	أُولَٰئِكَ مَاؤُهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	انہاں کیتے ونچ رہن کیتے (دوزخ دی) بھاہے، ایہ ایں واسطے ہے جو او کماندے وی ایہو کجھ ہن (۸)۔
9.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آتن آتے نیک عمل کریندے رہن، انہاں کوں انہاں دارب انہاں دے ایمان دے سببوں سدھی راہ تے چلیسی انہاں کیتے نعمتاں والیاں بہشتاں ہن جنہاں تلے نہراں وہندیاں وگدیاں پیاں ہوسن (۹)۔
10.	دَعُوهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	انہاں وچ او سڈتے اکھین "آے آساڈے معبود! توں ہر شے کئوں پاک ہیں"، آتے انہاں دی آپس وچ وی دعا سلام وی یک پئے دی سلامتی والی ہوسی، ہر نکدی گالھ تے وی اکھین، جو سب تعریفاں آسہ کیتے ہن جہڑا سارے جہاناں دا پالٹ ہار ہے (۱۰)۔
11.	وَلَوْ يُعِجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقَضَىٰ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ فَبُذِّرَ الَّذِينَ لَا يَزِيدُونَ إِلَّا قُلُوبَهُمْ طُغْيَانَهُمْ يَعْمَهُونَ	آتے جیکر اسہ لوکاں دی بُرائی دے معاملے وچ اُتی اُہل کریندا جتی او بھلائی چھوٹ وچ اُہل کریندن تاں انہاں دی اجل (مقررہ معیاد) وی آ چکی ہوندی ہس آساں انہاں لوکاں کوں جہڑے آساڈی (قیامت والی) ملاقات دی اُمید نہیں رکھندے پھٹا کریندے ہن تاں جو او آپٹیں سرکشی وچ ولینے وڈے رہن (۱۱)۔
12.	وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ غُورَهُ مَرَّكَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے جڈاں انسان کوں کوئی تکلیف تھیندی ہے، تاں رُب کئوں پاسے بھریٹھے ہونیں، بیٹھے ہونیں تے کھڑے ہونیں وی دعائیں منگدے، پر جہڑے ویلے آساں اوں کئوں اوند اڈکھ ہٹا گھندے ہن، تاں ول (آپٹیں حالت تے) آویندے، جیویں جو آساں کئوں آپٹیں اُتے تھئی ہوئی تکلیف کیتے وی دعا نہ منگی ہووے ایں طرح حد کئوں ٹپ و نچن والیاں کوں، جہڑے کر توت او کریندن چنگے لگدن (۱۲)۔
13.	وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا	آتے تحقیق آساں ٹہاڈے کئوں پہلے کئی قوماں تباہ کر چھوڑن جڈاں

14.	ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ	وَلِأَسَاءِ أَنْهَارِ دَعَى بَعْدَ ثَهَارِ كُؤِ زَمِينِ أَلْتِ أَطْهَارِ كَارِ مَخْتَارِ (خليفة)
15.	وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مَا يَوْحِيَ إِلَيَّ إِنَّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ	اَلْتِ جُطَارِ اَسَا طِيَارِ صَافِ صَافِ اَيَاتَارِ اَنهَارِ اُكُؤِ پُڑھ تے سَنَائِيَارِ وِينِدِن تَارِ جُھڑے لُؤْكَارِ كُؤِ اَسَا طِي (قيامت والي) ملاقات دايقين نھيس اَنْدَا، اُكھِينِدِن جُؤِ (اے رسول) تُوں اِينْدِي بَجَائے كُؤِي پِيَا قُرْآنِ گُھِن آ، يَا اِينْدے وِچ كُؤِي تَبْدِيلِي كَرِڈُكْھَا، تُوں اُكھ ڈے، جُؤِ مِيڈے وَسِ وِچ كَائے نھيس جُؤِيں اِيكُؤِ اُپْٹِيں طَرْفُون بَدَلِ ڈِيوَارِ، مِيں تَارِ بَسِ اُوں وَحِي دِي پِيروِي كَرِينْدَارِ، جُھڑے جُؤِيں دُؤِ بھيچِي وِينْدِي هے، جِيكْرِيں اُپْٹِيں رَبِ دِي نَا فَرْمَانِي كَرَارِ تَارِ مِيكُؤِ وُڈے سَخْتِ ڈِيئْدے عَذَابِ كُؤِں ڈُرِ لُكْدے (۱۵)۔
16.	قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُمْ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَأَكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِّن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	اُكھ ڈے جِيكْر اَنَسِ چھِنْدَاتَارِ نَه مِيں اِيكُؤِں تْھَا ڈے اُكُؤِں پُڑھَا اَلْتِ نَه اُو تْھَا كُؤِں اِينْدَا سُدھ پَتَه ڈِينْدَا مِيں تَارِ اِيں (قرآن) كُؤِں پَہْلے تْھَا ڈے وِچ ہِکِ عَمْرُگَزَارِ چُكِيَاں، كِيَا وَلِ وِي تْھَا كُؤِں سَمجھ نھيس اَنْدِي (۱۶)۔
17.	فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ	اُوں شَخْصِ كُؤِں زِيَادَه ظَالِمِ كُھڑَا هُؤِ سِي جُھڑَا اَنَسِ اَلْتِ كُؤُرِ مَرِينِدِن يَا اُونْدِيَاں نَشَانِيَاں كُؤِں كُؤُرَا اُكھِينْدے، بِيشَكِ مَجْرَمِ لُؤْكَارِ كُؤِں چُھُكَارَا نَه مِلْسے (۱۷)۔
18.	وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ	اَلْتِ اِيَه لُؤْكَ عِبَادَتِ وِي اَنَسِ دے سِوَا كُؤِي بَنھَاں شَتِيں دِي كَرِينِدِن

<p>وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَوَاءٌ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَنْبِئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ</p>	<p>جہڑیاں جو انھیں کوں نہ نقصان پچا سگدیاں ہن، اُتے نہ انھیں کوں نفع ڈے سگدیاں ہن، اُتے ابدن، جو ایہ شنیں تاں ہس اُس دے اگوں اَساڈی سفارش کرن والیاں ہن، (اے رسول) اُکھ ڈے، کیا تھیں اُوں شے دی گالھ کریندو، جیندا وجود نہ آسماناں وچ ہے تے نہ زمین اُتے پاتا ویندے، او (اُس) تاں ہر گالھوں پاک ہے، تے انھیں شنیں کُنوں پرے ہے جہڑیاں کوں اُوندا شریک گنویںدے وے (۱۸)۔</p>
<p>19. وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُوا وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَفُتُوا بَيْنَهُمْ فَيَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ</p>	<p>اُتے ایہ سارے لوک تاں ہس یگی یمت ہن، ہس انھیں آپس وچ اختلاف کیتے چا، جیکر نہ ہوندی او گالھ (حکمت) جہڑی تیڈے رب دی طرفوں پہلے طے تھی چکی ہے تاں جہڑی گالھ وچ او اختلاف کریندن، انھیں وچ ایندا فیصلہ تھی چکیا ہوندا (۱۹)۔</p>
<p>20. وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ</p>	<p>اُتے او ابدن، جو ایس دو ایندے رب دی طرفوں کوئی آیت نازل کیوں نہیں تھیندی پئی ہس اُکھ ڈے جو غیب دا علم اُس کوں ہے، ہس تھیں اُوندی انتظار کرو، میں وی تہاڈے نال انتظار کرن والیاں وچوں ہاں (۲۰)۔</p>
<p>21. وَإِذْ آذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ظَرَأِهِمْ مَسَّتْهُمْ إِذْ آلَهُمْ مَكَرَ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكَرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَكْفُرُونَ</p>	<p>اُتے جڈاں چکھیندے ہن، آساں لوکاں کوں آپس رحمت دامزہ او وی انھیں اُتے کہیں مصیبت دے آوڈ دے بعد، تاں آساڈیاں نشانیاں دے معاملے وچ چالبازیاں کرن لگ پوندن اُکھ ڈے، جو اُس تاں چال چلن وچ تھیں کُنوں تیز ہے، بیشک آساڈے بھیجے ہوئے فرشتے لکھدے رہندين جہڑیاں چالبازیاں تھیں کریندے ویدیوے (۲۱)۔</p>
<p>22. هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرْنَكُمْ بِهِمْ بِرِيحٍ</p>	<p>اوتاں او ہو ہے، جہڑا تہا کوں خشکی تے وی، تے سمندر وچ وی ٹریندے پھیریندے، ایہ توڑیں جو تھیں بیڑیاں وچ سوار تھی ویندے</p>

<p>طَيِّبَةً وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنجَيْتَنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ</p>	<p>وے تاں اوٹھا کوں چاتے موافق ہوا نال ٹرپوندیاں ہن، اتے مسافر انھاں اتے خوش تھیندین ول انھاں بیڑیاں کوں جڈاں تیز جکھڑ آو لئیندے تے ہر پاسوں سیڑھاں (لہراں) اٹھن پے ویندین، اوں ویلے انھاں کوں پتہ لگدے، جو او انھاں وچ پھس گئیں تاں او آپئیں دین کوں اسے کیتے خالص کرتے اوں کئوں دعائیں منگدین جو جیکر اساکوں ایں مصیبت کئوں بچا گھنیں تاں اساں شکر کرن والے بندیاں نال رل مل ویسوں (۲۲)۔</p>
<p>23. فَلَمَّا أَتَجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَتَّعُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنِّنَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>بَس جڈاں اساں انھاں کوں نجات ڈے ڈتی، تاں اوزین اتے حق کئوں ہٹ تے نافرمانی کرن لگ پے، لوکو، بیشک ٹھاڈی نافرمانی ٹھاڈے آپئیں خلاف پوندی ہے، ایہ بس دُنیاوی زندگی دے مزے ہن، ول تاں ٹساں اساں دو آسو، (اوں ویلے) اساں ٹھا کوں ڈسیسوں، جو ٹساں کیا کجھ کریندے ہاوے (۲۳)۔</p>
<p>24. إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أُنْزِلْنَا مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَغْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ</p>	<p>بیشک دُنیاوی زندگی دی مثال اوں ینہ وانگلوں ہے جیکوں اساں آسماناں توں وسایا، (جیندے نال) زمین دی پیداوار گھاٹی جَم تے وڈھی پھلی، جیکوں انساناں تے حیواناں کھادا، ایہ توڑیں جو زمین آپئیں رونق تے آگئی تے سوئیں لگن لگ پئی، اتے ایندے مالکاں سمجھ گھدا جو اساں ایندے اتے پورا اختیار رکھیندے ہیں (اچاچیت) اساڈا حکم آندے، رات ہئی بھائیں ڈیہے ہا، بس اساں اؤکوں بالکل مُنیائیا پدھر بٹا ڈیندے ہیں جیویں جو کل تئیں اتھاں کجھ ہاوی نہ ! ایں طرح اساں آپئیں آیاتاں کوں سمجھا سمجھاتے بیان کریندے ہیں اوں قوم کیتے، جہڑی کجھ سمجھدی سوچیندی ہے (۲۴)۔</p>
<p>25. وَاللَّهُ يُدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ</p>	<p>اتے اسے ٹھا کوں سلامتی والے گھر دو سڈیندے اتے جیکوں چہندے</p>

یَسَاءِلُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	سِدھا رستہ وی ڈیکھا ڈیندے (۲۵)۔
26. لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	جہڑے لوک نیک عمل کریں دین انھاں کیتے چڑنگائی ہے بلکہ حصے کٹوں وی زیادہ آتے نہ انھاں دے مونھاں کوں کوئی کالوٹ لگ سبکسی، تے نہ انھاں کیتے کوئی ذلت تے خواری ہو سی، ایہے لوک جنتی ہن، ایہ اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن (۲۶)۔
27. وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِشِلْهَآ وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	آتے جنھاں لوکاں بُرائیاں کمائیاں ہن، انھاں کیتے انھاں دی بُرائی وانگوں برابر بدلہ ہے، آتے انھاں کوں ذلت تے خواری ولھیت گھنسی، انھاں کیتے آسہ کٹوں کوئی بچاؤٹ والا وی نہ ہو سی، ایس سمجھ جو انھاں دے مونھاں آتے کالی آندھاری رات دے پردے سٹ ڈتے ویسن، ایہے لوک دوزخی ہن، ایہ اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن (۲۷)۔
28. وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَبِعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ	آتے جیں ڈنہ انھاں ساریاں کوں گٹھا کیتا ویسی، تاں ول آساں انھاں لوکاں کوں اکھیسوں جنھاں شرک اختیار کیتا ہا، جوٹساں تے تہاڈے شریک آپئیں آپئیں جاء تے کھڑ رہو، بس انھاں کوں نکھیر تے (آمٹیں سامٹیں) گھن آسوں، آتے انھاں دے شریک اکھیس، جوٹساں تاں آساڈی عبادت کریںدے وی نہ ہا وے (۲۸)۔
29. فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لِغَافِلِينَ	بس آسہ ای آساڈے تے تہاڈے درمیان گواہ دے طور تے کافی ہے، آسا کوں تاں تہاڈی عبادت دا پتہ ای نہیں لگیا (۲۹)۔
30. هُنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ	اتھاں ہر شخص آپئیں عملاں نال آزمائش کر گھنسی، جہڑے کجھ اوں اگوں کیتے بھیجے ہو سن، آتے او آسہ دوپھیرے ویسن، جہڑا انھاں دا حقیقی مالک ہے، آتے انھاں کنوں او سب کجھ ویندا رہسی جہڑا بہتان پدھیندے ہن (۳۰)۔

<p>31.</p>	<p>قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَبْدَأُ الْحَيَاةَ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْحَيَاةَ مِنَ الْمَيِّتِ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ</p>	<p>(اے رسول) بچھ جو تہا کوں آسمان کٹوں تے زین کٹوں وی کوں روزی ڈیندے یا کوں ہے جہڑا تہا ڈے سُن (کناں) تے ڈکھن (اکھیں) اُتے اختیار رکھیندے اُتے موئی ہوئی شے کٹوں جیندی شے کوں پیدا کریندے اُتے جیندی ہوئی شے کٹوں موئی ہوئی شے کوں پیدا کریندے اُتے (جہان دُنیادے) کم کار کوں چلائی رکھدے، ہس اکھیں چا جو آس! ہس اکھ ڈے جو ول تساں خُدا کٹوں کیوں نہیں ڈردے (۳۱)۔</p>
<p>32.</p>	<p>فَذَلِّكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَلَّيْ تَصْرَفُونَ</p>	<p>ہس لہو آس تاں ہے تہا ڈا حقیقی رَب ! ہس حق کوں چھوٹن نال تہا ڈا باقی کیا رہ ویندے، چھڑی گمراہی ! ہس تساں کیڈے ولے ویندو (۳۲)۔</p>
<p>33.</p>	<p>كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ</p>	<p>ایں طرح تیڈے رَب دی ایہ گالھ اُنھاں لوکاں اُتے جہڑے جو نافرمان تھی گین، سچ ثابت تھیندی ہے جو ایہ تاں اَصْلُوں ایمان نہ گھن آسن (۳۳)۔</p>
<p>34.</p>	<p>قُلْ هَلْ مِنْ شَيْءٍ كَأَنَّكُمْ مِّنْ بَيْدٍ الْخَلْقِ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يُبْدِئُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَلَّيْ تُؤْفَكُونَ</p>	<p>بچھ جو کیا تہا ڈے بنائے ہوئے شریکاں وچوں کوئی پہلی واری (مخلوقات کوں) پیدا کر سگدے، تے ولا وی اویں کر ڈکھالے، اکھ ڈے، جو آس ای پہلی واری پیدا کریندے تے ولا وی پیدا کر سگدے ول تساں کیڈے حق کنوں پھیرے ویندے وے (۳۴)۔</p>
<p>35.</p>	<p>قُلْ هَلْ مِنْ شَيْءٍ كَأَنَّكُمْ مِّنْ يَّهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا لَأَنْ يُّهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ</p>	<p>بچھ جو تہا ڈے بنائے ہوئے شریکاں وچوں کوئی ہے جہڑا حق (حقیقت) والے پاسے داراہ ڈیکھاوے، اکھ ڈے جو آس ای حق والے پاسے دا راہ ڈیکھیندے، کیا جہڑی ہستی حق والے پاسے داراہ ڈیکھیندی ہے، اوبا حق نہیں رکھیندی، جو اوندی پیروی کیتی وے یا اوندی جہڑا سدھا راہ ڈیکھاوی نہیں سگیا، سوائے ایندے جو خود اُو کوں سدھے راہ تے لایا وے، ہس کیا تھی گئے تہا کوں جو ایجے (پٹھے) فیصلے کریندو (۳۵)۔</p>

36.	وَمَا يَنْبَغُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ	اتے انہاں وچوں ڈھیر آدمی محض وہم و گمان پچھوں لگ پوندن، بیشک وہم و گمان سچ دے مقابلے وچ ذری وی کم نہیں آندا، بیشک اُسہ چنگی طرح چاٹدے، جہڑا کجھ او کریندے وَدَن (۳۶)۔
37.	وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ	اتے ایہ قرآن ایہو جہی شے کائے نہیں، جیکوں اُسہ کئوں سوا پیا کوئی بٹا گھنے، بلکہ ایہ تاں اُوں دی تصدیق کریندے، جہڑا کجھ ایس کئوں پہلے لٹھا ہا، اتے اَلکتاب (احکامِ الہیہ) کوں وی کھول تے بیان کریندے، ایندے وچ کوئی شک کائے نہیں، جو ایہ سارے جہانناں دے رَب دی طرفوں ہے (۳۷)۔
38.	أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَعْظَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	کیا ایہ ایہو کجھ آہدن، جو ایکوں گھر گھدا گئے توں اکھ ڈے، جو ایندے وانگوں ای کوئی ہک سورت تاں گھن آو، اتے (مدد کیتے) سڈ گھنو اُسہ کئوں سوا جیکوں وی سڈ سڈگو، جیکر واقعی تئساں سچ آدے وے تاں (۳۸)۔
39.	بَلْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا لَمْ يُحِيطُوا بِعَلَمِهِ وَلَكِنَّا يَأْتِيهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ	بلکہ انہاں تاں اُوں شے کوں کوڑا آکھیتے جیندا او کوئی علم وی حاصل نہیں کر سکیے، اتے انہاں اتے آہن اوندی اصل حقیقت وی نہیں کھلی، ایس طرح انہاں کئوں پہلے دے لوک وی کوڑا اکھ گیتن، ہس ڈیکھ گھن، انہاں ظالماں دی عاقبت کیویں خراب تھئی (۳۹)۔
40.	وَمِنْهُمْ مَّنْ يُّؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْفَاسِقِينَ	اتے انہاں وچوں بعضے تاں ایندے اتے ایمان گھن آسن، اتے بعضے ایندے اتے ایمان گھن وی نہ آسن، اتے تہڈا رَب فسادی لوکاں کوں چنگی طرح چاٹد کھڑے (۴۰)۔
41.	وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلٌ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ	اتے جیکر تیکوں کوڑا اکھدن، تاں اکھ ڈے جو میڈے عملاں دائیں دئے وار ہاں، اتے تہاڈے عمل تئساں بھوگو! تئساں بری ہیوے اُوں کئوں جہڑا کجھ میں وڈا کرینداں اتے میں بری ہاں اُوں کئوں جہڑا کجھ تئساں

		کریندے وڈے وے (۴۱)۔
42.	وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسَبِّحُ الضَّمَمَ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ	آتے انہاں وچوں بعضے تیڈیاں گالھیں گوں سُنڈے نظردن، پر کیا توں انہاں بوڑیاں گوں سُنڈا سگدیں، توڑے جو او سُنڈے سَمجھدے وی نہ ہوون (۴۲)۔
43.	وَمِنْهُمْ مَّن يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُصَىٰ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ	آتے انہاں وچوں بعضے تئیں دو ڈیکھدن، پر کیا توں آندھیاں گوں راہ لا سگدیں، توڑے جو (اصل وچ) ڈیکھ ای نہ سگدے ہوون (۴۳)۔
44.	إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	بیشک آسہ انساناں اُتے ذری وی بے انصافی نہیں کریندا بلکہ انسان خود ای آپئیں آپ اُتے ظلم کریندن (۴۴)۔
45.	وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ	آتے جہڑے ڈینہ انہاں گوں کٹھا کیتا ویسی (ایویں لگسی) جیویں جو او سارے ڈینہ وچوں ہک گھڑی کیتے ہک ہن گوں سُنچاٹن واسطے ریہے ہوون، تحقیق او لوک گھاٹے وچ رہسن جنہاں آسہ دے کولھ و نچن گوں وی گور اُکھیا ہاتے او سِدھے راہ چلن والے نبشیتے (۴۵)۔
46.	وَأَمَّا نُرِّيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ	آتے بھایں آساں تیکوں (زندگی وچ) تھوڑی جہی وی ڈیکھا ڈیووں، جہڑی شے دا آساں انہاں نال وعدہ کریندے ہیں، یا تیکوں فوت کر چھوڑوں بہر حال انہاں آساں دو ای ول آوئیں، بیا ایہ جو آسہ اوندے اُتے گواہ ہے جہڑا کجھ کریندے وڈن (۴۶)۔
47.	وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُم بِأَنفُسِهِمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	آتے ہر اُمت کیتے ہک رسول ہے، جڈاں وی انہاں دا رسول آندے تاں انہاں وچ انصافی فیصلہ کر ڈیتا ویندے، اُتے انہاں اُتے کوئی زیادتی نہیں کیتی ویندی (۴۷)۔
48.	وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ	آتے پچھدن جو ایہ (قیامت والا) وعدہ کڈاں پورا تھیسے، جیکر تہاڈی ایہ گالھ سچی ہے تاں (۴۸)۔
49.	قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا	(اے رسول) توں آکھ ڈے جو میں تاں آپئیں کیتے وی کوئی اختیار نہیں

<p>رکھیندا، نہ نقصان داتے نہ نفع دا ! سوائے اوندے جہڑا کجھ اُسہ چہندے، ہر اُمت (کیتے مہلت دا) ہک وقت (اُجل) ہے، جڈاں وی اُجل آویندے تاں ول نہ ہک پل وی دیر کیتی وَنَج سبکدی ہے، تے نہ اُبھل کیتی وَنَج سبکدی ہے (۴۹)۔</p>	<p>شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ</p>	
<p>اکھ ڈے جو کیا تُساں سوچے جو جیکر تہا ڈے اُتے اوند ا عذاب رات کوں یا ڈپتہ گوں آای وَنَجے (تاں کیا کر سبکسو) بھلا ایہ گنہگار کیوں ایتی جلدی پے کریندن (۵۰)۔</p>	<p>۵۰. قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ</p>	
<p>کیا جہڑے ویلے او عذاب آویسی، ہوں ویلے اُوکوں منیسو؟ (اوں ویلے کیا کر سبکسو؟) حالانکہ تُساں ایندے کیتے ہوں جلدی کریندے ہاوے (۵۱)۔</p>	<p>۵۱. أَنتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ آمَنْتُمْ بِهِ الْآنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ</p>	
<p>ول اُنھاں لوکاں گوں جہڑے ظلم کریندے ہن، آکھیا ویسے جو ہمیش دے عذاب دامرہ چکھدے رہو ! تہا کوں کہیں ہئی شے دی سزا نہ ڈتی ویسی سوائے اوندے جہڑا کجھ تُساں کیتا کمتا ہو سے (۵۲)۔</p>	<p>۵۲. ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ</p>	
<p>آتے تیں کٹوں پچھدن، جو کیا واقعی ایہ سچ ہے اکھ ڈے جو "ہا" اُتے میکوں رُب دی قسم ہے جو ایہ اصلوں سچ ہے، اُتے تُساں اُوکوں بے وسّا (عاجز) نہیں کر سبکدے (۵۳)۔</p>	<p>۵۳. وَيَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقُّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ</p>	
<p>بلکہ ہر ہک جی واسطے جنیں ظلم کیتے جہڑا کجھ زین تے ہے اوند ا بدلہ نہیں تھی سبکدا، اُتے جڈاں او عذاب سامٹیں ڈیکھسن، تاں شرمساری کٹوں آپٹاں مُنہ (متھا) لکائی رہسن، پر اُنھاں وچ انصافی فیصلہ کر ڈتا ویسی، اُتے اُنھاں اُتے کوئی زیادتی نہ کیتی ویسی (۵۴)۔</p>	<p>۵۴. وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ</p>	
<p>سُٹ گھن، جہڑا کجھ ای آسماناں وچ ہے تے زین تے ہے بیشک اُسہ دا ہے، (ایہ وی) سُٹ گھن جو اُسہ دا (قیامت والا) وعدہ بالکل سچا ہے،</p>	<p>۵۵. أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا</p>	

	يَعْلَمُونَ	پر انھیں لوکاں وچوں اکثر اتی وی نہیں چاندے (۵۵)۔
56.	هُوَ يَحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	اُوہو جیویندے، تے اُوہو مریندے، آتے ہوں دو ول وُجھیں (۵۶)۔
57.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّبَآئِنِ الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ	اے لوکو، تحقیق تہاڈے رب کئوں تہاڈے کو لھ نصیحت آگئی ہے (ایہ قرآن) تہاڈے دلاں دے روگ دا علاج ہے آتے ایکوں قبول کر گھنن والیاں کیتے ہدایت وی ہے تے رحمت وی (۵۷)۔
58.	قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ قَبِذْكَ فَلْيَغْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْعَلُونَ	(اے رسول) اگھ ڈے، جو اسہ دے فضل تے اوندی رحمت نال ایہ شے (لٹھی) ہے ہس ایندے اُتے خوش تھیوئاں چاہیدا اے ایہ انھیں ساریاں شے کئوں بہتر ہے، جہڑیاں کٹھیاں کریندے وِو (۵۸)۔
59.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَّا آتَاكُمُ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ فَجَعَلْنَاهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ ءَا لََّهِ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ	اگھ ڈے جو تھیں پیکھوتاں سہی اسہ تہاڈے کیتے رزق دے طور تے کیا کجھ لہائے پرتساں تاں انھیں (شے) وچوں حلال تے حرام بٹا گھدیاں ہن، پچھو، جو کیا اسہ تہا کوں ایں گالھ دی اجازت ڈتی ہے؟ یا ایویں اسہ اُتے بہتان بدھیندے وے (۵۹)۔
60.	وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ	اُتے او لوک جہڑے اسہ اُتے گواڑا بہتان بدھیندن، قیامت دے ڈنہ اُتے کیا گمان کریندن، بیشک اسہ تاں انساناں اُتے فضل کرٹ والا ہے پر انھیں وچوں ڈھیر سارے (اوند) شکر آدا نہیں کریندے (۶۰)۔
61.	وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعُزُّبُ عَن رَّبِّكَ مِن مَّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ	(اے رسول) تھوں جہڑے وی حال وچ ہوندىں، یا قرآن وچوں کجھ پڑھ سنیئندیں! یا (اے لوکو) تھیں جہڑا کوئی عمل کریندے وے، تاں آساں تہاڈے اُتے (چشم دید) گواہ ہوندے ہیں، جہڑے ویلے جو تھیں اوندے وچ ڈاڈھے روہیے ہوتے ہوندے وے! آتے تہڈے رب کئوں ذری جتی وی کوئی شے نہیں لک سگدی، چاہے اوزین وچ ہے، چاہے آسماناں وچ ہے، آتے انھیں وچوں چاہے ہوں چھوٹی ہے

		چاہے ہوں وڈی، او سب کچھ ایں روشن (واضح) کتاب وچ لکھیا ہویا ہے (۶۱)۔
62.	أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	سُن گھنوں، جو بیشک اَس دے یاراں اُتے کوئی خوف کائے نہیں تے نہ او مَوَجبھے تھیں (۶۲)۔
63.	الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ	(ایہے لوک) ایمان گھن آئیں، اُتے انھاں پر ہیزگاری اختیار کیتی ہے (۶۳)۔
64.	لَهُمُ الْمُسْمَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	انھاں کیتے ایں دُنیا وچ وی، اُتے اگلے جہان وی خوشخبری (بشارت) ہے، اَس دیاں گالھیں (کڈاھیں) نہیں بدلیاں، ایہا پاک وڈی کامیابی ہے (۶۴)۔
65.	وَلَا يَحْزَنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	انھاں دی گالھ گالھ تے مَوَجبھا وی نہ تھی، بیشک ساریاں عزتاں (طاقتاں) اَس کولھ ہن، او ٹھیک ٹھیک سُن تے چاٹن والا ہے (۶۵)۔
66.	أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ	سُن گھنوں، بیشک جو کچھ آسماناں وچ ہے تے جو کچھ زمین وچ ہے سب کچھ اَس دا ہے او لوک جہڑے اَس کنوں سوا بٹائے ہوئے شریکاں کوں (مدد کیتے) سڈیندن، کہیں شے دی پیروی نہیں کریندے اوتاں محض گمان پچھوں لگیتے ہون، محض اٹکالاں کریندے وڈے ہن (۶۶)۔
67.	هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ	(شہاڈا رب) او ہوتاں ہے جنیں شہاڈے کیتے رات بٹائی ہے تاں جو اوندے وچ آرام کرو، اُتے ڈپٹہ بٹائے تاں جو ڈیکھ بھال سگو بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن اُون قوم کیتے جہڑی (دعوت حق) سُن دی ہے (۶۷)۔
68.	قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتَقُولُونَ	لوک آبدن جو اَس کہیں کوں پتر بٹا گھدے، اَس تاں (ابھی شے کنوں) پاک ہے اوتاں کہیں دا محتاج وی کائے نہیں، ہوندا ای ہے جو کچھ آسماناں وچ ہے تے جہڑا کچھ زمین وچ ہے، شہاڈے کولھ (شہاڈے کوڑ

69.	قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ	(ا) کہڑا پکا ثبوت ہے کیا تھیں اسدے متعلق او کجھ نہیں پے اکھیندے جیندا تھیا کون پتہ وی کائے نہیں (۶۸)۔
70.	مَتَاعًا فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنْزِلُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ	(اُنھاں کیتے) دنیا وچ کجھ مزے تاں ہن، پر ول وی اُنھاں آساں دو آوٹیں، ول اُنھاں کون بہوں سخت عذاب دامرہ چکھیسوں، کیوں جو او (دین حق) کنوں انکار کریندے ہن (۷۰)۔
71.	وَأَنزَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ لِيَقَوْمِي إِن كَانَ كِبُرُكُمْ عَلَيَّ مَقَامِي وَتَذَكَّرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجِئُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ	آتے انہاں کون نوح دا حال سٹا، چڑاں جو اوں آپٹیں قوم کون اکھیا ہا، جو اے میڈی قوم! جیکر میڈا اتھاں (دین حق کیتے) کھڑا تھیوٹ آتے اسدیاں آیاتاں نال تھیا کون نصیحت کرن نہیں بھاندا، تاں میں اسدے تے توکل کیتے، تھیں آپٹیں معاملے وچ آپٹیں ہٹے ہوئے شریکاں سمیت بگی گالھ تے آونجو، ول تھیا ڈے ایس کم وچ تھیا ڈے کیتے شک دی کوئی گنجائش نہ رہے، تاں ول (میڈے خلاف) کجھ کر ڈیکھاؤ و آتے میکوں مھلت وی نہ ڈیو (۷۱)۔
72.	فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِن أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ	(ایندے باوجود) تھیں پھر گیوے، میں تاں تھیں کنوں آپٹاں اجر نہیں منگیا، میڈا اجر تاں محض اسدے دے دے ہے، آتے میکوں تاں حکم پٹا گئے، جو میں فرمانبرداراں (مسلماناں) وچوں دا بن تے رہواں (۷۲)۔
73.	فَكَذَّبُوهُ فَتَبَيَّنَّا قُلُوبَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَضْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ	ول انھاں (نوح کون) کوڑا اکھیا، بس آساں اوکوں تے جھڑے اوندے نال پیڑی وچ ہن (طوفان کنوں) بچا گھدا، آتے آساں انھاں کون آپٹاں مختار کار (خلیفہ) پٹا پٹا، آتے انھاں لوکاں کون غرق کر چھوڑیا، جنھاں آسا پٹیاں نشانیاں کون کوڑا اکھیا، بس ڈیکھ گھن، جنھاں

74.	ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْمُتَعَدِّينَ	کوں ڈسایا ڈرایا وی گیا ہا، انہاں دی عاقبت کبھی خراب تھنی ہے (۷۳)۔
75.	ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلِكِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ	وَلِٰٓسَا اُوندے بعد وی انہاں دی قوم دو رسول بھیجندے ریہے، بَس او واضح نشانیاں وی گھن آندے ہن، پر او اہجے نہ ہن، جو ایہ اوندے اُتے ایمان گھن آندے، جیکوں انہاں ایں کنوں پہلے کوڑا اکھ ڈٹا ہا، بَس اَساں حد کنوں باہر نکل و نچن وایاں دے دلاں تے مہر (ٹھہے) لا ڈیندے ہن (۷۴)۔
76.	فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَٰذَا السِّحْرُ مُبِينٌ	وَلِٰٓسَا انہاں دے بعد موسیٰ کوں تے اوندے بھرا کوں اَساں فرعون تے اوندے سرداراں دو آپٹیاں نشانیاں ڈے تے بھیجا، پر انہاں وڈپ (تکبر) چا کیتا تے او مجرماں دی قوم ہن گئے (۷۵)۔
77.	قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَٰذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ	بَس چڈاں انہاں کو لھ آسا ڈی طرفوں حق آگیا، تاں آکھوئے، جو ایہ تاں بالکل کھلا ڈلا جادو ہے (۷۶)۔
78.	قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَكَ وَأَجِدْنَا عَلَيْكَ آبَاءَنَا وَتَكُونُ لَكُمُ الْكَبِيرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا خُنْ لَكُمُ الْبُؤْسُ مِنْ يَدِنَا	موسیٰ آکھیا، جو جہڑے ویلے حق تہا ڈے اگوں آگئے تساں کیا پے آکھندے وے، بھلا ایہ کوئی جادو ہے حالانکہ جادوگراں کوں تاں کڈا ہن کامیابی (فلاح) حاصل نہیں تھندی (۷۷)۔
79.	وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ	انہاں آکھیا، کیا توں آسا ڈے کو لھ ایں واسطے آئیں، جو آسا کوں توں اوں راہ کنوں پھیر گھنیں، جیندے اُتے اَساں آپٹیاں پیو ڈاڈیاں کوں ڈپدے آئے ہن، (توں تاں) چہندیں جو ایں زمین تے تساں ڈوں بھراواں دی پھوت بن و نچے، اَساں تاں نہیں بندے تیڈے اُتے ایمان گھن آوٹ والے (۷۸)۔
79.	وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ	اُتے فرعون آکھیا، گھن آو میڈے اگوں ہر نیئے منائے تے سیائیں جادوگر کوں (۷۹)۔

80.	فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِمُوسَى اَلْقُوا مَا اَنْتُمْ مُلْقُونَ	بِس جہڑے ویلے جادو گر آگئے، تاں موسیٰ انھاں کوں اکھیا، سٹ ڈیوؤ جہڑا کجھ تُساں سٹن چہندے وے (۸۰)۔
81.	فَلَمَّا اَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِه السَّحَرِ اِنَّ اللّٰهَ سَيُبْطِلُهُ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ	بِس جہڑے ویلے انھاں (آپٹیں رے سوٹے) سٹ گھتے، تاں موسیٰ اکھیا جہڑا کجھ تُساں گھن آئیوے بس لہو جادو ہے، بیشک اَسہ ایکو ہئیں اُڈا پڈا تے رکھ ڈیسی، بیشک اَسہ فسادی لوکاں دے عمل کوں کامیاب نہیں کریندا (۸۱)۔
82.	وَيُحَقِّقُ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْبُجُرْمُونَ	اَسہ حق کوں اپٹیں کلمات دے ذریعے ثابت کر ڈیکھیسے، توڑے جو مجرم لوکاں کوں ایہ چڑکا نہیں لگدا (۸۲)۔
83.	فَمَا اَمَّنْ لِّمُوسَى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّنْ قَوْمِهِ عَلٰى خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ اَنْ يَفْتِنَهُمْ وَاِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْاَرْضِ وَإِنَّهٗ لَبِنَ السُّمْرِفِينَ	پر او موسیٰ اُتے ایمان نہ گھن آئے، سوائے اوندی قوم وچوں دے تھوڑے جیسے ینگر چھوہراں دے ! اُوہے وی فرعون تے آپٹیاں سرداراں کئوں ڈردیں ڈردیں ! تاں جو انھاں کوں کہیں مصیبت وچ نہ پاڈیوں، آتے بے شک او حدوں پ و نچن والا ہا (۸۳)۔
84.	وَقَالَ مُوسَى لِقَوْمٍ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوْا اِنْ كُنْتُمْ مُّسْلِمِينَ	آتے موسیٰ اکھیا، اے میڈی قوم تُساں اَسہ اُتے ایمان گھن آئے وے، تاں اوندے اُتے توکل کیتی رکھو، جیکر تُساں فرمانبردار (مسلمان) بُن گے وے تاں (۸۴)۔
85.	فَقَالُوا عَلٰى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظّٰلِمِينَ	بِس انھاں اکھیا، اَساں تاں اَسہ تے توکل کر گھدے اَساڈے رَب آ ! اَساکوں ظالماں دی قوم دی کہیں مصیبت وچ نہ پاویں (۸۵)۔
86.	وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِّنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ	آتے اَساکوں آپٹیں رحمت نال کافراں دی قوم کئوں چھڑا گھن (۸۶)۔
87.	وَاَوْحَيْنَا اِلٰى مُوسٰى وَاَخِيْهِ اَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بَيْتًا وَّاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَّاَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَابْسِطُوا الصُّلٰمٰتِ	آتے اَساں موسیٰ تے اوندے بھرا دو وحی بھیجی، جو تُساں ڈوہیں آپٹیں قوم کیسے مصر دے ملک وچ جاء ٹکاٹیں بنا گھنو، آتے آپٹیاں گھراں کو قبلہ سمجھ گھنو، آتے نماز قائم کیتی رکھو، آتے مومن لوکاں کوں

		<p>خوشخبری سُننا ڈیو (۸۷)۔</p> <p>اَتے موسیٰ اُکھیا میڈے رَبّ آبیشک تیں فرعون تے اوندے سرداراں کوں ایں دُنیاوی زندگی وچ وَڈی دھج وچ پُٹی ہے، تے مال متال پُڑتے، تاں جو اَسا پُڑے رَبّ آ ! اِیہ تیدے راہ کنووں گمراہ کرن، اَسا پُڑے رَبّ آ، اُنھاں دے مال متال کوں برباد کر چھوڑ، اَتے اُنھاں دے دِلاں کوں بہوں سخت کر پُڑتے اِیہ تاں ایمان وی نہ گھن آسن، جے توڑیں جو دردناک عذاب کوں نہ پُکھ گھنسن (۸۸)۔</p>
88	<p>وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَئَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ</p>	<p>اَسہ اُکھیا، تحقیق میں تُساں ڈوبائیں دی دُعا کوں قبول کر گھدے، ہُن پکے تھی رہو، اَتے اُنھاں لوکاں دی پیروی نہ کراہے، جنھاں کوں (حقیقت دا) کوئی پتہ وی کالے نہیں (۸۹)۔</p>
89	<p>وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْعَرْقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ</p>	<p>اَتے اَساں اسرائیل دی اولاد کوں سمندر دے پار پُچھا چھوڑیا، بس فرعون تے اوندے لشکراں، ظلم تے زیادتی دی خاطر اُنھاں دا پیچھا کیتا اِیہ توڑیں جو او غرق تھیوٹ لگیا، تاں اُکھیں جو ایمان گھن آیاں، جو بیشک اُوں کنووں سوا پیا کوئی معبود کالے نہیں جیندے اَتے اسرائیل دی اولاد ایمان گھن آئی ہے، اَتے میں وی مسلماناں (فرمانبرداراں) وچوں تھی گیاں (۹۰)۔</p>
90	<p>آلآن وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ</p>	<p>ہُن ہوش آئی! حالانکہ پہلے تاں تُوں نافرمانی کر چکلیں، اَتے فسادی لوکاں وچوں تھی گیا ہاویں (۹۱)۔</p>
91	<p>فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بَدَنِكَ لَتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ</p>	<p>بس آج تیدے بدن کوں ای بچا گھندے ہیں، تاں جو تُوں آپٹیں پچھو آوٹ والیاں کیتے (عبرت دی) نشانی بنیا رہویں، بیشک ڈھیر سارے لوک اَسا پُڑیاں نشانیاں کنووں بے پروا ہن (۹۲)۔</p>
92	<p>وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبُوءًا صَدَقِ</p>	<p>اَتے تحقیق اَساں اسرائیل دی اولاد کوں بہوں چنگے جاء ٹکاٹیں پُڑتے</p>

وَرَمَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	اُتے پاک صاف چیزاں وچوں رزق دُٹا، پر اُنھاں مخالفت کیتی رکھی، توڑے جو اُنھاں کوں علم وی تھی گیا ہا، بیشک تید ارب قیامت دے ڈینہ اُنھاں گالھیں دا فیصلہ کر ڈیسی، جنھاں وچ او اختلاف کریندے ریہے ہن (۹۳)۔
94. فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَأَسْأَلِ الَّذِينَ يَفْقَهُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُبْتَدِينَ	ہس جیکر تُوں اوندے متعلق شک وچ ہیں، جہڑا کجھ آساں تیں دونازل کیتے، تاں اُنھاں لوکاں کوں پُچھ گھن، جہڑے (آسدی) کتاب کوں تیں کوں پہلے دے پڑھدے آدن، تحقیق تیدے کو لھ تیدے رب دی طرفوں حق آگئے ہس شک کرن والیاں وچوں نہ تھی وُج (۹۴)۔
95. وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ	اُتے اُنھاں لوکاں وچوں وی نہ تھی وُجٹھاں جہڑے آسہ دیاں نشانیاں کوں کوڑا آدن، نہ تاں تُوں وی نقصان چاؤں والیاں وچوں تھی ویس (۹۵)۔
96. إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ	بیشک او لوک جنھاں اُتے تیدے رب دا قول ٹھیک ہندے، اصلوں ایمان نہ گھن آسن (۹۶)۔
97. وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ	بھائیں اُنھاں کو لھ کوئی نشانی وی کیوں نہ آونجے، جے توڑیں او درد ناک عذاب آندا نہ ڈیکھ گھن (۹۷)۔
98. فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْمِيَّةً آمَنْتَ فَتَنْفَعَهَا آيَاتُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَبَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ	بھلا کیوں نہ کوئی ابھی وستی تھئی جیں ایمان آندا ہووے پر اوندے ایمان او کوں نفع نہ پچایا ہووے، سوائے یونس دی قوم دے! چڈاں جو او ایمان گھن آتے تاں آساں ایں دُنیاوی زندگی وچ اُنھاں دے اتوں رسوائی (ذلت) دے عذاب کوں ہٹا گھدا، اُتے اُنھاں کوں آساں کجھ مدت تیں دُنیاوی شتیں نال رچائی رکھیا (۹۸)۔
99. وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ	اُتے جیکر تید ارب پھندا تاں زمین اُتے دے سارے لوک کٹھے ایمان گھن آتے ہوندے، کیا تُوں لوکاں تے سختی کرن پھندیں، تاں جو ایہ

يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ	ایمان والے بن و نچیں (۹۹)۔
100. وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ	آتے کہیں وی جی کیتے ایمان گھن آوٹ ممکن نہیں تھی سبگا سوائے ایندے جو آسہ اوندے کیتے حکم چا کرے، آتے انھاں لوکاں تے (گمراہی دی) گندگی چھنڈک چھوڑیندے جہڑے عقل کٹوں کم نہیں گھندے (۱۰۰)۔
101. قُلْ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ	(آے رسول) اکھ ڈے، جو جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، تے زمین تے ہے، اوکوں غور نال ڈیکھوتاں سہی، آتے جہڑی قوم ایمان گھن آوٹ نہیں چہندی، انھاں آتے نشانیاں یا ڈراوے، دھمکاوے کوئی اثر نہیں کریندے (۱۰۱)۔
102. فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَقُوا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ	کیا ایہ انتظار پے کریندن، انھاں لوکاں دے بُرے ڈیتہاں وانگوں دے ڈیتہ ڈیکھن دا، جہڑے انھاں کٹوں پہلے گزر گئین، اکھ ڈے فیصلے دا انتظار کرو، میں وی تہاڈے نال انتظار کرینداں (۱۰۲)۔
103. ثُمَّ تَنْجِي رَسُولَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنِينَ	ول آساں آپٹیاں رسولاں کوں آتے انھاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آندے رہن بچا گھندے رے پے ہیں آساڈا لیہو طریقہ ہے، آساڈے آتے مومنناں کوں بچا گھنٹ دی ذمہ داری ہے (۱۰۳)۔
104. قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	اکھ ڈے جو آے لوکو! جیکر تھساں میڈے دین وچ شک کریندو، تاں (چاٹ گھنو) جو میں انھاں دی بندگی نہیں کریندا، جنھاں دی آسہ کوں چھوڑتے تھساں کریندے وے، بلکہ میں تاں ہس اوں آسہ دی عبادت کرینداں، جہڑا تھاکوں فوت کریندا رہندے، میکوں تاں لیہو حکم ڈٹا گئے، جو میں مومنناں وچ شامل تھی تے رہاں (۱۰۴)۔
105. وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	آتے ایہ جو (ساریاں طریقیاں کٹوں) ہک پاسے تھی تے ایس (خالص) دین تے قائم رہیں، تے مشرک لوکاں وچوں نہ تھی و نچیں (۱۰۵)۔

106.	وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ	آتے آسہ دے سوا کہیں بے کون نہ سٹپیں، جہڑا جو تیکوں نہ نفع ڈے سگے، آتے نہ تیکوں نقصان پچا سگے، بس جیکر تیں ایویں کیتا، تاں اوں ویلے توں وی ظالم لوکاں وچوں تھی ویسیں (۱۰۶)۔
107.	وَإِنْ يَسْأَلْكَ اللَّهُ بَضْرًا فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ	آتے جیکر آسہ تیکوں کہیں مصیبت وچ سٹے تاں ول اوکوں سوائے اوندے کوئی پرے کرن والا کوئی نہیں، آتے جیکر او تیدے نال بھلائی دا ارادہ کرے تاں اوندے فضل کون کوئی نہیں روک سگدا، او آپٹیاں بندیاں وچوں جیکوں چاہے اوکوں پچا گھندے او بخشش ہارتے ہوں رحمت والا ہے (۱۰۷)۔
108.	قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ	اکھ ڈے جو آے لوکو، تحقیق شہاڈے کولھ شہاڈے رب کئوں حق آگئے بس جہڑا سدھے راہ لگ گیا تاں اوں آپٹیں آپ کیتے فائدہ چاتے، جہڑا کوئی گمراہ تھئے، تاں او آپٹیں آپ کیتے، آتے میں شہاڈا ذمے دار نہیں مقرر کیتا گیا (۱۰۸)۔
109.	وَاتَّبِعْ مَا يُوْحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَخُوكُمُ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ	(آے رسول) پیروی اوں گالھ دی کر جہڑی تیں دو وحی کریندے ہیں صبر نال اوندے اتے جمیارہ، او توڑیں جے توڑیں آسہ فیصلہ نہ کر ڈیوے آتے اوہو ساریاں توں چڑگا فیصلہ کرن والا ہے (۱۰۹)۔

11- سورۃ ہود

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع کرینداں نال ناں آسہ دے جہڑا ہوں مہربان تے وڈے رحم والا ہے
1.	الرَّكْتَابُ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلْتُ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ	آلف، لام، رآ، ایہ ہک ایہی کتاب ہے جیندیاں آیاتاں پکیاں بنیاداں والیاں ہن، ول انھاں کون اوندی طرفوں کھول تے بیان کیتا گئے،

		جہڑا وڈی حکمت والا تے سب کجھ چاٹن والا ہے (۱)۔
2.	أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ	بس آے لو کو! آسہ کنوں سوا کہیں بے دی عبادت نہ کرو، میں اوندی طرفوں تہاکوں خبردار کرن والا ہاں تے خوشخبری سنواؤں والا ہاں (۲)۔
3.	وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ	آتے ایہ جو تہاں آپنیں رب کنوں بخشش منگو، ول اوں دوپورا رجوع کیتی رکھو، او تہاکوں ہک خاص مدت تیں چنگے مال متال نال رجائی رکھی، آتے زیادہ چنگے عمل کرن والے آتے آپناں وڈا فضل کریسی، آتے جیکر پھر ویسوتاں میں ڈرداں جو تہاڈے آتے ہک وڈے ڈینہ دا عذاب نہ آوئے (۳)۔
4.	إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	تہاکوں آسہ دو ول و نچٹیں، آتے او ہر شے آتے پوری قدرت رکھندے (۴)۔
5.	أَلَا إِنَّهُمْ يَمُنُّونَ أَصْدُوهُمْ لَيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِدَاتِ الصُّدُورِ	ڈیکھ گھنو، ایہ لوک آپنیاں سینیاں آتے کپڑے ولھیندین تاں جو اوں کنوں لک و نجن، پر سن گھنو، جہڑے ویلے او آپنیں آپ گوں کپڑیاں وچ ولھیٹ گھنن، تاں وی او چاٹ گھندے جہڑا کجھ او لکیندین، تے جہڑا کجھ او ظاہری طور تے کریندین بیشک او انھاں دے دلاں دے اندر دے بھیداں گوں چنگی طرح چاٹدا کھڑے (۵)۔

<p>6.</p>	<p>وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ</p>	<p>اتے زمین اُتے چلن پھرٹ والا کوئی وی اہجا کائے نہیں، جیندا رزق اُس دے ذمے نہ ہووے، اوند اپکا ٹکاٹاں وی چاندے، تے اوندے عارضی طور تے رہن دی جاء کوں وی چاندے، ہر گالھ روشن کتاب وچ لکھی ہوئی ہے (۶)۔</p>
<p>7.</p>	<p>وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَرٌ مُبِينٌ</p>	<p>اتے اُوہو ای ہے جس اسماناں کوں تے زمین کوں چھی ڈیہناں وچ تیار کر گھدے، (پہلے) اوند تخت حکومت پاٹیں اُتے ہا، تاں جو او پکھے جو تہاڈے وچوں کہہ زیادہ چنگے عمل کرن والا ہے، اتے (اے رسول) جیکر توں آکھیں جو تساں مرن دے بعد جیوائے ویسو، تاں جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے ضرور آکھیں جو ایہ تاں اصلوں کھلا دُلا جادو ہے (۷)۔</p>
<p>8.</p>	<p>وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَلْیَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ</p>	<p>اتے جیکر انھاں کئوں انھاں دا عذاب گئی مُنہی مدت کیتے ٹال ڈیووں، تاں پچھدین جو کہہڑی شے اُوکوں (خواہ مخواہ) روکی کھڑی ہے سُن گھنوں، جڈاں او ڈیہ آسی، تاں ول انھاں کئوں اُوکوں ٹالیا کائے نہ ویسی اتے انھاں کوں ولھیت گھنسی جہڑی شے دیاں مذاقاں کریندے ہن (۸)۔</p>
<p>9.</p>	<p>وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَكْفُرُ</p>	<p>اتے جیکر آساں انسان کوں آپٹیں رحمت دَا مزہ چکھاؤں تے ول آساں اُوں کئوں اُوکوں گھس گھنوں تاں بیشک اونا اُمید تے ٹا شکرا تھی ویندے (۹)۔</p>
<p>10.</p>	<p>وَلَئِنْ أَذَقْنَا نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسَّةٍ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتِ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ</p>	<p>اتے جیکر آساں اُوکوں ڈکھ دے پہنچن دے بعد آپٹیں نعمت دَا مزہ چکھاؤں تاں ول آکھیسے جو میں کئوں تاں ساریاں سختیاں ٹل گئیں، بیشک او پھنڈیا وڈا ہوندے، تے مغریا وڈا ہوندے (۱۰)۔</p>
<p>11.</p>	<p>إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ</p>	<p>البتہ جنھاں صبر کیتی رکھیا ہے اتے نیک عمل کیتی رکھن ایسے ہن جنھاں کیتے بخشش ہے تے وڈا اجر ہے (۱۱)۔</p>

<p>12.</p>	<p>فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَضَآئِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَن يَقُولُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ</p>	<p>شاید تُوں جہڑی کجھ وی وحی بھیجی ویندی ہے اوندے وچوں کجھ حصہ چھوڑن لگین، اتے تیڈا ہاں سوڑا تھیون لگ پے، کیوں جو کافر اکھیندن جو تیڈے اتے کوئی خزانہ کیوں نہیں لکھا، یا تیڈے نال کوئی فرشتہ کیوں نہیں آیا (اے رسول) تُوں تاں محض (برے عملاں کنوں) خبردار کرن آئیں، اگوں ہر شے دا کارساز (ذی دار) اے ہے (۱۲)۔</p>
<p>13.</p>	<p>أَمْ يَقُولُونَ افْتِرَاةٌ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ</p>	<p>کیا ایہ لوک لہو اہدن، جو ایکوں آپوں گھر گھدا گئے، تُوں اکھ ڈے، تُساں تاں ایں طرح دیاں ڈاھ سورتاں بٹاتے گھن آؤ، اتے اے دے سوا جیکوں مدد کیتے سڈ سگدو سڈ گھن آؤ، جیکر تُساں (اچٹیں دعوے دے) سچے بیوے تاں (۱۳)۔</p>
<p>14.</p>	<p>فَاللّٰمِ يَسْتَجِيبُواْ لَكُمْ فَاعْلَمُواْ اَنَّمَا اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْاِلٰهَ الْاَحَدُ فَهَلْ اَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ</p>	<p>بس جیکر ایہ معبود تہاڈی مدد گوں نہ آون، تاں ول سمجھ گھنو جو ایہ (قرآن) اے دے علم نال نازل تھئے اتے اوندے سوا پیا کوئی معبود کائے نہیں، وت کیا تُساں فرمانبرداری کرن والے بڈو؟ (۱۴)۔</p>
<p>15.</p>	<p>مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّهَا نُوفَ اِلَيْهِمْ اَعْمَالُهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُونَ</p>	<p>وت جہڑا شخص ایں دنیا وی زندگی تے ایندی سچ دھج چہندے، تاں ایں دنیا وچ ای آساں انھاں دے عملاں دی جزا ڈیسوں، اتے انھاں نال کوئی کمی بیشی نہ کیتی ویسی (۱۵)۔</p>
<p>16.</p>	<p>اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ اِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيْهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	<p>ایہ او لوک ہن، جنھاں کیتے آخرت وچ کجھ کائے نہیں، سوائے (دوزخ دی) بھادے، اتے انھاں دنیا وچ جہڑا کماٹے بٹاتے گل پھل گیا، اتے جہڑے کجھ عمل کیتے پینیں، بیکار گئے (۱۶)۔</p>
<p>17.</p>	<p>اَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَبِيْنَةٍ مِّنْ رَبِّهٖ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابٌ مُّوسٰٓى اِمَامًا وَرَحْمَةً اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ مِنَ الْاَحْزَابِ فَالْاَنَارُ</p>	<p>کیا انھاں وانگوں ہن او شخص جہڑے آیتیں رب دی طرفوں ہک روشن دلیل اتے قائم ہوون، اتے اوندے پچھوں ہک گواہ وی اوندی طرفوں ہووے بلکہ ایں کنوں پہلے موسیٰ کولہ وی کتاب آچکی ہووے، جہڑی جو ہک رہنما تے رحمت وی ہووے، ایہے لوک تاں</p>

<p>مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ</p>	<p>ہن ایندے اُتے ایمان گھن آؤن والے، البتہ جہڑے کوئی پنہاں انسانی ٹولیاں وچوں ایندا انکار کریندن، انہاں کیتے تاں دوزخ دی بھا دا وعدہ کیتا گیا ہے، ہس ٹوں ایندے متعلق شک وچ نہ پو، بیشک ایہ تیدے رب دی طرفوں حق ہے، پر ڈھیر سارے ایندے اُتے ایمان نہیں گھن آندے (۱۷)۔</p>
<p>18. وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ</p>	<p>اُتے اُون شخص کئوں زیادہ ظالم کوں تھی سگدے، جہڑا اُسے اُتے کوڑے بہتاں بدھے، ایہے تاں او لوک ہن جہڑے آپٹیں رب دے سامئیں پیش کیتے ویسن، اُتے گواہ اکھیں، جو ایہے او لوک ہن جہڑے آپٹیں رب اُتے کوڑیاں گالھیں کریندے ہن، سُن گھنؤ، جو ظالم لوکاں اُتے اُسے دی لعنت ہوندی ہے (۱۸)۔</p>
<p>19. الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ</p>	<p>جہڑے شخص لوکاں کوں اُسے دے راہ کئوں روکیندن، اُتے ایندے وچ وی ول پھیر گتھن چہنندن، اُتے ایہے آخرت کئوں وی انکاری ہن (۱۹)۔</p>
<p>20. أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانْ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ</p>	<p>ایہ لوک زمین اُتے (اُسے کوں) بے و سَا (عاجز) کرن والے نہیں تھی سگدے، اُتے نہ اُسے کئوں سوا انہاں دا کوئی یار مددگار ہے، انہاں کیتے تاں ڈوڑا عذاب ہوسی، او (کفر دی وجہ کئوں) نہ تاں سُن سَمجھن دی لیاقت رکھیندے ہن اُتے نہ او کجھ ڈیکھ بھال سگدے ہن (۲۰)۔</p>
<p>21. أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ</p>	<p>ایہے او لوک ہن، جنہاں اپٹیں آپ کوں خود نقصان پچائے، اُتے جہڑے (کوڑ بھٹوڑ) انہاں گھڑ بٹا گھدے ہن، او انہاں کئوں ڈاں کھید دے گئے (۲۱)۔</p>
<p>22. لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ</p>	<p>ایہ لازمی نظر دے جو ایہے لوک بیشک آخرت کوں ساریاں ٹوں زیادہ گھٹا چاؤن والے ہن (۲۲)۔</p>

23.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأُخْتُبُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	آلہ جہرے لوک ایمان گھن آئن، آتے نیک عمل کیتے پئیں، آتے آپٹیں رب دے اگوں عاجزی کیتی رکھی ہے، ایہے بہشت والے ہن، او ایندے وچ ہمیشہ کیتے رہیں (۲۳)۔
24.	مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّبِّعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ	انھاں ڈوبائیں (کافرتے مومن) ٹولیاں دی مثال اہجیاں ڈوں بندیاں والی ہے، جنھاں وچوں ہک تاں اندھا تے پوڑا ہووے تے ڈو جھادید والا ہووے، کیا ایہ ڈوبائیں آپس وچ ہکو جیہے ہن، کیا ٹساں (ایں مثال کنوں) سبق نہیں گھن سگدے (۲۴)۔
25.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	تحقیق وت آساں نوح کوں اوندی قوم دو بھجیا، آکھیں بیشک میں ٹھا کوں صاف طور تے خبردار کرن آیاں (۲۵)۔
26.	أَن لَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ	جو ٹساں آند دے سوا کہیں ہے دی عبادت نہ کرو، نہ تاں میکوں خدشہ ہے جو ٹھاڈے آتے دردناک ڈینہ والا عذاب آویسی (۲۶)۔
27.	فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِّثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَزْدُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِن فَضْلٍ بَلْ نُنَظُّكُمْ كَذِبِينَ	بس انھاں دی قوم دے سرداراں جنھاں کفر اختیار کیتا ہویا ہا، آکھیا جو آساں تاں تیکوں کجھ نئے ڈیکھدے، سوائے ایندے جو ٹوں آساں وانگوں بندہ (بشر) ہیں پیا ایہ وی نئے ڈیکھدے جو تیڈی پیروی انھاں کنوں سوا جہرے آساڈے وچوں رذیل لوک ہن، پیا کوئی نہیں کریندا ایہ پیروی بغیر سوچے سمجھے دے کریندن آتے آساں ٹھا کوں آپٹیں کنوں فضیلت (برتری) والا نئے ڈیکھدے بلکہ آساں ٹھا کوں کوڑا سمجھدے ہیں (۲۷)۔
28.	قَالَ لِيَقَوْمٌ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَآتَانِي رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِهِ فَعَصَيْتُمْ عَنِّي كُنتُم مُّكِبُونَ	اؤں آکھیا، اے میڈی قوم ٹساں نہوے ڈیکھدے جو میں آپٹیں رب کنوں روشن دلیل (رستے) تے ہاں آتے اؤں میکوں آپٹیں طرفوں رحمت (نبوت) وی بخشی ہے جہڑی ٹھا کوں نظر دی وی نہیں، کیا آساں او کوں ٹھاڈے آتے مڑھ ڈیووں، چڑاں جو او ٹھا کوں بھاوے

		<p>وِی نہ (۲۸)۔</p> <p>آتے آے میڈی قوم، میں تُساں کنوں کوئی مال متال وِی نہیں منگدا، میڈا اجرتاں ہس اُسہ کولہ ہے، آتے میں انھاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آتن دھکے ڈے تے بھیا چھوڑن والا وِی کائے نہیں، کیوں جو او اپنیں اُسہ دے اگہوں (عزتاں عظمتاں نال) پیش تھیون والے ہن، البتہ میں تاں شہاکوں پکھدا پیاں جو تُساں جاہل (بے سمجھ) قوم ہیوے (۲۹)۔</p>
29.	<p>وَلْيَقُومُوا لَكُمْ عَلَيْهِ مَا لَكُمْ أَنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَأَيْتُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ</p>	<p>آتے آے میڈی قوم، جیکر میں انھاں کوں دھکے ڈے تے بھیا چھوڑاں تاں میکوں اُسہ کنوں چھڑاؤں والا کوں ہو سے، ہس تُساں اتنی گالھ نہیں سمجھدے (۳۰)۔</p>
30.	<p>وَلْيَقُومُوا مَن يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتَهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ</p>	<p>آتے میں شہاکوں ایہ نہیں اُدا، جو میڈے کولہ اُسہ دے خزانے ہن، آتے نہ میں غیب دیاں گالھیں چانداں، آتے میں ایہ وِی نہیں آکھندا، جو میں فرشتہ ہاں، آتے میں ایہ وِی نہیں آکھ سگدا جو جہڑے لوک شہاڈیاں آکھیں وچ گھٹیا ہن، اُسہ انھاں نال کوئی چڑنگائی نہ کریسے، اُسہ چنگی طرح چاندے جو کجھ انھاں دیاں دلیں وچ ہے، (ایویں آکھاں تاں) بیشک میں وِی ظالماں وچوں تھی ویساں (۳۱)۔</p>
31.	<p>وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنْ إِذْ أَلْبَسَ الظَّالِمِينَ</p>	<p>آخر انھاں آکھیا، جو اے نُوح میں اُساڈے نال جھیڑا گھٹے، ہس دھیر کجھ جھیڑا گھٹ گھدی، ہن اُساڈے اُتے گھن آجہڑی شے (عذاب) کنوں اُسا کوں ڈرائی رکھنی جیکر توں واقعی سچ آکھن والیاں وچوں ہیں تاں (۳۲)۔</p>
32.	<p>قَالُوا يَنْبُوءُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَكُنتَ مِنَ جِدَالِنَا فَاتَّبِعْنَا لَبِئْسَ لَكَ تَعْدُنَا أَنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ</p>	<p>اُوں آکھیا، دراصل اُسہ ای اُوکوں شہاڈے اُتے گھن آسے، جیکر او چسے تاں، آتے تُساں (اُوکوں) بے وِسا (عاجز) نہ کر سگسو (۳۳)۔</p>
33.	<p>قَالَ إِنَّمَا بُنِيتُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ</p>	

34.	وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	اے میڈی خیر خواہی ٹہا کوں کوئی فائدہ نہ ڈے سبکسی، جیکر میں چہواں وی سہی جو ٹہا ڈے نال خیر خواہی کراں، جہڑے ویلے جو آسہ چہندے جو ٹہا کوں گراہ کر ڈیوے، او ٹہا ڈا رب ہے، اے تے تے اوس کو لھ ول وَجَنِّس (۳۴)۔
35.	أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَى إِجْرَائِي وَأَنَا بِرِيءٌ مِّمَّا تُجْرِمُونَ	(اے رسول) کیا یہ لہو کجھ اہدن، جو ایں یہ سب کجھ گھڑ گھڑے، اکھ ڈے جو جیکر کہیں ایکوں آپوں گھڑ وی گھڑے تاں میڈے جرم اے ہن تے میں انھاں کنوں بری (لا تعلق) ہاں جہڑے جرم تے کریندے و ددو (۳۵)۔
36.	وَأُوحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ	اے نوح کو لھ وحی بھیجی گئی، جو بیشک تیڈی قوم وچوں ہن کوئی ایمان نہ گھن آسی، سوائے انھاں دے جہڑے جو پہلے ایمان گھن آچکین، ہس انھاں اے مونجھا نہ تھی، جہڑے کر ثوت او کریندے و دے ہن (۳۶)۔
37.	وَأَصْنَعِ الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ	اے آساڈیاں اکھیں دے سامٹیں، اے آساڈی وحی دے مطابق ہک پیڑی تیار کر، اے انھاں دے (بچاؤں) کیتے میکوں کجھ نہ آکھیں جنھاں ظلم کیتن، یقیناً او سارے غرق کر ڈتے ویسن (۳۷)۔
38.	وَيَصْنَعِ الْفُلَكَ وَكَلَّمَا مَرْعَاهُ مَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسَخَّرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ	اے او پیڑی بٹیندا بیٹھا ہا، تاں جہڑے ویلے اوندی قوم دے سردار نالوں لنگھدے ہن، تاں اوندیاں کھلاں کریندے ہن، تاں انھاں گوں آکھیں جیکر تے آساڈیاں کھلاں کریندے وے، تاں آساں وی بیشک ٹہاڈیاں کھلاں او ویں کریسوں جیں طرح تے آساڈے نال کریندو (۳۸)۔
39.	فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ	ہس جلدی ٹہا کوں پتہ لگ ویسی، جو کیندے اے آندے او عذاب جہڑا اوکوں ذلیل کر چھوڑیسی، اے آندے اے او عذاب وی نازل

		<p>تھیں جہڑا ہمیشہ قائم رہن والا ہے (۳۹)۔</p>
40.	<p>حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ</p>	<p>ایہ توڑیں جو آساڈا حکم آگیا، تاں ہک خاص تنور وچوں پانی زور دا اچھل پیا، تاں آساں نوح کوں آکھیا، آپنیں پیڑی وچ ہر قسم دے جانداراں وچوں ہک ہک جوڑا (ہک نر تے ہک مادی) چڑھا گھن، اتے آپنیاں گھر والیاں کوں وی سوائے انھاں دے جنھاں دے متعلق پہلے فیصلہ تھی چکے، اتے جہڑے لوک ایمان گھن آئے ہن (انھاں کوں وی) پر جہڑے بندے ایمان گھن آئے ہن، او تھوڑے جیہے ہن (۴۰)۔</p>
41.	<p>وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>اتے (نوح) آکھیا، ایندے وچ سوار تھی وںجو، کیوں جو آسہ دے ناں نال ایندا ٹھٹھاں ہے اتے ایندا پھنچٹاں ہے، بیشک میڈا رب تاں بخشن ہارتے بہوں رحم کرن والا ہے (۴۱)۔</p>
42.	<p>وَهُی تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَىٰ نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يُبْنَىٰ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ</p>	<p>اتے او پیڑی انھاں کوں گھن تے لہو جیہاں سیرھاں (لہراں) وچ رُ پئی، جہڑیاں پہاڑ جتنی چو ویندیاں ہن، اتے نوح آپنیں پتر کوں وی سڈپا جہڑا (پیڑی کٹوں) پرے بیٹا کھڑا، جو آمیڈا بچھرا، آساڈے نال چڑھ آ، اتے کافراں دانہ بن وںج (۴۲)۔</p>
43.	<p>قَالَ سَآوِي إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَن رَّحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْغَاقِقِينَ</p>	<p>اؤں آکھیا میں آجھو پہاڑ اتے پناہ وںج گھنداں او میکوں (طوفان دے) پائیں کٹوں بچا گھنسی، نوح آکھیں آج آسہ دے غضب کٹوں بچاؤں والا کوئی کاتے نہیں، سوائے اوندے جیندے اتے او رحم چا کرے، بس انھاں ڈوباہیں دے آدھ وچ ہک سیرھ اپنی چوئی تے (او پتر) پڈ وَنج وایاں نال ای پڈگیا (۴۳)۔</p>
44.	<p>وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْدَعِي مَاءَكُمْ وَلَا تَسْبَأْ أَقْدِمِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا</p>	<p>وَت حکم تھیا، جو آے زین توں سارا پانی پی چھوڑ، آے آسماں توں وسن رُک وںج، چنانچہ پانی سُکا ڈٹا گیا، اتے ایہ معاملہ ختم کر ڈٹا گیا، او پیڑی جودی (پہاڑ) نال وںج لگی، اتے آکھ ڈٹا گیا، جو ظالماں دی قوم</p>

لَقَوْمِ الظَّالِمِينَ	کُنوں پرے تھی تے رہو (۴۴)۔
45. وَنَادَىٰ نُوْحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ	آتے نُوح نے اپنی رُب کُنوں دُعا مَنگی، اُتے آکھس میڈے رُب آ ! کیوں جو میڈا پتر بلا شُبہ میڈی ہری (کُنے) وچوں ہے (ایکوں بچا گھن) اُتے بیشک تیڈا وعدہ وی سچا ہوندے، اُتے تُوں تاں حاکیاں کُنوں وی وَدھ حاکیاں ہیں (۴۵)۔
46. قَالَ يٰنُوْحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ	اَسہ آکھیا، نُوح آ، دَر اصل او تیڈی ہری وچوں کائے نہیں، بلا شُبہ اوندے عمل نیکی والے کائے نہیں، ہس میں کُنوں اُوں گالھ دا سوال نہ کر جیندا تیکوں پورا علم وی کائے نہیں، میں تیکوں نصیحت کرینداں، جو جاہلاں وچوں نہ بن (۴۶)۔
47. قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنَ مِنَ الْخَاسِرِينَ	اُوں آکھیا، میڈے رُب آ ! میں تیڈی پناہ چہنداں ایں گالھ دی جو میں اصولوں نہ مَنگاں جہڑی شے دا میکوں پتر ای نہ ہووے، اُتے جیکر تُوں میکوں نہ بخشیں اُتے میڈے اُتے رَحْم نہ کریں، تاں میں گھاٹا چاؤں والیاں وچوں تھی ویساں (۴۷)۔
48. قِيلَ يٰنُوْحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِّنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ وَأَمَّمْ سَنَبِّتُهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مَمَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ	(اَسہ) آکھیا نُوح آ ! لہ آبیٹی تُوں، اَساڈی طرفوں تیڈے اُتے سلامتی ہے، اُتے تیڈے اُتے برکتاں ہن، اُتے اُنھاں اُمتاں اُتے وی جہڑیاں تیڈے نال ہن، اُتے او جماعتاں جنھاں کُوں اَساں اُجھو دُیا وی فاندیاں نال رجا ڈیسوں، پر (کل کُوں) اَساڈی طرفوں اُنھاں کُوں دردناک عذاب آجہڑی (۴۸)۔
49. تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَغْلِبُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَٰذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ	(اے رسول) ایہ غیب دیاں گالھیں ہن، جہڑیاں تیں دُو وحی کیتیاں ویندن پہلے تاں تُوں وی اُنھاں کُوں نہ چاٹدا ہاویں، اُتے نہ تیڈی قوم چاٹدی ہئی، ہُن صبر کر، بیشک مُتقی پرہیزگار لوکاں کیتے چنگی عاقبت ہے (۴۹)۔

50.	وَالِیَّ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ یَقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَکُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَیْرَہٗ إِنَّ أَتَمَّ إِلَّا مُفْتَرُونَ	اُتے عادی قوم دو انہاں دے ہک بھرا ہود گوں بھیجیا گیا، اوں آکھیا، اے میڈی قوم، آس دی عبادت کرو، اوں کئوں سوا پیا کوئی معبود ٹھاڈے لائق کائے نہیں، ٹساں تاں بس کوڑے بہتان لاوٹ دے شینہ ہیوے (۵۰)۔
51.	یَقَوْمِ لَا أَسْأَلُکُمْ عَلَیْہِ أَجْرًا إِنِّ أَجْرِیَ إِلَّا عَلَى الَّذِی فَطَرَنِیْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	اے میڈی قوم! میں تاں ٹساں کئوں کوئی اجر (بدلہ) وی نہیں منگدا، میڈا اجر تاں اوں ذات کئوں سوا کہیں کولھ کائے نہیں جنیں میکوں پیدا کیتے، بھلا ٹساں عقل کئوں کم کیوں نہیں گھندے (۵۱)۔
52.	وَلِیَقَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَیْہِ یُرْسِلِ السَّيَّءَ عَلَیْکُمْ مَّدْرَارًا وَیَزِیْدْکُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِکُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِیْنَ	اے میڈی قوم آپئیں رب کئوں بخشش منگو، ول اوندے اگوں توبہ تائب تھی وںجو، او ٹھاڈے اُتے آسمان کئوں زور دایئہ و سبسی، اُتے ٹھاڈی طاقت وچ پیا وی زور پیدا کرڈیسی، ٹساں جرم کرٹ والے بٹ تے منہ نہ پھیر وںجو (۵۲)۔
53.	قَالُوا یٰہُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَیِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِکِ آلِہِتِنَا عَنْ قَوْلِکَ وَمَا نَحْنُ لَکَ بِبُؤْمِیْنَ	انہاں آکھیا ہود آ! توں آساڈے کولھ کوئی ظاہر ثبوت وی تاں نہیں گھن آیا، ول ایہ جو آساں تیڈے آکھیتے تے اپٹیاں معبوداں گوں چھوڑٹ والے کائے نسے، اُتے نہ آساں تیڈے اُتے ایمان گھن آوٹ والے ہیسے (۵۳)۔
54.	إِن نَّقُولُ إِلَّا غَثَرَکَ بَعْضُ آلِہِتِنَا بِسُوِّ قَالِیْنَ اُشْہِدُ اللّٰهَ وَاشْہِدُوا اَنِّیْ بَرِیْءٌ مِّمَّا تُشْرِکُونَ	آساں تاں لہو کچھ سمجھدے ہیسے، جو آساڈے ای کہیں معبود دی مار (پھٹکار) تیڈے اُتے پئی ہے، اوں آکھیا، میں آس گوں گواہ پیندا، اُتے ٹساں وی گواہ رہو، جو بیشک میں انہاں کئوں بری (لا تعلق) ہاں، جنہاں گوں ٹساں (آس دا) شریک بنایا ہوئے (۵۴)۔
55.	مِّنْ دُونِہِ فِکِیْدُونِیْ جَبِیْعًا ثُمَّ لَا تُنْظَرُونَ	جہڑے جو اوں کئوں پے ہن، ٹساں سارے مل تے میڈے خلاف کوئی خفیہ تدبیر کرڈیکھو ول میکوں کوئی مہلت وی نہ ڈیوا ہے (۵۵)۔
56.	إِنِّیْ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ رَبِّیْ وَرَبِّکُمْ مَّآ مِّنْ	بیشک میں آس تے توکل کرینداں، جہڑا جو میڈا وی رب ہے، تے ٹھاڈا

وِی، کوئی ٹرن پھرٹ والا جاندار اہجا کالے نہیں جیندی سِرڑی (چوٹی) اُون نہ پکڑ رکھی ہووے، بیشک میڈا رب تاں سِدھے راہ تے (مدا) ہے (۵۶)۔	دَآبَّةٌ اِلَّا هُوَ اَخَذَ بِنَاصِيَتِهَا اِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	
اتے جیکر ٹساں پھر گیو ہے، تاں تحقیق میں ٹہاکوں پچا ڈتے او پیغام جہڑا میکوں ڈے تے ٹہاڈے کولھ بھیجیا گیا ہے، اتے میڈا رب ٹہاڈی بجائے کہیں غیر کوں اپٹاں خلیفہ بنا گھنسی، اتے ٹساں اوند اکھ وی نہیں وگاڑ سگدے، بیشک میڈے رب ہر شے کوں نظر وچ رکھیا ہوئے (۵۷)۔	فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ مَا ارْسَلْتُ بِهٖ اِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوْهُ شَيْئًا اِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ	57.
اتے جہڑے ویلے آساڈا غضب تھیا، تاں آساں آپٹیں رحمت نال ہود کوں اتے جہڑے لوک اوندے نال ایمان گھن آئے ہن، نجات ڈے ڈتی، اتے انھاں کوں ہک گندے عذاب کٹوں بچا چھوڑیا (۵۸)۔	وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُوْدًا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ	58.
اتے ایہ اوہے ہن عادی لوک، جنھاں آپٹیں رب دیاں نشانیاں دا انکار کر چھوڑیا، اتے رسولاں دی نافرمانی کیتی، اتے ہر زور والے سرکش فسادی دے آکھینے وچ لگینے رہے (۵۹)۔	وَتِلْكَ اَعَادٌ جَدَّوْا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا اَمْرًا كَبِيْرًا عَنِيدٍ	59.
آخر انھاں پچھوں ایں دُنیا تے لعنت لگی، تے قیامت دے ڈپتہ وی لگی رہسی، ڈیکھ گھنؤ، عاد و الیاں آپٹیں رب دا انکار کر ڈتا، سُن گھنؤ، جو ہودی قوم عاد اتے لعنت و سدی رہسی (۶۰)۔	وَاتَّبِعُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ اَلَا اِنَّ عَادًا كَفَرُوْا رَبَّهُمْ اَلَا بَعْدَ اَلْعَادِ قَوْمٌ هُوْدٌ	60.
اتے ثمود و الیاں کولھ انھاں دے ہک بھرا صلح کوں بھیجیا گیا، اُون آکھیا، اے میڈی قوم ! اسدی عبادت کرو، اُون کٹوں سوا ٹہاڈے کیتے بیا کوئی معبود کالے نہیں، اُون ٹہاکوں زمین کٹوں پیدا کیتے، اتے اوندے اتے آباد کیتے، بس اُون کٹوں آپٹیں بخشش منگو، ول اوندے اگوں توبہ تائب تھی و نچو، بیشک میڈا رب آساڈے ہُنوں کولھوں ہے،	وَإِلَى ثَمُوْدَ اٰخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوْا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ هُوَ اَنْشَأَكُمْ مِّنْ الْاَرْضِ وَاسْتَعْبَرَكُمْ فِيْهَا فَاَسْتَغْفِرْ لَهُمْ تُوْبُوْا اِلَيْهِ اِنَّ رَبِّيْ قَرِيْبٌ مُّجِيْبٌ	61.

		<p>تے دعائیں قبول کر گھندے (۶۱)۔</p>
62.	<p>قَالُوا يَصَاحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّ لَنَا فِي شَيْءٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُزِيئٌ</p>	<p>انہاں اکھیا، اے صلح ! ایں کنوں پہلے تاں آساں تیڈے نال کئی امیداں رکھیاں ہوئیاں ہن، کیا ہئں توں آسا کوں انہاں دی بندگی کنوں ہٹکیندیں، جنہاں دی بندگی آساڈے پیو ڈاڈے کریندے رہے ہن، بیشک ایندے وچ آسا کوں شک ہے جہڑے دین (طریقے) دو آسا کوں سڈیندیں، ایں تاں آسا کوں مخمضے وچ گھت ڈتے (۶۲)۔</p>
63.	<p>قَالَ يَقُومُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيْتَةٍ مِنْ رَبِّي وَأَتَانِي مِنْهُ رَحْمَةٌ فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ</p>	<p>اؤں اکھیا، اے میڈی قوم ! ذرا سوچو تاں سہی، جیکر میں آپٹیں رب دی طرفوں پکی نشانی اُتے قائم ہاں، اُتے اؤں میکوں آپٹیں رحمت (نبوت) نال نوازیے، ول وی آسہ دی پکڑ کنوں میکوں کوٹ بچو یسی، جیکر میں اوندی نافرمانی کراں تاں، تُساں تاں بس میڈے گھائے وچ ودھاراپے کریندو (۶۳)۔</p>
64.	<p>وَلْيَقُومِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أََرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسَوْءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ</p>	<p>اُتے اے قوم ! ایہ آسہ دی ڈاچی ہیوے، تہاڈے کیتے پک نشانی ہے، ایکوں کھلا چھوڑی رکھو تاں جو ایہ آسہ دی زمین تے چردی پھر دی رہوے اُتے ایکوں کوئی تکلیف نہ ڈیو اے، نہ تاں تہا کوں ہوں جلدی عذاب آپکڑیسی (۶۴)۔</p>
65.	<p>فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَبَتَّعُونِي دَرِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكُمْ وَعْدُ غَيْرٍ مَكْدُوبٍ</p>	<p>پر انہاں ایندیاں ٹچاں جنگھاں کپ چھوڑیاں، صلح اکھیا بس تُساں (آپٹیاں گھراں وچ) ترانے ڈینے پیا کھاپی گھنو (تہاڈی بربادی دا) وعدہ ہے جہڑا کوڑا نہ تھیسسی (۶۵)۔</p>
66.	<p>فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ</p>	<p>بس جہڑے ویلے آساں (عذاب دا) حکم ڈتوسے، تاں آساں آپٹیں رحمت نال صلح کوں تے جہڑے لوک اوندے نال ایمان گھن آئے ہن، انہاں کوں بچا گھدا، اُتے اؤں ڈینے دی بھنڈکی (بدنامی) کنوں وی (بچا گھدا) بیشک تیڈا رب ہوں زور آور ہے، تے ساریاں توں ڈاڈھا</p>

		ہے (۶۶)۔
67.	وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِيَيْنَ	اتے جہڑے لوکاں (آپٹیں اُتے) ظلم کیتا ہا، اُنھاں کوں ہک دھماکے دی زور دی آواز آپکڑیا، ہس وڈے ویلے آپٹیاں گھراں وچ مُنہ دے بھر ڈٹھے مرے پے ہن (۶۷)۔
68.	كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا إِلَّا إِنْ شُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا بَعْدَ الشُّودِ	(ایویں لگیا) جیویں او لوک اُنھاں گھراں وچ وسدے وی نہ ہن، ڈیکھ گھنؤ ثمود والیاں آپٹیں رب دا انکار چا کیتا ہا، سُن گھنؤ، جو ثمود والے (اسد دی رحمت کنوں) پرے سٹ ڈتے گئے (۶۸)۔
69.	وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيدٍ	اتے تحقیق اساڈے فرشتے ابراہیم کو لھ خوشخبری گھن آئے اتے اُکھونے جو تیڈے اتے سلامتی ہووے، ابراہیم وی اُکھیا تہاڈے اتے وی سلامتی ہووے جھٹ پٹ او ہک بھٹاں ہویا وچھا (انھاں کیتے) گھن آیا (۶۹)۔
70.	فَلَمَّا رَأَى أَنِّي لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ لُّوطٍ	پر جڈاں اُس ڈٹھا جو اُنھاں دے ہتھ اُس دو نہیں پے ودھدے، تاں اُوکوں عجب جیہا لگیا، اتے او اُنھاں کنوں دل وچ ڈریا، اُنھاں اُکھیا ڈر نہ پیا، اساں تاں لوط دی قوم دو بھیجے گئے ہن (۷۰)۔
71.	وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَصَحَّكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ	اوندی ذال جہڑی نال کھڑی ہئی، ایں گالھ تے کھل پئی، تاں اساں اُوکوں اسحاق دی (بیٹ وچ پوؤں دی) خوشخبری ڈتی اتے اسحاق دے بعد یعقوب دی وی (۷۱)۔
72.	قَالَتْ يَوِیْتُكَتَا أَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ	اُس اُکھیا، مَراں شالا کیا میں ہن ہال جٹیاں، میں تاں ہڈھی گوزا ہاں، اتے میڈا ایہ پے وی ہڈھا ہے یقیناً ایہ اساڈے کیتے ہک انوکھی گالھ ہے (۷۲)۔
73.	قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَبِيدٌ	انھاں اُکھیا کیا تُوں اسد دی قدرت اتے حیران پئی تھیندیں؟ ابراہیم دے گھر والو! ایہ تاں تہاڈے اتے اسد دی رحمت ہے، تے اوندیاں

74.	فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَىٰ يُجَادِلُنَا فِ قَوْمِ لُوطِ	برکتاں ہیں، بیشک اوہ ہوں تعریف والا تے وڈیاں شاناں والا ہے (۷۳)۔
75.	إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ	در اصل ابراہیم ہوں تحمّل والا، نرم دل، تے آسہ دور رجوع کرن والا ہا (۷۵)۔
76.	لِيَاِبْرَاهِيمَ اَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرٌ رَّبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ	(فرشتیاں آکھیا) ابراہیم، ایس گلہ کون ویندا کر، بے شک تیدے رب دا حکم تھی چکیتے، بے شک انہاں اُتے ایجا عذاب آسی جہڑا اصولوں ٹلن والا کائے نہیں (۷۶)۔
77.	وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيعًا بِهِمْ وَصَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمُ عَصِيبٍ	آتے جڈاں آساڈے فرشتے لوط کو لھ آتے تاں انہاں دے آوٹ تے خوش نہ تھیا، اُون (آپٹیں قوم کون بچاؤں کیتے) خود کون بے وسّا محسوس کیتا، آتے آکھیں جو آج دا ڈینہ وڈا اوکھا ہے (۷۷)۔
78.	وَجَاءَ الْقَوْمُ فَيَعْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَاقَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِي ضَيْغِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ	آتے اوندی قوم دے لوک (بدکاری کیتے) بھج تے آگئے، آتے اوتاں پہلے کنوں بدکاریاں وچ جتے ہوئے ہن، (لوط) آکھیا، اے میڈی قوم ! ایہ میڈیاں دھیاں موجود ہن، ایہ ٹہاڈے (پر نیچن کیتے) زیادہ پاک صاف ہن، بس آسہ کنوں ڈرو، آتے میڈے مہماناں کون چھوڑ تے میڈی عزت چار کھو، کیا ٹہاڈے وچ کوئی وی بھلے مانس کائے نہیں (۷۸)۔
79.	قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُبِيدُ	انہاں آکھیا، تحقیق تیکوں تاں پتہ ہے جو آسا کون تیڈیاں دھیاں دی وی کوئی لوڑ کائے نہیں، تے تون چاٹا دی ہیں جو آساں کیا منگدے ہیں (۷۹)۔
80.	قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوِي إِلَىٰ رُكْنٍ	لوط آکھیا آسہ کریندا جو میڈے کو لھ ٹہاڈے مقابلے دی طاقت ہوندی یا

شَدِيدِ	میں کہیں تکرے قلعے (سہارے) دی پناہ گھن سگدا (۸۰)۔
81.	قَالُوا يَلُوْطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصْلُوَا اِيْنِكَ فَاَنْصِرْ بَاْهٰذِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَلَا يَنْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ اِلَّا اَمْرًا تَكُنَّ اِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا اَصَابَهُمْ اِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيْبٍ
82.	فَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلِيْهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيَّهَا حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ مَّنْضُودٍ
83.	مُسَوِّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِّنَ الظَّالِمِيْنَ بِبَعِيْدٍ
84.	وَإِلَى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ لِقَوْمِهِ اَعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَتَّقُوا الْبَيْتَالِ وَالْبِيزَانَ اِنِّيْ اُرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَّ اِنِّيْ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيْطٍ
85.	وَلِقَوْمٍ اَوْفُوا الْبَيْتَالَ وَالْبِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتَدُوْا فِي الْاَرْضِ مُمْسِدِيْنَ

فرشتیاں آکھیا، اے لوط آساں تیڈے رب دے بھیجے ہوئے (فرشتے) ہیں ایہ لوک تیڈا کجھ نہ وگاڑ سگسں، بس توں رات دا کوئی وقت گھن تے ایشیاں بالاں بچیاں سمیت نکل ونج، سوائے تیڈی ذال دے، اتے تہاڈے وچوں کوئی وی پچھوں تے نہ پکھے، کیوں جو بیشک ایندے اتے اوبا مصیبت آوٹ والی ہے، جہڑی انھاں لوکاں اتے آندی پئی ہے، بیشک انھاں دی تباہی دا وعدہ سویل (صبح) توئیں دا ہے، کیا ہن سویل تھیون والی نہیں (۸۱)۔

جہڑے ویلے آساڈا حکم آپہنچا، تاں آساں ایس وستی گوں موندھا کر چھوڑیا، اتے اوندے اتے کھنگری دے چھوٹیاں روٹیاں دا ایندہ دب تے وسا چھوڑیا (۸۲)۔

انھاں وچوں ہر روڑے تے تیڈے رب دی طرفوں نشان لگیا ہویا ہا، اتے ظلم کرن والیاں کنوں ابھی سزا پرے کاتے نہیں (۸۳)۔

اتے مدین والیاں دو انھاں دے ہک بھرا شعیب گوں بھیجا گیا، اوں آکھیا، اے میڈی قوم! آسہ دی عبادت کیتی کرو، تہاڈے کیتے اوں کنوں سوا پیا کوئی معبود کاتے نہیں اتے کچھ ناپٹ وچ کوئی کمتی (کاٹ) نہ گھتی کرو، بیشک میں تہا کوں سوکھا سولا ڈیکھداں وڈاں، پر میں ڈرداں جو تہاڈے اتے وی ایجے پڑنہ دا عذاب نہ آونجے، جہڑا تساں ساریاں گوں ولھیٹ گھن والا ہووے (۸۴)۔

اتے اے میڈی قوم! تسان کچھ ناپٹ انصافی طور تے پورا کیتا کرو اتے لوکاں گوں انھاں دیاں شتیں گھٹ کرتے نہ ڈتیاں کرو، اتے زمین اتے فساد کرن والے نہ بنیے وڈے رہو (۸۵)۔

86.	بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيظٍ	اَسَد دا بڑا جھڑا کچھ بچ رہوے، او تہاڈے کیتے ہوں چنگا ہے جیکر تاساں مومن سڈویندے ہیوے تاں، اتے میں تہاڈا کوئی ذمہ دار وی کائے نھیں (۸۶)۔
87.	قَالُوا يَشْعِبُ أَصْلَوَاتِكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَأَنْ نَّفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ	انھاس اکھیا جو شعیب آ! کیا تیڈی نماز تیکوں ایہا گالھ سکھندی ہے جو آساں انھاس (معبوداں) کوں چھوڑ ڈیووں، جنھاس دی عبادت آساڈے پیو ڈاڈے کریندے ریہے ہن یا آساں آپٹیں منشاء دے مطابق کوئی کمی پیشی نہ کر سگھوں (ایں گالھوں تاں) ہس توں ای تھمل والا تے دین تے چلن والا (راستباز) رہ گئیں (۸۷)۔
88.	قَالَ يَقُومُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَفَقَنِي مِنْهُ رُفْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَى مَا أَنْهَاكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تُوفِّقُنِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ	اؤں اکھیا، اے میڈی قوم! تاساں کڈا ہیں ایہ وی سوچے، جو جیکر میں آپٹیں رب دی طرفوں ہک روشن دلیل تے قائم ہاں، اتے او میکوں سوہٹاں رزق وی ڈیندا ہے، اتے میں نہیں چہندا جو جھڑے کم کئوں تہا کوں منع کرینداں، او ہو کم خود گراں! میں چہنداں جو جتنی میں کئوں تھی سگے تہاڈی اصلاح کراں تے میکوں ایندی توفیق تاں صرف اَسَد ڈیندے، میں اوندے اتے توکل کیتا ہونے، اتے (ہر کم کیتے) اؤں دو رجوع کرینداں (۸۸)۔
89.	وَلْيَقُومِ لَّا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيدٍ	اتے اے میڈی قوم! کتھائیں میڈے نال دی مخالفت تاساں کئوں کوئی ایجا جرم نہ کرا کھڑے، جو تہاڈے اتے وی او ہو عذاب آونچے، جہڑا نوح دی قوم، ہود دی قوم، تے صالح دی قوم اتے آگیا ہا، اتے لوط دی قوم تاں تاساں کئوں کوئی ڈھیر پہلے دی وی کائے نہیں (۸۹)۔
90.	وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ	اتے تاساں آپٹیں رب کئوں (گناہاں دی) بخشش منگو، ول ہس ہوندے تھی تے رہو، بیشک میڈا رب ہوں رحمت والا تے محبت کرن والا ہے (۹۰)۔

<p>91.</p>	<p>قَالُوا لَشُعَيْبٌ مَا نَفَعَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ</p>	<p>اُنھاں اُکھیا، شعیب آ ! اُسا کوں تیڈیاں اُنھاں ڳالھیں وچوں دھیر ساریاں داتاں پتہ ای نہیں ڳلدا، جھڑیاں تُوں اُکھندين، آتے اُساں ڊکھدے ہن، جو تُوں اُساڙے وچوں ہک پٹاں (کمزور) بندہ ہن جیکر تیڈی برادری نہ ہوندي، تاں اُساں تاں تیکوں پتھر مار مار تے مار گھتیندے، آتے تُوں اُساں کئو ڏاڏھا وی کائے نہیں (۹۱)۔</p>
<p>92.</p>	<p>قَالَ لِيَقُومِ اَرَهْطِيْ- اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَاتَّخَذْتُ لِيْ سُوْرَةً رَّاكُمْ ظَهْرِيًّا اِنَّ رَبِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ مُحِيطٌ</p>	<p>اُوں اُکھیا، اے میڈی قوم ! کیا تھاپڑے کیتے میڈی برادری اُسہ کئو وی زیادہ زور والی (تکڑی) ہے تُوں اُسہ کوں اُصلو کئو پچھو چا سٹے، بیشک میڈے رب تاں اُو کوں اپٹیں پکڑ وچ رکھیا ہوئے جہا کجھ تُوں کریندے وڌے وے (۹۲)۔</p>
<p>93.</p>	<p>وَلِيَقُومِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَاتَتِكُمْ اِنِّىْ عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ مَنْ يَّاتِيْهِ عَذَابٌ يُّخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَاَرْتَقِبُوا اِنِّىْ مَعَكُمْ رَقِيْبٌ</p>	<p>آتے اے میڈی قوم ! تُوں اپٹیں طریقے تے عمل کیتی رکھو، بیشک میں اپٹیں طریقے تے عمل کرینداں، آجھو تھاکو پتہ لڳ ویسی، جو کیندے اُتے ذلیل کر چھوڑن والا عذاب آندے، آتے کوں کوڑا ہے، بس تُوں وی انتظار کرو تے میں وی تھاپڑے نال انتظار کرینداں (۹۳)۔</p>
<p>94.</p>	<p>وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَاَخَذَتِ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَحُوْا فِيْ دِيَارِهِمْ جَاثِيْنَ</p>	<p>آتے جڙاں اُساڙے (عذاب دا) حُکم تھیا، تاں اُساں شعیب کوں آتے جنھاں لوکاں ایمان گھن آندا ہا، اُنھاں کوں اپٹیں رحمت نال بچا گھدا، آتے جہڑے لوک ظلم کریندے ہن، اُنھاں کوں ہک سخت کڑکاٹ اِجھا آپکڑیا جو سويلے آپٹیاں گھراں وچ مُنہ دے بھرنے ڏٹھے مرے پے ہن (۹۴)۔</p>
<p>95.</p>	<p>كَانَ لَمْ يَغْنَوْا فِيْهَا اَلَا بُعْدَ اَلْبَدَيْنِ كَمَا بَعْدَتْ ثُمُوْدُ</p>	<p>ایویں ڳلدا ہا جو او اُنھاں وچ وِسدے وی نہ ہن، سُن گھن جو بدین والیاں کوں وی اُو ہو جہی لعنت وُٹھی، جیویں ثمود والیاں تے وُسی ہئی (۹۵)۔</p>

96.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ	اے تحقیق آساں موسیٰ کوں آئیناں نشانیاں اے واضح دلیل ڈے تے پٹھیا (۹۶)۔
97.	إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلِكِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ	(یعنی) فرعون تے اوندے سرداراں دے کوہ، پر انھاں لوکاں فرعون دا حکم نیا، حالانکہ فرعون دا حکم اصلوں ٹھیک نہ ہا (۹۷)۔
98.	يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْدَحَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ الْبُورُودُ	اوقامت دے ڈینہ آہٹیں قوم دے اگوں اگوں ٹرسے، تے انھاں کوں دوزخ دی بھاوچ وچ کھڑیسی، او وچ کھڑاؤں دی بہوں گندی جاء ہے (۹۸)۔
99.	وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِئْسَ الرِّفْدُ الْبَرْفُودُ	ایں جہاں وی انھاں پچھوں لعنت لگی رہی، تے قیامت دے ڈینہ وی لگی رہیسی! ایہ بہوں گند ابدلہ ہے جہڑا کہیں کوں پٹا وچے (۹۹)۔
100.	ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغُرَىٰ نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ	ایہ ہن کچھ وستیاں دے حالات جہڑے تیکوں بیان کیتے ویندے ہن انھاں وچوں کچھ موجود کھڑن اے کچھ دی جڑھ پیچ گئی ہے (۱۰۰)۔
101.	وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَّهَا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُهُمْ إِلَّا تَتَنَبَّيْ	اے آساں انھاں اے ظلم نہیں کیتا بلکہ انھاں آپس آپ اے ظلم چا کیتا ہن انھاں دے کچھ وی کم نہ آسکینے انھاں دے معبود جنھاں کوں اسد دے سوا سہیندے ہن، جڈاں جو تیدے رب دا حکم تھیا، او انھاں کیتے کچھ وی نہ کر سکیں سوائے ہلاکت تے تباہی دے (۱۰۱)۔
102.	وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ	اے ایں طرح تیدے رب دی سخت پکڑ ہوندی ہے، جڈاں جو او انھاں وستیاں کوں پکڑ وچ گھن آندے جہڑیاں جو ظالم (نافرمان) ہن ویندیاں ہن، تحقیق اوندی پکڑ بہوں دردناک تے ڈاڈھی تکڑی ہوندی ہے (۱۰۲)۔
103.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّبَن خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَّحْجُومٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ	بیشک ایندے وچ عبرت ہے اوندے کیتے جہڑا کوئی آخرت دے عذاب کنوں ڈردے، لیہوتاں ڈینہ ہے جڈاں سارے لوک کٹھے کیتے ویسن اے لیہو او ڈینہ ہے جڈاں سب کچھ اگوں آویسی (۱۰۳)۔

104.	وَمَا تُؤَخِّرُهُ إِلَّا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّعَدَّدٍ	ایندے (آؤں) وچ کوئی ڈھل گھس نہ کیتی ویسی، سوائے ہک مقرر کیتی ہوئی مدت دے (۱۰۴)۔
105.	يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فِئْتُهُمْ شَقِيَّةٌ وَسَعِيدٌ	ایہ ڈینہ آسی تاں کوئی بندہ آسہ دی اجازت دے بغیر گالھ وی نہ کر سگسی، انھاں (لوکاں) وچوں بد بخت وی ہوسن تے نیک بخت وی (۱۰۵)۔
106.	فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فِئْتِ النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ	بس جہڑے بد بخت ہوسن او (دوزخ دی) بھا وچ ہوسن اوندے وچ انھاں دا کم ہو کے بھڑٹ تے دھاڑیں کڈھن ہوسی (۱۰۶)۔
107.	خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّبَاطِلِئِهِ	او ایندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن، جے توڑیں جو آسمان تے زمین قائم ہن آسہ اٹھوں کڈھن چاہے تاں ایہ بنی گالھ ہے، بیشک تیرا رب کر چھوڑن والا ہے جہڑے کم دا ارادہ کرے (۱۰۷)۔
108.	وَأَمَّا الَّذِينَ سَعِدُوا فِئْتِ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْدُودٍ	آتے جہڑے لوک نیک بخت ہوسن تاں او بہشت وچ ویسن تے اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن، جے توڑیں جو آسمان تے زمین قائم ہن سوائے ایندے جو تیرا رب کہیں بنی طرح چھوے، اے بخشش کڈائیں وی ختم نہ کیتی ویسی (۱۰۸)۔
109.	فَلَا تَكُنْ فِي مَرْجَةٍ مِّمَّنْ يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَنُوقِفُهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ	(اے رسول) تُوں ایس گالھ دے مخمضے وچ نہ پے، جو ایہ آسہ دے سوا کنھاں دی بندگی کریندن، ایہ کہیں بنی طرح نہیں کریندے، بس جیویں انھاں دے پیو ڈاڈے انھاں کنوں پہلے کریندے رہن آتے آساں انھاں کوں انھاں دا پورا پورا نصیبہ ڈیسوں اوندے وچ کوئی کاٹ قصور نہ ہوسی (۱۰۹)۔
110.	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ	آتے یقیناً آساں موسیٰ کوں کتاب ڈتی، بس اوندے وچ وی اختلاف کیتا گیا، جیکر تیرے رب دی طرفوں ہک گالھ پہلے کنوں طے نہ ہوندی تاں انھاں دا فیصلہ (ایس دُنیا وچ) تھی چکیا ہوندا، آتے بیشک او لوک ایسے شک وچ ہن جہڑا وپریاں دی بنیاد آتے ہے (۱۱۰)۔

111.	وَأِنَّ كُلَّ لَّائِيٍّ فَيَنفَعُهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ	آتے تحقیق تید ارب انہاں دے عملّاں دا پورا پورا بدلہ انہاں نال چکیسی، بیشک او جہڑا کجھ کریندے وڈے ہن، اوکوں او چنگی طرح چاندے (۱۱۱)۔
112.	فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	بس تیکوں جہڑی گالھ دا حکم ڈٹا گئے اوندے اُتے تُوں اُتے جہڑے تیدے نال توبہ تائب تھئے ہوئے ہن، پگے تھی تے رہو، اُتے نافرمانی نہ کراہے، بیشک او پیکھدا کھڑے جہڑا کجھ تساں کریندے وڈے وے (۱۱۲)۔
113.	وَلَا تَزْكُتُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ	آتے انہاں لوکاں دو نہ جھکاہے، جہڑے ظلم کریندے نہ تاں تہا کوں وی (دوزخ دی) بھا جمبڑ ویسے، اُتے تہا ڈے کیتے آسہ دے سوا کوئی یار مددگار کانے نہیں، ول تہا کوں (کتھاؤں وی) مدد نہ کیتی ویسے (۱۱۳)۔
114.	وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَى النَّهَارِ وَزُلْفَا مِّنَ الَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلَّذِينَ كَرِهُوا	آتے ڈیٹہ دے ڈوہائیں سریاں (صبح شام) ویلے اُتے رات دے کجھ حصے وچ نماز قائم کیتی رکھو، یقیناً نیکیاں بُرائیاں کوں ہٹا مٹا ڈیندیاں ہن، ایہ نصیحت ہے، انہاں لوکاں کیتے جہڑے آسہ کوں یاد کیتی رکھن والے ہن (۱۱۴)۔
115.	وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ	آتے صبر اختیار کیتی رکھو، بیشک آسہ نیک کم کرن والیاں دا اجر اصلو ضائع نہیں کریندا (۱۱۵)۔
116.	فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ أُولُوا بِقِيَّةٍ يُنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ	بس تساں کئوں پہلے والیاں امتاں وچ کیوں ایجے فضیلت والے (اہل خرد) پیدا نہیں تھئے، جہڑے زمین اُتے فساد کوں روکیندے، سوائے تھوڑے جیہاں دے، جنہاں کوں آساں انہاں وچوں کڈھ گھدا ہا، اُتے جنہاں لوکاں ظلم کیتے او ایجیاں گالھیں پچھوں لگے ہوئے ہن، جنہاں دی وجہ کئوں او مڑے وڈے کریندے ہن، اُتے ایجے لوک جرم کرن والے ہن (۱۱۶)۔

117.	وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهِدِكَ الْغُرَىٰ يُطْلِمَ وَأَهْلَهَا مُصْلِحُونَ	آتے تید ارب ایہو جیہا کائے نہیں جو کہیں زیادتی دی وجہ کٹوں وستیوں کوں تباہ کر ڈیوے، چڈاں جو انہاں دے رہن والے اصلاح وچ لگے ہوئے ہوون (۱۱۷)۔
118.	وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ	آتے جیکر تید ارب چہندا تاں ساریاں لوکاں دی ہکا جماعت ہٹا ڈیندا، پر ایہ تاں اختلاف کرٹ کٹوں چلن والے کائے نہیں (۱۱۸)۔
119.	إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ	سوائے انہاں لوکاں دے! جنہاں اُتے تید ارب رحم چا کرے، انہاں کوں تاں (اختیار تے آزادی کیتے) پیدا کیتا ہس، آخر تیدے رب دی گالھ پوری تھی کھڑی جو یں سارے جٹاں تے انساناں نال دوزخ کوں بھر ڈیساں (۱۱۹)۔
120.	وَكُلًّا نَّقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا ثَبَّتْ بِهِ فَوَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ	تے (اے رسول) آساں تیکوں رسولاں دیاں جہڑیاں گالھیں بیان کریندے پے ہن انہاں نال تید اڈل تکر آپے کریندے ہن آتے انہاں وچوں تیکوں حقیقت دا پتہ لگے، آتے مومنناں کیتے ایہ نصیحت تے عبرت ہن (۱۲۰)۔
121.	وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اْعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ	آتے جہڑے لوک ایمان نہیں گھن آندے، انہاں کوں آکھ ڈے جو ٹساں آپٹیں طریقے تے عمل کرو، بیشک آساں وی آپٹاں عمل کریندے پے ہن (۱۲۱)۔
122.	وَأَنْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ	آتے (نتیجہ کیتے) ٹساں وی انتظار کرو بیشک آساں انتظار وچ ہن (۱۲۲)۔
123.	وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهَا فاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ	آتے آسماناں تے زمین وچ جہڑا کجھ لکھا ہونیا وی ہے تاں وی او آسہ دے قبضہ قدرت وچ ہے آتے ہر قسم دا معاملہ اوں دو وچ نکسی، پس اوندی عبادت کیتی رکھو، آتے اوندے اُتے توکل کیتی رکھو، آتے تید ا رب جو کجھ ٹساں کریندے وڈے ہیوے، اوں کٹوں بے خبر کائے

12- سورۃ یوسف

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع کرینداں اَسْمَ دے ناں نال جہڑا بھوں مہربان تے وڈے رَحْم والا ہے
1.	الرَّتْلَکَ اَیَاتُ الْکِتَابِ الْمُبِیْنِ	الف، لام، رآ ! ایہ آیاتاں ہن ہک ایہی کتاب دیاں جو کھل تے ڳالھ ڈسیندی ہے (۱)۔
2.	اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِیًّا لَّعَلَّکُمْ تَعْقِلُوْنَ	بیشک آساں ایکوں قرآن دے طور تے عربی وچ نازل کیتے تاں جو تہاڈی عقل سمجھ وچ آونجے (۲)۔
3.	نَحْنُ نَقُصُّ عَلَیْکَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا اَوْحٰیْنَا اِلَیْکَ هٰذَا الْقُرْآنَ اِنْ کُنْتَ مِنْ قَبْلِهٖ لَبِنَ الْعٰفِلِیْنَ	(اے رسول) آساں تیکوں چنگیاں کنوں چنگیاں حقیقتاں تے واقعات والا قصہ بیان کریندے پے ہن جہڑا جو آساں ایں قرآن دی شکل وچ تیں دو وحی کرتے بھیجیندے پے ہن، ایں کنوں پہلے توں آصلوں بے خبراویں (۳)۔
4.	اِذْ قَالَ یُوسُفُ لِاَبِیْہٖ یَا بَتِّ اِنِّیْ رَاَیْتُ	آتے جڈاں یوسف آپٹیں بیوگوں آکھیا، ابا سائیں آں ! سچ پیا اہاں جو میں خواب وچ یارہاں تاریاں گوں آتے سمجھ تے چندر گوں ڈٹھے، آتے انھاں گوں میڈے اگوں سجدہ کریندا وی ڈٹھے (۴)۔
5.	اَحَدَ عَشَرَ کَوْکَبًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ رَاَیْتُہُمْ لِیْ سَاجِدِیْنَ	اؤں آکھیا، میڈا بچہ! آپٹاں ایہ خواب آپٹیں بھراواں گوں نہ ڈسیں نہ تاں او ویری بن تے تیڈے نال کوئی فریب کھیڈسن، بیشک شیطان انسان دا کھلا ڈلا دشمن ہے (۵)۔
6.	قَالَ یٰمَنْیَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْیَاکَ عَلٰی اِخْوَتِکَ فِیْکِیْدُوْا لَکَ کِیْدًا اِنَّ الشَّیْطٰنَ لِلْاِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِیْنٌ	آتے ایویں تیڈا رب تیکوں (آپٹیں کم کیتے) چٹ گھنھے، آتے تیکوں ڳالھیں دی تہہ توڑیں چٹن دا علم وی سیکھیسے ! آتے تیڈے آتے یعقوب دی
وَكَذٰلِکَ یَجْتَبِیْکَ رَبُّکَ وَیُعَلِّمُکَ مِنْ تَاْوِیْلِ الْاَحَادِیْثِ وَیُتِمُّ نِعْمَتَہٗ عَلَیْکَ		

7.	لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلسَّائِلِينَ	وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَيْمَا اتَّخَذَ آلُ يَاقَانَ مِن قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ	اولاد اُتے آئیاں نعمتاں اُوں طرح پوریاں کرسی، جیں طرح اُوں ایں کنوں پہلے تیڈے ڈاڈا پڑاڈا، ابراہیم تے اسحاق اُتے پوریاں کیتیاں ہن، بے شک تیڈا رب سب کجھ جانتا والا تے وڈی حکمت والا ہے (۶)۔
8.	إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	بِسْ يُوسُفَ كُؤْ يَاتَا قَتْلُ كِرْچھوڑو، یا اُوکوں کہیں بے علاقے وچ سٹ آو ایں طرح تہاڈے پیو دی توجہ نو یکلی تہاڈے نال تھی ویسے، ایندے بعد تھساں چٹپے لوک بن وئجھاسے (۹)۔	ہک واری مَترانے بھراواں صلاح کیتی، جو یوسف تے اوند اُبھرا (بن یاسین) آپے کوں آساں کنوں زیادہ پیارے لگدن حالانکہ آساں اوند اہک تکڑا جتھا ہیسے! سچی گالھ ہے جو آساڈا پیو آصلوں غلط کم کیتا ہونے (۸)۔
9.	اَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَوْطَرُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهَ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِن بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ	قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غِيَابَةِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ	انھاں وچوں ہک آکھن والے آکھیا، یوسف کوں قتل نہ کرو بلکہ ایکوں کہیں جھکے کھوہ وچ سٹ گھٹو، تاں جو کوئی راہ لنگھدا بندہ ایکوں کڈھ تے گھن وئجے (ایویں کرو) جیکر تھساں کجھ کرٹ والے بندو (۱۰)۔
10.	قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمُرُنَا بِقَتْلِ يُوسُفَ وَإِنَّمَا كُنَّا لَكَ فِتْنَةً	قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غِيَابَةِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ	انھاں (پیو کوں وئج) آکھیا، آباستیں آں! تیکوں کیا تھی گئے جو تھوں یوسف دے معاملے وچ آساڈے اُتے ذری وی اعتبار نہیں کریندا حالانکہ آساں تاں اوندے خیر خواہ ہیں (۱۱)۔
11.	أَرْسَلْهُ مَعَ غَدَائِرَتِهِ وَيَلْعَبُ وَاتِّاَلَهُ لِحَافِظُونَ	أَرْسَلْهُ مَعَ غَدَائِرَتِهِ وَيَلْعَبُ وَاتِّاَلَهُ لِحَافِظُونَ	کل آساڈے نال اُوکوں بھیج ڈے تاں جو کجھ (پھل وغیرہ) کھا پی آوے اُتے کھیڈ کھوڈ آوے بیشک آساں ایندی حفاظت کرٹ والے ہیں (۱۲)۔
12.	قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنَّ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ	قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنَّ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ	اُوں آکھیا، میڈا دل آوکھا (مونجھا) تھی ویسے جیکر تھساں ایکوں نال گھن

14.	قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدِّدْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَاسِرُونَ	گیو ہے تاں، پیا ایہ جو میں ڈرداں جو ایکوں کوئی نہر نہ کھاوے، تہاں تاں (ایندی حفاظت کنوں) غافل تھی و نہجئیں (۱۳)۔
15.	فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَن يَجْعَلُوا فِي غِيَابَةِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	انہاں آکھیا، بھلا نہر ایکوں کھا ویسے، آساں (ایندے نال) ہک ٹکڑا جتھا پیسے (ایویں تھیاتاں) آساں بہوں نکلے (گھانا چاؤن والے) ہو سوں (۱۴)۔
16.	وَجَاءُوا آبَاءَهُمْ عِشَاءَ يَبْكُونَ	بس او او کوں نال گھن گئے، تے ایں گالھ تے آگئے جو ایکوں کہیں جھکے کھوہ وچ سٹ گھتوں تاں آساں (اوندے دل وچ ایہ گالھ) وحی کیتی، جو توں (ہک ڈینہ) انہاں کوں انہاں دا ایہ سلوک یاد ڈیویسیں ایہ انہاں گالھیں دا شعور نہیں رکھندے (۱۵)۔
17.	قَالُوا يَا بَنَاتِنَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الدِّدْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ	آتے عشاء ویلے او آپئیں پیو کولھ روندے پئیندے آئے (۱۶)۔
18.	وَجَاءُوا عَلَى قَبْرِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ	انہاں آکھیا، بابا، بیشک آساں ہک بے کنوں آگوں نکل و نہج دے مقابلے کیتے دھرو کڑی مار گیوسے، آتے یوسف کوں آپئیں سامان کولھ چھوڑ ڈتا، (موقع پاتے) ہک نہر او کوں کھا گئے پرتوں آساڈے آتے آصلوں یقین نہ کریسیں بھوویں جو آساں سچے ای کیوں نہ ہوووں (۱۷)۔
19.	وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُوءُ هَٰذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِّمَا	آتے او اوندی قمیض کوں کوڑی مچی دا لہو لاتے گھن آئے، پیو آکھیا، ٹھاڈے کیتے آپئیں دلوں ایہ گالھ گھر گھن سوکھا تھی گئے (ہن تاں) صبر کرن ای چنگی گالھ ہے آتے اسے کنوں ای مدد منگی و نج سگدی ہے (ایں معاملے وچ) جہڑا تہاں ڈسیندے پے وے (۱۸)۔
19.	وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَبُوءُ هَٰذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِّمَا	آتے (کھوہ کنوں) ہک قافلہ لنگھیا انہاں آپئیں ماشکی کوں (پائیں کیتے) بھجیا، بس اوں ہوکا کھوہ وچ گھتیا تے آکھیں خوشخبری (کھوہ وچ) تاں ایہ چھوہرا، انہاں ایکوں وی ہک بڈی موڑی سمجھ تے لگا گھدا، پر اسے

	يَعْمَلُونَ	تاں چاٹا کھڑا ہا جہڑا کچھ او کریندے پے ہن (۱۹)۔
20.	وَشِمْرُوهُ بِشَبَنٍ بَخِيسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ	آتے انھاں اوکوں تھوڑے جیہے نل یعنی گئے مُنچے پُچ ڈاہ درہماں وچ وچ پُچا، او ایندے وچ کوئی رغبت (لاچ) وی تاں نہ رکھیندے ہن (۲۰)۔
21.	وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	آتے مصر دے جیں شخص اوکوں نل گھن گھدا ہا، اُون آپٹیں ذال کوں اکھیا جو ایکوں بہوں عزت آبرو نال رکھ شاید (وڈے لا) آساڈے کہیں کم آونچے یا آساں ایکوں آپٹاں پتریل بٹا گھنوں، ایں طرح یوسف کوں ایں ملک وچ پیر ٹکاؤن دی جاء پتی (غرض ایہ ہئی) جو آساں اوکوں گالھیں دی تہ توٹیں پُچٹ (یعنی علم تاویل) سکھا ڈیووں، آتے اُس آپٹیں کم اُتے پوری قدرت رکھیندے، پر ڈھیر لوکاں کوں پتہ کانے نہیں (۲۱)۔
22.	وَلَبَّابْدَغْ أَشْدُّهُ أَتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	آتے جڈاں او آپٹیں پوری جوانی چڑھیا آساں اوکوں چٹکیاں فیصلیاں دی سمجھ آتے (حقیقت دا) علم بخشیا، آتے آساں ایں طرح نیک کم کرٹ والیاں کوں بدلہ ڈیندے ہن (۲۲)۔
23.	وَرَأَوْتَهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ لَا وَثَّ وَرَغَاوْنِ چَاہَا، دروازے بند کر پڑتے، آتے اکھیں میڈے نال تھی آ! میں تیبھی ہاں۔ اُون اکھیا میں اُس دی پناہ منگداں، اُوہو میڈا پالٹ ہارے اُون میکوں اٹھاں بہوں سوکھا سولا رکھیا ہونے بیشک او زیادتی کرٹ والے لوکاں کوں کامیابی نہیں بخشیندا (۲۳)۔	وَرَأَوْتَهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ لَا وَثَّ وَرَغَاوْنِ چَاہَا، دروازے بند کر پڑتے، آتے اکھیں میڈے نال تھی آ! میں تیبھی ہاں۔ اُون اکھیا میں اُس دی پناہ منگداں، اُوہو میڈا پالٹ ہارے اُون میکوں اٹھاں بہوں سوکھا سولا رکھیا ہونے بیشک او زیادتی کرٹ والے لوکاں کوں کامیابی نہیں بخشیندا (۲۳)۔
24.	وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ الشُّؤْ وَ الْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ	پر اُون ذال کوئی نیت کیتی تے اوندے نال سُر آئی، آتے یوسف وی اُون رلے تھی ویندا، جیکر او آپٹیں رب دی طرفوں (اوندی سمجھائی ہونی) پکی دلیل نہ ڈیکھ گھندا، تے ایں طرح آساں اُون کنوں بدی تے

		بے حیائی پرے کر گھدی، بیشک او آسا ڈے مخلص بندیاں وچوں ہا (۲۴)۔
25.	وَأَسْتَبْقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَبِيضَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	او ڈوہیں (اگھوں پچھوں) دروازے دو بھنے، یوسف دی قبیض (اوس) ذال دے بھٹھوں (پچھوں کٹوں پڑج گئی، انھاں ڈوہائیں اپٹیں مالک کوں دروازے تے کھڑا ڈٹھا، ذال (بھٹ) آکھیا، اوس شخص دی کیا سزا ہے جہڑا تیدی پری (ذال) نال بدکاری دا ارادہ کرے سوائے ایندے پیا کیا ہے جو اوکوں ڈھک ڈٹا وے یا اوکوں کہیں دردناک عذاب وچ سٹیا وے (۲۵)۔
26.	قَالَ هِيَ رَأَوْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَبِيضُهُ قَدْ مِن قَبْلِ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ	(یوسف) آکھیا جو ایہ ذال میڈے نفس کوں آپ دو ورغلاؤں چہندی ہئی، گھر والیاں وچوں پک نے گواہی ڈیندیں آکھیا جو جیکر یوسف دی قبیض اگھوں کٹوں پڑجی ہے تاں ہس ایں ذال سچ آکھئے، اتے یوسف کوڑیاں وچوں ہے (۲۶)۔
27.	وَإِنْ كَانَ قَبِيضُهُ قَدْ مِّن دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ	اتے جیکر اوندی قبیض پچھوں پڑجی ہے، تاں ایں ذال کوڑ مارے اتے او سچ بولن والیاں وچوں ہے (۲۷)۔
28.	فَلَمَّا رَأَى قَبِيضَهُ قَدْ مِّن دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِن كَيْدِ كُنَّ إِنَّ كَيْدَ كُنَّ عَظِيمٌ	ہس جہڑے ویلے اوس اوندی قبیض ڈٹھی تاں او پچھوں پاڑی ہوئی ہئی تاں آکھیں جو یقیناً ایہ شہاڈے مکر ہن بے شک شہاڈے مکر ہوں غضب دے ہوندرن (۲۸)۔
29.	يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكَ كُنتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ	یوسف آ! ایں گالھ کوں ویندا کر، اتے رن، توں آپٹیں گناہ دی معافی منگ، اصل وچ توں ای قصور کرن والیاں وچوں ہیں (۲۹)۔
30.	وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْبَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَادُ دُفْتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	اتے شہردیاں ذالیں آکھیا، جو بیشک عزیز دی ذال آپٹیں نوکر دے نفس کوں آپ دو ورغلاؤں چہندی ہے، تحقیق او اوندی محبت وچ پے گئی ہے، آساں اوکوں کھلی گراہی وچ ڈیکھدیاں ہیں (۳۰)۔

<p>31. فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكِنًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَكَلِمَةً رَّأَيْنَهُ أَكْبَرُ مِنْهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِن هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ</p>	<p>بِس جڈاں اُوں انھاں ذالیں دیاں (یوسف کوں پکھن دیاں) چالاں سُنیاں، تاں اُوں خود انھاں کوں کانڈھا پٹا آتے انھاں کیتے تکیے لاتے بہن دا انتظام کیتا، آتے انھاں وچوں ہر کہیں دے اگوں (پھل کپن کیتے) ہک کاتی وی رکھوا پٹی، وت یوسف کوں آکھس جو توں انھاں دے سامنے آکھر، بس جڈاں ذالیں اُو کوں ڈٹھاتاں و ہل گیاں تے پھل (کپندیں کپندیں) آپٹیاں ہتھاں کوں ٹکے ڈے پیٹھیاں آتے اکھوئے، آسہ بچاوے، ایہ بشر تاں نہیں لگدا ! ایہ تاں بس کوئی وڈیاں عزتاں والا فرشتہ ہے (۳۱)۔</p>
<p>32. قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَكِنْ لَّمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُ لَيْسَ جَنًّا وَلَكِنْ نَّاصِرًا مِنَ الصَّاعِرِينَ</p>	<p>اُوں (زال) آکھیا، تحقیق، ایہ اُوہو شخص تاں ہے جیندے متعلق تساں میڈے اُتے ملامتاں لیندیاں ہاوے، بیشک میں ایندے نفس کوں آپ دو ورغلایا ہا، پر ایہ بچیا ریہے (پرہیز) جیکر ایہ میڈا حکم من تے (میڈے نال) فعل نہیں کریندا، تاں ایکوں ڈھک پٹا ویسے، آتے ایکوں ذلیل تے خوار کیتا ویسی (۳۲)۔</p>
<p>33. قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيِّدُهُنَّ أَصْبَبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ</p>	<p>یوسف آکھیا، میڈے رب آ ! میں اُوں کم کئوں ڈھکیچڑ زیادہ پسند کرینداں، جہڑے کم کیتے میکوں آکھیا ویندا پے، جیکر میں میکوں انھاں رناں دے مکر اں کئوں بچائی نہ رکھیا، تاں میں انھاں اُتے گھولپن پے ویساں وت جاہلیاں وچوں کٹیچن لگ پوساں (۳۳)۔</p>
<p>34. فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيِّدُهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ</p>	<p>بس اوندے رب اوندی دعا سن گھدی، آتے ایکوں انھاں دے مکر اں کئوں بچائی رکھیا بیشک او سب کجھ سنن والا تے چائن والا ہے (۳۴)۔</p>
<p>35. ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ لَيْسَ جُنَّتُهُ حَتَّىٰ حِينٍ</p>	<p>ول کھلیاں نشانیاں پیکھ گھن دے بعد وی مناسب لیہو سمجھیا گیا جو کجھ عرصے کیتے قید وچ رکھیا ونجے (۳۵)۔</p>
<p>36. وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ قَالَ</p>	<p>آتے اوندے نال دوں بے جوان وی جیل خانے وچ آ داخل تھئے ہک</p>

<p>أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِمُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْبِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبْتُنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ</p>	<p>اکھیا، میں خواب وچ آہٹیں آپ کوں ڈٹھے جو (انگوریں کنوں) شراب نپڑیندا کھڑاں، ڈوجھے اکھیا میں خواب وچ آہٹیں آپ کوں ڈٹھے جو آہٹیں سرتے روٹیاں چاتی وڈاں تے انھاں کوں پچھی پکھیر وکھاندے وَدَن اَساکوں ایندی تعبیر ڈسا، بیشک اَساں ڈیکھدے وڈے ہیں جو ٹوں احسان کرن والیاں وچوں ہیں (۳۶)۔</p>
<p>37. قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَاتٌ كُنَّا بِنَاتِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذِكْرًا مِّنَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ</p>	<p>یوسف اکھیا، جو آجٹ اوکھاٹاں جو ٹہا کوں ڈٹا ویندے، ٹہاڈے گولھ نہ آیا ہو سی ! جو میں اوندے آوٹ کنوں پہلے انھاں دی تعبیر ڈسا ڈیساں ایہ تاں ہک علم ہے جہڑا میڈے رَب میکوں سکھایا ہوئے، دراصل میں ایہجے لوکاں دے دین (طور طریق) کوں چھوڑیا ہوئے جہڑے اُسے اُتے ایمان نہیں رکھندے اُتے آخرت کنوں وی انکار کریندے ہن (۳۷)۔</p>
<p>38. وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ تُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ</p>	<p>اُتے میں آپیں پیو ڈاڈے ابراہیم، اسحاق تے یعقوب دے مذہب دی پیروی کریندا وڈاں، اَساڈے کیتے ایہ گالھ مناسب ای کائے نھیں، جو اَساں اُسے دے نال کہیں ہئی شے کوں شریک بٹاؤں، ایہ اَساڈے اُتے اُتے پنھاں لوکاں اُتے اُسے دا ہک فضل ہے، پر ڈھیر لوک ایں (نعمت) دا شکر آدا نہیں کریندے (۳۸)۔</p>
<p>39. لِيَصَاحِبِيَ السَّجْنِ أَرَأَيْتَ أَزْبَابٌ مُّتَّفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ</p>	<p>اُتے میڈے قیدی سَنگتو ! کیا ڈھیر سارے اَنج اَنج رُبُو بٹے ہکے اُسے کنوں چنگے ہن جہڑا ہک دا ہک ہے تے ساریاں اُتے غالب (زبردست) ہے (۳۹)۔</p>
<p>40. مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَبَّيْتُمُوهَا أَنتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ</p>	<p>ٹساں اوندے سوا جنھاں دی بندگی کریندو، او ایندے سوا کجھ نہیں جو ٹساں تے ٹہاڈے پیو ڈاڈیاں محض اُنھاں دے ناں رکھ چھوڑے ہن، اُسے نے اُنھاں دے متعلق کوئی سند (نشانی) نہیں بھیجی، بیشک حکم</p>

	<p>أَلَا تَعْبُدُونَ إِلَّا إِلَٰهًا ذُلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ</p>	<p>چلاؤں چھڑا آسہ دے اختیار وچ ہے، اوس حکم دیتا ہوئے، جو سوائے اوندے کہیں پتے دی عبادت نہ کرو، لہو سداہاتے پکا دین ہے، پر ڈھیر لوک ایکوں نہیں جائدے (۴۰)۔</p>
.41	<p>يُصَاحِبِي السِّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خُمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَدَّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ</p>	<p>اے میڈے قیدی سنکلتیو، تہاڈے وچوں ہک دی گالھ (ایہ ہے) جو او آپٹیں مالک کوں (حسب دستور) شراب پلیندا رہسی، اتے ڈوجھے دی گالھ (ایہ ہے) جو او پچاسی چڑھا ڈتا ویسی، اتے اوندے سر کوں پچھی پکھیر وپٹ کھاسن لہو فیصلہ ہے جیندے متعلق تاساں پچھدے پے ہاوے (۴۱)۔</p>
.42	<p>وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا ادْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ</p>	<p>اتے انھاں وچوں جیندے متعلق خیال ہا جو او چھٹ ویسی، اوکوں آکھیس جو توں آپٹیں مالک دے اگوں میڈا ذکر ضرور کریں، پر شیطان اوکوں آپٹیں مالک دے اگوں اوند ا ذکر کرٹ بھلا ڈتا، بس او کئی سال جیل خانے وچ رہیا (۴۲)۔</p>
.43	<p>وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ</p>	<p>وت بادشاہ آکھیا، جو میں خواب ڈٹھے جو ست موٹیاں تگڑیاں گائیں ہن جنھاں کوں ست سکیاں پتلیاں گائیں کھانڈیاں پتین، اتے ساوے سٹے ہن، اتے پتے (ست سٹے) سکے ہوئے ہن، اے سردارو ! میڈے خواب دی تعبیر میکوں ڈساؤ، جیکر تاساں خواہاں دی تعبیر ڈسا سگدے ہیوے تاں (۴۳)۔</p>
.44	<p>قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالَمِينَ</p>	<p>انھاں آکھیا، جو ایہ تاں اوٹ پٹانگ خواب ہن، آساں ایجے اوٹ پٹانگ خواہاں دی تعبیر اصلوں نئے جائدے (۴۴)۔</p>
.45	<p>وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أَنَبِيُّكُمْ بَتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ</p>	<p>اتے انھاں ڈوں وچوں جیکوں نجات مل گئی ہتی، اوکوں ہک مدت بعد (یوسف دی گالھ) یاد آگئی تے آکھیس جو میں ایندی تعبیر گھن آڈینداں بس میکوں یوسف کو لھ پچا ڈیو (۴۵)۔</p>

46.	يُوسُفُ أَتَيْهَا الصِّدِّيقُ افْتَتَانِي سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُنبُلَاتٍ خُضَى وَأُخْرَى أَبْسَاطٍ لَّعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ	اے یوسف! اے سچے بندے! اسا کوں اوں خواب دی تعبیر ڈسا جیندے وچ ست موٹیاں تکرپاں گائیں کوں ست پتلیاں سکیاں گائیں کھانیاں پیاں ہن اتے ست سٹے ساوے ہن، اتے پتے (ست) شک سڑکین، میں ایہ انھاں لوکاں کوں ونج ڈساواں، اتے انھاں کوں وی پتہ لگ ونجے (۴۶)۔
47.	قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَأْكُلُونَ	یوسف آکھیا، تہاں ست سالان میں محنت کرتے فصلان ویندے رہسو، ول جہڑا کجھ (ایں عرصے وچ) کپو، اوندے غلے کوں انھاں دے سٹیاں وچ رہن ڈیوا ہے، سوانے اوں تھوڑے جیہے دے جیکوں تہاں کھاؤں دے کم لیسو (۴۷)۔
48.	ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا تَحْصِنُونَ	ول ایندے بعد ست سال سخت تنگی (قحط) دے آسن، انھاں وچ اوندے وچوں ای کھادا ویسی، جہڑا کجھ تہاں پہلے کئوں (انھاں سالان کیتے) بچا رکھیا ہو سی، سوانے اوں تھوڑے جیہے دے جہڑا تہاں احتیاط دے طور تے (بچ وغیرہ کیتے) بچا رکھیسو (۴۸)۔
49.	ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْرِصُونَ	ول ایندے بعد ہک سال لیہو جیہا آسی جیندے وچ لوکاں کیتے خوب پیئہ و سسی، اتے او (ایں سال انگوراں دارس تے زیتون) حاصل کریسن (۴۹)۔
50.	وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللَّاتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ	بادشاہ (ایہ سُن تے) آکھیا، یوسف کوں میڈے کوہ گھن آو، بس جڈاں او آدمی اوندے کوہ پناں تاں آکھیس جو توں آپئیں مالک کوہ ول چل، بس اوں کئوں ایہ پچھیں، جو کیا معاملہ ہا انھاں ذالیں دا، جہڑیاں آپئیں ہتھاں کوں ٹکے ڈے بیٹھیاں ہن، بیشک میڈا رب تاں انھاں دے مکر اں کوں چنگی طرح چاندا کھڑے (۵۰)۔
51.	قَالَ مَا خَطْبُكُنْ إِذْ رَاوَدْتَنِّي يُوسُفَ	اوں ذالیں کئوں پچھیا، بھلا تہاڈی کیا گالھ ہئی، جہڑے ویلے تہاں

	<p>عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوِّ قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْاَن حَصَّصَ الْحَقُّ اَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَكَبْنُ الصّٰدِقِيْنَ</p>	<p>یوسف کوں اوندے نفس دے خلاف آپ دو ورغلا یا ہا، اُنھاں آکھیا، مالک تاں اسد دی ذات ہے بہر حال آساں یوسف وچ وی کوئی بُرائی نہیے چاندے، عزیز دی زال ڈُسیا جو ہن جہڑے ویلے حقی گالھ سامٹیں آ گئی ہے (واقعی) میں او کوں اوندے نفس دے خلاف ورغلاؤں دی کیتی ہئی، بے شک او سچ پوئل والیاں وچوں ہے (۵۱)۔</p>
52.	<p>ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ اَنِّيْ لَمْ اَخْنُهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ كَيْدَ الْخٰثِنِيْنَ</p>	<p>یوسف آکھیا، ایہ ایں گالھوں پچھم جو (عزیز) چاٹ گھنے جو بیشک میں اوندی کتد پچھوں اوندی کوئی خیانت نہیں کیتی اتے بیشک اسد خیانت کرن والیاں دے مکر نہیں چلن ڈیندا (۵۲)۔</p>

53.	وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَّحِيمٌ	آتے میں آپئیں نفس گوں بری نہیں سمجھدا، کیوں جو نفس بدی کیتے اُبھاری رکھدے، سوائے اوندے جندے اُتے میڈا رب رحم چا کرے، بیشک میڈا رب بخشش ہارتے ہمیشہ رحم کرن والا ہے (۵۳)۔
54.	وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ اَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أُمِينٌ	آتے بادشاہ اکھیا، اُوکوں میڈے کولھ گھن آؤ، تاں جوئیں اُوکوں آپٹاں خاص بندہ بنا گھتاں، ول چڈاں اُوں اوندے نال گالھیں کیتیاں تاں آکھیں بیشک تُوں آج کُنوں میڈے نزدیک وڈے قدر والا تے امانت والا ہیں (۵۴)۔
55.	قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمُ	یوسف اکھیا، میکوں ملک دے خزانیاں اُتے لاڈے، بیشک میں پوری حفاظت کرن والا تے ایہ کم جاٹں والا ہاں (۵۵)۔
56.	وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا يُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نَصِيبٌ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ	آتے ایں طرح آساں یوسف گوں ملک وچ با اختیار بنا ڈتا، اُتے جتھاں او چہندا اُتھوں دا اختیار حاصل کرتے رہندا، آساں جیکوں چہندوں اوندے اُتے آپئیں رحمت بھیجندے ہیں، اُتے نیک کم کرن والیاں دے اجر گوں ضائع نِسے کریندے (۵۶)۔
57.	وَلَا أَجْرَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ	آتے آخرت دا اجر بہوں زیادہ چنکا ہے، اُنھاں لوکاں کیتے جہڑے ایمان گھن آئے، اُتے پرہیزگار بن تے رہے (۵۷)۔
58.	وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ	آتے یوسف دے بھرا (مصر) آپنے، تے اوندے کولھ آوٹنیے، ہس اُوں اُنھاں گوں سُچاں گھدا پر او اُوکوں نہ سُچاں سگنئے (۵۸)۔
59.	وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَمْ لَكُمْ مِّنْ أَيْبِكُمْ أَلا تَرَوْنَ أَنَّ أَوْفَى الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ	آتے چڈاں اُوں اُنھاں دا سامان تیار کر ڈتا، تاں اُنھاں گوں آکھیں، جو شساں آپٹاں، مَتر یا بھرا (پیو دا پتر) میڈے کولھ گھن آوٹاں، کیا شساں نہیں پے ڈیکھدے جوئیں پورا پورا (تول بھرتے) ڈینداں، اُتے میں چنگی مہمانی کرن والیاں وچوں وی زیادہ چنکا مہمان نوازا ہاں (۵۹)۔

60.	فَإِنْ لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ	آتے جیکر تُوں اُوکوں میڈے کو لھ نہ گھن آئے، تاں ول میڈے کو لھ ٹھاڈے کیتے تول تے ڈیوٹ دی کوئی شے کائے نہیں، آتے نہ میڈے کو لھ آوٹاں (۶۰)۔
61.	قَالُوا سَتَرْنَا عَنْهُ آبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ	انھاں اکھیا، جو آساں پیو گوں اوندے متعلق جلدی منا گھنوں آتے آساں ضرور ایویں کرتے رہسوں (۶۱)۔
62.	وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	آتے اوں آپٹیاں بیلیاں گوں اکھیا، جو انھاں دا اپٹیاں عوضاٹے (مبادلے) والا مال وی انھاں دے پوریاں وچ ایس طرح رکھ تے ولا چھوڑو، جو انھاں گوں ایند پتہ وی لگ وئے چڑاں جو او آپٹیں گھر والیاں کو لھ وئج پجن، شاید او ول وی آساڈے کو لھ آوٹ (۶۲)۔
63.	فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسَلْ مَعَنَا أَخَانًا نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ	بس جھڑے ویلے او آپٹیں پیو کو لھ آئے، تاں اکھیونے جو آبا سنیں ! آندہ کیتے آسا کوں داٹیں ڈیوٹ کنوں انکار کر ڈٹا گئے، بس تُوں آساڈے بھرا گوں آساڈے نال بھیج ڈے، تاں جو داٹیں تلو اتے گھن آو، آتے بیشک آساں اوندی ڈاڈھی حفاظت کیتی رکھسوں (۶۳)۔
64.	قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمِنْتُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ قَالَ لَهُ خَيْرٌ خَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ	پیو اکھیا، کیا میں ایندے کیتے وی ٹھاڈے آتے اعتبار کر گھٹاں جیویں جو ایں کنوں پہلے ایندے بھرا کیتے اعتبار کر گھدا ہا، چلو، میڈا اسد ای ساریاں کنوں چنگا نگہبان ہے، آتے او ساریاں رحم کرن والیاں کنوں زیادہ رحم کرن والا ہے (۶۴)۔
65.	وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَبِيرُ أَهْلِنَا وَنَحْفَظُ أَخَانًا وَنَزِدَا ذِكْلًا بَعِيرٍ ذَلِكْ كَيْلُ يَسِيرٍ	آتے چڑاں انھاں آپٹاں سامان کھولیا، تاں عوضاٹے والا مال آپٹیں بڈی وچ موجود پاتا، کیوں جو انھاں ولا ڈٹا ہا، انھاں اکھیا، آبا سنیں ! آسا کوں پیا کیا چاہیدا ہے، عوضاٹے والا مال وی آسا کوں ولا ڈٹا گئے، بس ہٹ آساں آپٹیں گھر والیاں کیتے ولا داٹیں ضرور گھن آندوں، آتے آساں آپٹیں بھرا دی حفاظت وی کریسوں آتے ہک اٹھ دے بار جتی

66.	قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُوا مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ	زیادہ دائیں گھن آسوں، اتنے تاں آسانی نال مل ویسن (۶۵)۔
67.	وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدْخُلُوا مِن بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ	آتے آکھیں جو میڈے بچڑے! تہاں سارے ہلکے دروازے وچوں نہ وڑا ہے، بلکہ پتے پتے دروازیوں کنوں (شہر وچ) وڑا ہے، ہس میں تہاں کوں آس دی مرضی (مشیت) کنوں ذری وی نہیں بچا سگدا، بیشک حکم ہس آس دا امی چلدے، میں اوندے اُتے توکل کیتے اُتے توکل کرٹ والیاں کوں اوندے اُتے توکل کرٹاں وی چاہیدا ہے (۶۷)۔
68.	وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	آتے چڑاں جیویں جو انھاں کوں پیو آکھیا ہا، او پتے پتے دروازیوں وچوں لنگھے، تاں اوں وی کوئی (احتیاطی) تدبیر آس دے حکم کوں ٹالٹ وچ انھاں دے کہیں کم نہ آسگی، ایہ (تدبیر) تاں ہس یعقوب دے دل دی یک خواہش ہئی، جیکوں اوں پورا کر چھوڑیا ہا، آتے بیشک او علم والا ہا جتے کجھ آساں او کوں سکھایا ہو یا ہا، پر ڈھیر لوک (حقیقت کوں) نہیں چاندے (۶۸)۔
69.	وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ آوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے چڑاں او یوسف کوں پھنتے، تاں اوں آپٹیں سکے بھرا کوں آپٹیں نال رلا گھدا (لک تے) آکھیں جو میں بلا شک تیدا (سکا) بھرا ہاں، ہس ہٹ توں اوں سلوک تے مونجھا نہ تھی، جہڑا ایہ تیدے نال کریندے رے پے ہن (۶۹)۔
70.	فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ	ہس چڑاں انھاں دا سامان تیار کرایا، تاں اوں (یوسف) ہک پیالہ آپٹیں

فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَتْهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ	سکے بھرا دے پورے وچ گھتوا پٹنا، پر انھاں (گھر ویندیاں ہونیاں) کوں ہر کارے سڈ ماریا، جو آے قافلے والو بلا شک ٹساں چوری کیتی ویندے وے (۷۰)۔
71. قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ	او انھاں دے سامٹیں ول آئے، تے پچھیا جو ٹھاڈی کہڑی شے وینج گئی ہے (۷۱)۔
72. قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَن جَاءَ بِهِ حِثْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ	انھاں اکھیا جو بادشاہ دی ہک پڑوپڑی (مٹت) آسا کوں نہیں پئی لہدی آتے جہڑا او کوں گولھ ڈیسی اوندے کیتے ہک اٹھ دا بار (انعام) ہے، آتے میں ایندے ڈیواوٹ دا ذمے دار ہاں (۷۲)۔
73. قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ	(یوسف دے بھراؤاں) اکھیا، آسہ دی قسم! ٹساں تاں چاٹدے وے جو آساں ایں ملک وچ ایں گالھوں نئے آندے، جو کوئی فساد مچاؤں آتے نہ آساں چور سیسے (۷۳)۔
74. قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ	نوکراں اکھیا، ایں گالھ دی کیا سزا ہووے، جیکر ٹساں گورے ثابت تھی پوؤو (۷۴)۔
75. قَالُوا جَزَاؤُهُ مَن وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ	انھاں اکھیا اوندی سزا ایہ ہے، جو جیندے پورے وچوں اونکے، خود او کوں اوندے بدلے وچ رکھ گھداؤنچے ایں طرح دی وی تھی سہکدی ہے ظالم لوکاں دی سزا (۷۵)۔
76. فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَ جَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاكَ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ	ول یوسف اپٹیں (سکے) بھرا دے پورے کٹوں پہلے پنھاں دے ہوریاں دی تلاشی گھٹن شروع کر ڈتی، ول اپٹیں (سکے) بھرا دے پورے وچوں پیالہ کڈھ ڈکھائیں ایں طرح آساں یوسف دی تدبیر کوں کامیاب چا کیتا، نہ تاں بادشاہ دے قانون دے مطابق اوندے بھرا کوں جھل گھٹن ممکن نہ ہا، سوائے ایندے جو آسہ چہندا تاں! آساں جیکوں جیکوں چہندوں اوندے درجے بلند کر ڈیندوں، اتے ہر علم رکھن والے کٹوں

77.	قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوْسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ	وَدَّه تے وی ہک پیا علم رکھن والا ہوندے (۷۶)۔ او آکھن لگے، جیکر ایس چوری کیتی ہے (تاں ٹھیک آہدو) ایندے بھرا وی ایس کنوں پہلے چوری کیتی ہئی، پر یوسف ایس گالھ کوں آپئیں دل وچ لکائی رکھا آتے انھاں آتے کجھ ظاہر نہ تھیون ڈٹا، اوں (دل وچ) آکھیا تھیں گھٹیا درجے دے لوک ہیوے، آتے آسے خوب چاندا کھڑے، جہڑا کجھ تھیں ڈسیا ہیوے (۷۷)۔
78.	قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ	او آکھن لگے اے عزیز (صاحب سلامت) یقین کرو، جو ایندا پیو ہوں ہڈھا ہے، ہس توں اوندی بجائے آساڈے وچوں کہیں ہک کوں اوندے بدلے رکھ گھن آساں ڈیکھدے کھڑے ہیں، جو توں ہوں احسان کرن والیاں وچوں ہیں (۷۸)۔
79.	قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ إِنَّا إِذًا لَظَالِمُونَ	اوں آکھیا، آسے بچا وے (ایس نہیں تھی سگدا) جو آساں گرفتار کر گھنوں کہیں بے کوں اوں شخص دے بدلے جیندے کو لھوں آساڈی شے برآد تھئی ہے، ایس طرح تاں آساں بے انصاف پڑ ویسوں (۷۹)۔
80.	فَلَمَّا اسْتِيسَاوُ مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّىٰ يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ	ہس چڑاں اوں کنوں بے آس تھی گئے تاں آنج تھی تے صلاح کیتی ساریاں توں وڈے آکھیا، کیا تھیں نہوے چاندے جو آساڈے پیو آساں کنوں آسے دے ناں تے گالھ پئی کر گھدی ہئی آتے ایس کنوں پہلے وی تھیں یوسف دے معاملے وچ زیادتی کر چکے ہیوے، ہس میں تاں ایس جاء کنوں ہلدا وی نہیں، جے توڑیں میڈا پیو میکوں (اتھوں ول و نچن دی) اجازت نہ ڈیوے یا آسے میڈا فیصلہ نہ کر ڈیوے، اوتاں فیصلے کرن والیاں ساریاں کنوں وڈھ فیصلہ کرن والا ہے (۸۰)۔
81.	ارْجِعُوا إِلَىٰ آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمَنَا وَمَا	تھیں آپئیں پیو دو ول و نچو، ہس آکھو، جو ساڈے آبا سائیں آں! بیشک تیڈے پتر چوری کیتی ہے، پر آساں گواہی نہیں ڈے سگے سوائے

82.	وَأَسْأَلُ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ	اُوندے جو جہرا کجھ آساں چاڈے ہاسے، پیا ایہ جو آساں غیب دیاں گا لھیں دا ٹھیکہ نہیں چا سبکدے (۸۱)۔
83.	قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَبِيلٌ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَبِيعاً إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ	اُوں اکھیا، بس شہاڈے نفس تے شہاڈے کیتے ابھی گالھ گھر گھنٹ سوکھا کر ڈتے، ہنٹ میڈے کیتے تاں صبر چنگی شے ہے، شاید اسہ انھاں ساریاں کوں کٹھا میڈے کو لھ گھن آوے، بیشک اسہ سب کجھ چاٹ والا ہے تے وڈی حکمت والا ہے (۸۳)۔
84.	وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَعَاءَ عَلَى يَوْسُفَ وَأَبْصَضْتُ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ	وَت اُوں انھاں کوں منہ پھیر گھدا، آتے آکھیں بہوں آرمان ہے یوسف (دی جدائی) دا ! آتے ڈکھاں غماں کوں اوندیاں آکھیں چٹیاں (اندھیاں) تھی گیاں آتے او ڈکھاں غماں نال بھرنج گیا (۸۴)۔
85.	قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَأُتُذْكُرُ يَوْسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضاً أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ	انھاں اکھیا، اسہ دی قسم ! توں تاں ہر ویلے یوسف کوں ای یاد کیتی رکھنیں، ایس طرح تاں توں بہوں کمزور (بے ثوتا) تھی ویسیں، یا و ت گھل گھل تے مرویسیں (۸۵)۔
86.	قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ	اُوں اکھیا، میں اصل وچ اسہ دے اگوں آپٹیں بے چینی تے آپٹاں ڈکھ دروپیش کریندا رہنداں، آتے میں اسہ دی طرفوں او گا لھیں چاڈاں جہڑیاں تساں نہیوے چاڈے (۸۶)۔
87.	يٰبَنِي آدْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يَوْسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَيَّاسُوا مِنْ رُّوحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَبْنِئُ مِنَ رُّوحِ اللَّهِ إِلَّا الْفَوْمُ الْكَافِرُونَ	میڈے بچڑے ! وچجو تے یوسف، تے اوندے بھرا کوں وچجو ملو، آتے اسہ دی رحمت کوں بے آس نہ تھیو اہے در اصل اسہ دی رحمت کوں کوئی وی بے آس نہیں تھیندا، سوائے کافراں دی قوم دے (۸۷)۔

88.	فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسْنَاوَأَهْلَكْنَا الضُّرَّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزَجَّاجَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ	ول ایہ یوسف کو لھ و نچ پئے، تے اکھونے آے عزیز (صاحب سلامت) آساں تے آساڈے گھر والے ہوں اوکھا گزارہ پے کریندوں، آساں تھوڑا جیہا عوضاں (مبادلہ) چا آتے ہیں پر توں آسا کوں داٹیں پوری مقدار وچ ڈے چا، آتے آسا کوں خیرات وی ڈے، بیشک آسہ خیرات کرن والیاں کوں اجر ڈیندے (۸۸)۔
89.	قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ	اوں اکھیا، کیا تھاکوں یاد (پتہ) ہے جو تھیں یوسف تے اوندے بھرا نال کیا سلوک کیتی رکھنے، جڈاں جو تھاکوں سمجھ نہ ہئی (۸۹)۔
90.	قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ	انھاں اکھیا، ہائیں توں سچی چچی یوسف ہیں اوں اکھیا، میں ای یوسف ہاں تے ایہ میڈا سکا بھرا ہے، بیشک آسہ آساڈے اُتے ہوں احسان کیتے، بیشک جہڑا کوئی آسہ کنوں ڈردے، تے صبر اختیار کریندے تاں آسہ اہجیاں نیک کم کرن والیاں دے اجر ضائع نہیں کریندا (۹۰)۔
91.	قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ	انھاں اکھیا، آسہ دی قسم ! تحقیق تیکوں آسہ آساڈے اُتے فضیلت (وڈائی) بخشہ ہے آتے آساں واقعی قصور وار ہیں (۹۱)۔
92.	قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ	یوسف اکھیا، آج کنوں تھہاڈے اُتے کوئی ڈوہ (گرفت) کا تے نہیں آسہ وی تھاکوں معاف چا کرے اوتاں رحمت کرن والیاں ساریاں کنوں وڈھ تے رحمت کرن والا ہے (۹۲)۔
93.	اذْهَبُوا بِقَبِيصِ هَذَا فَالْقَوْهُ عَلَىٰ وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بِصِدْرٍ أَوْ تُؤْنِي بِأَهْلِكُمْ أَجْعَلِينَ	میڈی ایہ قیض گھن و نچو، آتے میڈے پیو دے منہ تے ایکوں و نچ (ملو) اوندانور چاندٹاں ول آسی، آتے تھیں سارے گھر والیاں سمیت میڈے کو لھ آو نچو (۹۳)۔
94.	وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَنِّدُونِ	آتے جڈاں قافلہ ٹرپیا، تاں انھاں دے پیو اکھیا، سچی گالھ ہے جو میں یوسف دی خوشبو پیا سنگھداں ایہ نہ سمجھائے جو میں و پھلدا پیاں (۹۴)۔

95.	قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِي ضَلٰلِكَ الْقَدِيْمِ	اُنھاں اکھیا آسہ دی قسم ! بیشک تُوں پُرانیں ضلل (وہم) وچ پیا ہوتا ہیں (۹۵)۔
96.	فَلَمَّا اَنَّ جَاءَ الْبَشِيْرُ اَلْقَاهُ عَلٰى وُجْهِهِ فَاَزْدَدَ بَصِيْرًا قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكُمْ اِنِّيْ اَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ	اَتے جڈاں خوشخبری گھن آوٹ والا آپہنتا، تاں اوں اوندے مُنہ تے قمیص گھتی تاں بس اوند اُور چاندناں ول آیا، اوں اکھیا، کیا میں تہا کوں آہدازہ ہم جو بیشک میں آسہ دی طرفوں او کجھ چاندناں، جہڑا کجھ تہاں نھیں چاندے (۹۶)۔
97.	قَالُوا يَا اَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا اِنَّا كُنَّا خٰطِئِيْنَ	اُنہاں اکھیا ابا سین آں ! اساڈے گناہاں دی بخشش دی دعا وی منگ چا، بے شک اساں قصور وار ہیں (۹۷)۔
98.	قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيْ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ	اُوں اکھیا، ہا ! میں تہاڈے کیتے آپٹیں رب کنوں بخشش دی دعا منگداں، بیشک او بخشش ہار، تے پھوں رحمت والا ہے (۹۸)۔
99.	فَلَمَّا دَخَلُوا عَلٰى يُوْسُفَ اَوٰى اِلَيْهِ اَبُوْیْہُ وَقَالَ ادْخُلُوْا مِصْرَ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ اٰمِنِيْنَ	جڈاں او سارے یوسف کو لھ پہنتے، تاں اوں آپٹیں پیو ماء کوں آپٹیں کو لھ جاء ڈٹی، اَتے آکھیں جُلُو ہُن شہر چلوں، انشاء اسہ، (اُتھاں) تہاں آمن چین نال رہسو (۹۹)۔
100.	وَرَفَعَ اَبُوْیْہُ عَلٰى الْعَرْشِ وَخَرُّوْا لَہٗ سُجَّدًا وَقَالَ يٰ اَبَتِ هٰذَا تَوٰیِلُ رُّؤْیَاىِ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّيْ حَقًّا وَقَدْ اَحْسَنَ بِنِیْ اِذْ اَخْرَجَنِیْ مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِکُمْ مِّنَ الْبَدُوِّ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ تَزُوْغَ الشَّیْطٰنُ بَیْنِیْ وَبَیْنِ اِخْوَتِیْ اِنَّ رَبِّيْ لَطِیْفٌ لِّمَآ یَشَآءُ اِنَّہٗ هُوَ الْعَلِیْمُ الْحَکِیْمُ	اَتے اوں آپٹیں پیو ماء کوں تخت اُتے پہلایا، اَتے سارے یوسف دے اُگوں سجدے وچ ڈھے پئے، تاں یوسف اکھیا، ابا ستیں ایہ تعبیر ہے میڈے اوں خواب دی جہڑا میں پہلے ڈٹھا ہا، میڈے رب ایکوں سچا کر ڈیکھائے، اَتے میڈے اُتے وڈے احسان کیتینس، جڈاں جو میکوں جیل وچوں کڈھینس اَتے تہا کوں سچ بر وچوں کڈھ تے گھن آئے! ایہ سب کجھ اوندے بعد تھئے جڈاں جو شیطان نے میڈے تے میڈے بھراواں وچ فساد گھتو اُٹایا ہا، بیشک میڈا رب جو پہندے سوہٹیں تدبیر نال کر گھندے، بیشک او سب کجھ چاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۱۰۰)۔

101.	رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ	میڈے رب آ، میں میکوں حکومت دیتی ہے، اتے میکوں خواہاں دی تعبیر (انت) ڈسٹن سیکھائے، آسماناں تے زمین گوں پیدا کرن والے آ! ٹوں ای ایس دنیا وچ تے اگلے جہان وی میڈا کارساز ہیں، ٹوں میکوں مسلمان دی حیثیت وچ ماریں، اتے میکوں نیک لوکاں وچ شامل کرچا (۱۰۱)۔
102.	ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَنْكُرُونَ	(اے رسول) ایہ (قصہ) غیب دیاں خبراں وچوں ہے، جہڑیاں آساں تیں دو وحی کریندے پے ہیں، حالانکہ ٹوں اُوں ویلے موجود نہ ہاویں، چڈاں (یوسف دے بھرا) اپٹیں تجویز اتے ہک مُٹھ تھی گئے ہن، اتے او (لگ تے) تجویزاں کریندے پے ہن (۱۰۲)۔
103.	وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ	اتے ڈھیر لوک، توڑے جو ٹوں حرص وی کریں، ایمان نہیں گھن آوٹن والے (۱۰۳)۔
104.	وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ	اتے ٹوں انھاں لوکاں کٹوں (خدمت دا) کوئی اجر وی نہیں منگدا ایہ (قرآن) تاں ہس کل جہاناں کیتے نصیحت ہے (۱۰۴)۔
105.	وَكَايِن مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُتْرُونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ	اتے آسماناں تے زمین وچ کتیناں نشانیاں ہن، جنھاں اتوں ایہ لنگھ ویندن، پر انھاں کٹوں منہ چا ولیندن (۱۰۵)۔
106.	وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ	انھاں وچوں ڈھیر لوک آسے اتے ایمان نہیں گھن آندے، آلبتہ اوندے نال ڈوجھیاں کوں شریک ضرور کر گھنن (۱۰۶)۔
107.	أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	کیا او ایس گالھ کٹوں بے خوف تھی گئے، جو آسے دے عذاب جہی کوئی بلا انھاں کوں نہ آویڑھیسے یا اچاچیت (قیامت دی) گھڑی نہ آویسے، اتے انھاں کوں تاں پتہ وی نہ لگسے (۱۰۷)۔
108.	قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ	(اے رسول) اگھ ڈے جو ایہ ہے میڈا رستہ! میں بہوں کجھ سوچ سمجھ تے آسے والے پاسے ٹہاکوں سہینداں، تے میڈی پیروی کرن والے

وَمَا أَنَا مِنَ الْمُسْمِكِينَ	وی سہیندن، اُسہ دی ذات ہر گالھوں پاک ہے، اے میں شرک کرن والیاں وچوں کائے نہیں (۱۰۸)۔
109. وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَكَ الْأَخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ	اے آساں تیں کنوں پہلے وی، آبادی (وستی) دے رہن والیاں وچوں کہیں نہ کہیں جٹیں کوں رسول پٹاتے بھیجندے ریہے ہن، جنھاں دو وحی وی کریندے ہاسے، کیا ایہ لوک زمین تے تروے پھر دے کائے نہیں ریہے، جو ڈیکھ گھنڈے جو انھاں لوکاں دی عاقبت کیہو جہی تھنی جہڑے انھاں کنوں پہلے دے ہن، اے آخرت دا گھر انھاں لوکاں کیتے بہوں چنکا ہے، جہڑے پرہیزگاری کریندن، تہا کوں ول وی سمجھ نہیں آندی (۱۰۹)۔
110. حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَلُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَّشَاءُ وَلَا يُرِيدُ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ	آخر رسول لوکاں کنوں بے آس تھی گئے اے انھاں سمجھ گھدا جو او آہٹیں فتح دے بارے کوڑے تھی گئے، تاں انھاں کو لھ آساہی بند آ پھنتی، بس نجات ڈے ٲٹی آساں جیکوں چاہیا، اے ساڈا عذاب اوں قوم کنوں نہیں ٹلدا، جہڑی جو مجرماں (دی قوم) ہے (۱۱۰)۔
111. لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّلْقَوْمِ الْمُؤْمِنِينَ	آلبتہ انھاں لوکاں دے قصیاں وچ عقل سمجھ رکھن والیاں کیتے عبرت دی جاء ہے، ایہ (قرآن) کوئی ابجی گالھ نہیں، جہڑی گھر گھدی ہووے، بلکہ ایہ تاں جہڑا کجھ ایس کنوں پہلے دا ہے اوندی وی تصدیق کریندے، اے ہر شے دی ایندے وچ تفصیل ٲٹی گئی ہے اے ایہ ایمان والی قوم کیتے ہدایت تے رحمت دا باعث ہے (۱۱۱)۔

13- سورة الرعد

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان تے وڈی رحمت والا

		ہے
1.	الَّتِي تَنْزِلُ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ	الف، لام، میم، را۔ (اے رسول) یہ آسہ دی کتاب دیاں آیاتاں ہن جہڑی جو تہڈے رب دی طرفوں تیں دو نازل کیتی گئی ہے یہ بالکل حقی ہے، پر ڈھیر لوک ایندے اُتے ایمان نہیں گھن آندے (۱)۔
2.	اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَحَّرَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ	آسہ تاں اوہو ہے، جیں اسماناں کوں بغیر تھمبیاں دے اُچا کھڑا کر کھڑائے تِساں خود جیویں اُنھاں کوں ڈیکھدے وے، ول او عرش (اقتدارِ اعلیٰ دے تخت) تے قائم تے دائم ہے، اُتے اوں سمجھتے چندر کوں پابند کر رکھتے جو ہر کوئی آپٹیں مقررہ مدت دے اندر رُدار ہے، او ہر کم دی چنگی تدبیر کریندے، آپٹیاں نشانیاں کوں کھول تے بیان کریندے تاں جو تہا کوں آپٹیں رب دی ملاقات دایقین تھی وے نچے (۲)۔
3.	وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَى اللَّيْلُ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	اُتے اوہو ہے جیں زمین کوں دگھیرے، اُتے اوندے وچ پہاڑ تے دریا بٹائیں، اُتے ہر قسم دے پھلاں وچ اُنھاں دے ڈوں ڈوں جوڑے پیدا کیتے ہن، اورات (دے آندھارے) وچ ڈینہ کوں لکا چھوڑیندے، بیشک ایندے وچ غور تے فکر کرن والی قوم کیتے نشانیاں ہن (۳)۔
4.	وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَبَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزُرُوعٌ وَخَيْلٌ صُنُوءٌ وَغَيْرُ صُنُوءٍ يُسْقَى مِنْ نَّارٍ وَاحِدٍ وَنُفُصْلٌ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	اُتے زمین دے کئی کئی طرح دے طبقے ہن جہڑے ہک ہتے نال جڑے ہون اُتے انگوراں دے باغ ہن، رڑھیں والیاں زمیناں ہن، کھجیاں ہن، تھڈے والیاں تے بغیر تھڈے والیاں ! حالانکہ اُنھاں کوں ہکو پاٹیں ڈٹا ویندے اُتے کھاؤں دے سواد وچ آساں اُنھاں کوں ہک ہی اُتے فوقیت بخشی ہے بیشک ایندے وچ عقل کنوں کم گھن والیاں کیتے نشانیاں ہن (۴)۔

5.	وَإِنْ تَعَجَّبْتَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ إِذَا كُنَّا تُرَابًا أَلْنَا لِنِي خَلْقٍ جَدِيدٍ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَابْرَيْتَهُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَعْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	آتے تعجب آلی، عجب گالھ تاں انھاں لوکاں دی لیہا ہے، جو چڈاں آساں مٹی تھی ویسوں تاں کیا ضرور نویں سروں پیدا کیتے ویسوں؟ ایہے لوک ہن، جہڑے آپئیں رب دا انکار کریندے ہن آتے ایہے ای ہن جنھاں دیاں بگجیاں وچ گلاٹوے (مصیبتاں دے طوق) ہن، آتے ایہے ای لوک دوزخی ہن، آتے دوزخ وچ، ہمیشہ کیتے رہسن (۵)۔
6.	وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلَاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ	آتے میں کنوں بھلائی کنوں پہلے بُرائی منگل دی جلدی پے کریندن، حالانکہ انھاں کنوں پہلے عبرتناک مثالیں گزر چکیاں ہن، آتے تیدار رب لوکاں کیتے انھاں دیاں زیادتیاں دے باوجود بخش ڈیوں والا ہے تاہم تیدار رب عذاب ڈیوں وچ بہوں سخت ہے (۶)۔
7.	وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ	آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے، اکھیندن جو اوندے رب دی طرفوں (ایں رسول آتے) کوئی آیت کیوں نازل نہیں پئی تھیندی، (اے رسول) دراصل تُوں (عذاب کنوں) ڈراوٹ والا ہیں (اویں وی) ہر قوم کیتے کوئی نہ کوئی ہدایت کرٹ والا ضرور ہوندے (۷)۔
8.	اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحِيلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَكَ بِقَدَارٍ	اسہ جاندا کھڑے، جو کجھ کوئی ذال اپئیں پیٹ وچ گھٹی ودی ہے، آتے جہڑا کجھ پیٹ وچ سنگڑا رہندا آتے جہڑا کجھ اوندے وچ ودھدا رہندا ہے، ہر شے دا ہک اندازہ مقرر کیتا ہونے (۸)۔
9.	عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُبْتَعَالِ	اولی ہونی شے تے ظاہر شے کوں وی جاندا ہے، او ساریاں کنوں وڈا ہے اچے رتبے والا ہے (۹)۔
10.	سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَّنْ أَمَرَتِ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارٍ بِالنَّهَارِ	آتے اوندے کیتے برابر ہے جیکر ٹہاڈے وچوں کوئی گالھ لکاتے اہدے یا اچا بول تے سُنویندے آتے یا کوئی رات کوں لگ چھپ ویندے آتے ڈینہ کوں رُدا پھر دا رہندے (۱۰)۔

<p>11.</p>	<p>لَهُ مَعْقِبَاتٍ مِّن بَيْن يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ فَلَا مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِّن دُونِهِ مِّن وَّالٍ</p>	<p>ہر شخص کیتے اوندے اگوں تے اوندے پچھوں جٹ دے جٹ چوکیدار لگے ہون، جہڑے اسدے حکم دے مطابق اوندی حفاظت کریندن، بیشک اسدے کہیں قوم دی حالت کوں نہیں بد لیندا، جے توڑیں او خود آپٹیں آپ وچ تبدیلی نہ گھن آوے، اتے جڈاں اسدے کہیں قوم کوں مصیبت وچ گھٹن دا ارادہ کریندے تاں ول ٹل نہیں سگدی، اتے اوں قوم کیتے اوں کٹوں سوا کوئی پیا ٹورن والا (کار ساز) کائے نہیں (۱۱)۔</p>
<p>12.</p>	<p>هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ</p>	<p>اُوہوتاں ہے جہڑا تھاکوں بجلی دے کھٹن ڈیکھیندے جیندے نال ڈر وی لگدے تے (یئہ وی) آس امید وی پیدا تھیندی ہے، اتے اُوہو (آبی بخارات نال) لڈیے ہوئے جھڑ بھیجی رکھدے (۱۲)۔</p>
<p>13.</p>	<p>وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَنَدِهِ وَالْغَلَاغَلَىٰ مِن خَيْفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْحَالِ</p>	<p>اتے بدلاں دی گاج اوندی تعریف سمیت اوندی پاکی بیان کریندی ہے، تے فرشتے اوندی پست کٹوں اُوکوں ہر شے کٹوں پاک ڈسیندن، اتے کرکدیاں بجلیاں بھیجیندے، اتے جیکوں چہندے اوندے اتے انھاں کوں سٹ گھٹیندے، لوک تاں ہس اسدے متعلق لڑدے جھگڑدے رہندين، پر اوہوں زیادہ طاقت والا ہے (۱۳)۔</p>
<p>14.</p>	<p>لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٌ كَفَيْنَهُ إِلَى النَّارِ لِيُنْذِرَ فَاةً وَمَا هُوَ بِبَالِغِهِ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ</p>	<p>اوں کٹوں منگی ہوئی دعا اصلی تے برحق ہے، اتے اوں کٹوں سوا بناں جنھاں اگوں وی منگن او انھاں دی دعا دری قبول نہیں کر سگدے انھاں لوکاں دی مثال ایویں ہے، جیویں جو کوئی پاٹیں دو پرے کٹوں نک اڈے جو او اوندے ہتھ آونچے، حالانکہ او اوندے تئیں آپوں نہیں بچ سگدا، ایں طرح کافراں دی دعا گراہی دے سوا کجھ وی نہیں (۱۴)۔</p>
<p>15.</p>	<p>وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ</p>	<p>اتے اسدے کوں ای سجدا کریندے، جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، تے جہڑا</p>

<p>کچھ زمین وچ ہے، چاہے خوشی نال بھائیں مجبور تھی تے ! اے انھاں دے پچھانویں وی سویل کوں وی، تے شام کوں وی (سجدے کریندن) (۱۵)۔</p>	<p>وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُم بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ</p>
<p>(اے رسول) پچھ جو آسماناں تے زمین کوں بناوٹ ٹھہراوٹ والا کون ہے اکھ جو آسہ ای ہے، پچھ جو ٹساں اوکوں چھوڑتے اہجیاں کوں کیوں آپٹاں کار ساز بنا گھدے، جہڑے جو خود آپٹیں آپ کوں نہ کوئی نفع ڈیوٹ دا اختیار رکھیندن اے نہ نقصان پچاؤٹ دا، پچھ جو کیا اندھاتے سُچا کاہو جیہے ہن، کیا اندھار اتے سو جھلاہک برابر ہوندے، کیا انھاں آسہ کیتے اہجے ای شریک بنائیں جنھاں آسہ دی مخلوق وانگوں کوئی مخلوق پیدا کر گھدی ہووے، تے انھاں کوں او آسہ دی مخلوق وانگوں نظردی وی ہووے توں اکھ ڈے جو آسہ ای ہر شے پیدا کرن والا ہے اے او یک دایک ہے وڈے قہرتے غضب والا ہے (۱۶)۔</p>	<p>16. قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَنبَغِي لَكُمْ أَنْ تَدْعُوا لَهُمْ شُرَكَاءَ اللَّهِ فَتَتَّبَعُوهُمْ قُلْ مَنْ يَمْلِكُ أَنْ يَنْزِلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتَالِيكُمْ أَنْجَارٌ قُلْ مَنْ يُدْخِلُ السَّاعَةَ قُلْ لَا يَمْلِكُ ذَلِكَ إِلَّا الْقَلِيلُ مِنَ الْعَالَمِينَ قُلْ مَنْ يُدْخِلُ السَّاعَةَ قُلْ لَا يَمْلِكُ ذَلِكَ إِلَّا الْقَلِيلُ مِنَ الْعَالَمِينَ قُلْ مَنْ يُدْخِلُ السَّاعَةَ قُلْ لَا يَمْلِكُ ذَلِكَ إِلَّا الْقَلِيلُ مِنَ الْعَالَمِينَ</p>
<p>اوں آسمان کٹوں یئہ وسایا ہس آپٹیں آپٹیں حساب دے مطابق نالے وہ پے پھل آئی تاں اے جھگ چاتے ویندی چلی گئی، اے جہڑی شے گہٹیاں کیتے یا کوئی ہی شے بناوٹ کیتے، بھا اے پگھریندی ہے، اوندے اے وی اوں وانگوں جھگ تھی آندی ہے، ایں طرح آسہ حق (سچ) تے باطل (کوڑ) دیاں مثالیں ڈیندے ہس جھگ جہی نکلی شے ہٹا گھدی ویندی ہے اے پائیں جہڑا انسان کوں فائدہ پچھندے او زمین تے رہ ویندے، ایں طرح آسہ (سمجھاوٹ کیتے) مثالیں بیان کریندے (۱۷)۔</p>	<p>17. أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُه كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ</p>
<p>انھاں لوکاں کیتے جنھاں آپٹیں رب دی گالھ من گھدی، بھلائی ای بھلائی ہے اے جنھاں اوندی گالھ نہ منی تاں بیشک زمین وچ جہڑا کچھ</p>	<p>18. لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْهُسْنَىٰ وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَّا</p>

<p>ہے جیکر سارے داسارا انہاں کو لھ آونجے، بلکہ لیہو جتی پیا وی مل ونجے، تاں وی انہاں کیتے (آسہ دی پکڑ دا) بدلہ نہیں تھی سگدا، انہاں لوکاں کیتے سختی نال حساب گھڑا ویسے، آتے انہاں دا اٹکاٹاں دوزخ ہے آتے او رہن کیتے پھوں گندی جاء ہے (۱۸)۔</p>	<p>فِي الْأَرْضِ جَبِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَاقَتَدُوا بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ</p>	
<p>بھلا جہڑا شخص چاندے جو جو کجھ تیڈے رب دی طرفوں تیں دو نازل کیتا گئے او بالکل سچ ہے، بھلا او اوں شخص وانگوں تھی سگدے جہڑا (ایں حقیقت کٹوں) آندھا ہووے؟ بیشک عقل سمجھ والے لوک ای نصیحت حاصل کریندن (۱۹)۔</p>	<p>۱۹. أَكُنْ يَعْلَمُ أَكُنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ</p>	
<p>ایہے (نیک) لوک آسہ نال کیتے ہوئے قول قرار گوں پورا کریندن آتے اوکوں نہیں ٹریندے (۲۰)۔</p>	<p>۲۰. الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْثَاقَ</p>	
<p>آتے ایہ لوک سکوت (رابطیاں) کوں ملائی رکھن جیندے کیتے آسہ ملائی رکھن دا حکم دیتا ہوئے، آتے آپئیں رب کٹوں ڈردے رہنن، آتے گندے عذاب کٹوں گندے تھڑکدے رہنن (۲۱)۔</p>	<p>۲۱. وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ</p>	
<p>آتے جہڑے لوک (مصیبت ویلے) آسہ دی خوشنودی حاصل کرن دی خاطر صبر اختیار کریندن، آتے نماز گوں قائم رکھن آتے خرچ کریندن جہڑا کجھ آساں انہاں گوں رزق دے طور تے لکاتے ڈیندے ہن یا ساریاں دے سامئیں ڈیندے ہن، آتے نیکی نال بدی گوں دفع کریندے ہن، ایہے او لوک ہن جنہاں کیتے آخرت دا سوہٹاں گھر ہے (۲۲)۔</p>	<p>۲۲. وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَعُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ</p>	
<p>اتھاں ہمیشہ کیتے (خوشیاں دے) باغ ہن جنہاں وچ او وڑ ویسن، آتے جہڑے کوئی نیک ہو سن انہاں دے پیو ڈاڈیاں وچوں، انہاں دیاں ذالیں (ٹہریاں) وچوں، تے انہاں دی اولاد (دھیاں پتراں)</p>	<p>۲۳. جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ</p>	

باب	وچوں او وی اڈائیں ویسن، اُتے فرشتے (اُنھاں کیتے) ہر دروازے کٹوں داخل آتھیں (۲۳)۔
24.	سَلَامٌ عَلَیْكُمْ بِمَا صَدَقْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ (اُکھیں جو) سلامتی ہے تہاڈے اُتے کیوں جو تھساں (ہر مصیبت اُتے) صبر کیتی رکھیا ہا، بس (ایندے بدلے وچ) آخرت دا گھرتاں ہوں چٹکا ہے (۲۴)۔
25.	وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ اُتے جہڑے لوک آسہ دے نال دے قول اقرار کوں پکا کرتے وی ٹروڑ ڈیندن، اُتے آسہ جہڑی (سکوت) کوں جوڑی رکھن دا حکم دینا ہوئے اُوکوں وی قائم نہیں رکھندے، اُتے زمین اُتے فساد مچائی رکھن، ایہے لوک ہن جنھاں کیتے لعنت ہے، اُتے اُنھاں کیتے گندہ ٹکاٹاں ہے (۲۵)۔
26.	اللَّهُ يُبْسِطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ آسہ جیندے کیتے چہندے رزق کھلا کر ڈیندے، بھانویں قدر دے مطابق ڈیندے، اُتے او دنیاوی زندگی وچ ای خوش وڈے ہن، حالانکہ دنیاوی زندگی آخرت دے مقابلے وچ تھوڑے جیہے فائدے دے سوا کچھ وی کائے نہیں (۲۶)۔
27.	وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ اُتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، او اہدن جو آسہ دی طرفوں ایندے اُتے کوئی نشانی کیوں نہیں نازل تھئی، (اے رسول) اُکھ ڈے جو بیشک آسہ جیکوں چہندے گمراہ کر ڈیندے اُتے جہڑا اُوں دو رجوع کرے اُوکوں آپٹاں سدھا راہ دیکھیندے (۲۷)۔
28.	الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ایہجے لوک ایمان گھن آئین اُتے اُنھاں دے دل وی آسہ دے ذکر نال اطمینان حاصل کر گھنن پتر ہووے جو آسہ دے ذکر نال دلاں کوں اطمینان ضرور حاصل تھیندے (۲۸)۔
29.	الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى

لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ	نصیب ہیں، اُتے انہاں کیتے چٹنگی جاء ہے وَل وَنَجَّی کیتے (۲۹)۔
30. كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لَّتَتَلَوْا عَلَيْهِمُ الذِّكْرَ أَوْ حِينًا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٍ	(اے رسول) ایں طرح آساں تیکوں یک ایجی اُمت وچ بھیجا ہے، جیں کئوں پہلے کئی اُمّتاں گزر چکئیں، تاں جو تُوں انہاں کُوں او (کلام پڑھ) سٹاویں، جہڑا جو آساں تیں دو وحی کیتا ہے، جڈاں جو انہاں آپئیں اُتے والے پھوں مہربان دا انکار کیتا ہوئے آکھ ڈے جو او ہوتاں ہے میڈا رب، اُوں کئوں سوا پیا کوئی معبود کائے نہیں، میں اوندے اُتے توکل کیتا ہوئے، اُتے اُوں دو ای رجوع کرینداں (۳۰)۔
31. وَلَوْ أَنَّ قَوْمًا نَّاسِطًا بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قَطَّعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلَّمَ بِهِ الْمَوْئِيَّ بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَنبَأِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّى يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْوَعْدَ	اُتے کیا تھی ویندا جیکر کوئی پیا قرآن ہوندا، جیندے اثر نال پہاڑ ٹرٹ پے ویندے، یا اوندے نال زمین ٹوٹے ٹوٹے تھی ویندی، یا اوندی وجہ کئوں مُردے ہولٹ پے ویندے (ایہ کہڑی گالھ ہے) بلکہ سارے معاملات تاں اُس دے ہتھ وچ ہن، کیا انہاں لوکاں کُوں جہڑے ایمان گھن آئن ایں گالھوں تَسْلَا کائے نہیں تھیا، جو جیکر اُس چہندا تاں ساریاں انساناں کُوں ہدایت ڈے ڈیندا، اَلبتہ جنہاں کُفر اختیار کیتے انہاں اُتے تاں ہمیشہ انہاں دے کر توتاں دے سببوں کوئی نہ کوئی مصیبت آندی رہسی، یا انہاں دے گھراں دے کولھوں کولھوں لہندی رہسی، ایہ توڑیں جو اُس دا وعدہ آویسے بیشک اُس وعدہ خلافی نہیں کریندا (۳۱)۔
32. وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُمُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ	(اے رسول) تیڈے کئوں پہلے وی رسولاں نال کھلاں کیتیاں گیاں ہن، میں انہاں لوکاں کُوں مہلت ڈتی رکھی، جنہاں انکار کیتا ہونیا ہا، وَل میں انہاں کُوں پکڑ گھدا، (ہس ڈیکھ گھن) میڈی سزا کیہو جہی ہئی (۳۲)۔
33. أَفَمَن هُوَ قَاتِلٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا	کیا جیں ہر جی اُتے، جہڑا کجھ او کماندے آپئیں پوری نظر رکھی ہوئی ہے

<p>كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلُوبَهُمْ أَفَرَأَيْتُ تَنْبُوذَهُ بِيَدِ الْيَعْلَمِ فِي الْأَرْضِ أَمْ بِظَاهِرٍ مِّنَ الْقَوْلِ بَلْ زَيْنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَصَدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَن يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ</p>	<p>او کافی کائے نہیں، جو انہاں اُسے دے شریک وی بٹا گھدن، ٹوں آکھ ذری انہاں دے ناں تاں ڈساؤ ! کیا ٹساں اوکوں ابھی گالھ دی خبر ڈیندے وے، جہڑی جو او آہٹیں زمین اُتے چاٹدا وی کائے نہیں ! یا ایہ محض ایویں آکھ ڈیندو، حقیقت تاں ایہ ہے جو کافراں کوں انہاں دی مکاری سوہٹیں نظر آندی ہے، ایس طرح انہاں کوں سدھے راہ کنوں روک ڈٹا گئے، اُتے اُسے جیکوں گمراہ کر ڈیوے، ہس اوندے کیتے کوئی رہنما کائے نہیں (۳۳)۔</p>
<p>34. لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابٌ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ</p>	<p>اِجے لوکاں کیتے ایس دُنیاوی زندگی وِچ وی عذاب ہے اُتے آخرت کوں تاں ہُوں سخت عذاب ہووے، اُتے انہاں کوں اُسے (دی پکڑ) کنوں بچاؤن والا کوئی ہے وی کائے نہ (۳۴)۔</p>
<p>35. مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكْلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ</p>	<p>مَتقی لوکاں نال جہڑے بہشت دا وعدہ کیتا گئے، اوندی کیفیت اے ہے جو اوندے تلے نہراں و ہندیاں پئین، انہاں دا کھاؤن پیوٹن ہمیشہ کیتے رہسی، اُتے اوندی چھاں وی ! ایہ انجام ہے انہاں لوکاں دا جنہاں نے پرہیزگاری کیتی رکھی ہے، پر انکار کرن والیاں دا انجام دوزخ دی بھا ہے (۳۵)۔</p>
<p>36. وَالَّذِينَ آمَنَّا هُمْ الْكِتَابُ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَن يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أَمَرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَآبُ</p>	<p>اُتے جنہاں لوکاں کوں آساں پہلے کتاب پتی ہوئی ہئی او خوش تھیندے اوندے نال جہڑا کجھ تیں دو نازل کیتے، پر جماعتاں و چوہں بعضے اِجے وی ہن جہڑے (قرآن دے) بعض حصیاں کنوں انکار کریندن (اے رسول) آکھ ڈے، دراصل میکوں حکم ڈٹا گئے جو میں اُسے دی عبادت کراں، اُتے اوندے کوئی شریک نہ بٹاواں، میں تاں اوں دو سڈینداں اُتے میکوں اوں دو ول و نچٹیں (۳۶)۔</p>
<p>37. وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا وَعَرَبِيًّا وَلَكِنَّ</p>	<p>اُتے ایس طرح آساں ایکوں عربی وِچ فرمان دے طور تے نازل کیتا</p>

	<p>اتَّبَعْتُ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ</p>	<p>ہے (اے رسول) جیکر تیں انہاں دیاں خواہشاں دی پیروی کیتی، او وی ایس گالھ دے بعد جو تیڈے کوھ حقیقت دا علم وی آگئے، تاں ول آسہ دے سامئیں نہ کوئی تیڈا یا رندگار ہو سے، تے نہ تیکوں (اوندی پکڑ کئوں) کوئی بچاؤن والا ہے (۳۷)۔</p>
38.	<p>وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ</p>	<p>آتے یقیناً تیں کئوں پہلے وی آساں رسول بھیجے ہن آتے انہاں گوں ذالیں تے اولاد وی ڀٹی ہئی، پر کہیں رسول کیتے ایہ ممکن نہ ہا، جو آسہ دے حکم دے بغیر کوئی آیت وی (نشانی دے طور تے) آڀیکھیندا، ہر دور (زمانے) کیتے ہک کتاب (بطور ضابطہ حیات) اتاری گئی ہے (۳۸)۔</p>
39.	<p>يَسْأَلُونَ اللَّهَ مَا يُشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعْدَهُ أَلَمْ يُنَزِّلِ الْكِتَابَ</p>	<p>آسہ مٹا ہٹا چھوڑیندے جیکوں نہیں چہندا، آتے جیکوں چہندے قائم رکھیندے آتے اوندے کوھ او کتاب ہے جہڑی ساریاں الہامی کتاباں دی ناء ہے (۳۹)۔</p>
40.	<p>وَإِن مَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَتَوَقَّيَنَّكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ</p>	<p>آتے جیکر آساں تیکوں (تیڈی حیاتی وچ) کوئی ایجے عذاب دا کجھ حصہ ڀیکھاؤں، جیندا انہاں آتے نازل کرن دا وعدہ کیتا ہوئے یا تیکوں وفات ڏے ڏیوں، بہر حال تیڈے آتے تاں آساڏے حکم گوں ٹھیک طرح پچا ڏیون ہے ول آساڏا کم حساب گھنن ہے (۴۰)۔</p>
41.	<p>أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَكْفِيكُمْ لَعْنَتَهُ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ</p>	<p>کیا انہاں نہیں ڏٹھا، جو آساں زمین آتے ودھدے آندے ہن، اوندے پاسیاں گوں سوڑا کریندے آندے ہن، آتے آسہ ای حکم ڏیندے، کوئی اوندے حکم گوں کنڈ پچھوں نہیں سٹ سگدا، آتے او جلدی حساب گھنن والا ہے (۴۱)۔</p>
42.	<p>وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَبِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ</p>	<p>آتے تحقیق انہاں لوکاں کئوں پہلے والیاں وی مکر کیتا ہا، پر ساری دی ساری اصل چال تاں آسہ والی ہے، او چاندا کھڑے جہڑا کجھ ہرجی</p>

نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ	(نفس) کریندا کماندا دے، کفار کوں تاں بہوں جلدی پتہ لگ ویسے، جو عاقبت دا چنگا گھر کیندے کیتے ہے (۴۲)۔
43. وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَكُنَّا مُرْسَلًا قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ	آتے جنہاں کفر اختیار کیتے او اہدن جو (آے رسول) توں آسہ دا بھیجا ہونیا کائے نہیں اکھ ڈے میکوں میڈے تے شہاڈے درمیان گواہ دے طور تے کافی ہن آسہ وی تے او شخص وی، جیندے کولہ ایں الہامی کتاب دا (پورا پورا) علم ہے (۴۳)۔

14- سورۃ ابراہیم

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے
1.	الرَّكْتَابِ أَتُزَنُّاكَ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَبِيدِ	آلف، لام، را: (آے رسول) ایہ او کتاب ہے، جہڑی تیدے آتے نازل کیتی ہے، تاں جو توں لوکاں کوں اندھاریاں وچوں سو جھلے والے پاسے کڈھ آویں، یعنی خود انہاں دے رب دی توفیق نال اوندے راہ دو! او تاں وڈا زور آرتے ساریاں تعریفاں دا مالک ہے (۱)۔
2.	اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ	آسہ او ہے جیندے کیتے ہے جو کجھ آسماناں وچ ہے آتے جو کجھ زمین وچ ہے، آتے کافراں کیتے ہک سخت عذاب دی وجہ کنوں وڈی ہلاکت تے تباہی ہے (۲)۔
3.	الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ	ایہ تاں دنیاوی زندگی کوں آخرت کنوں زیادہ پیارا رکھیندن آتے آسہ دے راہ کنوں روکیندن، آتے ایں راہ وچ ڈنگ پھنگ گھٹن چہندن، ایسے (بندے) گمراہی وچ پڑے توڑیں پُچ گبن (۳)۔
4.	وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ	آتے آساں کوئی ایجا رسول نہیں بھیجا، جیندی بولی اوں قوم والی نہ

	<p>قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>ہو وے، تاں جو انہاں کوں چنگی طرح ڈسا سمجھا سکے اوویں تاں اسے گمراہ کریندے جیکوں چہندے، آتے ہدایت ڈیندے جیکوں چہندے، آتے اوہوں طاقت والا تے وڈی دانائی والا ہے (۴)۔</p>
5.	<p>وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الطُّلُبَاتِ إِلَى التُّورِ وَذَكَرَهُمْ بِآيَامِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ</p>	<p>آتے تحقیق آساں موسیٰ کوں آپٹیاں نشانیاں ڈے تے بھیجیا، جو آپٹیں قوم کوں (کفر دے) اندھاریاں وچوں کڈھ تے (ایمان دے) سو جھلے دو گھن آ، آتے انہاں کوں اسے دے (عبرت ڈیو اوٹ والے) ڈیہاں کوں یاد ڈیو، بیشک انہاں وچ ہر صابر تے شکر گزار بندے کیتے نشانیاں ہن (۵)۔</p>
6.	<p>وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكَ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ</p>	<p>آتے (یاد کرو) چڈاں موسیٰ آپٹیں قوم کوں آکھیا، جو آپٹیں کولھ آیاں ہوئیاں نعمتاں کوں یاد کرو، چڈاں جو اوں ٹہاکوں فرعون دی قوم کٹوں نجات ڈیوائی، او لوک ٹہاکوں وڈے عذاب ڈیندے ہن، آتے ٹہاڈے پتراں کوں گوہ چھوڑیندے ہن، آتے ٹہاڈیاں ذالیں کوں جیندا چھوڑ ڈیندے ہن، آتے ایندے وچ ٹہاڈے رب دی طرفوں وڈی آزمائش ہئی (۶)۔</p>
7.	<p>وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ</p>	<p>آتے (یاد کرو) چڈاں ٹہاڈے رب ٹہاکوں چتایا جو جیکر ٹساں شکر کریسو، تاں میں ٹہاکوں بیا وی ڈھیر کجھ ڈیساں، آتے جیکر ٹساں کفر (کفرانِ نعمت) اختیار کیتا، تاں بیشک میڈا عذاب بہوں سخت ہے (۷)۔</p>
8.	<p>وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَسِيدٌ</p>	<p>آتے موسیٰ آکھ ڈتا، جو جیکر کفر اختیار کیتا ٹساں ساریاں زمین تے رہن والیاں سمیت، تاں ول اسے بیشک بے نیاز تے سب تعریفاں دا مالک ہے (۸)۔</p>
9.	<p>أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ</p>	<p>کیا ٹہاکوں انہاں لوکاں دی خبر کائے نہیں پھنتی، جہڑے ٹساں کٹوں پہلے تھی گزرن، یعنی نوح دی قوم، عاد دی قوم، ثمود دی قوم، آتے</p>

<p>لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَقْوَاهِمُ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ</p>	<p>جہڑے انھاں کنوں بعد وچ آئِن (انھاں دی) انھاں ساریاں دا علم اَسہ کنوں سوا کہیں ہے کولھ کائے نہیں، انھاں کولھ انھاں دے رسول آئے ہن روشن (پکیاں) دلیلاں گھن تے ! ہَس انھاں آپئیں ہتھ انھاں دے مُنہ تے چار کھے، تے اکھیونے جو جہڑا کجھ تہاڈے کولھ بھیجا گئے اَساں اوکوں نِسے مَیندے، اَتے اَساں بیشک اوندے وچ وڈا شک کریندے ہیں، جہڑی شے دو اَساکوں سڈیندے وے (۹)۔</p>
<p>قَالَتْ رُسُلُهُمْ أِنِّي إِلَهُ شَكٍّ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنَّ أَنتُمُ الْآبِسَةُ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصَدُّونَا عَبَاكَا نَعْبُدُ آبَاءَنَا فَأَنُوتَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ</p>	<p>10. انھاں دے رسولاں آکھیا، کیا اسماناں تے زین دے پیدا کرٹ والے اَسہ دے اُتے وی شک کریندو، اوتاں تہاکوں ایں واسطے سڈیندے جو تہاڈے بعضے گناہ بخش ڈیوے، اَتے مُقرر شدہ مدت کیتے تہاکوں مُہلت وی ڈیوے، اُنھاں آکھیا جو تہاں وی تاں اَساں وانگوں بنی بشر ہیوے، پیا کجھ نہوے چہندے سوائے ایندے جو اَساکوں انھاں کنوں ہٹک گھنوں جنھاں دی بندگی اَساڈے پیو ڈاڈے کریندے رہن، اچھا بھلا اَساڈے کولھ کوئی پکی دلیل گھن آؤ (۱۰)۔</p>
<p>قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ تَحْنُ الْآبِسَةُ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ</p>	<p>11. انھاں دے رسولاں آکھیا جو اَساں تاں کجھ نِسے واقعی تہاں جیہے بنی بشر ہیں، پر اَسہ آپئیاں بندیاں وچوں جیکوں چہندے اوندے اُتے (نبوت دا) احسان کریندے، پیا ایہ جو اَساڈے اختیار وچ کائے نہیں جو تہاڈے کولھ کوئی پکی دلیل گھن آؤں، سوائے ایندے جو اَسہ ایندی اجازت ڈیوے، اَتے مومن کون تاں اَسہ اُتے ای توکل کرناں چاہیدا ہے (۱۱)۔</p>
<p>وَمَا لَنَا أَلَّا تَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ</p>	<p>12. اَساڈے کیتے ہی کوئی راہ کائے نہیں سوائے ایندے جو اَسہ اُتے توکل کروں، اَتے تحقیق اُوں اَساکوں اَساڈے دین دیاں سدھیاں راہیں ڈکھائیں اَتے اَساں صبر کیتی رکھیسوں انھاں اذیتاں اُتے جہڑیاں تہاں</p>

13.	وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ	اے انہاں لوکاں تے، جنہاں کفر اختیار کیتا ہویا ہا آپنیاں رسولاں کوں اکھیا جو آساں تہا کوں آپنیں ملک وچوں کڈھ چھوڑیسوں، یا و ت آساڈے دین (طور طریقے) دو ول آو، ہس انہاں (رسولاں) دو وحی بھیجی گئی جو آساں ظلم کرن والیاں کوں برباد کر چھوڑیسوں (۱۳)۔
14.	وَلَنُسَبِّحَنَّكُمُ الْأَرْضُ مِّنْ بَعْدِهِمْ ذَٰلِكَ لِبَنِي خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ	اے انہاں دے بعد آساں تہا کوں ایں ملک وچ ولا وسا چھوڑیسوں ! ایہ اوندے کیتے ہے جہڑا (قیامت دے ڈیندے) میڈے سامٹیں آکھڑن کئوں ڈردے اے میڈے عذاب کئوں خوف کھاندے (۱۴)۔
15.	وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ	اے انہاں رسولاں آپنیں فتح منگی ہئی، ہس نافرمانی تے فساد کرن والا ہر کوئی نامراد ای رہا (۱۵)۔
16.	مِّنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ صَدِيدٍ	ایندے بعد آگوں دوزخ ہے، اے (اتھاں) او پائیں پلایا ویسے جہڑا رت پوں وانگلوں ہو سے (۱۶)۔
17.	يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ النَّبْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِبَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ	او اوندے وچوں گھٹ تاں بھریسی، پر سنگھ کئوں تلے نہ لہا سبکسی، اے موت ہر پاسوں آئی کھڑی ہو سی، پر او مر نہ سبکسی، اے اوندے بعد اوندے کیتے ہوں سخت عذاب ہو سی (۱۷)۔
18.	مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ شَيْءٍ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ	جنہاں لوکاں آپنیں رب دا انکار کرڈتے، انہاں دے عملاں دی مثال ہک ابھی سوا وانگلوں ہے، جیکوں اندھاری دے ڈیندے ہوں تنگھی ہوا اڈا گھن ونجے، ایں طرح انہاں جہڑا کجھ کتے ذری وی اوندافاندہ نہ چا سبکسن، ایہا تاں ہوں وڈی گراہی ہے (۱۸)۔
19.	أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ	کیا تہاں نہیں ڈٹھا، جو آسہ آسماناں تے زمین کوں وڈی تدبیر نال پیدا کیتے، جیکر آسہ چاہے، تاں او تہا کوں پرے کر چھوڑے، تے کوئی نویں

	وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ	مخلوق گھن آوے (۱۹)۔
20.	وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بَعِيزٌ	آتے ایہ کم آسہ کیتے کوئی اوکھاوی کائے نہیں (۲۰)۔
21.	وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا كُفْرًا تَبَعًا فَهَلْ أَنتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهْدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُ عَنَّا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ	جہڑاں او سارے آسہ دے روبرو آکھڑسن، تاں بیٹیں (کمزور عقل والے) فخر وڈائی کرن والیاں کوں آکھسن، بیشک آساں تاں تہاڈے تابع ریہے ہاسے کیا آسا کوں آسہ دے عذاب کنوں کجھ بچاوی سبکیوے، او آکھسن، جیکر آسہ آسا کوں ہدایت ڈتی ہوندی، تاں تہا کوں وی ہدایت کریندے ہس آساڈے کیتے ہکو جتی ہے، توڑے جو روؤں پٹوں یا آساں صبر چا کروں، آساڈے کیتے بھج و نچ ڈی کوئی جاء کائے نہیں (۲۱)۔
22.	وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَا أَنْفُسُكُمْ مَا آتَاكُمْ بِبُصْرٍ خَيْرٌ وَمَا آتَاكُمْ بِبُصْرٍ خَيْرٍ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	جہڑے ویلے حساب کتاب تھی ویسے، تاں شیطان آکھیسے بیشک آسہ تہاڈے نال جہڑا وعدہ کیتا ہا، او سچا وعدہ ہا، آتے میں جہڑا وعدہ تہاڈے نال کیتا ہم، اوندی خلاف ورزی کیتی ہم، پر تہاڈے آتے میڈا کوئی زور نہ ہا، سوائے ایندے جو میں تہا کوں آپ دو سٹیہم، تے تہاں میڈی دعوت من گھڑی، ایں گالھوں (ہن) تہاں میکوں ملامت نہ کرو، بلکہ آپہیں آپ کوں لعنت ملامت کرو نہ میں تہاڈی فریاد سٹ سبکیاں، آتے نہ تہاں میڈی فریاد سٹ سبکیو، میں بیشک ایں گالھ دا ذمے دار کائے نہیں، جو آج کنوں پہلے تہاں میکوں آسہ دا شریک کیوں بٹا گھدا ہا، بیشک ظالم لوکاں کیتے ہوں دردناک عذاب ہے (۲۲)۔
23.	وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ	آتے انھاں کوں جہڑے ایمان گھن آئے آتے نیک عمل کیتے بہشتی باغاں وچ داخل کیتا ویسے، جنھاں دے تلے نہراں و ہندیاں و گھدیاں پیماں ہوسن، او آسہ دے حکم نال انھاں وچ ہمیش رہسن، اتھاں انھاں نال سلام دعا، سلام آکھ تے کیتی ویسی (۲۳)۔

24.	أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَبِشَّةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ	کیا تھیں نہیں ڈٹھا، جو اسے کلمہ طیبہ کوں کیں طرح ہک پاک درخت نال مثال ڈتی ہے، جیندی چڑھ (زمین وچ) تکرری لگی کھڑی ہووے تے اوندیاں لغراں (شاخاں) آسماناں توڑیں ویندیاں پیاں ہوون (۲۴)۔
25.	تُؤْتِي أَكْثَرَهَا كُلِّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	جہڑا آپئیں رب دے حکم نال ہر ویلے پھل ڈیوے آتے اسے ایہ مثالان ایں واسطے ڈیندے جو لوک نصیحت پکڑن (۲۵)۔
26.	وَمَثَلُ كَبِشَةٍ خَيْبَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ	آتے خبیث کلمہ دی مثال خبیث وٹ و انگوں ہے جیکوں زمین کٹوں پٹ سٹیا ویندے، آتے او اصلوں تکڑا نہیں ہوندا (۲۶)۔
27.	يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ	جہڑے لوک ایمان گھن آتے انھیں کوں دنیاوی زندگی وچ وی تے آخرت کوں وی اوں پکے کلمہ (دی برکت) نال تکڑا کیتی رکھدے، آتے اسے ظالماں کوں گمراہ کر چھوڑیندے بلکہ اسے اوویں کر چھوڑیندے جیویں چہندے (۲۷)۔
28.	أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا وَأَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ	کیا نہیں دیکھوے ڈٹھا، ظالم لوکاں کوں، جنھیں اسے دی نعمت کوں کفر نال بدل چھوڑے، آتے آپئیں قوم کوں ہلاکت (تباہی) دے گھر وچ سٹ گھتیے (۲۸)۔
29.	جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ	(اہج گھر) دوزخ ہے، جیندے وچ سڑدے بھجڑے رہسن، آتے او وچ رہن کیتے ہوں گندی جاء ہے (۲۹)۔
30.	وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَسْتَعْتَبُونَ فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ	آتے انھیں لوکاں اسے دے برابر دے شریک بٹا گھدے، تاں جو انھیں لوکاں کوں انھیں دے راہ کٹوں بد راہ کرن، (آے رسول) اکھ ڈے اچھا مڑے کر گھنوں، آخر وچ تھیں (دوزخ دی) بھا وچ و نچئیں (۳۰)۔
31.	قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا	(آے رسول) میڈے آتے ایمان گھن آوٹ والے ہاںھیاں کوں اکھ

32.	اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الشَّجَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ	ڈے، جو نماز گوں قائم کیتی رکھو، اُتے جہڑا کجھ آساں اُنھاں گوں ڈتے، اوندے وچوں لکاتے وی، تے لوکاں دے سامئیں وی (اَسہ دی راہ تے) خرچ کیتی رکھو، ایں کٹوں پہلے پہلے جو اوڈینہ آونجے چڈاں جو نہ کوئی لین دین تھی سبکسی، اُتے نہ یاری باشی کم آسبکسی (۳۱)۔
33.	وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ	اَسہ اوہوں تاں ہے، جیں آسماناں تے زمین گوں پیدا کیتے، اُتے آسمان کٹوں بینہ و سائے جیندے نال شہاڈے کھاؤں پیوٹں کیتے ہر طرح دے میوے پیدا کیتن، اُتے پیڑی اُتے شہاڈے اختیار ڈتے جہڑی جو اوندے حکم نال چلدی ٹھلدی رہوے، اُتے نہراں گوں وی شہاڈے اختیار وچ کر ڈتے (۳۲)۔
34.	وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَقَلُومٌ كَفَّارٌ	اُتے شہاڈے اُون ہر شے وچوں ڈتے، جہڑی تساں منگی ہے، اُتے جیکر اَسہ دیاں نعمتاں گٹن لگوتیاں نہ گٹن سبکسو، ایندے وچ شک نہیں جو انسان وڈا بے انصاف تے ناشکر ہے (۳۴)۔
35.	وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَيْدَ آمِنًا وَاجْعَلْنِي وَمَنْ عِبَدْتُ الْأَصْنَامَ	اُتے (یاد کر، او ویلا) چڈاں ابراہیم دُعا کیتی، جو اے میڈے رب آ ! ایں شہر (مکہ) گوں لوکاں کیتے آمن دی جاء بٹا، اُتے میکوں تے میڈی اولاد گوں ایں گالھ کٹوں بچائی رکھ جو بتاں دی پوجا کروں (۳۵)۔
36.	رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلَلْنِي كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	اُتے میڈے رب آ ! انھاں (بتاں) تاں بہوں سارے انساناں گوں گمراہ کیتے، ہس جیں میڈا اکھیا سنیا، او میڈا ہے، جیں میڈی نافرمانی کیتی، تاں و ت توں بہوں بخشش ہارتے بہوں مہربان ہیں (۳۶)۔
37.	رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ	اے میڈے رب آ ! میں بیشک آپٹیں اولاد وچوں کجھ لوک (مکے

<p>دے) اُس میدان وچ آو سائے، جتھاں کوئی رٹھ رنگڑ نہیں تھیندی بَس تِڈا عزتتاں تے حُرمتاں والا گھر نال ضرور ہے، اے آساڈے رَب آ، ایہ (اِس وجہ کئوں ہے) جو اتھاں نماز قائم رکھ سگہوں، بَس لوکاں دے دِلاں کُوں اِہجا نرم کرڈے، جو او انھاں نال دِل لائی رکھن تے انھاں کُوں میویاں پھلاں وچوں رِزق ڈتی رکھ، تاں جو تِڈا شکر ادا کیتی رکھن (۳۷)۔</p>	<p>ذِي رُزْمٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تُهَوِّى إِلَيْهِمْ وَارْتُفَعِهِمْ مِّنَ الشَّجَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ</p>
<p>اے آساڈے رَب آ! تُو چنگی طرح چاٹدیں، جہڑا کجھ آساں لکیندے ہیں اُتے جہڑا کجھ ظاہر کریندے ہیں، اُتے کوئی شے اُسہ کئوں لگی ہوئی کائے نہیں، زین وچوں ہووے تے بھاویں آسمان وچوں (۳۸)۔</p>	<p>38. رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ</p>
<p>ساریاں تعریفاں اُسہ کیتے ہن، جیں میکوں پچھلے پھرے (ہڈھیے وچ) اِسْمٰعِیل تے اِسحاق جیہے پتر ڈتن، بیشک میڈا رَب دُعا سُنُّ والا ہے (۳۹)۔</p>	<p>39. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ</p>
<p>اے میڈے رَب آ میکوں نماز پڑھن دی توفیق ڈتی رکھ، اُتے میڈی اولاد کُوں وی، اے میڈے رَب آ تُوں میڈی ایہ دُعا قبول چاکر (۴۰)۔</p>	<p>40. رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِن ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ</p>
<p>اے آساڈے رَب آ! اُس ڈپنہ جڈاں جو حساب کتاب تھیوٹیں، میکوں تے میڈے پیو ماء کُوں تے سارے مومنناں کُوں بخش ڈیویں (۴۱)۔</p>	<p>41. رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ</p>
<p>اُتے (اے رسول) ایہ خیال نہ کر، جو جہڑا کجھ ظالم لوک کریندے وَدَن، اُسہ اُس کئوں بے خبر ہے، بیشک او انھاں کُوں اُس ڈپنہ توڑیں مُہلت ڈیندا آندے، جڈاں جو (دہشت کئوں) بندیاں دیاں آکھیں کھلیاں دیاں کھلیاں و دیاں ہو سِن (۴۲)۔</p>	<p>42. وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ</p>

43.	مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْبَدَتْهُمْ هَوَاءٌ	لوک اپنیں سر اٹاں کرتے بھجے دے دے ہو سن، انھاں دیاں دیداں انھاں دو نہ بھوں سہکسن، آتے انھاں دے دل (ڈر کٹوں) بد حواس تھئے دے ہو سن (۴۳)۔
44.	وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ	آتے (اے رسول) لوکاں کوں اُوں ڈپنہ کٹوں ڈرا، چڑاں جو انھاں کوں عذاب آپکڑیے آتے جہڑے لوک ظلم کریندن، اکھین جو آے آساڈے رَبِّ آسا کوں تھوڑی جہی مدت کیتے ہی مہلت چاڈے، تاں جو آساں تیڈے آکھے تے ٹرپوؤں آتے تیڈے رسولاں دی پیروی کر گھنوں، (جواب یلسی) کیا تاساں ایں کٹوں پہلے قسماں نہ چیندے ہاوے جو آسا کوں تاں کوئی زوال نہ آسی (۴۴)۔
45.	وَسَكَنتُمْ فِي مَسْكِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْآمُثَالَ	آتے تاساں انھاں لوکاں دیاں وستیاں وچ رہندے ہاوے جہڑے ظلم کریندے ہن آتے تہاڈے آتے ظاہر تھی چکیا ہا جو آساں انھاں نال کجاکم (سلوک) کیتا ہا، آتے تہاڈے سمجھاؤں کیتے مثالاں بیان کیتیاں گیاں ہن (۴۵)۔
46.	وَقَدْ مَكَرُوا مَكَرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكَرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكَرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ	آتے انھاں وڈیاں وڈیاں چالاں چل ڈٹھن، آتے انھاں دیاں چالاں (داجواب) اُسہ کو لھ ہے، آتے انھاں دیاں چالاں اہجیاں (غضب دیاں) جہڑیاں جو پہاڑاں کوں ہلا ڈیوٹن والیاں ہن (۴۶)۔
47.	فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفًا وَعْدًا رُّسُلَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ	پر (اے رسول) ایہ خیال نہ کرناں جو اُسہ آپنیں اُوں وعدے دی خلاف ورزی کر چھوڑیسی جہڑا جو آپنیں رسولاں نال کیتا ہوئے، بیشک اُسہ بے حد طاقتور تے سخت انتقام گھن والا ہے (۴۷)۔
48.	يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ	(ڈراؤ) اُوں ڈپنہ کٹوں چڑاں ایہ زمین کہیں ہی زمین نال وٹا گھدی ویسی، آتے آسمان وی (بدل ڈتے ویسن) آتے سارے لوک اُسہ دے سامنیں اکھڑے تھینسن، جہڑا جو ہک داہک ہے تے سخت قہرتے

		غضب والا ہے (۴۸)۔
49.	وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ	آتے اُس ڈپٹہ گنہگار اُس کوں ڈیکھسیں جو زنجیراں نال بدھے ہوئے ہوسن (۴۹)۔
50.	سَمَاءٍ عَلَيْهِمْ مِّن قَطِرٍ اِن تَغْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارُ	انھاں دے چولے شولے گندھک تے تار کول دے ہوسن، آتے انھاں دے مونھاں کوں بھا ویڑھیا ہوسی (۵۰)۔
51.	لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ اِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ	(اُس ڈپٹہ) آسہ ہر جی کوں جہڑا کجھ اُس کمتا ہوسے اوند ابدلہ ڈیسے، بیشک آسہ کوں حساب گھنڈیں کوئی دیر نہیں لگدی (۵۱)۔
52.	هَذَا بَلَاءٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوْا بِهِ وَلِيَعْلَمُوْا اَنَّمَا هُوَ اِلٰهُ وَاحِدٌ وَلِيُنذَرَ كَثَرٌ اُولُو الْاَلْبَابِ	ایہ (قرآن) سارے لوکاں کیتے سنیہا ہے، تاں جو او ایں کنوں ڈرن سمجھن، آتے جاں گھن جو حقیقت وچ اوہو ہک داہک معبود ہے، آتے ایہ جو عقل والے لوک نصیحت حاصل کرن (۵۲)۔

15- سورة الحجر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا جو ہوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	الرَّتِّلَكَ اَیَاتُ الْکِتَابِ وَقُرْ اَن مُّبِیِّنٍ	آلف، لام، را، ایہ آیاتاں ہن ہک خاص کتاب دیاں، صاف صاف بیان کرن والے قرآن دیاں (۱)۔

2.	رُبَّ بَايُودٍ الدِّينَ كَفَرُوا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ	کافر لوک ول ول ایہ خواہش کریں، جو کئی چنگا ہوندا، جو آساں وی مسلمان ہوندے (۲)۔
3.	ذَرَهُمْ يَأْكُلُوا وَيَسْتَتَعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَغْلِبُونَ	انہاں کوں کھا چھوڑ دے، کھاپی گھنٹن آتے مزے کر گھنٹن، اصل وچ اوکوڑیاں امیدیاں وچ رُھے وِڈن، ہوں جلدی انہاں کوں سارا پتہ لگ ویسے (۳)۔
4.	وَمَا أَهْلُكُنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ	آتے آساں کوئی وستی ایویں تباہ تے برباد نہیں کیتی، البتہ اوندے کیتے پہلے کنوں یک وقت لکھیا وُچ چکيا ہوندے (۴)۔
5.	مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ	کوئی اُمت نہ آپئیں اجل کنوں پہلے تباہ کیتی ویندی ہے، اتے نہ اوکوں دُھل پُتی ویندی ہے (۵)۔
6.	وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ	آتے (کافر) اکھیندن وُوے جئے آں! (توڑے جو) تیڈے اتے نصیحت (والی کتاب) لکھی ہے پرتوں تاں پاگل ہیں (۶)۔
7.	لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	بھلا کیوں نہیں گھن آندا، فرشتیاں کوں آساڈے کوہ، جیکر توں سچے لوکاں وچوں ہئیں تاں (۷)۔
8.	مَا نُنَزِّلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ	آساں فرشتیاں کوں ایویں نِسے لہیندے، کہیں حقیقی وجہ نال لہائے ویندن (لہ آون تاں ول) کوئی مہلت نہیں پُتی ویندی (۸)۔
9.	إِنَّا نَحْنُ نُزِّلُ الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ	بیشک ایہ ذکر (قرآن) آساں لہایا ہے، اتے آساں ایہ ایندی حفاظت کیتی رکھوں (۹)۔
10.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِعْرِ الْأَوَّلِينَ	آتے تحقیق آساں تیں کنوں پہلے والیاں اُمتاں وچ وی رسول بھیجے ہن (۱۰)۔
11.	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ	پر انہاں کوہ کوئی ایجا رسول نہ آیا ہا، جیندے نال او مذاقاں نہ کرن ہا (۱۱)۔
12.	كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ	ایں طرح آساں گنہگار لوکاں دے دِلین وچ ایجی گالھ گھت ڈیندے

		ہیں (۱۲)۔
13.	لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ	پر او کڈاہیں اوندے اُتے ایمان نہیں گھن آندے اُتے پہلے والے لوکاں دا دستور وی لیہو رہے (۱۳)۔
14.	وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ	اُتے جیکر انھاں اُتے آسمان دا کوئی دروازہ کھول ڈیندے، اُتے ایں دو چڑھن وی پے ویندے (۱۴)۔
15.	لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ	تاں وی لیہو کجھ اکھیندے، جو آساڈیاں اکھیں مُندر ڈیتیاں مگنیں، بلکہ آساڈی قوم اُتے جادو کر ڈتا گئے (۱۵)۔
16.	وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ	تحقیق آساں ای آسماناں وچ بُرج (قلعے) بٹائے ہوئے اُتے ڈیکھن والیاں کیتے انھاں کوں سوہناں بٹا چھوڑے (۱۶)۔
17.	وَحَفِظْنَاَهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ	اُتے انھاں کوں ہر مردود شیطان کُنوں محفوظ کر گھدے (۱۷)۔
18.	إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُّبِينٌ	ایہ بتی گالھ ہے، جو کوئی لک چھپ تے اُتھوں کجھ سُن تے (بھج آوے) تاں وی پک بکھدا ہونیا اُنکارہ اوندے پچھوں پے ویندے (۱۸)۔
19.	وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْرُودٍ	اُتے آساں زمین کوں دگھیر چھوڑے اُتے ایندے اُتے پہاڑ کھڑے کر ڈتے، اُتے ایندے وچوں پوری ضرورت دی ہر شے جمائی ہے (۱۹)۔
20.	وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَّسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ	اُتے آساں ایندے وچوں ٹھاڈے کیتے اُتے جنھاں دی روزی ٹھاڈے ہتھ کائے نہیں، انھاں کیتے کھاؤں پیوؤں دیاں شتیں جمائیں (۲۰)۔
21.	وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا أَعَدْنَا خِزَانَتَهُ وَمَا نُزِّلُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ	اُتے کوئی شے ابھی کائے نہیں جیندے خزانے آساڈے کو لھ نہ ہوون، اُتے انھاں کوں پک بگٹی منجی مقدار وچ لہندے رہندے ہیں (۲۱)۔
22.	وَأَرْسَلْنَا الرِّيَّاحَ لَوَاحِقَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ	اُتے آساں (آبی بخارات نال) لڈتیاں ہونیاں ہوائیں گھولیندے ہیں، ول آساں آسماناں کُنوں پیندے سیندے ہیں، اُتے ایندے وچوں

بَخَازِينَ	پلیندے ہیں، پَرٹساں اتی سارے پاٹیں کُوں کٹھا کرتے نہیں رُکھ سَگدے (۲۲)۔
23. وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُيِّتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ	اَٹے اَساں اِی حیاتی ڈیندے ہیں اَٹے اَساں اِی مَریندے ہیں، اَٹے اَساں تہاڈے وارث ہیں (۲۳)۔
24. وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ	اَٹے تحقیق اَساں انہاں کُوں جائدے سَمجھدے ہیں جہڑے تَساں کُوں پہلے گزر گئیں اَٹے تحقیق اَساں جائدے ہیں پچھوں آؤں والیاں کُوں وی (۲۴)۔
25. وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ بِخُسْرِهِمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ	اَٹے بیشک اِیہ تِیڈا رَب اِی ہے، جہڑا انہاں ساریاں کُوں کٹھا کرے، بیشک اوہوں دانا تے چنگی طرح جاٹ والا ہے (۲۵)۔
26. وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَبٍ مَّسْنُونٍ	اَٹے تحقیق اَساں اِنسان کُوں سَڑیے ہوئے گارے (گَس) دی سَنگی کھڑکیں مٹی کُوں پیدا کیے (۲۶)۔
27. وَالْجَاثِ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّوْمِ	اَٹے اِیں کُوں پہلے اَساں جِٹاں کُوں تیز سیک والی بھا وچوں پیدا کیے (۲۷)۔
28. وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَبٍ مَّسْنُونٍ	اَٹے (یاد کر) جِڈاں تِیڈے رَب فرشتیاں کُوں آکھیا جو میں سَڑے ہوئے گارے (گَس) دی سَنگی کھڑکیں مٹی وچوں اِنسان کُوں پیدا کرٹ لگیا ہاں (۲۸)۔
29. فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ	بَس جِڈاں میں اُوکوں بٹا سنوار گھٹاں اَٹے آپٹیں رُوح کُوں اوندے وچ پُھوکا مار چھوڑاں تاں اوندے اُگوں سجدے وچ ڈھے پوواں (۲۹)۔
30. فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ	بَس فرشتے تاں سارے دے سارے سجدے وچ ڈھے پئے (۳۰)۔
31. إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ	سِوائے اِبلیس دے! اُوں سجدہ کرٹ والیاں نال رَلٹ کُوں انکار کر ڈتا (۳۱)۔

32.	قَالَ يٰٓاِبْلَیْسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُوْنَ مَعَ السَّٰجِدِیْنَ	(اَسَہ) اُکھیا، اِبلِیس آ، تیکوں کیا تھی گئے جو تُوں سجدہ کرٹ والیاں نال نہیں رِلیا (۳۲)۔
33.	قَالَ لَمْ اُکُنْ لِّاَسْجُدْ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَبٍّ مَّسْنُونٍ	اُوں اُکھیا، میں اِجاکائے نہیں، جو بشر کوں سجدہ کراں جیکوں تیں سڑے ہوئے گارے والی سکی کرکٹیں مٹی وچوں پیدا کیتے (۳۳)۔
34.	قَالَ فَاخْرِجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَچِیْمٌ	اَسَہ اُکھیا، تاں وَل اِٹھوں نکل وُج، تُوں تاں اَصْلُوں مَرَدُو دثابت تھینیں (۳۴)۔
35.	وَإِنَّ عَلَیْكَ اللَّعْنَةَ اِلٰی یَوْمِ الدِّیْنِ	اَتے بیشک تیڈے اَتے قیامت دے ڈینہ توڑیں لعنت و سدی رہسی (۳۵)۔
36.	قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِیْ اِلٰی یَوْمِ یُعْثُوْنَ	اُوں اُکھیا، میڈے رَب آ! وَل میکوں مُہلت چاڈے اُوں ڈینہ توڑیں جڈاں سارے لوک (مرٹ دے بعد) زنده کیتے ویسن (۳۶)۔
37.	قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِیْنَ	(اَسَہ) اُکھیا چلو تیکوں مُہلت والیاں وچوں بٹا گھدا ویندے (۳۷)۔
38.	اِلٰی یَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ	اُوں ڈینہ توڑیں جیندے ویلے دا (اَساکوں) پتہ ہے (۳۸)۔
39.	قَالَ رَبِّ بِمَا اَعُوْذُنِیْ اَلَّا زَیْنٌ لَّهُمْ فِی الْاَرْضِ وَلَا اَعُوْیْنُهُمْ اُجْبَعِیْنَ	اُوں اُکھیا، میڈے رَب آ، جیں طرح تیں میکوں سِدھے راہ کٹوں ہٹا گھدے، میں وی انھاں لوکاں کیتے زین اُتے (گناہاں کوں) سوہٹیں لڑتاں والا بٹاتے ڈیکھیں اُتے انھاں ساریاں کوں سِدھے راہ کٹوں ہٹا گھنساں (۳۹)۔
40.	اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِیْنَ	سوائے انھاں بندیاں دے جہڑے خاص تیڈے بٹے ہوئیں (۴۰)۔
41.	قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلٰی مُسْتَقِیْمٍ	اَسَہ اُکھیا، انھائیں والا راہ تاں ہے سِدھا میں توڑیں پُچن دا (۴۱)۔
42.	اِنَّ عِبَادِیْ لَیْسَ لَكَ عَلَیْهِمْ سُلْطٰنٌ اِلَّا مَنْ اَتَّبَعَكَ مِنَ الْغٰوِیْنَ	بیشک میڈے بندے ہن انھاں اُتے تیڈا کوئی وَس نہ چلے سوائے انھاں دے جہڑے بد راہ تھی تے تیڈے پچھوں لگ پوسن (۴۲)۔
43.	وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اُجْبَعِیْنَ	اَتے بیشک انھاں ساریاں کیتے دوزخ ہے جیندا انھاں نال وعدہ ہے

		(۴۳)۔
44.	لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَّقْسُومٌ	اوندے ست دروازے ہن، ہر دروازہ (انھاں دے گناہاں دے مطابق) انھاں کیتے آنج وںڈیا ہوئے (۴۴)۔
45.	إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	بیشک پرہیزگار لوک باغاں وچ تے پشیمیاں (دے کنارے) اُتے رہسن (۴۵)۔
46.	ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمَنِينَ	آکھیا ویسے جو انھاں وچ وڑجھلو، سلامتی نال تے آمن چین نال (۴۶)۔
47.	وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ	اُتے انھاں دے دلیں وچ جہڑا کھوٹ کینہ ہو سے کڈھ ڈتا ویسے، بس بھراہن تے ہک پئے دے آمٹیں سامٹیں عزتتاں والے تختاں اُتے بیٹھے ہو سن (۴۷)۔
48.	لَا يَسْتُحِبُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرِجِينَ	نہ انھاں کوں اُتھاں کہیں قسم دا تھکیرا ہو سی، اُتے نہ او اُتھوں کڈھے ویسن (۴۸)۔
49.	يٰۤاَيُّهَا عِبَادِيَ اَنِّي اَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ	(اے رسول) میڈیاں بندیاں کوں دس دے بیشک میں بہوں بخشش بار تے ہمیش کیتے مہربان باں (۴۹)۔
50.	وَاَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيمُ	اُتے بیشک میڈا عذاب وی ہک وڈا دردناک عذاب ہے (۵۰)۔
51.	وَنَبِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ	اُتے انھاں کوں ابراہیم دے مہماناں دا حال وی سنا ڈے (۵۱)۔
52.	اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ	جہڑاں جو او ابراہیم دے کوہ آئے، انھاں آکھیا، شالا سلامتی رہوی ! اوں آکھیا، پر میکوں تاں تاساں کُنوں ڈرپیا لگدے (۵۲)۔
53.	قَالُوا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ	انھاں آکھیا ڈر نہ پیا، بیشک آساں تیکوں ہک ایجے پتردی خوشخبری ڈیندوں جہڑا وڈا دانا ہو سی (۵۳)۔
54.	قَالَ اَبَشِّرْهُنَّ عَلٰى اَنْ مَّسِّنِيَ الْكِبَرُ فَمِمَّ تُبَشِّرُوْنَ	اُوں آکھیا، تاساں ہن میکوں خوشخبری سناؤں آئے وے، جہڑاں جو میکوں ہڈھیا ولھیٹ گئے، بس ہن کہیں خوشخبری ڈیندو (۵۴)۔

55.	قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَانِطِينَ	انہاں اکھیا، آساں تیکوں واقعی سچّی خوشخبری سُنّندے پے ہیں تُوں بے آس لوکاں وچوں نہ پیا تھی (۵۵)۔
56.	قَالَ وَمَن يَقْنَطُ مِن رَّحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ	اُوں اکھیا بھلا کہہ! شخص آپئیں رَبّ دی رحمت کئوں بے آس تھیندے، البتہ گمراہ لوکاں دی گالھ ہئی ہے (۵۶)۔
57.	قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ	اُوں پچھیا جو آسہ دے بھیجے ہوئے فرشتو! تُوں کتھ کیتے بھیجے گئے وے؟ (۵۷)۔
58.	قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ	اُنہاں دُسیا جو آسا کوں گنہگار اں دی قوم دو بھیجا گئے (۵۸)۔
59.	إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَنَجِّيهِمُ أَجْمَعِينَ	سوائے لوط دے لوکاں دے، بیشک آساں انہاں ساریاں کوں بچا گھنسوں (۵۹)۔
60.	إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ	پر سوائے اوندی زال دے کیوں جو آساں اوندی مقدار لیہو جیہا بٹائے جو او پچھوں رہ وئج و الیاں نال رل ویسی (۶۰)۔
61.	فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطِ الْمُرْسَلُونَ	ول جہڑے ویلے (آسہ دے) بھیجے ہوئے فرشتے لوط دے بندیاں کو لھ گئے (۶۱)۔
62.	قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنكَرُونَ	تاں اُوں اکھیا، سچّی گالھ ہے تُوں اوپرے لوک لگدے وے (۶۲)۔
63.	قَالُوا بَلْ جِنَّاتِكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَسْتَمْتُونَ	اُنہاں اکھیا، آساں اِتھاں اُوں حقیقت کوں گھن تے آتے ہیں، جیندے وچ شک کریندے ہن (۶۳)۔
64.	وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ	کیوں جو آساں تہڈے کو لھ بالکل سچّی تھی وئج والی شے گھن آتے ہیں ایندے وچ کوئی شک نہ کر، آساں بالکل سچّی پے اکھیندے ہیں (۶۴)۔
65.	فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَمِعْ مِنْكَ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُوْمَرُونَ	رات ڈھلّ دے بعد تُوں آپئیاں کوں گھن تے نکل وئج، اتے خود اُنہاں کوں پچھوں ہکلی وئج، اتے تہاڈے وچوں کوئی وی (کھڑتے) پچھوں دو نہ پکھے بلکہ اُتھوں وگئے چلا ہے جڈے دا تہا کوں حکم دتا گئے

		(۶۵)۔
66.	وَقَصَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْمَرَأَةَ دَابِرَ هَوْلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ	آتے آساں اوگوں ایہ فیصلہ سنا ڈتا، جو بیشک سویر تھیون نال انھاس دی جڑھ پٹ چھوڑی ویسی (۶۶)۔
67.	وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ	(اتنی دیروچ) شہر دے لوک (پاگلاں وانگیں، بدنیتی دیاں) خوشیاں منیندے ستیں آتھن (۶۷)۔
68.	قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ	لوط اکھیا، بیشک ایہ میڈے مہمان ہن ہس تساں میکوں (انھاس اگوں) ذلیل نہ کرو (۶۸)۔
69.	وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ	آتے آسہ کٹوں ڈرو، آتے میکوں انھاس کٹوں شرمساروی نہ کرو (۶۹)۔
70.	قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالِبِينَ	انھاس اکھیا، کیا آساں تیکوں سارے جہان دے لوکاں دی طرفداری کرٹ کٹوں منع نہ کیتا ہونیا با (۷۰)۔
71.	قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ	(لوط) اکھیا، میڈیاں دھیاں حاضر ہن کوئی شادی کرٹیں ہے، تاں انھاس نال کر گھنؤ (۷۱)۔
72.	لَعَبْرُكُ إِنَّهُمْ لَغِي سَكْرَتِهِمْ يَعْبَهُونَ	(اے رسول) تیڈی حیاتی دی قسم ! او لوک آپٹیں بد مستی وچ آندھے تھن وڈے ہن (۷۲)۔
73.	فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ	ہس انھاس گوں سمجھ دے نکلدیں ہک سخت کڑکاٹ آن پکڑیا (۷۳)۔
74.	فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمَا سَافِلَهًا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حَبَارَةً مِّن سَجِيلٍ	ہس آساں انھاس دی وستی گوں تلے آتے کر چھوڑیا، آتے آساں انھاس آتے گھنکری مٹی دے پتھر یلے روڑے و سا چھوڑیے (۷۴)۔
75.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّبِينَ	یقیناً ایندے وچ عقل سمجھ والیاں کیتے نشانیاں ہن (۷۵)۔
76.	وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ	آتے بیشک او وستی ہک عام شاہراہ آتے وقع ہے (۷۶)۔
77.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ	بہر حال ایندے وچ مؤمن لوکاں کیتے نشانی ہے (۷۷)۔

78.	وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ	آتے بیشک ایکہ (شہر) والے لوک وی وڈے ظالم ہن (۷۸)۔
79.	فَاتَّقِنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمْ لَبِئْسَ مُمْبِينِينَ	آساں اُنھاں کنوں وی انتقام گھدا، آتے بیشک ایہ ڈوہیں وستیاں عام کھلی شاہراہ آتے وقع ہن (۷۹)۔
80.	وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسِلِينَ	آتے یقیناً، حجر دے رہن والیاں آساڈے بھیجے ہوئے پیغمبراں کوں گوراکھیا (۸۰)۔
81.	وَآتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ	آتے آساں اُنھاں کو لھ اپٹیاں نشانیاں بھیجیاں، پر اُنھاں لوکاں اُنھاں کنوں وی منہ پھیری رکھیا (۸۱)۔
82.	وَكَانُوا يُنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ	آتے پہاڑاں کوں گھر گھرتے گھر بنندے رہے ہن تاں جو کہیں پکڑ وچ نہ آسگن (۸۲)۔
83.	فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ	بس اُنھاں کوں وی سویرے سویرے ہک سخت کڑکاٹ آن پکڑیا (۸۳)۔
84.	فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	بس اُنھاں دے کہیں کم نہ آسگیا جہڑا کجھ اُنھاں کمٹا ہونیا ہا (۸۴)۔
85.	وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَبِيلَ	آتے آساں آسماناں تے زمین کوں، تے جہڑا کجھ اُنھاں وچ ہے ہر شے کوں ہک حقیقت دے طور تے بٹایا ہونیا ہے، آتے بیشک (قیامت دی) گھڑی تاں ضرور آوٹ والی ہے بس اُنھاں لوکاں کوں سوہٹیں طریقے نال ٹالی رکھو (۸۵)۔
86.	إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ	بیشک تہڈا رب ای سب کجھ پیدا کرن والا تے چنگی طرح چاٹن والا ہے (۸۶)۔
87.	وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِ وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ	آتے آساں تیکوں (آے رسول) ست ایجیاں آیاتاں ڈٹن جہڑیاں (نماز وچ) ول پڑھیاں ویندن، آتے وڈیاں شانناں والا قرآن ڈٹے (۸۷)۔
88.	لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَاهِ	آتے اگھ چاتے وی نہ ڈیکھ اوں مال متال کوں، جہڑا آساں اُنھاں

وَجُودِیَاں مُخْتَلَف جَمَاعَتَاں کُوں ڈُتے، اُتے نہ انہاں دے حال اُتے مُونجھا تھی، اُتے مومنناں دی خاطر داری تے انہاں نال نرمائی کیتی رکھ (۸۸)۔	أَزْوَاجاً مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ	
اُتے اکھ ڈے جو یں وَج وَجَا تے تہا کوں ڈراؤن (تنبیہ کرن) والا ہاں (۸۹)۔	۸۹. وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ	
(ایہ تنبیہ اُوں طرح دی ہے (جیں طرح آساں انہاں اُتے نازل کیتی ہئی، جنہاں (آپٹیں مرضی نال) کجھ مَن نہ مَن تے اوند اوند ارا کر چھوڑیا (۹۰)۔	۹۰. كَمَا أَنزَلْنَا عَلَى الْمُتَقَسِّمِينَ	
اُتے ایہے لوک ہن جنہاں آپٹیاں منشاء دے مطابق قرآن دے حصے بخرے کر ڈتے ہن (۹۱)۔	۹۱. الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ	
تیڈے رَب دی قسم ! جو آساں انہاں ساریاں کٹوں ضرور پچھ گھنسون (۹۲)۔	۹۲. فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ	
اُنہاں کماں دے متعلق جہڑے او کریندے رِیہے ہن (۹۳)۔	۹۳. عَمَّا كَانُوا يَعْبَلُونَ	
بَس چنگی طرح سٹا ڈے جہڑا حکم تیکوں ڈتا گئے اُتے مُشرکاں دی پرواہ ای نہ کیتی کر (۹۴)۔	۹۴. فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ	
بیشک آساں تیڈے کیتے کافی ہن، انہاں لوکاں دی خبر گھن کیتے جہڑے تیڈے اُتے کھلاں کریندن (۹۵)۔	۹۵. إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ	
ایہ لوک تاں آسہ دے نال پئے معبود جوڑی رکھن، بس آجھو انہاں کوں (آپٹیں انجام دا) پتہ لگ ویسے (۹۶)۔	۹۶. الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ	
اُتے تحقیق آساں جائدے ہن، جو بیشک تیڈا دل انہاں گالھیں تے مُونجھا تھیندے جہڑیاں ایہ کریندے رہندن (۹۷)۔	۹۷. وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ	
بَس آپٹیں رَب دی تعریف نال اوندی تسبیح پڑھی رکھ، اُتے سجدہ کرن (۹۸)۔	۹۸. فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ	

السَّاجِدِينَ	والیاں نال رلیا رہ (۹۸)۔
99. وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ	آتے (اوس آخری) گھڑی میں رب دی فرمانبرداری کیتی رکھ جیندا آؤں یقینی ہے (۹۹)۔

16- سورة النحل

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے
1.	أَنَّىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ	اے دا حکم (عذاب) آیا سو آیا، ہس اوندی اہل نہ کرو، او (اے) تاں انھاں کنوں پاک تے بالا ہے، جنھاں کوں ایہ اوند اشریک ہیندن (۱)۔
2.	يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ	او فرشتیاں دے ذریعے آپنیں حکم نال روح کوں، آپنیاں بندیاں وچوں، جیکوں چہندے اوندے کو لھ بھیج ڈیندے تاں جو او انھاں کوں چتا ڈیوے جو بیشک میں کنوں سو اپیا کوئی عبادت دے لائق کائے نھیں ہس میں کنوں ای ڈردے رہو (۲)۔
3.	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ	ہوں تاں آسماناں کوں تے زمین کوں وڈی دانائی نال بٹا جوڑتے پیدا کیتے، او تاں ہوں اچا ہے اوس شرک کنوں جہڑا ایہ لوک کریندے وَدَن (۳)۔
4.	خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ	ہوں ای انسان کوں ہک نطفے وچوں پیدا کیتے، تہا ہوں او کھلے طور تے جھیڑے گھٹن والا ہن گئے (۴)۔
5.	وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ	آتے دھانڈیاں دھوریں کوں وی ہوں پیدا کیتے، انھاں وچ تہا ڈے کیتے پاؤں ہنڈاؤں دی شے ہے، اتے ہن فاندے ہن، اتے انھاں وچوں کھاندے پندے وی ہیوے (۵)۔

6.	وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ تَسْمَحُونَ	آتے ٹھاڈے کیے انہاں نال اوس ویلے رونق تے عزت وی ہے جہڑے ویلے انہاں کوس چراتے گھدی آندے ہوندے وے، آتے جہڑے ویلے چراونٹ کیے ہکل ویندے ہیوے (۶)۔
7.	وَتَحِيلُ أَنْفَالَكُمْ إِلَىٰ بَدَلٍ لَّمْ تَكُونُوا بِالْغِيَةِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَوُوفٌ رَّحِيمٌ	اوٹھاڈا بار، چاتے شہر گھن ویندن، جتھاں ٹساں آپٹیں آپ کوس تکلیف ڈتیں بغیر نھیوے پچ سگدے، بیشک ٹھاڈا رب ہوں نرمی والا تے ڈھیر رحم والا ہے (۷)۔
8.	وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ	آتے گھوڑے خچر گڈاں ہن، تاں جوٹساں انہاں آتے چڑھو، آتے او ٹھاڈی عزت تے شان ودھیندن، آتے او اہجیاں شنیں وی پیدا کریندے جہڑیاں ٹساں نھیوے چاندے (۸)۔
9.	وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْעِينَ	آتے سدھا راہ اللہ والا ہے، بعض ڈنگے گراہی والے راہ وی ہن، آتے جیکر او چہندا تاں ٹساں ساریاں کوس ہدایت چاڈیندا (۹)۔
10.	هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسَيِّبُونَ	اُو ہوتاں ہے، جہڑا آسمان کنوں ٹھاڈے کیے پیئہ وسیندے جیکوں ٹساں خود وی پیندے وے، تے اوندے نال وں ہوٹے وی جمین، جتھاں کوس ٹھاڈے ڈھاندے ڈھور چردے کھاندے ہن (۱۰)۔
11.	يُنَبِّتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	اوندے نال ٹھاڈے کیے پیدا تھیندن رڑھیں (فصلاں) زیتون، پنڈوں تے انگور، تے ہر طرح دے پھل، بیشک ایندے وچ نشانی ہے، سوچن تے فکر کرن والی قوم کیے (۱۱)۔
12.	وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	آتے اوس رات تے ڈینہ کوس آتے سمجھ تے چندر کوس آتے تاریاں کوس، آپٹیں حکم نال ٹھاڈے کم وچ لایا ہونے، بیشک انہاں وچ نشانیاں ہن، عقل سمجھ رکھن والی قوم کیے (۱۲)۔
13.	وَمَا ذَرَأْتُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ	آتے ٹھاڈے کیے مختلف رنگاں والیاں شنیں زمین تے کھنڈا رکھن، بیشک انہاں وچ نشانی ہے نصیحت پکڑن والی قوم کیے (۱۳)۔

14.	وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْبًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	آتے اوہو ہے جس سمندر کوں تہاڈے اختیار وچ ڈٹا ہوئے تاں جو ٹساں اوندے وچوں تازہ بتازہ گوشت کھاؤ، آتے اوندے وچوں (سوہنپ دیاں) او شئیں کڈھو جنھاں کوں ٹساں پسندے وے، آتے (اے رسول) توں ڈیکھدیں جو پیڑیاں سمندر کوں چیرتے ٹھلیدیاں ہن، تاں جو ٹساں اوندافضل حاصل کرو، آتے ٹساں شکر گزار بندے بن وَنَجُو (۱۴)۔
15.	وَالْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارٌ أَوْ سُبُلٌ لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ	آتے اوس تاں زمین آتے پہاڑ قابو کر کھڑائیں، تاں جو (زمین) تہاڈے بار نال کہیں پاسے ہل نہ وُجے، آتے دریاتے (قدرتی) راہ بٹاڈتیں تاں جو ٹساں سِدھے راہ تے ٹر سگھو (۱۵)۔
16.	وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ	آتے (راہیں آتے) نشانیاں ہن آتے تارے ہن تاں جو او سِدھے راہ لگیے چلتیں (۱۶)۔
17.	أَكُنْ يَخْلُقُ كُنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ	بھلا کیا جہڑا مخلوقات پیدا کریندے اوندے برابر ہے، جہڑا کوئی شے پیدا کرومی نہیں سگدا، ول ٹساں عقل دی گالھ کیوں نہیں کریندے (۱۷)۔
18.	وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ	یہاں یہ جو جیکر ٹساں اسے دیاں نعمتاں کوں گپٹن چاہو، تاں پوریاں گپٹ وی نہ سگھو! بیشک اسے بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۸)۔
19.	وَاللَّهُ يُعَلِّمُ مَا تُشِئُونَ وَمَا تَعْلَمُونَ	آتے اسے جاندا کھڑے جہڑا کچھ ٹساں لکیندے وے آتے جہڑا کچھ ظاہر کریندے وے (۱۹)۔
20.	وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئاً وَهُمْ يُخْلَقُونَ	آتے جہڑے لوک اسے کوں چھوڑتے انھاں کوں دُعائیں منگدن جہڑے کہیں شے کوں پیدا وی نہیں کر سگدے، بلکہ او تاں خود گھڑے بٹائے ویندن (۲۰)۔
21.	أَمْ أَمَاتُ غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ	او مُردے ہن، نہ کہ زندہ، آتے انھاں کوں یہ وی پتہ کائے نہیں، جو او

کُذِّبُوا (قُبراً وِجُوه) وَلَا أُطْهَأَ وَيَسِين (۲۱)۔	يُعْثُونَ	
تھا ہذا معبود ہک دایک ہے، بس جہڑے لوک قیامت اُتے ایمان نہیں رکھندے، اُنھاں دے تاں دل وی انکاری ہوندن، اُتے او مغریے وڈے ہوندن (۲۲)۔	إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُستَكْبِرُونَ	22.
بیشک اُسے تاں سب کچھ چاٹا کھڑے، چاہے او کچھ لک تے کریندن تے بھائیں ظاہر تھی تے کریندن، بیشک اُسے مغریج و نچل و الیاں گوں پسند نہیں کریندا (۲۳)۔	لَا جُزْمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْتَأْذَنُ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ	23.
اُتے جڈاں اُنھاں کٹوں پچھیا ویندے جو تھاپڈے رب کیا شے نازل کیتی ہے تاں اکھیندن ایہ (نازل تھیاں ہوئیاں شنیں) تاں پہلے وقتاں دے قصے کہائیاں ہن (۲۴)۔	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أُنْزِلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	24.
ایں گالھوں تاں قیامت والے ڈینے آپناں بارپورے دا پورا چاٹرسن، اُتے کچھ اُنھاں دا، وی جنھاں گوں ایہ بے علمی دی وجہ کٹوں گمراہ کریندے رہن، سُن گھنؤ، ایہ ہوں سخت بار ہے، جہڑا آپٹیں ذمے پے لیندن (۲۵)۔	لِيَحْبِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ الْأَسَاءَ مَا يَزِيدُونَ	25.
تحقیق اُنھاں کٹوں پہلے دے لوک وی ایویں مکاریاں کریندے ہن، تاں اُسے (دے حکم) اُنھاں دیاں عمارتاں دیاں بنیاداں گوں آپکڑیا اُتے چھتاں اُنھاں دے سراں تے آڈٹھیاں اُتے اُنھاں اُتے عذاب ابھی جاء کٹوں آیا، جتھوں دا اُنھاں گوں وہم خیال ای نہ ہا (۲۶)۔	قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَى اللَّهَ بُنْيَانُهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	26.
ول او اُنھاں گوں قیامت دے ڈینے وی ذلیل تے خوار کریسی، اُتے اکھسی جو میڈے او شریک کتھاں ہیوے، جنھاں دے متعلق تئساں (مومنناں نال) جھیڑے گھتی رکھدے ہاوے، جنھاں گوں علم ہو سی او اکھسن بیشک کافراں کیتے آج وڈی خواری تے بد بختی ہے (۲۷)۔	ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِبُهُمْ وَيَقُولُ أَيُّ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ	27.

28.	<p>الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>ایہ او لوک ہن، جہڑے آپٹیں آپ اتے ظلم کریندے وڈے ہو سِن، فرشتے انھاں دیاں رُوحاں قبض کرن لگسِن، تاں فرمانبرداری کرن تے آ ویسِن جو آساں تاں کوئی بُرا کم نہ کرن والے ہاسے (فرشتے اکھسِن) تحقیق اُسے تاں چاندا کھڑے جہڑا کجھ ٹساں کریندے وڈے ہاوے (۲۸)۔</p>
29.	<p>فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْئَسَ مَثْوًى التَّكْبَرِينَ</p>	<p>بَس دوزخ دے دروازاں وچوں لنگھ و نچو، ٹساں ہمیشہ اوندے وچ رہسو، فخر کرن والیاں دا بہوں گندا ٹکاٹاں ہے (۲۹)۔</p>
30.	<p>وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ</p>	<p>آتے چڑاں پرہیزگاراں کئوں پچھیا ویسی، جو تہاڈے رَب دی طرفوں کیا نازل تھئے، او اکھسِن، چنڳائی ! بس جہڑے لوک چنڳے کم کریندِن انھاں کیتے ایں دُنیا وچ وی بھلائی ہے، آتے آخرت والا گھرو وی بہوں چنڳا ہے، آتے پرہیزگاراں داتاں پیا وی چنڳا گھر ہے (۳۰)۔</p>
31.	<p>جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ</p>	<p>انھاں واسطے ہمیشہ کیتے باغ ہن، جنھاں وچ او داخل تھیسِن انھاں تِلے نہراں و ہنڈیاں و گدیاں پیاں ہو سِن، انھاں وچ او سب کجھ ہوسے جہڑا کجھ ایہ جہسِن، بس ایں طرح دا بدلہ ڈیندے اُسے پرہیزگاراں کوں (۳۱)۔</p>
32.	<p>الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ</p>	<p>ایسے لوک ہن جو چڑاں انھاں دیاں جاناں فرشتے کڈھیندِن تاں (کفر وغیرہ کنوں) پاک صاف ہوندِن، او انھاں کوں السلام علیکم دے بعد اکھسِن جو بہشت وچ لنگھ جُلُو ایہ اوند ابدلہ ہے جہڑا کجھ ٹساں کریندے رِیہے وے (۳۲)۔</p>
33.	<p>هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَنَّهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا</p>	<p>کیا (ایہ کافر) ایں گالھ دی انتظار وچ ہن، جو انھاں کوہ فرشتے آون یا تیڈے رَب دا حکم (فیصلہ) پُچ و نچے، ایسے گالھیں انھاں لوکاں وی کیتیاں ہن، جہڑے انھاں کئوں پہلے تھی گزرن، ول ایہ جو اُسے انھاں</p>

اُنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	اُتے کوئی ظلم نہیں کیتا، بلکہ او خود آپٹیں آپ اُتے ظلم کریندے ہن (۳۳)۔
34. فَاصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ	ہس اُنھاں کوں جہڑا او کریندے ہن اوندے بدلے خرابیاں خواریاں بلیاں، اُتے اُنھاں کوں اوس شے آئے وَلَهِیْٹُ گھڑا، جیندیاں او مذاقاں کریندے ہن (۳۴)۔
35. وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَّحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمٌ مِّنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبَقِيَ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ	اُتے جنھاں لوکاں شرک اختیار کیتے، او اہدن جو جیکر اُسہ چہندا تاں اُساں اوندے علاوہ کہیں ہئی شے دی پوجا نہ کریندے، نہ اُساں کریندے نہ اُساڈے پیو ڈاڈے ! اُتے اُساں اوندے حکم دے بغیر کہیں شے کوں حرام قرار نہ ڈیندے، پر ایویں او لوک وی بہانے کریندے ہن، جہڑے اُنھاں کئوں پہلے تھی گزرن، بھلا رسولاں اُتے (اُسہ دے احکام) چنگی طرح کھول تے پچا ڈیوٹ دے سوا کوئی ہئی ذمے داری تھی سبکی ہے (۳۵)۔
36. وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ	اُتے تحقیق اُساں ہر امت وچ رسول کھڑا کیتے، تاں جو اُسہ دی عبادت کرن اُتے نافرمان شیطان کئوں پرے تھی تے رہون، ول اُنھاں وچوں بعضے ایجے ہن جنھاں کوں اُسہ ہدایت ڈتی، اُتے بعضے ایجے ہن جنھاں کوں گمراہی چمبڑ گئی، ہس زمین اُتے ترو پھرو، تے ڈیکھ گھنؤ (دین حق کوں) کوڑا اکھڑ والیاں دی عاقبت کجی خراب تھئی (۳۶)۔
37. إِنَّ تَحْرِيضَ عَلَىٰ هَدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ	(اے رسول) جیکر توں اُنھاں کوں ہدایت دے راہ تے گھن آوٹ کیتے حرص کریندیں (تاں پتہ ہو وی جو) اُسہ جیکوں گمراہی کیتے چھوڑ ڈیندے تاں او کوں سدھے راہ تے نہیں گھن آندا، اُتے نہ اُنھاں دا کوئی حمایتی تھیندے (۳۷)۔
38. وَأَفْسِسُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَنْبَغُ	اُتے ایہ لوک اُسہ دیاں وڈیاں وڈیاں قسماں چاتے اہدن، جو جہڑا امر

ویندے آسہ اوکوں ولانہ جیوا کھڑیسی، بھلا کیوں نہ جیویسی ایہ تاں (آسہ دا) وعدہ ہے، جہڑا جو انھاں نال پورا تھی تے رہے، پر ڈھیر سارے لوک ایس گالھ کوں نہیں چاٹدے (۳۸)۔	اللَّهُ مَن يَمُوتُ بَكَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	
(ولا جیواؤں) ایس گالھوں ہے، تاں جو انھاں کوں او حقیقت کھول تے ڈسائی وُنجے، جیندے وچ ایہ اختلاف کریندن، آتے انھاں لوکاں کوں جہڑے حقیقت کنوں انکار کریندے ہن، پتہ لگ وُنجے، جو او تاں واقعی نرے پرے کوڑ مریندن (۳۹)۔	لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ	39.
جڈاں آساں کہیں شے دا ارادہ کریندے ہنیں تاں آساڈی گالھ ایہا ہوندی ہے جو آساں اوکوں اکھیندے ہن جو "تھی وُنج" ہس او تھی ویندی ہے (۴۰)۔	إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَا أَن نَّقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	40.
آتے جہڑے لوک (آسہ دی راہ تے) ہجرت کر گئے ہن، ایندے بعد جو انھاں اُتے ظلم کیتے گئے، تاں آساں انھاں کوں ایس دُنیا وچ وی چٹکا ٹکاٹاں ڈیسوں، آتے آخرت دا آجرتاں ڈھیر سارا ہوسی، چنگی گالھ ہئی جو او ایکوں چاٹ گھنن (۴۱)۔	وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا جَزَاءُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ	41.
ایسے ہن جنھاں لوکاں صبر کیتے آتے آسہ اُتے توکل کریندن (۴۲)۔	الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ	42.
آتے آساں تیں کنوں پہلے وی جو اناں کوں ای رسول بٹاتے بھیجے، جنھاں کو لھ آساں وحی بھیجندے رہندے ہاسے، ذکر (پیغام) والیاں کنوں پچھ ڈیکھو، جیکر شساں نہیں چاٹدے (۴۳)۔	وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الدِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	43.
روشن دلیلاں تے کتاباں ڈے تے (بھیجیا ہا) آتے آساں تیں دو وی ایہ ذکر (قرآن) نازل کیتے، تاں جو لوکاں اُتے چنگی طرح ظاہر کر ڈے جہڑا کجھ انھاں کیتے نازل کیتا گئے تاں جو او خود وی غور فکر کرن (۴۴)۔	بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِيُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ	44.
او لوک جہڑے گندیاں گندیاں چالاں چلدے وُدن، ایس گالھ کنوں بے	أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ	45.

خوف تھی گپن، مَتاں اَسہ انھان کوں زمین وچ لہا چھوڑے یا اُنھان اُتے ابھی جاء کئوں عذاب آونچے، جتھوں دا اُنھان کوں گمان وی نہ ہووے (۴۵)۔	يَخْشَفُ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	
یا انھان کوں رُدریں پھر دیں عذاب آپکڑے، پس او (اَسہ کوں) ہرگز بے وسّا نہیں کر سگدے (۴۶)۔	46. أَوْ يَأْخُذْهُمْ فِي تَقْلُبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ	
یا اُنھان کوں پکڑ گئے، جہڑے ویلے او کجھ کجھ ڈریے ودے ہوون دراصل تہاڈا رب بہوں شفقت والا وڈی رحمت والا ہے (۴۷)۔	47. أَوْ يَأْخُذْهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ	
کیا اُنھان اَسہ دی پیدا کیتی ہوئی کہیں شے کوں نہیں ڈٹھا، جیندا پچھاواں اَسہ کوں سجدہ کریندے ہوئیں سچے تے کھپے پاسیاں دو پھر دا گھر دا رہندے، اُتے او اصلوں آپئیں عاجزی ظاہر کریندے (۴۸)۔	48. أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَتَّحُ ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشِّمَالِ سُجْدًا لِلَّهِ وَهُمْ ذَاخِرُونَ	
اُتے سب اَسہ کوں سجدہ کریندن جو کجھ آسماناں وچ ہے اُتے جو کجھ زمین تے ہے، جاندار مخلوق ہے بھائیں فرشتے ہن، اُتے او فخر وڈائی وی نہیں کریندے (۴۹)۔	49. وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ	
آپئیں رب کئوں ڈردے رہندن، جہڑا اُنھان دے اُتے ہے، اُتے او اُوہو کجھ کریندن، جیندا اُنھان کوں حکم ڈٹا ویندے (۵۰)۔	50. يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ	
اُتے اَسہ آکھتے جو ڈوون ڈوون معبود نہ بناؤ بیشک معبودتاں اُوہو ہک داہک ہے، پس صرف میں کئوں ڈردے رہو (۵۱)۔	51. وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَٰهُ وَاحِدٌ فَلْيَايَ قَارِهُبُونَ	
اُتے ہوندا ای ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ تے زمین دے تَلّے اُتے ہے اُتے دین (زندگی دا طور طریقہ) لازمی طور تے ہوندی خاطر ہے تَساں اَسہ کئوں سوا پنھان کئوں کیوں ڈردے وے (۵۲)۔	52. وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ	
اُتے تہاڈے کولھ جہڑی کوئی نعمت ہے، اَسہ دی طرفوں ہے، ول جڈاں تہاڈے اُتے کوئی سختی آویندی ہے، تاں تَساں سارے	53. وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ	

		اوندے اُگھوں دھاڑ فریاد و نچ کریندے وے (۵۳)۔
54.	ثُمَّ إِذَا كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشِيرُونَ	وَلْ جُڑاں شہاڑے اُٹوں او سختی ٹل ویندی ہے تاں اُون ویلے شہاڑے وچوں کجھ لوک آپئیں رَبّ دا شریک بٹاؤں لگ پوندن (۵۴)۔
55.	لِيَكْفُرُوا بِآيَاتِنَاهُمْ فَتَبْتَغُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ	تاں جو اوندی نا شکری کرن، جہڑا کجھ آساں انھاں کوں ڈتے، اچھا مَرے کرن، پرہوں جلدی (ایندا) پتہ لگ ویسے (۵۵)۔
56.	وَيَجْعَلُونَ لِّهَا لَا يَعْلمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللّٰهِ لَتُسْأَلُنَّ عَنْهَا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ	آتے ایہ انھاں دا حصہ کڈھیندن جنھاں دی اصل دا انھاں کوں پتہ وی کائے نہیں، او وی اُون رزق وچوں جہڑا آساں انھاں کوں ڈتا ہے، آس دی قسم، تاساں کنوں اُون بہتان دے متعلق ضرور پچھیا ویسے جہڑا تاساں ہڈھ گھندے ہا وے (۵۶)۔
57.	وَيَجْعَلُونَ لِلّٰهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ	آتے او لوک آسے کیتے دھیاں تجویز کر گھنن، حالانکہ او انھاں کنوں پاک ہے، آتے آپئیں کیتے او شے ہے جیندی او خواہش رکھیندن (۵۷)۔
58.	وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ	آتے جُڑاں انھاں وچوں کہیں کوں دھی دی خبر ڈتی ویندی ہے تاں اوند اُونہ کالا سوا تھی ویندے، آتے او ہوں کڑھدا رہندے (۵۸)۔
59.	يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيَسْكُنُ عَلَىٰ هُنَّ أُمَيِّدُ شُهُنَّ فِي الثُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ	آتے آپئیں لوکاں کنوں مَنہ لو کیندا رہندے اُون گندی خبر دی وجہ کنوں جہڑی جو اُون کوں سُٹائی ویندی ہے، سوچیندے جو ایندی ذلت (توبین) کوں برداشت کرے، یا اُون (دھی) کوں زمین وچ پور چھوڑے، ڈیکھ تاں سہی، ایہ کجما گندہ فیصلہ ہے جہڑا ایہ کریندن (۵۹)۔
60.	لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	جہڑے لوک آخرت آتے ایمان نہیں رکھیندے، انھانیں واسطے بریاں صفاتاں ہن، آتے آسے کیتے تاں ہوں سوٹیاں تے اعلیٰ صفاتاں ہن، او ساریاں آتے غالب تے وڈی حکمت والا ہے (۶۰)۔

<p>آتے جیکر اُسے انہاں لوکاں کوں انہاں دے ظلم دی وجہ کنوں پکڑیندا رہوے تاں زمین اُتے ٹرٹ پھرٹ والا کوئی وی نہ چھٹدا، پر انہاں کوں ہک مقرر معیاد تئیں مہلت ڏتی رکھدے ہس جڈاں انہاں دی آجل آ ویسے تاں ہک گھڑی وی نہ پچھو تے تھیسے نہ اُگوں تے کیتی ویسے (۶۱)۔</p>	<p>61. وَلَوْ يُؤْخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ</p>
<p>آتے ایہ اُسے واسطے لیہو جیہاں ڳالھیں تجویز کریں دین، جنہاں کوں او خود کیتے پسند نہیں کریں دے، آتے اپنیاں زبانیں نال کوڑ ماری رکھن، جو انہاں کیتے بھلائیاں ای بھلائیاں ہن، اصل ڳالھ ایہ ہے جو انہاں کیتے (دورخ دی) بھالامی ہے، آتے ایہ ساریاں کنوں پہلے اُڏے دو ٹوریے ویسین (۶۲)۔</p>	<p>62. وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذْبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَا جَزَاءَ لَّهُمُ النَّارُ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ</p>
<p>(آے رسول) اُسے دی قسم ! آساں پہلے دیاں اُمثاں کیتے وی رسول بھیجے ہن، پر شیطان نے انہاں لوکاں کوں انہاں دے گندے کر توت سوہٹیں کرتے ڏیکھائے، ہس او آج وی انہاں دا ولی وارث ہے، آتے انہاں کیتے دردناک عذاب ہے، (۶۳)۔</p>	<p>63. تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَٰلِيَهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>
<p>آتے جہڑی کتاب آساں تیں دو بھیجی ہے، محض ایں واسطے ہے جو توں انہاں کوں چنگی طرح کھول تے ڏسا ڏیویں اوں شے دے متعلق جیندی ایہ مخالفت کریں دین، آتے ہدایت تے رحمت تاں ہس ایمان والے لوکاں کیتے ہے (۶۴)۔</p>	<p>64. وَمَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ</p>
<p>آتے اُسے آسماناں کنوں ینہ وسائے اوندے نال زمین کوں اصلو سُنک و نچٹ دے بعد زندہ کیتے، بے شک ایندے وچ اوں قوم کیتے نشانی ہے جہڑی غور نال سُندی ہے (۶۵)۔</p>	<p>65. وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ</p>
<p>آتے تہا ڏے کیتے چار کھرے (چار پائے) جانوراں وچ وی سبق ہے،</p>	<p>66. وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسْقِيَهُمْ</p>

مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ	جو انہاں دے ڈھڈھ وچ پھوسی تے خون ہے ول وی اوس وچوں ٹھاگوں خالص کھیر وی پلیندے ہیں، جہڑا پیوٹن والیاں کوں ڈاڈھا بھاندے (۶۶)۔
67. وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	اتے کھجی تے انگور اں دے پھلاں وچوں مسست کر ڈیوٹن والی شے وی حاصل کریندو، اتے چنگا رزق وی مل ویندے، بیشک ایندے وچ عقل سمجھ والی قوم کیتے نشانی ہے (۶۷)۔
68. وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ	اتے تیڈے ربؐ نا کھی دے گھٹ دے دل وچ ایہ گالھ گھتی ہے جو ٹوں آپٹاں مانا (چھتہ) پہاڑاں اُتے، درختاں اُتے اُتے اُچیاں چھیریاں (ڈھاریاں) اُتے بنایا کر (۶۸)۔
69. ثُمَّ كُلِيَ مِنَ الشَّجَرَاتِ فَأَسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	ول ہر قسم دے میویاں وچوں رس چوپیندی رہ، بس آپٹیں ربؐ دے کھلے تے آسان راہ اُتے تڑدی رہ اوندے ڈھڈھ وچوں پیوٹن دی شے نکدی ہے جیندے مختلف رنگ ہونین، ایندے وچ لوکاں کیتے شفاء ہے، بیشک ایندے وچ وی غور فکر کرن والی قوم کیتے ہک نشانی ہے (۶۹)۔
70. وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُدْخِلُ إِلَىٰ أَرْدَلٍ الْعُزْرِ لَكُمْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْنًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ	اتے آسہ ٹھاگوں پیدا کیتے، ول ٹھاگوں مار گھتیندے، اتے ٹھاڈے وچوں اہجے وی ہن، جہڑے ہک نکلی عمر توڑیں جیندے رہنن، شے کوں چاٹن دے باوجود وی بے خبر تھی وینن، بیشک آسہ سب کجھ چاٹن والا ہر قسم دی قدرت والا ہے (۷۰)۔
71. وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادٍّ رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ	اتے آسہ ٹھاڈے وچوں بعضیاں کوں بعضیاں اُتے رزق ودھا ڈتا ہے، بس جنہاں لوکاں کوں بہوں ودھاتے ڈتا گئے، ایہ تاں آپٹیں ماتحت نوکراں چاکراں کوں ایں گالھوں ڈیوٹن والے کائے نہیں، متاں او وی انہاں سنوئیں تھی و نچن کیا ایہ لوک آسہ دی نعمت دے نا

		شکرے کا لئے نہیں (۷۱)۔
72.	وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِلْبَاطِلٍ يُؤْمِنُونَ وَيَنْعِمَ اللَّهُ بِهِمْ يَكْفُرُونَ	آتے آسہ شہاڈے کیتے شہاڈی نسل دیاں ذالیں پیدا کیتیں آتے شہاڈیاں ذالیں وچوں شہاڈے پترے پوترے (ہال پچے) پیدا کیتیں، آتے صاف ستھریاں شنیں وچوں شہاڈے کیتے رزق بٹائے، تاں کیا اجڑ وی ایہ کوڑیاں (گالھیں) آتے ایمان رکھی رکھیں آتے آسہ دیاں نعمتاں دی ناشکری کریندے رہیں (۷۲)۔
73.	وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ	آتے آسہ دے سوا انھاں دی عبادت کریندن، جہڑے جو انھاں کیتے آسماناں تے زمین دی کہیں شے آتے اختیار وی نہیں رکھیندے آتے نہ او ابھی طاقت رکھیندن (۷۳)۔
74.	فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	بس آسہ دے متعلق غلط مثالیں نہ گھڑو، بیشک آسہ او کچھ وی جاندا کھڑے جہڑا کچھ تساں نہیں جاندا (۷۴)۔
75.	ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّْا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يَفْكُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَبْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	آسہ ہک غلام (بانھے) دی مثال ڈیندے، جہڑا کہیں ہے دے قبضے وچ ہے، او کہیں شے آتے اختیار وی نہیں رکھیندا، آتے ہک پیا شخص وی ہے جیکوں آساں پاک صاف رزق وچوں روزی ڈتی ہے، آتے او اوندے وچوں لک تے وی آتے سب دے سامئیں وی خرچ کریندا رہندے، کیا ڈوہیں بکو جیسے تھی سبگدن، بس ساریاں تعریفاں آسہ کیتے ہن، پر انھاں وچوں ڈھیر سارے لوک ایس گالھ کوں نہیں جاندا (۷۵)۔
76.	وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَأَيَّاتٍ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ	آتے آسہ ہک بنی مثال ڈیندے جو ڈو آدمی ہن، انھاں وچوں ہک گونگا ہے، آتے کہیں شے آتے اختیار نہیں رکھیندا، آتے او آپٹیں مالک کیتے ہک بار بٹیا ہوئے، او اوکوں جہڑے پاسے بھیجیندے تاں کم ٹھیک کرتے نہیں آندا، کیا او اوندے برابر تھی سبگدے جہڑا عدل انصاف

مُسْتَقِيم	دے فیصلے کریندا رہندے، اُتے او سدھے راہ تے رُدا رہندے (۷۶)۔
77. وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اُتے آسماناں تے زمین دیاں غیب دیاں گا لھیں اُسہ کو لھ ہن، اُتے قیامت دی گھڑی دا معاملہ اوندے کیتے لہو کجھ ہے، جتنی دیروچ اگھ پھر کدی ہے، بلکہ ایں کنوں وی جلدی، بیشک اُسہ ہر شے اُتے قدرت رکھندے (۷۷)۔
78. وَاللّٰهُ أَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	اُتے اُسہ تھاکوں تھاپڈیاں ماواں دے پیٹ وچوں پیدا کیتے، جو تھیں کوئی شے وی نہ چاندے ہاوے، اُتے تھاپڈے کیتے کن، تے اکھیں تے دل بٹائے ہینس، تاں جو تھیں شکر گزار بندے بٹو (۷۸)۔
79. أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْاءِ السَّمَاءِ مَا يُسَبِّحُنَّ إِلَّا اللَّهَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	کیا انھاں لوکاں پکھیاں کوں نہیں ڈٹھا، جہڑے آسمان دی کھلی جاء وچ قابو تھی تے اُڈدے وڈے رہندین، کوئی انھاں کوں (ہوا وچ) نہیں جھلی وڈا سوانے اُسہ دے، بیشک ایندے وچ وی ایمان گھن آوٹن والے لوکاں کیتے نشانیاں ہن (۷۹)۔
80. وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ	اُتے اُسہ تھاپڈے کیتے گھراں کوں تھاپڈے سکھ تے آمن دی جاء بٹائے، اُتے تھاپڈے کیتے چوکھرے جانوراں دیاں کھلاں دے بٹے ہوئے گھر (تنبو) ہن جنھاں کوں تھیں انھاں دے ہلکے پھلکے ہووٹن دی وجہ کنوں چاتی وڈے رہندے وے سفر دے ڈیپھاں وی تے کہیں جاء تک بہن دے ڈیپھاں وی، اُتے انھاں دی اُن، جت اُتے والاں کنوں اپٹیں ورتن دیاں شتیں بٹندے وے، اُتے ایہ کجھ مدت توڑیں تھاپڈا مال بڈھی بٹیاں رہندین (۸۰)۔
81. وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ	اُتے اُسہ تھاپڈے کیتے اپٹیاں پیدا کیتیاں شتیں دیاں چھائیں بٹائن، اُتے تھاپڈے کیتے پہاڑاں وچ لکٹن دیاں جائیں بٹائن اُتے تھاپڈے کیتے لمبے

لَكُمْ سَرَابِيلٌ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلٌ تَقِيكُمُ بِأَسْكُمُ كَذَلِكَ يُنِمْ نِعْمَتُهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِبُونَ	لمبے چولے بٹائیں، جہڑے تہاگوں گرمی کٹوں بچیندن، آتے اوگرتے (زرہ بکتر) وی جہڑے آپس دے لڑن دے دھک پھٹ کٹوں بچیندن، ایس طرح آسہ اپٹیاں نعمتاں تہاڈے آتے پوریاں کریندے، تاں جو ٹساں چنگی طرح فرمانبردار بن و نچو (۸۱)۔
82. فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ	بس جیکر ول وی آساں کٹوں منہ پھیریندے ہن تاں (آے رسول) تیڈے آتے تاں بس (آساڈی گالھ) ٹھیک ٹھیک پچا ڈیوٹ ہے (۸۲)۔
83. يَعْرِفُونَ نِعْمَةَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ	ایہ آسہ دیاں نعمتاں کٹوں چاٹدے سُنچاٹدے وی ہن، ول وی انھاں کٹوں نہیں منیندے، آتے انھاں وچوں ڈھیر سارے لوک ناشکری (کفر) کریندن (۸۳)۔
84. وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ	آتے جہڑے پٹنہ ہر امت وچوں گواہ (رسول) کھڑے کریسوں، تاں ول جنھاں کفر کیتا ہو سہ نہ انھاں کٹوں (کچھ پولڈ دی) اجازت ہو سہ، آتے نہ انھاں دے عذر بہانے سٹے ویسن (۸۴)۔
85. وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ	آتے جڈاں او لوک، جنھاں ظلم کیتے ہو سن، عذاب کٹوں ڈیکھ گھنسن تاں ول انھاں کیتے (عذاب کٹوں) نہ تھوڑا کیتا ویسے، آتے نہ انھاں کٹوں مہلت ڈتی ویسے (۸۵)۔
86. وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرُّكَاهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شَرُّكَاهُمْ كَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ	آتے جڈاں او لوک، جنھاں شرک کیتا ہو سہ، آپٹیں بٹائے ہوئے شریکاں کٹوں ڈیکھسن تاں اکھینسن، آساڈے رب آ، ایسے ہن جنھاں کٹوں تیڈا شریک بنایا ہا سہ تیں کٹوں سوا انھاں کٹوں دعائیں منگدے (سڈیندے) ہا سہ، پر او انھاں دی ایس گالھ آتے صاف اکھ ڈیسن جو ٹساں تاں نزا کوڑ مریندے پے دے (۸۶)۔
87. وَالْقَوْلُ إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامُ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ	آتے اوں پٹنہ فرمانبرداری دے اظہار کیتے آسہ دے اگٹوں ڈھے پوسن وت انھاں کو لھ او بہتان وی قائم نہ رہسن جہڑے کھڑے کریندے

		رہند (۸۷)۔
88.	الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ	جہڑے لوک کفر کریندے ہن، آسہ دے راہ کنوں روکیندے ہن، انھاں کوں آساں عذاب اُتوں عذاب ڈیسوں، کیوں جو افساد چیندے رہندے ہن (۸۸)۔
89.	وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِّلْمُسْلِمِينَ	آتے جہڑے ڈینہ آساں ہر امت اُتے، انھاں وچوں ہک گواہ اُٹھا کھڑا کریسوں، تاں (اے رسول) تیکوں انھاں اُتے گواہ بٹاتے گھن آسوں آتے آساں تیڈے اُتے ابھی کتاب نازل کیتی ہے، جہڑی ہر شے کوں چنگی طرح بیان کریندی ہے، آتے مسلماناں کیتے ہدایت ہے، رحمت ہے، تے خوشخبری ہے (۸۹)۔
90.	إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ	بیشک آسہ انصاف تے احسان کرن دا حکم ڈیندے، آتے آپئیں سوڑے سکیاں کوں کجھ نہ کجھ ڈیوٹ کیتے اکھیندے، آتے بے حیائی کنوں، گندے کماں کنوں آتے نافرمانی کنوں ہٹکیندے، تہا کوں نصیحت کریندے تاں جو تہاں کوئی سبق سکھو! (۹۰)۔
91.	وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ	آتے آسہ نال کوئی وعدہ کیتا ہوئے تاں آپئیں وعدہ پورا کیتا کرو آتے قسمیں کوں پکا کر ڈے بعد نہ تروڑیا کرو، آتے تحقیق تہاں آسہ کوں آپئیں کفیل (کارساز) بٹا چکیئے وے، بیشک آسہ چنگی طرح چاڈا کھڑے جہڑا کجھ تہاں کریندے وڈے وے (۹۱)۔
92.	وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَذُونَ آيَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ	آتے اوں ذال وانگیں نہ تھی و نچا ہے جیں محنت نال کتے کتے ستر گوں اصلوں تروڑ مروڑ سیئے، تہاں آپئیاں قسمیں کوں ایس واسطے آپس وچ (مکر فریب) دا ذریعہ بٹا گھنڈو، جو تہاڈی ہک ٹولی ڈو جھی ٹولی کنوں تکڑی تھی و نچے، بیشک آسہ تہا کوں انھاں (قسمیں) دے ذریعے آزیندے، آتے تہاڈے اُتے قیامت دے ڈینہ او سب کجھ کھول تے

93.	وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	بیان کر ڈیے، جیندیاں تُوں مخالفتاں کریندے رہندے ہیوے (۹۲)۔
94.	وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوْءَ بِنَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	آتے جیکر اُسے چہندا تاں تُوں ساریاں کُوں ہلکی اُمت بنا چھوڑیندا پر او جیکو چہندے گمراہ رہن ڈیندے، آتے جیکو چہندے ہدایت ڈے ڈیندے آتے تُوں کئو انھاں عملاں دے متعلق پچھیا ویسے جہڑے تُوں کریندے ریہے ہو سو (۹۳)۔
95.	وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لِّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	آتے اپنیاں قسماں کُوں آپس وچ کہیں چال (مکر) دا ذریعہ نہ بنائے نہ تاں قدم جم چل دے بعد وی پیچ سگدن آتے کہیں بُرائی دا مزہ چکھتاں پے وئے کیوں جو تُوں اُسے دے راہ کئو ہٹکیندے ہاوے، تہاڈے کیتے تاں ہک وڈا عذاب ہے (۹۴)۔
96.	مَاعِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّهُمُ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے اُسے نال جہڑا وعدہ کیتا ہوئے، تھوڑے جیہے نل وچ اوندی سودا بازی نہ کرو، بیشک اُسے دے نزدیک تہاڈے کیتے چڑنگائی ہے، جیکر تُوں چاندے سمجھدے ہیوے تاں (۹۵)۔
97.	مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	جہڑا کچھ تہاڈے کوہ ہے اونک وئجٹ والا ہے، آتے جہڑا کچھ اُسے کوہ ہے او ہمیش باقی رہن والا ہے، آتے جہڑے لوک صبر (استقامت) نال رہندین، انھاں کیتے جزا ہے، انھاں کئو وی ودھتے جہڑے نیک عمل او کریندے رہندین (۹۶)۔
98.	فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے جہڑا شخص چاہے او جوان ہے چاہے ذال، نیک عمل کریسے، آتے او مومن وی ہے تاں اُساں او کُوں (دُنیا وچ) پاک صاف حیاتی ڈے تے جیویسوں، آتے انھاں کُوں جزا ڈیسوں اوں کئو ودھتے سوہٹیں جہڑا کچھ او کریندے ورن (۹۷)۔
99.	فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ اُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	آتے جہڑا وی قرآن پڑھو تاں شیطان مردود کئو (بچ رہن کیتے) اُسے

99.	إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ	دِی پناہ منگ گھدی کرو (۹۸)۔
100.	إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْبِرُونَ	اوند اوس تاں محض انھاں لوکاں اُتے چلدے جہڑے اوکوں آپٹاں ولی وارث چاہیندین اُتے (اوندے وندلائیں) اسے دے شریک بیٹیندین (۱۰۰)۔
101.	وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے چڈاں آساں کوئی آیت کہیں بنی آیت دی جاء تے بدل ڈیندے ہن تاں اسے چنگی طرح سمجھدے جو ول کیا نازل کرے، پر (کافر) اکھیندین جو ٹوٹاں تاں آپٹیں طرفوں گھر گھنیں، در اصل انھاں دے ڈھیر سارے لوک کجھ وی نہیں چاندے (۱۰۱)۔
102.	قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ	(اے رسول) اگھ ڈے، جو اوکوں تاں روح القدس میڈے رب دی طرفوں حقیقی طور تے گھن تے آندے، تاں جو او انھاں کوں ثابت قدم رکھے، جہڑے ایمان گھن آئیں اُتے ہدایت تے خوشخبری ہے، مسلماناں کیتے (۱۰۲)۔
103.	وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَبِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ	اُتے تحقیق آساں کوں پتہ ہے، جو ایہ اکھیندے وڈے ہن، جو در اصل ایکوں ہک شخص سکھا پڑھا ڈیندے، حالانکہ اوں شخص دی زبان تاں عجمی ہے، جیندی طرف او اشارہ کریندین، چڈاں جو ایہ (قرآن والی) زبان تاں صاف صاف عربی ہے (۱۰۳)۔
104.	إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	بیشک جہڑے لوک اسے دیاں آیاتاں اُتے ایمان نہیں گھن آندے تاں اسے وی انھاں کوں سدھے راہ تے نہیں لیندا، اُتے انھاں کیتے پھوں وروناک عذاب ہے (۱۰۴)۔
105.	إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ	بیشک کوڑتاں اوہے لوک گھر گھنن، جہڑے اسے دیاں آیاتاں اُتے

بَآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ	ایمان نہیں گھن آندے، اُتے ایہے لوک گُوڑ مارن والے ہن (۱۰۵)۔
106. مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	جئیں شخص ایمان گھن آوٹ دے بعد اُسے نال کفر کیتے، سوائے اوندے جیکوں ہوں مجبور کیتا ونجے، اُتے ول وی اوند اِدل ایمان نال ای مطمن رہے تاں اُوں کافرتاں کفر کیتے آپناں سینہ کھول ڈتے، انھاں اُتے اُسے دی طرفوں غضب تھیسے، انھاں کیتے ہک وڈا عذاب ہے (۱۰۶)۔
107. ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ	ایہ ایں واسطے ہے جو انھاں دُنیاوی زندگی کوں آخرت دے مقابلے وچ زیادہ پیارا کیتے، اُتے بیشک اُسے کافراں دی قوم کوں ہدایت نہیں ڈیندا (۱۰۷)۔
108. أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَهُمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ	ایہے او لوک ہن جنھاں دے دِلاں اُتے، گناں اُتے، تے اکھیں اُتے مہر لا ڈتی گئی ہے، اُتے ایہے غفلت وچ پڈیے ہوئے ہن (۱۰۸)۔
109. لَا جَزَاءَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخَاسِرُونَ	ضروری ہے جو آخرت کوں وی ایہے لوک بالکل گھانا چاوٹ والے ہوسن (۱۰۹)۔
110. ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ	بے شک تہڈا رب (خاص کر) انھاں لوکاں کیتے ہے جنھاں تکلیفاں بھوگٹ دے بعد ہجرت کیتی، ول انھاں جہاد وی کیتا، اُتے (ایمان اُتے) پکے تھی رہیے، بیشک تہڈا رب انھاں آزمائشاں دے بعد بخشش ہارتے ہوں رحمت کرن والا ہے (۱۱۰)۔
111. يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	ہک ڈینہ ہر کوئی آپئیں بچن دی فکر کریندا ہوئیا آسی، پر (اتھاں تاں) ہر کہیں کوں اوند اپورا پورا بدلہ ملیسی، جہڑا کجھ اُوں کیتا ہوئے، اُتے انھاں اُتے ذری وی ظلم نہ کیتا ویسے (۱۱۱)۔
112. وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قُرْيَةَ كَانَتْ آمِنَةً	اُتے اُسے ہک ایہی وستی دی مثال ڈیندے، جہڑی امن چنن نال

مُطَبَّئَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنعَمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ	وسدی پتی ہئی، آتے اوندے کیتے ہر پاسوں اوندی مرضی دے مطابق رزق آندا ہا، پر (اوس وستی دے) لوکاں اُسے دیاں نعمتاں دی ناشکری شروع کر پئی، تاں اُسے انھاں کوں بھک دے ڈر دی پوشاک دامرہ چکھایا، کیوں جو انھاں کم وی تاں ایہو جیہے کیتے ہن (۱۱۲)۔
113. وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ	تاں انھاں اوکوں کوڑا اکھیا، آخر کار انھاں کوں عذاب آن پکڑیا، کیوں جو او ظالم تھی گئے ہن (۱۱۳)۔
114. فَكُلُوا مِنَّا ذُرْقُكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	بس کھاؤ و پیو جوہر حلال تے پاک صاف رزق اُسے تھاکوں ڈتے، آتے اُسے دیاں نعمتاں دا شکر ادا کرو، جیکر تاساں واقعی ہوندی عبادت کریندو تاں (۱۱۴)۔
115. إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنزِيرِ وَمَا أِهْلٍ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَبَنِ اضْطَرُّ غَيْرِ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	بیشک اوس تھاپڑے اُتے مردار، لہو آتے سور دا گوشت حرام کر ڈتے، آتے اوس شے کوں وی جیندے اُتے اُسے کنوں بغیر کہیں بے داناں گھدا وٹے، ایہ ہئی گالھ ہے جو او شخص بہوں لاچار ہووے، پر باغی نہ ہووے، آتے حد کنوں ودھ وی نہ وٹے، تاں ول بیشک اُسے بخشش ہار تے بہوں رحمت والا ہے (۱۱۵)۔
116. وَلَا تَقُولُوا لِبَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكُذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِّتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ لَا يُفْلِحُونَ	آتے نہ اُکھ ڈتا کرو، جہڑا کجھ کوڑا تھاپڑیاں زباناں تے آوٹے، جو ایہ حلال ہے، تے ایہ حرام ہے، ایں طرح اُسے اُتے کوڑا بہتان لا کھڑسو بیشک جہڑے لوک اُسے اُتے کوڑے بہتان بدھی رکھن، لیندے وچ انھاں دی کوئی بھلائی کائے نہیں (۱۱۶)۔
117. مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	ایں طرح داعیش تاں تھوڑا جیہا ہے، پر انھاں کیتے وڈا دردناک عذاب ہے (۱۱۷)۔
118. وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِن	تے انھاں لوکاں کیتے جہڑے یہودی ہن، اوہے شےیں آساں حرام کر ڈتیاں ہن، جہڑیاں ایں کنوں پہلے دس چکیتے ہن، ایں طرح آساں

119.	ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَصَوْا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ	اُنھاں اُتے کوئی ظلم نہیں کیتا، بلکہ اُنھاں خود آپٹیں آپ اُتے ظلم کیتے ہن (۱۱۸)۔
120.	إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	بیشک ابراہیم لوکاں کیتے یک سوہٹاں نمونہ ہا، آسہ داپوری طرح فرمانبردار ہا، خاص کر ہوند ابن گیا ہا اُتے او مُشرکاں وچوں کائے نہ ہا (۱۲۰)۔
121.	شَاكَرًا لِّلْأَنْعَامِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	اوندیاں نعمتاں دا شکر گزار ہا، آسہ اوکوں (آپٹیں کیتے) چٹ گھدا ہا، اُتے اوکوں سِدھے راہ تے چلٹ دی رہنمائی کیتی گئی (۱۲۱)۔
122.	وَآتَيْنَاكَ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَكِنَّ الصَّالِحِينَ	اُتے آساں دُنیا وچ وی اوندی بھلائی کیتی رگھی اُتے بیشک او آخرت وچ وی نیک لوکاں وچوں ہو سے (۱۲۲)۔
123.	ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	وَل آساں تیڈے کوہ وحی بھیجی، جو ابراہیم دے طریقے (ملت) دی چنگی طرح پیروی اختیار کرو، جہڑا جو مُشرکاں وچوں کائے نہ ہا (۱۲۳)۔
124.	إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	بیشک چھٹ پچھٹ دے ڈنڈہ دی تعظیم اُنھاں کیتے ہے جہڑے ایندے ملٹ دی مخالفت کریندن، اُتے بیشک تیڈا رب اُنھاں دے درمیان قیامت دے ڈنڈہ کوں اوں گالھ دا فیصلہ کر ڈیسے، جیندی او مخالفت کریندے رہن (۱۲۴)۔
125.	ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ	(اے رسول) اُنھاں کوں وڈی سمجھداری اُتے سوہٹیں طرح دی نصیحت تے آپٹیں رب دو آوٹ دی دعوت ڈے، اُتے اُنھاں نال سوہٹیں طریقے دی بحث کیتی کر، بیشک تیڈا رب تاں اوکوں جاڈا

کھڑے جہڑا اوندی راہ کٹوں تھڑک گئے، آتے او انھاں کوں وی چنگی طرح چاندے، جہڑے سدھی راہ تے چلدے پئین (۱۲۵)۔	سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ	
آتے جیکر انھاں آتے سختی کرن چہویں، تاں بس اتی کر جتی جو انھاں تیڈے نال کیتی ہے، آتے جیکر صبر چا کریں، تاں ایہ گالھ صبر کرن والیاں کیتے ہوں چنگی ہے (۱۲۶)۔	وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِشَلِّ مَا عَوَّبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ	126.
وَت صبر ای چا کر، تیڈا صبر وی تاں آسہ دی ڀٹی توفیق دی وجہ کٹوں ہے، آتے انھاں دے حال تے مونجھا وی نہ تھی آتے انھاں دے نکراں (چالاں) آتے کڑھدا وی نہ رہ (۱۲۷)۔	وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَتَكَبَّرُونَ	127.
بیشک آسہ انھاں لوکاں نال ہے جہڑے تقویٰ اختیار کریندے ہن، آتے جہڑے چنگے کم کریندے ہن (۱۲۸)۔	إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ	128.

17- سورة الاسراء

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اللہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان تے ہمیشہ رحم کرن والا ہے
1.	سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ	پاک ہے اودا ذات جہڑی رات و رات اپٹیں ہانھے گوں مسجد الحرام کنوں مسجد اقصیٰ تئیں گھن گئی، جیندے آسوں پاسوں برکت کھنڈی ہوئی ہے، تاں جو آساں اوگوں اپٹیاں نشانیاں پیکھاؤں، بیشک اوتاں سب کجھ سنن والا تے دیکھن والا ہے (۱)۔
2.	وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَٰئِيلَ أَلاَّ تَتَّخِذُوا مِن دُونِي وَكِيلًا	آتے آساں موسیٰ گوں کتاب ڏتی، جیکوں آساں اسرائیل دی آل اولاد کیتے ہدایت دا ذریعہ بٹایا، جو میڈے سوا کہیں بے گوں آپٹاں کار ساز نہ بٹا ہے (۲)۔
3.	ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا	ٹساں انھاں لوکاں دی آل اولاد ہیوے، جنھاں گوں آساں نوح نال (پیڑی تے) سوار کر گھدا ہا، بیشک او پھوں شکر گزار بندہ ہا (۳)۔
4.	وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا	آتے آساں بنی اسرائیل گوں اوں کتاب وچ چتا ڏتا ہا، جو ٹساں زمین اُتے ڏو واری فساد کھڑے کریو، اُتے وڏی سرکشی ڏیکھیسو (۴)۔
5.	فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا	بس چڙاں انھاں وچوں دی پہلی سرکشی دا وقت آیا، تاں آساں تہاڙے اُتے جان مارتے لڙن والے بندے چترھا ڏتے، بس او شہراں وچ وڙگے، اُتے ایں طرح ایہ چتاوٹیں پوری تھی تے رہی (۵)۔
6.	ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا	ول آساں ڏوجھی واری تہاڙے اُتے غلبہ دا موقع ڏتا، اُتے تہاڙی مدد کیتی، مال متال نال وی، اُتے پتراں دے ذریعے وی، اُتے

		<p>شہاڈا ڈھیر بندیاں والا لشکر بٹا دیتا (۶)۔</p>
7.	<p>إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُؤُوا وَجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا</p>	<p>آتے جیکر تُوں چنگے کم کیتے ہن، تاں او شہاڈے آپٹیں کیتے ہن، آتے جیکر گندے کم کیتے ہن، تاں او وی شہاڈے دے ہن، آتے جڈاں دُوجھی چتائی ہوئی گالھ دا وقت آیا، تاں (شہاڈے) دشمنناں کوں بھیجا تاں جو مار مار تے شہاڈے منہ وگاڑ (بھنوا) چھوڑن، آتے او مسیت وچ وڑ و نچن جیویں جو پہلی واری وڑ گئے ہن آتے او کوں تباہ کر چھوڑن جہڑی شے آتے انھاں دا وس چلے (۷)۔</p>
8.	<p>عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُمْ عُدتُمْ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا</p>	<p>تھی سبکدے جو شہاڈا رب شہاڈے اُتے رحم چا کرے پر جیکر تُوں ول اوویں کیتا تاں آساں وی اوہو سلوک کریسوں، آتے آساں کافراں کیتے دوزخ کوں ہک قید خانہ بنا رکھینے (۸)۔</p>
9.	<p>إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَيِّنُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا</p>	<p>بیشک ایہ قرآن اوں راہ تے چلیندے جہڑا ساریاں تُوں سدھا ہے آتے مومن لوکاں کیتے جہڑے جو نیکی دے کم کریںدن خوشخبری دیندے جو بیشک انھاں کیتے ہک وڈا اجر ہے (۹)۔</p>
10.	<p>وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا</p>	<p>آتے بیشک انھاں لوکاں کیتے، جہڑے جو آخرت اُتے ایمان نہیں گھن آندے آساں دردناک عذاب تیار کر رکھینے (۱۰)۔</p>
11.	<p>وَيَذَرُ الْإِنْسَانَ بِالْشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا</p>	<p>آتے انسان بُرائی کیتے وی اوویں (جتن) کریندے جیویں جو او بھلائی کیتے کریندے، آتے انسان بہوں اُہلا ہے (۱۱)۔</p>
12.	<p>وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحْوُتَ آيَةِ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصَرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصْلَانَا تَفْصِيلًا</p>	<p>آتے آساں رات کوں تے دُپنہ کوں دُویں نشانیاں بٹایا ہوئے رات دی نشانی کوں آندھا رات بٹائے آتے دُپنہ دی نشانی کوں سو جھلا بٹایا ہوئے، تاں جو تُوں آپٹیں رب دا فضل (روزی) لبھ سگھو، آتے سالان دی گنتری کر سگھو، آتے حساب لا سگھو، آتے آساں ہر شے کوں کھول کھول تے بیان کر دیتا ہے (۱۲)۔</p>

13.	وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا	اے ہر انسان دی گئی وچ اوندے اعمال نامہ پکھی وانگوں لٹکا ڈتے اے قیامت دے ڈینہ اوندے اگوں او کتاب کڈھ ڈیکھیسوں، او آپئیں ایں کتاب کوں کھلیا ہویا ڈیکھے (۱۳)۔
14.	اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا	(آکھیا ویسے) پڑھ آپئیں کتاب کوں، آج دے ڈینہ توں آپئیں آپ دا لیکھا موکھا خود چکاؤں جوگا ہیں پیا (۱۴)۔
15.	مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وِازِرَتَهُ وِزْرَ أَخِي وَلَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا	جہڑا کوئی ہدایت اے چلدے، ہس او خود آپئیں فاندے کیتے سدھ راہ تے چلدے، اے جہڑا گمراہی دے راہ تے لگ پوندے ہس بیشک گمراہی خود آپئیں آپ کیتے اختیار کر گھندے، اے کوئی شخص کہیں بے دا بار کائے نہ چسی، اے آساں ہر گز عذاب نِسے ڈیندے، جے توڑیں جو آساں کوئی رسول نہ بھیجوں (۱۵)۔
16.	وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا النُّقُولُ فَدَمَّرْنَا هَا تَدْمِيرًا	اے جڈاں آساں کہیں وستی دے تباہ تے برباد کرن دا ارادہ کریندے ہیں تاں (پہلے) اٹھوں دے خوشحال لوکاں کوں (نیکی کرن دا) حکم بھیجندے ہیں، پر او فسق فجور وچ لگ ویندن ہس انھاں اے (عذاب دا) حکم لاگو تھی ویندے، تاں آساں انھاں کوں بری طرح برباد تے تباہ کر چھوڑیندے ہیں (۱۶)۔
17.	وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا	اے آساں نوح دے بعد کئی نسلاں (امتاں) کوں تباہ تے برباد کر چھوڑیے اے تیڈا رب آپئیاں بندیاں دے گناہاں کوں چنگی طرح جاٹن تے ڈیکھن جوگا ہے پیا (۱۷)۔
18.	مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِبَنِّ يُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا	جیکر کوئی جلدی مل وئجٹ والا فائدہ چہندے تاں آساں وی او کوں جلدی ڈے ڈیندے ہیں، جہڑا کجھ آساں چہندے ہیں، اے جیندے کیتے ارادہ کریندے ہیں، پچھے اوندے کیتے دوزخ بٹا رکھی ہے، جیندے وچ او ملامتاں چاتے، رحمت کنوں محروم تھی تے داخل تھیسے

		(۱۸)۔
19.	وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا	اتے جہڑا چنگی آخرت دا خواہشمند ہوئے، اتے اوندے کیتے کوشش کریندے جتنی اُوکوں کرئیں چاہیدی ہے، تے او مؤمن وی ہے، تاں ایسے لوکاں دی کوشش کامیاب رہندی ہے (۱۹)۔
20.	كُلًّا نُّبِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا	آساں انھاں کوں، تے انھاں کوں (ڈوبائیں وچوں) ہر کہیں کوں تیبڑے رب دی بخشش وچوں بد دیندے ہیں، بلکہ تیبڑے رب دی بخشش تاں کہیں اتے وی بند کرتے نہیں رکھی گئی (۲۰)۔
21.	انْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلَا خَيْرَ لَهُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا	ڈیکھو جو آساں کیں طرح بعضیاں کوں بعضیاں اتے ودھ فضیلت (بُڑگی) ڏتی ہوئی ہے، اتے آخرت دے سب درجیاں توں بہوں اچا درجہ ہے اتے بُڑگی دے لحاظ نال ودھتے ہے (۲۱)۔
22.	لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعُدَ مِنْ مُومًا مَّخْذُولًا	اسد دے نال کہیں بے کوں معبود نہ بناوئاں، نہ تاں ملامتاں سُٹتے شواہن تے نہ رہیں (۲۲)۔
23.	وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا يَٰٓأَيُّهَا وَبِالنَّاسِ عِلْمًا بِمَا يُبْلَغُونَ عِنْدَكَ الْكِبَرُ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا	اتے تیبڑے رب حکم ڏے ڏتے جو اوندے سوا کہیں بے دی عبادت نہ کرو، اتے پیغمبر نال چنگا سلوک کیتا کرو، جیکر تیبڑے سامئیں انھاں وچوں کوئی ہک یا ڈوبائیں ہڈھپے کوں سچ و سچن، تاں انھاں نال تنگی ترشی نہ کیتی کرو اتے نہ انھاں کوں جھٹک تے جواب ڏینا کرو، بلکہ انھاں نال گالھ وی ادب نال کیتی کرو (۲۳)۔
24.	وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا	اتے رحم دے جذبے نال انھاں دے اُگوں (عاجزی دیاں) ہانہاں جھکیاں کیتی رکھو، اتے دُعا کیتی کرو، جو رب آ، انھاں اتے ایویں رحم کر جیں طرح انھاں میگوں چھوٹے لاشفقت نال پالیا پوسیا ہا (۲۴)۔
25.	رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِن تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلَّهِ ابْنٌ غَفُورًا	تہا ڏے رب کوں چنگی طرح پتہ ہے جہڑا کجھ تہا ڏے دلاں وچ ہے، جیکر تہاں نیک بن تے رہوئے، تاں بس او وی اوندو رجوع کرن

26.	وَأَتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْيَتَامَىٰ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْدِرُوا تَبَدِيرًا	والیاں گوں بخش ڈیوٹ والا ہے (۲۵)۔
27.	إِنَّ الْبَدْرَيْنَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا	آتے حق آدا کیتی رکھو آپٹیاں سوڑیاں سٹکیاں دا، مسکیناں غریباں دا، تے مسافراں دا، آتے کوئی وی فضول خرچی اصلوں نہ کیتی کرو (۲۶)۔
28.	وَأَمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا	بیشک فضول خرچی کرٹ والے تاں شیطاناں دے بھراہن، خود شیطان (اے دیاں نعمتاں دی) بے قدری کرٹ والا ہے (۲۷)۔
29.	وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا	آتے جیکر ٹساں انھاں دو توجہ نہ ڈے سگو، ایں وجہ کنوں جو آجٹ آپٹیں رب دی طرفوں ملٹ والی رحمت لہجہ دے دے وے تاں وی انھاں گوں نرمی نال جواب ڈیو (۲۸)۔
30.	إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا	آتے نہ ہتھ کوں (کنجوسی کیتے) آپٹیں گچی نال ہدھی رکھیا کرو، آتے نہ اوکوں اصلوں کھول ڈٹا کرو، نہ تاں ملامتاں چاتے، حسرتاں کھاتے نہ رہسو! (۲۹)۔
31.	وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا	بیشک تیڈا رب رزق کھلا کر ڈیندے جیندے کیتے پہندے، آتے مناسب مقدار وچ وی ڈیندے، بیشک او آپٹیاں بندیاں دی چنگی خبر رکھٹ والا، پکھٹ بھالٹ والا ہے (۳۰)۔
32.	وَلَا تَقْرُبُوا الزُّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا	آتے آپٹیاں اولاداں گوں غریبی دی وجہ کنوں قتل نہ کیتا کرو، آساں ای انھاں گوں تے تھاکوں رزق ڈیندے ہیں، ایندے وچ کوئی شک نہیں جو انھاں گوں قتل کر چھوڑٹ ہوں وڈا قصور ہے (۳۱)۔
33.	وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ	آتے زنا دے نیڑے وی نہ ونجو، بیشک ایہ ہوں بے حیائی ہے آتے ہوں گندہ راہ ہے (۳۲)۔
34.	وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ	آتے اوکوں قتل نہ کرو، جیکوں اے عزت حرمت والا ہٹائے سوائے ایندے جو ٹساں حق آتے ہوو، آتے جہڑے شخص گوں ظلم کرتے

جَعَلْنَا لِرَبِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا	قتل کیتا ونچے، تاں آساں اوندے ولی وارث کوں اختیار ڈے ڈتے، جو او عوضانہ (قصاص) گھنے، پر او قتل وچ شرعی حد کوں زیادتی نہ کرے، بیشک اوندی مدد کیتی ویندی ہے (۳۳)۔
34. وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا	آتے یتیم دے مال دے نیڑے وی نہ ونچو، سوائے اُس نیت دے جہڑی جو بہوں چنگی ہووے، او وی او توڑیں جے توڑیں او پوری جوانی نہ چڑھ ونچے، آتے وعدے کوں پورا کیتا کرو، بیشک وعدے دے متعلق جواب ڈیوٹاں پوسے (۳۴)۔
35. وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كُنْتُمْ وَزَنُوا بِالْقِسْطِ أَلَيْسَ الْمُسْتَقِيمَ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا	آتے جڈاں کوئی شے کچھ تے ڈیوٹاں لگوتاں پورا پورا کچھ تے ڈٹا کرو، تول تے ڈیوٹاں لگو، تاں (ترکڑی دی ڈٹی) سدھی رکھ تے تولیا کرو، ایہ بہوں چنگا طریقہ ہے تے ایندا انجام بہوں چنگا ہے (۳۵)۔
36. وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا	آتے اُس شے دے پچھو نہ لگ، جیندے متعلق تیکوں کوئی پتہ وی کائے نہیں، کن، اکھ تے دل ہر کہیں (دے عمل) دا حساب گھدا ویسے (۳۶)۔
37. وَلَا تَبْسُ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا	آتے زمین تے اکرتج تے نہ ٹریا کرو، بیشک نہ زمین کوں ڈال سگدو، آتے نہ اچا تھی تے پہاڑی چوٹی تیں بچ سگدو (۳۷)۔
38. كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا	انھاں وچوں ہر یک بُرائی تیدے رب دے نزدیک اصلوں ناپسند ہے (۳۸)۔
39. ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا	ایہ اُس دانائی دیاں گالھیں ہن، جہڑیاں تیدے رب تیں دو وحی کر بھیجن، آتے اسہ دے نال پیا کوئی معبود نہ بنا، نہ تاں تیکوں ملامت کر تے، آتے درگاہ وچوں کدھ تے دوزخ وچ سٹ ڈٹا ویسے (۳۹)۔
40. أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُم بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ	کیا شہاڈے رب شہا کوں تاں پتر ڈیوٹاں پسند کیتن، آتے فرشتیاں وچوں

41.	وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا	آپٹیاں دھتیاں بٹا گھدیاں ہن، بیشک تئساں ہک سخت نا معقول ڳالھ کریندو (۴۰)۔
42.	قُلْ لَّوْكَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَّابْتَغَوْا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا	آتے تحقیق آساں ایں قرآن وچ ڳالھیں کون کئی کئی طرح بیان کریندے ہن، تاں جو لوک (سوچ سمجھ تے) نصیحت حاصل کریں، پر اوتاں پیا وی پرے بھجندے ہن (۴۱)۔
43.	سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا	(آے رسول) چتا ڈے جو جیکر اوندے نال پے معبود وی ہوندے جیویں جو ایہ (مشرک) آبدن، تاں او عرش دے مالک تئیں پچھن دا ضرور کوئی راہ کڈھ گھندے (۴۲)۔
44.	تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا	اوتاں (انھاں ڳالھوں) پاک ہے، آتے جہڑا کجھ ایہ آبدن ایں کئوں تاں اوند اہوں اچا درجہ ہے (۴۳)۔
45.	وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَجَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا	سب اوندی پاکی بیان کریندے ہن، ایہ ستے آسمان، تے زمین تے جہڑا کجھ انھاں وچ ہے کوئی وی اہجا کائے نہیں، جہڑا اوندیاں تعریفیں سمیت اوندی پاکی بیان نہ کریندا ہووے، پر تئساں انھاں دی طرفوں (رب دی) پاکی بیان کرڻ کون نھیوے سمجھدے، بیشک او وڈے تھمل والا تے بخشش ہار ہے (۴۴)۔
46.	وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُ بِهِ فِي الْقُرْآنِ وَحَدَّثُوا وَلَوْ عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا	آتے جہڑے ویلے قرآن پڑھدیں، تاں آساں تیڈے آتے انھاں لوکاں دے درمیان جہڑے جو آخرت آتے ایمان نہیں گھن آندے، ہک نظر نہ آوڻ والا پردہ سٹ ڈیندے ہن (۴۵)۔
46.	وَجَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِّرْتُ بِهِ فِي الْقُرْآنِ وَحَدَّثُوا وَلَوْ عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ نُفُورًا	آتے انھاں دے دلاں آتے پردہ سٹ ڈیندے ہن تاں جو او کجھ نہ سمجھ سگن، آتے انھاں دے گئناں وچ پوڑ پیدا کیتا ہوئے، آتے (آے رسول) جڈاں توں آپٹیں ہک دے ہک رب دا ذکر قرآن وچوں پڑھ سٹیندیں، تاں او کڈھ لاتے (حق کئوں) پرے بھج ویندیں (۴۶)۔

47.	ثُمَّ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَبْعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَبْعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا	آساں چاندے کھڑے ہیں جو اوگن لاتے (در اصل) کیا سُندن چڑاں وی تیڈی گالھ سُندے ہن، ایہ گناں وچ کھس پھس کریندن ایہ ظالم اہدے ہن، جو سُناں تاں ہک ایہجے شخص دی پیروی کرن لگے وے جیندے اُتے کوئی جادو تھی گئے (۴۷)۔
48.	انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا	ڈیکھ، جو تیڈے کیتے گیں طرح دیاں مثالاں گھڑیندن، پس ایہ گمراہ تھی گین، ایں واسطے کوئی راہ نہ لبھ سگین (۴۸)۔
49.	وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا	آتے اہدے ہن جو کیا چڑاں آساں مرتے ہڈیاں تھی ویسوں تے گل پھل ویسوں، کیا آساں نویں سڑوں پیدا کرتے اٹھا کھڑے کیتے ویسوں (۴۹)۔
50.	قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا	(اے رسول) آکھ ڈے توڑے جو سُناں پتھر کیوں نہ تھی وںچو یا لوہا (ضرور اٹھی کھڑسو) (۵۰)۔
51.	أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَن يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا	یا کوئی بنی شے جہڑی جو تہاڈے خیال وچ ایں کٹوں وی بہوں سخت بٹانی گئی ہے! ول تاں جلدی پچھن لگ پوسن جو گوٹ آسا کون ولا جیوا کھڑا کر یسی، آکھ ڈے جو اوہو جیں تہا کون پہلی واری پیدا کیتا، او تہاڈے اگوں سر ہلیسن تے پچھسن جو ایویں کڈاں تھیں آکھ ڈے جو ممکن ہے جو آجھو ای ایویں تھی وںچے (۵۱)۔
52.	يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَنَدٍ وَتَقُولُونَ إِنَّا لَنَبْتَلْنُكُمْ إِلَّا قَلِيلًا	ایہ اوس ڈینہ تھیں چڑاں او تہا کون سڈیسے، پس سُناں تاں اوندی تعریف کریندے ہونیں حاضر تھی ویسو، آتے تہا کون ایویں لگسے جو (دنیا وچ) تھوڑی جہی دیر کیتے رہے ہیوے (۵۲)۔
53.	وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ مِمَّنْهُمْ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا	آتے (اے رسول) میڈے بندیاں کون آکھ ڈے، جو ابھی گالھ کیتی کرن، جہڑی بہوں چنگی ہووے، شیطان انھاں وچ فساد گھٹوا ڈیندے، بیشک شیطان انسان دا کھلم کھلا دشمن ہے (۵۳)۔

54.	رَّبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنْ يَشَأْ يُرْسِلْكُمْ أَزْوَاجًا يُشَاءُ يُعَذِّبُكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا	تھا ڈا رب تھاکوں چنگی طرح چاندا کھڑے، جیکر چھوے تاں تھاپڈے اُتے رحم چا کرے، یا چھوے تاں تھاپڈے اُتے عذاب بھیج ڈیوے اُتے آساں تیکوں انھاں دا ذمے وار بٹاتے نہیں بھیجا (۵۴)۔
55.	وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُودَ ذُبُورًا	اُتے تید ارب خوب چاندا جہڑا کجھ آسماناں تے زمین وچ ہے، اُتے تحقیق آساں بعض نبیاں کوں بعضیاں اُتے فضیلت (بزرگی) دیتی ہے، اُتے آساں داؤد کوں زبور دیتی ہئی (۵۵)۔
56.	قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفِ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا	اکھ ڈے جو سڈ گھنوں انھاں کوں جنھاں اُتے آسہ کئوں سوا تھاکوں (معبود ہون) دا گمان ہے اوتاں کوئی وی اختیار نہیں رکھیندے نہ تساں کئوں کہیں ڈکھ درد کوں ہٹاؤں دا، اُتے نہ اوندے بدل ڈیووں دا (۵۶)۔
57.	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَتَيْتُمْ أَقْرَبَ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا	ایہ تاں جنھاں کوں سڈیندے وڈے ہن، او خود آپئیں رب تئیں پُچھن دا وسیلہ لبھدے وڈن، جہڑا جو (آسہ دے) زیادہ قریب ہووے، اُتے اوندی رحمت دے امیدوار ہن، اُتے اوندے عذاب کئوں ڈردے وڈن، بیشک تیدے رب دا عذاب تاں ڈرن دی شے ہے (۵۷)۔
58.	وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا	اُتے کوئی وستی (آبادی) ایجی کائے نہیں، جیکوں آساں قیامت کئوں پہلے تباہ و برباد نہ کریسوں، یا اوندے اُتے سخت عذاب نہ بھیج ڈیسوں، ایہ سب کجھ کتاب (لوح محفوظ) وچ لکھج چکیا ہے (۵۸)۔
59.	وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوَّلُونَ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبَصَّرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا	اُتے آساں آیاتاں بھیجن ایس واسطے روک ڈتے جو اگلے لوکاں انھاں کوں کوڑا اکھی رکھیا، اُتے ثمود کوں ہک ڈاجی انھاں دی اکھ کھولن کیتے ڈتی پر انھاں اوندے اُتے ظلم کیتے، اُتے آساں نشانیاں بھیجیندے ہیں تاں محض ڈراؤن کیتے (۵۹)۔
60.	وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ	اُتے (اے رسول) آساں تیکوں اکھ دیتا ہا، جو بیشک تیدے رب لوکاں

<p>وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا</p>	<p>گوں پوری طرح ہتھ وی کیتا ہوئے، اُتے جہڑا کجھ آساں تیگوں ڈیکھائے او کجھ وی کائے نہیں، ہس لوکاں کیتے ہک قسم دی آزمائش ہے، اُتے اوں درخت گوں وی، جیندے اُتے قرآن وچ لعنت بھیجی گئی ہے، اُتے آساں انھاں گوں ڈریندے ہیں پر انھاں دی سخت نافرمانی، ہئی وی وَدھ ویندی ہے (۶۰)۔</p>
<p>61. وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتُ طِينًا</p>	<p>اُتے جڈاں فرشتیاں گوں آساں آکھیا جو آدم گوں سجدہ کرو، تاں انھاں سجدہ کیتا چا، پر سوائے ابلیس (شیطان) دے، اوں آکھیا، کیا میں ایجے گوں سجدہ کراں جیکوں تیں مٹی وچوں پیدا کیتے؟ (۶۱)۔</p>
<p>62. قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتُ عَلَيْكَ لَنْ أَخْلُقَ نَفْسًا مِثْلَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَخْتَنِكَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا</p>	<p>آکھیں توں ذرا ڈیکھ گھن جو (ایہ ہے کیا) جیکوں تیں میڈے اُتے عزت (فضیلت) ڈیوائی ہے (او ایس) طرح جو توں میکوں قیامت دے ڈیئے توڑیں مہلت چاڈے ول میں اوندیاں نسلوں گوں وکیر گھنساں، سوائے تھوڑے جیہاں دے (۶۲)۔</p>
<p>63. قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَّوْفُورًا</p>	<p>آسہ آکھیا، اچھا نکل اٹھوں، انھاں وچوں جہڑا وی تیڈی پیروی کریسی، تاں تاساں ساریاں کیتے دوزخ وی بھر پور ہے (۶۳)۔</p>
<p>64. وَاسْتَفْزِرْ مَنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِم بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا</p>	<p>اُتے ننگ پھسا گھن آپٹیں سڈنیں، انھاں وچوں جنھاں اُتے تیڈا دا چلے، اُتے انھاں اُتے آپٹیں سواراں تے پیدلاں گوں چڑھا ڈے، اُتے انھاں دے ہالاں تے اولاداں وچ وی شریک ہن وُج، انھاں نال وعدے وی کیتی رکھ، پر جہڑا وعدہ شیطان انھاں نال کریندے او اصلوں دھوکا ہے (۶۴)۔</p>
<p>65. إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا</p>	<p>بیشک جہڑے میڈے خاص بندے ہن، انھاں اُتے تیڈا کوئی وس نہیں چلٹاں، اُتے (اے رسول) تیڈا رب پھوں وڈا کارساز ہے (۶۵)۔</p>

66.	رَّبُّكُمْ الَّذِي يُزِيحُ لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا	ٹھاڑا ربّ تاں او ہے چہڑا ٹھاڑے کیتے سمندر وچ بیڑیاں چلیندے، تاں جو اوندے فضل وچوں حاصل کر سگہو، بیشک او ٹھاڑے کیتے خاص رحمت والا ہے (۶۶)۔
67.	وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا يَأْتِيَهُ فَالْمُتَجَاكِرُ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا	آتے جڈاں ٹھاگوں سمندر وچ کوئی مصیبت (آفت) آویندی ہے، تاں جنہاں کوں آندے سو اسڈیندے وے، سارے گم سُم تھی ویندن، وَل جڈاں او ٹھاگوں بچاتے خشکی دو گھن آندے، تاں ٹساں مُنہ پھیر گھندے وے، دَر اصل انسان تاں ہے وی ہوں نا شکرا (۶۷)۔
68.	أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا	کیا ٹساں آپ کوں ایس گالھ کئوں اَمَن وچ سمجھدے وے، جو کتھائیں ٹھاگوں سکی زین وچ نہ لہا ڈیوے، یا ٹھاڑے اُتے پتھراؤ کرڻ والی ہوانہ بھیج ڈیوے، وَل ٹساں آپئیں کیتے کوئی بچاؤڻ والا (کارساز) وی نہ پاسگہو (۶۸)۔
69.	أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ يَمًا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا	یا ایس گالھ کئوں وی اَمَن وچ تھی گیو ہے جو کتھائیں ٹھاگوں ڈو جھی واری اوندے وچ نہ گھن وڻے، وَت ٹھاڑے اُتے ہوں تگھی اندھاری نہ گھول ڈیوے اُتے ٹھاگوں ٹھاڑے کفر دی وجہ کئوں غرق نہ کر ڈیوے، وَل ٹساں آپئیں کیتے آساں کئوں بچاؤڻ والا کوئی تدگار وی نہ پاسگہو (۶۹)۔
70.	وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا	آتے تحقیق آساں آدم دی اولاد کوں عزت بخشی اُتے انہاں کوں چڑھڻ کیتے خشکی تے سمندر وچ سواری ڈتی، اُتے پاک تے سوتھریاں شئیں وچوں روزی ڈتی، اُتے جنہاں کوں آساں پیدا کیتے، انہاں وچوں ڈھیر (ساری مخلوقات) اُتے آساں او کوں فضیلت (فوقیت) ڈتی ہے (۷۰)۔
71.	يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ فَمَنْ	چہڑے ڈنہ آساں ساریاں لوکاں کوں اُنہاں دے اماماں (مذہبی

72.	وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا	رہنماواں) سمیت سڈیسوں، جیندا اعمالنامہ اوندے سچے ہتھ وچ دُٹا گیا، ہس او آپئیں اعمالنامے کوں (خوشی نال) پڑھے، اتے انھاں کیتے ستر جتی وی ظلم نہ کیتا ویسے (۷۱)۔
73.	وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيَٰنَا إِلَيْكَ لَتَفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرَةً وَإِذَا لَا تَتَّخِذُكَ خَلِيلًا	اتے جہڑا شخص ایں دنیا وچ اندھا تھی تے رہا، او آخرت کوں وی اندھا ای ہو سی، بلکہ سدھے راہ کئوں وی بہوں تھڑکیا ہو یا ہو سی (۷۲)۔
74.	وَلَوْلَا أَن تَبَتُّنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَتَّكِنُ إِلَيْهِمْ شَيْنًا قَلِيلًا	اتے ایہ لوک ایں گالھ توڑیں آگئے ہن جو تیکوں اوں شے کئوں تھڑکا وں جیکوں آساں تیدے کو لھ بھجیا ہے، تاں جو توں آساڈے اتے ایں کئوں پیا کوڑا بہتان پدھ گھن آویں، اتے اوں ویلے تیکوں آپٹاں یار بٹا گھندے (۷۳)۔
75.	إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا	اتے جیکر آساں تیکوں تکرانہ بنایا ہو یا ہو نہ، تاں توں ضرور تھوڑا جیہا اُنھاں دو ڈھلک وںجیں ہا (۷۴)۔
76.	وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ لَيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَتُخِيلُكَ إِلَّا قَلِيلًا	وت تاں آساں تیکوں مزہ چکھیندے زندگی وچ وی ڈوڑے عذاب دا، اتے موت دے ڈوڑے عذاب دا وی ! ول توں آساڈے خلاف کوئی وی آپٹاں پیلی (مددگار) نہ لہ سگدا (۷۵)۔
77.	سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا نَالِ جَنَّاهَا كُنْ أَوْ يَكْبَثُونَ	اتے قریب ہا، جو ایہ لوک تیکوں ایں ملک کئوں ڈرا وں ڈرو وں ہا، تاں جو تیکوں اوندے وچوں کڈھ سگن، تے اوں ویلے تیدے پچھوں او خود وی سوائے تھوڑے جیہاں دے نہ رہندے (۷۶)۔
78.	أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّيْءِ إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْ آتِ الْفَجْرَ إِذْ تَظْهَرُ	لیہو رہے آساڈا دستور آپئیں رسولان نال جنھاں کوں آساں تیں کئوں پہلے بھجیا ہا، اتے توں آساڈے دستور وچ کوئی تبدیلی نہ دیکھیں (۷۷)۔
79.	أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِكَ الشَّيْءِ إِلَىٰ غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْ آتِ الْفَجْرَ إِذْ تَظْهَرُ	سجھ ڈھلٹ کئوں لاتے رات دے اندھارے توڑیں نمازاں قائم کیتی رکھو، اتے فجر دی نماز وی، بیشک فجر دی نماز دی قرات دا ویلا تاں

79.	وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَاماً مَّحْمُوداً	فرشتیاں دے اُٹھاں موجود ہووٹن دا ویلا ہے (۷۸)۔
80.	وَقُلْ رَبِّ اُدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ مِّنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا	اُتے (اے رسول) اگھ جو میڈے رُب آ! میگوں کتھائیں داخل کریں تاں سوہٹیں طرح داخل کریں، اُتے کتھائیں کڈھیں تاں سوہٹیں طرح کڈھیں، اُتے آپٹیں طرفوں دی طاقت گوں میڈا اندگار بٹا چا (۸۰)۔
81.	وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا	اُتے اگھ ڈے جو حق آگیا ہے تو باطل (گوڑ بھٹوڑ) ختم تھی گئے، بیشک گوڑ بھٹوڑ پھٹ و نچن والا ہے (۸۱)۔
82.	وَتُنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاۗءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَلَا يَزِيْدُ الظَّٰلِمِيْنَ اِلَّا خَسٰرًا	اُتے آساں قرآن وچ او شے نازل کریندے ہیں، جہڑی مومنناں کیتے شفا ہے اُتے رحمت ہے، اُتے ظالماں دے حق وچ لیندے نال کجھ وڈھدے تاں اُنھاں دا گھٹا ای وڈھدے (۸۲)۔
83.	وَإِذَا آتٰنَا نَفْسًا عَلٰى الْاِنْسَانِ اَغْرَضَ وَنَآى بِجَانِبِهٖ وَإِذَا مَسَّهُ الشُّرُّ كَانَ يُّسُوْا	اُتے جڈاں آساں انسان گوں نعمتاں ڈیندے ہیں تاں ول مُنہ پھیر ویندے، اُتے پاسا کر ویندے اُتے جہڑے ویلے کوئی مصیبت آ ویندی ہے تا بے اُمید تھی ویندے (۸۳)۔
84.	قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلٰى شَاكْرَتِهٖ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيْلًا	(اے رسول) اگھ جو ہر کوئی آپٹیں ڈھنگ دا عمل کریندا وڈے، ہس ٹھاڈا رُب ای چنگی طرح چاڈے، جو کوٹن ساریاں کٹوں سِدھے راہ تے رُدا وڈے (۸۴)۔
85.	وَيَسْأَلُوْنَكَ عَنِ الرُّوْحِ قُلِ الرُّوْحُ مِنْ اَمْرِ رَبِّيْ وَمَا اُوْتِيتُمْ مِّنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَلِيْلًا	اُتے تیں کٹوں رُوح دے متعلق پچھدن، اگھ ڈے جو رُوح میڈے رُب دے حکم نال آندی ہے، اُتے آساں ٹھاگوں علم تاں ڈٹا وی کا لے نہیں، ڈتے تاں اصلوں تھوڑا جیہا ڈتے (۸۵)۔
86.	وَلٰكِن شِئْنَا لَنُدْهَبَنَّ بِالَّذِيْ اُوْحِيْنَا	اُتے جیکر آساں چہندے تاں چا گھندے او شے جیکوں تیں دو وحی کیتی

87.	إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا	ہے، تُوں آسا ڈے مقابلے تے آپٹاں کوئی مددگار وی نہ پیسیں (۸۶)۔
88.	قُلْ لِّينِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَن يَأْتُوا بِشَيْءٍ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِشَيْءٍ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا	اُکھ ڈے جو انسان جن کٹھے تھی تے ایں قرآن جیہا گھن آؤں چہو، تاں وی ایں جیہا نہ گھن آسگس، توڑے اوہک ہتے دی کنڈ کیوں نہ ٹھپی رگھن (۸۸)۔
89.	وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا	اتے تحقیق آساں لوکاں کیتے ایں قرآن وچ ہر طرح دیاں مثالیں کھول کھول تے بیان کر ڈتیں، پر ڈھیر لوک سن دی بجائے انکار کر ڈیندین (۸۹)۔
90.	وَقَالُوا لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا	اتے اکیوں جو آساں تیدے اتے ایمان نہ گھن آسوں، جے توڑیں تُوں آسا کوں زمین وچوں چشمہ کڈھ تے نہ وہا ڈیکھادیں (۹۰)۔
91.	أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّن نَّخِيلٍ وَعِنَبٍ فَتَقْفِرَ الْآلَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا	یا تیدے کیتے کھجیاں تے انگوریں دا باغ بن وئجے، ہس اوندے وچ تار متاراں نہراں کھٹ تے گھن آ (۹۱)۔
92.	أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كَسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بَالِلَةٌ مِنَ السَّمَاءِ كَقَبِيلَةٍ	یا تُوں آسمان دے ٹوٹے ٹوٹے کرتے آسا ڈے اتے آسٹ، جیویں جو تُوں آہد ا رہندیں، یا وت آسہ تے فرشتیاں کوں آسا ڈے سامٹیں گھن آ کھڑا (۹۲)۔
93.	أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّن زُخْرَفٍ أَوْ تَرْقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَن نُّؤْمِنَ لِزَيْتِكَ حَتَّىٰ تُنْزِلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُكَ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا مَّرْسُولًا	یا تیدے کیتے سونے دا گھر بن وئجے، یا تُوں آسمان اتے چڑھ ڈیکھا، پر تیدے چڑھ وئجے کوں وی نہ منیسوں، جے توڑیں تُوں کوئی ایجی کتاب آسا ڈے اتے نہ لہا آویں، جیکوں آساں پڑھ سگوں! اُکھ ڈے، جو پاک ہے میڈا رب! میں تاں سوائے بشر دے کجھ وی نہیں، ہس رسول بنا تے بھیج ڈتا گیاں (۹۳)۔
94.	وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ	اتے لوکاں کوں منع کرٹ والی کوئی گالھ وی نہ ہئی جیکر او ایمان گھن

<p>اَلْهُدٰى اِلَّا اَنْ قَالُوْۤا اَبْعَثَ اللّٰهُ رَسُوْلًا رَّسُوْلًا</p>	<p>آندے جہڑے ویلے جو انھاں گولہ ہدایت وی آچکی ہئی، سوائے ایں گالھ دے جو آہدے ہن کیا اسے نے بشر کون ای رسول بٹاتے بھیجٹاں ہا (۹۴)۔</p>
<p>۹۵. قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّنْشُوْنَ مُطَهَّرِينَ لَنَرْنَاهُمْ مِنْ السَّمَاءِ مَلَكَآ رَّسُوْلًا</p>	<p>اکھ ڈے، جو جیکر زمین اُتے فرشتے سوکھے سولے رہندے سہندے ہوندے، تاں آساں انھاں اُتے وی آسمان کنوں کوئی فرشتہ ای رسول بٹاتے بھیجندے (۹۵)۔</p>
<p>۹۶. قُلْ كَفَىٰ بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ اِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيْرًا</p>	<p>اکھ ڈے جو میڈے تے شہاڈے درمیان گواہ دے طور تے اسے ای کافی ہے، بیشک او اپنیاں بندیاں کون خوب چاڈا تے ڈیکھا کھڑے (۹۶)۔</p>
<p>۹۷. وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَاءَ مِنْ دُوْنِهٖ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوْهِهِمْ عُصِيًّا وَبُكْبًا وَصَبًا مَا وَاٰهُمْ جَهَنَّمَ كُلُّهَا خَبَتْ رِذْنَاهُمْ سَعِيْرًا</p>	<p>آتے جیکوں اسے ہدایت ڈیندے ہن او ہوسدھے راہ تے رُودے، آتے جہڑے کون او گمراہ کر چھوڑے، تاں ہن اوں کنوں سوا کہیں ہن کون توں اوند اندگار نہ پیسیں، آتے آساں انھاں کون قیامت والے ڈپنہ آندھے، گونگے تے ڈورے بٹاتے، منہ دے بھر کٹھا کریسوں، انھاں داٹکاٹاں دوزخ ہے، جہڑے ویلے اوندی بھا مٹھی تھسی، آساں اوکوں پیا وی بھرکا چھوڑیسوں (۹۷)۔</p>
<p>۹۸. ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْۤا بِآيَاتِنَا وَقَالُوْۤا اِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرُقَآتًا اِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ خُلُقًا جَدِيْدًا</p>	<p>ایہا سزا ہے انھاں کیتے جو او آساڈیاں آیاتاں دا انکار کریندے ہن آتے آہدے ہن، جو جڈاں آساں مرتے ہڈیاں تے مٹی سوا تھی ویسوں، تاں کیا واقعی آساں نویں سروں ولا پیدا کر کھڑائے ویسوں (۹۸)۔</p>
<p>۹۹. اَوَلَمْ يَرَوْۤا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ اَجَلًا لَا رَيْبَ</p>	<p>کیا او نہیں ڈیکھ چکے، جو بیشک اسے ای ہے جیں آسماناں تے زمین کون پیدا کیتے، او ایں گالھ دی وی قدرت رکھیندے، جو انھاں جیسے ولا پیدا کر گئے، پر انھاں کیتے آجل مقرر ہے جیندے وچ کوئی شک وی کائے</p>

فِيهِ فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُّوا	نہیں ہس ظالماں انکار کرں کٹوں سوا کجھ وی قبول نہیں کیتا (۹۹)۔
100. قُلْ لَّوْ أَنتُمْ تَنبِلُكُمْ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي إِذْ الْأُمُوسُكُمْ خَشِيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُوراً	اکھ ڈے، جو جیکر میڈے رب دی رحمت دے خزانے تہاڈی ملکیت وچ ہوندے تاں ایں ڈر کٹوں تہاں ہتھ وی نہ لیندے جو متاں او خرچ تھی وٹج، اتے انسان تاں دل دا ہوں سوڑا ہے (۱۰۰)۔
101. وَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَاسْأَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يُيُوسَى مَسْحُوراً	اتے تحقیق آساں موسیٰ کوں نوں ۹ روشن نشانیاں ڈیتیاں، بنی اسرائیل کوں وی پچھ گھن، جو چڈاں او انھاں کو لھ آیا، تاں فرعون او کوں اکھیا جو بیشک میں خیال کریندا جو آے موسیٰ! تیڈے اتے تاں جادو کر پٹا گئے (۱۰۱)۔
102. قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَاحِبٍ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ لِيَفِرْعَوْنُ مَثْبُوراً	(موسیٰ) اکھیا، تحقیق تیکوں تاں پتہ ہے جو انھاں کوں تہاڈیاں اکھیں کھول کیتے کہیں پئے نہیں نازل کیتا، سوائے آسماناں تے زمین دے رب دے، اتے میں تیڈے متعلق خیال کرینداں جو فرعون آ! تیڈی تاں شامت آگئی ہے (۱۰۲)۔
103. فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعاً	ہس (فرعون) ارادہ کیتا جو ملک وچوں انھاں دا پیر اپٹ چھوڑے پر آساں او کوں تے اوندے سنگتیاں ساتھیاں، ساریاں کوں غرق کر چھوڑیا (۱۰۳)۔
104. وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفاً	اتے ایندے بعد آساں بنی اسرائیل کوں اکھیا جو تہاں ایں ملک وچ ای رہو بہو، ہس چڈاں آخرت دے وعدے دا وقت آویسے تاں آساں تہاں کوں ولا ولوتے کٹھا کر گھسنوں (۱۰۴)۔
105. وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّراً وَنَذِيراً	اتے آساں ایکوں وی حق دے نال نازل کیتے، اتے ایہ حق طور تے نازل تھئے، اتے (اے رسول) آساں تیکوں محض خوشخبری سنواؤں والا تے ڈراؤں والا بناتے بھیجے (۱۰۵)۔
106. وَفَرَّغْنَا فَرَقْنَاهُ لِنَقُصَّ أَكْأَعْلَى النَّاسِ عَلَى	اتے آساں قرآن کوں تھوڑا تھوڑا کرتے نازل کیتے تاں جو توں لوکاں

مُكِبِّ وَكُنَّا تَنْزِيلًا	گوں جھل جھل تے سُٹاویں آتے آساں وی ایگوں وقت وقت تے نازل کیتے (۱۰۶)۔
107. قُلْ آمَنُوا بِهِ أُولَاتُؤُمْنُو إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّدًا	(اے رسول) آکھ ایندے اُتے ایمان گھن آویا ایگوں مَنو وی نہ، بیشک ایں کٹوں پہلے جنھاں لوکاں کوں علم پُٹا گیا ہا، انھاں کوں جڈاں جو ایہ قرآن پڑھ تے سُٹایا ویندے تاں اوکھاڈی دے بھرنے سجدے وچ ڈھے پوندن (۱۰۷)۔
108. وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لِنَفْعُولًا	آتے اکھیندن، جو آساڈا رُب تاں پاک ہے (ہر گالھ کٹوں) بیشک آساڈے رُب دا وعدہ تاں پورا تھی تے رہن والا ہوندے (۱۰۸)۔
109. وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَنْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشوعًا	آتے او روندیں ہوئیں کھاڈی دے بھر ڈھے پوندن (ایں طرح انھاں وچ عاجزی ہئی وی وڈھ ویندی ہے (۱۰۹)۔
110. قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تَخَافَتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا	آکھ ڈے جو چاہے تُساں او کوں، آسہ دے ناں نال سڈو یا رحمن دے ناں نال سڈو، تُساں جہڑے ناں نال ای سڈو، اوندے کیتے ایہ سارے ناں بہوں سوہٹیں ہن آتے آپٹیں نماز کوں نہ بہوں اچی آواز نال پڑھ، آتے نہ او کوں اصلوں جھکی آواز نال پڑھ، بلکہ ڈوہائیں دے درمیان والی آواز نال پڑھ (۱۱۰)۔
111. وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّنْيَا وَكَبِيرَةً تَكْبِيرًا	آتے آکھ ڈے جو ساریاں تعریفاں آسہ کیتے ہن، جیں نہ تاں کہیں کوں آپٹاں پتر پٹائے آتے نہ کوئی اوندی بادشاہی وچ اوندی حصہ دار ہے آتے نہ او عاجز ہے جو او کوں کہیں تدگار دی ضرورت پووے، اوندی وڈائی بیان کر، جیویں جو وڈائی بیان کرن دا حق ہے (۱۱۱)۔

18- سورة الكهف

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
-----	----------	---------------

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اُسے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا	ساریاں تعریفاں اُسے کیتے ہن، جیں آپئیں بندے اُتے ایہ خاص کتاب لہائی ہے، اُتے ایندے وچ کوئی ڈنگ شنگ وی کائے نہیں (۱)۔
2. قَيِّمًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا	ایہ ایں گالھ تے قائم ہے جو لوکاں کوں اُوں سخت عذاب کنوں ڈراوے جہڑا اوندی طرفوں آوٹ والا ہے اُتے مومنناں کوں خوشخبری سناوے جہڑے نیک عمل کریندن جو انھیں کیتے ہوں سوہناں اجر ہے (۲)۔
3. مَا كَثِيرٌ فِيهِ اَبَدًا	جیندے او ہمیشہ مَرے گھندے رہسن (۳)۔
4. وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا	اُتے انھیں لوکاں کوں ڈراوے، جہڑے ابدن جو اُسے (کہیں کوں) آپناں پتر بنا گھدے (۴)۔
5. مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِابَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنَّ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا	انھیں کوں تاں اصلوں ایندی کوئی خبر وی کائے نہیں، اُتے نہ انھیں دے پیو ڈاڈیاں کوں ہئی، ایہ ہوں گندی گالھ ہے جہڑی انھیں دے مُنہ کنوں نکلی ہے، بیشک او کجھ ابدے وی نہیں، سوائے کوڑ بھٹوڑ دے (۵)۔
6. فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِن لَّمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا	شاید تُوں (اے رسول) انھیں دے پچھوں آپئیں آپ کوں غم وچ مُکانہ چھوڑیں، محض ایں گالھوں جو مَتاں او ایندے اُتے ایمان نہ گھن آوَن (۶)۔
7. إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِيَبْلُوهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا	بیشک جہڑا کجھ وی زمین اُتے ہے اُساں اُو کوں اوندے کیتے رونق دی شے بٹائے، تاں جو لوکاں کوں آزماؤں جو کوں انھیں وچوں چنگے عمل کرن والا ہے (۷)۔
8. وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا	اُتے جو کجھ ایندے اُتے ہے، بیشک اُساں سُجّ بیابان تے غیر آباد بٹا

		ڈیسوں (۸)۔
9.	أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا	(اے رسول) کیا توں خیال کریندیں جو غار والے اُتے اُکری ہوئی تختی آساڈیاں نشانیاں وچوں کجھ عجیب جیہاں لگدن (۹)۔
10.	إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا	جڈاں او جوان غار وچ وڑ گئے تاں دُعا منگیونیں جو آساڈے رب آ، آساگوں آپنیں طرفوں رحمت بخش، اُتے آساڈے معاملے ٹھیک تھی وَنَجِّنْ دَاكُوْنِي تَدَارِكْ (تدبیر) کر (۱۰)۔
11.	فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا	ہس آساں انھاں دے کٹاں تے کئی سالوں تئیں اُوں غار وچ پردہ سٹی رکھیا (۱۱)۔
12.	ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا	وَل آساں انھاں کوں جگا کھڑایا، تاں جو معلوم کروں جو انھاں دیاں ڈوں ٹولیاں وچوں کہڑی زیادہ صحیح گن سگدی ہے جو او اتھاں کئی دیر ریہے (۱۲)۔
13.	نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى	آساں تیگوں (اے رسول) انھاں دا واقعہ صحیح صحیح بیان کریندے پے ہن، دراصل او کجھ جوان ہن، جہڑے جو آپنیں رب تے ایمان گھن آئے ہن، جہڑا آساں انھاں کوں بتی وی زیادہ ہدایت ڈتی (۱۳)۔
14.	وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا	اُتے انھاں دے دلاں کوں بیا وی تکرار کر ڈتا، جڈاں اُٹھئے تاں اُکھیونیں جو آساڈا رب تاں آسماناں تے زمین دا رب ہے، آساں اُوں کئوں علاوہ ہتے کہیں کوں اپناں معبود اصلوں نہ سڈیسوں، (نہ تاں) عقل کئوں بہوں ہٹ تے آساڈی گالھ ہو سی (۱۴)۔
15.	هَؤُلَاءِ قَوْمٌ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا	آساڈی قوم دے انھاں لوکاں اُوں کئوں سوا پئے معبود بنا گھدن، اچھا ایہ لوک اوندے متعلق کوئی تکرری دلیل کیوں نہیں پیش کریندے، بھلا اُوں کئوں وڈھ ظالم وی کوئی تھی سگدے جہڑا جو اُسے اُتے کوڑا بہتان پردہ ڈیوے (۱۵)۔

<p>16. وَإِذْ أَعْتَزَلْتُمْهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهِ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِّنْ أَمْرِكُمْ مَرْفَقًا</p>	<p>اتے جڈاں ٹساں ہک پاسے تھی گیوے، انھاں (مشرکاں) کئوں اُتے جِنھاں شَیں دی اَسہ کئوں سوا عبادت کریندن، انھاں کئوں، تاں وَل آپٹاں ٹکاٹاں غار وچ پٹا گھنوں، تہاڈا رَب تہاڈے اُتے آپٹیں رحمت دَا یَینہ و ساڈیے، اُتے تہاڈے معاملے وچ تہاڈے کیتے سہولتاں پیداکر ڈیے (۱۶)۔</p>
<p>17. وَتَرَى السَّحَابَ إِذَا طَلَعَتْ تَوَارُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيُسَيْنِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرَّضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِّنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَن يُضِلِّ فَلَن تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُّرْشِدًا</p>	<p>اُتے تُوں دیکھدیں جو جڈاں سَچھ اُبھر دے، تاں تیکوں ایں نظر دے جو او غار والیاں دے سَچے پاسوں چڑھ دے اُتے جڈاں لہن لگدے تاں انھاں کئوں شَمال والے (کھپے) پاسے کئوں ڈھل ویندے، اُتے او اُوندی ہک کھلی جاء وچ رہندے ہن، ایہ اَسہ دیاں نشانیاں وچوں ہک نِشانی ہے اَسہ جیکوں ہدایت ڈیوے تاں اوہو ضرور ہدایت پاویندے، اُتے جیکوں او گمراہ کر ڈیوے، تاں تیکوں اوندے کیتے کوئی راہ لاوٹ والا یار نہ لہسے (۱۷)۔</p>
<p>18. وَتَحْسَبُهُمْ آيِقًا غَاوًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيُسَيْنِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَلْبُهُم بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فَرَارًا وَلَكِن لَّمْ تَلْبِسْ مِنْهُمْ رُعبًا</p>	<p>اُتے تُوں خیال کریندیں، جو او جاگدے پئین، پَر اوستے پتے ہن، اُتے اَساں اُنھاں کُوں اُنھاں دے سَچے کھپے پاسے تے وَلائی پرتائی رکھینے اُتے انھاں دے کتے غار دے مُنہ تے آپٹیاں اگلیاں چنگھاں کُوں دگھیری رکھینے، جیکر تُوں انھاں کُوں جھاتی پاتے دیکھداتاں انھاں کئوں کنڈولاتے بھج ویندا، اُتے تُوں اُنھاں دی (ہست) وچ آویندا (۱۸)۔</p>
<p>19. وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ بِخَتَمِ الْقَدْرِ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى طَعَامًا</p>	<p>اُتے ایں طرح اَساں انھاں کُوں اٹھا کھڑایا، تاں جو ہک ہتے کئوں پُچھن پُچھن، ہَس پُچھن والیاں وچوں ہک پُچھیا، اَساں ایں حال وچ کیتی دیر ریہے سیسے؟ انھاں آکھیا، ہَس اَساں ہک ڈینہ کئوں وی گھٹ، آخر فیصلہ تھیا، جو اَساڈا رَب ای چنگی طرح چاندے، جو اَساں کئی دیر ایں حال وچ ریہے سیسے، ہَس ٹساں آپٹیں وچوں کہیں ہک کُوں ایہ رویہ</p>

	<p>فَلْيَأْتِكُمْ بِرُزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا يُشْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا</p>	<p>(سکہ) ڈے تے شہر بھیجو، اُنھاں او پکھے جو کھڑا کھاٹاں ساریاں تُوں زیادہ پاک صاف ہے ہس او آسا ڈے کھاوٹ کیتے اوندے وچوں کجھ گھن آوے، آتے انھاں نال میل جول (زرمی) والی گالھ مہاڑ کرے، تاں جو آسا ڈے متعلق کہیں ہک کُوں وی پتہ نہ لگن ڈیوے (۱۹)۔</p>
<p>20.</p>	<p>إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُبُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا أَبَدًا</p>	<p>کیوں جو جیکر اُنھاں دا ہتھ آسا ڈے اُتے پُچ گیا تاں آسا کُوں پتھر مار تے مار گھتیں، یا آپٹیں مذہب دو (زبردستی) ولا گھن، تے آساں کڈا ہیں وی اُنھاں کُوں نہ چھٹ سبکسوں (۲۰)۔</p>
<p>21.</p>	<p>وَكَذَلِكَ أَغْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيُغْلِبُوا أَنْ وَاَعْدَ اللَّهُ حَقِّي وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُيُوتًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا</p>	<p>آتے ایں طرح آساں اُنھاں لوکاں کُوں اطلاع کر پٹی، تاں جو او چاٹن گھن جو آس دا وعدہ سچا ہوندے، آتے (قیامت دی) گھڑی وچ تاں کوئی شک وی کائے نہیں، چڑاں اُنھاں آپس وچ ایں معاملے دے متعلق تنازع گھت پٹا، تاں آکھن لگے (گالھیں چھوڑو) جو ہس اُنھاں کیتے مکان بنا کھڑاؤ (اصل وچ) اُنھاں دا رب اُنھاں دے متعلق خوب چاٹدے، جہڑے لوک ایں معاملے وچ تکرار ہتھ رکھندے ہن، آکھن لگے جو آساں تاں ایں جاء تے مسیت چا بیٹسوں (۲۱)۔</p>
<p>22.</p>	<p>سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَا مِنْهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا الْقَلِيلُ فَلَا تَبَارِكُ فِيهِمْ إِلَّا مِرَآءَ ظَاهِرِهِمْ وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا</p>	<p>ہس لیہو اکھیندین، جو او (غار والے) ترائے ہن تے چوتھا اُنھاں دا کتا ہا، آتے بعضے اکھیندین جو او پنج ہن، تے چھیواں اُنھاں دا کتا ہا، ہس بغیر ڈٹھے ٹکے چلائی رکھن، آتے بعضے تاں ایہ وی اکھیندین جو او ست ہن، تے اٹھواں اُنھاں دا کتا ہا، (آے رسول) آکھ ڈے، جو میڈا رب ای اُنھاں دی گنتری کُوں خوب چاٹدے، ایکوں کوئی پیا چاٹدا وی کائے نہیں، چاٹن تاں ہوں تھوڑے چاٹن، ہس تُوں اُنھاں نال ڈھیر بحثا بحثی نہ کیتی کر، ہس سرسری جہی گالھ کر پٹی کر، آتے نہ اُنھاں دے متعلق اُنھاں دے کہیں بندے کُوں پچھ (۲۲)۔</p>

23.	وَلَا تَقُولَنَّ لِّشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا	آتے کہیں کم کہتے ایہ نہ اُکھیا کر جو میں اِکوں فخر کر ڈیساں (۲۳)۔
24.	إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنَّ رَبِّي إِلَاقَرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا	بلکہ اُکھ جو اُوکوں اُسے چاہیا تاں، آتے آپئیں رَبِّ کوں یاد کر گھدا کر جہڑے ویلے وی کوئی بُھل چُک تھی وَنچے تاں ! آتے اُکھ جو اُمید ہے جو میڈا رَبِّ میگوں اِیں معاملے وچ اِیں کئوں کوئی زیادہ چُنگی رہنمائی کرے (۲۴)۔
25.	وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَاذْدَادُوا تِسْعًا	آتے او آپئیں غار وچ ترائے سو سال رہے، بلکہ نوں سال پئے وی وَدھاتے ڈسے ویندن (۲۵)۔
26.	قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشِيرُكَ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا	اُکھ جو اُسے چُنگی طرح چاندے جو او کئی مدت رہے، اُسے کولھ ہن آسماناں تے زمین دیاں غیب دیاں گالھیں آتے او ٹھیک ٹھیک ڈیکھن والا تے صاف صاف سُنُّ والا ہے، آتے انھاں لوکاں دا کوئی پیا کار ساز نہیں سوانے ہوندے، آتے او آپئیں حکومت وچ کہیں کوں حصّے دار نہیں بنندا (۲۶)۔
27.	وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا	آتے آپئیں رَبِّ دی ڀٹی کتاب کوں جہڑی جوئیں دو وحی کیتی گئی ہے (اُوویں دا اُوویں) پڑھ تے سُنایا کر، اوندے کلام (فرماناں) کوں کوئی نہیں بدل سگدا آتے اوں کئوں سواٹوں کہیں ہئی جاء پناہ وی نہیں پا سگدا (۲۷)۔
28.	وَاصْبِرْ نَفْسَکَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدَاوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاکَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تَطْغَمَ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا	آتے اُنھاں نال دل لائی رکھ جہڑے آپئیں رَبِّ کئوں سویرے تے شام کوں وی دُعائیں منگدے رہندن، ایہے اوندی رضا چہندن آتے آپئیں دید اُنھاں کئوں بے پاسے نہ پھیر، (پھیر یسیں تاں) دُنیاوی زندگی دی زیب زینت دا ارادہ تھی ویسی آ، آتے اوں شخص دا اُکھیا وی نہ منیں، جیندے دل کوں آساں آپئیں یاد کئوں غافل کر چھوڑے، آتے او آپئیاں خواہشاں اُتے چلدا وڈے آتے اوند ا معاملہ اصلوں حد کئوں

		<p>وَدَّ حَلِيَّتَ (۲۸)۔</p> <p>اُتے اُکھ ڈے جو تہا ڈے رُب کُوں حق آگئے، بس جہڑا چہوے ایندے اُتے ایمان گھن آوے، اُتے جہڑا چہوے ایندا انکار کر ڈیوے، بیشک آساں ظالم لوکاں کیتے ابھی بھارتار کر رکھی ہے، جیندیاں لمبیاں انھاں کُوں گھیرا گھت گھسن، اُتے او (پاٹیں کیتے) فریاد کریسن، تاں انھاں دی فریاد دا جواب ایجے پڑکدے، تل والے تیل وانگوں دے پاٹیں نال ڈٹا ویسے، جہڑا مَنہ سار گھتسی، ایہ پیوٹ کیتے ہوں گندہ پاٹیں ہو سے اُتے انھاں دا ٹکاٹاں وی ہوں بُرا ہو سے</p> <p>(۲۹)۔</p>
30	<p>إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيقُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا</p>	<p>بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئیں اُتے نیک کم وی کریندے رہیں تاں آساں چنگے کم کرٹن والیاں دا اجر اصلوں ضائع نِسے کریندے</p> <p>(۳۰)۔</p>
31	<p>أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا</p>	<p>ایہ لوک ہن، جنھاں کیتے ہمیشہ کیتے (سدا بہار) بہشتی باغ ہوسن جنھاں وچ نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہوسن، اوندے وچ انھاں کُوں سونے دے کنگٹ پوائے ویسن، اُتے آطلس تے دیبا جیہ (موٹے پتلے) ریشمی سادے کپڑے پوائے ویسن، اُچے تخت تے تکیے دی ٹیک لا تے بیٹھے ہوسن، ایہ ہوں ودھایا اجر (ثواب) ہے، اُتے ہوں سوہٹاں ٹکاٹاں ہے (۳۱)۔</p>
32	<p>وَأَصْرِبُ لَهُمْ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا</p>	<p>اُتے (اے رسول) انھاں کُوں مثال دے طور تے انھاں ڈوں شخصاں دا حال ڈسا، جنھاں وچوں ہک کُوں آساں انگوراں دے ڈوں باغ ڈتے، اُتے انھاں دے باہروں باہروں کھجیاں دا لوٹھا جیہا جمّا ڈٹا با، تے آساں انھاں ڈوہائیں وچ رڑھ پیدا کر ڈتی (۳۲)۔</p>

33.	كُنَّا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أَكْهَهَا وَلَمْ تَنْظِلْ مِنْهُ شَيْئاً وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهراً	دُوبائیں باغاں گوں بہوں پھل لگدے ہن، تے انھاں گوں پھل پھل لگن وچ کوئی کمی نہ آندی ہئی، آتے انھاں دُوبائیں وچ ہک نہرو جاری کر ڈتی ہئی (۳۳)۔
34.	وَكَانَ لَهُ شَمْرُ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالاً وَأَعَزُّ نَفْراً	آتے اوگوں انھاں دا چنکا بھلا پھل (نفع) بلدا رہندا ہا پس (ہک واری) اوں آپٹیں یار گوں اکھیا، جہڑا جو اوندے نال بحثا بحثی کریندا بیٹھا ہا، جوئیں تیں کئوں مال وچ وی زیادہ ہاں تے بندیاں دی نفری سانگوں عزت وچ وی ودھ ہاں (۳۴)۔
35.	وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَداً	(ایہ اکھ تے) او آپٹیں باغ وچ ورگیا او آپٹیں آپ کیتے ظالم تھی گیا ہا، کیوں جو اوں اکھ ڈتا، جوئیں تاں گمان وی نہیں کریندا، جو ایہ باغ کڈائیں اچڑ ویسی (۳۵)۔
36.	وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُودْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَباً	آتے میں ایں گالھ تے وی شک کریندا جو کڈائیں قیامت دی گھڑی وی سرتے آویسی، آتے جیکر میکوں آپٹیں رب دو ورتھاں پیا، تاں وی میکوں اُتھاں ورتھن دا ایں کئوں وی چنکا ٹکاٹاں مل ویسے (۳۶)۔
37.	قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا	تاں اوندے اوں یار اکھیا، جیندے نال گالھیں کریندا ہا، جو کیا توں اوں ہستی دا انکار کریندیں، جیں تیگوں پہلے مٹی وچوں ول نطفے کئوں پیدا کیتے تے ول ٹھیک ٹھاک جو ان بنا کھڑائے (۳۷)۔
38.	لَئِنَّ هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَداً	پر میں تاں لیہو کجھ اکھیاں جو لیہو آسہ تاں ہے میڈے پالٹ والا، آتے میں کہیں بے گوں آپٹیں رب دا شریک نہیں بنیندا (۳۸)۔
39.	وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنَّ تَرَنَّا أَقْلَ مِنْكَ مَالاً وَكَدّاً	بھلا دسا جو جہڑے ویلے توں آپٹیں باغ وچ داخل تھیا ہاویں، تاں ایں کیوں نہ اکھیا ہاوی جو جہڑا کجھ آسہ چھسی تھیسے (ماشاء اللہ) آسہ کئوں سوا کہیں گوں کوئی طاقت حاصل کائے نہیں (لا قوۃ الا باللہ) جہڑے ویلے جوئیں میکوں ڈٹھا ہا، جوئیں تیں کئوں گھٹ ہاں، مال وچ وی تے آل

		اولاد وچ وی (۳۹)۔
40.	فَعَسَىٰ رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحَ صَعِيدًا زَلَقًا	وَت وی ایہ تھی سگدے، جو میڈا رب میگوں تیڈے باغ کنوں وی چنکا (باغ) بخش کر ڈیوے، آتے تیڈے باغ اُتے آسمان کنوں کوئی آفت بھیج ڈیوے تے او صفن صفا میدان تھی وے (۴۰)۔
41.	أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَن تَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا	یا اوند (نہر دا) پاٹیں اصلوں سک وے تے توں اوکوں ولا گھن وی نہ آ سگیں (۴۱)۔
42.	وَأُحِيطَ بِشَرِّهِ فَأَصْبَحَ يَقْلِبُ كَفِّهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرْوِهَا وَيَقُولُ لِيَلَيْتَنِي لَمْ أَشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا	ہس اوندے سارے پھلاں کوں کہیں آفت ولھیٹ گھدا، ہس اوں جہڑا کچھ مال اوندے اُتے خرچ کیتا ہونیا ہا اوندے اُتے ہتھ ملیندا رہ گیا، تے (انگور اں دیاں) ولھیں اپٹیاں ڈھاریاں اُتے سڑیاں سکیاں ڈٹھیاں پیاں ہن (ایہ سب کچھ ڈیکھ تے) آکھیں افسوس جو میں کہیں یک کوں وی اپٹیں رب دا شریک نہ بنیندا (۴۲)۔
43.	وَلَمْ تَكُن لَّهُ فِتْنَةً يَنْصُرُوهُ مِن دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا	آتے کوئی جماعت وی اسہ کنوں سوانہ ہئی، جہڑی جو اوندی مدد کریندی نہ آپ ایں آفت دا مقابلہ کر سگیا (۴۳)۔
44.	هَٰذَاكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا	اتھاؤں پتہ لگدے جو ساری کار سازی خدائے برحق دے ہتھ وچ ہے، اوندی طرفوں ڈٹا، ثواب وی بہوں چنکا ہے، تے اوند اڈیکھایا انجام وی! (۴۴)۔
45.	وَاخْرِبْ لَهُم مِّثْلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيَّاحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا	آتے (اے رسول) انھاں کوں دُنیاوی زندگی دی مثال ایہ ڈے جو آساں آسمان کنوں پاٹیں وسیندے ہیں، زمین دی پیداوار اوکوں چوپ تے گھاٹی تھی ویندی ہے، پر آخر وچ او تیلی تیلی تے بھوں تھی ویندی ہے، جیگوں ہوائیں اڈائی ویاں ہوندن، ایں طرح اسہ تاں ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندے (۴۵)۔
46.	الْهَالُ وَالْبُنُونُ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا	مال متال تے پترتاں دُنیاوی زندگی دی عارضی رونق ہن، پر اصل وچ

<p>وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرًا مِّمَّا</p>	<p>تاں نیکیاں باقی رہیں والیاں ہن، تیڈے رب دے نزدیک اوہوں چنگے ثواب دے ڈا دیاں ہن، اتے ساریاں آساں امیدیں رکھن دے ڈا دیاں ہن (۴۶)۔</p>
<p>47. وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَشَرْنَا لَهُمْ فَلَمَّ نَغَادِرُ مِنْهُمْ أَحَدًا</p>	<p>اتے جہڑے ڈینہ آساں پہاڑاں کوں سوریسوں ہٹیسوں، اتے توں زمین کوں صفن صفا ڈیکھسیں، اتے آساں انھاں لوکاں کوں کٹھا کر گھنسوں، ہس انھاں وچوں کہیں ہک کوں وی نہ چھوڑیسوں (۴۷)۔</p>
<p>48. وَعِزُّوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَافً لَّقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَن لَّنْ نَّجْعَلَ لَكُم مَّوْعِدًا</p>	<p>اتے انھاں کوں قطاراں بٹاتے تیڈے رب دے روبرو پیش کیتا ویسے، (آکھیا ویسے) جو تساں آساڈے کولھ اوویں آجیوے جیویں آساں ٹھا کوں پہلی واری پیدا کیتا ہا، بلکہ ٹھا کوں تاں گھمڈ ہا، جو آساں ٹھاڈے اتے کہیں وعدے وعید دا وقت وی نہ آیسوں (۴۸)۔</p>
<p>49. وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُسْفَحِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُؤْتِكُنَا مَا لِهَٰذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظُنُّ رَبُّكَ أَحَدًا</p>	<p>ول (عملاں والی) کتاب کھول تے رکھی ویسی، تاں مجرماں گنہگاراں کوں ڈیکھسو! جو جہڑا کجھ اوندے وچ لکھیا ہوئے اوں کٹوں ڈر ویسن اتے آکھسن ہائے شامت آساڈی! ایندے وچ تاں نہ کوئی چھوٹی گالھ چھوڑی گئی ہے، تے نہ کوئی وڈی! ہس انھاں کوں تاں (ایندے وچ) درج کر گھدا گئے، اتے جہڑے جہڑے عمل کیتے ہانے، او سامٹیں آویسن، اتے تیڈا رب کہیں ہک تے وی ظلم نہیں کریندا (۴۹)۔</p>
<p>50. وَإِذْ أَقْنَانَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا الْإِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا</p>	<p>اتے جڈاں آساں فرشتیاں کوں آکھیا، جو آدم کوں سجدہ کرو، تاں ابلیس دے سوا ساریاں سجدہ کیتا، او جٹاں وچوں ہا، ہس اوں آپٹیں رب دے حکم دی نافرمانی چا کیتی، کیا تساں میڈی بجائے اوکوں تے اوندی اولاد (چیلیاں چانٹیاں) کوں آپٹاں یار وندگار بیٹندو حالانکہ او ٹھاڈے دُشمن ہن، ظالماں کیتے آسہ دی یاری نال ایہ اول بدل ہوں گندہ ہے (۵۰)۔</p>

51.	مَا أَشْهَدُهُمْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلَقَ أَنْفُسَهُمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْبُضِيِّ عِصْدًا	میں نہ تاں انہاں کوں آسماناں تے زمین کوں پیدا کرن ویلے سب کھڑیا ہا، آتے نہ خود انہاں دے پیدا کرن ویلے ! آتے میں ایہو جیہا نہ ہم جو گمراہ کرن والیاں کوں آپٹاں پانہ بلی بیٹندا (۵۱)۔
52.	وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ رَعَبْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا	آتے جہڑے ڈینہ (آلہ) اکھیسے جو سب آؤو میڈے نال شریک بٹائے ہوئیاں کوں جنہاں دا شہا کوں زعم (دعویٰ) ہا، او انہاں کوں سب پسین، پر او انہاں کوں کوئی جواب نہ ڈیسین آتے آساں انہاں کیتے ہکوچھا (ہلاکت دا) بٹایا ہوئے (۵۲)۔
53.	وَرَأَى الْجُرُمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُوقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا	آتے گنہگار (دوزخ دی) بھا کوں ڈیکھسین، تاں پتہ لکھسے جو او اصلوں ایندے وچ سٹھے و نچل والے ہن، آتے او ایس کنوں بچ و نچل دا کوئی راہ وی نہ لہ سگسین (۵۳)۔
54.	وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرُ شُغْوَ جَدَلًا	آتے آساں ایس قرآن وچ لوکاں کیتے طرح طرح نال ہر یک مثال کوں بیان کر پٹتا ہے پر انسان ڈھیر ساریاں معاملیاں وچ جھپڑے گھٹن والا ہے (۵۴)۔
55.	وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةٌ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمْ الْعَذَابُ قُبُلًا	آتے لوکاں کوں کہڑی شے منع کیتا ہا ایمان گھن آؤں کنوں آتے آپٹیں رب کنوں بخشش منگل کنوں چڑاں جو انہاں کو لھ ہدایت وی بچ گئی ہئی، او تاں چہندے ہن جو، انہاں نال وی پہلے دیاں قوماں والا معاملہ کیتا و نچے یا وت انہاں دے سامٹیں عذاب گھن آیا و نچے (۵۵)۔
56.	وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا	آتے آساں رسول کوں نہیں بھیجندے سوائے ایندے جو او لوکاں کوں خوشخبری سناؤن تے عذاب کنوں وی ڈراؤن، آتے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے او باطل (کوڑ) دے حربیاں (ہتھیاراں) دے زور تے لڑوے جھگڑوے رہندین، تاں جو ایس طرح او حق کنوں تھڑکا گھن آتے آساڈیاں آیاتاں آتے جہڑی شے نال انہاں کوں ڈرایا

		<p>گئے اوندے اُتے کھلاں (محول) کرن (۵۶)۔</p>
57.	<p>وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدْ مَتَّيَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا</p>	<p>اُتے اُون کُنوں زیادہ ظالم کوٹ ہے جیکوں اوندے رَب دیاں آیاتاں نال سمجھایا وُتے، پَر او انھاں کُنوں مَنہ پھیر گئے اُتے جہڑا کجھ آپٹیاں ہتھاں نال اُگوں کیتے بھیج چکيا ہے (اوندے بُرے انجام گوں) وسار ڈیوے، بیشک آساں اُنھاں دے دِلاں اُتے پردے سٹ ڈتین، تاں جو او ایگوں (قرآن گوں) سمجھ نہ سگن، اُتے انھاں دے کُناں وِچ ہُوڑ گھٹ ڈتے، اُتے جیکر تُوں انھاں گوں ہدایت والے پاسے کتنا کیوں نہ سڈیں پیا، او کڈائیں وی ہدایت والے پاسے نہ آسین (۵۷)۔</p>
58.	<p>وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْثِقًا</p>	<p>اُتے تید اُرب بخشش ہار ہے، ہُوں رحمت بھیجٹ والا ہے جیکر او اُنھاں گوں پکڑیندا بہ سبب اوندے جہڑا کجھ او کماندے وِدن، تاں جلدی اُنھاں اُتے عذاب بھیج ڈیندا، پَر انھاں کیتے ہک وقت دا وعدہ کیتا ہوئے (جیندے بعد) عذاب کُنوں بچٹ کیتے کوئی پناہ دی جاء نہ لبھ سگسین (۵۸)۔</p>
59.	<p>وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِبَنِي إِسْرَءِيلَ مِيزَانَ وَجَعَلْنَا لِبَنِي إِسْرَءِيلَ مِيزَانَ</p>	<p>ایہ او وسیتیاں ہن جنھاں گوں آساں برباد کر ڈتے، چڈاں جو انھاں ظلم کیتا اُتے انھاں دے تباہ کر ڈیوٹ دا ہک وقت وی مقرر کیتا ہوینا ہے (۵۹)۔</p>
60.	<p>وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَتَاهُ لَا أَبْرَحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْبَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا</p>	<p>اُتے موسیٰ آپٹیں میلی گوں آکھیا جو میں اصلوں نہ رُکساں جے توڑیں جو میں ڈوون دریاواں دے ہک پتے نال ملن دی جاء تے نہ بچ ویاں، چاہے میگوں کئی سال ٹرٹاں وی کیوں نہ پووے (۶۰)۔</p>
61.	<p>فَلَمَّا بَلَغَا مَجْبَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا</p>	<p>بَس چڈاں او ڈوون دریاواں دے ہک پتے نال ملن والی جاء تے وُتے پتے تاں اُتھاں آپٹیں مچھی گوں بھل گئے، تے او مچھی دریا وِچ سُرنگ وانگ آپٹاں راہ بٹاتے ٹر گئی (۶۱)۔</p>

62.	فَلَمَّا جَاوَزَ اقْطَبْ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاةَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا	ہس چڑاں اُگوں تے کجھ پندھ کر گئے تاں موسیٰ آپنیں میلی گوں آکھیا، میکوں میڈا کھاٹاں چاڈے، اصل وچ یں ایں سفر وچ ہوں ٹھک گیاں (۶۲)۔
63.	قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْخُبْرَ وَمَا أَنْسَانِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَن أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا	میلی آکھیا، کیا تاساں ڈٹھا نہ ہا، جو چڑاں آساں (لمبے چوڑے) پتھر کولھ آرام کیتا ہا سہ، تاں یں مجھی اتھانیں بھل آیا ہم، اتے میکوں کہیں ہے نہیں بھلویا، سوائے شیطان دے، جو یں اوں (مجھی) دے متعلق تھانوں ڈساواں ہا، اتے او دریا وچ ہک عجب جیہ طریقے نال وڑ گئی ہئی (۶۳)۔
64.	قَالَ ذَلِكُمْ مَّا كُنْتُمْ تَبْتَغُونَ فَارْتَدَّ عَنَّا آثَارُهَا قَاصِّصًا	موسیٰ آکھیا، اوبا تاں جاء ہئی، جیکوں آساں لہجے دے ہا سہ، ہس او ڈوہانیں پچھلے پیریں اوں جاء تے ول آئے (۶۴)۔
65.	فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِن لَّدُنَّا عِلْمًا	اتھان آساڈے بانھیاں وچوں ہک بانھے گوں ملے، جیکوں آساں آپنیں طرفوں رحمت بخشی ہوئی ہئی، اتے او گوں آپنیں طرفوں ہک علم وی سیکھایا ہوئی ہا (۶۵)۔
66.	قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَن تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَ رُسُلًا	موسیٰ او گوں آکھیا، کیا میں تیدے نال رہ سگداں، تاں جو توں میکوں آپنیں علم وچوں او اچیاں گالھیں سکھا ڈیویں، جہڑیاں تھانوں سکھائیاں گیاں ہن (۶۶)۔
67.	قَالَ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا	اوں آکھیا، جو ایہ حقیقت ہے، جو تیدے وچ ائی ہمت کائے نہیں، جو توں میڈے نال صبر کرتے رہ سہ سگیں (۶۷)۔
68.	وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا	اتے توں کیویں اوں گالھ تے صبر کر سگدیں جیندی تیکوں خبر ای کائے نہیں (۶۸)۔
69.	قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا	موسیٰ آکھیا، توں میکوں انشاء اللہ صابر پیسیں، اتے بیشک میں تیدے حکم دی نافرمانی وی نہ کریساں (۶۹)۔

70.	قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّى أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا	اُوں آکھیا، جیکر تُوں میڈے نال رہن چہندیں تاں میں کُنوں کوئی گالھ نہ پچھیس، جے توڑیں جو میں خود اوند اذکرہ تیڈے نال نہ کراں (۷۰)۔
71.	فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتُ شَيْئًا مُّرمًا	بس ڈوہیں تڑپے، آخر او چڈاں ہک پیڑی وچ سوار تھی گئے، تاں اُوں پیڑی داٹنگ چا کڈھیا، موسیٰ آکھیا تیں ایندے وچ ایں گالھوں ٹنگ چا کڈھے جو ایندے سواراں کوں غرق کر ڈیویں، تحقیق تیں ایہ خراب کم کیتے (۷۱)۔
72.	قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَن تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا	اُوں آکھیا میں آکھیا نہ ہم، جو بے شک تُوں میڈے نال رہ تے صبر نہ کر سگس (۷۲)۔
73.	قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا	موسیٰ آکھیا، تُوں میکوں سزانہ ڈے، میں بھل پیاں، اتے میڈے کہیں گالھ اُتے اتی سختی وی نہ کیتی کر (۷۳)۔
74.	فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا قَيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَنفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَّقَدْ جِئْتُ شَيْئًا مُّكرًا	ول او ڈوہاں اُگوں تے تڑپیتے ایہ توڑیں جو (رہ وچ) ہک چھوہر بلیا، تاں اُوں شخص اُوکوں قتل کر چھوڑیا، موسیٰ آکھیا کیا تیں ہک بے گناہ چھوہر کوں قتل نہیں کیتا، حالانکہ اُوں کوئی قتل نہیں کیتا ہویا، ضرورتیں ہوں گندہ کم کیتے (۷۴)۔

75.	قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَّكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا	اُوں آکھیا، جو کیا تیکوں آکھیا نہ ہم، جو تُوں میڈے نال رہ تے صبر اُصلوں نہ کر سگسیں (۷۵)۔
76.	قَالَ إِنْ سَأَلْتَهُ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِن لَّدُنِّي عُذْرًا	(موسیٰ) آکھیا، جو جیکر میں ایندے بعد کوئی گالھ تیں کنوں پچھاں تاں میگوں آپئیں نال نہ رکھیں، کیوں جو تیں میڈی طرفوں دے عُذر بہانے ڈھیر سُن گھدے ہن (۷۶)۔
77.	فَانْطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَبَا أَهْلَ قَرْيَةٍ اسْتَطْعَمَا أَهْلُهَا فَأَبَوْا أَنْ يُصَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَاتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا	او ڈوہیں ول ٹر پئے، ایہ توڑیں جو اوہک وستی دے لوکاں کو لھ آئے تے انھاں کنوں کھاٹاں منگیاں تاں انھاں مہمانی ڈیوٹ کنوں انکار کر چھوڑیا، ول انھاں اُتھاں ہک کندھی ڈٹھی، جہڑے جو ڈھہن تے ہئی بس اُوں ایگوں ٹھیک ٹھاک کر کھڑا یا موسیٰ آکھیا، جو جیکر تُوں چہندا تاں ایندی مزدوری گھن سگدا ہاویں (۷۷)۔
78.	قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأُنَبِّئُكَ بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا	اُوں آکھیا، بس ہن تیں میڈی سَنگت ختم! پریں انھاں شتیں دے متعلق او بھید ڈسا ڈینداں، جنھاں کیتے تُوں صبر نہیوی کر سگیا (۷۸)۔
79.	أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا	پیڑی جہڑی ہئی او غریب لوکاں دی ہئی، جہڑے دریا وچ آپئیں روزی کیتے اوگوں ٹھیلی رکھدے ہن، بس میڈا ارادہ تھیا، جو میں ایگوں عیب دار بنا چھوڑاں، کیوں جو انھاں دے اگوں دے علاقے دا ہک بادشاہ اہجا ہئی جہڑا ہر ہک پیڑی کوں زبردستی گھس گھندا ہا (۷۹)۔
80.	وَأَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِينَا أَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا	بیا ایہ جو اُوں نینگر دی گالھ ایہ ہے جو اوند اپو ماع ڈوہائیں مومن ہن آساگوں خدشہ تھیا جو او انھاں کوں آپئیں سرکشی تے کفر وچ نہ پھسائی رکھے (۸۰)۔
81.	فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْبًا	بس آسا ڈا دل منگیا، جو انھاں دا رب انھاں کوں اوندے بدلے اہجا پتر چا ڈیوے جہڑا اخلاق (نیک نیتی) وچ اُوں کنوں چٹکا آتے رحم کرن وچ اُوں کنوں ودھ ہووے (۸۱)۔

82.	<p>وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخِرَا جَاكِزَهُمَا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا</p>	<p>اتے جہڑی کندھی ہئی، او شہر دے ڈوں یتیم نینگر چھوہراں دی ہئی، اتے اوندے تلے انھاں ڈوہائیں کیتے خزانہ پوریا ہونیا ہا، اتے انھاں دا پیو ہوں نیک شخص ہا، بس تیدے رب چاہیا، جو او آپئیں جوانی چڑھ آون، تاں ول آپئاں خزانہ کڈھ گھن، ایہ تیدے رب دی طرفوں ہک رحمت ہئی، اتے یں ایہ کم آپئیں مرضی نال نہیں کیتے، ایہا کجھ ہے حقیقت انھاں گالھیں دی، جنھاں اتے تیکوں صبر کرن دی توفیق حاصل نہ تھی سگی (۸۲)۔</p>
83.	<p>وَيَسْأَلُونَكَ عَن ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُوهُنَّ لَكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا</p>	<p>اتے (اے رسول) تیں کئوں ذوالقرنین دے متعلق وی پچھن، آکھ جو یں آجھو تھاکوں اوند اکجھ حال سنا ڈینداں (۸۳)۔</p>
84.	<p>إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا</p>	<p>بیشک آساں اوکوں زمین اتے ہک حکومت ڈتی ہوئی ہئی، اتے اوکوں ہر مطلب دا کافی سامان وی ڈتا ہونیا ہا (۸۴)۔</p>
85.	<p>فَاتَّبَعَ سَبَبًا</p>	<p>ول او ہک مطلب کیتے رُپیا (۸۵)۔</p>
86.	<p>حَتَّىٰ إِذَا بَدَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَبِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَارِئِينَ إِنَّمَا أَنْتُمْ تُعَذِّبُونَ وَإِنَّمَا أَنْتُمْ تُنْذِرُ فِيهِمْ حُسْنًا</p>	<p>ایہ توڑیں جو او سمجھ لہن والے پاسے دوپچ گیا تاں اوکوں ایویں نظریا جو او (سمجھ) کہیں میلے چکر پائیں دے چشمے وچ لہندا پئے، اٹھاں اوندے نزدیک اوکوں ہک قوم ملی، آساں اوکوں آکھیا، جو ذوالقرنین آں! انھاں کوں چاہیں تاں ڈکھ (عذاب) ڈے یا انھاں نال کوئی بھلائی والا سلوک اختیار کر (۸۶)۔</p>
87.	<p>قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا ثَمَرًا</p>	<p>اوں آکھیا جو جہڑے شخص ظلم کیتا تاں یں اوکوں ضرور سزا ڈیساں، ول جڈاں او آپئیں رب دو ول ویسے، تاں او وی اوکوں ہوں سخت عذاب ڈیسی (۸۷)۔</p>
88.	<p>وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَىٰ وَسَنُقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا</p>	<p>اتے جہڑا کوئی ایمان گھن آیا، اتے نیک عمل کیتو تاں بس اوندے کیتے ہوں سوہٹاں اجر (بدل) ہو سے، اتے آساں اوندے معاملے وچ</p>

یُسْرًا	سو کھائی والی گالھ کریسوں (۸۸)۔
89. ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا	وَلِ اُوْپَکِ پئے سَفَر (ضروری مقصد) دو ٹُرپیا (۸۹)۔
90. حَتَّىٰ اِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلٰی قَوْمٍ لَّمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِّنْ دُونِهَا سَبْتًا	ایہ توڑیں جو او سبجھ لہٹ والے پاسے دو بچ گیا جتھاں سبجھ گوں ہک ابھی قوم اُتے اُبھر دا ڈٹھا، جیندے کیتے آساں سبجھ دے دُوجھے پاسوں کوئی اُوٹ (چھاں) نہ بٹائی ہئی (۹۰)۔
91. كَذٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا	پیں حال وچ اُوں (قوم گوں) چھوڑ ڈٹا، ذوالقرنین دے سامئیں جہڑا مقصد ہا (۹۱)۔
92. ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا	آسا گوں اوندی پوری خبر ہئی (۹۲)۔
93. حَتَّىٰ اِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِنَّ قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا	وَلِ اُوْپَکِ پئے پاسے ٹُرپیا، ایہ توڑیں جو اُوڈوں پہاڑاں دیاں کندھیاں دے درمیان وچ کھڑا تاں اُتھاں اُوگوں ہک ابھی قوم ٹکری، جہڑی جو اوندی کہیں گالھ گوں سمجھ وی نہ سیکدی ہئی (۹۳)۔
94. قَالُوْۤا اِذَا الْقَرْنَيْنِ اِنَّا يٰۤاُجُوْبٌ وَمَا جُوْبٌ مُّفْسِدُوْنَ فِى الْاَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلٰۤى اَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا	اُنھاں اکھیا، ذوالقرنین آں ! سچّی گالھ ایہ ہے، جو یا جوج تے ما جوج ایں زمین اُتے فساد پچائی رکھن، وَل کیا آساں تیکوں ایں کم کیتے محصول (چندہ وغیرہ) کٹھا کر ڈیوؤں، تاں جو تُوں آسا ڈے تے اُنھاں دے اُوھ وچ ہک کندھی تیار کر ڈے (۹۴)۔
95. قَالَ مَا مَكْنٰى فِیْهِ رَبِّیْ حَبِیْرٌ فَاَعِیْنُوْنِ بِقُوَّةٍ اَجْعَلْ بَیْنَكُمْ وَبَیْنَهُمْ رَدْمًا	اُوں اکھیا، جو کجھ میڈے رَب میڈے اختیار وچ ڈٹا ہوئے او میڈے کیتے سئے ہے، تساں ہس میگوں زور والے بندیاں دی مدد چا ڈیوؤ، میں تہاڈے تے اُنھاں دے درمیان ہک ٹکڑی کندھی کھڑی کر کھڑینداں (۹۵)۔
96. اَتُوْنِ زُبَرَ الْحَدِیْدِ حَتّٰی اِذَا سَاوٰی بَیْنَ الصَّدَفَیْنِ قَالِ اِنْفُخُوْۤا حَتّٰی اِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالِ اَتُوْنِ اُفْرِغْ عَلَیْهِ قَطْرًا	تساں میڈے کولھ لُوہے دیاں چادر اں گھن آؤ، ہس اُوں ڈوہائیں پہاڑاں دے اُوھ وچ والے حصے گوں بند کر گھدا تاں اکھیں جو ایکوں (بھانال) بکھاؤ ایں طرح اُوگوں بھاؤ انگوں رتا لال کر گھدا گیا تاں

		آکھس جو ہن میڈے کو لھ پکھریا ہونیا تراٹما گھن آوتاں جو میں ایندے اُتے ویٹ چھوڑاں (۹۶)۔
97.	فَمَا اسْطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقَبًا	وَل انھاں وچ طاقت نہ ہئی جو ایندے اُتے چڑھ سِگن، اُتے نہ ایہ طاقت ہئی جو ایندے وچوں گلا کڈھ سِگن (۹۷)۔
98.	قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّيْ جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَّبِّي حَقًّا	اُوں آکھیا، ایہ میڈے رب دی طرفوں ہک رحمت ہے جڈاں میڈے رب دا وعدہ پورا تھیوٹاں ہوسی تاں او ایکوں زمین برابر کر ڈیسے اُتے میڈے رب دا وعدہ بالکل سچا ہے (۹۸)۔
99.	وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمِينُ يَنُوجِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَعَلْنَاهُمْ جَنَّاتٍ	اُتے اُوں ڈپنہ آساں اُنھاں دے بعض لوکاں کوں بعضیاں وچ سیرھیاں وانگوں رل مل و نچن کیتے چھوڑ ڈیسوں، اُتے صور (سَنکھ) بُھوکیا ویسے ہس آساں اُنھاں ساریاں کوں کٹھا کر گھنسون (۹۹)۔
100.	وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا	اُتے اُوں ڈپنہ آساں دوزخ کوں کافراں دے سامٹیں آکھریسوں (۱۰۰)۔
101.	الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِى وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا	اُنھاں لوکاں دیاں آکھیں تے تاں میڈے ذکر کئوں پردہ پیا ہونیا ہا، اُتے نہ او کجھ سنن کیتے تیار ہن (۱۰۱)۔
102.	أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُواْ أَن يَتَّخِذُواْ عِبَادِىْ مِن دُونِىْ أَوْلِيَآءَ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِينَ نَزُلًا	کیا جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے ایہو گمان کریندن جو او آساڈیاں بندیاں کوں میں کئوں آنج آپٹاں کار ساز (مددگار) بٹا گھنسن، بیشک آساں تاں کافراں دی مہمانی کیتے دوزخ تیار کیتی ہوئی ہے (۱۰۲)۔
103.	قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا	(اے رسول) آکھ ڈے جو میں تہا کوں ڈسا ڈیواں جو کہڑے لوک عملاں دے لحاظ نال بہوں گھائے وچ ہن (۱۰۳)۔
104.	الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا	ایہ او ہن، جنھاں دیاں کوششاں تے محتاں دنیاوی زندگی وچ ضائع تھی تے رہ گئیں اُتے او سمجھدے رہن جو او دراصل چٹکے کم کریندن وَدے ہن (۱۰۴)۔

105.	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُنْقِمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وُزْنًا	ایسے او لوک ہن جنہاں آپئیں رَب دیاں آیاتاں کئوں انکار کیتے آتے اوندے اگہوں پیش تھیون کئوں وی نہیں مینا، ہس او اپئیاں عملاں کئوں غارت کر کھڑن، ایں حدتیں جو قیامت دے ڈینہ انہاں کیتے انہاں عملاں دا کوئی وزن وی نہ سمجھسوں (۱۰۵)۔
106.	ذَٰلِكَ جَزَاءُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا	انہاں دی جزا (بدل) ایہا دوزخ ای ہے ایں گالھ دے بدلے جو انہاں کفر اختیار کیتا ہا، آتے آساڈیاں آیاتاں، آتے آساڈے رسولاں کئوں مذاق سمجھ گھدا ہانے (۱۰۶)۔
107.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئے تے انہاں نیک عمل کیتے تاں انہاں دی مہمانی کیتے بہشتی باغ ہو سن (۱۰۷)۔
108.	خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا	ایہ انہاں وچ ہمیش رہسن، آتے اٹھوں کہیں ہتی جاء و نہجں دا روح وی نہ کریسے نے (۱۰۸)۔
109.	قُلْ لَّوْكَانَ الْبَحْرُ مَدَادًا لِّكَلِمَاتِ رَبِّي لَفَتَدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جُمْنَا بِسَبِيلِهِ مَدَدًا	(اے رسول) اگھ ڈے، جو جیکر سمندر مس بن وئجے تاں جو میں آپئیں رَب دیاں گالھیں لکھ سگاں، تاں وی سمندر نیک ویسے ایں کئوں پہلے جو میں آپئیں رَب دیاں گالھیں مکا سگاں، توڑے جو اوں وانگوں ہک پیا (سمندر) وی اوندی تدد کیتے کیوں نہ گھن آواں (۱۰۹)۔
110.	قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنبَاءُ إِلَٰهِكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَتَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا	اگھ ڈے، جو بیشک میں تاں تہاڈے وانگیں بشر ای ہاں، ہس میڈے کولھ وحی آندی ہے، (ایں گالھ دی) جو تہاڈا اوہو ہکو معبود ہے، ہس جہڑا کوئی آپئیں رَب دی ملاقات دی خواہش رکھیندے تاں اوکوں نیک عمل کرتیں چاہیدے ہن، آتے آپئیں رَب دی عبادت وچ ہن کہیں ہک کئوں وی شریک نہ کرے (۱۱۰)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے رحمت بھیجن والا ہے
1.	كَهَيَّصَ	کھیس، (۱)۔
2.	ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدًا زَكِيًّا	ایہ زکریا اُتے تیدے رَب دے کیتی ہوئی رحمت والا بیان ہے (۲)۔
3.	إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا	جڈاں اُوں آپئیں رَب گوں ہولے ہولے سڈیا (۳)۔
4.	قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا	آکھیس جو میڈے رَب آ ! میڈیاں ہڈیاں کمزور تھی گئیں اُتے ہڈیے کئوں میڈے سر دے چٹے وال بجھن لگ پئیں، اُتے میڈے رَب آ ! میں تیں کئوں منگ تے کڈا میں خالی ہتھ نہیں ولایا (۴)۔
5.	وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا	اُتے میں آپئیاں ولی وارثاں (دیاں بُرائیاں) کئوں ڈردا ہاں، اُتے میڈی ذال سندھ ہے، ہس میگوں خاص کر آپئیں طرفوں ہک وارث چا بخش (۵)۔
6.	يَرْثِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا	جہڑا میڈا وارث وی بنے، تے یعقوب دے اولاد دا وی، اُتے میڈے رَب آ ! اُوگوں خود آپئیں رضا تے چلے والا بناویں (۶)۔
7.	يُزَكِّيَّا إِنَّا تَبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا	اے زکریا ! بیشک آساں تیکوں ہک چھوہر دی خوشخبری ڈیندوں، اوندناں یحییٰ ہوسی، آساں اُوں کنوں پہلے ایں ناں والا کوئی شخص پیدا نہیں کیتا (۷)۔
8.	قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا	اُوں آکھیا، میڈے رَب آ ! میگوں پتر کیویں ڈھیسے؟ جڈاں جو میڈی ذال سندھ ہے، اُتے میں آپئیں ہڈیے دے آخر توڑیں چھیا وداں عتیا (۸)۔

9.	قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْئَةٍ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا	اکھیا گیا جو، ایویں ہووئیں، تیڈے رب آکھینے جو میڈے کیتے ایہ سوکھا کم ہے، اتے ایں کٹوں پہلے تیکوں وی تاں پیدا کیتا ہم، جڈاں جو ٹوں کجھ وی نہ ہاویں (۹)۔
10.	قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا	اُوں اکھیا، میڈے رب آ ! میگوں ایندی کوئی نشانی ڈسا، اُوں اکھیا تیڈے کیتے نشانی ایہ ہے جو ٹوں لوکاں نال ترانے راتیں تیں صحیح سلامت ہووٹ تے وی الاہول نہ سبکس (۱۰)۔
11.	فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْبَحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا	وَل او آپٹیں حجرے وچوں باہر آپٹیں قوم دو آیا، تاں اُنھاں کوں سمجھا سمجھوتے اکھیا جو صبح شام آسہ دے پاک ہووٹ کوں بیان کیتی رکھو (۱۱)۔
12.	لِيُخَيِّرَ أَخَذَ الْكِتَابَ بَقُوعَةٍ وَآيِنَاةٍ الْحُكْمَ صَبِيًّا	پتر یحییٰ ! میڈی کتاب کوں قابو پکڑی رکھ، اتے آساں اُوکوں چھپرے وچ ای دانائی ڈے ڈتی (۱۲)۔
13.	وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا	اتے آپٹیں طرفوں اُوکوں ترس کھاوٹ تے پاکیزہ رہوٹ وی سکھا ڈتا، اتے او وڈا پرہیزگار بیٹا (۱۳)۔
14.	وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا	اتے آپٹیں پیوناء نال چنچکا سلوک کرن والا ہا، اتے مغریا ہونیاتے نافرمان نہ ہا (۱۴)۔
15.	وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ مَيِّتَ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا	اتے اوندے اتے سلامتی ہے اوندے جَمَن والے ڈینہ وی، مَرَن والے ڈینہ وی، تے ولاجی اُنھن والے ڈینہ وی (۱۵)۔
16.	وَإِذْ كُرِيَ الْكِتَابَ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِن أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِيفًا	اتے (اے رسول) کتاب وچوں مریم دا حال وی سٹا جڈاں جو او آپٹیاں لوکاں کٹوں انج تھی تے سمجھ اُبھار دوہک جاء وَنج رہی (۱۶)۔
17.	فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا	اتے اُوں اُنھاں کٹوں آپٹیں آپ کوں لگا گھدا، ہس آساں اوندے کولھ آپٹاں رُوح (فرشتہ) بھیجا، جہڑا جو اوندے سامٹیں ہر لحاظ نال انسان بن تے ظاہر تھیا (۱۷)۔

18.	قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتُ تَقِيًّا	(مریم) اُکھیا، ہر حالت وچ میں تیں کنوں بہوں مہربان رب دی پناہ منگدی ہاں، جیکر توں پرہیزگار ہیں تاں (ہٹ و نچ) (۱۸)۔
19.	قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا	اُوں اُکھیا، یقین کر جو میں تیدے رب دا بھیجیا ہوئیاں، تیکوں ہک نیک پاک پتر (دی اطلاع) ڈیوٹ آیا ہاں (۱۹)۔
20.	قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا	مریم اُکھیا، میڈا پتر کیوں جم سگدے، کیوں جو میکوں کہیں بنی بشر ہتھ وی نہیں لایا، آتے میں کوئی بدکار نہ وی کائے نہیں (۲۰)۔
21.	قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَدًى وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا	(فرشتے) اُکھیا، ایویں تھی تے رہسی کیوں جو تیدے رب آکھتے جو میڈے کیتے ایہ بہوں سوکھا کم ہے، ایں واسطے وی جو آساں اوکوں لوکاں کیتے ہک نشانی بناوٹ لگے ہیں، آتے آپٹیں طرفوں ہک رحمت وی آتے ایہ سب کجھ طے تھی چکیا ہے (۲۱)۔
22.	فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا	بس اوکوں ایویں پیٹ تھی گیا، ول او اوں پیٹ نال ہک پرو بھری جاء تے چلی گئی (۲۲)۔
23.	فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّنْسِيًّا	بس اوکوں ویاوٹ دیاں پیڑاں کھچیاں دے منڈھ وچ گھن آیاں، آکھٹ لگی خداتاں ایویں چا کرے با جو میں ایں گالھ کنوں پہلے ای مرویندی، آتے میں (ساریاں کوں) اصلوں بھل بھلا ویندی (۲۳)۔
24.	فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكَ تَحْتَكَ سَرِيًّا	بس اوں تلے کھڑیں ہوئیں مریم کوں سبڈتے اُکھیا، جو توں مونجھی نہ تھی، تیدے رب تیدے کنوں جھکی جاء تے ہک چشمہ وہا ڈتے (۲۴)۔
25.	وَهَؤُلَاءِ إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطُ عَلَيْكَ رُطْبًا جَنِيًّا	آتے توں کھچی دا بوجھا پکڑتے آپ دوہلا، تیدے اُتے تازہ پکیاں پنڈوں کرپوسن (۲۵)۔
26.	فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فِيمَا تَرْضَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكُلَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا	توں (پنڈوں) کھا، آتے (پاٹیں) پی، آتے اُکھیں تھار بس جیکر کہیں بنی بشر کوں (اعتراض کریندا) ڈیکھیں، تاں آکھیں، جو بے شک میں بہوں مہربان اللہ کیتے روزے دی نیت رکھ گھدی ہے، بس میں آج کہیں

		انسان نال وی گالھ نہ کریساں (۲۶)۔
27.	فَأَنْتَ بِهِ قَوْمَهَا تَحْبِلُهُ قَالُوا يُمَرِّمُ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا غَرِيبًا	وَلِأُو (اُوں ہال) کوں چاتے آپئیں قوم دو گھن گئی، اُنھاں آکھیا اے مریم! توں تاں نویکلی شے چا آئی ہیں (۲۷)۔
28.	يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكَ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا	ہارون دی بھین ہیں! نہ تیڈا پیو کوئی بُرا شخص ہا، اتے نہ تیڈی مابد کردار ہئی (۲۸)۔
29.	فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي السَّهْدِ صَبِيًّا	(جواب وچ) اُوں منی ہال دو اشارہ چا کیتاں او لوک آکھن لگے، جو آساں ایندے نال کیویں گالھ کروں، ایہ تاں آجں جھولی دا ہال ہے (۲۹)۔
30.	قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا	اُوں (ہال) آکھیا، میں وی اسد دا بندہ ہاں! اُوں میگوں کتاب وی ڈٹی ہے اتے میگوں نبی وی بنایا ہس (۳۰)۔
31.	وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا	اتے میگوں، میں جتھاں وی ہوواں برکتاں والا بنایا ہس، اُوں میگوں نماز پڑھن تے زکوٰۃ کڈھن دا حکم کیتا ہونے جے توڑیں وی میں جیندا رہواں (۳۱)۔
32.	وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا	اتے میگوں آپئیں ماء نال چڑگا سلوک کرٹ والا بنایا ہس، اتے اُوں میگوں مغریا ہویا تے بد بخت نہیں بنایا (۳۲)۔
33.	وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا	اتے سلامتی ہے میڈے اتے جہڑے ڈینہ میں جمیا ہم، اتے جہڑے ڈینہ میں مرساں، اتے جہڑے ڈینہ میگوں ولا جیوا کھڑایا ویسی (۳۳)۔
34.	ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَبْتَلَوْنَ	ایہو گجھ ہا عیسیٰ پتر مریم دا! اتے ایہا اصل گالھ ہے جیندے وچ لوک شک کریندے پے ہن (۳۴)۔
35.	مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا نَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	اسد دی شان ایندے وچ کائے نہیں جو کہیں کوں آپٹاں پتر بٹاوے، اوتاں (انھاں گالھیں کئوں) پاک ہے، جڈاں وی کوئی کم چہندے چھڑا اکھیندے جو تھی وُج تے او تھی ویندے (۳۵)۔

36.	وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوا لَهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ	آتے بیشک اے میڈاوی پالن ہار ہے، تے تہاڈا وی ! پس ہوندی عبادت کیتی کرو، ایہو سدھا راہ ہے (۳۶)۔
37.	فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ	پر مختلف فرقتیاں آپس وچ اختلاف گھٹ ڈتے، پس بہوں خرابی تے بربادی ہے انھاں لوکاں دی، جنھاں نہیں نیا (قیامت والے) وڈے ڈینہ دے آونجھن کوں (۳۷)۔
38.	أَسْبَغَ بِهِمْ وَأَبْصَرَ يَوْمَ يَأْتُوتَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	تہاں او بہوں کجھ سُن گھنسن تے ٹھیک ٹھیک ڈیکھ گھنسن، جہڑے ڈینہ جو آساڈے کوہ آسن، پر اوں ڈینہ ظالم لوک کھلی گراہی وچ ہو سن (۳۸)۔
39.	وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	آتے انھاں کوں اوں پچھتاوے والے ڈینہ کنوں ڈرا، جڈاں جو ہر معاملہ چکا ڈٹا ویسی، پر ایہ غفلت وچ ورن، آتے ایمان وی نہیں ایندے (۳۹)۔
40.	إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ	بیشک آساں ایں زمین دے، اُتے جو کجھ ایندے اُتے ہن ساریاں شتیں دے وارث ہیں، آتے انھاں ساریاں آساں دوول آوٹیں (۴۰)۔
41.	وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صَدِيقًا نَبِيًّا	آتے ایں کتاب وچوں ابراہیم دا حال وی ڈسا، بیشک او بہوں سچا نبی ہا (۴۱)۔
42.	إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئاً	اُوں آپٹیں پیو کوں اکھیا، جو ابا! توں ابھی شے دی بندگی کیوں کریندیں جہڑی جو نہ کجھ سُن سگدی ہے تے نہ کجھ ڈیکھ سگدی ہے، آتے نہ تیڈے کہیں کم آسگدی ہے (۴۲)۔
43.	يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطاً سَوِيًّا	میڈے پیو آ، بیشک میکوں ابجا علم ملیا ہے جہڑا تیکوں نہیں ڈٹا گیا، پس توں میڈی پیروی چا کر، میں تیکوں سدھی راہ تے ٹوریاں (۴۳)۔
44.	يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ	میڈے پیو آ، شیطان دی بندگی نہ کیتی کر، بیشک شیطان تاں آپٹیں

	كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا	ہوں مہربان اُسے دَاوِیٰ نافرمان ہے (۴۴)۔
45.	يَا بَتِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَسْكَ عَذَابُ مَنْ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا	میڈے پیو آ، میکوں ڈر ہے، جو کتھائیں تیکوں آپئیں مہربان اُسے دَا عذاب نہ آپکڑے، تے توں شیطان دَا سنگتی نہ تھی و نچیں (۴۵)۔
46.	قَالَ أَرَاغِبٌ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي مَلِيًّا	اُوں اکھیا، ابراہیم آں! کیا توں میڈے معبوداں کئوں منہ پھریندیں جیکر توں ایں گالھ کئوں باز نہ آئوں تاں میں تیکوں پتھر مار مار تے مار گھتیاں، بس توں میں کئوں ڈھیر مدت توڑیں پرے تھی و نچ (۴۶)۔
47.	قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا	(ابراہیم) اکھیا، تیڈے اُتے سلامتی ہووے، بس میں تیڈے کیتے آپئیں رب کئوں بخشش دی دُعا منگساں بیشک او میڈے اُتے ہوں مہربان ہے (۴۷)۔
48.	وَأَعْتَذِرْكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا	اُتے میں تُساں ساریاں کئوں اُتے اُسے کئوں سوا جنھاں، کوں تُساں سہیندے وے، اُنھاں کئوں ہک پاسے تھی وینداں، اُتے آپئیں رب کوں سہینداں، توقع ہے جو میں آپئیں رب کئوں دُعا منگ تے خالی ہتھ نہ رہساں (۴۸)۔
49.	فَلَمَّا اعْتَزَلْتَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا	بس چڑاں اُنھاں کئوں، اُتے اُسے کئوں سوا جنھاں دی او بندگی کریندے ہن، اُنھاں کئوں پرے ہٹ گیا، تاں آساں اوکوں اسحاق تے یعقوب ڈتے، اُتے ہر ہک کوں آساں نبی بنا ڈتا (۴۹)۔
50.	وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا	اُتے آساں اُنھاں کوں آپئیں رحمت وچوں ہوں کجھ ڈتا، اُتے آساں اُنھاں کوں سچی ناموری نصیب کیتی (۵۰)۔
51.	وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا	اُتے (اے رسول) ایں کتاب وچ دَا موسیٰ دَا حال وِی ڈسا، بیشک او ہک چٹیا ہونیا خاصہ بندہ ہا، او وڈے مقدر والا رسول وِی ہاتے نبی وِی (۵۱)۔
52.	وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ	اُتے آساں اوکوں گوہ طور دے سجے پاسوں سڈیا، اُتے اوکوں رازدیاں

53.	وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَهْلَهُ هَارُونَ نَبِيًّا	اُتے اوندے کیتے آپئیں رحمت نال اوندے بھراہارون کوں نبی بنا ڈتا (۵۳)۔
54.	وَإِذْ كُنْزِي الْكِتَابَ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا	اُتے (اے رسول) ایں کتاب وچ دا اسماعیل دا حال وی ڈسا بے شک او وعدے دا ڈاڈھا پکا ہا، اُتے او وڈی قدر والا رسول ہا تے نبی ہا (۵۴)۔
55.	وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا	اُتے آپئیاں لوکاں کوں نماز اُتے زکوٰۃ کیتے حکم ڈیندا ہا، بیشک او آپئیں رَب دا ہوں پسند کیتا ہونیا ہا (۵۵)۔
56.	وَإِذْ كُنْزِي الْكِتَابَ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا	اُتے ایں کتاب وچ دا ادريس دا حال وی ڈسا، بے شک او ہک سچا نبی ہا (۵۶)۔
57.	وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا	اُتے آساں او کوں اُچے مرتبے توڑیں پُچا ڈتا ہا (۵۷)۔
58.	أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذْ تَتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكْيًا	ایہے او لوک ہن، جنہاں اُتے اُس نعمت بھیجی، او بنیاں وچوں ہن، آدم دی اولاد وچوں ہن، اُتے انہاں وچوں ہن جنہاں کوں آساں نوح نال سوار کر گھدا ہا، اُتے آپئیں کیتے چن گھدا ہا، جڈاں انہاں کوں وڈے مہربان اُس دیاں آیاتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندیاں ہن، تاں او سجدے وچ ڈھے پوندے ہن، تے روندے ہن (۵۸)۔
59.	فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يُنْقَضُونَ غِيًّا	وَل انہاں دے گندے لوک انہاں دے جانشین بن گئے، جنہاں نماز کوں چھوڑ ڈتا ہا، اُتے نفسانی خواہشاں پچھوں لگ پے ہن، و ت ہوں جلدی گمراہی دے انجام کوں ڈیکھ گھنسن (۵۹)۔
60.	إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ	سوائے انہاں دے جہڑے توبہ چا کریندن، اُتے ایمان گھن آئدن، اُتے نیک عمل کریندن، بس ایہے لوک ہن جہڑے جنت وچ داخل

شَيْئاً	تھیں اُتے اُنہاں اُتے کوئی وی ظلم نہ کیتا ویسے (۶۰)۔
61. جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيّاً	ہمیش رہن والے باغاں دا وعدہ ہے جہڑا جو ہوں مہربان اللہ نے غائبانہ طور تے آپئیں بندیاں نال کیتا ہوئے، بیشک اوند ا وعدہ ضرور پورا تھی تے رہن والا ہے (۶۱)۔
62. لَا يَسْعَوْنَ فِيهَا لَغْوَاً إِلَّا سَلَاماً وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيّاً	اُنہاں وچ واہیات گالھیں نہ سٹیں، سوائے سلامتی دیاں گالھیں دے، اُتے اُنہاں کیتے اوندے وچ سنجھ صبا حیں دی روزی (رزق) تیار ملے (۶۲)۔
63. تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيّاً	ایہا ہے او بہشت جیندا وارث آساں آپئیاں بندیاں وچوں ایجیاں شخصوں کوں بیٹسوں جہڑے جو ہوں پرہیزگار ہو سن (۶۳)۔
64. وَمَا نُنَزِّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا يَرِىْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيّاً	اُتے آساں (فرشتے) نئے نازل تھیندے تیڈے رب دے حکم کنوں سوا، ہوندا ہے جہڑا کجھ آساڈے سامئیں ہے جہڑا کجھ آساڈی گنڈ پچھوں ہے، اُتے جہڑا کجھ ایندے وچالے ہے، اُتے تیڈا رب بھلن والا اصلوں کاتے نہیں (۶۴)۔
65. رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَبِيّاً	آسماناں دا، تے زمین دا، اُتے جہڑا کجھ اُنہاں دے آدھ وچ ہے، اُنہاں ساریاں دا جہڑا رب ہے، بس ہوندی عبادت کیتی کرو، کیا تھیں کہیں بے کون چاندے وے جہڑا ایجے ناں (صفاتاں) والا ہووے (۶۵)۔
66. وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِذَا مَا مِثْلُ لَسَوْفَ أَخْرَجُهُ حَيّاً	اُتے انسان اکھیندے، کیا جڈاں جو میں مرویساں تاں کیا ولا جیواتے باہر کڈھیا ویساں؟ (۶۶)۔
67. أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكْ شَيْئاً	کیا انسان کوں یاد نہیں آندا، جو بیشک آساں اوکوں ایس کنوں پہلے وی پیدا کیتا ہا سے، جڈاں، جو او کوئی شے وی نہ ہا؟ (۶۷)۔
68. فَوَرَبِّكَ لَنَخْشَعَنَّهِنَّ وَالشَّيَاطِينَ ثَمَّ	بس تیڈے رب دی قسم ! جو آساں اُنہاں کوں گٹھا کریسوں، تے

	لَنُخْصِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا	شیطاناں کوں وی! ول آساں اُنھاں کوں دوزخ دے چارے پاسوں گوڈیاں دے بھرنے کھڑیسوں (۶۸)۔
69.	ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَنتَظِرُ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا	ول آساں اُنھاں دی ہر ٹولی وچوں ایجے لوکاں کوں باہر کڈھ گھنسون جہڑے بہوں مہربان آسہ دے اصلوں نافرمان تھئے ہوئے ہوسن (۶۹)۔
70.	ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلِيًّا	ول آساں اُنھاں لوکاں کوں وی خوب جائدے ہیں، جہڑے اصلوں اوندے وچ سٹل دے ڈادے ہن (۷۰)۔
71.	وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتًّا مَّقْضِيًّا	آتے تہاڈے وچوں کوئی ایجا شخص کائے نہیں، جہڑا ایس (دوزخ) توں ضرور لنگھ تے نہ ویسی! ایہ تہڈے رب کیتے حتمی گالھ ہے جہڑی تھی تے رہسی (۷۱)۔
72.	ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا	ول آساں پرہیزگاراں کوں بچا گھنسون اتے ظالماں کوں اوندے وچ گوڈیاں دے بھرنے سٹ چھوڑیسوں (۷۲)۔
73.	وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا	آتے جڈاں جو اُنھاں کوں آساڈیاں کھلیاں آیاتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندیاں ہن، تاں جہڑے اُنھاں کوں سٹ کئوں انکار کریندن، ایمان گھن آوٹ والیاں کئوں پچھدن، جو آساں ڈوبائیں وچوں کیندا جاء ٹکاٹاں ودھایا ہے تے کیندی مجلس زیادہ شاندار ہے؟ (۷۳)۔
74.	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَاثًا وَرِئْيَا	آتے آساں اُنھاں کئوں پہلے دیاں کئی ایجیاں اُمتاں کوں برباد کر چھوڑے، جہڑیاں اُنھاں کئوں مال متال وچ تے نک نموز وچ ودھیاں ہونیاں ہن (۷۴)۔
75.	قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَبْذُذْهُ الرَّحْمَنُ مَذًّا أَحْتَقِلْ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو جہڑا شخص گمراہی وچ پے ویندے تاں عام رحمت والا آسہ اوکوں مہلت ڈیندا ویندے، ایس توڑیں جو او اوں شے کوں ڈیکھ گھنسن جیندا وعدہ اُنھاں نال کیتا ہونیا ہے، چاہے او عذاب

76.	وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَرَدًّا	وے متعلق ہے، چاہے قیامت دی گھڑی دے متعلق ہے، بس جلدی انہاں کوں پتہ لگ ویسے جو کیندا جاء ٹکاٹاں بدتر ہے، تے کیندا لشکر بہوں کمزور ہے (۷۵)۔
77.	أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا	آتے اُسے انہاں کوں ہی وی ہدایت پٹی رکھدے جہڑے جو ہدایت تے آویندن، آتے باقی رہ و نچٹ والیاں نیکیاں تیڈے رب دے نزدیک بہتر ہن، ثواب دے لحاظ نال وی تے انجام دے طور تے وی (۷۶)۔
78.	أَطْلَعَ الْغَيْبِ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا	(اے رسول) کیا تیں اوس شخص کوں وی ڈٹھے، جہڑا آساڈیاں نشانیاں کوں نہیں منیندا، آتے اکھیندے جو ایہ مال مثال تے آل اولاد لایویں ڈٹی ویندی رہسی (۷۷)۔
79.	كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَنذُرُ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا	کیا اوس غیب داپتہ لاگھدے یا بہوں رحمت والے اُسے کئوں کوئی وعدہ گھن آتے (۷۸)۔
80.	وَنَزِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا	اُصولوں کا تے نہ ! آساں جلدی او کوں لکھ گھندے ہن، جہڑا کجھ او اکھیندے، آتے ہولے ہولے اوند ا عذاب ودھیندے ویندوں (۷۹)۔
81.	وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِّيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا	آساڈے کو لھ آویسن جہڑیاں شنین دے متعلق ایہ گالھیں کریندے آتے آساڈے سامئیں خالی ہتھ کلھا آکھڑے (۸۰)۔
82.	كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا	آتے انہاں لوکاں اُسے کئوں سواہتے معبود بنا گھدے ہن، تاں جو او انہاں کیتے طاقت تے وقار ودھاوٹ دا باعث بنن (۸۱)۔
83.	أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤْزُهُمْ أَزًّا	ایں نہ تھیںسی ! بلکہ او انہاں دیاں عبادتاں دا وی انکار کر ڈیسن، اُلٹا انہاں دے سخت مخالف تھی ویسن (۸۲)۔
84.	فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعِدُ لَهُمْ عَذًّا	کیا تیں نہیں ڈٹھا، جو بیشک آساں شیطاناں کوں کافراں اُتے لایا ہونیا ہے، او انہاں کوں بہوں ورغلانی رکھیندے ہن (۸۳)۔
84.	فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعِدُ لَهُمْ عَذًّا	بس توں انہاں کیتے (عذاب دی) اُہل نہ گر، بیشک آساں انہاں دے

		ڈیہاڑے لگئیے ہوئے ہن (۸۴)۔
85.	يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا	ہک ڈپٹہ آساں پرہیزگاراں کوں بہوں مہربان آسہ کولھ مہماناں وانگلوں کٹھے کریسوں (۸۵)۔
86.	وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرْدًا	پرگنہگاراں کوں تریہے (تسے) جانوراں وانگلوں دوزخ دو ہکل ڈیسوں (۸۶)۔
87.	لَا يَلْبُدُكَوْنَ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا	(کہیں کوں) سفارش دا اختیار نہ ہوسی سوائے اوندے جس بہوں مہربان آسہ کئوں اجازت گھن گھدی ہوسی (۸۷)۔
88.	وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا	آتے اہدے ہن جو بہوں مہربان آسہ نے (کہیں کوں) پتر بٹا گھدا ہے (۸۸)۔
89.	لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا	تحقیق تساں بہوں گندی گالھ گھڑتے گھن آئیوے (۸۹)۔
90.	تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا	ہٹ تھی سبکدے جو آسمان چریج پڑیج پوون، زمین ڈلج پھلج ونجے، تے پہاڑ ٹرٹ بھیج تے ڈھے پوون (۹۰)۔
91.	أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا	ایں گالھوں جو انھاں بہوں مہربان آسہ کیتے پتر ہووٹ دا دعویٰ کیتے (۹۱)۔
92.	وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا	پرہوں مہربان آسہ کوں ایہ نہیں ٹھہندا جو او کہیں کوں پتر بٹا وے (۹۲)۔
93.	إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا	آسماناں تے زمین اُتے ابجا کوئی وی نہیں جہڑا بہوں مہربان آسہ کولھ پانھاں بٹ تے نہ آسے (۹۳)۔
94.	لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا	تحقیق اوں انھاں کوں اپٹیں وکڑ وچ گھٹیا، اتے ہک ہک کوں گٹ گھدا ہوئے (۹۴)۔
95.	وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا	آتے انھاں دا ہر کوئی قیامت دے ڈپٹہ کلھم کلھا آکھڑا تھیسے (۹۵)۔

96.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئے، اَتے نیک عمل کیتونے، تاں آجھو بہوں مہربان اَسہ اُنھاں کیتے محبت پیدا کر گھنسنے (۹۶)۔
97.	فَإِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ بِلِسَانِكَ لِنُفِثَ بِهِ الْبُتِّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا	بیشک آساں ایں (قرآن) کوں تیڈی زبان وچ آسان کر ڈتے، تاں جو تُوں ایندے ذریعے پرہیزگار لوکاں کوں خوشخبری ڈیویں، اَتے جھپڑے گھٹن والی قوم کوں ایندے نال ڈراویں (۹۷)۔
98.	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا	اَتے آساں انھاں کئوں پہلے ڈھیر قوماں کوں تباہ کر چھوڑے، کیا تیں انھاں وچوں کہیں کوں ڈٹھے یا انھاں دی کوکڑوا سُنئی ہے (۹۸)۔

20- سورة طه

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع تھیندی ہے اَسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ڈھیر رحمت والا ہے
1.	طه	طه (۱)۔
2.	مَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْفَىٰ	(اے رسول) آساں تیڈے اُتے قرآن ایں واسطے نازل نہیں کیتا جو تُوں اوکھا تھیویں (۲)۔
3.	إِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ	بلکہ ایہ اوں شخص کوں نصیحت کرن کیتے ہے جہڑا جو (اَسہ کوں) ڈردا وی ہے (۳)۔
4.	تَنزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَىٰ	ایہ نازل کیتا گیا ہے اوں ہستی دی طرفوں، جیں زمین تے اُچے اُچے آسماناں کوں بٹائے (۴)۔
5.	الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَىٰ	او اَسہ بہوں مہربان ہے، جیں عرش اُتے قرار پکڑیا ہوئے (۵)۔
6.	لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَىٰ	اوندے واسطے ای ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے جہڑا کجھ زمین تے بے تھہرے ماتحت الٹری

		ہے، جہڑا کجھ انھاں ڈوبائیں دے آدھ وچ ہے، اتے جہڑا کجھ اصلوں زین دے تے تئیں ہے (۶)۔
7.	وَإِنْ تَجْهَرُوا بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى	اتے جیکر توں زور دی گالھ کریں تاں وی بلکہ راز دی گالھ وی، اتے اکا تے کیتی ہوئی گالھ وی (او سب کجھ) جاٹ ویندے (۷)۔
8.	اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى	اَسے ای ہے اوندے سوا کوئی عبادت دے ڈاڈا کائے نہیں، اوندے کیتے ای ہن، سارے سوہٹیں سوہٹیں ناں (۸)۔
9.	وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى	اتے تیں کنیں موسیٰ دی کوئی گالھ وی آتی ہے (۹)۔
10.	إِذْ رَأَىٰ نَارَ آفَقَالٍ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدُعُ عَلَى النَّارِ هُدًى	جڈاں اوں ہک جاء بھا ڈٹھی، تاں گھر والیاں کوں آکھیں، ٹساں اتھائیں کھڑو، میں بلا شک بھا ہلدی ڈٹھی ہے، شاید میں ٹھاڈے کیتے اوندے وچوں کوئی بکھدا انگارہ چا آواں، یا بھا توڑیں دے راہ واپتہ کر آواں (۱۰)۔
11.	فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يٰمُوسَىٰ	جڈاں او بھا کولھ پچھتاں سڈ ماریا گیا، اے موسیٰ (۱۱)۔
12.	إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْدَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْبُقْدَسِ طُوى	میں تیرا رب ای ہاں ! آپٹیں جتے لہا چا، کیوں جو توں پاک میدان طوی وچ آیا کھڑیں (۱۲)۔
13.	وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَبِعْ لِمَا يُوحَىٰ	اتے میں تیکوں آپٹیں کیتے چن گھدے، بس توں سن جہڑا کجھ تیں دو وحی کیتا ویندے (۱۳)۔
14.	إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي	بیشک میں ای اَسے ہاں، میڈے سوا پیا کوئی معبود (یعنی عبادت دے ڈا دا) کائے نہیں، بس میڈی عبادت کیتی کر، اتے میڈے ذکر دی خاطر نماز قائم کیتی رکھ (۱۴)۔
15.	إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِنُجْزِي كُلَّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَىٰ	قیامت (دی گھڑی) ضرور آون والی ہے، میں آجوں اوند اوقت کہیں کوں نہیں ڈسیندا بہر حال جو کوئی جو کجھ وی کرے اوندی ججزا پاوے (۱۵)۔

16.	فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنَ لَآئِيُ مِّنْ بِهَآ وَاتَّبَعِ هَوَاهُ فَتَرْدَى	بَس کوئی ایجا شخص تیکوں (ایندی فکر کنوں) ہٹا نہ گھنے، جہڑا جو خود ایندے اُتے ایمان وی نہیں گھن آندا، اُتے اپٹیں خواہش تے چلدے ڈیکھیں ٹوں کتھائیں ہلاکت وچ نہ پے و نچیں (۱۶)۔
17.	وَمَا تِلْكَ يَبِيبِ نِكَ يُّوسَىٰ	اُتے اے موسیٰ! تیدے سچے ہتھ وچ ایہ کیا ہے؟ (۱۷)۔
18.	قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بَهَا عَلَىٰ غَنَاسِي وَلِي فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَىٰ	اُوں آکھیا، ایہ میڈی سوٹی ہے، میں ایندا سہارا گھنداں اُتے ایندے نال اپٹیاں بکریاں کیتے پتر جھنجھنداں، اُتے ایندے وچ میڈے کیتے پے کئی فاندے وی ہن (۱۸)۔
19.	قَالَ أَلْقِهَا يُّوسَىٰ	(اَسے) آکھیا، اے موسیٰ! ایکوں سٹ ڈے (۱۹)۔
20.	فَلَمَّا قَا فَاذَاهِ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ	بَس اُوں ایکوں سٹیٹاں او ہوں ویلے رُدا بھدا نانگ بٹ گئی (۲۰)۔
21.	قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ	(اَسے) آکھیا ایکوں پکڑ گھن ڈر نہ پیا، اَساں آجھو ایکوں پہلی حالت وچ گھن آندوں (۲۱)۔
22.	وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَىٰ جَنَاحِكِ تَخْرُجْ يَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سَوْ آيَةً أُخْرَىٰ	اُتے اپٹاں ہتھ کچھ وچ چا ڈے، او بغیر کہیں خرابی دے چٹا کھنور نکل آسے، ایہ ڈو جھی نشانی ہے (۲۲)۔
23.	لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ	اِس طرح تیکوں اپٹیاں وڈیاں وڈیاں نشانیاں ڈیکھا ڈیوں (۲۳)۔
24.	اِذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ	(ہُن) فرعون کو لھو پیا و نچ، کیوں جو او اصلوں پھٹ گئے (نافرمان تھی گئے) (۲۴)۔
25.	قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي	اُوں آکھیا، میڈے رب آ! میڈے کیتے میڈا دل (حوصلہ) ودھا ڈے (۲۵)۔
26.	وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي	اُتے میڈے کیتے میڈا کم سوکھا چا کر (۲۶)۔
27.	وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِي	اُتے میڈی زبان دی گنڈھ (دیاں تندوں) کھول ڈے (۲۷)۔
28.	يَفْقَهُوا قَوْلِي	تاں جو او لوک میڈی گالھ سمجھ گھن (۲۸)۔

29.	وَاَجْعَلْ لِّي وَزِيْرًا مِّنْ اَهْلِي	اَ تے میڈے کنبے وچوں ہک کون میڈا بار چاؤن والا (وزیر) مقرر کر ڈے (۲۹)۔
30.	هَارُونَ اَخِي	میڈے بھرا ہارون کون (۳۰)۔
31.	اَشْدُدْ بِهٖ اَزْرِي	اوندے ہتھوں میڈے ہتھ تکرے چا کر (۳۱)۔
32.	وَاَشْرِكْهُ فِيْ اَمْرِی	تے اوکوں میڈے کم وچ شریک چا بٹا (۳۲)۔
33.	كَيْ نَسْبِحَكَ كَثِيْرًا	تاں جو تیڈے (ہر گاہوں) پاک ہووٹ کون خوب بیان کیتی رکھوں (۳۳)۔
34.	وَنَذْكُرَكَ كَثِيْرًا	اَ تے تیڈا ڈھیر سارا ذکر کیتا کروں (۳۴)۔
35.	اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيْرًا	بیشک توں آساڈی خوب ڈیکھ بھال رکھن والا ہیں (۳۵)۔
36.	قَالَ قَدْ اَوْتِيتَ سُوْلَكَ يٰيُوسَىٰ	(اسد) اکھیا، اے موسیٰ! تیں جہڑا کجھ منگے تیکوں ڈے ڈیسے (۳۶)۔
37.	وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً اٰخَرٰی	اَ تے تحقیق آساں تیڈے اُتے بگو واری بیا وی احسان کیتا (۳۷)۔
38.	اِذْ اَوْحَيْنَا اِلٰی اُمِّكَ مَا يُوحٰی	جہڑاں آساں تیڈی ماء دے دل وچ ہک گالھ سنی جہڑی جو وحی دے ذریعے سنی گئی (۳۸)۔
39.	اَنْ اَقْنِدِفِهٖ فِي النَّابُوْتِ فَاَقْنَدِفِهٖ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهٖ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يٰاُخْذُهٗ عَدُوِّيْ وَعَدُوْلُهٗ وَاَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّمِّيْ وَلِتُصْنَعَ عَلٰی عَيْنِيْ	او ایہ جو توں ایں (ہال) کون صندوق وچ گھت چا، ول ایکوں دریا وچ سٹ ڈے، ول ایں صندوق کون دریا آپٹیں من تے سٹ ڈیسے، ایکوں میڈا دشمن، جہڑا ایندا وی دشمن ہے چا گھنسی، اَ تے تیں آپٹیں طرفوں تیڈے اُتے محبت (کیتے و نہج دی چادر) پاڈتی تاں جو توں میڈے سامٹیں پلدار ہیں (۳۹)۔
40.	اِذْ تَمْشِيْ اُخْتُكَ فَتَقُوْلُ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰی مَنْ يَّكْفُلُهٗ فَرَجَعْنَاكَ اِلٰی اُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۚ وَكَتَلَتْ نَفْسًا فَتَجَنَّبَاكَ مِنَ الْعَمِّ وَقَتْنَاكَ فُتُوْنَا	(یاد کر) جو تیڈی بھین و دی ہئی، اوں بجھٹ و نچ اکھیا کیا میں تہا کون ایجا بندہ ڈساں جہڑا ایکوں چنگی طرح پالے سانجھے، بس ایں طرح تیکوں آپٹیں ماء دے کولھ ولا پچا ڈتوسے، تاں جو اوندیاں اکھیں

فَلَيْسَتْ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتُ عَلَى قَدَرٍ يُوَسْوِي	تھریاں رہیں، تے او مو نجھی نہ تھیوے، اتے تیں ہک بندے کوں قتل کر چھوڑیا، تاں وی آساں تیکوں ایں مصیبت کنوں بچا گھدا، اتے آساں تیڈیاں ڈاڈھیاں آزما نشان کیتیاں، ول توں کئی سال مدین والیاں وچ ٹکیا رہیوں، ول اے موسیٰ، توں ہک اندازے اُتے آ پجوں (۴۰)۔
41. وَأَصْطَعْتُكَ لِنَفْسِي	اتے میں تیکوں آپئیں کیتے تیار کر گھدے (۴۱)۔
42. اَذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَانِي ذِكْرِي	ہٹ توں تے تیڈا بھرا میڈیاں نشانیاں گھن تے و نچو، پر میڈے ذکر کرن وچ آسلیٹ نہ کرا ہے (۴۲)۔
43. اَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ	ڈوہائیں فرعون کو لھ و نچو، بیشک او ہوں مغربج (پھٹ) گیا ہے (۴۳)۔
44. فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ	پر اوندے نال نرمی نال گالھ کرا ہے، متاں او نصیحت من گھنے یا ڈر ونچے (۴۴)۔
45. قَالَا رَبَّنَا إِنَّنَا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَىٰ	ڈوہائیں اکھیا، جو کتھائیں او آساڈے اُتے زیادتی نہ کرے، یا پیا وی مغربج نہ ونچے (۴۵)۔
46. قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْبَعُ وَأَرَىٰ	اسہ اکھیا، ڈرو نہ پے، بیشک میں تہاڈے نال ہاں، اتے سب کجھ سٹدا تے ڈدا وداں (۴۶)۔
47. فَأْتِيَا لَهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ وَلَا تَعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ	اوندے کو لھ لنگھ و نچو، پس اکھا ہے جو بیشک آساں تیڈے رب دے بھیجے ہوئے (رسول) ہیں، پس بنی اسرائیل کوں آساڈے نال بھیج ڈے، اتے انھاں کوں عذاب نہ ڈتی رکھ، تحقیق آساں تیڈے رب دی طرفوں نشانی گھن تے آئے ہیں، اتے اوندے اُتے سلامتی ہے جہڑا ہدایت اُتے عمل چا کرے (۴۷)۔
48. إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ	تحقیق ساڈے کو لھ وحی آئی ہے، جیندے وچ کوئی شک کائے نہیں، جیں کہیں سچ کوں کوڑا آکھئے تے منہ وی پھیر گھدے اوندے کیتے

		عذاب تیار ہے (۴۸)۔
49.	قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُوسَىٰ	(فرعون) پچھیا، جو اے موسیٰ تُوں دُوبائیں دَا رَبِّ کُوں ہے؟ (۴۹)۔
50.	قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَىٰ	موسیٰ اُکھیا، اَسَا دَا رَبِّ تَاں او ہے جیں آپئیں مخلوق کُوں اوندی شکل صورت دُتی ہے، تے سَدھے رَاہ تے لائیں (۵۰)۔
51.	قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ	فرعون پچھیا، جو پہلیاں قوماں دَا کیا حال تھیا ہَا (۵۱)۔
52.	قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَىٰ	(موسیٰ) اُکھیا، اُنھاں دے متعلق سارا علم (حال وغیرہ) میڈے رَبِّ کولھ کتاب وچ لکھیا ہوئے میڈا رَبِّ نہ بھلے چلے تے نہ وسر ویندے (۵۲)۔
53.	الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّىٰ	جیں تھاپڈے کیتے زمین کُوں فرش بٹائے، اُتے تھاپڈے کیتے ایندے اُتے رستے کڈھے ہن، اُتے آسماناں کُوں یمنہ و سائے، ایندے نال قسم قسم دے بچیاں پُٹیاں دے مختلف جوڑے جمان (۵۳)۔
54.	كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ	خُود وی کھاؤ تے آپئیں جانوراں کُوں وی چَراؤ چَگاؤ، بیشک ایندے وچ عقل والیاں کیتے نشانیاں ہن (۵۴)۔
55.	مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ	اِس مٹی وچوں اَساں تھاپڈے کیتے اِس وچ تھاپڈے وچوں پُچا دُپندے ہن تے پندے وچوں دُوجھی واری کڈھ کھڑیوں (۵۵)۔
56.	وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ	تحقیق اَساں اُوکُوں آپئیاں ساریاں نشانیاں دُکھائیاں، پَر او اُنھاں کُوں کوڑا اُکھیند رِہا، تے اُنھاں دے مَن کُوں انکار کریند رِہا (۵۶)۔
57.	قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يٰيُوسَىٰ	اُوں اُکھیا، اے موسیٰ کیا تُوں اَساپڈے کولھ اِس واسطے آئیں جو اَساکُوں اَساپڈے مُلک وچوں آپئیں جادو دے زور نال کڈھ چھوڑیں (۵۷)۔
58.	فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهِ فَاجْعَلْ	بَس اَساں وی تیڈے مقابلے وچ لیہو جیہا جادو کر دیکھیندے ہن تُوں

بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدٌ أَلَّا نَخْلِفَهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوًى	آساڈے تے آپئیں درمیان ہک وقت مقرر چاکر، ول نہ آساں پھر سوں آتے نہ توں پھرے آتے ایہ مقابلہ برابر دے موقعیاں والے کھلے میدان وچ تھیسے (۵۸)۔
59. قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى	موسیٰ اکھیا، تہاڈے نال جشن والے ڈینہ دا وعدہ تھی گیا، آتے (اوں ڈینہ) لوک ڈینہ چڑھے کوں کھلے تھی و نجن (۵۹)۔
60. فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدًا ثُمَّ أَتَىٰ	بس فرعون واپس گیا تاں اوں آپئیں نگر داساماں کٹھا کر ڈی کیتی تے ول مقابلے تے نکل آیا (۶۰)۔
61. قَالَ لَهُمُ مُوسَىٰ وَإِنَّكُمْ أَتَمْتُمُوهُنَّ أَلَىٰ اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتْكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنْ افْتَرَىٰ	موسیٰ انھماں کوں اکھیا، تہاڈی شامت تاں نہیں آگئی تاساں اسے آتے بہتان نہ بدھو، نہ تاں او عذاب بھیج تے تہا کوں فنا کر ڈیسے، آتے او ضرور نامراد تھی تے رہسی جیں اسے آتے کوڑی تہمت لائی (۶۱)۔
62. فَتَنَّا زُجَرَ أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَىٰ	وت انھماں وچ آپس دا اختلاف پیدا تھی گیا انھماں آپس وچ کھس پھس کیتی (۶۲)۔
63. قَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا لَسَاحِرٌ يُبِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ النَّهْلَىٰ	انھماں اکھیا، ایہ ڈوبائیں جادو گر ہن، انھماں دا ارادہ ہے جو آپئیں جادو نال تہا کوں تہاڈے نلک وچوں کڈھ چھوڑن آتے تہاڈے زندگی دے پسندیدہ طریقے (مذہب) کوں مٹا چھوڑن (۶۳)۔
64. فَأَجْبِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ اتُّوَصَفَاءَ وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَىٰ	بس تاساں آپئیاں ساریاں تدبیراں کٹھیاں چاکرو، ول ہک مٹھ تھی تے سامئیں آونجو، آج دے ڈینہ اوہو کامیاب رہسی، جہڑا ہتے تے چڑھ ویسی (۶۴)۔
65. قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ بِإِمَامًا أَنْ تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ	انھماں اکھیا، موسیٰ یا تاں توں اپٹاں جادو سامئیں گھن آ، یا وت پہلے آساں سامئیں سٹ ڈیندوں (۶۵)۔
66. قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبالُهُمْ وَعَصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ	اوں اکھیا، کونے نہ، تاساں چاسٹو، ول تاں انھماں دیاں کھیڑیاں تے ڈنگوریاں انھماں دے جادو دے زور تے موسیٰ دے خیال وچ ایویں

		لگیاں جیویں جو او چل دیاں سُر دیاں و دیاں ہو وین (۶۶)۔
67.	فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى	ہس موسیٰ کوں دل وچ ڈر لگٹ پے گیا (۶۷)۔
68.	قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى	آساں او کوں اکھیا، ڈر نہ پیا بیشک تیدھا ہتھ اٹوں رہسی (۶۸)۔
69.	وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّهَا صَنِيعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى	آتے سٹ گھت جہڑا کجھ تیدھے سچے ہتھ وچ ہے، تاں جو جہڑا کجھ انھاں بٹا سٹینے، ایہ ساریاں کوں نگل چھوڑے، بیشک جو کجھ انھاں بٹا سٹینے، ایہ تاں جادو گردا محض ہک فریب ہے اتے جادو گر کڈائیں وی کامیاب نہیں تھیندا توڑے جو اٹوں لہ آوے (۶۹)۔
70.	فَأَلْقَى السِّحْرَ فُسْجَدًا فَقَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى	ہس جادو گر تاں سجدے وچ ڈھے پے، آکھٹ لگیے، آساں ہارون تے موسیٰ دے رب اتے ایمان گھن آئے ہیں (۷۰)۔
71.	قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَيِّدٌ كُذِّبَ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَا تَقِطْعَنْ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ وَلَا تَصَلِّبُوا فِي جُدُوعِ النَّخْلِ وَلْتَعْلَبْنَ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى	فرعون اکھیا، ٹساں تاں ایمان وی گھن آئیوے ایس کٹوں پہلے جو میں ٹھا کوں اجازت ڈینداں ! او ٹھاڈا کوئی وڈا استاد ہے جس ٹھا کوں جادو سکھایا ہونے ہس میں ٹھاڈا ہک پیر تے ہک ہتھ سچے پاسوں تے ہک کھپے پاسوں کپوا ڈینداں اتے کھچیاں نال سولی چڑھا ڈینداں اتے اوں ویلے ٹھا کوں پتہ لگسی جو کیندا عذاب زیادہ سخت اتے دیر تئیں رہٹ والا ہے (۷۱)۔
72.	قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا	انھاں اکھیا، جو آساں تیکوں وڈھ اصلوں نئے سمجھدے انھاں روشن نشانیاں کٹوں جہڑیاں آساڈے کوہ آئن، تے اوں کٹوں جس آسا کوں پیدا کیتے، جہڑا میں فیصلہ (حکم) کر تیں کر چھوڑ، تیدھا حکم تاں ہس محض ایس دنیاوی زندگی تے چل سبکدے (۷۲)۔
73.	إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ وَأَبْقَى	بیشک آساں آپئیں رب تے ایمان گھن آئے تاں جو او آساڈے گناہ بخش ڈیوے، اتے اوں جادو کوں وی جہڑا میں آساں کٹوں زبردستی کروائے، اتے اسد تاں سب توں چنکا ہے ہمیشہ باقی رہٹ والا ہے

		(۷۳)۔
74.	إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ	بیشک جہڑا کوئی آپئیں رب دے سامئیں گنہگار تھی تے آسنے تاں ہس اوندے کیتے دوزخ ہے، جیندے وچ او نہ مرے نے جیسے (۷۴)۔
75.	وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ	آتے جہڑا اوندے سامئیں مومن بن تے آسے، اتے عمل وی نیک کیتے ہو سس، تاں اسج آدمیاں کیتے بلند درجات ہن (۷۵)۔
76.	جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ ذَٰلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّىٰ	ہمیشہ پھیلنے پھیلنے رہن والے باغ ہن، جنھاں تلے نہراں وہندیاں وگدیاں پیاں ہو سس، او ہمیشہ انھاں وچ رہسن، اتے ایہ اوس شخص دابدلہ ہے جہڑا پاک ریسے (۷۶)۔
77.	وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسِرْ بِعِبَادِيَ فَإِذْ لَمْ يَكُنْ طَرِيقًا إِلَىٰ الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَىٰ	آتے تحقیق آساں موسیٰ کو لھ وحی بھیجی، جو تھوں میڈیاں بندیاں کوں رات و رات گڈھ ونج، ول انھاں کیتے سمندر وچ سوٹی مارتے سکا راہ بٹا گھن، نہ تیکوں پکڑج پوؤن دا ڈر ہو سی، اتے نہ کہیں قسم دا خدشہ (خطرہ)! (۷۷)۔
78.	فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُودٍ فَغَشِيَهُمْ مِّنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ	اڈوں فرعون آپئیں لشکر نال لاتے انھاں دے پچھوں گیا، پر انھاں اتے سمندر دا پاٹیں چڑھ آیا، تے انھاں کوں چنگلی طرح بوڑ چھوڑیا (۷۸)۔
79.	وَأَصْلَٰ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَآ هَدَىٰ	آتے فرعون آپئیں قوم کوں گمراہ کر چھوڑیا، اتے سدھے راہ نہ لایا (۷۹)۔
80.	يٰۤاَيُّهَا اِيۤسٰى قَدْ اُنۢجِیۡنَاکُم مِّنۡ عَدُوِّکُمۡ وَوَعَدُنَاکُمۡ جَانِبَ الطُّورِ الْاَیۡمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَیۡکُمُ الْمَنَّۃَ وَالسَّلٰوٰی	اے بنی اسرائیل تحقیق آساں تھاکوں تھاپڈے دشمن کٹوں نجات ڈیوالی اتے تھاپڈے نال کوہ طور دے سچے پاسوں دا وعدہ کیتا، اتے آساں تھاپڈے کیتے اتوں من تے سلوی (سلوٹ تے مٹھاج) لہایا (۸۰)۔
81.	کُلُوْا مِنْ طَیِّبٰتِ مَا رَزَقْنَاکُمْ وَلَا	اسہ اکھیا، جو پاک صاف شئیں کھاؤ، جہڑیاں آساں تھاکوں ڈتیاں ہن،

تَطْعُوا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحِلُّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ	اَتے حد کنوں باہر نہ نکل و نچائے، نہ تاں ٹہاڑے اُتے میڈا غضب ڈھسے اُتے جیندے اُتے میڈا غضب ڈٹھا، بس او برباد تھی گیا (۸۱)۔
82. وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّبَن تَابٍ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ	اُتے میں اوندے کیتے بخشش ہار ہاں، جہڑا توبہ تائب تھی ویسے، اُتے ایمان گھن آسے اُتے نیک عمل کریسے، ول سدھی راہ تے وی چلے (۸۲)۔
83. وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يٰمُوسَىٰ	اُتے اے موسیٰ تیکوں آپئیں قوم کنوں اگوں کھڑی شے گھن آئی ہے (۸۳)۔
84. قَالَ هُمْ اُولَاءِ عَلَىٰ اَثَرِي وَعَجِلْتُ اِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ	اُوں آکھیا، او وی میڈے پچھوں لگے آندے ہن، اُتے میڈے رب آ! میں تیں دو جلدی ایں گالھوں کیتی ہے، جو توں راضی تھی و نچیں (۸۴)۔
85. قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ	اُسہ آکھیا، بس آساں تیڈی قوم کوں تیڈے پچھوں ہک آزمائش وچ گھت ڈٹے، اُتے سامری انھوں کوں گمراہ کر گھدے (۸۵)۔
86. فَرَجَعَ مُوسَىٰ اِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ اَسْفًا قَالَ لِقَوْمِ اَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا اَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ اَمْ اَرَدْتُمْ اَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَاَخْلَفْتُمْ مَّوْعِدِي	بس موسیٰ آپئیں قوم دو ول آیا، کاوڑیا ہونیا تے مونجھا مونجھا! آکھیں جو اے میڈی قوم! کیا ٹہاڑے رب ٹہاڑے نال وعدہ نہ کیتا ہونیا ہا وعدہ وی سوہٹاں جیہا، کیا ٹہاڑے کیتے وعدے دی میعاد لمبی تھی گئی ہئی، یا تساں چہندے ہاوے جو ٹہاڑے اُتے ٹہاڑے رب دا غضب ڈھہوے، ایں گالھوں تساں میڈے نال کیتے ہوئے وعدے دی خلاف ورزی کر چھوڑی ہے (۸۶)۔
87. قَالُوا مَا اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلٰكِنَّا حُبَلْنَا اَوْ زَارَ اَمِّنْ زَيْنَةُ الْقَوْمِ فَقَدْ فَتَنَاهَا فَكَذٰلِكَ اَلْقَى السَّامِرِيُّ	انھوں آکھیا، آساں آپئیں اختیار نال تیڈے نال وعدہ خلافی نہیں کیتی، بلکہ آسا کوں آپئیں قوم دے گہٹیاں دا بار چوا ڈٹا گیا ہا، بس آساں انھوں کوں (بھا وچ) سٹ گھتیا، پر ابھی تجویز سامری ڈسی ہئی (۸۷)۔
88. فَاَخْرَجَهُمْ عَجَلًا جَسَدًا اَلَّهُ خُورًا	ول اُوں انھوں کیتے ہک وچھے دا بوتلا گڈھ کھڑایا، او ڈانڈ وانگوں آوازاں

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَنَسِيَ	کدھیندا ہا، بس لوکاں آکھیا، جو ایہ تاں (آساڈی عبادت دے ڈاڈا) معبود ہے، اے موسیٰ دا معبود وی ہے پر اوں ایگوں و سار چھوڑے (۸۸)۔
۸۹. أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّ إِلَهُهُمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ حَرًّا وَلَا نَفْعًا	کیا انھیں لوکاں نہ ڈٹھا ہا، جو اونہ تاں انھیں دی کہیں گالھ دا جواب ڈیندے اے نہ انھیں کوں کوئی نفع یا نقصان ڈیوٹ دا اختیار رکھیندے (۸۹)۔
۹۰. وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي	اے تحقیق ہارون انھیں کوں پہلے کئوں چتا وی ڈٹا ہا، جو اے میڈی قوم! حقیقت ایہ ہے، جو ایندے نال ٹھاڈی آزمائش کیتی ویندی پئی ہے، اے بیشک ٹھاڈا رب بہوں مہربان ہے، بس ٹساں میڈی پیروی کرو! اے میڈے آکھینے تے چلو (۹۰)۔
۹۱. قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يُرْجَمَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ	او آکھن لگے آساں تاں ایندی بندگی وچ لگنے رہسوں، جے توڑیں جو موسیٰ آساڈے کولھ نہ ول آسے (۹۱)۔
۹۲. قَالَ يَهُودُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا	موسیٰ آکھیا، اے ہارون چڈاں جو تیں انھیں کوں گمراہ تھیندا ڈٹھا وی ہا تاں تیکوں کیں روکی رکھیا ہا (۹۲)۔
۹۳. أَلَا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي	میڈے طریقے تے چلن کئوں، کیا تیں میڈے آکھینے دے خلاف نہیں کیتا (۹۳)۔
۹۴. قَالَ يَا بَنِي آدَمَ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي	اؤں آکھیا، میڈی ماء دے پتر آ! نہ میڈی ڈاڑھی پکڑا تے نہ میڈے سر (دے وال) پٹ، میں تاں ایں گالھ کئوں ڈیرا ہم، جو کتھائیں ٹوں آتے نہ آکھیں جو تیں بنی اسرائیل وچ فرق گھت ڈتن، اے میڈی گالھ دا خیال وی نہ رکھیا (۹۴)۔
۹۵. قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ	وے موسیٰ آکھیا، سامری آ! تیڈی کیا گالھ ہے (۹۵)۔
۹۶. قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا	اؤں آکھیا، میں او کجھ ڈیکھ گھدا ہا، جہڑا کجھ ایہ نہ ڈیکھ سکے ہن، بس میں رسول دے پیراں تلے دی مٹی دی پک مٹھ بھر گھدی، تے اوکوں ایں

وَكَذَلِكَ سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي	(وَجَّحے) وِج گھٹ ڈٹم آتے ایں طرح میڈے نفس کوں ایہ گالھ چنگی لگی (۹۶)۔
97. قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا	موسیٰ اکھیا، ہس توں (اٹھوں) چلیا وِج! تیدے کیتے ساری زندگی ایہا (سزا) ہے جو توں (لوکاں کوں) اکھیس وِدا جو میگوں ہتھ نہ لو اے آتے تیدے کیتے ہک میعاد ہے پُچھ پرتیت دی، جہڑی اصلوں نہ ٹکسے، آتے توں اپٹیں اوں معبود دو ڈیکھ، جیندی پوجا توں ڈاڈھی سک نال کریندا ہاویں، آجھو آساں او کوں ساڑ چھوڑیسوں، ول (اوندی سوا کوں) اڈا تے دریا وِج کھنڈا پٹنڈا ڈیسوں (۹۷)۔
98. إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا	بیشک تہاڈا معبود (عبادت دے ڈا دا) اوہو آسہ ای ہے، جیندے سوا پیا کوئی معبود کائے نہیں، اوں ہر شے کوں اپٹیں علم وِج رکھیا ہوینا ہے (۹۸)۔
99. كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا	(آے رسول) ایں طرح آساں تیکوں او حالات بیان کریندے ہیں جہڑے گزر چکے ہن، آتے تحقیق آساں تیکوں اپٹیں طرفوں ہک نصیحت (دی کتاب) عطا کیتی ہے (۹۹)۔
100. مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا	جہڑا شخص ایں کٹوں مُنہ پھرے، تاں بیشک او کوں قیامت دے ڈپنہ بہوں سخت بار چاؤٹاں پوسے (۱۰۰)۔
101. خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا	(اےجے لوک) اوں عذاب وِج ہمیشہ پھسے رہیں، آتے قیامت دے ڈپنہ ایہ بار اُنھاں کیتے بہوں سخت ہوئے (۱۰۱)۔
102. يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْجُجُمِينَ يَوْمِئِذٍ زُرْقًا	اُوں ڈپنہ صور پھوکیا ویسے آتے گنگاراں کوں (اےجی حالت وِج) گٹھا کیتا ویسے جو اُوں ڈپنہ اُنھاں دیاں اکھیں پٹھیاں تھیاں وِیاں ہو سن (۱۰۲)۔
103. يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا	او آپس وِج گھس گھس کریں، جو تساں تاں ہس ڈاہ ڈپنہ (دُنيا وِج)

		ریہے ہو سے (۱۰۳)۔
104.	نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا	آساں خوب چاندے سیے، جہڑا کجھ او اکھندے ددے ہن، اوں وقت ساریاں کنوں چٹکا آندازہ لاوٹ والا ڈسیے، جو کوئے نہ! تساں تاں محض یک ڈینہ ریہے ہیو سے (۱۰۴)۔
105.	وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا	آتے تیں کٹوں پہاڑاں دے متعلق پچھن، ہس اکھ ڈے جو میڈا رب (اوں ڈینہ) انھاں کوں اڈا پڈا ڈیے (۱۰۵)۔
106.	فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا	آصلوں چٹ پدھر بٹا چھوڑیے (۱۰۶)۔
107.	لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا	جیندے اُتے نہ ڈنگی پھنگی جاء نظر سے، آتے نہ کوئی بڑہ شہہ (۱۰۷)۔
108.	يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَبْسًا	اوں ڈینہ سارے لوک ہک سڈٹ والے دے پچھوں لگ پوسن تے اوندے اگوں کوئی نہ اکڑیے، آتے بہوں مہربان اسے دے اگوں سب دیاں آوازاں بیج ویسن، ہس ٹوں چھڑے کھسکار دے سوا کوئی آواز نہ سُنسیں (۱۰۸)۔
109.	يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا	اوں ڈینہ کوئی سفارش کہیں کم نہ آسی، سوائے اوں شخص (دی سفارش دے) جیکوں بہوں مہربان اسے اجازت ڈیے، آتے جیندی گالھ اوکوں بھاسے (۱۰۹)۔
110.	يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا	او چاند اکھڑے جہڑا کجھ انھاں لوکاں دے سامیں ہے، آتے جہڑا کجھ انھاں کنوں پہلے تھی چکئیے، لوکاں دا علم تاں ایس گالھ دا کوئی آحاطہ نہیں کر سگدا (۱۱۰)۔
111.	وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا	آتے ہمیش جیوٹ والی تے قائم رہن والی ہستی دے سامیں انھاں دے سر جھک ویسن، آتے تحقیق جیں ظلم دی گندھڑی چاگھدی اوہو نامرادر ہسی (۱۱۱)۔
112.	وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ	آتے جہڑا شخص نیک کم کریے، آتے مومن وی ہو سے، تاں اوکوں نہ

113.	وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا	کہیں ظلم دا ڈر ہو سے آتے نہ اوندی کوئی حق تلفی ہو سے (۱۱۲)۔
114.	فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا	اے اس طرح آسان قرآن کوں عربی وچ نازل کیتے آتے ایندے وچ دے کئی ڈراوے وَلَا بَهْنُو اتے بیان کیتے ہن، تاں جو لوک پرہیزگار بن و نچن یا انھاں کیتے ہوش (نصیحت) دا باعث بنن (۱۱۳)۔
115.	وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ وَلَمْ نُجِدْ لَهُ عَزْمًا	بس اے ہوں اچے درجے والا، تے حقیقی بادشاہ ہے، (اے رسول) قرآن دے بارے جلدی نہ کیتی کر، جے توڑیں جوئیں دو وحی پوری نہ آونچے، آتے دعا منگی کر جو میڈے رب آ، میڈے علم کوں پیا وی ودھا (۱۱۴)۔
116.	وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ	اے آسان ایں کئوں پہلے آدم کئوں یقیناً قول گھدا ہا، پر اوں و سار پٹا، اے آسان اؤکوں پکے ارادے والا نہ ڈٹھا (۱۱۵)۔
117.	فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِوَجْهِكَ فَلَا يَخْرِي جَنَّتُكَ مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ	اے چڑاں آسان فرشتیاں کوں آکھیا ہا، جو آدم کوں سجدہ کرو، تاں انھاں ساریاں سجدہ کیتا سوائے ابلیس دے، جیں انکار چا کیتا ہا (۱۱۶)۔
118.	إِنَّ لَكَ الْأَتَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرِىٰ	آسان آدم کوں آکھیا، جو بیشک ایہ تیڈا آتے تیڈی ذال دا دشمن ہے، لکھائیں شہا کوں بہشت وچوں کڈھوانہ چھوڑے، ول مصیبتاں وچ نہ آونچو (۱۱۷)۔
119.	وَأَنْتَ لَا تَطْبَأُ فِيهَا وَلَا تَضْحَىٰ	بیشک نہ توں اتھاں بکھا رہندیں آتے نہ تن کئوں ننگا (۱۱۸)۔
120.	فَوَسَّسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا يَبْئَلُ	اے بیشک اتھاں نہ تیکوں تریہ لگدی ہے تے نہ تیکوں دھپ لگدی ہے (۱۱۹)۔
		پر شیطان اؤکوں و سواس وچ گھت پٹا، آکھیس، کیا میں تیکوں ابجا درخت (آن) دساواں جہڑا تیڈے ہمیش جیندے رہن دا سبب بن و نچے، آتے ابجی بادشاہی وی دساواں جو کڈا ہیں نہ کھسیجے (۱۲۰)۔

121.	فَاَكْلًا مِنْهَا فَبَدَّتْ لَهَا سَوْآتُهَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ	بس ڈوبائیں اُس وَں ڈا پھل کھا داتاں ہک پئے اُتے اُنھاں دے نیگلج ظاہر تھی گئے، اُتے بہشت دے پتراں نال آپٹیں نیگلج کُوں کچن لگ پے، اُتے آدم نے آپٹیں رَب دی نافرمانی چا کیتی، بس او سدھے راہ کنوں تھڑک گیا (۱۲۱)۔
122.	ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ	وَل اوندے رَب اوندے اُتے مہربانی چا کیتی، اوندی توبہ قبول کر گھدی تے سدھی راہ چا لایا (۱۲۲)۔
123.	قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِّنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ	اَسہ اکھیا، تُساں ڈوبائیں کٹھے اٹھوں تلے لہ وَنجو، تہاڈے وچوں بعضے بعضیاں دے دشمن تھی رہسوں، بس جہڑا میڈی ہدایت اُتے چلے تاں اونہ گراہ تھیسے اُتے نہ مُصیبت وچ پوسے (۱۲۳)۔
124.	وَمَنْ اَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَاِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُهُ لَآيَوْمَ الْقِيَامَةِ اَعْمٰی	اُتے جیں میڈی نصیحت (ذکر) کنوں مُنہ پھیر گھدا، تاں اوندی زندگی اُوکھی گزرسے، اُتے قیامت دے ڈینہ اندھا کرتے اٹھایا ویسے (۱۲۴)۔
125.	قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَمْتَنِيْ اَعْمٰی وَقَدْ كُنْتُ بَصِيْرًا	او اکھیسے، میڈے رَب آ ! میگوں اندھا کرتے کیوں اٹھائی، میں تاں چَٹکا بھلا ڈیکھدا بھلیندا ودا ہم (۱۲۵)۔
126.	قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰی	اَسہ اکھیسے جیویں جو میڈیاں آیاتاں تہڈے کولھ آئیاں ہن، تاں میں اُنھاں کُوں وِسار ڈٹا ہا، ایویں ای آج تیکوں وِسار ڈٹا گے (۱۲۶)۔
127.	وَكَذٰلِكَ نَجْزِيْ مَنْ اَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ اَشَدُّ وَأَبْقٰی	اُتے اُوکوں وی ایویں جزا ڈیسوں، جہڑا حد کنوں نکل ویسے، اُتے جہڑا آپٹیں رَب دیاں آیاتاں اُتے ایمان نہ گھن آسے، اُتے آخرت دا عذاب بہوں سخت ہے اُتے ہمیش رہن والا ہے (۱۲۷)۔
128.	اَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اٰهَكُنَّا قَبْلَهُمْ مِّنَ النُّعْمٰوْنِ يَنْشَوْنٰنِیْ مَسٰكِنَهُمْ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ لِّقَوْلِ الدُّهٰی	کیا اُنھاں کیتے ایس گالھ وچ کوئی ہدایت نہ ہئی، جو جڈاں آساں اُنھاں کنوں پہلے کئی قوماں کُوں تباہ کر ڈتے، جنھاں دیاں وستیاں (ٹکائیاں) وچ ایہ رُردے پھر دے وِڈن، بیشک ایندے وچ عقل والیاں کیتے

129.	وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِوَأَمَّا وَأَجَلَ مُسَمًّى	نِشَانِیاں ہن (۱۲۸)۔
130.	فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافِ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ	اُتے جیکر تیدے رَب دِی طرفوں پہلے کٹوں ہک گالھ لگی ہوئی نہ ہوندی تاں اُنھاں اُتے لازمی عذاب آگیا ہوندا، پیا ایہ جو جیکر اُنھاں کیتے آجل (میعاد) وی مقرر نہ تھی چکی ہوندی (۱۲۹)۔
131.	وَلَا تَبْتَغِ عَيْنُكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زُخْرًا الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِتُنْفِتَهُمْ فِيهِ وَرِثَاقُكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ	ہس جو کجھ ایہ اکھیندن اوندے اُتے صبر چاکر، اُتے آپنیں رَب دیاں تعریفناں نال اوندی تسبیح پڑھی کیتی کر، سمجھ نکلن کٹوں پہلے، اوندے لہ و نچن کٹوں پہلے، پیا ایہ جو رات دے کجھ ویلیاں وچ وی تسبیح پڑھی رکھ، اُتے پڑنہ دے اڈوں، اڈوں (کناریاں تے) وی ! ایں طرح توں خوش رہسیں (۱۳۰)۔
132.	وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ	اُتے اکھیں بھنواتے وی نہ ڈیکھ اُنھاں وچوں دے لوکاں کوں، جنھاں کوں آساں زندگی دے ٹھاٹھ ہاٹھ نال رجایا ہوتے، ایہ تاں اُنھاں کوں آزمائش وچ سٹن ہے اُتے تیدے رَب داریزق ہوں چڑگا تے ہمیش کیتے ہے (۱۳۱)۔
133.	وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ	اُتے اپنیاں لوکاں کوں نماز کیتے حکم ڈے اُتے ایندا پابند تھی تے رہ، آساں تیں کٹوں رزق نئے منگدے، بلکہ خود آساں ای تیکوں رزق ڈیندے ہیں، اُتے پرہیزگاراں داتاں چڑگا انجام ہے (۱۳۲)۔
134.	وَقَالُوا لَوْلَا يُأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ تَأْتِهِم بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ	اُتے اہدن جو ایہ آپنیں رَب کٹوں آساڈے کیتے کوئی نشانی (معجزہ) کیوں نہیں گھن آندا، بھلا کیا اُنھاں کولھ پہلیاں کتاباں دے وچ وی روشن دلیل نہیں آچکی (۱۳۳)۔
135.	وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِن قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ	اُتے جیکر آساں اُنھاں کوں ایں کٹوں پہلے گھیں عذاب وچ تباہ کر چھوڑیندے، تاں اکھیندے جو آساڈے رَب آ ! تیں آساں دو کوئی رسول کیوں نہیوی بھیجیا تاں جو آساں ذلیل تے خوار تھیون کٹوں پہلے

وَنَحْزِي	ای تیڈیاں آیاتاں دی پیروی کر گھندے (۱۳۴)۔
<p>قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبِّصُوا فَسْتَعْلَبُونَ</p> <p>135. مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَى</p>	<p>(اے رسول) آکھ ڈے جو ہر کوئی عملاں دے نتیجیاں دی انتظار وچ ہے، ہس ٹساں وی انتظار کرو، آجھو ٹہا کوں پتہ لگ ویسے جو کوں (دین دے) سدھے راہ تے چلن والا ہے، آتے کیں ہدایت پا گھدی ہے (۱۳۵)۔</p>

21- سورة الانبياء

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اللہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان تے وڈا رحم والا ہے
1.	افْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ	لوکاں کٹوں پچھ پرتیت (حساب کتاب) دا وقت قریب آندا ویندے، پر او لا پروا تھی تے منہ پھیری وڈے ہن (۱)۔
2.	مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ	انہاں کو لھ انہاں دے رب دی طرفوں جہڑی کوئی نویں نصیحت آندی ہے، اوکوں او سُنڈے وی ہن تاں وی او ایگوں کھل ہاسہ چا سمجھدے ہن (۲)۔
3.	لَا هِيَةَ قُلُوبُهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ	انہاں دے دل غفلت والیاں ڳالھیں وچ لڳے ہوین، اتے ایہ ظلم کرن والے لوک آپس وچ کھس پھس کریندے ہن، جو کیا ایہ شخص تہاڈے وانگوں یک بشر جیہا کائے نہیں؟ پر وِل وی تِساں جادو دی ولھیت وچ کیوں لڳے ویندے وے؟ چڈاں جو تِساں چنگی طرح ڏیکھدے بھلیندے وی وڈے ہیوے۔ (۳)۔
4.	قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّبِيعُ الْعَلِيمُ	(رسول) اکھیا، میڈا رب چاٹ ویندے جہڑی ڳالھ تِساں آسمان وچ تے زین وچ کریندے وے، او سب تِوں زیادہ سُنٹ والا تے چاٹ والا ہے (۴)۔
5.	بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ	پر لوک اہدن جو ایہ تاں خواباں خیالاں والیاں ڳالھیں ہن، بلکہ اوں آہٹیں طرفوں گھڑ گھڑیاں ہن، ایہ تاں کوئی شاعر ای ہے، چلو آساڈے کو لھ نشانی تاں گھن آوے، پہلے رسول وی تاں نشانی ڈے تے بھیجے ویندے رہے ہن (۵)۔
6.	مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِّن قَوْمٍ أَهْلَكْنَاهَا	انہاں کٹوں پہلے جہڑی وی وستی والے ایمان نہیں گھن آئے تاں

7.	وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رَجَالًا تُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	آسائے انہاں کوں تباہ کر چھوڑے، بھلا کیا ایہ ایمان گھن آوٹ والے ہن؟ (۶)۔
8.	وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ	آتے آسائے انہاں دے چٹے ایں طرح نہ بٹائے ہن، جو اوکھاں وی نہ کھاؤں ہا، آتے او ہمیش زندہ رہوں والے وی نہ ہن (۸)۔
9.	ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ	ول آسائے انہاں نال کیتے ہوئے ہر وعدے کوں سچا کر ڈیکھائے، ہس انہاں کوں آتے جیکوں آسائے چاہیا، بچا گھدا، آتے حد کٹوں نکل و نچن والیاں کوں آسائے تباہ کر ڈتا (۹)۔
10.	لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	آتے تحقیق آسائے تباہ دے کوہ ایہی کتاب نازل کیتی ہے، جیندے وچ تباہ دے کیتے نصیحت ہے، کیا تاساں ول وی نہیوے سمجھدے؟ (۱۰)۔
11.	وَكَمْ قَصَبْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ	آتے آسائے کتیاں و ستیاں کوں پیھتے رکھ ڈتا، جہڑیاں جو ظالم ہن، تے ایندے بعد کہیں ہئی قوم کوں پیدا کر گھڑایا (۱۱)۔
12.	فَلَمَّا أَحْسَوْا بِأَسْئَارِهِمْ مِنْهَا يُرْكَضُونَ	ہس چڈاں انہاں آساڈے عذاب کوں آندا محسوس کیتا، تاں ایں کٹوں بھجن لگ پئے؟ (۱۲)۔
13.	لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أَتَرْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِينَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ	بھجوز پئے، ہس ول آؤو، اوں عیش آرام دو جہڑا تباہ کوں حاصل ہے، تے آٹیاں گھراں دو، تاں جو تاساں کٹوں کوئی پچھ پرتیت کیتی ونچے (۱۳)۔
14.	قَالُوا يُبَيِّنُ لَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	او آکھن لگے، ہائے شامت آساڈی ! بیشک آسائے تاں ظالم ای

		ہا سے (۱۴)۔
15.	فَمَا زِلْتَ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ	ہس ایں طرح او اکھیندے سڈیندے ریبے، ایہ توڑیں جو آساں انھاں کوں کپی ٹکی رٹھ (فصل) وانگوں تے وسمدی ہوئی سوا وانگوں کر چھوڑیا (۱۵)۔
16.	وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا عِبِينَ	آتے آساں آسمان تے زمین کوں آتے جو کجھ انھاں دے آدھ وچ ہے، ایویں خواہ مخواہ نہیں پیدا کیتا (۱۶)۔
17.	لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلَةً لَّأَتَّخِذْنَاهُمْ لَدُنَّا إِنْ كُنَّا قَاعِلِينَ	جیکر آساں چہندے جو مشغلے دی کوئی شے بٹاؤں تاں ضرور آساں اؤکوں اپٹیں طرفوں کہیں شے کٹوں بٹا گھندے جیکر آساں کوں کجھ کرٹاں ہوندے تاں آساں کر چاندے ہیں (۱۷)۔
18.	بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ هَاقٍ وَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ	بلکہ آساں حقّی گالھ کوں کوڑ دے اُتے ایویں بھکا مریندے ہیں، جو ہس اوند ا بھیجا کڈھ سٹیندے ہیں، ہس او اوں ہیں ویلے ختم تھی تے رہ ویندے، اُتے شہاڈی شامت ہے وی انھاں گالھوں جہڑیاں تساں گھڑ گھندے ہیوے (۱۸)۔
19.	وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ	آتے اوں ہیں دا ہے جو کجھ آسماناں وچ ہے تے زمین دے تے اُتے ہے اُتے جہڑے (فرشتے) اوندے کولھ رہندين، نہ تاں او اوندی عبادت کرتے مغرّج ویندين تے نہ او تھکدے ہن (۱۹)۔
20.	يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتَنُونَ	رات پڑنہ اوندی تسبیح پڑھدے رہندين تے سہی وی نہیں کڈھیندے (۲۰)۔
21.	أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُسْمَرُونَ	کیا انھاں زمین اُتے ایجے پے معبود بٹا گھن جہڑے (موئے ہونیاں کوں) جیوا کھڑیں (۲۱)۔
22.	لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ	جیکر آسمان تے زمین اندر آسہ دے علاوہ کوئی پئے معبود وی ہوندے تاں (سارے انتظام وچ) خلل (فساد) پے ویندا، ہس آسہ جہڑا عرش دا

		رَبِّ هِيَ اُنْهَآں ۛاَلْهِيں كُنُوں ۛاَك هِي ۛهَرِيَاں اِيه ۛهَرِيَنْدے وَدے ہن (۲۲)۔
23.	لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ	او ۛهَر اَکَم کریندے اُوندی کوئی ۛچھ ۛچھ نہیں ہوندی، ۛر ۛنھَاں کُنُوں ضرور ۛچھ کیتی ویندی ہے (۲۳)۔
24.	أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ	کیا لوکاں اُو کوں چھوڑتے کوئی ہئے معبود بٹا گھدن (اے رسول) اَکھ ڈے جو تُساں کوئی تاں ۛکی دلیل گھن آؤ، اِہا نصیحت (کتاب) میڈے تے میڈے نال والیاں کیتے وی ہے، اَتے یں تُوں پہلے گزرو ۛجھ والیاں کولھ وی آئی ہئی، ۛر اُنْھَاں دے ڈھیر لوک اِیں حقیقت کُوں نھیں چاٹدے ہَس اِیں کُنُوں مَنہ ۛھیری وَدے ہن (۲۴)۔
25.	وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ	اَتے آساں یں کُنُوں پہلے کوئی اِہجا رسول نہیں ۛھجیا، جیندے کولھ اِیہ وَحی نہ ۛھجی ہووے جو میڈے سوائے کوئی معبود کا تے نہیں، ہَس میڈی عبادت کیتی کرو (۲۵)۔
26.	وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ	اَتے اِیہ اَبدن ہُئوں مہربان اَسہ نے ۛتر بٹایا ہوئے اوتاں اُنْھَاں ۛاَلْھیں کُنُوں ۛاَك ہے، بلکہ اِیہ (فرشتے) تاں اُوندے عزتاں والے خادِم ہن (۲۶)۔
27.	لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ	اِیہ اُوں کُنُوں اُگُوں کہیں ۛاَلھ وِچ (ذری وی) نہیں وَدھ سبگدے، ہَس اُوندے حَکَم تے عَمَل کریندن (۲۷)۔
28.	يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنَ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ	او چاٹدا کھڑے، جو کجھ اُنْھَاں دے اُگُوں تھیندا ۛپے، تے جو کجھ اُنْھَاں کُنُوں اُوڈھر تھیندا ۛپے، اَتے سِفارش وی نہیں کر سبگدے، سوائے اُوندے جیندے کُنُوں اَسہ راضی ہووے، اَتے اِیہ اُوندی دہشت کُنُوں ڈردے رہندين (۲۸)۔
29.	وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَٰهٌ مِّنْ دُونِهِ	اَتے اُنْھَاں وِچُوں ۛهَر اِوی آکھے، جو یں وی اُوں کُنُوں علاوہ ۛک ۛیا

فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ كَذٰلِكَ نَجْزِي الظّٰلِمِيْنَ	معبود ہاں، پس اُوگوں دوزخ دی سزا ڈیوسوں، ایویں ظالماں کوں سزا ڈیندے رہندے ہیں (۲۹)۔
30. اَوَلَمْ يَرِ الْذِّیْنَ كَفَرُوْا اَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ کَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَآءِ كُلَّ شَيْءٍ حَیٍّ اَفَلَا یُؤْمِنُوْنَ	کیا انہاں لوکاں نہیں ڈٹھا جہڑے حق کئوں انکار کریندن جو بیشک سارے آسمان تے زمین آپس وچ ہکو کجھ ہن، ول آساں اُنہاں کوں آنچ آنچ کر ڈٹا، آتے آساں ہر شے پائیں نال پیدا کیتی، بھلا ایہ ایمان کیوں نہیں گھن آندے (۳۰)۔
31. وَجَعَلْنَا فِی الْاَرْضِ رَوَاسِیْ اَنْ تَبۡیَدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِیْهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ یَهْتَدُوْنَ	آتے آساں زمین وچ پہاڑ کھڑے کر ڈتے ہن، تاں جو زمین اُنہاں دے بار دے سبب ہلے چلے نہ ! ول آساں اُنہاں وچ موکلے موکلے رستے (دَرے) بٹائیں، تاں جو او ٹھیک راہ تے تَرِن (۳۱)۔
32. وَجَعَلْنَا السَّيَّءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا وَهُمْ عَنِ اَیَاتِهَا مُعْرِضُوْنَ	آتے آسمان کوں آساں تکلڑی جہی چھت بٹائے، پر ایہ لوک اُنہاں نشانیاں کئوں منہ پھیر گھنن (۳۲)۔
33. وَهُوَ الَّذِیْ خَلَقَ اللَّیْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِی فَلَكٍ یَّسْبَحُوْنَ	آتے او ہوا ہی ہے جیں رات تے ڈینہ، تے سجھ تے چندر بٹائیں، اُنہاں وچوں ہر کوئی آپٹیں آپٹیں دائرے وچ تروا ودے (۳۳)۔
34. وَمَا جَعَلْنَا لِیَشْرِیْ مِّنْ قَبْلِکَ الْخُلَدِ اَقْبَانٍ مَّتَّ فَهُمُ الْخَالِدُوْنَ	آتے (اے رسول) تیں کئوں پہلے توڑیں آساں گہیں کوں ہمیشہ دی زندگی نہیں ڈٹی، بھلا توں مرگیوں تاں کیا ایہ ہمیشہ جیندے رہیں (۳۴)۔
35. کُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبۡلُوکُم بِالشَّرِّ وَالْخَیْرِ فِتْنَةً وَّاَلِیۡنَا تُرْجَعُوْنَ	ہر ساہ گھٹن والے موت دا سواد چکھئیں، آتے آساں تہا کوں بھلائی تے بُرائی وچ آزیں دے ہیں، آتے تہاں آساں دو ضرور ول آوٹیں (۳۵)۔
36. وَاِذَا رَاَکَ الَّذِیۡنَ کَفَرُوْا اِنْ یَّتَّخِذُوْنَکَ اِلَّا هُزُوًا اَهٰذَا الَّذِیۡ یَدَّکُرُ اِلَیْہِتَکُمُ وَهُمْ بِذِکْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ کَافِرُوْنَ	آتے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے، جڈاں وی او تیکوں ڈیکھدے ہن، تاں تیڈے نال مخول کریندن، (اکھیندن) کیا لیہو او شخص ہے جہڑا تہاڈے معبوداں دا ذکر (برائی نال) کریندے، حالانکہ ایہے لوک

		خود آپٹیں سب ٹوں مہربان اُسے دے ذکر کرن وچ وی کفر بکدے رہندن (۳۶)۔
37.	خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ	انسان کوں اُپہل کرن والا بنایا گئے، میں وی آجھوٹھا کوں نشانیاں ڈیکھنداں، پس تُساں میں کُئوں اُپہل نہ کراؤ (۳۷)۔
38.	وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	آتے پچھدے ہن جو او وعدہ (ڈراوا) کڈاں پورا تھیسے، جیکر تُساں (عذاب دے متعلق) سچ اکھندے وے تاں (۳۸)۔
39.	لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ	اُسے ایویں کرے ہا جو جنھاں جنھاں کفر اختیار کیتا ہونے اُنھاں کوں اُوں وقت دا کجھ پتہ لگ و نچے ہا، جہڑے ویلے او آپٹیں مونھاں کوں تے اپٹیاں کڈاں کوں دوزخ دی بھا کُئوں نہ بچا سگسین، آتے نہ اُنھاں دی کوئی مدد کیتی ویسی (۳۹)۔
40.	بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ	بلکہ ایہ اُنھاں اُتے اُپرغت آویسے، تے اُنھاں کوں ولھٹ گھنسے، ایہ اُو کوں ہٹا وی نہ سگسین، آتے نہ خود اُنھاں کوں کوئی مہلت ڳئی ویسے (۴۰)۔
41.	وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَخَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ	تے (اے رسول) تیں کُئوں پہلے وی رسولاں نال مسخریاں تے مذاقاں تھیندیاں رہیں، پس اُنھاں دے جہڑے لوک (رسولاں نال) مخول کریندے ہن، خود اُوں شے اُنھاں کوں گھیر گھڈا، جیندیاں اُوں کھلاں مذاقاں کریندے ہن (۴۱)۔
42.	قُلْ مَنْ يَكْفُرْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ	اکھ ڈے جو رات ویلے تے ڳنہ کوں بہوں مہربان اُسے (دی پکڑ) کُئوں ٹھا کوں کوں بچا سگدے، ول وی ایہ آپٹیں رب دے ذکر کُئوں منہ پھیر گھندن (۴۲)۔
43.	أَمَرَلَهُمْ آلِهَتُهُمْ تَتَنَعَّعَهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِتَّا	کیا آسا کوں چھوڑتے اُنھاں دے اہجے معبود وی ہن، جہڑے اُنھاں کوں بچا سگن، اوتاں آپٹیں آپ کوں مدد ڳیوڻ دی وسکت (طاقت)

یُصْحَبُونَ	وی نہیں رکھندے، اتے نہ آساڈے مقابلے وچ اُنھاں دے رَلے کوئی تھیندے (۴۳)۔
44. بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ	بلکہ آساں تاں اُنھاں کوں تے اُنھاں دے پیو ڈاڈیاں کوں پہوں فاندے پچائے ہن، ایہ توڑیں جو اُنھاں دیاں عُمریں وی گزر گیاں، بھلا کیا ایہ نہیں دیکھدے وڈے، جو آساں زمین کوں اوندے پٹیاں سرحدیں کوں گھٹیندے آندے ہن، بھلا کیا وِت وی ایہ لوک غلبہ پا سگسں (۴۴)۔
45. قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْبِقُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ	اکھ ڈے، جو میں تہا کوں وحی دے مطابق ڈریندا ہاں، پرہوڑے لوک سب سنیہے کوں پچھڑا سٹ وی نہیں سگدے، چڈاں کڈائیں وی اُنھاں کوں ڈرایا ویندے (۴۵)۔
46. وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يُوَيْدِنَا إِنَّا كُنَّا غَالِبِينَ	اتے جیکر اُنھاں کوں تیڈے (رَب دے عذاب) داہک پھوکا وی آ لگے، تاں اکھٹ لگ پوسن، جو ہائے آساڈی شامت ! آساں تاں واقعی گناہ کریندے رہے ہن (۴۶)۔
47. وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ	اتے آساں قیامت دے ڈنہ انصاف دے پلڑے (ترکڑیاں) رکھ ڈیسوں، ہس کہیں شخص تے دُڑی وی ظلم نہ کیتا ویسے، اتے جیکر کہیں سرہیوں (رائی) دے دائیں دے برابر وی کوئی عمل کیتے تاں وی آساں انصاف کرن کیتے کافی ہن (۴۷)۔
48. وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ	اتے تحقیق آساں موسیٰ تے ہارون کوں گُوڑ سچ دے نکھیرٹ والی، روشنی تے نصیحت والی شے (توریت) عطا کیتی، اُنھاں پرہیزگاراں کیتے (۴۸)۔
49. الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ	جہڑے جو آپئیں رَب کوں ڈٹھیں بغیر وی ڈردے رہندين، اتے او (قیامت دی) گھڑی دا وی ڈر رکھیندے ہن (۴۹)۔

50.	وَهَذَا ذِكْرُ مُبَارَكٍ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ	اے یہ برکت والی نصیحت (کتاب) ہے جیکوں آساں نازل کیتے، کیا ول وی ٹساں ایں کنوں انکار کریندے وے (۵۰)۔
51.	وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِينَ	اے تحقیق آساں ابراہیم کوں عقل تے ہوش دیا ہا، اے آساں او کوں خوب چاندے ہا سے (۵۱)۔
52.	إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ	جداں اوں آپٹیں پیو کٹوں اے آپٹیں قوم کٹوں پچھیا جو یہ مورتیاں (بوتے) کیا ہن، جنھاں دی پوجا وچ ڈاڈھا دل لائی پٹھے رہندو؟ (۵۲)۔
53.	قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ	انھاں آکھیا، آساں آپٹیں پیو ڈاڈیاں کوں انھاں دی پوجا کریندیں ڈٹھے (۵۳)۔
54.	قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	(ابراہیم) آکھیا، تحقیق ٹساں وی کھلی گراہی وچ ہیوے، تے ٹھاڈے پیو ڈاڈے وی ہن (۵۴)۔
55.	قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنْ الدَّالِّينَ	انھاں آکھیا، کیا توں آساڈے کو لھ حقیقت گھن تے آئیں، یا توں آساڈے نال کوئی مذاق پیا کریندیں (۵۵)۔
56.	قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذِكْرِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ	اوں آکھیا، بلکہ ٹھاڈا رب تاں آسماناں تے زمین دآرب وی ہے، جیں انھاں کوں پیدا کیتے، تے میں (ایں گالھ دے) گواہاں وچوں ہاں (۵۶)۔
57.	وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ	اے آسہ دی قسم! میں تاں ٹھاڈے بتاں نال ہک گوا کرٹ لگیاں جھڑے ویلے جو ٹساں گنڈولا تے چلیے ویسو (۵۷)۔
58.	فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ	بس اوں انھاں کوں ٹوٹے ٹوٹے کر چھوٹیا سوائے انھاں دے ساریاں ٹوٹے وڈے (بت) دے، تاں جو اوں کوں رجوع (پچھ گچھ) کرٹ (۵۸)۔
59.	قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَبَنَ الظَّالِمِينَ	(انھاں ڈٹھا) تاں آکھوئیں، آساڈے خداواں نال یہ حرکت کیں کیتی ہے، بیشک او کوئی ظالماں وچوں ای ہا (۵۹)۔

60.	قَالُوا سَبْعًا قَتَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَإِنَّا مُنَاقِبُونَ إِبْرَاهِيمَ	لوکاں اکھیا، آساں ہک گھبرو جوان کون انھاں دے متعلق گالھ شاہ کریندیں سُنّے اوکوں ابراہیم سُنّیندن (۶۰)۔
61.	قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ	اُنھاں اکھیا، اوکوں لوکاں دیاں اکھیں دے سامنیں گھن آؤ، تاں جو اوکوں (ڈیکھ تے) ایہ گواہ بن سگین (۶۱)۔
62.	قَالُوا أَأَتَتْكَ هَٰذِهِ ابْنَتُنَا لِإِبْرَاهِيمَ	اُنھاں اکھیا، ابراہیم آں! آساڈے خداواں نال ایہ حرکت تیں کیتی ہے؟ (۶۲)۔
63.	قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَٰذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ	اُوں اکھیا، بلکہ ایہ حرکت ایں کیتی ہے، جہڑا ساریاں توں وڈا ہے، تساں اُنھاں کنوں پچھ گھنؤ، جیکر ایہ بول سگین (۶۳)۔
64.	فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنتُمُ الظَّالِمُونَ	بس اُنھاں آپنیں دل وچ سوچیا، تے (ساریاں کوں) اکھوئیں، جو بیشک تساں خود ای بے انصاف (ظالم) ہیوے (۶۴)۔
65.	ثُمَّ نَسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمَا هُؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ	ول (شرم کنوں) اُنھاں دے سر جھک گئے، اکھوئیں تحقیق تیکوں تاں پتہ ہے، جو ایہ نہیں بولیندے (۶۵)۔
66.	قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ	(ابراہیم) اکھیا، ول تساں آسہ کوں چھوڑتے اُنھاں شتیں دی پوجا کیوں کریندے وے جہڑیاں جو نہ تہا کوں کوئی فائدہ ڈے سگین، اتے نہ تہا کوں کوئی نقصان پچا سگین (۶۶)۔
67.	أَقِفْ لَكُمْ وَلِبَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	وڈا افسوس ہے، تہاڈے اتے تے اُنھاں اتے جنھاں دی آسہ کوں چھوڑتے تساں پوجا کریندے وے، کیا تہا کوں ایہ عقل سمجھ وی کائے نہیں (۶۷)۔
68.	قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ	لوک اکھن لگے، جو ایکوں ساڑ گھٹو، اتے آپنیں خداواں دی مدد کرو جیکر تہا کوں کجھ کرئیں تاں (۶۸)۔
69.	قُلْنَا إِنَّا رُكُونُ بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ	آساں حکم دتا، آے بھاتوں وسم تے تھروئج، اتے ابراہیم کیتے سلامتی دا باعث بن وئج (۶۹)۔

70.	وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ	آتے انھیں لوکاں اوندے نال کوئی چا چلتیں چاہی پر آساں خود انھیں گوں گھالے وچ سٹ ڈٹا (۷۰)۔
71.	وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ	آتے اوکوں تے لوط گوں اوس علاقے دو کڈھ گیوسے جہڑے وچ دنیا جہان والیاں کیتے برکت کھنڈائی ہوئی ہئی (۷۱)۔
72.	وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ	آتے اوکوں اسحاق ڈٹوسے تے اوندے علاوہ یعقوب ڈٹوسے تے ہر کہیں گوں نیک بنّا چھوڑیا (۷۲)۔
73.	وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ	آتے انھیں گوں آساں امام بنایا، کیوں جو او آساڈے حکم دے مطابق ہدایت کریندے ہن، آتے انھیں کولھ وحی بھیجی چنگے کم کرٹ کیتے، نماز دے قائم رکھن کیتے، آتے زکوٰۃ ڈیوں کیتے، آتے او آساڈی عبادت کرٹ والے ہن (۷۳)۔
74.	وَلُوطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَائِثَ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْفٍ قَاسِقِينَ	آتے لوط (دا واقعہ ایہ) ہے جو آساں اوکوں حکومت تے علم بخشیا، آتے اوکوں اوس وستی وچوں کڈھ گھدا، جنھیں دے لوک بے حیائی دے کم کریندے ہن، بیشک او بدکار تے نافرمان قوم ہئی (۷۴)۔
75.	وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ	آتے اوکوں آپئیں رحمت وچ داخل کر گھدا بیشک او بہوں نیک لوکاں وچوں ہا (۷۵)۔
76.	وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ	آتے نوح (دا قصہ ایہ) ہے جو ایں کٹوں وی پہلے اوس آساں کٹوں دُعا منگی، تاں آساں اوندی دُعا قبول کر گھدی، پس اوکوں تے اوندے گھر والیاں گوں ہک وڈی مصیبت کٹوں نجات ڈے ڈتی (۷۶)۔
77.	وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْفٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ	آتے آساں اوس قوم دے خلاف اوندی مدد کیتی، جہڑی آساڈیاں نشانیوں گوں کوڑا اکھیندی ہئی، بیشک او بہوں گندی قوم ہئی، پس آساں انھیں ساریاں گوں غرق کر چھوڑیا (۷۷)۔
78.	وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَخْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ	آتے داؤد تے سلیمان (دی گالھ ایں ہے) جو جڈاں او ہک رٹھ (فصل)

79.	فَقَهَرْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَاهَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحُونَ وَالطَّيْرُ وَكُنَّا فَاعِلِينَ	دے متعلق فیصلہ کرٹ لگے ہن، جیکوں (رات گوں) پنھاں لوکاں دیاں بکریاں چرگیاں ہن، تاں آساں اُنھاں دے فیصلے گوں پیکھدے کھڑے ہاسے (۷۸)۔
80.	وَعَلَّلْنَاهُ ضَعْفَ كَبُوسٍ لَّكُمْ لَتُحْصِنَكُمْ مِّنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنتُمْ شَاكِرُونَ	آتے آساں اُوکوں تہاڈے فاندے کیتے پک قسم دی پوشاک (زرہ) بٹاؤں دا ڈھنگ وی سکھایا، تاں جو تہاگوں لڑائی دے دھک پھٹ کٹوں بچاوے، وت کیا تہاں شکر کرن والے ہیوے (۸۰)۔
81.	وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ	آتے آساں تیز ہواکوں سلیمان دے تابع کرڈتا، جہڑی جو اوندے حکم نال اُوں نلک وچ گھلدی رہندی ہئی، جیکوں آساں برکتاں والا بنایا ہا، تے آساں ہر شے گوں چنگی طرح چاٹن والے ہن (۸۱)۔
82.	وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَن يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ	آتے بعضے شیطان اوندے کیتے پاٹیں وچ پٹیاں مریندے ہن، آتے ایندے سوا ہتے کم وی کریندے ہن، آتے آساں اُنھاں دی حفاظت کریندے ہاسے (۸۲)۔
83.	وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ	آتے ایوب (دی گالھ ایس ہے) جو جڈاں اُوں آپٹیں رب گوں سڈیا جو میکوں مصیبتاں گھیریا ہوئے، آتے تُوں تاں ساریاں کنووں ودھ تے رحم کرن والا ہن (۸۳)۔
84.	فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَأَتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً	بس آساں اوندی دُعا قبول کر گھدی آتے اُوکوں جہڑیاں مصیبتاں گھیریا ہوئیا ہا، اُنھاں گوں ہٹاڈتا، آتے اُوکوں اوندے گھر والے (ولا) ڈتے،

85.	وَأَسْبَغِمْ وَادْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلِّ مِّنَ الصَّابِرِينَ	اَ تے اُوہو جتّی ہنّے وی ڈتے، اَساڈی طرفوں ایہ ہک مہربانی ہئی، اَ تے ایہ عبادت کرن والیاں کیتے یاد رکھن دی ڳالھ ہے (۸۴)۔
86.	وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ	اَ تے اَساں انھاں کوں آپئیں رحمت وچ داخل کر گھدا بیشک اوہوں نیک لوکاں وچوں ہن (۸۶)۔
87.	وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَن لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّأِلَهِ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ	اَ تے مچھی والے (یونس) دی ڳالھ ایس ہے، جو چڙاں او کوڑیج تے چلیا گیا، اُوں سمجھیا، جو اَساں اوندے اُتے کوئی پکڑ نہ کریسوں، بس ول اُوں اندھارے (مچھی دے پیٹ) وچوں سڏ ماریا جو بیشک کوئی عبادت دے ڏاڏا کائے نہیں، سوائے تیدے، کیوں جو تُوں (عیبوں) پاک ہیں، بیشک میں وڏا قصور کرن والیاں وچوں ہاں (۸۷)۔
88.	فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ	بس اَساں اوندی دُعا قبول کر گھدی اَ تے اُوکوں غم کنوں نجات ڏے ڏتی، اَ تے ایویں اَساں ایمان والیاں کوں بچا گھندے ہیں (۸۸)۔
89.	وَذَكَرَ يٰٓأَيُّهَا نَادَىٰ رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ	اَ تے زکریا (دی ڳالھ ایس ہے) جو چڙاں اُوں آپئیں رب کوں سڏیا، جو میڈے رب آ، میگوں کُھھا (لاوارثا) نہ چھوڑ، تُوں تاں ساریاں کئوں چڙنگا ولی وارث ہیں (۸۹)۔
90.	فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيٰى وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ	بس اَساں اوندی دُعا وی قبول کر گھدی، اَ تے اَساں اُوکوں یحییٰ ڏتا، اَ تے اوندی ذال کوں اوندے کیتے ٲھیک ٲھاک کر ڏتا، بیشک ایہ لوک نیکی دے گناں کوں بھیج دھرک تے کریندے ہن، اَ تے اَسا کوں امیداں نال تے خوف نال وی سڏیندے ہن، اَ تے اَسا ڏے اُڳوں عاجزی کریندے ہن (۹۰)۔
91.	وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا رُوحَنَا وَتَكُنْ مِّنَ السَّاجِدِينَ	اَ تے اُوں مئی (مریم) (دی ڳالھ ایس ہے) جو اُوں آپئیں حیا (نیکیج) دی

92.	إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ	ہمیں دُوحنا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ	ہمیں حفاظت کیتی رکھی ہئی، تاں آساں اوندے اندر آپئیں روح دا پھوکا ماریا، ول اوکوں آتے اوندے پترکوں دُنیا جہاں دے لوکاں کیتے یک نشانی بٹایا (۹۱)۔
93.	وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلًّا إِلَيْنَا رَاجِعُونَ	اُنھاں لوکاں خود آپئیں یک ہووٹ کوں آپس وچ ٹوٹے ٹوٹے کر ڈٹا، آتے ہر کوئی آساں دو رجوع کرٹ (ول آوٹ) والا ہے (۹۳)۔	
94.	فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ	ہس جہڑا شخص نیک عمل کریسے، آتے او ایمان والا وی ہو سے، تاں اوندی (نیکی دی) کوشش دی بے قدری نہ تھیسے، آتے بیشک آساں اوندے ناں لکھدے ویندے ہیں (۹۴)۔	
95.	وَحَرَامٌ عَلٰی قُرْبٰیةٍ اَهْلَكْنٰهَا اَنۡتَهُمۡ لَا یَرۡجِعُوۡنَ	آتے ایہ ممکن کونے نہیں، جو جہڑی وستی (آبادی) کوں آساں برباد کر چھوڑے او ضرور ول آوے (۹۵)۔	
96.	حَتّٰی اِذَا فُتِحَتْ یَاۡجُوۡجُ وَمَآجُوۡجُ وَهُمۡ مِّنۡ كُلِّ حَدَبٍ یَّنۡسِلُوۡنَ	ایہ توڑیں جو یا جوج تے ما جوج کوں کھول ڈتا ویسے، آتے او ہر اچھی جا کنوں بھجے تے نکل آسن (۹۶)۔	
97.	وَافْتَرَبَ الْوَعْدَ الْحَقُّ فَاِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ اَبۡصَارُ الَّذِیۡنَ کَفَرُوۡا یُؤۡیِلُنَا قَدۡ کُنَّا فِیۡ غَفَلَةٍ مِّنۡ هٰذَا بَلۡ کُنَّا ظَالِمِیۡنَ	آتے سچے وعدے دا وقت نیڑے لگٹ پوسے، تاں اچا چیت اُنھاں لوکاں دیاں اکھیں جنھاں کفر اختیار کیتے (ڈرکٹوں) پٹھیاں تھی ویسن، اکھیں، ہائے شامت آساڈی! جو تحقیق آساں ایں کنوں غافل تھی گئے ہاسے بلکہ آساں آپئیں آپ آتے ظلم کیتی رکھتے (۹۷)۔	
98.	اِنَّکُمْ وَمَا تَعْبُدُوۡنَ مِنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ اَنتُمْ لَهَا وَارِدُوۡنَ	بیشک تہاں آسہ کوں چھوڑتے جنھاں دی بندگی کریندو، او سارے دوزخ دا ہل بٹسو، تہاں ایندے وچ داخل تھی رہسو (۹۸)۔	
99.	لَوۡ کَانَ کُلُّوۡلَآءِ اِلَہَۃً مَّا وَرَدُوۡهَا وَکُلٌّ فِیۡہَا خَالِدُوۡنَ	جیکر ایسے خدا ہوندے تاں دوزخ وچ اصلوں نہ ویندے، آتے سارے اوندے وچ ہمیشہ رہسن (۹۹)۔	

100.	لَهُمْ فِيهَا زُفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يُسْمِعُونَ	اُوندے وچ اُنھاں دا چیلک پانگن ائی ہو سی، جو او کجھ وی نہ سُن سگسین (۱۰۰)۔
101.	إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ	بیشک او لوک جنھاں دے متعلق آساہی طرفوں پہلے بھلائی دا فیصلہ تھی چکیا ہو سی، ایس (دوزخ) کنوں پرے رکھئے ویسین (۱۰۱)۔
102.	لَا يُسْمِعُونَ حَسِيصَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ	او ایندا کھسکار تئیں نہ سُن سگسین، آتے او آہٹیں پسند دیاں جائیں وچ ہمیشہ کیتے رہسین (۱۰۲)۔
103.	لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَٰذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ	اُوں بہوں گھبراہٹ ویلے وی، او اصلوں پریشان نہ تھیسین، آتے فرشتے بھیج تے آلسین (اکھیسین) ایہ ہے تہاڈا او پٹنہ جیندا تہاڈے نال وعدہ کیتا ویندا ہا (۱۰۳)۔
104.	يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِنُكْتُبَ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ	جہڑے پٹنہ آساں آسمان کوں ایویں ولھٹ گھنسون جیویں لکھیاں ہونیاں کانگاں کوں ولھٹ گھدا ویندے، آساں جیں طرح پہلے پہلے مخلوقات کوں پیدا کیتا ہا، ایویں اُوں کوں ولایدا کر ڈیسوں، ایہ وعدہ آسا کوں پورا کرئیں، بیشک آساں ضرور پورا کرٹ والے ہیں (۱۰۴)۔
105.	وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِن بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ	آتے آساں نصیحت والی کتاب (توریت) دے بعد زبور وچ لکھ ڈتا ہا سے جو بیشک میڈے نیک بندے زمین دے وارث ہوسن (۱۰۵)۔
106.	إِنَّ فِي هَٰذَا الْبَلَاءِ لَاقْوَمٍ عَابِدِينَ	بیشک ایس (قرآن) وچ عبادت کرن والے بندیاں کیتے ہک سنیہا پچایا گئے (۱۰۶)۔
107.	وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ	آتے (اے رسول) آساں تیکوں سارے جہاناں کیتے رحمت بٹاتے بھیجے (۱۰۷)۔
108.	قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ	اکھ ڈے جو میڈے کوھ لیہا وحی کیتی گئی ہے، جو بیشک تہاں ساریاں دا معبود اُوہو ہو پکو معبود ہے، ول کیا تہاں اُوندے فرمانبردار (مسلمان) بنئے ہوئے ہیوے (۱۰۸)۔

109.	فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرَىٰ أَقْرَبُ أَم بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ	جیکر ایہ منہ پھیر گھنن، تاں اکھ ڈے، جوئیں تاں ٹساں ساریاں گوں ٹھیک ٹھیک خبر دار کر ڈتے، پر میگوں ایہ پتہ کائے نہیں، جو جہڑی شے دا تھاڈے نال وعدہ کیتا ہونے، اوگولھوں آگئی ہے، یا اجن پرے ہے (۱۰۹)۔
110.	إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ	بیشک او چنگی طرح چاندے، جہڑی کوئی گالھ اچھی آواز وچ بلیندے وے آتے اوکوں وی چاندے جہڑی لک تے کریندے وے (۱۱۰)۔
111.	وَإِنْ أَدْرَىٰ لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ	پرئیں ایہ نہیں چاندے جو شاید ایہ تھاڈے کیتے کوئی آزمائش ہووے، آتے کجھ وقت تئیں دنیاوی مزے کرن ڈا موقع ڈتا ویندا پیا ہووے (۱۱۱)۔
112.	قَالَ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ	آخر آکھئیں، میڈے رب آ! توں حقی فیصلہ کر چھوڑ (آے لوکو) آساڈا رب سب توں زیادہ مہربان ہے، جہڑا آساڈی مدد کریندے انھاں گالھیں دے خلاف جہڑیاں ٹساں کریندے وڈے وے (۱۱۲)۔

22- سورة الحج

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع تھیندی ہے، نال ناں آسے دے جہڑا ہوں مہربان تے وڈیاں رحمتاں والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ	آے لوکو! آپئیں رب کنوں ڈرو، کیوں جو قیامت دی گھڑی والا زلزلہ (بھونیں ہنٹ) ہوں سخت ہے (۱)۔
2.	يَوْمَ تَرَوْنها تَذْهَبُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَلَبٍ حَلَبَهَا وَتَرَى النَّاسُ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ	اوں ڈنہ ڈیکھسو، جو کھیر پلاوٹ والی ہر ذال آپئیں تھنچ والے ہال گوں بھل ویسے، آتے پیٹ والی ذال آپئیں حمل سٹ گھڑسی، آتے تیکوں لوک نشانی جیہ نظر آسن، حالانکہ اونٹے وچ نہ ہو سن، آتے آسے دا

بِسْكَارَىٰ وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ	عذاب تاں ہوسی وی لیہو جیہا دردناک (۲)۔
۳. وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ	آتے اُنھاں لوکاں وچ کجھ ایسے وی ہن جہڑے اُس دی شان وچ بغیر کہیں علم دے بحثاں کیتی رکھن، آتے ہر مغریے ہوئے باغی شیطان دی پیروی کریندن (۳)۔
۴. كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ يَضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ	حالانکہ اوندے متعلق ایہ لکھ ڈٹا گئے، جو جہڑا کوئی وی اوند ایا ربسے تاں او اُوکوں گمراہ کرتے رہسے، آتے اُوکوں دوزخ دے عذاب والے راہ تے لا چھوڑیسے (۴)۔
۵. يَأَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبُعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تُّرَابٍ ثُمَّ مِّنْ نُّفُوتِهِ ثُمَّ مِّنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّنْ مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِذُّكُمْ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لَتَبَلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يَمُوتُ وَمِنْكُمْ مَّن يَحْيَىٰ أَرَدَلِ الْعَبْرَ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ مَن بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنْبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ	اے لوگو! جیکر تھاکوں (مرن دے بعد) ولا جی اٹھن وچ کوئی شک ہے، (تاں ذرا خیال کرو)، جو آساں تھاکوں سب توں پہلے مٹی کٹوں پیدا کیتا، ول نطفہ کٹوں، ول حمیے ہوئے لہودے لو تھڑے کٹوں، ول کہیں (مرحلے تے) شکل والی بوٹی ہوندی ہے، تے کہیں ویلے بے شکلی! آتے اُوکوں پیٹ وچ جیس طرح چہندے ہیں، ہک مقرر میعاد توڑیں سانجھی رکھدے ہیں، ول تھاکوں پال دی شکل وچ باہر کدھیندے ہیں، تاں جو تاساں آپٹیں پوری جوانی چڑھ و نچو، آتے تھاپڑے وچوں بعضے مروی ویندن، آتے بعضیاں کوں ہڈھیے دی بہوں بھیری عمر توڑیں پچا ڈیندے ہیں، ایہ توڑیں جو او چاٹن دے باوجود وی کجھ نہیں چاندے، آتے توں زمین کوں ڈیکھدیں جو سکی پتی ہے، بس جڈاں آساں لیندے آتے ینہ و سیندے ہیں، تاں ترونی تھی ویندی ہے، ابھر آندی ہے، آتے ہر قسم دی سوہٹیں سوہٹیں ساوِل جَم آندی ہے (۵)۔
۶. ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُخَيِّسُ الْمُؤْمِنَ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	ایہ ایں گالھوں تاں ہے، جو بیشک اُس اصل حقیقت ہے، آتے اوہو موئے ہوئے کوں جیویندے آتے بیشک اوہر شے آتے قدرت

		رکھیں دے (۶)۔
7.	وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ	آتے بیشک قیامت دی گھڑی ضرور آتے رہسی ! ایندے وچ تاں کوئی شک وی کائے نہیں، آتے بیشک اُسے انھاں کوں ضرور وُلدا اٹھا گھڑیسی جہڑے قبر اں وچ (موتے) پئین (۷)۔
8.	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ	آتے لوکاں وچوں کوئی تاں او وی ہے، جہڑا بغیر کہیں علم دے اُسے دے متعلق بحثاں کیتی رکھدے، پر نہ او ہدایت اُتے ہے، اُتے نہ اوندے کو لھ کوئی روشن کتاب ہے (۸)۔
9.	ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهٗ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ	موندھے مروڑے ہوئے، تاں جو لوکاں کوں اُسے دے راہ کنوں ہٹا گھئے اوندے کیتے دُنیا وچ خوار ی ہے، آتے قیامت دے ڈپٹہ آساں او کوں ہلدی بھا دے عذاب دَامَرَه چکھیسوں (۹)۔
10.	ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ	(اے نافرمان) ایہ پئی بدلہ اوند ا جہڑا کجھ تیں آپئیں ہتھیں نال اُگوں کیتے بھیجے، آتے بیشک اُسے آپئیاں بندیاں تے ظلم کرن والا کائے نہیں (۱۰)۔
11.	وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ طَغَىٰ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَىٰ ۖ إِنَّ النَّاسَ لَنَاصِبُونَ	آتے لوکاں وچوں کوئی تاں اُسے دی عبادت ایویں کریندے، جیویں کہیں شے دی کئی تے کھڑا ہووے ہس جیکر او کوں کوئی چننگانی نصیب تھیوے تاں او کوں اطمینان حاصل تھیندے، آتے جیکر کہیں آزمائش وچ آویندے تاں آپئیاں منہ پھیرتے ول ویندے، ہس او ایں دُنیا تے وی، آتے آخرت وچ وی گھٹا چیندے، لیہو تاں کھلم کھلا گھٹا سہیندے (۱۱)۔
12.	يَدْعُو مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُ وَ مَا لَا يَنْفَعُهُ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ	او اُسے کوں چھوڑتے کہیں پے کوں سہیندے (دعا منگدے)، جہڑا نہ او کوں نفع پچا سگدے، لیہو تاں پرلے درجے دی گمراہی ہے (۱۲)۔
13.	يَدْعُو لَمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ لَبِئْسَ	او اے کوں سہیندے، جیندا نقصان اوندے نفع کنوں زیادہ کو لھوں

14.	إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ	ہے، اہجاولی وارث وی خراب ہے، آتے اہجایا روی برا ہے (۱۳)۔ بیشک اُسے اہجیاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آئیں، آتے نیک عمل کریندے رہیں، اُنھاں کوں بہشتی باغاں وچ داخل کریسی، جنھاں وچ نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہوسن، بیشک اُسے اُوہو کجھ کر چھوڑیندے جیندا ارادہ کرے چا (۱۴)۔
15.	مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ	جہڑا شخص ایہ گمان کریندے جو اُسے اوندی (رسول دی) نہ ایں دُنیا تے نہ آخرت کوں مدد کریسے، ہس او آسمان توڑیں رسہ لڑکا گھنے، ول ایں (مدد کوں) ختم کرا گھنے، بھلا کیا اوندی ایہ تدبیر اوس شے کوں روک سگدی ہے، جہڑی او کوں کاوڑ لویندی ہے (۱۵)۔
16.	وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِيَ مَنْ يُرِيدُ	انھاں گالھوں آساں کھلیاں دلیلاں والے (قرآن) کوں نازل کیتے، آتے بیشک اُسے جیندے کیتے ارادہ کریندے او کوں ہدایت چا ڈیندے (۱۶)۔
17.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئیں او آتے جہڑے یہودی ہن ستارہ پرست ہن، عیسائی ہن، آتے آتش پرست ہن، آتے جہڑے شرک کریندن، اُنھاں ساریاں وچ قیامت دے ڈنہ اُسے فیصلہ کر ڈیسے، بیشک اُسے ہر شے دی خبر رکھن والا ہے (۱۷)۔
18.	أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّجَرُ وَالتَّعْبَرُ وَالْجُجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا	کیا تیں نہیں ڈٹھا، جو ہر کوئی او کوں سجدہ کریندے، چاہے آسماناں تے ہے، چاہے زمین تے، آتے سجھ، تے چندر، تے تارے تے پہاڑ تے درخت، تے جانور، آتے ہوں سارے لوک وی ! آتے ڈھیر کوئی او ہن، جنھاں اُتے عذاب ثابت تھی چکئے، آتے جیکوں اُسے ذلیل خوار چا کرے تاں او کوں کوئی عزت ڈیوٹ والا کائے نہیں، بیشک اُسے جو کجھ

لَهُ مِنْ مُكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ	چہندے، کر چھوڑ دیندے (۱۸)۔
19. هَذَا نِ حَصْبَانِ اخْتَصَبُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ تَّارٍ يَصُبُّ مِنْ فَوْقٍ رُّءُوسِهِمُ الْحَبِيمُ	ایسے ڈوں ٹولیاں ہن، جنہاں آپٹیں رب دے متعلق جھیرا گھٹیا ہوئے، بس جہڑے لوک کفر (انکار) کریندن، انہاں کیتے بھا دے کپڑے کترے ویتے گہن، انہاں دے سراں اُتے تیتا پائیں سیٹا ویسے (۱۹)۔
20. يُصْهَرُ بِهِ مَآئِي بُطُونُهُمْ وَالْجُلُودُ	اوندے نال انہاں دے پیٹ دیاں اندر دیاں شنین اُتے انہاں دے چم گال ڈتے ویسین (۲۰)۔
21. وَلَهُمْ مَّقَامٌ مِّنْ حَدِيدٍ	اُتے انہاں کوں (مارٹ کیتے) لوہے دے گرز ہو سِن (۲۱)۔
22. كَلْبًا آرَادُوا أَنْ يَخْرِجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أَعِيدُوا فِيهَا وَذُقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ	جہڑے ویلے وی ارادہ کریسِن، جو ایندے ڈکھ درد کنوں نکل و نچن، تاں انہاں کوں ولا اوندے وچ سٹ ڈتا ویسے، جو (جُلُو) سڑٹ دامتہ چکھو (۲۲)۔
23. إِنَّ اللَّهَ يَدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ	بے شک اسے انہاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آئے اُتے نیک عمل کیتونے، ایجیاں بہشتاں وچ داخل کریسے، جنہاں تلے نہراں وہندیاں پیاں ہو سِن، اُتے انہاں کوں اوندے وچ سونے دے کنگڑ پوائے ویسِن، تے موتیاں (دے ہار) وی، اُتے انہاں دی پوشاک وی ریشمی ہو سی (۲۳)۔
24. وَهَدُّوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهَدُّوا إِلَى صِرَاطِ الْحَبِيدِ	کیوں جو انہاں پاک گالھ (کلمہ طیبہ) دی ہدایت حاصل کیتی اُتے تعریفاں والے دے راہ دی ہدایت حاصل کیتی (۲۴)۔
25. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُدْرِ فِيهِ بِالْحَادِ يُلْطَمُ نَذْقُهُ مِنْ	بیشک جہڑے لوک کافر تھی گہن، اُتے اسے دے راہ کنوں اُتے وڈی حرمت والی مسیت (خانہ کعبہ) کنوں روکیندن، جیکوں جو آساں ساریاں لوکاں کیتے ہو جتی بٹائے، اوندے وچ رہن والیاں کیتے، وی اُتے باہروں آوٹ والیاں کیتے وی، اُتے جہڑا ایندے وچ شرک جیہے

عَذَابِ أَلِيمٍ	ظلم دا ارادہ کرے اُوگوں دردناک عذاب دامرہ چکھیسوں (۲۵)۔
26. وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَن لَّا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِلِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ	آتے (یاد کرو) جڈاں آساں ابراہیم کوں خانہ کعبہ دی جاء ڈساڈتی، تاں جوٹوں میڈے نال کہیں کوں شریک نہ کریں، آتے میڈے گھر کوں طواف کرن والیاں کیتے، تے قیام، تے رکوع تے سجدے کرن والیاں کیتے پاک صاف کیتی رکھیں (۲۶)۔
27. وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَبِيقٍ	آتے لوکاں کوں حج کرن دا اعلان کرڈے جو او تہڈے کولھ پرے دے آپے جھکے راہ رتے وی، آتے موٹیاں پتلیاں ڈاچیاں تے چڑھ تے وی آندے رہن (۲۷)۔
28. لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْفَقِيرِ	تاں جو آپٹیں فائدے آپکھن، آتے آسہ داناں مقرر ڈیہناں تئیں انھاں جانوراں آتے گھدا کرن، جہڑے جو انعام دے طور تے ڈتے گئے ہن، جنھاں کوں رزق بٹایا ہوئے ہس انھاں وچوں خود وی کھاؤ، آتے بگھے ڈکھے فقیراں کوں وی کھاؤ (۲۸)۔
29. ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ وَلِيُطَوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ	ول او آپٹیں میل کچیل پرے سن، آتے آپٹیاں نذراں وی ڈیوٹں آتے ایں قدیم گھر دا طواف وی کرن (۲۹)۔
30. ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَبِيرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُحِلَّتْ لَكُمْ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُشْرِكُ عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ	ایہ گالھ تاں ایں رہی، پر جہڑا شخص آسہ دیاں بٹائیاں ہوئیاں حرمت والیاں شتیں دی تعظیم کرے، تاں اوندے رب دی طرفوں اوندے کیتے چنگانی ہو سے، آتے ٹھاڈے کیتے چار کھرے ڈھانڈھے حلال کر ڈتے گن، سوائے انھاں دے جنھاں دے ناں پڑھ تے سٹائے گن، ہس شساں بٹاں دی گندگی کنوں بچ تے رہو، آتے کوڑی گالھ کنوں وی پرے رہو (۳۰)۔
31. حُنْفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ	محض بگے آسہ دے تھی تے رہو، آتے کہیں کوں وی اوند اشریک نہ بٹاؤ، آتے جہڑا شخص آسہ دا شریک بٹندے، او ہس لیویں ہے جیویں

فَتَخَطَفَهُ الطَّيْرُ أَذْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ	کوئی آسمان توں ڈھے پووے تے ول اوکوں پچھی کھا چا وِجَن، یا ہوا اوکوں کہیں پرو بھری جاء تے اڈا پڈا تے وِجَن سَے (۳۱)۔
32. ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمَ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ	ایہ گالھ اٹھاں رہی، اَتے جیں آسہ دیاں قائم کیتیاں ہوئیاں نشانیاں دا احترام کیتی رکھیا، ہَس اِہجے چنگے کَم انھاں دے دِلاں دی صفائی دی وجہ کنوں ہِن (۳۲)۔
33. لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ	اُنھاں (دھانڈیاں) کنوں تہاں کوں ہک میعاد تئیں فائدے چاؤں دا حق ہے، ول انھاں کوں (قربانی کیتے) پُرانیں زمانے والے گھر (خانہ کعبہ) دو پُچھاں ہے (۳۳)۔
34. وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لَّذِ كُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيَّةٍ الْأَنْعَامِ فَإِنَّهُمْ وَاللَّهُ أَحَدُ قَلَّةٍ أَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْخَاشِعِينَ	اَتے آساں ہر امت کیتے قربانی دا ہک طریقہ مقرر کیتے تاں جو او انھاں پالے ہوئے دھانڈیاں اُتے ذبح کرن ویلے آسہ داناں پڑھن، جنھاں کوں انھاں دا رِزق بٹایا ہوئے، ہَس تہاں دا مَعْبُود ہُو دَا ہُو مَعْبُود ہے، ہَس ہوندی فرمانبرداری کیتی رکھو، اَتے (اے رسول) عاجزی کرن والیاں کوں خوشخبری سنا ڈیو (۳۴)۔
35. الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُم وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ	جو ایہے او لوک ہِن جو چڑاں آسہ داناں گھدا ویندے تاں اُنھاں دے دل گنَب ویندن، اَتے ثابت قدم رہندين، چڑاں وی اُنھاں اُتے کوئی مصیبت آندی ہے، اَتے نماز کوں قائم کیتی رکھندين، اَتے جہڑا کچھ آساں اُنھاں کوں رِزق دے طور تے دیتا ہوئے، اوندے وچوں (چنگے) کماں کیتے) خرچ وی کریندن (۳۵)۔
36. وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَانِنَ وَالْبُغْتَا كَذَلِكَ	اَتے قربانی دے اٹھاں کوں وی! جنھاں کوں آساں تہاں دے کیتے آسہ دیاں نشانیاں بٹایا ہوئے تہاں دے کیتے اُنھاں وچ چنگائی ای چنگائی ہے، ہَس انھاں اُتے ذبح کرن ویلے قطار وچ کھڑا تے آسہ داناں گھدا کرو، اَتے چڑاں او پاسے دے بھر ڈھے پوون، تاں اُنھاں وچوں خود

	<p>سَخَّرْنَا هَآلَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ</p>	<p>وی کھاؤ اے قناعت کرتے بہہ رہیں والیاں کوں وی، تے منگل والیاں محتاجاں کوں وی کھاؤ، اے ایں طرح آساں انھاں ڈھانڈیاں کوں تہاڈے تابع کر ڈتے، تاں جو ئساں شکر ادا کیتی رکھو (۳۶)۔</p>
37	<p>لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَيُبَشِّرِ الْبُحْسِنِينَ</p>	<p>آسہ توڑیں نہ انھاں جانوراں دا گوشت پُچدے، اے نہ اُنھاں دا اُہو، بلکہ اُوں توڑیں محض تہاڈی پرہیزگاری پُجی ہے، آسہ ایں طرح انھاں کوں تہاڈے تابع کر چھوڑے تاں جو تہا کوں جہڑی ہدایت کیتی گئی ہے، ئساں اوندی خاطر آسہ دی بزرگی بیان کیتی رکھو، اے (اے رسول) نیکی کرن والیاں کوں خوشخبری سنھا ڈیو (۳۷)۔</p>
38	<p>إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ</p>	<p>بیشک آسہ (برائیاں کوں) لیماں گھن آوٹ والیاں کئوں پرے کیتی رکھدے، بیشک آسہ خیانت کرن والے ناشکرے کوں پسند نہیں کریندا (۳۸)۔</p>
39	<p>أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلِمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ</p>	<p>اُنھاں لوکاں کوں اُنھاں دے خلاف (لڑائی دی) اجازت ہے، جنھاں (خواہ مخواہ) لڑائی گھتی ہوئی ہے، کیوں جو اُنھاں اے ظلم کیتا ویندا پے، اے بیشک آسہ وی مدد کرن اے پوری قدرت رکھیندے (۳۹)۔</p>
40	<p>الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ لَّهَدَمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَئِن صَرْنَا اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ</p>	<p>ایہ او لوک ہن جنھاں کوں آپئیں گھراں وچوں ناحق کڈھ ڈتا گئے، کیوں جو ایہ اکھیندین جو آسا ڈاپال ہارتاں ہن آسہ ای ہے، اے جیکر آسہ لوکاں دی ہک ٹولی کوں ہئی ٹولی دے ذریعے پرے نہ ہٹائی رکھے تاں سٹ ڈتیاں گئیاں ہوندیاں ایہ راہباں دیاں خانگاہیں، عیسائیاں دے گرہے (یہودیاں دے) عبادت خانے، اے (مسلماناں دیاں) مسیتاں، جنھاں وچ آسہ داناں بہوں کثرت نال گھدا ویندے، اے آسہ ضرور اوندی مدد کریسی، جیں آسہ دی مدد کیتی، بیشک آسہ بہوں طاقتور اے</p>

		وڈے غلبے والا ہے (۴۰)۔
41.	الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ	ایہ او لوک ہن جنہاں کوں آساں زمین اُتے اقتدار ڈیوؤں، تاں نماز پڑھن، تے زکوٰۃ ڈیندن، تے چنگے کم کرن کوں اکھیندن اُتے گندے کماں کوں روکیندن، اُتے اسدے ہتھ وچ ہے، ساریاں معاملیاں دا انجام (۴۱)۔
42.	وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ	اُتے (اے رسول) جیکر ایہ لوک تیکوں کوڑا ہدن تاں تحقیق انہاں کوں پہلے وی نوح دی، عاد دی، ثمود دی، قوم وی تاں (آپیاں رسولاں کوں) کوڑا اکھ چکی ہے (۴۲)۔
43.	وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ	اُتے ابراہیم دی قوم تے لوط دی قوم وی انہاں کوں کوڑا اکھیا (۴۳)۔
44.	وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ	اُتے مدین دے رہن والیاں نے وی، اُتے موسیٰ کوں وی کوڑا اکھیا گیا، پریں انہاں کافراں کوں مہلت ڈتی رکھی، ول انہاں کوں پکڑ وچ گھن آیم، بس ڈیکھ گھن جو کجا سخت ہا میڈا عذاب (۴۴)۔
45.	فَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبِئْرٌ مُّعَطَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ	بس کئی وستیاں ہن جنہاں کوں آساں برباد کر چھوڑیا، اونا فرمان ہن، او بس آپیاں چھتاں تے ڈٹھیاں پیاں ہن، اُتے ایں طرح کھوہ بیکار تھی گئے تے اُچے تے مضبوط محل وی (ویران تھی گئے) (۴۵)۔
46.	أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَٰكِن تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ	کیا او زمین تے رُپھرتے نہیں پدے، ایں طرح انہاں دے دل ایسجے تھی ویندے جو او انہاں نال سمجھ سگن ہا یا کن ایسجے ہوندے جو انہاں نال سن سگن ہا، پر گالھ ایہ ہے جو اکھیں اندھیاں نہیں تھی ویندیاں بلکہ او دل اندھے تھی ویندن جہڑے جو سینیاں وچ ہن (۴۶)۔
47.	وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ	اُتے (اے رسول) ایہ لوک تیکوں عذاب وچ جلدی کراؤں کوں آہدن حالانکہ اسدے ہرگز آپئیں وعدے دے خلاف نہ کریسے، ایہ سمجھ گھٹو

48.	وَكَايْنٍ مِّنْ قَوْمِيٍّ أَمَلِيَتْ لَهَا وَهْيٌ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخَذَتْهَا إِلَى الْبَصِيرِ	جو ہک ڈینہ تیڈے رب دے نزدیک ہزاراں سالوں دے برابر ہے، جس طرح ٹساں انھاں کوں گنڈے دے (۴۷)۔
49.	قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	ڈسا ڈے جو آے لو کو! میں بیشک تھاکوں وچ گجے تے ڈراؤں والا ہاں (۴۹)۔
50.	فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ؕ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ	بس جہڑے لوک ایمان گھن آئے تے چنگے عمل کیتھونے تاں انھاں کیتے بخشش ہے، آتے عزت دی روزی ہے (۵۰)۔
51.	وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ	آتے جہڑے لوک آساڈیاں نشانیاں وچ آسا کوں عاجز کرن دی کوشش کریندن، بس ایسے ہن، دوزخ دے یار (۵۱)۔
52.	وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُخَكِّمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	آتے آساں نہیں بھیجیا تیں کٹھوں پہلے ایسے رسول کوں آتے نہ ایسے کہیں نبی کوں، سوائے ایندے جو جڈاں وی او کوئی (حکم سٹاؤں دی) کوشش کریندا، تاں شیطان اوندے وچ (کوئی نہ کوئی) خلل گھت ڈیندا، بس آسہ او کوں مٹا ڈیندے، جہڑا کجھ شیطان (دلاں وچ) سٹیندے، ول آسہ اپنیاں نشانیاں دلاں وچ پکیاں کر چھوڑیندے، آتے ہوں علم والا حکمت والا ہے (۵۲)۔
53.	لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِّلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ	تاں جو جہڑا وسواس شیطان سٹ ڈیندے، او کوں آزمائش دا سبب بٹا ڈیوے انھاں لوکاں کیتے جنھاں دے دلاں وچ روگ ہے، آتے جنھاں دے دل سخت ہن، بیشک ایسے ظالم لوک پرلے درجے دی مخالفت وچ ہن (۵۳)۔
54.	وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ	آتے جنھاں لوکاں کوں علم ڈتا گئے او جاں گھنن جو ایہ (وحی) تیڈے

55.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِثْقَالِ ذُرَّةٍ مِّنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ	رَبِّ دِی طرفوں حق ہے، بس ایندے اُتے ایمان گھن آوٹ، اُتے انھاں دے دل ایندے اُگوں جھک و نچٹ، اُتے بیشک اُسے انھاں کوں جہڑے جو ایمان گھن آندن، سِدھا راہ ڈیکھا ڈیندے (۵۴)۔
56.	الْهٰذَا يَوْمُ الَّذِي كُنْتُمْ يُبْغِضُونَ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حَيَاتِهِمْ	اُتے جنھاں لوکاں (حق مَنٹ کُنوں) انکار کیتے اوہیں شک وچ ای رہ ویسن، ایہ توڑیں جو قیامت دِی گھڑی اُبڑغت اُنھاں اُتے آویسے یا اُنھاں اُتے ہک منخوس ڈیندے دا عذاب آکھڑے (۵۵)۔
57.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَإُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ	اُوں ڈیندے دِی بادشاہی اُسے دِی ہوسی، او اُنھاں وچ فیصلہ کر ڈیسے، بس جہڑے لوک ایمان گھن آئے ہن، اُتے نیک کم وی کیتے ہینے، او نعمتاں والے باغاں وچ ہوسن (۵۶)۔
58.	وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا	اُتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، اُتے آساڈیاں نشانیاں کوں وی کوڑا آکھینے بس ایہے او لوک ہن، جنھاں کیتے ذلیل کر ڈیوٹ والا عذاب ہوسے (۵۷)۔
59.	لَا يَدْخُلُهَا مَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا	اُتے جہڑے لوکاں اُسے دے راہ وچ ہجرت کیتی، و ت قتل کر ڈتے گئے، یا مَر گئے، تاں اُسے اُنھاں کوں پھون پھون رزق ڈیسے، اُتے بیشک اُسے رزق ڈیوٹ والاں ساریاں کُنوں پھون رزق ڈیوٹ والا ہے (۵۸)۔
60.	لَا يَدْخُلُهَا مَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا	اُنھاں کوں ایسے مقام وچ داخل کریسے جہڑا اُنھاں کوں ڈاڈھا چڑگا لگسی، اُتے بیشک اُسے سب کچھ جاتٹ والا تے وڈے تحمل والا ہے (۵۹)۔
60.	لَا يَدْخُلُهَا مَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آلِهَتِهِمْ كُفِّرُوا	ایہ گالھ اٹھ لگی بیایا جو جہڑا شخص کہیں کوں محض اُتی ڈکھ ڈیوے جتی اُوکوں ڈٹا گیا ہے، ول وی اوندے اُتے زیادتی کیتی و نچے، تاں اُسے ضرور اوندی مدد کریسے، بیشک اُسے معاف کر ڈیوٹ والا تے بخشش ہار ہے (۶۰)۔

61.	ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُودِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَبِيْعٌ بَصِيْرٌ	ایہ ایں واسطے ہے جو اُسے رات کوں ڈپنہ وچ داخل کر گھندے تے ڈپنہ کوں رات وچ لکا گھندے، اُتے بیشک اُسے تاں سب کجھ سُنُّن والا تے پُچھن والا ہے (۶۱)۔
62.	ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ	مطلب ایہ ہے جو بیشک اُسے ای حق ہے، اُتے (کافر) او کوں چھوڑتے جیکوں وی سُبھیندن، او سب کوڑ ہے، اُتے بیشک اُسے تاں ہے وی ہُوں اُچیاں شانناں والا، تے وڈیاں کُنوں وی وڈا (۶۲)۔
63.	اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَآءً فَتَصْبِحُ الْاَرْضُ مُخْضَرَّةً اِنَّ اللّٰهَ لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ	(اے رسول) کیا تیں نہیں ڈٹھا، جو بیشک اُسے (جڈاں وی) آسمان کوں پائیں بھیجے تاں اوندے نال دھرتی ساوی تھی ویندی ہے، بیشک اُسے وڈا مہربان تے ہُوں دھیان رکھن والا ہے (۶۳)۔
64.	لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ	ہوند اے جو کجھ آسماناں وچ ہے، اُتے جو کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، اُتے واقعی اُسے ہُوں بے پروا تے ساریاں تعریفاں دے ڈا دا ہے (۶۴)۔
65.	اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْاَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖ وَيُنْزِلُ السَّمَاءَ اَنْ تَقَعَ عَلٰی الْاَرْضِ اِلَّا بِاِذْنِهٖ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَعُوْفٌ رَّحِيْمٌ	کیا تیں نہیں ڈٹھا، جو بیشک اُسے نے تہاڈے کیتے تابع کر ڈتے جو کجھ وی زمین دے تلے اُتے ہے، اُتے پیڑیاں کوں وی جہڑیاں اوندے حکم نال سمندر وچ ٹھلیدیاں وِڈن، اُتے اوں آسمان کوں جھل کھڑائے تاں جو زمین اُتے نہ ڈھے پووے، ایہ ہئی گالھ ہے جو حکم چا کرے تاں (ڈھے پوسے) بیشک اُسے لوکاں کیتے ہُوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۶۵)۔
66.	وَهُوَ الَّذِيْ اَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُوْرٌ	اُتے اوہو ای ہے، جیں تہا کوں حیاتی ڈتی ہے، ول تہا کوں موت چا ڈیسی، ولا تہا کوں جیویسی وی چا ایندے وچ کوئی شک کائے نہیں، جو انسان ہُوں نا شکر اے (۶۶)۔
67.	لِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا هُمْ نَاسِكُوْهُ	آساں ہر اُمت کیتے ہک شریعت بٹائی جیندے اُتے او چلدے ہن، ایہ

	<p>فَلَا يَنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ أَذْ عِلَّا رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ</p>	<p>تاں تپڈے نال ایں معاملے وچ کوئی تنازع وی نہ کرن، تُوں بس آپئیں رَبّ دو (انہاں کوں) سبّی رکھ، بیشک تُوں سدھے راہ اُتے ہیں (۶۷)۔</p>
<p>68.</p>	<p>وَإِنْ جَادُلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ</p>	<p>اُتے جیکر ایہ تپڈے نال لڑن جھگڑن تاں (انہاں کوں) اکھ ڈے، جو اَسد او سب کجھ خوب چاندے، جہڑا کجھ کریندے ودے ہیوے (۶۸)۔</p>
<p>69.</p>	<p>اللَّهُ يُحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ</p>	<p>اَسد قیامت دے ڈیٹہ تہاڈے درمیان ہر اوں شے دا فیصلہ کر ڈیسیے، جیندے وچ تُوں اختلاف کریندے وے (۶۹)۔</p>
<p>70.</p>	<p>أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَىٰ اللَّهِ يَسِيرٌ</p>	<p>کیا تیکوں پتہ کانے نہیں، جو بیشک اَسد سب کجھ چاند اکھڑے جہڑا کجھ آسمان وچ تے زمین وچ ہے، بیشک ایہ سب کجھ کتاب (ریکارڈ) وچ لکھیا ہوئے، بیشک اَسد کیتے ایہ ہوں سوکھا گم ہے (۷۰)۔</p>
<p>71.</p>	<p>وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَّصِيرٍ</p>	<p>اُتے (ایہ لوک) اَسد کوں چھوڑتے جنہاں شےیں دی عبادت کریندن، جنہاں دے متعلق نہ تاں اوں کوئی دلیل نازل کیتی ہے، اُتے نہ انہاں کوہ ایں گالھ دا کوئی علم ہے، اُتے انہاں ظالماں کیتے کوئی مددگار وی نہ ہو سی (۷۱)۔</p>
<p>72.</p>	<p>وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ بَشَرٌ مِّنْ ذُلِكُمُ النَّارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَشَرٌ الْبَصِيرُ</p>	<p>اُتے جہڑے ویلے انہاں کوں آساڈیاں روشن تے کھلیاں آیاتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندن، تاں جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے انہاں دے مونہاں تے ناراضگی دیاں علامتاں صاف نظر آئین، ایویں لگدے جو او انہاں لوکاں اُتے جہڑے جو انہاں کوں آساڈیاں آیاتاں پڑھ تے سُنیدن حملہ کر ڈیسن، (اے رسول) تُوں اکھ ڈے، جو یں تہا کوں ڈساواں جو ایں کئوں وی زیادہ بُری شے کیا ہے، او دوزخ دی بھا ہے، جیندا وعدہ اَسد نے انہاں لوکاں نال کیتا ہوئے، جنہاں کفر</p>

اختیار کیتے، اے یہ بہوں گند اٹکاٹاں ہے (۷۲)۔		
لو کو! تہا کوں ہک مثال پٹی ویندی ہے، بس او کوں غور نال سُٹ گھنؤ، (او ایہ ہے) جو جنھاں کوں تہاں اُسے کوں چھوڑتے سہیندے وے، اوتاں ہک مکھی وی اصلو پیدائیں کر سگدے، توڑیں جو اوندے کیتے سارے کٹھے وی کیوں نہ تھی و نچن، بلکہ جیکر مکھی خود انھاں کٹوں کوئی شے گھس وی و نچے تاں ایہ تاں اُوں کٹوں ولا وی نہیں سگدے، ایہ مد منگن والے تے مد ڈیوٹن والے ڈوہا ہیں بے وسے ہن (۷۳)۔	73.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ حُزِبَ مَثَلٌ فَاذْتَبِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمْ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ
انھاں لوکاں اُسے دی قدر حتیٰ جو اوند احق ہے، نہیں کیتی، بیشک اُسے تاں بہوں طاقتور تے غلبے والا ہے (۷۴)۔	74.	مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ
اُسے فرشتیاں و پچوں وی رسول چن گھندے، تے انساناں و پچوں وی، بیشک او سب کچھ سنن والا تے ڈیکھن والا ہے (۷۵)۔	75.	اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمَنْ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ بَصِيرٌ
او چاند اگھرے جہڑا کچھ انھاں دے اگہوں تھیندا پے، اے جہڑا کچھ انھاں دی کند پچھوں (اودھر) تھیندا پے، اے سارے کم اُسے دو پھیرے ویندن (۷۶)۔	76.	يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ
اے ایمان گھن آوٹ والو! تہاں رکوع وچ جھکیا کیتا کرو، اے سجدہ کیتا کرو، اے آپتیں رب دی عبادت کیتی کرو، اے بھلائی دے کم کیتے کرو، تاں جو تہاڈی چنڳائی تھیوے (۷۷)۔	77.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
اے اُسے دے راہ وچ ایں طرح جہاد (کوشش) کرو جیویں ایندے کرن دا حق ہے، اُوں تہا کوں (آپتیں کم کیتے) چن گھدے، اے تہاڈے کیتے دین دے معاملے وچ کوئی اوکھائی نہیں رکھی، ایہ تہاڈے وڈے پیو ابراہیم دا حیاتی گزارن دا طریقہ ہے، اُوں (اُسے) پہلے وی تہاڈا ناں مسلمین رکھیا ہا، تے ایں کتاب وچ وی رکھیے، تاں جو اُسے دا رسول	78.	وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَبَّأَكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا

<p>شُہدَ آءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيبُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ</p>	<p>شہاڈے اُتے گواہ ہووے اُتے سُناں لوکاں اُتے گواہ تھی رہو، پس نماز قائم کیتی رکھو، زکوٰۃ پٹی رکھو، اُتے اَسَہ (دے دین دی رسی) کوں تکڑا پکڑی رکھو، اوہو شہاڈا کارساز ہے، اُتے اوتاں کارساز وی بہوں چَنگَا ہے تے مدگار وی بہوں چَنگَا ہے (۷۸)۔</p>
---	---

23- سورة المؤمنون

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اَللہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان تے وڈا رحم والا ہے
1.	قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ	تحقیق ایمان گھن آؤں والے ای کامیاب تھی گئے (۱)۔
2.	الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ	جہڑے جو نماز وچ عاجزی تے جھک نوالی کریندے ہن (۲)۔
3.	وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ	آتے جہڑے جو بیہودہ گالھیں کئوں منہ پھیری رہن (۳)۔
4.	وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ	آتے جہڑے جو زکوٰۃ یعنی تزکیے والے گناں کئوں وی کیتی رکھن (۴)۔
5.	وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ	آتے جہڑے جو آپٹیں نکلج گئوں بچائی رکھن (۵)۔
6.	إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ	سوائے آپٹیں ذالیں دے یا جہڑیاں (لوٹڈیاں) انھاں دی ملک ہونین، بس انھاں دے معاملے وچ انھاں اُتے کوئی تلامت کائے نہیں (۶)۔
7.	فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ	جیکر انھاں کئوں علاوہ اگئوں تے ودھن تاں ول او زیادتی کرن والے ہن (۷)۔
8.	وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ	آتے جہڑے آپٹیاں امانتاں آتے آپٹیاں وعدیاں دا دھیان رکھی رکھن (۸)۔
9.	وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ	آتے جہڑے آپٹیاں نمازاں پوری احتیاط نال آدا کریندن (۹)۔
10.	أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ	انھائیں لوکاں کئوں وراثت ملے (۱۰)۔
11.	الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	ایہ بہشت (فردوس) دے وارث ہوسن، آتے ہمیشہ کیتے اوندے وچ رہسن (۱۱)۔
12.	وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ	آتے تحقیق آساں انسان کئوں مٹی دے ست کئوں پیدا کیتے (۱۲)۔
13.	ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ	ول آساں اؤکوں ہک نطفے دی شکل وچ ہک محفوظ جاع تے رکھیا (۱۳)۔

14.	ثُمَّ خَلَقْنَا الطُّفَّةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْصًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ	وَلِإِيسَٰ نُطْفَةٍ كُنُوں جَے ہوئے لہودی لوتھ بٹائی وَلِإِيسَٰ جَمْنِے ہوئے لہو دی لوتھ کُنُوں بوٹی جہی بٹائی، وَلِإِيسَٰ بوٹی دیاں ہڈیاں وی بٹائیاں، وَلِأَنھَاں ہڈیاں اُتے گوشت (ماس) مڑھ چھوڑیا، آخر اُوکوں ہک پتے بندے (مخلوق) دی شکل وچ بٹا چھوڑیا، پس اُسہ ہُنوں برکتاں والا تے ساریاں کُنُوں بہتر پیدا کرن والا ہے (۱۴)۔
15.	ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَنَیُّتُونَ	ایندے بعد وَلِئَسَاں ضرور مَرِ ویندو (۱۵)۔
16.	ثُمَّ إِنَّكُمْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ تَبْعُونَ	بیشک تہا کُن قیامت دے ڈپنہ وَلَا جِیو اکھڑا یا ویسے (۱۶)۔
17.	وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ	اُتے تحقیق اَسَاں تہا ڈے اُتے سَت رستے (طبق) بٹا چھوڑے ہن، اُتے اَسَاں آپٹیں مخلوق (دے تقاضیاں) کُنُوں غافل کائے نیسے (۱۷)۔
18.	وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَّاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهَ لَنَاقِدُونَ	اُتے اَسَاں آسمان کُنُوں آپٹیں اندازے دے مطابق پاٹیں نازل کیتا پس اَسَاں اُوکوں زمین وچ کھڑا چھوڑے، اُتے بیشک اَسَاں اُوکوں اُڈا پڑا (سکا) چھوڑن تے وی پوری قدرت رکھندے ہن (۱۸)۔
19.	فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاحٍ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ	وَلِأَسَاں تہا ڈے کیتے ایس پاٹیں نال کھچیاں دے، تے انگوراں دے باغ تیار کر ڈتے، اُنھاں وچ تہا ڈے کیتے ہُنوں سارے مزیدار میوے ہن، اُتے تَسَاں اُنھاں وچوں کھاندے وی رہندے وے (۱۹)۔
20.	وَشَجَرَةٍ تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلْكَالِينِ	اُتے او درخت (زیتون) وی پیدا کیتا، جہڑا جو طور سینا وچوں جَم پوندے، اُتے کھاوٹ والیاں کیتے تھندھاج تے چہراری جہی شے آپٹیں وچوں کڈھیندا رہندے (۲۰)۔
21.	وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ	اُتے بیشک تہا ڈے کیتے ڈھانڈیاں (جانوراں) وچ وی سبق یعنی عبرت دی جاء ہے، اَسَاں اُنھاں دے ڈھڈھ وچوں ہک شے تہا کُن پلیندوں، اُتے تہا ڈے کیتے اُنھاں وچ ہُنوں سارے فائدے وی ہن،

		آتے اُنہاں (دے گوشت) کُوں وی تُساں کھاندے ہیوے (۲۱)۔
22.	وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ	آتے اُنہاں اُتے تے بیڑیاں اُتے تہا کُوں سوار وی کیتا ویندے (۲۲)۔
23.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ	آتے تحقیق آساں نُوح کُوں اُوندی قوم دو بھیجیا، ہُس اُوں اکھیا، آے میڈی قوم! محض آسہ دی عبادت کرو، تہا پڑے کیتے اُوں کئوں سوار کوئی معبود کاے نہیں، کیا تُساں (شرک کئوں) پڑدے وی نھیوے؟ (۲۳)۔
24.	فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا ابْسَاسُ مَثَلِكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ	ہُس اُنہاں لوکاں دی قوم دے سرداراں، جنہاں (ایمان گھن آوٹ کئوں) انکار کیتا ہونیا ہا، اکھیا ایہ تاں کجھ وی کاے نہیں، ہُس تُساں جیہا ہک معمولی بشر ہے، ایہ چہندے جو تُسا پڑے اُتے آپٹیں وڈائی (سرداری) قائم کر گھنے، آتے جیکر آسہ بھیجٹ چہندا تاں فرشتے ای بھیج ڈیوے ہا، آساں اگلے وقت دے آپٹیاں پیو ڈاڈیاں کئوں لیہو جہی گالھ سُٹی وی کاے نہیں (۲۴)۔
25.	إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فْتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّىٰ حِينٍ	ایہ تاں ہک جوان ہے، جنونی داماریا! ہُس تُساں کجھ ڈیہٹاڑے انتظار کر تے ڈیکھ گھنو (۲۵)۔
26.	قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبْتُ	(نوح) اکھیا، میڈے رَب آ، میڈی تدکر اُنہاں تاں میگوں کوڑا آکھ چھوڑے (۲۶)۔
27.	فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تَخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا	ہُس آساں اُوندے کوھ وحی بھیجی جو آسا پڑے سامٹیں آتے آسا پڑے حکم دے مطابق ہک بیڑی بنا، وَل جڈاں آسا پڑا حکم تھی وُنجے، تے تنور وچوں پاٹیں نکل پے وُنجے تاں ایس بیڑی وچ ہر قسم دے جانوراں وچوں رُمادہ دا ہک ہک جوڑا بیڑی وچ پہلا گھنیں، آتے گھر والیاں کُوں وی سوائے اُنہاں دے جنہاں دے متعلق پہلے کئوں

	إِنَّهُمْ مُّعْرِضُونَ	فیصلہ تھی چلکا ہے، آتے جنہاں لوکاں (میگوں نہ من تے) خود اپنیں اُتے ظلم کیتے اُنہاں دے متعلق میگوں کجھ نہ آکھیں، اوتاں ضرور عرق کر ڈتے ویسین (۲۷)۔
28.	فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّانَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	بس جہڑے ویلے تُوں اپنیں نال دے بندیاں سمیت پیڑی تے پہ وُنجیں، تاں آکھیں جو ساریاں تعریفاں اُسے کیتے دیاں ہن، جیں آساں کوں ظالم لوکاں دی قوم کنوں نجات ڈتی ہے (۲۸)۔
29.	وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ	آتے ایہ وی آکھیں جو رَبِّ آ ! میگوں کہیں برکتاں والی جاء تے لہاویں، تُوں تاں ساریاں تُوں چڑگا لہا پہلاؤں والا ہیں (۲۹)۔
30.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَبْتَائِدِينَ	بیشک ایں (قصے) وچ آساڈیاں نشانیاں ہن، آتے آساں تاں (انہاں دے ذریعے) آزمائشاں کریندے رہندے ہیں (۳۰)۔
31.	ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَوْمًا آخَرِينَ	وَل انہاں دے بعد آساں ہک بنی جماعت کھڑی کر کھڑائی (۳۱)۔
32.	فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ	بس آساں اُنہاں وچ اُنہاں وچوں دا ہک رسول بھیجا، (جیں آکھیا) جو محض اُسے دی ای عبادت کیتی کرو، تہاڈے کیتے اوں کنوں سوا پیا کوئی معبود کا تے نہیں، کیا آجڑ وی (شرک کرڻ کنوں) نھیوے ڈردے (۳۲)۔
33.	وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالْآخِرَةُ وَاتَّخَفْنَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ	آتے اوں قوم دے سرداراں، جہڑے جو ایمان گھن آوڻ کنوں انکار کر چکے ہن، آتے آخرت دے آوڻ کوں وی کوڑا آکھ چکے ہن، پیا ایہ جو آساں اُنہاں کوں دُنیاوی حیاتی وچ وی بہوں سوکھا رکھیا ہونیا ہا، آکھڻ لگے، ایہ شخص تاں کوئی شے کا تے نہیں، سوا تے ایندے جو تہاڈے وانگوں ہک معمولی جیہا بشر ہے، ایہ وی اوہو کجھ کھاندے جہڑا کجھ تہاں کھاندے وے، تے ایہ وی اوہو کجھ پیندے جہڑا کجھ تہاں پیندے وے (۳۳)۔

34.	وَلَيْنَ أَطْعَمْتُمْ بِشْمًا مِّثْلَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ إِذًا لِّخَاسِرُونَ	اتے جیکر تُوں واقعی آپٹیں جیہے بشر دی پیروی کریندے وے تان بیشک تُوں گھانا چاؤن والے تھی ویسو (۳۴)۔
35.	أَبْعَدُكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا أَنْتُمْ مُخْرَجُونَ	کیا اوٹھاڈے نال ایہ پکی کریندے، جو چڈاں تُوں مرویسو، اتے مٹی تھی ویسو، تے ہڈیاں رہ ویسو، کیا وت وی تُوں زمین وچوں اٹھا کھڑے کیتے ویسو؟ (۳۵)۔
36.	هِيَ هَاتِ هِيَ هَاتِ لِبَا تَوْعَدُونَ	ہُوں پَرے ہے، ہُوں پَرے ہے، حقیقت کٹوں جہڑی گالھ داٹھاڈے نال وعدہ کیتا ویندا پے (۳۶)۔
37.	إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ	آساڈی زندگی تان بس ایہا دُنیا وی زندگی ای ہے، جتھاں آساں مردے وی ہیں تے جمندے وی ہیں، اتے آساں ولا جیوا تے کھڑے کائے نہ کیتے ویسوں (۳۷)۔
38.	إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ	ایہ تان ہک ایجا جو ان ہے، جیں آسہ اُتے کوڑا بہتان چاہدھے، آساں ایکوں مَنن والے کائے نسے (۳۸)۔
39.	قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَبُونَ	(رسول) آکھیا، میڈے رب آ! میڈی مدد چاکر، اُنھاں تان میگوں کوڑا چا آکھینے (۳۹)۔
40.	قَالَ عَنَّا قَلِيلٌ لِّيُصْبِحَنَّ نَادِمِينَ	آسہ آکھیا، ایہ لوک ہُوں جلدی آرمانی تھی تے رہ ویسن (۴۰)۔
41.	فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	اُنھاں کوں انصافی طور تے زور دے ہک گڑکاٹ آن پکڑیا، آساں اُنھاں کوں بھوں بکل کر چھوڑیا، پس ظلم کرن والی قوم اُتے لعنت ہے (۴۱)۔
42.	ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ	ول آساں اُنھاں دے بعدیاں قوماں کوں اٹھا کھڑایا (۴۲)۔
43.	مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ	کوئی قوم آپٹیں وقت کٹوں پہلے نہ کڈا ہیں ختم تھی ہے، تے نہ اوندے بعد رہ سکی ہے (۴۳)۔
44.	ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَى كُلًّا مَّا جَاءَ	ول آساں ہک بتے دے پچھوں کئی رسول بھیجے چڈاں کڈا ہیں کہیں

اُمّت دے کو لھ اوند ارسول آندہا، تاں او اُوکوں کوڑا چا اکھندے ہن، ہس آساں وی ہک دے بعد ہی قوم کوں تباہ تے برباد کر ڈیندے ریہے، ایہ توڑیں جو انھاں دیاں کہائیاں ای باقی رہ گیاں، ہس جہڑے لوک ایمان نہیں گھن آندے انھاں اُتے لعنت ہے (۴۴)۔	اُمّةٌ رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ لَا يُؤْمِنُونَ	
وَلِآسَاں مُوسٰی تے اوندے بھرا ہارون کوں بھیجیا، انھاں کو لھ آساڈیاں نشانیاں وی ہن، تے ہک کھلی دلیل وی (۴۵)۔	ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰی وَاَخَاهُ هَارُونَ بَاٰیٰتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبٰیِّنٍ	45.
ایہ فرعون تے اوندے سرداراں کو لھ گئے، پر انھاں پروا نہ کیتی، اُتے او سرکش قوم پڻ گئے (۴۶)۔	اِلٰی فِرْعَوْنَ وَمَلٰٓئِہٖ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا عٰلٰییْنَ	46.
ہس اکھن لکھتے کیا آساں آپٹیں سنویں ڈوں آدمیاں اُتے ایمان گھن آؤں حالانکہ انھاں دی قوم دے بندے تاں آساڈے غلام ہن (۴۷)۔	فَقَالُوْۤا اَنْتُمْ مِّنْ لَّبِثٰتٍ مِّثْلِنَا وَقَوْمُھُمَا اَلَنَّا عٰبِدُوْنَ	47.
ہس انھاں انھاں ڈوبائیں کوں کوڑا چا اکھیاں ایں گالھوں او تباہ تھی وَنَجَّیْۤا وَاٰلِیٰٓا وِیٰوٰیۤا تھی گئے (۴۸)۔	فَكَذَّبُوْھُمَا فَكَانُوْۤا مِّنَ السُّھُلٰكِیْنَ	48.
اُتے تحقیق آساں موسیٰ کوں کتاب (تورات) ڈتی، متاں او لوک ہدایت تے آونجھن (۴۹)۔	وَلَقَدْ اَتٰیْنَا مُوسٰی الْكِتٰبَ لَعَلَّھُمْ یَهْتَدُوْنَ	49.
اُتے آساں مریم دے پتر تے خود اوندی ماء کوں ہک نشانی چا بٹایا، اُتے انھاں کوں ہک اہی جاء تے پناہ ڈے ڈتی، جہڑی جو رہن دے ڈا دی ہئی اُتے جتھاں پاٹیں وی وھندا پیا ہا (۵۰)۔	وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْیَمَ وَاُمُّہٗ اٰیَةً وَآوٰیۤنَاھُمَا اِلٰی رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعٰیۤیۡنٍ	50.
اُتے رسولو! ثساں پاک صاف شتیں وچوں کھا وپیو، تے اصلاح دے کم کیتی رکھو، بیشک جہڑا کجھ ثساں کریندے وڈے وے، میں چنگی طرح اُوکوں چاٹا کھڑاں (۵۱)۔	یٰۤاٰیَہَا الرُّسُلُ کُلُوْۤا مِّنَ الطَّیِّبٰتِ وَاعْمَلُوْۤا صٰلِحًا اِنِّیْۤیۡ بَا تَعْمَلُوْنَ عَلِیْمٌ	51.
اُتے بیشک ایہا شہاڈی اُمّت ای ساری ہکا کجھ ہے، تے میں شہاڈا پالں ہارہاں، ہس ثساں میں کٹوں ڈردے رہو (۵۲)۔	وَ اِنَّ ہٰذِہٗ اُمَّتُکُمْ اُمَّةٌ وَّاحِدَةٌ وَّاَنَا رَبُّکُمْ فَاتَّقُوْۤنِ	52.

53.	فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ	پر لوکاں آپس وچ آپٹیں مُعالے (دین) دے حصے بخرے کر گھدے تے ہر یک ٹولی جہڑا کجھ آپٹاں بٹا گھدے اوندے اُتے خوش ہے (۵۳)۔
54.	فَذَرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ	بس (اے رسول) انھاں کوں کجھ مدت کیتے غفلت دے دریا دے وچ غوطے کھاند اچھوڑ ڈے (۵۴)۔
55.	أَيَحْسَبُونَ أَنَّنَا نُنَبِّئُهُمْ بِهٖ مِنْ مَّالٍ وَبَيْنٍ	کیا ایہ لوک لہو خیال کریندن، جو کیوں جو آساں انھاں کوں مال متال تے ہالاں بچیاں نال ودھایا پھلایا ہے (۵۵)۔
56.	نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَل لَّا يَشْعُرُونَ	تے ایں طرح آساں انھاں نال دبا دب بھلایاں کریندے رہسوں، کوئے نہ! انھاں کوں تاں اصلوں سمجھ وی نہیں پئی آندی (۵۶)۔
57.	إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ	اصل تاں اُوہے لوک ہن، جہڑے آپٹیں رب دے عذاب کنوں ڈر دے رہندن (۵۷)۔
58.	وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ	اتے جہڑے آپٹیں رب دیاں نشانیاں تے ایمان رکھیندن (۵۸)۔
59.	وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْكِرُونَ	اتے جہڑے کہیں پتے کوں آپٹیں رب دا شریک نہیں بٹیندے (۵۹)۔
60.	وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ	اتے جہڑے جو کجھ ڈیوٹ جو گے ہن، ڈٹی رہندے ہن، اتے انھاں دے دل ایں گالھوں کنبدے رہندن جو او آپٹیں رب دو ضرور ول وُتچن والے ہن (۶۰)۔
61.	أُولَٰئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ	ایہے لوک بھلائی دے کماں وچ جلدی کریندن، اتے ایہے اچیاں کماں وچ اُگوں لنگھ وُتچن والے ہن (۶۱)۔
62.	وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	اتے آساں کہیں شخص کوں اوندی وسکت (وسعت) کنوں زیادہ کوئی تکلیف نِسے ڈیندے، اتے آساڈے کو لھ پک کتاب (ریکارڈ) ہے، جہڑی ٹھیک ٹھیک حال ڈسیندی ہے، اتے انھاں لوکاں اُتے ہرگز ظلم نہ کیتا ویسے (۶۲)۔
63.	بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرَةٍ مِّنْ هَٰذَا وَلَهُمْ	بلکہ انھاں دے دل ایں حقیقت کنوں غفلت (دے دریا) وچ غوطے

64.	حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجَارُونَ	کھاندے وڈے ہن، اتے انھاں دے عمل جہڑے جو ایہ کریندے وڈے ہن، انھاں دے خلاف وی تاں ہن (۶۳)۔
65.	لَا تَجَارُوا الْيَوْمَ لَكُمْ مَنًّا لَا تَنْصَرُوا	آج دے ڈینہ روٹ پٹن بیکار ہے، کیوں جو تہا کوں آساں کئوں کوئی مدد آصلوں نہ ملے (۶۵)۔
66.	قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُشَكِّلُ عَلَيْكُمْ فُكْنَكُمْ عَلَيَّ أَغْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ	تحقیق میڈیاں آیاتاں تہا کوں پڑھ تے سٹائیاں ویندیاں ہن، پر تہاں سٹ تے آپٹیں ولدے پیریں بھیج ویندے ہاوے (۶۶)۔
67.	مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ	وڈائیاں ڈیکھیندے ہاوے، اتے تہاں (راتیں کوں) بیہودہ بکواس بہ مریندے ہاوے (۶۷)۔
68.	أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَّأَلَمٌ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ	کیا انھاں ایس کلام اتے غور نہیں کیتا، یا انھاں کو لھ کوئی ایجی شے آگئی ہے جہڑی جو انھاں دے پہلے والے پیو ڈاڈیاں کو لھ کڈائیں نہ آئی ہئی (۶۸)۔
69.	أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ	کیا او آپٹیں رسول کوں جانڈے سنجاندے کائے نہیں، کیوں جو انھاں کوں نہیں منیندے (۶۹)۔
70.	أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ وَآكَثَرُهُمُ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ	یا وت لیہو آبدن، جو ایگوں جن ہن، حالانکہ اوتاں انھاں کو لھ سچ گھن تے آئے، پر انھاں دے ڈھیر لوک حق کئوں وی کریہت (نفرت) کریندے ہن (۷۰)۔
71.	وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ	اتے جیکر حق انھاں دیاں خواہشاں دے مطابق کم کرے تاں واقعی آسماناں تے زمین تے اتے جہڑا کجھ انھاں وچ ہے اوندے متعلق دے سارے انتظام وچ گرڈ تھی وئے، بلکہ آساں تاں انھاں کو لھ

72.	أَمْرٌ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَّاجٌ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ	اُنھیں دی آپٹیں ذکر (نصیحت والی کتاب) بھیجی ہے، پر او آپٹیں ایں (نصیحت والی کتاب) کئوں مُنہ پھیر گھنڈن (۷۱)۔
73.	وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	کیا توں اُنھیں کئوں کوئی عوضاں (صلہ) منگدیں، حالانکہ تیڈے رب داڈتا ہویا صلہ ہوں چنگا ہے، اے رزق ڈیوٹ والیاں ساریاں کئوں او زیادہ چنگا ہے (۷۲)۔
74.	وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ	اے بیشک توں تاں اُنھیں کوں سدھے راہ تے چلن کوں اکھنڈیں (۷۳)۔
75.	وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلْجُوفِ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ	اے بیشک جہڑے لوک آخرت اُتے ایمان نہیں گھن آندے، او سدھے راہ کئوں ضرور تے ہوئے ہن (۷۴)۔
76.	وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكْنُوا لِلرَّبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ	اے تحقیق آساں اُنھیں کوں عذاب وچ پکڑ گھڈا، تاں وی نہ او آپٹیں رب دے اگوں نویے، اے نہ (اوندے اگوں) عاجزی کیتی پینے (۷۶)۔
77.	حَتَّىٰ إِذَا فَتَخْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ	آلبتہ جڈاں آساں اُنھیں اُتے عذاب دا دروازہ کھول ڈتا، تاں او اوں ویلے ایں سختی وچ ہر پاسوں نا امید تھی تے رہ ویسن (۷۷)۔
78.	وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ	اے اوتاں او ہستی ہے جیں تہا کوں سُن تے ڈیکھن دی طاقت ڈتی ہے، اے (سوچن سمجھن کیتے) دل ڈتے، پر تہاں اوند اہوں تھوڑا شکر ادا کریندے وے (۷۸)۔
79.	وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ	اے اوتاں او ہو ہے جیں تہا کوں زمین اُتے ودھائے کھنڈائے اے تہاں اوں دوکھے کیتے ویسو (۷۹)۔

80.	وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ	آتے اوتاں او ہے، جہڑا حیاتی وی ڈیندے تے ماروی چھوڑیندے، آتے رات تے ڈیندے دا آپس وچ ادلن بدلن بالکل اوندے اختیار وچ ہے کیا تاساں اتی گالھ وی نہیں سمجھ سگدے (۸۰)۔
81.	بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالِ الْأَوَّلُونَ	بلکہ ایہ لوک وی اوویں اکھیندن جیویں انھیں کٹوں پہلے دے لوکاں اکھیا ہا (۸۱)۔
82.	قَالُوا إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَأَنَّا لَبَبْعُونَ	ایہ اکھیندن، کیا جڈاں آساں مرویسوں، آتے مٹی تھی ویسوں آتے ہڈیاں رے ویسوں، کیا ول وی آساں کھڑے کر کھڑا تے ویسوں (۸۲)۔
83.	لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِن قَبْلُ إِن هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	تحقیق ایہ وعدہ آساڈے نال وی ہے، آتے ایں کٹوں پہلے آساڈے پیو ڈاڈیاں نال وی تھیندا ریہے، ایہ تاں بس اگلے وقتاں دے لوکاں دیاں کہانیاں ہن (۸۳)۔
84.	قُلْ لِّسِنِ الْأَرْضِ وَمَن فِيهَا إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ	(اے رسول) آکھ جو زمین آتے جہڑا کجھ ایندے وچ ہے کیندا ہے، جیکر تاساں ٹھیک ٹھیک چاندے وے تاں ڈسو (۸۴)۔
85.	سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ	ہٹیں آکھ ڈیسن جو سب کجھ اسے دا ہے، آکھ ڈے جو ول تاساں (ایں گالھ کٹوں) نصیحت حاصل کیوں نہیں کریندے (۸۵)۔
86.	قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ	(انھیں کٹوں پچھ) جو ستے آسماناں دا مالک کوں ہے؟ آتے عرش والا کوں ہے؟ (۸۶)۔
87.	سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ	ہٹیں آکھ ڈیسن، جو اسے ہے! آکھ جو ول تاساں اوں کٹوں ڈردے کیوں نھیوے (۸۷)۔
88.	قُلْ مَن بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ	(انھیں کٹوں) پچھ، جو کیندے ہتھ وچ ہے بادشاہی ہر شے دی! (او کوں ہے) جہڑا پناہ ڈیندے، تے جیکوں پناہ دی کوئی لوڑ وی کائے نہیں، جیکر تہا کوں پتہ ہے (تاں ڈسو!) (۸۸)۔
89.	سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ	بس ہٹیں آکھ ڈیسن جو (بادشاہی تاں) اسے دی ہے، آکھ ڈے، جو ول

		ٹہاڑے اُتے کیا جادو تھی گئے؟ (۸۹)۔
90.	بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ	بلکہ آساں اُنہاں کو لھ حق بھیجے، اُتے بیشک ایہ لوک اُوکوں کوڑا آہدن (۹۰)۔
91.	مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهِ إِذْ أَذْهَبَ كُلُّ إِلَهِ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا بَغَضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَبَّاءٌ يَصِفُونَ	اَسہ نہ تاں کہیں کوں اپٹیں اولاد بنائے اُتے نہ کوئی اوندے نال پیا معبود ہے، جیکر ایویں ہونداتاں ہر معبود اپٹیں اپٹیں مخلوق کوں گھن تے آنج تھی ویندا، اُتے اُنہاں وچوں بعضے (معبود) بعضیاں اُتے چڑھ ویندے، (ڈپا چھوڑیندے) اَسہ تاں پاک ہے، اُنہاں گالھیں کئوں جہڑیاں اوندے اُتے کریندے وڈے وے (۹۱)۔
92.	عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ	او غیب (لگی شے) کوں وی چاندے، تے ظاہر کوں وی، ہس اوندی شان اُوں کئوں ہوں اچھی ہے، جیکوں ایہ شریک بنیندن (۹۲)۔
93.	قُلْ رَبِّ اِمَّا تَرَيِّنِي مَا يُعَدُّونَ	(اے رسول) آکھ جو میڈے رب آ، میگوں او سب کجھ ڈے جیندا اُنہاں نال وعدہ کیتا ہونے (۹۳)۔
94.	رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	میڈے رب آ، بہر حال میگوں ظالماں دی قوم وچ شامل نہ کریں (۹۴)۔
95.	وَإِنَّا عَلَىٰ أَنْ نُثَبِّتَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ	اُتے بیشک آساں تیکوں ڈیکھا وی سگدوں، جیندا اُنہاں نال وعدہ کریندے ہیں، آساں ایں گالھ دی پوری قدرت رکھیندے ہیں (۹۵)۔
96.	ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّبِيَّةَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ	(اے رسول) گندی گالھ کوں چٹکے طریقے نال ہٹا دتا کر، آساں خوب چاندے ہیں جہڑیاں گالھیں (تیڈے اُتے) کریندے وڈے ہن (۹۶)۔
97.	وَقُلْ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ	اُتے آکھ جو میڈے رب آ، میں شیطان دے وسوسیاں کئوں تیڈی پناہ منگداں (۹۷)۔
98.	وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ	اُتے ایں گالھ دی وی تیڈی پناہ منگداں متاں او میڈے کو لھ نہ آوئجن (۹۸)۔

99.	حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ	جڈاں اُنھاں وچوں کہیں ہک گوں مَوْتُ آویندی ہے تاں اکھیندے جو میڈے رَب آ میگوں (اوں دُنیا تے) وَلَا بھجج چا (۹۹)۔
100.	لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ	تاں جو جیمگوں میں چھوڑ آیا ہاں اوندے وچ نیک عمل وَج گراں، پَر کوئے نہ، ہَس ایویں ای او آکھ چھوڑیندن، آتے اُنھاں دے پچھوں ہک پردہ (زکاوٹ) ہے، اوں ڈپنہ تئیں جڈاں جو او ولا اٹھا کھڑائے ویسین (۱۰۰)۔
101.	فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ	ہَس جہڑے ویلے صُور پھوکیا ویسے، تاں اوں ڈپنہ اُنھاں وچ نہ سکوتاں (قرابتیں) رہسین، تے نہ کہیں گوں کوئی ہلوا سبکسی (۱۰۱)۔
102.	فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	ہَس جنھاں دے عملاں دی گنڈھڑی باری ہوسی، ہَس او ہے لوک کامیاب تھی ویسین (۱۰۲)۔
103.	وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ	آتے جنھاں دی گنڈھڑی ہلکی ہوسی، ہَس او آپ آپٹاں گھٹا چا کھڑسن، او دوزخ وچ ہمیشہ کیتے رہسین (۱۰۳)۔
104.	تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ	بھا اُنھاں دے مونھاں دا چم سٹاڑ چھوڑیے، او (ایویں لگسین) جیویں جو اُنھاں دی سڑی بھن ڈٹی گئی ہووے (۱۰۴)۔
105.	أَلَمْ تَكُنْ أَتَايَ تُتَلَّىٰ عَلَيْكُمْ فَاذْكُم بِهَا تَكْذِبُونَ	کیا تہا گوں میڈیاں آیاتاں پڑھ تے نہ سُٹائیاں ویندیاں ہن، ہَس سُٹاں تاں اُنھاں گوں کوڑا آکھ چھوڑیندے ہاوے (۱۰۵)۔
106.	قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ	او آکھسین، آساڈے رَب آ! آساڈے اُتے آساڈی بد بختی غالب آگئی ہئی، آساں واقعی گمراہ قوم وچوں تھی گئے ہاسے (۱۰۶)۔
107.	رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ	آساڈے رَب آ، آسا گوں ایندے وچوں گڈھ! جیکر آساں ولا وی ایویں کروں، تاں آساں واقعی قصور وار ہو سوں (۱۰۷)۔
108.	قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ	آسہ آکھیسے، ہَس ایندے وچ پرے ڈٹھے پے رہو، آتے میڈے نال کوئی گالھ وی نہ کرا ہے (۱۰۸)۔

109.	إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاعْفُ رَحْمَةً لَّنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَبِيرُ الرَّاحِمِينَ	بیشک میڈے بندیاں وچوں ہک ٹولی لیہو جہی ہئی، جہڑی اکھندی رہندی ہئی، جو آساڈے رب آ ! آساں ایمان گھن آئے ہیں، بس آساں کوں بخش چا، آتے آساڈے اُتے رحم چا کر، آتے توں سارے رحم کرن والیاں توں ودھ رحم کرن والا ہیں (۱۰۹)۔
110.	فَاتَّخَذَتْهُمْ سِحْرِيَّاحَتَّىٰ أَنْسَوُكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِّنْهُمْ تَضْحَكُونَ	پر تں انہاں نال اتناں مذاقاں کریندے ریہے وے جو تں میگوں یاد کرن دی بھل گئیو ہے، بس تں تاں انہاں اُتے کھلاں ای کریندے رہ گئیو ہے (۱۱۰)۔
111.	إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ	بیشک آج میں انہاں کوں جزا دیتی ہے کیوں جو انہاں صبر چا کیتا ہا، بیشک ایہے مرادوں پاؤں والے ہن (۱۱۱)۔
112.	قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ	(آسہ) اکھیسے، تں زمین اُتے کتنی سال ریہے ہیوے (۱۱۲)۔
113.	قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضُ يَوْمٍ فَاسْأَلِ الْعَادِينَ	او اکھیسن، بس ہک ڈنہ یا ہک ڈنہ دا کجھ حصہ اٹھاں ریہے یسے، بس گنتری کیتی رکھن والیاں کنوں پچھ گھنؤ (۱۱۳)۔
114.	قَالَ إِن لَّبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	آسہ اکھیسے، تں تھوڑی دیر ای اٹھاں ریہے وے، آفسوس تں اوں ویلے ای میں گالھ کوں چاندے ہوندے (۱۱۴)۔
115.	أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّنَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنْتُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ	کیا تں ایہ سمجھ گھدا ہا، جو واقعی آساں تہا کوں خواہ مخواہ پیدا کیتا ہے، آتے تں آساں دو اصلوں ولٹاں وی کائے نہیں (۱۱۵)۔
116.	فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ	بس آسہ ای اچے مرتبے والا ہے، اوہو بادشاہ ہے، اوہو حق ہے، اوندے سوا پیا کوئی معبود کائے نہیں، اوہو عزتوں والے عرش دا مالک ہے (۱۱۶)۔
117.	وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَّهُ بِهِ فَإِنَّا حِسَابُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْضِحُ الْكَافِرُونَ	آتے جہڑا شخص آسہ دے نال نال کہیں ہے معبود کوں وی سڏیندے، جیندے متعلق کوئی وی دلیل اوندے کولھ کائے نہیں، بس بیشک اوندے حساب اوندے رب کولھ ہے، بیشک ایہجے کافراں کیتے کوئے

118.	وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ	اُتے (اے رسول) اُکھ جو میڈے رَبِّ آ، میگوں بخش ڈے، اُتے میڈے اُتے رحم چا کر اُتے تُوں ساریاں کُنوں اِصلوُن وُدھ تے رحم کرُن والاہیں (۱۱۸)۔
------	--	--

24- سورة النور

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان تے ہمیشہ رحمت بھیجُن والا ہے
1.	سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ	ایہ ہک ایہی سورت ہے جیکوں اَساں نازل کیتے، اُتے (جیندے احکامات کُوں) اَساں فرض کر چھوڑے، اُتے ایں سورت وچ واضح تے کھلیاں آیاتاں (نشانیاں) نازل کیتیاں گیاں ہن، تاں جو تُوں نصیحت حاصل کر گھنؤ (۱)۔
2.	الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةً جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ	زنا کراوُن والی ذال تے زنا کرُن والا جو ان، اُنھاں وچوں ہر ہک کُوں سو سو ۱۰۰ کوڑے مارے وِچن، اُتے تہا کُوں اُنھاں وچوں کہیں نال وی اَللہ دے قانون دے معاملے وچ ترس نہ کھاو تاں چاہیدا ہے، جڈاں جو تُوں اَللہ اُتے اُتے آخرت دے ڈینہ اُتے ایمان گھن آئیوے، اُتے اُنھاں کُوں سزا ڈیوُن ویلے ایمان والیاں دی ہک ٹولی اُنھاں موجود رہوے (۲)۔
3.	الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ	زنا کرُن والا جو ان سوا تے زنا کراوُن والی ذال دے، یا کہیں مُشرک ذال دے ہی کہیں ذال نال نکاح نہ کرے، اُتے ایویں زنا کراوُن والی ذال وی سوا تے زنا کرُن والے دے، یا کہیں مُشرک جو ان دے،

		کہیں ہے جو ان نال نکاح نہ کرے، اُتے ایمان والیاں کیتے ایہ حرام کر ڈتا گئے (۳)۔
4.	وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ	اُتے جھڑے لوک پاک دامن ذالیں اُتے (بدکاری دی) شہمت لیندن، ول چار گواہ وی پیش نہیں کر سگدے، تاں انھاں کوں اسی کوڑے ماریے و نجن، اُتے اگوں تے انھاں دی گواہی وی قبول نہ کیتی و نچے، کیوں جو خود ایہے فاسق (بد کردار) ہن (۴)۔
5.	إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ	سوائے انھاں لوکاں دے جھڑے (ابھی حرکت دے بعد) توبہ تائب تھی گہن، اُتے سدھرو وی و نجن، بیشک اسے بہوں بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت بھیجے والا ہے (۵)۔
6.	وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ	اُتے جھڑے لوک آپٹیاں ذالیں اُتے (بدکاری دی) شہمت لیندن، اُتے انھاں دا کوئی گواہ وی نہیں ہوندا، انھاں دے آپ دے سوا، تاں انھاں دی لکھی گواہی ہے، جیکر او چار واری (ایں گالھ دی) اسے دی قسم کھاوے جو بیشک او بالکل سچے لوکاں وچوں ہے (۶)۔
7.	وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ	اُتے پنجویں واری ایہ آکھے جو بیشک اوندے اُتے اسے دی لعنت وسے جیکر او کوڑ مارن والیاں وچوں ہے تاں (۷)۔
8.	وَيَذَرُوهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ	اُتے اوں ذال کوں اوندی سزا کنوں ہک گالھ بچا سگدی ہے جیکر او چار واری اسے دی قسم چاتے ایہ گواہی ڈیوے، جو یقیناً اوندے کوڑ مارن والیاں وچوں ہے (۸)۔
9.	وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ	اُتے پنجویں واری ایہ آکھے، جو اوں بندی اُتے اسے دا غضب ڈھوے، جیکر ایہ جو ان واقعی سچ آکھن والیاں وچوں ہے تاں (۹)۔
10.	وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ	اُتے جیکر تھاپڈے اُتے اسے دا فضل نہ ہوندا اُتے اوندی رحمت وی نہ وسدی، (تاں کیا نہ ہوندا) بہر حال اسے تاں توبہ قبول کرن والا تے وڈا

		وَاَنَا بَيْنَا هِيَ (۱۰)۔
11.	إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَّا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ	بیشک جہڑے لوک بُہتان پدھ آئیں، او وی تہاڈے وچوں دی ہک ٹولی ہن، تہاں ایس گالھ کوں آپئیں حق وچ بُرائہ سمجھو، بلکہ ایندے وچ ای تہاڈے کیتے کوئی بھلائی ہے، انھاں وچوں ہر شخص کیتے اتی سزا ہے جتی او گناہ کریندے اتے انھاں وچوں جہڑا شخص ایس شروچ ودھ تے حصہ گھندے تاں اوندے کیتے تاں ہوں وڈا عذاب ہے (۱۱)۔
12.	لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا أَفْكَ مُبِينٌ	جہڑے ویلے جو تہاں ایہ سُنیا، تاں مُسلمان جو انان تے ذالیں آپئیں دلاں وچ ایندائیک گمان کیوں نہ کیتا، اتے کیوں نہ اُکھ پٹا جو ایہ تاں کھلا بُہتان ہے (۱۲)۔
13.	لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَقُلْ لَّيْكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ	بھلا او لوک آپئیں بُہتاں دے ثبوت وچ چار گواہ کیوں نہیں گھن آئے، ہس جڈاں او گواہ گھن وی نہیں آئے، وت تاں ایہے لوک ای اُس دے نزدیک کوڑ مارٹ والے ہن (۱۳)۔
14.	وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ	اتے جیکر تہاڈے اتے اُس دے فضل نہ ہوندا، اتے اوندی رحمت نہ وسدی ہوندی، ایس دُنیا اتے وی تے آخرت وچ وی، تاں جہڑیاں گالھیں (شغل) وچ پے گئے ہاوے، اوندی وجہ کٹوں تہاڈے اتے ہوں سخت عذاب تھیندا (۱۴)۔
15.	إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسِّنَنِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ	اتے جہڑے ویلے تہاں ایس گالھ کوں آپئیاں زبانان تے گھن آئوہے، اتے آپئیاں مونھاں وچوں او کجھ اُکھوہے، جیندے متعلق تہا کوں کوئی علم وی نہ ہا، تہاں ایکوں ہک معمولی گالھ سمجھیا ہا، حالانکہ اوبا گالھ اُس دے نزدیک ہوں وڈی گالھ ہئی (۱۵)۔
16.	وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا	اتے جڈاں تہاں ایہ گالھ سُنئی ہئی، تاں کیوں نہ اُکھ پٹا جو اساڈے کیتے مناسب کائے نہیں جو اساں ابھی گالھ زبان تے گھن آؤں، تیدھی

ذاتِ تاں اصلوں پاک ہے، ایہ بہوں وڈا بہتان ہے (۱۶)۔	بُهْتَانٌ عَظِيمٌ	
اسے شہاگوں نصیحت کریندے جو اُگھوں تے ہرگز انجی حرکت نہ کرا ہے، جیکر تاساں واقعی مومن ہیوے تاں (۱۷)۔	يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ	17.
آتے اسے شہاڈے کیتے اپٹیاں آیاتاں کھول کھول تے بیان کریندے، آتے اسے سب کجھ جاٹ والا تے وڈی دانائی والا ہے (۱۸)۔	وَيُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	18.
بیشک جہڑے لوک ایہ چہندن، جو انھاں لوکاں وچ جہڑے جو ایمان گھن آتے، بے حیائی کھنڈ ونچے، تاں انھاں کیتے بہوں دردناک عذاب ہے، ایس دُنیا تے وی تے اگلے جہان تے وی، تے اسے تاں سب کجھ چنگی طرح چاندے، پر تاساں کجھ وی نہیوے چاندے (۱۹)۔	إِنَّ الَّذِينَ يَحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ	19.
آتے جیکر شہاڈے اُتے اسے دافضل نہ ہوندا اُتے اوندی رحمت نہ ہوندی (تاں کیا کجھ نہ تھی ویندا) بہر حال اسے تاں ڈاڈھا ترس کھاوٹ والا تے بہوں رحمت کرن والا ہے (۲۰)۔	وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَعُوفٌ رَّحِيمٌ	20.
آتے اے لوکو! جہڑے ایمان گھن آئیوے، تاساں شیطان دے قدام تے نہ ترو، آتے جہڑا کوئی شیطان دے پچھوں لگیا، تاں او تاں شہاگوں بے حیائی کیتے آکھیسے، تے گندے کم ڈسے، آتے جیکر شہاڈے اُتے اسے دافضل نہ ہوندا اُتے اوندی رحمت نہ وسدی رہندی، تاں شہاڈے وچوں کوئی ہک وی نیک پاک نہ بٹ سگدا، پر اسے جیکوں چہندے نیک پاک بٹا ڈیندے، آتے اسے سب کجھ سٹن والا تے سارا کجھ جاٹ والا ہے (۲۱)۔	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُواتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَعِيدٌ عَلِيمٌ	21.
آتے شہاڈے وچوں جہڑے بُزگی والے وی ہن، تے وسکت (حیثیت) رکھن والے وی ہن، او ایس گالھ دی قسم نہ کھاو، جو او اپٹیاں سوڑیاں سکیاں گوں، مسکیناں غریباں گوں، تے اسے دے راہ	وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا	22.

<p>وَلْيَصْغَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>تے ہجرت کرن والیاں گوں، کوئی مدد وی نہ ڈیسن، بلکہ اُنھاں گوں معاف کر ڈیوں، تے اُنھاں دیاں غلطیاں بھل و نچن، کیا تِساں ایہ پسند نھیں کریندے جو آسہ تہا گوں بخش ڈیوے، بہر حال آسہ تاں بخش ہار ہے تے ہوں رحمت والا ہے (۲۲)۔</p>
<p>23. إِنَّ الَّذِينَ يَزُمُونَ الْمَحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْهُنَاتِ لِعَنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ</p>	<p>بیشک او لوک جہڑے جو پاکدامن ذالیں، تے بے سمجھ ایمان والیاں ذالیں اُتے (بدکاری دی) تہمت لیندن، اُنھاں اُتے ایس جہان تے اگلے جہان دی لعنت کیتی گئی ہے، اُتے اُنھاں کیتے سخت عذاب وی ہے (۲۳)۔</p>
<p>24. يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	<p>ہک ڈینہ اُنھاں دے خلاف اُنھاں دیاں زباناں تے اُنھاں دے ہتھ، تے اُنھاں دے پیر سارے گواہی ڈیسن، جو او کیا کیا کریندے رہے ہن (۲۴)۔</p>
<p>25. يَوْمَ يَمْيِزُ يُوْفِيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ</p>	<p>او او ڈینہ ہے جڈاں آسہ اُنھاں گوں اُنھاں دا پورا پورا بدلہ ڈیسن، جہڑا اُنھاں دا حق بندے، اُتے او چاٹ ویسن، جو بیشک آسہ حق ہے، سچ گوں سچ کر پکھاوٹ والا (۲۵)۔</p>
<p>26. الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ</p>	<p>گندیاں ذالیں گندے جوناں کیتے ہن، اُتے گندے جوناں گندیاں ذالیں کیتے ہن، اُتے پاکدامن ذالیں نیک پاک جوناں کیتے ہن، تے نیک پاک جوناں پاک دامن ذالیں کیتے ہن، ایہ نیک بندے اُنھاں ڳالھیں کنوں بری ہن، جہڑیاں جو لوک کریندے وِڊن، اُنھاں دے واسطے بخشش ہے تے عزت دی روزی (رزق) ہے (۲۶)۔</p>
<p>27. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ</p>	<p>اُتے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! اپنیاں گھراں کنوں سوا اُنھاں گھراں وچ ایویں نہ وڑ گئے کرو، جے توڑیں جو تِساں اجازت نہ گھن گھنؤ، ایہ تہاڈے کیتے ہوں چنکا طریقہ ہے، ہس تِساں ایگوں یاد رکھی</p>

تَذَكَّرُونَ	رکھو (۲۷)۔
28.	فَإِنْ لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ
29.	لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ
30.	قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ
31.	وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي
	اَلْبَتَّه اَیْنْدے وچ ٹہاڈا کوئی قُصور (گناہ) کائے نہیں جیکر ٹساں اہجے گھراں وچ وڑو، جنھاں وچ کوئی وی نہ رہندا ہووے، پر انھاں وچ ٹہاڈے کم دی کوئی شے رکھی ہوئی ہووے، اتے آسہ تاں سب کجھ چاندے جہڑا کجھ ٹساں ظاہر کرتے کریندے وڈے وے، اتے جیکوں لیکیندے وڈے وے (۲۹)۔
	(اے رسول) مومن جو انان کون آکھ ڈے، جو او آپٹیاں نظراں جھکیاں رکھیاں کرن، اتے آپٹیں نیگج دی حفاظت کیتی رکھن، ایہ انھاں کیتے ہوں پاکیزگی والا طریقہ ہے، بیشک آسہ کون پوری خبر ہندی ہے جہڑا کجھ او کریندے رہند (۳۰)۔
	اتے مومن ذالیں کون وی آکھ ڈے، جو او وی آپٹیاں نظراں جھکیاں رکھیاں کرن، اتے آپٹیں ہار سنگھار وی نہ ڈیکھاو ویاں، سوائے اوندے جہڑا (عام طور تے) خود بخود ظاہر کھلیا ہووے، اتے او آپٹیاں سینیاں اتے بوچھڑ گھٹی رکھیا کرن، اتے آپٹیاں ہار سنگھار جنھاں تے ظاہر نہ تھیوں ڈیوں، سوائے آپٹیں پٹیاں دے، پیوآں دے، پٹیاں دے پیوآں دے، آپٹیں پتراں دے، آپٹیں پٹیاں دے پتراں دے، آپٹیں بھراواں دے، بھراواں دے پتراں دے، آپٹیاں بھٹیں دے

<p>اٰخُوَانِهِنَّ اَوْ بَنِي اَخَوَاتِهِنَّ اَوْ نِسَائِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ اُولٰٓئِكَ مِنَ الرِّجَالِ اَوْ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَطْفُرُوْا عَلٰى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَصْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفَيْنَ مِنَ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوْا اِلَى اللّٰهِ جَبِيْعًا اِنَّهَا السُّؤْمُوْنَ لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُوْنَ</p>	<p>پتراں دے، یا گھریاں عام ملن جُلن والیاں ذالیں دے، یا جہڑیاں انھاں دی ملکیت وچ آکھن یا آپٹیں ماتحت کم کرن والے جواناں دے جہڑے جو عورتاں دی غرض نہ رکھندے ہوون، یا انھاں چھوہراں دے جہڑے آجڑ ذالیں دیاں لکت (پوشیدہ) گالھیں کنوں واقف نہیں تھئے، پیا ایہ جو ذالیں زمین تے دڑگا مارتے نہ ٹرن، تاں جو اوں ہار سنگار داپتہ کہیں کوں نہ پیا لگے، جہڑا انھاں لکایا ہوئے، آے ایمان والو! تھیں سارے آسہ دے آہوں توبہ تائب تھئے رہو، تاں جو تھیں قلاح (برکتاں) پاگھنؤ (۳۱)۔</p>
<p>32. وَ اٰتٰكُمُ الْاَيَّامَ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ اِمَّا كُمْ اِنْ يَكُونُوْا فَقَرَّ اَءْ يُغْنِيْهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيْمٌ</p>	<p>آتے آپٹیں وچوں چھڑے چھانڈ جواناں تے ذالیں دے آتے آپٹیں غلاماں تے لونڈیاں دے، جہڑے جو نیک وی ہوون، نکاح کر ڈتے کرو، جیکر او محتاج ہن، تاں آسہ انھاں کوں آپٹیں فضل نال خوشحال کر ڈیسے، آتے آسہ تاں ہوں وسعت والا تے سب کجھ چاٹن والا ہے (۳۲)۔</p>
<p>33. وَلَيْسَتْ غَفِيْرَ الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِيْنَ يَبْتَغُوْنَ الْكِتٰبَ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ فَكَتٰبُوْهُمُ اِنْ عَلِمْتُمْ فِيْهِمْ خَيْرًا وَ اَتَوْهُم مِّنْ مَّالِ اللّٰهِ الَّذِىْ اٰتٰكُمْ وَلَا تُكْرِهُوْا فِتْنٰتِكُمْ عَلٰى الْبِغَاۗءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحٰصُّنًا لِّتَبْتَغُوْا عَرَضَ الْحَيٰۗةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُّكْرِهْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْۢ بَعْدِ اِكْرَاهِهِمْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ</p>	<p>آتے انھاں لوکاں کوں جہڑے جو نکاح جوگی حیثیت نہیں رکھندے چاہیئے جو او آپٹیں آتے ضبط کیتی رکھن بے توڑیں جو آسہ آپٹیں فضل نال انھاں کوں خوشحال نہ کر ڈیوے، آتے جہڑے (غلام تے لونڈیاں) ٹہاڑی ملکیت وچ ہن، انھاں وچوں جیکر کوئی ٹہاڑے نال لکھ پڑھ کرو آٹ چاہے، تاں انھاں کوں پروانہ (شرط و غیرہ) لکھ ڈیو، جیکر ٹہا کوں انھاں وچ کوئی بھلائی وی نظر آوے تاں، آتے آسہ جہڑا مال ٹہا کوں ڈتا ہوئے، اوندے وچوں انھاں کوں وی ڈے چھوڑو، آتے انھاں لونڈیاں کوں بدکاری کیتے محض دنیاوی فائدے حاصل کرن کیتے مجبور وی نہ کرو، جہڑیاں پاکدامن رہن چہندن، آتے جہڑا کوئی انھاں</p>

		<p>گوں مجبور کر لیں، تاں انہاں دے ایجے مجبور تھی و نچن دے بعد یقیناً اسے انہاں کیتے بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت بھیجن والا ہے (۳۳)۔</p>
34.	<p>وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ</p>	<p>اتے تحقیق آساں تہاڈے کولھ صاف صاف آیاتاں نازل کیتیاں ہن، اتے انہاں لوکاں دیاں مثالیں وی جہڑے تہاں کٹوں پہلے گزر چکے ہن، اتے نصیحت وی ڈرٹن والیاں لوکاں کیتے ہے (۳۴)۔</p>
35.	<p>اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِثْلِ شَوْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَنسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>اسے آسماناں تے زمین دا نور ہے، اتے اوندے نور دی مثال ایویں ہے جیویں جو ہک جالا ہووے، جیندے وچ ہک ڈیوا رکھیا ہووے، اتے او ڈیوا ہک شیشے دی قندیل (چراغ دان) وچ ہووے، اتے قندیل ابھی صاف شفاف ہووے جیویں جو کوئی چمکدا ہویتا تارا ہووے، اتے او ڈیوا زیٹون دے ہک بابرکت درخت دے نال پالیا ہویتا ہووے، جہڑا جو نہ مشرق دو ہووے نہ مغرب دو، جیکر او وسمٹ دے نیڑے تھیون لگے تاں وی اونداتیل (آپے) بھرک پووے، توڑے جو اوکوں بھاوی نہ ڈیکھائی وئے، ہس اسے تاں نور ای نور ہے، اسے آپٹیں نور دو راہ چا ڈیکھیندے، جیکوں چہندے، اتے اسے ایہ مثالیں ہس لوکاں کیتے بیان کریندے اتے اسے ہر گالھ کوں خوب چاٹن والا ہے (۳۵)۔</p>
36.	<p>فِي بُيُوتٍ أَذِنَ اللَّهُ أَن تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ</p>	<p>(ایہ نور) انہاں گھراں وچ ہے، جنہاں کیتے اسے اکھیتے جو انہاں دی عزت کیتی رکھو، اتے اوندے ناں دا ذکر کیتا کرو، اتے انہاں وچ صبح شام اسے دے پاک ہوون کوں بیان کریندے رہو (۳۶)۔</p>
37.	<p>رِجَالٌ لَّا تُلْهِيمُهُمْ تِجَارَةً وَلَا بَيْعًا عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَاقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ</p>	<p>بعض بندے ایجے وی ہن، جنہاں کوں اسے دا ذکر کرن کٹوں نہ انہاں دی تجارت روکیندی ہے، تے نہ انہاں دا لین دین، اتے نہ نماز قائم رکھن کٹوں، اتے نہ زکوٰۃ ڈیون کٹوں ! او اوس ڈپٹہ کٹوں ڈیون، چڈاں</p>

وَالْأَبْصَارُ	خُوفِ کُتُوبِ دِلِ مُوندھے تھی ویسن، آتے اکھیں پٹھیاں کر ڈیتیاں ویسن (۳۷)۔
38. لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَزِدُّ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ	تاں جو اُسے اُنہاں کوں جَزَا ڈے ڈیوے جہڑا کجھ سوہٹاں کرتے کیتے بلکہ اپٹیں فضل و چوں اُنہاں کوں کجھ ودھاتے وی چا ڈیسے، آتے اُسے جیکوں چہندے بغیر کہیں حساب دے رِزق ڈے ڈیندے (۳۸)۔
39. وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَغْمَالُهُمْ كَسَبَابٍ بِقِيَعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّنُّ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوْقَافًا حِسَابَهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ	آتے جنہاں لوکاں کُفر اختیار کیتے، اُنہاں دے عملِ پک سکیئے سڑیے میدان دی چمکدی ہوئی ریت (سراب) وانگے ہن، جیکوں تر بہا بندہ پاٹیں سمجھدے، ایہ توڑیں جو جہڑے ویلے اوندے کو لھ ویندے، تاں اُنہاں کجھ وی نہیں ہوندا، بلکہ او اپٹیں نال اُسے کوں موجود پسندے، جہڑا اوندے حساب پورے دا پورا بدلہ چکا ڈیسے، آتے اُسے جلدی حساب گھن گھنٹ والا ہے (۳۹)۔
40. أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرِ لُجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكْدِيرْهَا وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَبَأَلَاةٌ مِّن نُورٍ	یا (اوندی مثال) ڈونگھے سمندر وچ آندھارے وانگوں ہے، جیکوں پک موج (لہر) کچیندی آندی ہووے، آتے اوندے آتے پک ہنی لہر (موج) چڑھدی آندی ہووے، اوندے آتے جھڑ ہووے، پس ول آندھاریاں آتے ہن وی آندھارے ہوون، اوں ویلے کوئی اپٹاں ہتھ باہر کڈھیسے، تاں کجھ وی نظر نہ آسے، پس جیکوں اُسے سو جھلا (نور) نہ بخشے، اوندے کیتے کوئی سو جھلا نہیں ہوندا (۴۰)۔
41. أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَافَّاتٍ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ	کیا (اے رسول) تیں نہیں ڈٹھا، جو بیشک اُسے دے پاک ہووٹ کوں ہر کوئی بیان کریندے جہڑا جو آسماناں تے زمین وچ ہے، بلکہ کھنڈ کھنڈ تے اُڈدا ہوئی پکھی وی! تحقیق ہر کہیں کوں پتہ ہے آپٹیں نماز پڑھن دا، آتے تسبیح پڑھن دا، آتے اُسے چنگی طرح چاندے جو کجھ او کریندے وَدے ہن (۴۱)۔

42.	وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلٰى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ	آتے آسمانوں دی تے زمین دی بادشاہی تاں اُس دی ہے، آتے (ساریاں گوں) اُس دو ول وَنَجْثِیْس (۴۲)۔
43.	اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ یَرْجِیْ سَحَابًا ثُمَّ یُؤَلِّفُ بَیْنَهُمْ ثُمَّ یَجْعَلُهُ رُكَّامًا فَتَرٰی الْوُدُقَ یَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهٖ وَیُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِیْهَا مِنْ بَرَدٍ فِیْصِیْبُ بِهٖ مَنْ یَّشَآءُ وَیَصْرِفُهٗ عَنْ مَنْ یَّشَآءُ یَكَادُ سَنَآ بَرَقَهٗ یَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ	کیا تیں نہیں ڈٹھا جو اُس جھڑاں گوں ہو لے ہو لے ٹریندے، ول بدلیاں گوں آپس وچ چا لیندے، ول اُنھاں گوں ہک گھاٹا جیہا جھڑ چا بٹیندے، ول ڈیکھدیں جو اوندے وچوں گڈھ تے ینہ و سیندے آتے آسمان توں پہاڑ جیہے بدل وچوں ننناواں نازل چا کریندے، بس جیکوں چہندے اوندے نصیب اوہو گڑا (ننناویں) چا کریندے، آتے جیں کنوں چہندے ہٹا گھندے، تھی سگدے جو ایں جھڑ دی بجلی دا چمکار لوکاں دیاں دیداں کھس گھنے (۴۳)۔
44.	یُقَلِّبُ اللّٰهُ اللَّیْلَ وَالنَّهَارَ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّاُولِی الْاَبْصَارِ	اُس رات گوں تے ڈپٹے گوں اولیندا بد لیندا رہندے، بیشک ایندے وچ عبرت (سبق) ہے، اُنھاں کیتے جہڑے ڈکھن و الیاں اکھیں رکھیندن (۴۴)۔
45.	وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّآءٍ فَبِیْنَهُمْ مَنْ یَّیْسٰی عَلٰی بَطْنِهٖ وَمِنْهُمْ مَّنْ یَّیْسٰی عَلٰی رِجْلَیْنِ وَمِنْهُمْ مَّنْ یَّیْسٰی عَلٰی اَرْبَعٍ یَخْلُقُ اللّٰهُ مَا یَشَآءُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ	آتے اُس ہر ٹرٹ پھرٹ والے گوں (ہک طرح دے) پاٹیں نال پیدا کیتے، بس اُنھاں وچوں بعضے آپٹیں پیٹ گھسیٹ تے ٹردن، آتے اُنھاں وچوں بعضے ڈو پیراں تے ٹردن، آتے اُنھاں وچوں بعضے چار کھراں تے ٹردن، اُس جیہو جیہے چہندے پیدا کر چھوڑیندے، بے شک اُس ہر ہک شے تے پوری قدرت رکھیندے (۴۵)۔
46.	لَقَدْ اَنْزَلْنَا اٰیٰتِ مُبٰیِّنٰتٍ وَاللّٰهُ یَهْدِی مَنْ یَّشَآءُ اِلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ	تحقیق آساں (حقیقت گوں) صاف صاف بیان کر ڈیوں و الیاں آیاتاں نازل کیتیاں ہن، آتے اُس جیکوں چہندے سدھے راہ تے لا چھوڑیندے (۴۶)۔
47.	وَقِیْلُوْنَ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالرَّسُوْلِ وَاطْعَنَآ ثُمَّ یَتَوَلّٰی فَرِیْقٌ مِّنْهُمْ مِّنْ بَعْدِ	آتے (بعضے) لوک ابدن، جو آساں اُس تے رسول اُتے ایمان گھن آتے ہن، آتے اُنھاں دی فرمانبرداری کیتی ہے، پر ایندے بعد اُنھاں

ذٰلِكَ وَمَا اُولٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ	وچوں ہک ٹولی پھٹ کھڑی ہے، آتے ایہ تاں ایمان والے ہن وی کالے نہ (۴۷)۔
48. وَاِذَا دُعُوْا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ لِيَحْكَمْ بَيْنَهُمْ اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُّعْرِضُوْنَ	آتے چڑاں اُنھاں کوں آسے تے اوندے رسول دو سڈیا ویندے، تاں جو اُنھاں وچ فیصلہ کر ڈتا ونجے، اُوں ویلے اُنھاں وچوں ہک ٹولی مُنہ بھیر گھندی ہے (۴۸)۔
49. وَاِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوْا اِلَيْهِ مُذْنِبِيْنَ	آتے چڑے حق اُنھاں دا بُندے، تاں اُڈے وڈے فرمانبردار بن تے آندِن (۴۹)۔
50. اَنۡفِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَمۡ اَرۡتَابُوْا اَمۡ يَخۡفُوْنَ اَنۡ يَّحِیۡفَ اللّٰهُ عَلَیْهِمْ وَرَسُوْلُهُ بَلۡ اُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ	کیا اُنھاں دے دِلّاں وچ کوئی بیماری ہے، یا اُنھاں کوں کوئی شک ہے، یا او ڈردے ہن جو آسے تے اوندے رسول اُنھاں نال بے انصافی چا کریسے، کوئے نہ، بلکہ ایسے لوک خود زیادتی کرن والے ہن (۵۰)۔
51. اِنۡشَاۡكَ اَنَّ قَوْلَ الْمُؤْمِنِيْنَ اِذَا دُعُوْا اِلَى اللّٰهِ وَ رَسُوْلِهِ لِيَحْكَمْ بَيْنَهُمْ اَنۡ یَّقُوْلُوْا سَبۡحًا وَّاَطَعْنَا وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْبٰغِيۡنُوْنَ	بیشک مومن لوکاں دی گالھ لیہا ہے جو چڑاں اُنھاں کوں آسے تے اوندے رسول دو سڈیا ونجے تاں جو اُنھاں وچ فیصلہ کر ڈتا ونجے، تاں ایہو کجھ آکھسن جو آساں سُن گھدے، تے آساں فرمانبردار تھی گئے ہیں، آتے ایسے لوک فلاح پاوَن والے ہن (۵۱)۔
52. وَمَنۡ یُّطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ وَيَخۡشَ اللّٰهَ وَيَتَّقِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْغٰفِرُوْنَ	آتے جو کوئی آسے تے اوندے رسول دی اطاعت کریندے، آتے آسے کنوں ڈردے آتے پرہیزگاری کریندے، ہس ایسے لوک مُراد پاوَن والے ہن (۵۲)۔
53. وَاَنۡفُسُوْا بِاللّٰهِ جِهَادً اَنۡفُسَہُمۡ لَیۡنٌ اَمَرَتَهُمۡ لَیۡخُرۡجُنَّ قُلۡ لَّا تُفۡسِدُوْا طَاعَةً مَّعۡرُوۡفَةً اِنَّ اللّٰهَ خَبِيۡرٌۢ بِمَا تَعۡمَلُوْنَ	آتے (مُنافق) آسے داناں گھن تے وڈیاں وڈیاں قسماں چیندِن (اُکھیندِن) جیکر توں (اے رسول) اُنھاں کوں حکم ڈیویں تاں او گھراں وچوں نکل کھڑسن، آکھ ڈے جو قسماں نہ چاتیاں کرو ٹہاڈی فرمانبرداری داہر کہیں کوں پتہ ہے، بیشک آسے اُنھاں عملاں کنوں چنگی طرح واقف ہے جہڑے سُناں کریندے وڈے وڈے (۵۳)۔

54.	<p>قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ</p>	<p>اُنھیں کوں اگھ ڈے، جو اُسہ دی فرمانبرداری کرو، تے رسول دی پیروی کرو، جیکر تھیں مَنہ پھیر گھنسو، تاں رسول دی تاں، اِتی ذمّے واری ہے، جتنی دُبار اوندے اُتے سٹیٹا ہوئے، اُتے جہڑا بار تہاڈے اُتے سٹیٹا گئے، تھیں وی محض ہوندے ذمّے وار ہیوے، اُتے جیکر تھیں اوندی فرمانبرداری کریسو، تاں ہدایت پا گھنسو، تے تاں رسول اُتے کوئی ذمّے واری کائے نہیں سوائے ایندے جو لوکاں توڑیں حکم (پیغام) واضح طور تے پچا ڈیوے (۵۴)۔</p>
55.	<p>وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ</p>	<p>اُسہ دا وعدہ ہے اُنھیں لوکاں نال جہڑے جو ایمان گھن آئیں، اُتے نیک عمل کیتی رکھن، جو اُنھیں کوں اُوویں زمین دا خلیفہ بٹیسے، جیویں اُنھیں لوکاں کوں خلیفہ بٹایا گیا ہا، جہڑے جو اُنھیں کوں پہلے ہن، اُتے اُنھیں کیتے اُوں دین کوں پکی طرح قائم کر چھوڑیسے، جیکوں اُنھیں کیتے پسند کیتا ہس، اُتے اُنھیں دے ڈر خوف کوں امن وچ بدل ڈیسے، بس ایہ میڈی عبادت کیتی رکھیں، اُتے میڈے نال کہیں شے کوں وی شریک نہ بٹیسے، اُتے ایندے بعد جیں کہیں وی کفر اختیار کیتا تاں ہس ایہے لوک سخت نافرمان ہن (۵۵)۔</p>
56.	<p>وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ</p>	<p>اُتے نماز قائم رکھی رکھو، اُتے زکوٰۃ پٹی رکھو، اُتے رسول دی فرمانبرداری کیتی رکھو، تاں جو تہاڈے اُتے رحم کیتا وئے (۵۶)۔</p>
57.	<p>لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ</p>	<p>ایہ گمان وی نہ کرو، جو جنھیں کفر اختیار کیتے او زمین اُتے (اُسہ کوں) عاجز کرٹ والے ہن، حالانکہ اُنھیں داتاں ٹکاٹاں وی (دورخ دی) بھا ہے، اُتے او واقعی ہوں گندہ ٹکاٹاں ہے (۵۷)۔</p>
58.	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا</p>	<p>اُتے ایمان گھن آوٹ والو! (ضروری ہے جو) جہڑے لوک تہاڈی ملکیت وچ ہن، اُتے تہاڈے وچوں جہڑے اہن بلوغت کوں نہیں</p>

<p>الْحُلُمُ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّن قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيرَةِ وَمِن بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوَرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>پہنچے، اور ترائے وقت ٹساں کٹوں اجازت منگتے ٹہاڑے کولھ آون، فجر دی نماز کٹوں پہلے وت جہڑے ویلے ٹساں ڈوپہراں دی گرمی کٹوں (فالتو) کپڑے لہا رکھدے وے، اتے عشاء دی نماز دے بعد، ایہ ترائے وقت ٹہاڑے کیتے پردے دے وقت ہن، انھاں دے بعد نہ ٹہاڑے اتے تے نہ انھاں اتے کوئی گناہ ہے، کیوں جو ٹہاڑے بعض بندے بعضیاں کولھ ول ول آندے ویندے رہندن، ایس طرح ائسہ ٹہاڑے کیتے آیاتاں کھول تے بیان کریندے، اتے ائسہ سب کجھ چاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۵۸)۔</p>
<p>59. وَإِذَا بَدَأَ الْأَطْفَالُ مِنَ الْحُلُمِ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>اتے چڑاں ٹہاڑے ہال بلغ تھی و نچن، تاں او وی اجازت گھن تے آندے رہون، جیویں انھاں دے وڈے اجازت گھندن، ایس طرح ٹہاڑے کیتے ائسہ آپٹیاں آیاتاں کھول تے بیان کریندے، اتے ائسہ سب کجھ چاٹن والا تے وڈی دانائی والا ہے (۵۹)۔</p>
<p>60. وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَن يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَن يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ</p>	<p>اتے جہڑیاں ذالیں اصلوں بہ رہن والیاں تھی گین، تے نکاح کیتے وی رجوع نہیں کریندیاں ہن انھاں کیتے کوئی گناہ کا نے نہیں، جیکر او آپٹیاں اتے (فالتو) کپڑے لہا تے رکھ ڈٹا کرن، بہر حال او آپٹیاں ہار سنگھار ڈیکھاوٹن والیاں نہ بن جیکر جیا وی کیتا کرن تاں انھاں کیتے ایہ بہوں چڑکا ہے، نہ تاں ائسہ تاں سب کجھ سٹن والا چاٹن والا ہے (۶۰)۔</p>
<p>61. لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْغُرَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنفُسِكُمْ أَن تَأْكُلُوا مِن بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ</p>	<p>اندھے کیتے کوئی حرج کا نے نہیں، نہ منڈے منڈے کیتے کوئی حرج ہے، نہ کہیں بیمار اتے کوئی پابندی ہے، نہ ٹہاڑے اتے کوئی مضائقہ ہے جیکر ٹساں آپٹیاں گھراں وچوں کھاؤ، یا آپٹیاں پیوئاں دے گھراں وچوں کھاؤ، یا آپٹیاں مانواں دے گھراں وچوں کھاؤ، یا آپٹیاں بھراواں دے گھروں، یا آپٹیاں بھینیں دے گھروں یا آپٹیاں چاچیاں دے</p>

<p>بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعاً أَوْ أَشْتَاتاً فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتاً فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ</p>	<p>گھروں یا آپٹیاں بونیاں دے گھروں، یا آپٹیاں مامیاں دے گھروں یا آپٹیاں مامیاں سے گھروں، یا جنہاں گھراں دیاں کنجیاں تہاڑے ہتھ وچ ہن، یا آپٹیں (پکے) یاراں دے گھروں! ایندے وچ وی تہاڑے کیتے کوئی حرج کائے نہیں، جیکر تھساں رلے تے کھاؤ، یا آنج آنج تھی تے! البتہ جڈاں تھساں گھراں وچ وڑو، تاں آپٹیاں بندیاں کوں سلام ضرور کیتا کرو، ایہ دعا سلام آس دی طرفوں ہک تحفہ ہے برکت والا پاکیزہ! ایں طرح آس تہاڑے کیتے آپٹیاں آیاتاں کھول کھول تے بیان کریندے تاں جو تھساں عقل سمجھ کئوں کم گھنؤ (۶۱)۔</p>
<p>62. إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا مِنَ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأُذِنَ لِمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>بیشک مومن تاں اوہے ہن، جہڑے جو آس تے اوندے رسول اُتے ایمان گھن آئیں، اُتے جڈاں او کہیں گھٹے تھی گرن والے کم کیتے (رسول دے) کولھ ہوون، تاں جے توڑیں او اوں کئوں موکل نہ گھن گھن، او ایویں نہ لگے و نجن، بیشک جہڑے آدمی تیں کئوں اجازت منگن، ایہے او لوک ہن، جہڑے آس اُتے اوندے رسول اُتے ایمان رکھیندن، ہس جڈاں او تیں کئوں آپٹیں کہیں کم دی اجازت منگن، تاں انھاں وچوں جیکوں وی چہویں موکل ڈے پٹی کر، اُتے انھاں کیتے آس کئوں بخشش دی دعا کیتی کر، بیشک آس بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت والا ہے (۶۲)۔</p>
<p>63. لَّا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمُ اللَّوَاذِلِيَ خَذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>تھساں آپٹیں درمیان رسول دے سڈے کوں ایویں نہ سمجھو جیویں جو تھساں ہک بے کوں سڈیندے ہیوے، تحقیق آس تہاڑے وچوں انھاں لوکاں کوں چٹگی طرح چاندے جہڑے آکھ بچاتے کھسک ویندن، ہس ڈرن او لوک جہڑے اوندے حکم دی خلاف ورزی کریندن، جو کتھاپیں آزمائش وچ نہ آونجن، یا انھاں اُتے کوئی دردناک عذاب نہ</p>

64.	<p>أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>پورا پتہ ہوو یہ جو بیشک اُسے کہتے ای ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے تے زمین وچ ہے تحقیق تِساں جہڑے خیال (ارادے) وچ وڈے ہیوے او اُوکوں چٹکی طرح چاندے آتے جہڑے ڈینہ ایہ اُوں دو وُلائے ویس، تاں اُنھاں کوں دُس ڈیسے، جہڑا کجھ او کریندے ریہے ہن، آتے اُسے ہر شے کوں پوری طرح چاٹن والا ہے (۶۴)۔</p>
-----	---	--

25- سورة الفرقان

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا	ہوں بركتاں والا ہے، او جس آپئیں بندے اُتے (سچ گوڑ نکھیرن والا) قرآن نازل کیتے، تاں جو او سارے جہاناں والیاں کیتے ڈراؤن والا تھی سگے (۱)۔
2.	الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْ رُءَا تَقْدِيرًا	اوتاں او ہے جیندے کیتے بادشاہی ہے آسماناں دی تے زمین دی آتے اُوں کہیں کوں آپئیں اولاد نہیں بٹایا، آتے نہ کوئی بادشاہی وچ اوند اشریک ہے تے اُوں ہر شے کوں پیدا کیتے، ول اوند اہک مناسب اندازہ مقرر کیتا ہس (۲)۔
3.	وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا	وَتِ وی لوکاں اُوکوں چھوڑتے ہن معبود بٹا گھدین، جہڑے کوئی وی شے پیدا نہیں کر سگدے، بلکہ او خود پیدا کیتے ہوتے ہن، جہڑے خود آپئیں کیتے کہیں نقصان تے یا نفع تے کوئی اختیار نہیں رکھیندے، آتے نہ موت آتے تے نہ حیاتی آتے تے نہ مردیاں کوں ولا اٹھا کھراؤن آتے

		اُنہاں کوں کوئی اختیار حاصل ہے (۳)۔
4.	وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا	آتے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے او اہدن ایہ تاں محض ایندیاں گھڑیاں ڳالھیں ہن، آتے جنہاں لوکاں وی ایندی مدد کیتی ہے، سچ تاں ایہ ہے جو ایہ ظلم تے کوڑا تے ٹل گئے ہن (۴)۔
5.	وَقَالُوا أَأَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُسَمَّى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا	آتے ایہ وی اہدن، جو ایہ تاں پہلے لوکاں دیاں کہانیاں ہن، جنہاں گوں اُوں لکھ چھوڑیے، ہس ایہ صبح شام ولا ولا سُٹائیاں ویندن (۵)۔
6.	قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا	(اے رسول) اگھ ڈے، جو ایس (قرآن) کوں تاں اُوں نازل کیتے جہڑا آسماناں دے تے زمین دے بھیداں کوں خوب چاٹدے، بیشک او بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۶)۔
7.	وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَنْشِئُ فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا	آتے ایہ لوک اہدن جو ایہ رسول کہجیا ہے جو روٹی ٹکی کھاندے، آتے بازاراں وچ ٹرڈا پھردا رہندے، بھلا ایس دُور فرشتہ کیوں نہیں بھیجا گیا، تاں جو ایندے نال رل تے لوکاں کوں ڈریندا سمجھیندا (۷)۔
8.	أَوْ يُنْفِثُ إِلَيْهِ كَنُزًا وَتَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُورًا	یا ایس دو کوئی خزانہ سٹ ڏتا ویندا، یا ایندے کیتے کوئی باغ ہوندا جیندے پھل (ایہ مڑے نال) کھاندا آتے ظالم لوک اہدن، جو تُساں تاں محض ہک ایج آدمی دی پیروی کریندے پیٹوے، جیندے آتے جادو کر ڏتا گئے (۸)۔
9.	انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا	تُوں ڏیکھ گھن، جو ایہ لوک تیبڈے متعلق کہجیاں کہجیاں مثالاں ڏیندے وڌے ہن، ایہ تاں گمراہ تھی گئیں، آتے سدھاراہ وی نہ لہج سبکسن (۹)۔
10.	تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا	بہوں برکتاں والا ہے جہڑا جیکر چاہے تاں تیبڈے کیتے ایس کنوں وی چنگے باغ بنا ڏیوے، جنہاں تلے نہراں وھندیاں وگدیاں پیاں ہووڻ، آتے تیبڈے کیتے محل بنا ڏیوے (۱۰)۔

11.	بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا	بلکہ ایہ لوگ تاں قیامت دی گھڑی کوں وی کوڑا اکھیندن، پر جہڑا کوئی قیامت دی گھڑی کوں کوڑا اکھیندے، آساں اوندے کیتے دوزخ دی تجھھی بھائی تیار کر رکھی ہے (۱۱)۔
12.	إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَبُّواْ لَهَا تَغِيْظًا وَزَفِيرًا	جڈاں اوں (بھا) اُنھاں کوں پرے کنوں ڈٹھا، تاں وت ایہ اوندی کاوڑ دے شکارے تے شوں شاں دیاں آوازاں سُن گھسن (۱۲)۔
13.	وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا	آتے جڈاں ہتھ پیرہد تے اُنھاں کوں (دوزخ دی) کہیں سوڑی جاء سٹ ڈٹا ویسے تاں اوں چاء او آپٹیں موت کوں سڈھریسن (۱۳)۔
14.	لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا	(اکھیا ویسی)، آج دے ڈپنہ تاں ہک موت کوں سڈھیندو کٹھیاں ڈھیر ساریاں موتاں کوں پے سڈھو (۱۴)۔
15.	قُلْ أَذِلَّكَ خَيْرٌ أَم جِنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وَعِدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَاصِرًا	(اے رسول) اکھ ڈے، کیا ایہ انجام زیادہ چنکا ہے یا ہمیش رہن واسطے جنت چنگی ہے، جیندا وعدہ پرہیزگار لوکاں نال کیتا ہونے، ایہ اُنھاں (دے عملماں) دی جزا وی ہے تے آخری ٹکاٹاں وی (۱۵)۔
16.	لَّهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدٌ مَّسْئُولًا	اُنھاں کیتے ایندے وچ او سب کچھ موجود ہے جہڑا کچھ ایندے وچ رہن والے چہسن، ایہ تیڈے رب دا ہک وعدہ ہے، جیندے پورا کرٹ دی دے واری خود اوندے اُتے ہے (۱۶)۔
17.	وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ	آتے ہک ڈپنہ او وی ہوسی جڈاں اُنھاں کوں گٹھا کریسے، اتے اُنھاں (معبوداں) کوں وی، جنھاں دی او اسہ کوں چھوڑتے بندگی کریندے پتین، پس (اسہ) اکھیسے جو کیا ٹساں میڈے اُنھاں بندیاں کوں گمراہ کیتا ہا، یا ایہ لوک خود سدھے راہ کنوں تھڑک گئے ہن (۱۷)۔
18.	قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ تَتَّخِذَ مِن دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ	او اکھسن، تیڈی ذات پاک ہے آساں کوں تاں ایہ مجال نہ ہئی، جو آساں تیں کنوں سوا کہیں پے کوں آپٹاں کار ساز بٹاؤں ہا، البتہ تیں اُنھاں کوں اتے اُنھاں دے پیو ڈاڈیاں کوں بہوں کچھ مال متال ڈٹا ہا، ایہ

	وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا	توڑیں جو ایہ تیکوں یاد کرٹں وی بھل گئے، اتے ایہ برباد تھی و نچٹ والی قوم بن گئے (۱۸)۔
19.	فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِم مِّنْكُمْ نُدِّقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا	ہس یقیناً تہاڈے اُنھاں معبوداں تہاگوں ایندے وچ کوڑا کر پڑتے، جہڑا کجھ تہاں اکھیندے پے ہیوے، ہس تہاں تہاگوں عذاب کنوں ہٹا سگٹن دی مجال ہے، اتے نہ کوئی مدد حاصل کر سگسو ! اتے تہاڈے وچوں جہڑا کوئی وی ظلم کرے، تاں آساں اوکوں سخت عذاب دامتہ چکھیسوں (۱۹)۔
20.	وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَشْرَبُونَ فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا	اتے (آے رسول) آساں تیں کنوں پہلے وی جتنی رسول بھیجے ہن، بیشک او روٹی لگی وی کھاندے ہن، اتے بازاراں وچ تڑدے پھر دے وی ہن، اتے آساں تہاڈے وچوں بعضیاں کوں بعضیاں کیتے آزمائش دا سبب بنا ڈتے، کیا تہاں (نتیجہ کیتے) صبر کریندو، اتے تہاڈا رب سب کجھ ڈکھٹ والا ہے (۲۰)۔

21.	وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْغُلَامُ الْأَوَّلُ أَمْ كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ أَمْ كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ أَمْ كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ	اتے جہڑے آساڈے اُگوں پیش تھیوں ڈاڈرا ای نہیں رکھندے اُنھاں آکھتے، جو آساڈے اُتے فرشتے کیوں نہیں نازل کیتے ویندے یا آساں آپیں رب گوں کیوں نہیں ڈیکھ گھندے تحقیق ایہ آپیں دل وچ وڈائی کریندن، اتے سرکشی کیتی پینے، تے او وی ہوں ساری (۲۱)۔
22.	يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ لَكُمْ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا	جہڑے ڈپٹے او فرشتیاں گوں خود ڈیکھ گھنسن، تاں اوں ڈپٹے اُنھاں کیتے کوئی خوشخبری نہ ہوسی اتے اکھنسن جو کوئی اوٹ ہووے ہا آسا گوں پرے رکھن کیتے (۲۲)۔
23.	وَقَدْ مُنَّا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْشُورًا	اتے جو کجھ عمل اُنھاں کیتے ہوسن، آساڈے اُگوں آسن، تاں ہس اُنھاں گوں دھڑھڑ وانگوں کھنڈا پھنڈا ڈیسوں (۲۳)۔
24.	أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَأَحْسَنُ مَقِيلًا	اوں ڈپٹے جنت والے لوک ڈاڈھی چنگی جاء تے اتے وڈے آرام وچ ہوسن (۲۴)۔
25.	وَيَوْمَ تَشْقَىٰ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَتُزَلَّ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا	اتے جہڑے ڈپٹے آسمان جھڑاں نال پھڑچ ویسی، تاں فرشتے نازل کیتے ویسن، قطاراں لا لاتے (۲۵)۔
26.	الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّاحِلِينَ وَكَانَ يَوْمَ مَأْعَىٰ الْكَافِرِينَ عَسِيرًا	اوں ڈپٹے صداقت تے حقیقت والی بادشاہی ہوں مہربان رب دی ہوسے، اتے او ڈپٹے کافراں کیتے ڈاڈھا اوکھا ہوسے (۲۶)۔
27.	وَيَوْمَ يَعِصُ الطَّاغُوتُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ لِيَلْتَنِي أَنَاخُذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا	اتے اوں ڈپٹے ظالم شخص آپیں ہتھ پٹھسی، چٹھسی، اتے اکھنسن وڈا آرمان ہے ایویں ہوندا جو ویں وی رسول دے نال دا، راہ اختیار کیتا ہوندا (۲۷)۔
28.	لِيُؤْتِنَا لِيَتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا	ہائے میڈی کم بختی، جو فلائیں گوں آپناں یار نہ بٹیندا (۲۸)۔
29.	لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا	پیغام (قرآن) دے میڈے کولھ پُچ و نچ دے بعد ایں (یار) میگوں گمراہ کر چھوڑیے، اتے شیطان تاں انسان گوں دغا ڈیوٹ والا ہے (۲۹)۔

30.	وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا	اے رسول اکھیسے، میڈے رب آ، بیشک میڈی قوم ایہج قرآن کوں بس ایویں ہی سمجھ رکھیا ہا (۳۰)۔
31.	وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ الْبَاطِلِ مِمَّنْ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا	اے رسول (تیرا رب تیکوں ہدایت دیوٹ تے تیرے مدد کرٹ کیتے کافی ہے (۳۱)۔
32.	وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا	اے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے اکھیندین جو ایندے اے قرآن کٹھا لکے واری کیوں نازل نہیں کیتا، ایہ تاں ایں گالھوں ہے تاں جو آساں ایندے ذریعے تیرے دل کوں تکرار کیتی رکھوں، اے آساں ایگوں رک رک تے لہیندے پڑھیندے رہے پے، تے ایویں لہا وٹاں وی چاہیدا ہے (۳۲)۔
33.	وَلَا يَأْتِيَنَّكَ بِشَيْءٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا	اے (جہڑاں کڈائیں) ایہ تیرے کو لھ کوئی مثال (مسئلہ) گھن آے، تاں آساں وی تیرے کو لھ حق والا جواب بھیج چھوڑے، تے اوکوں واضح طور تے بیان کر ڈتے (۳۳)۔
34.	الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا	جہڑے لوک آپٹیں منہ دے بھار دوزخ دوکھے کیتے ویسن، انہاں دا ٹکائاں وی ہوں بھیرا ہے تے سدھے راہ کنوں وی ہوں تھڑ کیتے ہون (۳۴)۔
35.	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا	اے تحقیق آساں موسیٰ کوں کتاب ڈتی، تے اوندے بھرا ہارون کوں اوند امدگار بٹاتے اوندے نال کر چھوڑیا (۳۵)۔
36.	فَقُلْنَا أَهْبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمْزَلْنَاهُمْ تَذْمِيرًا	بس آساں آکھیا، جو شساں ڈوبائیں اوں قوم کو لھ و نچو، جئیں آساڈیاں آیاتاں (نشانیاں) کوں کوڑا آکھینے، بس آساں انہاں کوں غارت کر چھوڑیا، جس طرح غارت کرناں چاہیدا ہا (۳۶)۔
37.	وَقَوْمَ نُوحٍ لَّمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ	اے نوح دی قوم جہڑاں رسولاں کوں کوڑا آکھیا تاں آساں انہاں کوں

وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا	غرق کر ڈٹا، اُتے آساں لوکاں کیتے اُنھاں کوں ہک (عبرت دی) نشانی چا بٹایا، اُتے آساں ظالم لوکاں کیتے ہک دردناک عذاب تیار کیتا ہوئے (۳۷)۔
38. وَعَادُوا وَشَبَّوْا وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا	اُتے عاد، تے ثمود تے رَس (اندھے کھوہ) والے لوکاں کوں تے اُنھاں دے وچالے دیاں صدیاں والیاں ہوں قوماں کوں (وی تباہ کیتا گیا) (۳۸)۔
39. وَكُلًّا ضَرَبْنَاهُ الْأُمُثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا	اُتے ہر ہک کوں آساں مثالاں ڈے تے سمجھایا (نہ منینے تاں) ہر کہیں کوں ایں طرح برباد کیتا جیویں برباد کرناں چاہیدا ہا (۳۹)۔
40. وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمِطْرَتْ مَطَرًا سَبُّوا أَفْكَمَ يَكُونُوا يَرَوْنها بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا	اُتے تحقیق ایہ لوک اُوں وستی کئوں وی لنگھن چنڈے اُتے بدترین قسم دا ینہ و سایا گیا، کیا ایہ اُو کوں ڈیکھدے نہ ہوسن، بلکہ ایہ تاں مرٹ دے بعد والا اُٹھی کھڑٹ دی توقع وی نہیں رکھنڈے (۴۰)۔
41. وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَخَذُوا وَنَكَ إِلَّا هُزُوا أَهْلًا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا	اُتے جڈاں تیگوں ڈیکھدے ہن، ہس تیڈے اُتے مذاقاں کریندن، جو کیا لیہو او جو ان ہے جیگوں انسہ رسول بٹا بھیجے (۴۱)۔
42. إِن كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ آلِهَتِنَا لَوْلَا أَن صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا	ایہ تاں آجھو آساں کوں آساں ڈے معبوداں کئوں وی ہٹا گھئے ہا، جیکر آساں اُنھاں (دی بندگی) اُتے قابو نہ تھئے رہندے، اُتے جیں ویلے عذاب کوں ڈیکھسن، تاں جلدی پتہ لگ و یسنیں جو کوں سدھے راہ کئوں ہوں ٹھہر کیا ہونیا ہا (۴۲)۔
43. أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا	کیا تیں (اے رسول) اُوں شخص کوں وی ڈٹھے، جیں نفسانی خواہش کوں آپناں معبود بٹایا ہوئے، کیا توں اوندازے وار بن سگدیں (۴۳)۔
44. أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِن هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا	کیا توں ایہ خیال کریندیں جو بیشک اُنھاں وچوں ڈھیر لوک سُنڈے یا سمجھدے ہن، ایہ تاں ہس جانوراں وانگوں ہن، بلکہ سدھے راہ توں اُنھاں کئوں وی ڈھیر ٹھہر کیتے ہوئے ہن (۴۴)۔

45.	أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا	کیا تیں آپنیں رب دو نہیں ڈٹھا، جو کیں طرح پچھاویں گوں لمبا کر ڈیندے، جیکر اوچہندا تاں اوکوں ہکی جاء کھڑا کیتی رکھیندا ول آساں سمجھ گوں ایندے کیتے ہک دلیل (ٹورن والا) بٹائے (۴۵)۔
46.	ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا	ول آساں ایکوں آپ دو ولھیٹ گھندے ہیں، ہولے ہولے کر تے (۴۶)۔
47.	وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا	آتے اوتاں اوہو ہے جیں تہاڈے کیتے رات گوں ہک پردہ بٹائے، آتے نندر گوں آرام، آتے ڈینہ گوں (ندر کنوں) اٹھی کھڑے تھیوں دا وقت بٹائے (۴۷)۔
48.	وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا	آتے اوتاں ہے جہڑا ہوائیں گوں خوشخبری بٹاتے آپنیں رحمت کنوں پہلے بھیج ڈیندے، آتے آسمان کنوں صاف ستھرا (کرل والا) پاٹیں نازل کریندے (۴۸)۔
49.	لِنُخَبِّسَ بِهِ بُلْدَةً مُّيْتًا وَنُنْفِیْهِ مِنْهَا خَلْقًا أَنْعَامًا وَأَنْسَاءً كَثِيرًا	بس ایندے نال موتی ہوئی وستی گوں جیوا ڈیندوں، تے آساں آپنیں پیدا کیتے ہوئے ڈھیر سارے جانوراں تے انساناں گوں پلیندے وی ہیں (۴۹)۔
50.	وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لَهُ بَيِّنَاتٍ لِّیَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا الْكُفُورًا	آتے تحقیق آساں (ایں کرشمے گوں) ول ول بیان کریندوں، تاں جو آساڈا ذکر کیتی رکھن، تے سبق گھنن، وت وی اکثر لوکاں انکار کرن کنوں سوا پیا کجھ سنیا وی نہیں (۵۰)۔
51.	وَلَوْ شِئْنَا لَکَبَعْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ تَذْذِيرًا	آتے جیکر آساں چہندے تاں ہر ہک وستی وچ ڈراؤن والا (چتاؤن والا) اٹھا کھڑیندے (۵۱)۔
52.	فَلَا تَطِيعُ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا کَبِيرًا	بس کافراں دا اکھیا نہ من، آتے انھاں نال (ایں قرآن دے) زور تے جہاد کر، جہاد وی وڈا زور دا (۵۲)۔
53.	وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ	آتے اوتاں ہے جیں ڈو سمندراں گوں ملا ڈتے، ہک مٹھے پاٹیں دا

فُرَاتٌ وَهَذَا مِدْحٌ أَجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخاً وَحِجْراً مَّحْجُوراً	تریہ لہاؤں والا، تے ہک کھارے پاٹیں داسینہ ساڑن والا آتے انھاں دے آدھ وچ ہک آڑ (رکاوٹ) ہے، آتے ہک قسم دا بندھ پدھیا ہوئے (۵۳)۔
54. وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَراً فَجَعَلَهُ نَسَباً وَصِهْراً وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا	آتے (آسہ) اوہوتاں ہے جیں پاٹیں وچوں بشر کوں پیدا کیتے، تے اوندے جدی پشتی سکے تے ساہورے وی بنائیں، آتے تیدا رب تاں ہر طرح دی قدرت رکھن والا ہے (۵۴)۔
55. وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيْرًا	آتے (کافر) آسہ کوں چھوڑتے اوندی بندگی کریندن، جہڑا نہ انھاں کوں کوئی نفع پچا سگدے، آتے نہ انھاں کوں کوئی نقصان ڈے سگدے، پیا ایہ جو کافر آپٹیں رب (دے مخالف دی) بند وچ لگیا ہوئے (۵۵)۔
56. وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا	آتے (اے رسول) آساں تیکوں خوشخبری سناؤن والا تے عذاب کنوں ڈراؤن والا بناتا بھیجے (۵۶)۔
57. قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا	آکھ ڈے، جو میں تساں کنوں (ایں کم دا) کوئی اجر نہیں منگدا، سوائے ایندے جو چیندا دل چھوے بس او آپٹیں رب دو پچاؤن والے دگ کوں پکڑ گھئے (۵۷)۔
58. وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ بُذْنُوبٍ عِبَادَةٍ خَبِيرًا	آتے اوں ہمیشہ زندہ رہن والے آتے توکل رکھ، جیں اصلوں کڈا ہیں نہیں مرناں، آتے اوندی تعریف دے نال اوند اپاک ہووٹ بیان کیتی رکھ، آتے آپٹیں بندیاں دے گناہاں دا پورا پتہ رکھن کیتے بس او خود کافی ہے (۵۸)۔
59. الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا	جیں آسماناں تے زمین آتے جو کجھ انھاں دے وچالے ہے ساریاں کوں چھی ڈیہناں وچ تیار کر کھڑائے، ول عرش آتے تکڑی حکومت ونج سنبھالی جہڑا بہوں مہربان ہے، بس اوندی شان کہیں جاؤن والے کنوں پچھ ڈیکھ (۵۹)۔

60.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا	آتے جڈاں اُنھاں کوں آکھیا ویندے جو آپئیں بہوں مہربان آسہ کوں سجدہ کرو، تاں (کافر) اکھیندن کیا آساں او کوں سجدہ کروں جیندے ناں ٹوں آسا کوں آکھیں، بس ایہ گالھ اُنھاں کوں آسہ کٹوں پیا وی پرے بھجیندی ہے (۶۰)۔
61.	تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا	بہوں برکتاں والا ہے، او جیں آسماناں وچ برج بٹائیں، تے اُنھاں وچ ڈیوا (سجھ) رکھئے، آتے چمکٹاں چندر وی (۶۱)۔
62.	وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَنۢ أَرَادَ أَنۢ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا	آتے (آسہ) تاں اوہو ہے جیں اوں بندے کیتے رات تے ڈینہ کوں ہک پئے دے پچھوں آوٹ و نچٹ والا بٹائے، جہڑا اُنھاں کٹوں سبق (نصیحت) گھنٹ چاہے یا جہڑا اوندی شکر گزاری کرن چاہے (۶۲)۔
63.	وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا	آتے بہوں مہربان آسہ دے (اصل) بندے اوہن، جہڑے زمین آتے تھرام نال ٹردن، آتے جڈاں جاہل (بدتمیز) لوک اُنھاں کوں برا بھلا اکھیندن تاں اُنھاں کوں سلام آکھ تے ٹرویندن (۶۳)۔
64.	وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا	آتے ایہ لوک آپئیں رب دے اگہوں سجدے کر کرتے، آتے گھرے تھی تے رات گزریندن (۶۴)۔
65.	وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا	آتے ایہ لوک دُعا منگدے رہیندن، جو آسا ڈے رب آ! آساں کٹوں دوزخ دے عذاب کوں پرے رکھیں، ایندا عذاب تاں بس جان کوں لگب تے رہ و نچٹ والا ہے (۶۵)۔
66.	إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا أَوْ مَقَامًا	بیشک ایہ تھوڑی دیر کیتے یا اصلوں رہیں کیتے بہوں گندی جاء ہے (۶۶)۔
67.	وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا	آتے ایہ لوک جڈاں خرچ کرن لگدن، تاں نہ او فضول خرچی کریندن، آتے نہ بخل ! بلکہ او درمیانے حساب نال خرچ کریندن (۶۷)۔

68.	وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا	اتے ایسے لوگ کہ نہ دے نال ہے معبود کوں نہیں سہندے، اتے کہیں ابھی جان کوں، سوائے حق حاصل ہووے، قتل وی نہیں کریندے، جیکوں کہ حرام کر دیا ہووے، اتے زنا وی نہیں کریندے اتے جہڑا وی ایویں کرے او سخت گناہ کرن والا تھی ویسے (۶۸)۔
69.	يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا	قیامت دے دن اوندے کیتے دُور عذاب ہووے، اتے او اوندے وچ ہمیشہ کیتے ذلیل و خوار تھی تے رہسی (۶۹)۔
70.	إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	پر جہڑے شخص توبہ چا کیتی، اتے ایمان گھن آیا، اتے نیک کم کیتے ہس انہاں کیتے کہ انہاں دے گناہاں کوں نیکیاں وچ بدلا دے، اتے کہ تاں ہوں بخش ہارتے وڈا مہربان ہے (۷۰)۔
71.	وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا	اتے جہڑا توبہ چا کریندے، اتے نیک کم وی کریندے، تاں او کہ دو رجوع وی کریندے، جیویں جو کرٹاں چاہیدا ہے (۷۱)۔
72.	وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِالنُّعُومِ مَرُّوا كِرَامًا	اتے ایسے لوگ کوڑی گواہی وی نہیں دیندے، اتے جڈاں کہیں بیہودہ شے نالوں لنگھن، تاں عزت والیاں بندیاں وانگوں لنگھ ویندن (۷۲)۔
73.	وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صَبَآءً وَعُرِيَانًا	اتے جڈاں انہاں کوں انہاں دے رب دیاں آیاتاں (سُناتے) نصیحت کیتی ویندی ہے، تاں او انہاں اتے اندھے بوڑے بن تے نہیں رہ ویندے (۷۳)۔
74.	وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا	اتے جہڑے لوگ اکھیندن جو ساڈے رب آ! اساڈیاں ذالیں تے آل اولاد نال اساڈیاں اکھیں ٹھاری رکھ، اتے اسا کوں پرہیزگار لوکاں دا امام چاہنا (۷۴)۔
75.	أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرَّةَ بَبَاصِبًا وَيُلْقَوْنَ فِيهَا حَبَّةَ سَلَامًا	ایسے او لوگ ہن، جنہاں کوں اجر دے طور تے اچیاں ماٹیاں دیتیاں ویسن کیوں جو انہاں صبر اختیار کیتا ہونیا ہا، اتے انہاں وچ انہاں

76.	خَالِدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا	او انہاں وچ ہمیشہ رہیں، ایہ ہوں سوہٹیں ٹک تے رہن دی جاء وی ہے، تے عارضی رہن دی جاء وی (۷۶)۔
77.	قُلْ مَا يَعْزَابُكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا	(اے رسول) اگھ ڈے جو میڈے رب گوں ٹہاڈی پرواہ کائے نہیں، جیکر تساں اوکوں نہ سبوتاں وی، کوڑا آکھینے تاں وی، آجھو ٹہاڈا سارا کجھ کیتا کرایا، ٹہاڈی گچی وچ پوسی (۷۷)۔

26- سورة الشعراء

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	طسّم	طسّم (۱)۔
2.	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ	ایہ روشن تے واضح کتاب دیاں آیاتاں ہن (۲)۔
3.	لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ	(اے رسول) شاید توں ہوں جان کھتاؤں لگیں جو لوک ایمان کیوں نہیں گھن آندے (۳)۔
4.	إِنْ تَشَاءُ نُنْزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ	جیکر آساں چہووں تاں انہاں آتے آسمان کٹوں ابھی نشانی نازل کر ڈیووں، بس جیندے اگوں انہاں دیاں پگیاں جھکیاں تھی و نچن (۴)۔
5.	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ	آتے انہاں کو لھ رحمان (ہوں مہربان اے) دی طرفوں کوئی تازہ نصیحت ابھی نہیں آندی، جس کٹوں انہاں منہ نہ پھیریا ہووے (۵)۔
6.	فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ	بس تحقیق ایہ تاں کوڑا اگھ چکین، آجھو انہاں گوں اوں گالھ دی خبر لگ و یسی، جیندیاں ایہ مذاقاں کریندے ہن (۶)۔
7.	أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا	کیا انہاں لوکاں زمین دو کڈایں نہیں ڈٹھا جو آساں اوندے وچوں ہر

8.	إِنِّى فِى ذٰلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ	قسم دیاں چنگیاں تے وافر شتیں پیدا کیتیاں ہن (۷)۔
9.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	آتے بیشک تیڈا رب تاں اُوہو ہے جہڑا ساریاں اُتے غالب ہے ہمیشہ رحمت گرٹ والا ہے (۹)۔
10.	وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	آتے جڈاں (آے رسول) تیڈے رب نے موسیٰ کوں سڈیا، جو ٹوں ظالم لوکاں دی قوم کو لھ وئج (۱۰)۔
11.	قَوْمٌ فَسَقَ۞ۡنَ لَا يَتَّقُونَ	فرعون دی قوم (کو لھ) کیا او ڈرسن کائے نہ (۱۱)۔
12.	قَالَ رَبِّ إِنِّى أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ	موسیٰ آکھیا، میڈے رب آ، آلبتہ میں ڈرداں جو او میگوں کوڑا چا اکھسین (۱۲)۔
13.	وَيَضِيقُ صَدْرِى وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِى فَأَرْسَلْ إِلَىٰ هَارُونَ	آتے میڈا سینہ وی ڈکھدے، تے میڈی زبان وی پورا نہیں بول سگدی، پس ہارون کو لھ (میڈے نال جُلّ دا حکم) بھیج ڈے (۱۳)۔
14.	وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ	بیا ایہ جو میڈے اُتے انھیں نال کیتا ہونیا پک جرم وی ہے پس میں ڈرداں جو او میگوں مار گھتسین (۱۴)۔
15.	قَالَ كَلَّا فَادْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَبْعُونَ	(آسہ) آکھیا، اصلوں کوئے نہ! پس تساں ڈوبائیں میڈیاں نشانیاں گھن تے وئجو، یقیناً آساں تہاڈے نال ہیں، سب کجھ سنٹن والے (۱۵)۔
16.	فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ	پس تساں ڈوبائیں فرعون کو لھ وئجو، پس او کوں آکھو، جو ایندے وچ شک نہ کر، جو آساں سارے جہاناں دے رب دے رسول ہیں (۱۶)۔
17.	أَنْ أَرْسَلَ مَعَنَا بَنِى إِسْرَآئِيلَ	پس توں بنی اسرائیل کوں (آزاد کرتے) آساڈے نال ٹور ڈے (۱۷)۔
18.	قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ	فرعون آکھیا، کیا آساں تیکوں آپٹیں وچ رگھ تے ہال وانگیں نہیں پالیا، آتے ایں طرح آساڈے وچ آپٹیں عمر دے کئی سال نہیں

		گزارے (۱۸)۔
19.	وَفَعَلْتَ فَعَلْتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ	بَس تِس کر پکھایا، او کم جھڑائیں کرناں ہا، تے کیتا وی ہا وی اَتے تُوں تاں ناشکریاں وچوں بٹ گئیں (۱۹)۔
20.	قَالَ فَعَلْتُهَا إِذْ أَوَّأْنَا مِنَ الضَّالِّينَ	مُوسٰی آکھیا، ہا یس اہجا کم کیتا ہا، پَر اُوں ویلے یں بے سمجھ لوکاں وچوں ہم (۲۰)۔
21.	فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ	بَس یں تْساں لوکاں کنوں بھج گیا ہم، جڈاں تْساں کنوں ڈر لگیا ہم، ہُن میڈے رَب نے میکوں عقلندی تے اختیار ڈتے، اَتے میکوں رسولاں وچ شامل کر گھدا ہس (۲۱)۔
22.	وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَبْتَغَاهَا عَزَىٰ أَنْ عَبَّدْتَ بَنِي إِسْرَائِيلَ	اَتے ایہ (میکوں پالٹ دا) احسان جھڑا تُوں چتویندا پتیں، (محض ایں وجہ کنوں ہے) جو تیں بنی اسرائیل کوں غلام بٹایا ہونیا ہئی (۲۲)۔
23.	قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ	فِرْعَوْن آکھیا، بھلا ایہ سارے جہاناں دا پالٹ والا ہے کوں؟ (۲۳)۔
24.	قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ	مُوسٰی آکھیا، اوتاں آسماناں تے زین دا، اَتے جو کجھ اُنھاں وچالے ہے سب دے پالٹ والا ہے، پَر تْساں لوک یقین کرن والے بڈے وی نہیوے! (۲۴)۔
25.	قَالَ لَيْسَ حَوْلَهُ إِلَّا تَسْتَبِعُونَ	فِرْعَوْن نے اُنھاں کوں جھڑے اوندے آسوں پاسوں کھڑے ہن، آکھیا، کیا تْساں نہیں پے سُنڈے؟ (۲۵)۔
26.	قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ	مُوسٰی (ایہ وی) آکھیا، جو تید اَرَب تے تیدے پہلے پیو ڈاڈیاں دا رَب وی (اُوہو ہے) (۲۶)۔
27.	قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ	فِرْعَوْن (لوکاں کوں) آکھیا، سچی گالھ ایہ ہے جو تہاڈا رسول جیکوں تہاڈے کول بھیجا گئے، اوتاں پاگل نظر دے (۲۷)۔
28.	قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ	مُوسٰی آکھیا، پیا ایہ جو او مشرق تے مغرب دا وی رَب ہے، اَتے جھڑا کجھ اُنھاں دے وچالے ہے اوند ا وی! جیکر تْساں سمجھوتاں! (۲۸)۔

29.	قَالَ لَئِنْ اتَّخَذْتُ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ	(فرعون) اُکھیا، جیکر میں کتوں کہیں ہے کوں آپٹاں معبود بٹایا، تاں میں تیگوں قیدیاں رلے ڈھک ڈیساں (۲۹)۔
30.	قَالَ أَوْلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ	موسیٰ اُکھیا، جیکر میں کوئی روشن تے منٹ والی شے گھن آواں (تاں ول)؟ (۳۰)۔
31.	قَالَ فَأْتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	اُوں اُکھیا، بھلا گھن آڈیکھا! جیکر توں واقعی سچ بولٹ والیاں وچوں میں تاں (۳۱)۔
32.	فَأَتَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ	بس موسیٰ آپٹیں سوٹی سٹ گھتی، تاں او ہوں ویلے یک ظاہر ظہور آڈوھا (وڈا سارا نائنگ) بٹ گیا (۳۲)۔
33.	وَنَزَعْنَا يَدَٰهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ	آتے اُوں (کچھ وچوں) آپٹاں ہتھ ہاہر کڈھیا تاں ہوں ویلے ڈیکھن والیاں کیتے چمکن لگ پیا ہا (۳۳)۔
34.	قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ حَوْلَهُ إِنَّ هَٰذَا السَّاحِرُ عَلِيمٌ	فرعون کو لھوں کھڑے ہوئے آپٹیں دبریاں کوں اُکھیا، سچ پیا آہداں، جو ایہ تاں کوئی سیاٹاں جادوگر ہے (۳۴)۔
35.	يُريدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ	ایہ چہندے جو آپٹیں جادو نال شہا کوں شہاڈے ملک وچوں کڈھ ڈیوے، ہٹ ٹساں کیا صلاح ڈیندے وے (۳۵)۔
36.	قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ	انھاں اُکھیا، جو توں ایکوں تے ایندے بھرا کوں کچھ مہلت چاڈے، آتے شہراں وچوں کٹھے کر آوٹ والیاں کوں بھیج ڈے (۳۶)۔
37.	يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ	تاں جو او تیڈے کو لھ ساریاں سیاٹیاں جادوگراں کوں کٹھا کر آوٹ (۳۷)۔
38.	فَجِئَ السَّحَرَةُ لِبَيْقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ	بس او جادوگر یک مقرر ڈیندے دی میعاد دے مطابق کٹھے کر گھدے گئے (۳۸)۔
39.	وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُّجْتَبِعُونَ	آتے ساریاں لوکاں کوں اُکھ ڈٹا گیا، کیا ٹساں وی کٹھے تھی ویسو تاں (۳۹)۔

40.	لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِن كَانُوا هُمْ الْغَالِبِينَ	تاں جو آساں انھاں جادو گراں دی پیروی کروں، جیکر او غالب آؤنچن تاں (۴۰)۔
41.	فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَنَأَلَّجِرُاَنِ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ	بس چڑاں جادو گر حاضر تھی گئے، تاں انھاں فرعون کوں آکھیا، جو آساڈے کیتے کوئی انعام وی ہوسی، جیکر آساں غالب آؤنچوں تاں (۴۱)۔
42.	قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَّبِينَ الْمُنْقَرِبِينَ	فرعون آکھیا، بالکل ہوسی، آتے تھساں اوں ویلے میڈے سوڑے تعلق والے بن ویسو (۴۲)۔
43.	قَالَ لَهُم مُّوسَى الْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ	موسیٰ نے (جادو گراں) کوں آکھیا، سٹو، جھڑی شتے تھساں سٹیں ہے (۴۳)۔
44.	فَالْقُوا جِبَالَهُمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا بَعِزَّةَ فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ	بس انھاں آپٹیاں رسیاں تے آپٹیاں سوٹیاں سٹیاں، آتے آکھوئے جو فرعون دے زور تے آساں ضرور غالب آویسوں (۴۴)۔
45.	فَالْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ	بس موسیٰ آپٹیں سوٹی سٹی، تاں او فوراً جھڑیاں انھاں کوٹیاں شتیں بٹا سٹیاں ہن، انھاں کوں نگل لگ پئی (۴۵)۔
46.	فَالْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ	ول تاں سارے جادو گر سجدے وچ ڈھے پے (۴۶)۔
47.	قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے آکھن لگئے آساں سارے جہاناں دے رب آتے ایمان گھن آئے ہیں (۴۷)۔
48.	رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ	جھڑا جو موسیٰ تے ہارون دے رب ہے (۴۸)۔
49.	قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ لَا قُطْعَنَ أَيَّدِيكُم وَأَرْجُكُم مِّنْ خِلَافٍ وَلَا أَصْلَبُ بَنَكُم أَجْمَعِينَ	(فرعون) آکھیا، کیا تھساں ایندی گالھ تے ایمان گھن آئیوے؟، پیا ایہ جو ایں کئوں وی پہلے جو میں تھاکوں اجازت ڈیواں ہا، یقیناً ایہ تھاداکوئی وڈیرا ہے، جیں تھاکوں وی جادو سکھایا ہوئے، بس آجھو تھاکوں پتہ لگ ویندے، میں تھادے ہک پاسے دا ہتھ تے پے پاسے دا پیر گپوا چھوڑینداں، آتے تھساں ساریاں کوں سولی تے چڑھا ڈیساں (۴۹)۔

50.	قَالُوا لَا صَبِيرًا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ	(جادو گراں) اکھیا، کوئی پروا نہیں، آساں تاں بیشک آپئیں رَبِّ دَوَّل وَنَجْنِس (۵۰)۔
51.	إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَا أَنْ كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ	بیشک آساں اُمید رکھندے ہیں جو آساں اَرَب آساں گوں آساں ڈے گناہ بخش ڈیسے، کیوں جو آساں ساریاں تُوں پہلے ایمان گھن آوٹ والے ہیں (۵۱)۔
52.	وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعَبَادِي إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ	آتے آساں مُوسٰی دَو حٰی بھیجی، جو میڈے بندیاں گوں راتورات گڈھ وُج، (پیا ایہ جو) تیڈا پیچھا وی ضرور کیتا ویسے (۵۲)۔
53.	فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ	بَس فرعون نے شہراں وچوں لوکاں گوں گٹھا کرٹ والے آپئیں بندے بھیج ڈتے (۵۳)۔
54.	إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرَ ذِمَّةٍ قَلِيلُونَ	یقیناً ایہ (لوک) ہک چھوٹی جہی ٹولی ہن (۵۴)۔
55.	وَأَنَّهُمْ لَنَا لَعَّاتٌ ظُنُّونَ	آتے بیشک او آساں ڈے آتے کاوڑیے وَدِن (۵۵)۔
56.	وَأِنَّا لَجَمِيعٌ حَادِرُونَ	آتے آساں یقیناً سارے محتاط (پھر کدے وَدے) ہیں (۵۶)۔
57.	فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِّنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	وَل آساں اُنھاں گوں باغاں تے چشمتیاں وچوں گڈھ چھوڑیا (۵۷)۔
58.	وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ	آتے خزانیاں تے عزت والیاں جانیں کنوں وی (۵۸)۔
59.	كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ	ایہ تاں ایں تھیا، وَت آساں بنی اسرائیل گوں وارث بٹا چھوڑیا (۵۹)۔
60.	فَاتَّبَعُوهُمْ مُّشْرِقِينَ	بَس او سمجھ اُبھرٹ نال اُنھاں دے پچھوں لگ پے (۶۰)۔
61.	فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَبْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَنَرُكَوْنَ	بَس جڈاں ڈوہا ہیں ٹولیاں ہک ہتی دے سامئیں تھیاں تاں مُوسٰی دے سنکنتی آکھن لگے سچ مچ آساں تاں پکڑے گیوسے (۶۱)۔
62.	قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ	مُوسٰی اکھیا، ہرگز کوئے نہ! بیشک رَبِّ میڈے نال ہے، او آجھو (بچ) وَنَجْن (دا) راہ ڈیکھسی (۶۲)۔

63.	فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اضْرِب بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فَرَقٍ كَالطُّودِ الْعَظِيمِ	بس آساں موسیٰ دو وحی بھیجی، جو توں اپنی سوئی سمندر تے مار، بس سمندر ڈوں حصے تھی گیا، اوند اہر ہک حصہ ہک وڈے پہاڑ وانگوں اچا تھی گیا (۶۳)۔
64.	وَأَذِّنَا لِلْآخِرِينَ	ول آساں ڈو جھی ٹولی کوں وی (اتھاں) گھن آیو سے (۶۴)۔
65.	وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَّعَهُ أَجْمَعِينَ	آتے آساں موسیٰ تے اوندے نال والیاں کوں بچا گھدا (۶۵)۔
66.	ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ	پر ڈو جھیاں کوں غرق کر چھوڑیا (۶۶)۔
67.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	بیشک ایس (واقعے) وچ ہک نشانی ہے پر انھاں وچوں ڈھیر ایمان گھن آوٹ والے کاتے نہیں (۶۷)۔
68.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	آتے بیشک تیرا رب ای غالب تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۶۸)۔
69.	وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ	آتے (اے رسول) انھاں کوں ابراہیم دا قصہ سنا چا (۶۹)۔
70.	إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ	جڈاں جو اوں اپنی پیو کوں تے اپنی قوم کوں پچھیا، جو تہاں کیندی بندگی پے کریندو (۷۰)۔
71.	قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَنْظِلُّ لَهَا عَاكِفِينَ	انھاں آکھیا، جو آساں تاں بتاں دی بندگی کریندے ہیں، آتے انھاں دی بندگی وچ لگیئے رہندے ہیں (۷۱)۔
72.	قَالَ هَلْ يُسْمِعُونَكُمُ إِذْ تَدْعُونَ	(ابراہیم) آکھیا، کیا ایہ تہاں کوں سن سگدن، جڈاں جو انھاں کوں سہیندے وے (۷۲)۔
73.	أَوْ يَنْفَعُونَكُمُ أَوْ يَضُرُّونَ	یا ایہ تہاں کوں نفع ڈے سگدن، یا کوئی نقصان پچا سگدن (۷۳)۔
74.	قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ	انھاں آکھیا بلکہ آساں تاں اپنیاں پیو ڈاڈیاں کوں ایو یوں ای کریندا ڈٹھا ہے (۷۴)۔
75.	قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ	(ابراہیم) آکھیا، کیا تہاں (غور نال) ڈٹھا وی ہے جو تہاں کیندی بندگی

		کریندے رہندے وے (۷۵)۔
76.	أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ	تُساں وی اَتے تہاڈے اَگلے پیو ڈاڈیاں وی (گڈاہیں غور کیتا) (۷۶)۔
77.	فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّيَ إِلَّا رَبُّ الْعَالَمِينَ	بَس تحقیق ایہ سارے میڈے دُشمن ہن، سوائے ساریاں جہاناں دے رَب دے (۷۷)۔
78.	الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ	جیں میگوں پیدا کیتے، اَتے جہڑا میگوں راہ لیندے (۷۸)۔
79.	وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ	اَتے اُوہو میگوں کھویندے تے پلیندے (۷۹)۔
80.	وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ	اَتے جڈاں بیمار تھی وینداں تاں میگوں شفا ڈیندے (۸۰)۔
81.	وَالَّذِي يُبَيِّنُ لِي ثَمَّ يُخَبِّرِنِ	اَتے او میگوں نار سٹھے، تے وَل جیوا وی ڈیسے (۸۱)۔
82.	وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ	اَتے جیں ذات نال میں اُمید وی رکھینداں او قیامت دے ڈینے میڈیاں خُطاواں بخش ڈیسے (۸۲)۔
83.	رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّقْ بِالصَّالِحِينَ	میڈے رَب آ، میگوں فیصلہ کرن دی سمجھ ڈے، اَتے میگوں نیک لوکاں نال رلاڈے (۸۳)۔
84.	وَاجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ	اَتے میڈے بعد آون والیاں گوں میڈے متعلق ڈسٹن والی سچی زبان ڈے (۸۴)۔
85.	وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ	اَتے میگوں نعمتاں والے باغ دے وارثاں وچ شامل چا کر (۸۵)۔
86.	وَاعْفُ عَنِّي يَا رَبِّ إِنَّكَ كَانَتْ مِنَ الصَّالِينَ	اَتے میڈے پیو گوں بخش ڈے کیوں جو بیشک او گمراہ لوکاں وچوں ہے (۸۶)۔
87.	وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ	اَتے میگوں اوس ڈینے ذلیل خوار نہ کریں جڈاں مُردیاں گوں جیوا کھڑایا ویسے (۸۷)۔
88.	يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ	جہڑے ڈینے نہ مال کہیں گم آسے اَتے نہ پتر (گم آسن) (۸۸)۔
89.	إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ	سوائے اوندے جہڑا جو اُسہ کولہ نیک پاک دل گھن تے آسے (۸۹)۔

90.	وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ	آتے بہشت پر ہمیز گاراں دے اصلوں کو لھوں کر پٹی ویسی (۹۰)۔
91.	وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ	آتے دوزخ گمراہ لوکاں دے سامٹیں کر پٹی ویسی (۹۱)۔
92.	وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ	آتے انھاں کٹوں پچھیا ویسے، جو ٹساں جنھاں دی بندگی کریندے ہاوے او ہن کتھ ہن (۹۲)۔
93.	مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ	آسہ کٹوں علاوہ! کیا او ٹہا پئی ند کر سبکدین یا خود آپٹیں ای کوئی ند کر سبکدین (۹۳)۔
94.	فَكُذِّبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ	بس ایندے وچ موندھے ہک بے پچھوں سٹ ڈٹے ویسن، او (معبود) وی آتے گمراہ لوک وی (۹۴)۔
95.	وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ	آتے ابلیس دے لشکر وی سارے دے سارے (۹۵)۔
96.	قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ	آتے جڈاں ایندے وچ انھاں جھیرا گھتیا ہونیا ہوسی، اکھیں (۹۶)۔
97.	تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	آسہ دی قسم، آساں تاں کھلی گمراہی وچ پے گے ہا سہ (۹۷)۔
98.	إِذْ نَسُوبُكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ	جڈاں جو آساں ٹہا کٹوں سارے جہاناں دے پالٹ ہار دے برابر من گھدا ہا سہ (۹۸)۔
99.	وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْأَنْجَرِ مُونَ	آتے آسا کٹوں تاں بس انھاں مجرماں گمراہ کر چھوڑیا ہا (۹۹)۔
100.	فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ	بس آسا ڈے کیتے نہ کوئی سفارشی ہے (۱۰۰)۔
101.	وَلَا صَدِيقٍ حَبِيمٍ	آتے نہ کوئی یار ہے غم خوار (۱۰۱)۔
102.	فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةٌ فَنَكُونُ مِنَ الْمُنْذَرِينَ	بس جیکر آسا کٹوں ڈو جھا موقع ڈٹا ونچے تاں آساں ضرور ایمان گھن آوٹ والے بن و نچوں (۱۰۲)۔
103.	إِنِّي فِي ذَلِكَ لَكَايَةٌ وَمَا كَانِ أَكْثَرُهُمْ	بیشک ایندے وچ ہک نشانی ہے، پر انھاں وچوں ڈھیر کوئی ایمان گھن آوٹ والے کائے نہیں (۱۰۳)۔
104.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	آتے بیشک تیرا رب تاں بہوں زبردست تے ہمیشہ رحمت کرن والا

		ہے (۱۰۴)۔
105.	كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ	نوح دی قوم نے رسولوں کو وی گویا اکھیا (۱۰۵)۔
106.	إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ	(یاد کرو) چڑاں اُنہاں کوں اُنہاں دے بھرا نوح اکھیا، جو کیا تہا کوں کوئی ڈر نہیں لگدا (۱۰۶)۔
107.	إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	سچی گالھ آہداں، میں تہا ڈے کیتے ہر طرح قابل اعتبار (آمانت دار) رسول ہاں (۱۰۷)۔
108.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس تہاں آسہ کٹوں ڈرو، آتے میڈا اکھیا، منیندے رہو (۱۰۸)۔
109.	وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے میں تہاں کٹوں ایس کم داکوئی اجر نہیں منگدا، کیوں جو میڈا اجر تاں سارے جہاناں دے پالٹ ہار دے کولھ ہے (۱۰۹)۔
110.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس آسہ کٹوں ڈرو، آتے میڈا اکھیا منیا کیتا کرو (۱۱۰)۔
111.	قَالُوا أَنْتُمْ مِنْ لَدُنْكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ	اُنہاں اکھیا، کیا آساں تہڈے آتے ایمان گھن آؤں، تہڈی فرمانبرداری تاں رذیل لوک کریندن (۱۱۱)۔
112.	قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	(نوح) اکھیا، میں نہیں جاںدا جو او کیا گجھ کریندے رہندن (۱۱۲)۔
113.	إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ	تحقیق اُنہاں داحساب کتاب تاں میڈے رب دے سوا، ہتے کہیں کولھ کائے نہیں، چنچا تاں لہو ہا جو تہاں ایس گالھ کوں سمجھدے (۱۱۳)۔
114.	وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ	میڈا ایہ کم کائے نہیں، جو میں ایمان گھن آؤں والیاں کوں بھجا کڈھاں (۱۱۴)۔
115.	إِنَّا إِنَّا إِلَٰهٌ مُّبِينٌ	بیشک میں تاں محض صاف صاف چتاؤں ڈراؤں والا ہاں (۱۱۵)۔
116.	قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يٰ نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ	(لوکاں) اکھیا، آے نوح! جیکر تہاں اپٹیں ایس وطرے کٹوں باز نہ آؤں، تاں ضرور تیکوں سنگسار کر ڈتا ویسے (۱۱۶)۔

117.	قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ	(نوح) اکھیا، میڈے رب آ، بیشک میڈی قوم (دے لوکاں) میگوں گوڑا اکھ ڈٹے (۱۱۷)۔
118.	فَأَفْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	بس میڈے تے انھاں دے وچالے اصلو ہک ہکڑی چاکر، آتے میگوں تے ایمان گھن آوٹ والیاں وچوں جہڑے میڈے نال ہن، انھاں کوں بچا گھن (۱۱۸)۔
119.	فَأَنْجِئْنَا هُوَ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّ الْمُشْحُونِ	بس آساں اوکوں نجات ڈے ڈٹی، آتے اوندے نال بھرے ہوئے پیڑے وچ چڑھے ہوئیاں کوں وی (۱۱۹)۔
120.	ثُمَّ أَعْرَضْنَا عَنْ الْبَاقِينَ	وہ آساں انھاں کوں غرق کر چھوڑیا، جہڑے پیچھوں باقی رہ گئے ہن (۱۲۰)۔
121.	إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	بیشک ایندے وچ ہک نشانی ہے، پر انھاں وچوں ڈھیر کوئی ایمان گھن آوٹ والے کاتے نہ ہن (۱۲۱)۔
122.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	آتے بیشک تیرا رب تاں بہوں طاقت والا آتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۲۲)۔
123.	كَذَّيْتُ عَادَ الْهَرَسَلِينَ	عاد (دی قوم) وی رسولاں کوں گوڑا اکھیا (۱۲۳)۔
124.	إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ	ہک وقت انھاں دے (برادری دے) بھرا ہود نے انھاں کوں اکھیا، کیا تھساں (آسہ کٹوں) ڈر دے نبھوے (۱۲۴)۔
125.	إِنِّي كُنتُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	بیشک میں تھاپڈے کیتے ہک امانتدار (قابل اعتبار) رسول ہاں (۱۲۵)۔
126.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس آسہ کٹوں ڈرو آتے میڈی پیروی کرو (۱۲۶)۔
127.	وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے میں تھساں کٹوں ایندا کوئی اجر وی نہیں منگدا ! کیوں جو میڈا اجر تاں سارے جہاں دے پالٹ ہار کولھ ہے (۱۲۷)۔
128.	أَتُحِبُّونَ بِكُلِّ رِيحٍ آيَةً تَعْبَثُونَ	کیا ہے جو تھساں ہر اچھی جاء تے یادگیری والیاں عمارتاں بٹیندے

129.	وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ	اتے وڈے وڈے محل اُساری ویندو، جیویں جو تھاکوں ہمیش رہوئاں ہووے (۱۲۹)۔
130.	وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ	اتے جڈاں کڈائیں کہیں کوں تساں غارت کرن چہندوتاں، ہوں جبر کرن والے بن تے غارت کریندو (۱۳۰)۔
131.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس تساں اسہ کنوں ڈرو، اتے میڈا اکھیا منو (۱۳۱)۔
132.	وَاتَّقُوا الَّذِينَ آمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ	اتے ڈرو اوں کنوں جسں تھاپی مدد ایجیاں شتیں نال کیتی ہے جنھاں کوں تساں خوب چاندے ہیوے (۱۳۲)۔
133.	آمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ	اوں تھاپی مدد کیتی ہے، جانور اں نال اتے پتراں نال (۱۳۳)۔
134.	وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	اتے باغاں نال، اتے چشمتیاں نال وی (۱۳۴)۔
135.	إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ	سچی گالھ ہے جو میں ڈرداں جو تھاپے اتے (قیامت والے سخت ڈینے دا) عذاب نہ آونجے (۱۳۵)۔
136.	قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ	انھاں اکھیا، آساڈے کیتے تاں برابر ہے، بھاویں توں نصیحت کریں یا اصول نصیحت کرن والیاں وچوں بنیں وی نہ (۱۳۶)۔
137.	إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ	کیوں جو ایہ گالھیں اگلے لوک وی کریندے رہن (۱۳۷)۔
138.	وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ	اتے آساں اونسے جنھاں کوں کوئی وی عذاب ڈتا ویسے (۱۳۸)۔
139.	فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	بس انھاں اوکوں کوڑا اکھیا، تاں آساں وی انھاں کوں غارت کر چھوڑیا، بیشک ایندے وچ وی ہک نشانی ہے، پر انھاں دے ڈھیر کوئی ایمان نہیں گھن آندے (۱۳۹)۔
140.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	اتے بیشک تیرا رب تاں ہوں زبردست ہے تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۴۰)۔

141.	كَذَّبَتْ ثَمُودُ النَّبِيِّينَ	ثمود (دی قوم) وی رسولوں کوں گھوڑا آکھیا (۱۴۱)۔
142.	إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلا تَتَّقُونَ	ہک وقت انہاں دے (برادری دے) بھرا صلح انہاں کوں آکھیا، کیا ٹساں (آسہ کٹوں) ڈر دے نہیوے (۱۴۲)۔
143.	إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	بیشک میں تہاڈے کیتے ہک امانت دار (قابل اعتبار) رسول ہاں (۱۴۳)۔
144.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس آسہ کٹوں ڈرو، آتے میڈے آکھینے تے چلو (۱۴۴)۔
145.	وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے میں ٹساں کٹوں کوئی آجر وی نہیں منگدا، میڈا آجر سارے جہاناں دے پالٹ ہار کولھ ہے (۱۴۵)۔
146.	أَتُنَبِّئُكُمْ فِي مَا هَاهُنَا آمَنِينَ	کیا ٹساں انہاں شتیں وچ جہڑیاں جو تہا کوں یلیاں ہونیاں ہن، ایویں عیش وچ چھوڑ ڈتے ویسو (۱۴۶)۔
147.	فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	آتے انہاں باغاں وچ، آتے انہاں چشمیاں وچ (۱۴۷)۔
148.	وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ	آتے رڑھیں وچ، آتے کھجیاں وچ، جنہاں دے غوشے بار کٹوں لکھتے پن (۱۴۸)۔
149.	وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ	آتے ٹساں پہاڑا کوں گھر گھرتے فخر دے قابل گھر بنا گھندو (۱۴۹)۔
150.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس آسہ کٹوں ڈرو، آتے میڈا آکھیا نیا کرو (۱۵۰)۔
151.	وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ	آتے انہاں حد کٹوں ودھ و نچن والیاں دا آکھیا نہ منو (۱۵۱)۔
152.	الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ	جہڑے جو زمین اُتے فساد پچائی رکھن، آتے اصلاح دی کوئی گالھ نہیں کریندے (۱۵۲)۔
153.	قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ	او آکھن لگے جو اصل وچ تہڈے اُتے تاں کوئی جادو کیتا ہوئے (۱۵۳)۔
154.	مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	توں تاں کجھ نہیوی، محض ہک بشر ہیں، آساں وانگوں، بھلا کوئی نشانی کنت من الصادقین

		گھن آ، جیکر توں سچ بولن والیاں وچوں ہیں تاں (۱۵۴)۔
155.	قَالَ هَذِهِ نَاقَةُ لَهَا شَرِبٌ وَلَكُمْ شَرِبٌ يَوْمَ مَعْلُومٍ	(صلح) آکھیا، ایہ ہک ڈاچی ہے، ایندے کیتے پاٹیں پیوٹن ڈا ہک ڈپٹہ مقرر ہے، اتے تہاڈے کیتے پاٹیں ڈا ڈو جھا ڈپٹہ مقرر ہے (۱۵۵)۔
156.	وَلَا تَسْهَوْهَا بِسَوْ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ	اتے ایگوں کوئی تکلیف پچاؤن دی نیت نال ہتھ وی نہ لو اہے نہ تاں تہاگوں وڈے ڈپٹہ دا عذاب پکڑ گھنسنے (۱۵۶)۔
157.	فَعَقَرُوا هَآءَا فَاصْبَحُوا نَادِمِينَ	انھاں تاں بس ایس ڈاچی دیاں چچاں جنگھاں گپ چھوڑیاں، اتے شرمسار وی تھئے (۱۵۷)۔
158.	فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	پر انھاں کوں عذاب آن پکڑیا، بیشک ایندے وچ نشانی ہے، اتے انھاں وچوں ڈھیر تاں ایمان گھن وی نہیں آندے (۱۵۸)۔
159.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	اتے بیشک تیرا رب اوہو ہے جہڑا ہنوں زبردست اتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۵۹)۔
160.	كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ	لوط (دی قوم) وی رسولاں کوں گوڑا آکھیا (۱۶۰)۔
161.	إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ	ہک وقت انھاں دے (برادری دے) بھرا لوط انھاں کوں آکھیا، کیا تساں پرہیزگار نہیں بن ویندے (۱۶۱)۔
162.	إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	یقیناً میں تہاڈے کیتے آماندار (قابل اعتبار) رسول ہاں (۱۶۲)۔
163.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	بس آسہ کنوں ڈرو، اتے میڈی فرمانبرداری کیتی رکھو (۱۶۳)۔
164.	وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ	اتے میں تساں کنوں ایس کم دا کوئی اجر نہیں منگدا، میڈا اجر تاں سارے جہاناں دے پالن ہار کولہ ہے (۱۶۴)۔
165.	أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ	کیا تساں ساری مخلوقات وچوں بس چھوہراں جواناں کولہ ویندے وے (۱۶۵)۔
166.	وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ	اتے اپنیاں ذالیں کوں جنھاں کوں تہاڈے رب تہاڈے کیتے پیدا کیتے

چھوڑ دیندے وے، تھساں تاں حد کٹوں پ و نچن والی قوم ہیوے (۱۶۶)۔		
۱۶۷. قَالُوا لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ يَلُوطُ لَتَكُونَ مِنَ الْمُخْرَجِينَ	اُنھاں آکھیا، اے لوط ! جیکر تیں آپئیں و طیرے کوں نہ چھوڑیا، تاں توں وی (وستی وچوں) گڈھ ڈٹے گیاں وچوں تھی ویسیں (۱۶۷)۔	
۱۶۸. قَالَ إِنِّي لَعَلَّكُمْ مِنَ الْغَالِينَ	اُوں آکھیا، بیشک میں تہاڈے کر توتاں کوں سخت ناپسند کرٹ والیاں وچوں ہاں (۱۶۸)۔	
۱۶۹. رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ	میڈے رب آ، میگوں اے میڈے گھر والیاں کوں انھاں کر توتاں کنوں بچائی رکھ، جہڑے ایہہ کریندے وڈے ہن (۱۶۹)۔	
۱۷۰. فَتَجَبَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ	بس آساں اوکوں تے اوندے گھر والیاں کوں ساریاں کوں بچا گھدا (۱۷۰)۔	
۱۷۱. إِلَّا عَجُوزَافِي الْغَابِرِينَ	سو ابک ہڈھڑدے، جہڑی جو پچھوں رہ و نچن والیاں نال رل گئی ہئی (۱۷۱)۔	
۱۷۲. ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ	ول آساں باقی لوکاں کوں پوری طرح غارت کر چھوڑیا (۱۷۲)۔	
۱۷۳. وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ	اے آساں انھاں اے پتھراں دا ایندہ وسایا، اے اوڈر اے چتائے گیاں کیتے پھوں سخت ایندہ ہا (۱۷۳)۔	
۱۷۴. إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ	یقیناً ایندے وچ یک نشانی ہے، پر انھاں وچوں ڈھیر کوئی ایمان نہیں گھن آندے (۱۷۴)۔	
۱۷۵. وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	اے بیشک تہڈا رب اوہو ہے جہڑا زبردست تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۷۵)۔	
۱۷۶. كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ	اینکہ دے لوکاں وی رسولاں کوں گوڑا آکھیا (۱۷۶)۔	
۱۷۷. إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ	جڈاں انھاں کوں شعیب آکھیا، کیا تھساں تقوی اختیار نہیں	

		کریندے (۱۷۷)۔
178.	إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	بیشک میں تہاڈے کیے امانتدار (قابل اعتبار) رسول ہاں (۱۷۸)۔
179.	فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	ہس آسہ کنوں ڈرو تے میڈی فرمانبرداری کرو (۱۷۹)۔
180.	وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے میں تساں کنوں ایں کم دا کوئی اجر وی نہیں منگدا، کیوں جو اجر تاں سارے جہاناں دے پالٹ ہار کولہ ہے (۱۸۰)۔
181.	أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ	پورا پورا کچھ کچھ تے ڈٹا کرو، آتے گھاٹا ڈیوٹ والیاں نال نہ رل وںجو (۱۸۱)۔
182.	وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ	آتے تولا تاں ترکڑی (دی ڈنڈی) سیدھی رکھ تے تولا (۱۸۲)۔
183.	وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ	آتے (لوکاں کوں) انھاں دیاں شتیں گھٹ کرتے نہ ڈیو، آتے زمین اُتے فساد نہ مچاتی رکھو (۱۸۳)۔
184.	وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ الْأَوَّلِينَ	آتے اوں کنوں ڈرو تے رہو، جس تہا کوں آتے پہلے والی خلقت کوں پیدا کیے (۱۸۴)۔
185.	قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ	انھاں آکھیا، جو توں تاں محض جادو کیے ہوئے لوکاں وچوں ہیں (۱۸۵)۔
186.	وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَئِن الْكَافِرِينَ	آتے توں تاں کچھ نہیوی، ہس آساں جیہاں بنی بشر ہیں، آتے آساں تاں تیکوں اصلوں کوڑیاں بندیاں وچوں سمجھدے ہیں (۱۸۶)۔
187.	فَأَسِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ	بھلا آساڈے اُتے آسمان دا کوئی ٹوٹا پٹ آسٹ، جیکر توں سچے لوکاں وچوں ہیں تاں (۱۸۷)۔
188.	قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ	(شعیب) آکھیا، میڈا رب تاں سب کچھ جاندا کھڑے جہا کچھ تساں کریندے وڈے وے (۱۸۸)۔
189.	فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ	ہس انھاں او کوں کوڑا آکھیا، تاں انھاں کوں (ڈگھاں والے) چھتر تئیے

ہوئے ڈپٹہ دے عذاب آپکڑیا، بیشک اوہک سخت ڈپٹہ والا عذاب ہا (۱۸۹)۔		
بیشک ایندے وچ ہک نشانی ہے، اُتے اُنھاں وچوں ڈھیر کوئی ایمان گھن آوٹ والے نہ ہن (۱۹۰)۔	190.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ
اُتے بیشک تیڈا رب اُوہو ہے جہڑا ہنوں زبردست اُتے ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہے (۱۹۱)۔	191.	وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ
اُتے بیشک ایہ (قرآن) سارے جہاناں دے رب دا بھیجیا ہوینا ہے (۱۹۲)۔	192.	وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ
ایکوں روح الامین (جبرائیل) گھن تے لٹھے (۱۹۳)۔	193.	نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ
تیڈے دل اُتے !تاں جوٹوں ڈراوٹ سمجھاوٹ والیاں وچوں تھی وُنجیں (۱۹۴)۔	194.	عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ
ایہ صاف صاف عربی زبان وچ (ہے) (۱۹۵)۔	195.	بِلِسَانٍ عَرَبٍ مُّبِينٍ
اُتے بیشک ایہ آسہ دیاں پہلیاں کتاباں وچ وی ہے (۱۹۶)۔	196.	وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ
کیا اُنھاں کیتے ایہ نشانی کافی کائے نہیں، جو ایکوں تاں بنی اسرائیل دے عالم وی سچا چاٹدے سمجھدے ہن (۱۹۷)۔	197.	أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَأْعِلَّ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمْ أَن يَأْتِيَهُمْ بَنُو إِسْرَائِيلَ
اُتے جیکر آساں ایکوں عجیاں وچوں کہیں اُتے نازل کریندے (۱۹۸)۔	198.	وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَبِينَ
اُتے او اُنھاں کوں پڑھ سٹیندا، تاں وی ایہ لوک ایندے اُتے ایمان ہرگز نہ گھن آندے (۱۹۹)۔	199.	فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُّؤْمِنِينَ
آساں تاں ایں طرح مجرم لوکاں دے دلاں وچ ایں (انکار) کوں گھٹیا ہوینا ہے (۲۰۰)۔	200.	كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

201.	لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ	ایہ لوگ کُذّانیں وی ایندے اُتے ایمان نہ گھن آسن، جیتوڑیں جو درد ناک عذاب کُوں نہ ڈیکھ گھنسن (۲۰۱)۔
202.	فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	بَس او اُنھاں اُتے اچاچیت آویسے، اُتے اُنھاں کُوں خُبر وی نہ پوسی (۲۰۲)۔
203.	فَيَقُولُوا أَهْلُ نَحْنُ مُنْظَرُونَ	بَس ایہو کجھ اکھنسن، کیا آسا کُوں کجھ مہلت مل سگدی ہے (۲۰۳)۔
204.	أَفَعَذَابُ إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ	بھلا ایہ آسا ڈے عذاب کیتے کہیں جلدی پے کریندن (۲۰۴)۔
205.	أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ	(اے رسول) کیا تیں غور کیتے، جو جیکر آساں اُنھاں کُوں کجھ سالان تیں مَوچاں کراڈیووں (۲۰۵)۔
206.	ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ	وَل اُوباشتے اُنھاں اُتے آونچے، جیندا اُنھاں نال وعدہ کیتا ونچے (۲۰۶)۔
207.	مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَسْتَعْجِلُونَ	تاں اُنھاں دے کہیں کم وی نہ آسن، جہڑے فاندے او (زندگی وچ) چاکھر سِن (۲۰۷)۔
208.	وَمَا أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ	اُتے آساں کہیں وستی کُوں وی تباہ نہیں کیتا، جے توڑیں جو اوندے کیتے ڈِراوٹن والے نہ بھیجے ہوون (۲۰۸)۔
209.	ذِكْرًا وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ	نصیحت وی کریندوں، آساں تاں ظلم کرن والے کائے نِسے (۲۰۹)۔
210.	وَمَا تَنْزِيلُ بِهِ الشَّيَاطِينُ	اُتے ایکوں شیطان گھن تے نہیں لٹھے (۲۱۰)۔
211.	وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ	او ایں لائق ہن وی کائے نہ، اُتے نہ او ایہ کم کر سگدن (۲۱۱)۔
212.	إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعُزُولُونَ	بیشک اُنھاں کُوں ایندے سُن کُوں وی ہک پاسے کر پُٹا گئے (۲۱۲)۔
213.	فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ	بَس (اے رسول) اُسہ دے نال کہیں پئے کُوں اَصْلُوں نہ سبڈے تاں تُوں وی عذاب وچ آونچن والیاں وچوں تھی ویسیں (۲۱۳)۔
214.	وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ	اُتے اپنیں سوڑے سکیاں کُوں ڈِرا سمجھا (۲۱۴)۔

215.	وَ اخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	اُتے اُنہاں نال چنکا خلق وَنڈی رگھ، جنہاں ایمان گھن آوٹ والیاں وچوں تیڈی پیروی اختیار کیتی ہوئی ہے (۲۱۵)۔
216.	فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ	بس جیکر او تیڈی نافرمانی کرن، تاں اکھ ڈے، جو میڈا ذمہ کائے نہیں جو سُناں کریندے وڈے وے (۲۱۶)۔
217.	وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ	اُتے ہوندے اُتے توکل کر، جہڑا جو ہوں زبردست تے ہمیشہ رحمت و سواوٹ والا ہے (۲۱۷)۔
218.	الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ	جہڑا تیکوں دیکھدا کھڑے جیں ویلے (نماز کیتے) کھڑا تھی کھڑدیں (۲۱۸)۔
219.	وَتَقَلُّبِكَ فِي السَّاجِدِينَ	اُتے سجدے کرن والیاں وچ تیڈے پھیرے مارٹ کوں وی (۲۱۹)۔
220.	إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	بیشک او سب کچھ سُنٹ والا تے چنگی طرح چاٹٹ والا ہے (۲۲۰)۔
221.	هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ	کیا میں شہا کوں دُساواں جو شیطان کیندے اُتے لہندین (۲۲۱)۔
222.	تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ	ایہ تاں ہر کوڑ مارٹ والے بد کردار اُتے لہندین (۲۲۲)۔
223.	يُنْقُوتُونَ السَّهْمَ وَكَثُرُهُمْ كَاذِبُونَ	ایہ سُناں سُنائیاں گالھیں اُنہاں کوں آڈسیندین، اُتے اُنہاں دے ڈھیر کوڑ مارٹ والے ہن (۲۲۳)۔
224.	وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ	اُتے شاعر؟ اُنہاں دی پیروی تاں گمراہ لوک ای کریندین (۲۲۴)۔
225.	أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ	کیا میں نہیں دُٹھا جو او (خیالاں) دی ہر وادی وچ سر مریندے وڈے ہن (۲۲۵)۔
226.	وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ	اُتے دراصل او اوہو کچھ اکھیندین جہڑا کریندے وی نہیں (۲۲۶)۔
227.	إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ	سوائے اُنہاں لوکاں دے جہڑے جو ایمان گھن آتے نیک عمل کیتن، اُتے آسہ و ذکر وی ہوں کریندے رہن، اُتے بدلہ گھدے تاں او وی آپٹیں اُتے ظلم تھی و نچن دے بعد، اُتے آجھو پتہ لگ ویسے

اُنھاں لوکاں کوں جنھاں ظلم کیتے، جو اوکھی ول وَنَجْنِ والی سخت جاء تے ول ویسن (۲۲۷)۔		
---	--	--

27- سورة النمل

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَللّٰہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	طَسَّ تِلْكَ اَیَّاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِیْنٍ	طس، ایہ آیاتاں ہن، قرآن دیاں جہڑی جو صاف صاف بیان کر ڈیوٹ والی کتاب ہے (۱)۔
2.	هُدًی وَبُشْرٰی لِلْمُؤْمِنِیْنَ	اُتے ہدایت ہے تے خوشخبری ہے اُنھاں مومن لوکاں کیتے (۲)۔
3.	الَّذِیْنَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلَاةَ وَیُؤْتُوْنَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ یُوقِنُوْنَ	جہڑے جو نماز کوں قائم کیتی رکھن، اُتے زکوٰۃ پٹی رکھیندین رہندين، اُتے آخرت اُتے یقین وی رکھیندے ہن (۳)۔
4.	اِنَّ الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ رَیَبًا لَّهُمْ اَعْمَالُهُمْ فَهُمْ یَعْمَهُوْنَ	بیشک جہڑے لوک آخرت اُتے ایمان نہیں رکھیندے تاں آساں اُنھاں دے کر توت اُنھاں (دے دماغ وچ) سوہنیں کرتے دکھائیں ہن او اڈے اڈے ٹھہر کیتے تے واپس دے ہن (۴)۔
5.	اُولٰٓئِكَ الَّذِیْنَ لَهُمْ سُوُّ الْعَذَابِ وَهُمْ فِی الْآخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُوْنَ	اُتے ایہ او لوک ہن جنھاں کیتے ہوں سخت عذاب ہے، اُتے ایہ آخرت کوں وی ہوں گھائے وچ رہسن (۵)۔
6.	وَإِنَّكَ لَتَلْقٰی الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَکِیْمٍ عَلِیْمٍ	اُتے بیشک ایہ قرآن تیکوں دُٹا ویندا ہے، اوندی طرفوں جہڑا جو سب توں زیادہ حکمت والا تے سب کچھ جانتا والا ہے (۶)۔
7.	اِذْ قَالَ مُوسٰی لَآھِلَہٗ اِنِّیْ اَنْسَتُ نَارًا سَاتِیْکُمْ مِنْہَا بِخَبْرٍ اَوْ اَتِیْکُمْ بِشَہَابٍ قَبَسٍ لَّعَلَّکُمْ تَصْطَلُوْنَ	ہک وقت موسیٰ اپنیں گھر والیاں کوں آکھیا، جو میں کوئی بھاڑ ٹھی ہے، آجھو میں اُتھوں رستے واپس شتہ کر آنداں، یا وِت اُتھوں ٹھاڈے کیتے کوئی بکھدا ہونیا آگاہہ چا آنداں، تاں جو تاساں بھاسیکو (۷)۔

8.	فَلَمَّا جَاءَهُ نُودِي أَن بُورِكَ مَن فِي النَّارِ وَمَن حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	بس جڑاں او اوندے کولھ گیا، تاں (غیب کنوں) آواز آئی جو مبارک ہے جہڑا تیکوں ایندے وچ نظر دے تے بھائیں ایندے اڈوں اڈوں ہے، اتے پاک ہے اسے جہڑا سارے جہانناں دا پالنے والا ہے (۸)۔
9.	يُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اے موسیٰ، بیشک ایہ میں ہاں، اسے! یہوں زبردست تے وڈی دانائی والا (۹)۔
10.	وَأَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَٰمُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَ	اتے اپٹیں سوٹی سٹ (تے ڈیکھ)، بس جہڑے ویلے اُس دُٹھا، جو او ہلدا جلداناںگ ہے، تاں کندولا تے بھیچ پیا، اتے پچھوں تے وی نہ دُٹھس، اے موسیٰ! نہ پیا ڈر، بیشک میڈے کولھ آ، تے رسول ڈردے کائے نہیں (۱۰)۔
11.	إِلَّا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ فَإِنِّي غَفُورٌ رَّحِيمٌ	البتہ جیں گہیں زیادتی کیتی، ول بُرائی کرٹ دے بعد اُوکوں نیکی وچ بدل گھدے، تاں ول بیشک میں بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہاں (۱۱)۔
12.	وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ بَيْضَاءَ مِّنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتِ آلِ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ	اتے اپٹاں ہتھ اپٹیں گروان وچ گھٹ ڈیکھ، تاں چمکدا ہویا نکلے بغیر کہیں عیب دے! ایجیاں نوں ۹ نشانیاں فرعون تے اوندی قوم کیتے (ہن)، بیشک ایہ لوک ہک بد کردار قوم بن گئیں (۱۲)۔
13.	فَلَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ	بس جڑاں آساڈیاں اکھیں کھول ڈیوٹ والیاں نشانیاں انھاں کولھ آئیاں تاں اکھیونے، جو ایہ تاں کھلا ڈلا جادو ہے (۱۳)۔
14.	وَجَعَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ	اتے زیادتی تے گھمنڈ وچ آتے انھاں کنوں انکار کر چھوڑیا، بھائیں جو انھاں دے دل انھاں کوں مَن چکئیے ہن، بس ڈیکھ گھن، فسادی لوکاں دا انجام کججا تھندے (۱۴)۔
15.	وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ	اتے تحقیق آساں داود تے سلیمان کوں علم بخشیا اتے انھاں دُوبائیں اکھیا، سب تعریفاں اسے کیتے ہن، جیں آسا کوں اپٹیں یہوں سارے

عِبَادِہِ الْمُؤْمِنِينَ	مومن بندیاں اُتے فضیلت بخشی ہے (۱۵)۔
16. وَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلِمْنَا مِنْ مَنَاقِبِ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ	اُتے سلیمان داود دا وارث بٹیا، اُتے اُس اُکھیا، لوکو ! میگوں پکھیاں دی بولی سکھائی گئی ہے، اُتے ہر طرح دی شے ڈٹی گئی ہے، بیشک ایہو اوند اُکھلم کھلا فضل ہے (۱۶)۔
17. وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ	اُتے سلیمان کیتے جِنّاں دے، اِنساناں دے تے پکھیاں دے لشکر کھٹے کیتے گئے، بس اُنھاں کوں پورے ضابطے وچ رکھیا ویندا ہا (۱۷)۔
18. حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِي النَّبْلِ قَالَتْ نَبْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّبْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	ہک وقت آیا، جڈاں جو او گولیاں والے علاقے وچوں لنگھیا، تاں ہک گولی اُکھیا، جو گولیو، آپٹیاں آپٹیاں کھڈاں وچ وڑ وڄو، ایہ نہ تھیوے جو سلیمان تے اوندے لشکر تہا کوں لتاڑ چھوڑن، اُتے اُنھاں کوں پتہ وی نہ لگے (۱۸)۔
19. فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ	بس (سلیمان کوں) اوندی گالھ دامزہ آیا، تے کھل پیا، اُتے آکھن لگیا، جو میڈے رب آ ! میگوں توفیق ڈے جو میں تیدیاں نعمتاں دا شکر ادا کراں، جہڑیاں میں میگوں تے میڈے پیونما کوں بخشیاں ہن، اُتے ایجے نیک عمل کر سگاں جو توں راضی تھی وڄیں اُتے میگوں آپٹیں رحمت نال آپٹیں نیک بندیاں وچ داخل چا کر (۱۹)۔
20. وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدُودَ أَمْ كَانَتْ مِنَ الْغَائِبِينَ	اُتے (ہک واری) اُس پکھیاں کوں سنبھالیا، تاں آکھن لگیا، کیا گالھ ہے، جو درکھاں پکھی کوں نہیں پیا ڈیدا، کیا او کتھائیں غائب تھی وڄن والیاں وچ تاں نہیں وڄن لیا (۲۰)۔
21. لَا عَذَابَ بَنِي عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَا ذُبْحَنَّهُ أَوْ لِيَأْتِيَنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ	میں او کوں بہوں سزا ڈیساں، یا گوہ گھتتساں، یا او میڈے سامٹیں آپٹاں کوئی عذر پیش آکرے (۲۱)۔
22. فَبَكَتْ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ	کوئی زیادہ دیر نہ تھنی جو درکھاں پکھی آں اُکھیا، جو میگوں اہجیاں گالھیں

23.	إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ	داپتہ لگے، جنہاں دی تہا کوں وی خبر کائے نہیں، اتے میں تہا پڑے کیتے سبا (قوم) دی پکی خبر گھن آیاں (۲۲)۔
24.	وَجَدْتُهُمَا قَوْمًا يَسْجُدُونَ لِلشَّيْطَانِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنُ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْبَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ	سچ پیا اہداں، جو میں ہک ذال ڈٹھی ہے، جہڑی انہاں اتے حکومت کریندی ہے، اتے ہر طرح دی شے او کوں بخشی گئی ہے، اتے اوند تخت وی ہوں وڈا ہے (۲۳)۔
25.	أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ	اتے میں او کوں تے اوندی قوم کوں ڈٹھے، جو اسے کوں چھوڑتے سمجھ گوں سجدے کریندن، اتے شیطان نے (انہاں دیاں نظراں وچ) انہاں دے کرتوتاں کوں سوہناں کرتے ڈیکھایا ہونے، ول اوں انہاں کوں سدھے رستے کٹوں روک گھدے، بس انہاں کوں سدھے راہ تے نہیں لایا گیا (۲۴)۔
26.	اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ	بھلا او کیوں نہ اسے کوں سجدہ کرن، جہڑا جو آسماناں تے زمین دیاں لکیاں ہونیاں شتیں کوں کڈھیندے، اتے سب کجھ چاندے جہڑا کجھ ٹساں لک تے کریندو، اتے جہڑا کجھ ڈکھاتے کریندو (۲۵)۔
27.	قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ	اسے تاں او ہے جیندے سوا پیا کوئی معبود کائے نہیں، او وڈیاں عظمتاں والے عرش دا مالک ہے (۲۶)۔
28.	أَذْهَبَ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقَاهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّى عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ	سُلیمان آکھیا، آساں آجھو ڈیکھ گھندوں جو کیا شیں سچ آکھینے یا کوڑیاں وچوں ہیں (۲۷)۔
29.	قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنَّ إِلَيْنَا أُلْقِيَ كِتَابٌ كَرِيمٌ	ٹوں میڈا ایہ خط گھن تے چلیا ونج، اتے انہاں کو لھ ونج سٹ، ول انہاں کٹوں ول آ، بس ڈیکھ آجو او کیا کریندن (۲۸)۔
30.	إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ	اوں ذال آکھیا، میڈے قوم دے سردارو، ایہ سچ ہے، جو میڈے کو لھ ہک عزتاں والا خط سٹیا گئے (۲۹)۔
30.	إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ	بیشک او سُلیمان کٹوں آئے، او بالکل ایس ہے "شروع کرینداں ہوں

	الرَّحِيمِ	مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والے اس دے ناں نال" (۳۰)۔
31.	أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَىٰ وَاتُونِ مُسْلِمِينَ	تساں میڈے خلاف کوئی گستاخی نہ کرو، بلکہ فرمانبردار (مسلمان) بن تے میں دو لگنیے آؤ (۳۱)۔
32.	قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِ فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ	ول اکھن لگی، جو میڈے قوم دے سردارو ! میگوں ایں معاملے وچ صلاح ڈیو، میں تاں کوئی معاملہ طے وی نہیں کریندی، جے توڑیں تساں شامل نہ ہوؤ (۳۲)۔
33.	قَالُوا نَحْنُ أَوْلَىٰ بِأَمْرِ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْكُمْ وَإِنَّكُمْ لَفِي غَاطٍ	سرداراں اکھیا، آساں طاقت والے ہیں، اتے سخت جنگاں لڑن والے ہیں پر حکم ڈیو تے ہتھ وچ ہے، توں آپ ڈیکھ گھن جو کیا جواب ڈیو یے (۳۳)۔
34.	قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْنَاقَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ	اوں اکھیا، در اصل بادشاہ جہڑے وی ملک وچ داخل تھیندن تاں اؤکوں چنگی طرح اُجاڑ ڈیندن اتے اوندے عزت دار لوکاں کوں ذلیل تے خوار کر چھوڑیندن اتے ایویں تھیندا آندے (۳۴)۔
35.	وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ	(ایں گالھوں پہلے) میں اوندے کو لھ پک تحفہ ضرور بھیجندی ہاں اتے ڈیکھدی ہاں، جو میڈے بندے کججا جواب گھن آئین (۳۵)۔
36.	فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتَّبِدُونَنِي بِهَذَا قَوْمًا أَتَانِي اللَّهُ خَيْرَ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ	بس جہڑے ویلے سفیر (سنہڑو) سلیمان کو لھ آیا، تاں سلیمان اکھیا، کیا تساں آپٹیں مال دولت نال میڈی مدد کرن چہندو، پر جو کجھ اسے میگوں ڈیتا ہونے، او اوں کٹوں بہتر ہے، جہڑا کجھ تہا کوں ڈیتا ہس، بس تہا ڈی ایہ سوکھڑی (تحفہ) تہا کوں مبارک رہے (۳۶)۔
37.	ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأَتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ	توں انھاں کوں وٹج آکھ، بس آساں انھاں اتے ایجے لشکراں نال چڑھانی کرتے آسوں جنھاں نال او مقابلہ وی نہ کر سگسں، اتے آساں انھاں کوں اٹھوں ذلیل و خوار کرتے کڈھ چھوڑیسوں، اتے او بے قدرے تھی ویسں (۳۷)۔

38.	قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ	(سُلیمان) اکھیا، اے سردارو، تہاڈے وچوں کوئی اہجا ہے جو اُس دال داتخت میڈے کو لھ چا گھن آوے، ایں کنوں وی پہلے جو او فرمانبردار بٹ تے میڈے پیش آتھیون (۳۸)۔
39.	قَالَ عِفْرِيتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ أَمِينٌ	جنّاں وچوں ہک موٹے تکرے جن اکھیا، میں اُوکوں تہاڈے کو لھ چا گھن آنداں ایں کنوں وی پہلے جو تھساں آپٹیں کونسل (گدی) کنوں اُٹھو، اتے میں ایں کم کیتے کافی زور وی رکھینداں، اتے امانتدار وی ہاں (۳۹)۔
40.	قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَن شَكَرَ فَإِنَّا يَشْكُرُهُ لِنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ	جہڑے شخص کو لھ کتاب دے علم (دازور) ہا، اُس اکھیا، جو میں اُس (تخت) کوں تیڈے کو لھ چا آنداں ایں کنوں وی پہلے جو تیڈی اُکھ جھمکے! بس جہڑے ویلے اُس تخت کوں اصلو آپٹیں کو لھ رکھیا ہوینا ڈٹھا، تاں آکھیں، جو ایہ سب کجھ میڈے رب دے فضل نال تھئے تاں جو او میگوں آزماوے، جو کیا میں اُندا شکر ادا کرینداں، یا نا شکری کرینداں، اتے جہڑا کوئی شکر ادا کریندے تاں بس او آپٹیں فاندے کیتے شکر ادا کریندے، جہڑا نا شکری کریندے، تاں یقیناً میڈا رب بے پروا تے ڈھیر کجھ ڈیوٹ والا ہے (۴۰)۔
41.	قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ	(سُلیمان) اکھیا، اُوکوں آزماؤں کیتے اوندے تخت دی شکل بدلو چا، ول آساں ڈیکھدے ہیں جو اُوکوں سُنچاں ہے یا او وی اُنھاں لوکاں وچوں ہے، جنھاں کوں کوئی سُدھ سمجھ نہیں ڈٹی گئی (۴۱)۔
42.	فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرَ شُكِّ قَالَتْ كَلَّاهُ هُوَ أَوْتَيْنَا الْعِلْمَ مِن قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ	بس جہڑے ویلے او آگئی تاں پچھیا گیا، جو کیا تیڈا تخت وی ایویں ہے، اُس اکھیا، ایہ تاں ہو ہو او ہو ہے، اتے آساں پہلے کنوں ایندا علم بخش ڈٹا گیا ہا، اتے آساں فرمانبردار تھی گئے ہیں (۴۲)۔
43.	وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِن دُونِ اللَّهِ	اتے اُس اُوکوں اُس شے کنوں روکیا، جیندی او آسہ کوں چھوڑتے

44.	قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	بندگی کریندی ہئی، کیوں جو او کافراں دی قوم وچوں ہئی (۴۳)۔
45.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ	اُوکوں اکھیا گیا، جو محل وچ وڑجُل، ہس جہڑے ویلے اُون (اوندے فرش کون) ڈٹھا، تاں سمجھیس جو اٹھاں پائیں دا کوئی حوض جیہا ہے، اوں آپیاں پیاں کنوں کپڑے کون اچا چا کیتا، سلیمان اکھیا، ایہ ہک ایجا محل ہے جیندے وچ شیشہ جڑیا ہوئے، اُون ذال اکھیا، میڈے رب آ، میں تاں اپنیں اُتے ظلم کریندی رہ گئی ہاں اتے میں سلیمان نال تھی تے سارے جہاناں دے پالٹ ہار، اسے دی فرمانبردار تھی ویندی ہاں (۴۴)۔
46.	قَالَ يَقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	اتے تحقیق آساں تھو دی قوم کولھ اُنھاں دے (برادری دے) بھرا صلح کون بھیجا، جو تاساں اسے دی عبادت کرو، پراو ہوں ویلے ڈوں ٹولے تھی تے آپس وچ لڑن جھگڑن پے گئے (۴۵)۔
47.	قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبَيْنَ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ	صلح اکھیا، اے میڈی قوم! تاساں بھلائی کنوں پہلے برائی کیتے کیوں جلدی پے کریندو، اسے کنوں بخشش کیوں نہیں منگدے تاں جو تہاڈے اُتے رحم کیتا ونچے (۴۶)۔
48.	وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ	اُنھاں اکھیا، جو آساں تاں تیکوں تے تیڈے نال والیاں کون اپنیں کیتے بد شگون (منخوس) سمجھدے ہن (صلح) اکھیا تہاڈی بد شگون (نخوست) تاں اسے کولھ ہے بلکہ تاساں تاں آزمائش وچ سٹی و نچن والی قوم ہیوے (۴۷)۔
49.	قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ	اتے شہر وچ نوں ۹ ایسے بندے ہن، جہڑے زمین اتے فساد مچائی رکھندے ہن، اتے اصلاح دی کوئی گالھ نہیں کریندے (۴۸)۔
		اُنھاں (آپس وچ) اکھیا، آساں ایس گالھ دی اسے دی قسم چاؤں، جو آساں ایندے تے ایندے گھر والیاں اتے رات کون چوری چوری

	وَإِنَّا لَصَادِقُونَ	حملہ کر ڈیسوں، وَلَ اَیْنِدے وَلَی وارث کوں اَکھ ڈیسوں جو آساں تاں اُنھاں دے گھر والیاں دی تباہی دے موقع تے موجود ای نہ ہاں سے (۴۹)۔
50.	وَمَكْرُؤٌ مَّكْرُؤٌ مَّكْرُؤٌ مَّكْرُؤٌ مَّكْرُؤٌ لَا يَشْعُرُونَ	اَتے اُنھاں ہک چال چلی، تاں آساں وی ہک چال چلی، جیندی اُنھاں کوں خبر وی نہ پئی (۵۰)۔
51.	فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ اَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ اَجْمَعِينَ	ہس توں (اے رسول) ڈیکھ گھن، اُنھاں دی چال دا کیہو جیہا انجام تھیا، ساریاں کوں غارت کر چھوڑیا (۵۱)۔
52.	فَتِلْكَ بَيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا اِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ	ہس ایہ گھر ہن، اُنھاں دے جہڑے سُنچ تھئے پینن، کیوں جو او ظلم کریندے ہن، بیشک اَیْنِدے وِچ ہک نشانی ہے، اُوں قوم کیتے جہڑی چانڈی سمجھدی ہے (۵۲)۔
53.	وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ	اَتے آساں اُنھاں کوں بچا گھدا جہڑے ایمان گھن آئے ہن، تے پرہیزگار تھی گئے ہن (۵۳)۔
54.	وَلَوْ طَآءُ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اَتَاتُوكُمُ الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تَبْصُرُونَ	اَتے لوط! (اوندی گالھ ایہ ہے) جو جڈاں اُوں آپٹیں قوم کوں آکھیا جو ٹساں بدکاری دو کیوں آندو حالانکہ ٹساں خود سمجھدار ہیوے (۵۴)۔
55.	اِنَّكُمْ لَتَآتُوكُمُ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ	کیا ٹساں ذالیں کوں چھوڑتے جو اناں نال شہوت ضرور میسو، بلکہ ٹساں تاں احمقاں والے کم کرٹ والی قوم ہیوے (۵۵)۔
56.	فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ اِلَّا اَنْ قَالُوا اَخْرِجُوْا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ	ہس اوندی قوم دا جواب کجھ نہ ہا سوائے اَیْنِدے جو اُنھاں آکھیا جو لوط دے گھر والیاں کوں آپٹیں وستی وچوں گڈھ چھوڑو، یقیناً ایہ لوک وڈے پاک باز ہن (۵۶)۔
57.	فَأَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُ اِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا هَا مِنْ الْغَابِرِينَ	ہس آساں اُوکوں تے اوندے گھر والیاں کوں بچا گھدا سوائے اوندی ذال دے کیوں جو اوندے مُقدَر وِچ پچھوں رہ و نچٹ والیاں وچوں تھی و نچٹاں ہا (۵۷)۔

58.	وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ	آتے آساں انھاں لوکاں اُتے (ہک قسم دا) پیئہ وِسیا، پس ایہ چتائے ہوئیاں بندیاں کیتے بہوں سخت پیئہ ہا (۵۸)۔
59.	قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَىٰ ۗ اللَّهُ خَبِيرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو سب تعریفاں اُسے کیتے دیاں ہن، اُتے سلامتی ہے اوندی انھاں بندیاں کیتے جنھاں کُوں اُوں (اپنیں کم کیتے) چُن گھدے، بھلا کیا اُسے بہتر ہے یا او جنھاں کُوں ایہ (اوند) شریک بُئیند (۵۹)۔

<p>60. اَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُنْبِتُوْا شَجَرَهَا اِنَّ اللَّهَ بِلِ هُمْ قَوُوْمٌ يَّعْدِلُوْنَ</p>	<p>بھلا او کوٹ ہے؟ جیں آسماناں تے زمین کوں پیدا کیے، اے تہاڈے کیے آسمان کوں پاٹیں و سائے، ول اوندے نال رونقاں والے باغ جمان، تہاڈے کیے تاں ممکن نہ ہا، جوٹساں انھاں درختاں کوں جمیندے، ول کیا آسہ دے نال کوئی پیا معبود وی ہے (کوئے نہ) بلکہ ایہ تاں سدھے راہ کوں تھرکی ہوئی قوم ہے (۶۰)۔</p>
<p>61. اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيًّ وَجَعَلَ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا اِنَّ اللَّهَ بِلِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ</p>	<p>بھلا او کوٹ ہے جیں زمین کوں رہن بہن دی جاء بٹائے، اے ایندے وچ نہراں بٹائیں، اے ایندے (تھرام) کیے پہاڑ بٹائیں، اے ڈوں (قسم دے) سمندراں دے آدھ وچ ہک حد پٹاں (اوٹ) بٹائے کیا آسہ دے نال کوئی پیا معبود وی ہے؟ (کوئے نہ) بلکہ انھاں دے ڈھیر تاں کوئی کجھ جائدے وی کائے نہیں (۶۱)۔</p>
<p>62. اَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاہُ وَيَكْشِفُ السُّوْمَ وَيَجْعَلُكُمْ حُلَفَاءَ الْاَرْضِ اِنَّ اللَّهَ قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ</p>	<p>بھلا او کوٹ ہے جہڑا بے چین آدمی دی دعا قبول کریندے، چڈاں جو او او کوں سڈیندے، اے اوندے ڈکھ درد کوں پرے ہٹیندے، اے تہا کوں زمین اے آپٹاں خلیفہ بٹائے، کیا آسہ دے نال پیا کوئی معبود وی ہے ٹساں تاں ایس گالھ تے ہوں گھٹ غور کریندو (۶۲)۔</p>
<p>63. اَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّياحَ بُشْرًا يَبْيِّنُ يَدَايَ رَحْمَتِهِ اِنَّ اللَّهَ تَعَالٰى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ</p>	<p>بھلا او کوٹ ہے، جہڑا تہا کوں خشکی تے تری دے اندھاریاں وچ راہ ڈیکھیندے، اے آپٹیں رحمت (دے پند) کوں پہلے ہوائیں کوں خوشخبری ڈے تے بھیجیندے، کیا آسہ دے نال پیا کوئی معبود وی ہے (کوئے نہ) اوندی شان تاں اوں کوں ہوں اچی ہے، جیکوں ایہ لوک (اوند) شریک بنیند (۶۳)۔</p>
<p>64. اَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُہُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ اِنَّ اللَّهَ مَعَكُمْ اِنَّهٗ قُلْ هَاتُوْا بُرْہَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ</p>	<p>بھلا او کوٹ ہے جہڑا پہلی واری خلقت کوں پیدا کریندے، تے ولا وی جیوا کھڑا کریسے، اے کوٹ ہے جہڑا آسمان کوں تے زمین وچوں رزق ڈیندے، کیا آسہ دے نال کوئی پیا معبود وی ہے؟ (اے رسول) اکھ</p>

صَادِقِينَ	ڈے، تُساں سچے ہیوے، تاں کوئی دلیل گھن آؤ (۶۴)۔
65. قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبُ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ	اکھ ڈے جو کوئی چاندے آسماناں تے زمین دے وچ دیاں اَن ڈٹھیاں شئیں کوں، سوائے اَلسہ دے، اَتے نہ اُنھاں لوکاں کوں کوئی پتہ ہے، جو کڈاں اُنھاں کھڑے کیتے ویسن (۶۵)۔
66. بَلْ إِذَا دَرَكَ عِنتَهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْهَا بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ	بلکہ اُنھاں دا علم آخرت دے متعلق کجھ ڈساوی نہیں سگدا، اوتاں ایندے متعلق شک وچ ہن، بلکہ اوندی (حقیقت کٹوں) اصلوں اندھے ہن (۶۶)۔
67. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَإِنَّا لَمُخْرَجُونَ	اَتے جہڑے جو (حق کٹوں) انکار کر چکیتے ہن، اکھیندین جو چڈاں آساں تے آساڈے پیو ڈاڈے مٹی تھی چکیتے ہو سوں، کیا ول وی آساں (قبراں وچوں) ضرور کڈھے ویسوں (۶۷)۔
68. لَقَدْ وَعَدْنَا هَٰذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنَّ هَٰذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	اَلبتہ تحقیق ایہ وعدے ایں کٹوں پہلے وی آسا کوں تے آساڈے پیو ڈاڈیاں کوں وی ڈتے ویندے رہن، ایہ تاں محض پہلے گزرے ہوئے لوکاں دیاں کہانیاں ہن (۶۸)۔
69. قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ	(اے رسول) اکھ ڈے، جو زمین تے ترو پھرو اَتے دیکھو جو گنہگاراں دی عاقبت کیوں (خوار) تھئی ہے (۶۹)۔
70. وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَنْكَرُونَ	اَتے تُوں اُنھاں دے (حال تے) غم نہ کر، اَتے نہ دل وچ اوکھا پیا تھی، اُنھاں چالاں تے، جہڑیاں ایہ چلدے پینن (۷۰)۔
71. وَيَقُولُونَ مَتَى هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ	اَتے ایہ لوک اکھیندین، جو ڈساؤ جو ایہ وعدہ کڈاں پورا آتھیں جیکر تُساں سچ آہدے وے تاں (۷۱)۔
72. قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ	اکھ ڈے، جو شاید اوں شے دا کجھ حصہ تہاڈی گنڈ پچھوں آیا کھڑا ہووے جیندی تُساں جلدی پے کریندے وے (۷۲)۔
73. وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ	اَتے بیشک تہڈا رب تاں لوکاں اَتے بہوں فضل کریندا رہندے پر

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ	اُنھیں وچوں ڈھیر کوئی شکر نہیں کریں گے (۷۳)۔
74. وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ	اُتے بیشک تیرا رب او سب کچھ چاندے، جہڑا کچھ او آپنیں دل وچ لکیندن، اُتے جہڑا کچھ او ظاہر طور تے کریں گے (۷۴)۔
75. وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ	اُتے آسمان تے زمین وچ ان ڈھکی کوئی ایجی شے کائے نہیں، جہڑی جو واضح کتاب وچ (لکھی ہوئی) نہ ہووے (۷۵)۔
76. إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُضُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	بیشک ایہ قرآن بنی اسرائیل کوں اکثر او گالھیں دسیندے جنھاں وچ او لڑھ مریں دے ہن (۷۶)۔
77. وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ	اُتے بیشک ایہ مومنوں واسطے ہدایت تے رحمت ہے (۷۷)۔
78. إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ	بیشک تیرا رب انھیں وچ آپنیں حکم نال فیصلہ کر دے گی، اُتے او ہوں زبردست تے سب کچھ چاٹن والا ہے (۷۸)۔
79. فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ	بس اسے اُتے توکل کر، بیشک توں کھلی حقیقت اُتے قائم ہیں (۷۹)۔
80. إِنَّكَ لَا تَسْبِعُ الْمَوْتِ وَلَا تَسْبِعُ الضُّمُّ الدُّعَاءُ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ	بیشک توں آپناں سب (بیغام) (مردیاں کوں) نہیں سٹا سگدا، اُتے نہ بوڑیاں کوں سٹا سگدیں، جہڑے ویلے او گنڈ والا تے پچھاں وی ہٹ ویندن (۸۰)۔
81. وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُنَىٰ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسَبِّحُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ	اُتے نہ توں اندھیاں کوں انھیں دی گراہی وچوں گنڈ تے سدھے راہ تے گھن آسگس، البتہ توں انھیں کوں ضرور سٹا سگدیں جہڑے جو ساڈے آیاتوں اُتے ایمان گھن آدن، ول تاں ایہ فرمانبردار وی تھی ویندن (۸۱)۔
82. وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ	اُتے جڈاں ایہ گالھ (حجت) انھیں اُتے پوری تھیون لگسی، تاں آساں انھیں کیتے زمین وچوں ہک جانور گڈھیسوں، جہڑا انھیں نال گالھ کریسی، کیوں جو او آساہیاں آیاتوں اُتے ایمان نہ گھن آندے ہن (۸۲)۔
83. وَيَوْمَ نَخْشِهُم مِّن كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ	اُتے ہک ڈبنہ آساں ہر اُمت وچوں ٹولے دے ٹولے ایجے بندیاں دے

یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا اِذَا جَاءَکُمْ مِّنْ رَّبِّکُمْ اٰیَاتٌ فَاذْكُرُوْهُنَّ حَتّٰی تَخْرُجْنَ مِنْهُنَّ اَمْوَاِلُکُمْ ۚ وَذٰلَکُمْ لَعَلَّکُمْ تَعْلَمُوْنَ	کھئے چاکریوں، جہڑے آسٹیاں آیاتاں گوں گوڑا اکھندے ہن، ہس انھاں دی درجہ وار جماعت بندی کر پٹی ویسی (۸۳)۔
۸۴. حَتّٰی اِذَا جَاءَکُمْ مِّنْ رَّبِّکُمْ اٰیَاتٌ فَاذْكُرُوْهُنَّ حَتّٰی تَخْرُجْنَ مِنْهُنَّ اَمْوَاِلُکُمْ ۚ وَذٰلَکُمْ لَعَلَّکُمْ تَعْلَمُوْنَ	ایہ توڑیں جو چڈاں سارے آویسن تاں آسہ پچھسے، کیا ٹساں میڈیاں آیاتاں گوں گوڑا آہدے ہاوے، حالانکہ ٹساں آپٹیں علم دے مطابق انھاں دی حقیقت گوں سمجھ وی نہ سگے ہاوے، ٹساں ایہ کیتا کیا ہا (۸۴)۔
۸۵. وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فهُمْ لَا يَنْظِقُونَ	آتے اوس (عذاب دا) حکم انھاں اُتے انھاں دے ظلم دی وجہ کنوں پورا تھی تے رہسی، آتے او کجھ وی نہ آکھ سگسن (۸۵)۔
۸۶. اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنَّ فِيْهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰیَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ	کیا انھاں نہیں ڈٹھا جو آساں رات گوں ایں واسطے بٹائے تاں جو ایندے وچ سکون تے آرام حاصل کرن، آتے ڈینہ ڈیکھن بھالٹ کیتے ہک سو جھلا ہے، بیشک ایں گالھ وچ نشانیاں ہن مومن لوکاں کیتے (۸۶)۔
۸۷. وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَنَزِعُ مِّنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَن فِي الْاَرْضِ اِلَّا مَن شَاءَ اللّٰهُ وَكُلٌّ اَتَوْهُ دَاخِرِيْنَ	آتے جہڑے ڈینہ صور پھوکیا ویسے، ہس جو کجھ آسماناں وچ تے زمین دے اُتے تلے ہے، سارے ڈر ویسن، سوائے انھاں دے جنھاں گوں آسہ پچاؤں پچسی، آتے سارے عاجزی دی حالت وچ اوندے کوہ لگیے آسن (۸۷)۔
۸۸. وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسِبُهَا جَمْدًا وَهٰی تَهْرَمُرُ السَّحَابِ ۚ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِی اَتَقَنَ کُلَّ شَیْءٍ اِنَّهٗ خَبِيْرٌ بِمَا تَفْعَلُوْنَ	آتے (اے رسول) توں پہاڑاں گوں ڈیکھدیں تاں ایویں لگدن، جیویں جو او (آپٹیں جآ تے) ٹھکینے کھڑے ہن، پر (اوس ڈینہ) بدلاں وانگوں اُڈدے پھردے وڈے ہوسن، ایہ آسہ دی قدرت دا کرشمہ ہوسی، جیں ہر شے گوں ٹھیک بٹا جوڑ کھڑائے، بیشک او اوس کنوں ہوں باخبر ہے، جہڑا کجھ ٹساں کریندے وڈے ہیوے (۸۸)۔
۸۹. مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا وَهُمْ	جہڑے کوئی نیکی کما تے آسن، تاں انھاں گوں اوس کنوں بہتر بدلہ دتا

وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ
وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ
وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ
وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ
وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ	وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ وَيَسِّرْ لِي ذِكْرَكَ يَا مَعْزُومُ

28- سورة القصص

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے	

1.	طسّم	ط، س، م (۱)۔
2.	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ	ایہ آیاتاں ہن، ہک بہوں واضح بیان کر ڈیوٹن والی کتاب دیاں (۲)۔
3.	تَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَّبِيٍّ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	(اے رسول) آساں موسیٰ تے فرعون داپک سچا واقعہ تیکوں سُنیندے ہن، انھاں لوکاں (دے فائدے) کیتے جہڑے ایمان گھن آئیں (۳)۔
4.	إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً مِنْهُمْ يَتَّبِعُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مِنَ الْمُفْسِدِينَ	واقعہ ایہ ہے جو فرعون ملک وچ بہوں وڈائی کیتی ہوئی ہئی، اُتھوں دے لوکاں کوں ٹولیاں وچ وڈایا ہویا ہا، اوں انھاں وچوں ہک ٹولی کوں کمزور بنا چھوڑیا ہا، انھاں دے پتراں کوں کوہ چھوڑینداتے انھاں دیاں ذالیں (دھیاں) کوں جیندا رہن ڈیندا ہا، ایہ حقیقت ہے، جو فساد مچاؤں والیاں وچوں ہا (۴)۔
5.	وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ	آتے آساں ارادہ کیتا جو ملک وچ جنھاں کوں کمزور (تے ذلیل) کرتے رکھیا گیا ہا، انھاں اُتے احسان کروں، آتے انھاں کوں (دین دا) پیشوا (تے ملک دا) وارث بناؤں (۵)۔
6.	وَنُيَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ	آتے انھاں کوں ملک وچ اقتدار بخشوں، آتے فرعون کوں، ہامان کوں تے انھاں ڈوبائیں دے لشکراں کوں ایس ٹولی دے ہتھوں اوٹنے ڈیکھاؤں جیں کنوں او ڈردے وڈے ہن (۶)۔
7.	وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خَفَتْ عَلَيْهِ فَلْتَقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَآدُّوهُ إِلَيْكَ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ	آتے آساں موسیٰ دی ماء دو وحی دے ذریعے اکھوایا، جو توں ایکوں تھنج پلائی رکھ، ول جڈاں ایندی جان دا خطرہ محسوس کریں، تاں ایکوں دریا وچ سٹ گھتیں، آتے ڈریں نہ پئی، آتے نہ مونجھی تھیویں، بیشک آساں ایکوں تیں دو پچا ڈیسوں، آتے ایکوں رسولاں وچ شامل کر گھنسوں (۷)۔
8.	فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا	آخر ایکوں فرعون دے گھر والیاں (دریا وچوں) کڈھ گھدا، تاں جو ایہ انھاں کیتے دشمن ٹینے، تے ڈگھ پچاؤں دا باعث تھیوے، بیشک فرعون

کَانُوا خَاطِئِينَ	تے ہامان تے اُنھاں ڈوبائیں دے لشکر غلطی کرن والے تھی کھڑے (۸)۔
9. وَقَالَتْ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ قُرَّةُ عَيْنٍ لِّي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	اَتے فرعون دی زال آکھیا، ایہ میڈیاں تے تیڈیاں آکھیں دی تھانڈل ہے، ایکوں قتل نہ کریں، شاید ایہ آسا کوں کوئی فائدہ پُچاوے، یا آساں ایکوں آپٹاں پتیریلانگھنوں، پر اُنھاں کوں ایس کم دے انجام دا کوئی پتہ نہ ہا (۹)۔
10. وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أَمِيرٍ مُّوسَىٰ قَارِعًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَن رَّبَّنَا عَلَيَّ قَلْبُهَا لَتَكُونُ مِنَ الْمُنْهَرِينَ	اَتے موسیٰ دی ماء دے دل وچ صبر دی جاء نہ رہی، آجھو او موسیٰ والی گالھ کوں ظاہر کر ڈیندی، آساں اوندے دل کوں ٹکرا کیتی رکھیا، تاں جو او مومنوں وچوں تھی رہوے (۱۰)۔
11. وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيه فَبَصُرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	اَتے اُس اوندی بھین کوں آکھیا تُوں ایندے پچھوں پچھوں لگی وُج، بس او او کوں پرے پرے کنوں ایس طرح دیکھدی گئی، جو اُنھاں (دُشمنوں) کوں ایندا کوئی پتہ نہ لگیا (۱۱)۔
12. وَحَرَّمَ مَنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ	اَتے آساں پہلے کنوں اوندے اُتے دایاں دی تھنج حرام (بند) کر ڈٹی، بس ایہ (دیکھ تے) اوندی بھین وُج آکھیا، کیا میں تھان کوں ہک ایجے گھر والیاں دے متعلق ڈس ڈیواں، جہڑے تھانڈی خاطر ایکوں پالٹ، اَتے او ایندے کیتے ہوں خیر خواہ وی ہوں (۱۲)۔
13. فَرَدَدْنَا إِلَىٰ أُمَمِهِ يَتَّقَ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	ایس طرح آساں او کوں اوندی ماء کو لھ ولا پُچا ڈٹوسے، تاں جو اوندیاں آکھیں تھردیاں رہن، اَتے او مونجھی نہ تھیوے، اَتے جان گھنے جو بیشک اسہ دا وعدہ سچا ہوندے، پر اُنھاں دے ڈھیر کوئی (ایس گالھ کوں) نہیں چاندے (۱۳)۔
14. وَلَمَّا بَدَغَ آشُدُهُوَ اسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	اَتے جڈاں او اپٹیں جوانی چڑھیا، اَتے ہر طرح ٹکرا تھی گیا، تاں آساں او کوں فیصلہ کرن دی قابلیت (حکمت) ڈٹی، تے علم ڈٹا، اَتے آساں

		<p>اِس طرح نیک کلمہ کرٹن والیاں گوں بدلہ ڈیندے ہیں (۱۴)۔</p>
15	<p>وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَنَاعَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ</p>	<p>(اے ہک ڈپٹہ) او شہر وچ اوں ویلے آوٹیا جڈاں جو شہر والے بے خبر ستے پے ہن، تے اوں اوندے وچ ڈوں بندیاں گوں لڑیں بھرڈیں ڈٹھا، ایہ ہک تاں اوندی آپٹیں برادری داہا، تے پیاہک اوندے دشمنان وچوں ہا، بس اوں شخص نے جہڑا اوندی آپٹیں برادری داہا اوکوں دھانہ ڈٹی اوندے خلاف جہڑا اوندی دشمن ہا، بس موسیٰ اوکوں (چھک تے) نک ماری، تاں او اٹھائیں قضا تھی گیا، موسیٰ آکھیا، جو ایہ تاں بس شیطان دا کلمہ لگدے، بے شک او کھلے طور تے گمراہ کرٹن والا دشمن ہے (۱۵)۔</p>
16	<p>قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ</p>	<p>(موسیٰ) آکھیا، میڈے رب آ، بیشک میں آپٹیں آپ اُتے ظلم کر کھڑاں بس میکوں بخش ڈے، چنانچہ اوکوں معاف کر ڈٹا گیا، بیشک اُس تاں بخش ہار تے ہوں رحمت کرٹن والا ہے (۱۶)۔</p>
17	<p>قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ</p>	<p>(موسیٰ) آکھیا، میڈے رب آ، کیوں جو میں میڈے اُتے وڈا احسان کیتے، بس آئندہ میں مجرماں دی کڈنہ تھیساں (۱۷)۔</p>
18	<p>فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ</p>	<p>بس شہر وچ اوں ڈردیں تے لگدیں چھہندیں سویر کیتی تاں آچا چیت اوہو شخص جیں پچھلے ڈپٹہ اِس کنوں مدد منگی ہئی، ول اوکوں (مدد کیتے) سڈمریندا اکھڑے، موسیٰ آکھیا، جو توں تاں کوئی جھیرے گھتاؤ شخص ہیں (۱۸)۔</p>
19	<p>فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطَشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا قَالَ يٰمُوسَىٰ أَتَرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا</p>	<p>بس جڈاں (موسیٰ) ارادہ کیتا، جو اوں شخص گوں پکڑے جہڑا انھان ڈوبائیں دا دشمن ہا، تاں او آکھن لگیا، اے موسیٰ! کیا توں چھہندیں جو میکوں وی اوں طرح قتل کر چھوڑیں، جیویں میں کل ہک شخص گوں مار گھتیا ہا، کیا میں لہو ارادہ کیتا ہونے جو اِس زمین تے جابر تے ظالم</p>

تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ	تھی وُنَجِّس، اَتے تُوں نہیں چہندا جو صُلح کراوُن وِالیاں وِچُوں گُٹیا وُنَجِّس (۱۹)۔
20. وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يُوسُفُ إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتِيُرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنَّ لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ	اَتے ہک شخص شہر دے آخری سرے کُٹوں بھجدا ہوئیا آیا، اُوں آکھیا، اے مُوسیٰ ! بیشک اِٹھوں دے سردار تہڈے خِلاف مَشرورے کریندے پینن، جو تیکوں قتل کر چھوڑن، ہَس تُوں (اِٹھوں) بھج وُنَج ! بیشک میں تہڈے خیر خواہاں وِچُوں ہاں (۲۰)۔
21. فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	ہَس مُوسیٰ اِس شہر وِچُوں ڈُردا، تے پھہندا ہوئیا نکل گیا، اُوں آکھیا، میڈے رَب آ، میکوں ظالماں دِی قُوم کُٹوں بچا گھن (۲۱)۔
22. وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ	اَتے چڈاں اُوں مَدْيَن دو وُنَجِّس کیتے رجوع کیتا، تاں آکھیس جو ممکن ہے میڈا رَب میکوں کہیں سِدھے راہ تے لا چھوڑے (۲۲)۔
23. وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْكُنُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِّدَ الرَّعَاءُ وَأَبُونَا شَيْخٌ كَبِيرٌ	اَتے چڈاں اُوں مَدْيَن دِی پاٹیں والی جاء تے پُٹاں تاں اُوں اوندے اُتے لوکاں دا ہک ٹولا ڈُٹھا، جہڑے (آپٹیاں جانوراں) کُوں پاٹیں پلیندے کھڑے ہن، اَتے اُنھاں کُٹوں ہک پاسے دُوں ذالیں ڈُٹھیاں، جہڑیاں آپٹیاں جانوراں (بکریاں) کُوں جھلی کھڑیاں ہن، مُوسیٰ پچھیا، تِساں دُوبائیں دا کیا معاملہ ہے، اُنھاں آکھیا، اَساں پاٹیں نِسے پلا سگدیاں جے توڑیں جو ایہ آجڑی آپٹاں آجڑ ہٹا تے وُنَجِّس، اَتے اَسا ڈاپیو، ہُوں ہڈھا تھی گئے (۲۳)۔
24. فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ	ہَس اُوں (اُنھاں دے جانوراں کُوں) پاٹیں پلا دُٹھا، وَل اوچھاں تِلے وُنَجِّس، ہَس دُعا منگیس جو میڈے رَب آ، بیشک تُوں جہڑی کوئی بھلائی (دِی شے) میں دو بھیجیں، میں واقعی اُندا ہُوں حاجتمند ہاں (۲۴)۔
25. فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ	وَل اُنھاں دُوبائیں وِچُوں ہک دُاڈھے حیا شرم نال اُوندے کو لھ آئی تے

	<p>قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ</p>	<p>آکھیں، بیشک میڈا پیو تیکوں سڈیندا پے، تاں جو تیکوں مزدوری ڈیوے، اساڈے جانوراں کوں پاٹیں پلاؤن دی! بس جہڑے ویلے او اوندے کو لھ آیا، اتے سارا قصہ بیان کیتا تاں اوں (بڈھڑ) اکھیا ڈر نہ پیا، (ہن) توں ظالماں دی قوم کوں بچ آئیں (۲۵)۔</p>
26.	<p>قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا بَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ</p>	<p>انھاں ڈوہائیں وچوں ہک اکھیا "ابا! ایکوں تنخواہ (مزدوری) تے کھڑا گھنوں، تساں جہڑا کوئی وی نوکر رکھیسو بیشک انھاں وچوں بہتر نوکر تہاڈے کیتے اوہو تھی سگدے، جہڑا طاقتور تے ایماندار ہووے (۲۶)۔</p>
27.	<p>قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانٍ حَبَّ حِنْآنٍ أَتَمَمْتِ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَشُقَّ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ</p>	<p>اوں (بڈھڑ) اکھیا، میں چہنداں جو میں آپٹیاں دھیاں وچوں ہک دانا کاج تہڈے نال ایس شرط نال کر ڈیواں، جو توں اٹھ سالان تیں میڈی خدمت کیتی رکھیں، ول جیکر توں ڈاھ سال وی پورے کر چھوڑیسیں، تاں یہ تہڈی طرفوں احسان ہو سی، اتے میں کوئی تکلیف وی نہ ڈیوون چہساں، اے چاہیا تاں ہوں جلدی توں میگوں چنگیاں بندیاں وچوں ڈیکھیں (۲۷)۔</p>
28.	<p>قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّتَا الرَّجُلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَيَّ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ</p>	<p>(موسیٰ) اکھیا، یہ قول قرار میڈے تے تہڈے درمیان ہے، ڈوہا میں میعاداں وچوں میں جہڑی وی پوری کر گھنناں تاں ول میڈے اٹے کوئی ذمہ داری نہ رہیسی! اتے جو کجھ قول قرار آساں کریندے پے ہیں، اے اوند اکار ساز (پورا کرٹ والا) ہے (۲۸)۔</p>
29.	<p>فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ</p>	<p>بس چڈاں موسیٰ او میعاد پوری کر گھدی اتے آپٹیں ہر کوں نال گھن ٹریا، تاں طور پہاڑ والے پاسوں بھانظر آئیں، آپٹیں ہر کوں آکھیں تساں کھڑو، میں سچ مچ دی بھا ڈٹھی ہے، شاید میں (رستے دے متعلق) کوئی پتہ کر آواں، یا اوں بھا وچوں کوئی چوانتی چا آواں، تاں جو تساں بھاسیک گھنوں (۲۹)۔</p>

30.	فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِي الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يُّوسَىٰ إِنَّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ	بس جڈاں اوندے کولھ پناں، تاں اوکوں وادی دے سچے پاسوں ہک برکتاں والی جاء دے ہک وں کئوں آواز آئی، جو اے موسیٰ! بیشک میں ای آسہ ہاں، سارے جہاناں دا پالن ہاں! (۳۰)۔
31.	وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهَمُّكَ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يُّوسَىٰ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ	پیا ایہ جو توں آپٹیں سوٹی سٹ ڈیکھ بس جڈاں سوٹی کوں ہلدا چلدا ڈٹھا، تاں اوتاں کوئی نانگ ہا، اوں گنڈ چا ولائی، تے ول تے ڈٹھس وی نہ! (آکھیا گیا) اے موسیٰ، سامٹیں تھی آ، ڈر نہ پیا، بیشک توں آمن آمان ڈتے گئے لوکاں وچوں ہیں (۳۱)۔
32.	اسْلُكْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخَرُّجَ يَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْمِ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ	توں آپٹاں ہتھ آپٹیں گردن وچ گھت، او بغیر کہیں داغ دے چٹا کھیر تھی تے نکلسے، اتے خوف کئوں بچن کیتے اپٹیاں ہانہاں آپٹیں نال سنگور گھن، بس ایہ ڈوہاں پکیاں نشانیاں تیدے رب دی طرفوں ہن، فرعون دوتے اوندے سرداراں دو (گھن وچ) بیشک او نافرمان لوکاں دی قوم ہن (۳۲)۔
33.	قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ	(موسیٰ) آکھیا، میڈے رب آ، میں تاں انھاں دے ہک بندے کوں مار گھٹیا ہا، بس میں ڈرداں جو او میکوں نہ مار گھٹین (۳۳)۔
34.	وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ	اتے میڈا بھرا ہارون میں کئوں زبان دا زیادہ سوہٹاں بلیا رہے، بس اوکوں میڈے نال امدادی بٹاتے بھیج، تاں جو او میڈی تصدیق کرے میں ڈرداں جو میکوں کوڑا نہ آکھ ڈیون (۳۴)۔
35.	قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَتَتَّبِعُكَ مِنَ الْغَالِبِينَ	(آسہ) آکھیا، آساں آجھو تیدے بھرا کوں رلاتے تیدے ہتھ تکرے کر چھوڑیسوں، اتے تساں ڈوہاں کوں اہجا اقتدار چا ڈیسوں، جو او تساں دوکا لے نہ بچ سگسین، آساڈیاں نشانیاں دے سبتوں تساں ڈوہاں اتے جہڑے شہاڈی پیروی کریسین، او غالب تھی تے رہسین (۳۵)۔

<p>36.</p>	<p>فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَعَيْنَا بِهِذِهِ إِلَّا آيَاتُنَا الْأُولَىٰ</p>	<p>وَل جڑاں موسیٰ آساڈیاں کھلیاں نشانیاں اُنھاں کو لھ گھن تے گیا، اُنھاں اکھیا، ایہ تاں ہک آپوں گھڑے ہوئے جادو دے سوا کجھ نہیں، آتے آساں ایہ گالھیں تاں آئیاں پہلے والے پیو ڈاڈیاں کٹوں وی (گڈائیں) نہیں سُنیاں (۳۶)۔</p>
<p>37.</p>	<p>وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهَدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَن تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْدِحُ الظَّالِمُونَ</p>	<p>آتے موسیٰ اکھیا میڈا رب اُون شخص کوں چنگی طرح چاندے جہڑا اوندی طرفوں ہدایت گھن تے آندے تے جیندی آخرت والا انجام وی بہتر ہو سے، بے شک ظالماں کوں کامیابی اصولوں حاصل نہ تھیسے (۳۷)۔</p>
<p>38.</p>	<p>وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِيهَا مَآءَ عَالِي الطِّينِ فَاجْعَلْ لِّي صَرْحًا لَّعَلِّي أَطَّعُ إِلَٰهَ مُوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ</p>	<p>آتے فرعون اکھیا، میڈے درباریو! میں تاں آپٹیں کٹوں سوا ہے کہیں کوں شہاڈا معبود چاندی وی نہیں، آتے آے ہامان! میڈے کیتے مئی دیاں سلھاں دی بٹھی چا پکوا، ول میڈے کیتے ہک اچّا محل چا اُسروا، تاں جو میں چڑھ تے موسیٰ دے معبود داپتہ کر گھٹاں، آتے میں تاں ایکوں کوڑے لوکاں وچوں سمجھاں (۳۸)۔</p>
<p>39.</p>	<p>وَأَسْتَكْبِرْهُوَ وَجُنُودًا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَلَمُوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ</p>	<p>آتے اُون تے اوندیاں لشکریاں، زمین اُتے بغیر کہیں وجہ (حق) دے وڈائی چا ڈیکھائی اُنھاں کوں گمان ہا، جو آساں دو کائے نہ ولانے ویسے (۳۹)۔</p>
<p>40.</p>	<p>فَأَخَذْنَا هُوَ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ</p>	<p>آخر کار آساں اُوکوں تے اوندے لشکریاں کوں چا پکڑیا تے سمندر وچ سٹ گھتیا، (آے رسول) ڈیکھ گھن، جو ظالماں دی عاقبت کیجی تھئی (۴۰)۔</p>
<p>41.</p>	<p>وَجَعَلْنَاهُمْ أَكْبَدَ يُدْعَوْنَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ</p>	<p>آتے آساں اُنھاں کوں ایجا رہبر بنا ڈتا، جہڑا جو (دوزخ دی) بھا والے پاسے دود دعوت ڈیوے، آتے قیامت والے ڈینہ اُنھاں دی کوئی مدد نہ کیتی ویسے (۴۱)۔</p>

42.	وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمُنْقَبِحِينَ	اے آساں! میں دنیا وچ اُنہاں پچھوں ہک لعنت لا ڈیتی، اے قیامت آلے ڈینے او بد حال لوکاں وچوں ہو سِن (۴۲)۔
43.	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَىٰ بَصَائِرَ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	اے تحقیق آساں پہلیاں قوماں کوں تباہ تے برباد کر ڈیوں دے بعد موسیٰ کوں کتاب ڈیتی، جہڑی جو لوکاں کیتے بصیرت (دانشمندی دی شے) ہئی، ہدایت ہئی، تے رحمت ہئی، تاں جو شاید او نصیحت حاصل کر گھنن (۴۳)۔
44.	وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ	اے (اے رسول) توں ڈینہ لہا والے پاسے موجود نہ ہاویں، چڈاں جو آساں موسیٰ دو آپٹاں حکم بھیجیا، اے نہ ای توں اُنہاں واقعاں دے ڈیکھن والیاں وچوں ہاویں (۴۴)۔
45.	وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمْرُ وَمَا كُنْتَ ثَابِتًا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ	اے آساں کئی اُمتاں کوں پیدا کیتا، اے اُنہاں اُتے لمبا عرصہ گزردا گیا، اے توں تاں مدین والیاں وچ وی نہ رہندا ہاویں، جو توں اُنہاں کوں ساڈیاں آیاتاں پڑھ سٹیندا، اے آساں ای تاں رسول بھیجندے ہیں (۴۵)۔
46.	وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَاهُمْ مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	اے (اے رسول) اوں ویلے کوہ طور دے کولھوں وی تاں نہ گھڑا ہاویں، چڈاں جو آساں (موسیٰ کوں) سڈیا لیکن تیڈے رب دی طرفوں (تیڈا بھیجیا و نچن) ہک رحمت ہے، تاں جو توں اُنہاں لوکاں کوں چتاویں ڈراویں جنہاں کولھ تیں کنوں پہلے چتاوٹ والا کوئی نہ آیا ہا، شاید (ہن) او نصیحت حاصل کرن (۴۶)۔
47.	وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُم مُّصِيبَةٌ بَآقَدَّ مَثَ أَيِّدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَتُنْزِلَ آيَاتُكَ وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	(اے ایس نہ تھیوے) جو اُنہاں اُتے کوئی مصیبت آونجے اوندی وجہ کنوں جہڑا کجھ او اپنیاں ہتھاں نال اگھوں کیتے بھیج چکئیں، بس ایہ نہ آکھن، جو آساڈے رب آ، تیں آساں دو کوئی رسول کیوں نہیں بھیجیا تاں جو آساں تیڈیاں آیاتاں (احکام) دی پیروی کریندے اے ایمان

48.	فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أَوْيُّ مِثْلَ مَا أَوْيُّ مُوسَىٰ أَوَلَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أَوْيُّ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرٍ	والیاں وچوں تھی ویندے (۴۷)۔
49.	قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ	(اے رسول) اگھ ڈے جو تساں آسہ دی طرفوں کوئی کتاب تاں گھن آو، جہڑی جو انھاں ڈوہائیں کئوں زیادہ ہدایت ڈیوے، تاں جو یں وی اوندی پیروی کراں، (گھن آو) جیکر تساں سچے ہیوے (۴۹)۔
50.	فَإِنْ لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بَغْيِرْ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	ول جیکر او تیڈا مطالبہ پورا کر سگن، تاں چاٹ گھنیں، جو بیشک لوک محض آپٹیاں خواہشاں دی پیروی کریں، اتے اوں کئوں زیادہ گمراہ کہڑا تھی سگدے جہڑا جو آسہ دی ہدایت کئوں چھوڑتے آپٹیاں خواہشاں دی پیروی کرے، بیشک آسہ ظالماں دی قوم کئوں ہدایت نہیں ڈیندا (۵۰)۔
51.	وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	اتے تحقیق آساں انھاں کئوں ہک دے پچھوں ہی (نصیحت دی) گالھ پچیندے رہے پیسے، تاں جو او نصیحت حاصل کر سگن (۵۱)۔
52.	الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ	جنھاں لوکاں کئوں آساں ایس کئوں پہلے کتاب ڈٹی ہی او ایس (قرآن) تے وی ضرور ایمان گھن آئین (۵۲)۔
53.	وَإِذْ يُثَلِّدُ عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ	اتے جڈاں انھاں کئوں ایہ (قرآن) پڑھتے سٹایا ویندے، تاں آکھیندن، جو آساں ایندے اتے ایمان گھن آئیسے، بیشک ایہ آساں رَب دی طرفوں ہک حقیقت ہے، یقیناً آساں تاں ایندے (آؤں) کئوں پہلے دے مسلمان (فرمانبردار) ہیں (۵۳)۔

54.	أُولَٰئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ	پہلے او لوک ہن، جنہاں کوں انہاں دا اجر، ڈوڑا ڈتا ویسے، کیوں جو انہاں صبر کیتے، اتے او بُرائی کوں بھلائی نال پرے کر چھوڑیندن، اتے جہڑا رزق انہاں کوں ڈتا ہے، اوندے وچوں (اسہ دے راہ تے وی) خرچ کریندے ہن (۵۴)۔
55.	وَإِذَا سَبِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ	اتے جڈاں کڈائیں انہاں کوئی بیہودہ گالھ سُنّی، تاں اُوں کئوں مَنہ وٹا گھدوئے، اتے اکھیندن اساڈے عمل اساڈے کیتے ہن، تے تہاڈے عمل تہاڈے کیتے ہن، اساڈا تاں سلام ہیوے، اتے اساں جاہل لوکاں (دے طریقے) کوں پسند نہیں کریندے (۵۵)۔
56.	إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ	اتے (اے رسول) بیشک تُوں ہدایت نہیں ڈے سگدا جیکوں جو تُوں چہویں، لیکن اسہ ہدایت ڈے ڈیندے جیکوں چہندے، اتے ہدایت پاوٹن والیاں دا پتہ وی ہو کوں ہے (۵۶)۔
57.	وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ تَتَخَفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ تُنِكَنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجِئُ إِلَيْهِ شَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رَّزَقًا مِّن لَّدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اتے اکھیندن، جو جیکر اساں تہڈے نال ہدایت تے آونچوں ہا، تاں اساں آپئیں نلک کئوں پرے ہٹا ڈتے و نچوں ہا، کیا اساں انہاں کیتے آمن و امان والے حرم وچ جاء ٹکاٹاں نہیں بٹا ڈتا، جتھاں ہر قسم دے میوے تے پھل چوے آئدن، اساڈی طرفوں ایہ رزق ہے، پر انہاں دے ڈھیر کوئی ایس گالھ کوں نہیں چاٹدے (۵۷)۔
58.	وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَوْمٍ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُعِشَتُنَا فَنُتْلِكُ مَسَاكِينُهم لَمْ تَسْكُنْ مِّن بَعْدِهِم إِلَّا قَلِيلًا وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ	اتے اساں وستیاں وچوں کتنیاں ساریاں کوں برباد کر چھوڑے، جہڑیاں کھاوٹن ہندھاوٹن دے سامان اتے مفرج گیاں ہن، سوائے تھوڑے جیہاں دے، اتے بے شک اساں ای انہاں دے وارث تھتے سے (۵۸)۔
59.	وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمِّمَہَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِم	اتے تیڈا رب وستیاں کوں برباد نہیں کریندا جے توڑیں جو انہاں دے (مرکزی) مقام تے کوئی ایجا رسول بٹاتے بھیجے، جہڑا جو اساڈیاں آیاتاں

آيَاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ	پڑھ پڑھ تے سُناوے، اَتے آساں وستیاں کوں برباد کرن والے کائے نِسے! سوائے ایں گالھ دے جو اوندے باشندے ظالم نہ بن وَنَجِّن (۵۹)۔
60. وَمَا أَوْتَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَبْتَاعُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفْكَارًا تَعْقِلُونَ	اَتے جہڑی وی شے تہا کوں پٹی گئی ہے، تاں او دنیاوی زندگی دے وَرْتَن دا سامان ہے، اَتے اوندے کیتے رونق ہے، اَتے جو کجھ اللہ دے کو لھ ہے او بہتر وی ہے تے باقی رہن والا ہے، کیا تہاں سمجھدے نہیوے (۶۰)۔
61. أَقْبَنَ وَعَدْنَا وَعَدًا حَسَنًا فَهَؤُلَاءِ فِيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ	بھلا جہڑے شخص نال آساں سوہناں وعدہ کیتا ہووے، اَتے او پورا تھیوٹ والا وی ہووے، کیا اوں شخص وانگوں تھی سگدے، جیکوں آساں بس دنیاوی زندگی دا سامان تاں پٹا ہووے پر او قیامت دے پُٹنہ (سزا کیتے) آسا پڑے سامٹیں پیش تھیوٹ والیاں وچوں ہووے (۶۱)۔
62. وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِي الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ	اَتے جہڑے پُٹنہ (اللہ) اُنھاں کوں سڈیسی، تاں اکھیسے، میڈے او شریک کتھاں ہن، جنھاں دا تہا کوں وڈا زعم (مان) ہا (۶۲)۔
63. قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا أَغْوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِلَّا فِتْنَةً يَعْبُدُونَ	جنھاں لوکاں اَتے عذاب تھیوٹ پکا تھی ویسے، او اکھیسن، آسا پڑے رَب آ! ایہ او لوک ہن جنھاں کوں آساں گمراہ کیتا ہا، اُنھاں کوں وی اُویں گمراہ کیتا ہا سے، جیویں آساں خود گمراہ تھئے ہا سے، آساں تیڈے اُگوں اُنھاں کٹوں بیزار ہیں، ایہ تاں آسا پڑی بندگی کریندے وی نہ ہن (۶۳)۔
64. وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ	اَتے اکھیا ویسے، جو آپٹیں شریکاں کوں سڈیگھن آو، بس او اُنھاں کوں سڈیسن پر او جواب ای نہ ڈیسن، بلکہ او عذاب کوں اُگوں آیا ڈیکھسن، بس ایویں ہوندا جو ایہ ہدایت من گھندے (۶۴)۔
65. وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ	اَتے جہڑے پُٹنہ (اللہ) اُنھاں کوں سڈیسی تاں پچھسے، جو تہاں رسواں

66.	فَعَيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءَ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ	گُوں کیا جواب دُٹا ہا؟ (۶۵)۔
67.	فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ	ہس اُوں دُٹنہ اُنہاں کُوں کوئی گالھ وِی نہ بٹ سبکسی، بلکہ اوہک ہن کُوں پُچھ وِی نہ سبکس (۶۶)۔
68.	وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ	ہس جیں شُخص توبہ چا کیتی، اُتے ایمان گھن آیا، تے نیک عمل چا کیتے اُوہو اُمید کر سگدے جو اوکا میابی (نجات) پاوٹ والیاں وچوں تھی سگدے (۶۷)۔
69.	وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ	اُتے تید ارب پیدا چا کریندے جہڑا کجھ چہندے، تے چٹ وِی گھندے پَر اُنہاں گُوں اِجبا اِختیار حاصِل وِی کائے نہیں، اُسے تاں پاک ہے، اُتے اُنہاں شتیں کُوں ہوں اُچا ہے جہڑیاں گُوں اوند اشریک بیئین (۶۸)۔
70.	وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْخُضْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	اُتے اُوہوتاں اُسے ہے، پیا کوئی معبود کائے نہیں، سوائے ہوندے، اوندے کیتے ای ہے سب تعریف شروع کُوں وِی تے آخرت گُوں وِی اُتے سارا حکم ہوندا چلدے، اُتے تِساں ساریاں اوند وِل وُجھیں (۷۰)۔
71.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِضِيَاءٍ أَوْ لَاقَاتٍ تَسْمَعُونَ	(اے رسول) اُکھ دُے، جو کیا تِساں (ایں گالھ تے) غور وِی کیتے، جو جیکر اُسے تہا دُے اُتے ہمیشہ قیامت دے دُٹہارے توڑیں رات بٹائی رُکھے تاں اُسے کُوں سوا پیا کھڑا معبود ہے جہڑا تہا دُے کیتے سو جھلا گھن آسگدے، کیا تِساں سُنڈے وِی نہیوے (۷۱)۔
72.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَوْ لَاقَاتٍ تَسْمَعُونَ	توں اُکھ دُے جو کیا تِساں (ایں گالھ تے) وِی غور کیتے، جو جیکر اُسے تہا دُے اُتے، ہمیشہ کیتے قیامت دے دُٹہارے توڑیں دُٹنہ بٹائی رُکھے،

اللہ یأتیکم بکلیل تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ	تاں اَسہ کئوں سوا پیا کھڑا معبود ہے جہڑا تہاڈے کیتے رات گھن آسگدے، جیندے وچ تئساں آرام تے سکون حاصل کر سگہو، کیا تئساں (ایں گالھ دو) ڈیکھدے وی نہیوے (۷۲)۔
73. وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	آتے اُوں تاں آپئیں رحمت نال تہاڈے کیتے رات تے ڈینہ بٹا چھوڑن تاں جو تئساں رات وچ آرام تے سکون پاؤ، تے ڈینہ کوں اوند ا فضل حاصل کرو، تاں جو تئساں شکر کریندے رہو (۷۳)۔
74. وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيُّكُمْ شَرَّ كَأَيِّ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ	آتے (یاد رکھو جو) جہڑے ڈینہ او (اَسہ) اُنھاں کوں سڈ گھنسنے، پس پچھسے، جو میڈے او شریک کتھاں ہن، جنھاں دا تہا کوں رُعم (گمان) ہا (۷۴)۔
75. وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ	آتے آساں ہر اُمت وچوں ہک گواہ کڈھ گھن آسوں، ول آساں اکھیسوں، بھلا آپئاں کوئی پکا ثبوت گھن آؤ، (اُوں ویلے) پتہ لگسے نیں، جو یقیناً حق تاں اَسہ ہے، پیا ایہ جو اُنھاں کئوں او ویندے رہسن، جہڑے بٹا او بٹا گھندے ہن (۷۵)۔
76. إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ	بیشک قارون موسیٰ دی قوم وچوں ہا، پر او اُنھاں کئوں پھٹ کھڑا تھیا، آساں اوکوں اتنے خزانے ڈتے جو اُنھاں دیاں کنجیاں ہک طاقتور ٹولی کوں وی باریاں لگدیاں ہن، جڈاں اوندی قوم اوکوں اکھیا، جو اتی نہ پیا مغریج، کیوں جو اَسہ مغریج و نچن والیاں کوں پسند نہیں کریندا (۷۶)۔
77. وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ	آتے اَسہ تیکوں جہڑا کجھ ڈتے، اوندے ذریعے آخرت دا گھر وی بٹاؤں دی کر، اتے دُنیا وچ وی اپئاں حصہ گھنن نہ بھل، اتے توں وی احسان کیتا کر جیں طرح اَسہ تیدے اتے احسان کیتا ہونے، اتے زمین اتے فساد مچاؤں دی (سک رکھی) نہ ودا کر، بیشک اَسہ فساد مچاؤں والیاں نال پیار نہیں کریندا (۷۷)۔

<p>78. قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِن قَبْلِهِ مِنَ الْفُرُوزِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَبَعًا وَلَا يُسْأَلُ عَن ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ</p>	<p>اُوں اکھیا، دراصل ایہ مال متال میگوں میڈے اُوں علم دی وجہ کنوں ڈٹا گئے، جہڑا میگوں حاصل ہے، کیا اُوکوں پتہ نہ ہا جو بیشک اُسہ اُوں کنوں پہلے اہجیاں وستیایاں (نسلاں) ضرور تباہ کر چھوڑیاں ہن، جہڑیاں جو (قارون کنوں) طاقت وچ وی زیادہ ہن، اتے جمع کیتے مال وچ وی ڈھیر کجھ ہن، اتے مجرماں کنوں تاں گناہاں دے بارے پچھن دی ضرورت وی نہیں پوندی (۷۸)۔</p>
<p>79. فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لَيْلَتٌ لَّنَا مِثْلَ مَا أَوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ</p>	<p>وَل اوپوری شان و شوکت نال آپئیں قوم دے سامئیں آیا، جہڑے لوک دنیاوی زندگی چہندے ہن، انھاں اکھیا، ایویں تھیندا جو آساڈے کیتے وی اوہو کجھ ہووے، جہڑا کجھ قارون کوں ڈٹا گئے، بیشک او وڈے نصیباں والا ہے (۷۹)۔</p>
<p>80. وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَن آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُقَاهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ</p>	<p>اتے انھاں لوکاں جنھاں کوں صحیح علم ڈٹا گیا ہا، اکھیا، شہاڈا ستیاناس ! اُسہ دا ثواب تاں بہوں ودھایا ہوندے اُوں شخص کیتے جہڑا جو ایمان گھن آندے، اتے نیک عمل کریندے، اتے ایہ (دولت) تاں کہیں کوں نصیب نہیں تھیندی سوائے صبر گرٹ (ثابت قدم رہن) والیاں دے (۸۰)۔</p>
<p>81. فَخَسَفْنَا بِهِ وَبَدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِن فِئَةٍ يَنْصُرُوهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ</p>	<p>ہس آساں اُوکوں تے اوندے گھر کوں وی زمین وچ لہا چھوڑیا، اتے کوئی وی اہجی جماعت نہ ہئی، جہڑی اُسہ دے خلاف اوندی مدد کریندی، اتے نہ او خود انتقام گھنن والیاں وچوں تھی سکیا (۸۱)۔</p>
<p>82. وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَتَّبَعُوا مَكَانَهُ بِالْأُمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَذَّبُ اللَّهُ بِسُوءِ الرِّزْقِ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَن مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بَنَّا وَيَكَاذُ لَآيُفْدِحُ</p>	<p>اُسہ لوک جہڑے جو کل تئیں اوندے جیسے مرتبے دی خواہش کریندے ہن، فجر کوں اکھن لگے جو ہائے آساڈی شامت ! لہوہوتاں ہے رب ! جہڑا آپئیں بندیاں وچوں جیندے اتے چہندے رزق فراخ وی کرڈیندے، جیکر اُسہ آساڈے اتے احسان نہ کریندا تاں او آسا کوں</p>

83.	تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فُسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ	وِی زمین وِچ لہا چھوڑیندا، ہائے آساہی شامت، کیوں جو کافرتاں (کڈاہیں وِی) کامیابی حاصل نہیں کر سگدے (۸۲)۔
84.	مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	جہڑا شخص نیکی کرتے آسے، تاں اوندے کیتے اُون کُنوں زیادہ چنگا اجر ہے، اُتے جہڑا کوئی بدی کما تے آسے، تاں اہجیاں کیتے اُوہو جیہا بدلہ ہے جیہو جیہہ کم او کریندے ہن (۸۴)۔
85.	إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَىٰ مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	بیشک (اے رسول) تیڈے اُتے جیں قرآن (دی تعلیم) کون فرض کر ڈتے اُوہو تیکوں ول وُنجُں والی (بہترین) جاء توڑیں پچھسی ! اکھ ڈے جو میڈا رب چنگی طرح چاندے، جو گوٹ (اصل) ہدایت گھن تے آئے، اُتے گوٹ کھلی گراہی وِچ ہے (۸۵)۔
86.	وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ	اُتے تیکوں ایندی اُمید نہ ہئی، جو تیڈے اُتے ایہ کتاب نازل کیتی ویسے، ایہ تاں محض تیڈے رب دی طرفوں رحمت ہے، ہس تون کفر کرٹن والیاں دی کُند (کڈاہیں) نہ تھپیں (۸۶)۔
87.	وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذٍ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ	اُتے تیکوں اسے دیاں آیاتاں (دی تبلیغ) کُنوں کوئی شے وِی نہ روکے کیوں جو ایہ تیڈی طرف ای نازل کیتیاں گئیں، اُتے (لوکاں کون) آپئیں رب دو سڈیندارہ، اُتے شرک کرٹن والیاں وِچوں نہ تھی وُنجیں (۸۷)۔
88.	وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَالِيَهُ تُرْجَعُونَ	اُتے اسے نال گھیں ہئے معبود کون نہ سڈیں، کیوں جو کوئی پیا معبود کائے نہیں، سوائے اوندے ہر شے فنا تھی وُنجُں والی ہے، سوائے اوندی ذات دے، (ہر جاء) ہوندا حکم چلدے، اُتے ہوں دو سارے ولانے

29- سورة العنكبوت

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اے دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	الَمْ	الف، لام، میم (۱)۔
2.	أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ	کیا لوکاں ایہ گمان کر گھڑے، جو ایہو کجھ آکھن تے چھوڑ ڈٹے ویسن، جو آساں ایمان گھن آئے ہن، اے اُنھاں کوں آزمایا وی نہ ویسے (۲)۔
3.	وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ	اے تحقیق آساں اُنھاں کوں پہلے والے لوکاں کوں وی آزمایا، ہس اُلبتہ اے اُنھاں لوکاں کوں ضرور ظاہر کر ڈیسے جہڑے جو (ایمان وچ) سچے ہن، اے کوڑیاں کوں وی ضرور ظاہر کر ڈیسے (۳)۔
4.	أَفَرِحَ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ الْسَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ	کیا او لوک جہڑے بُرائیاں کریندن، ایہ گمان کریندن، جو آساہی پکڑ کوں نکل ویسن، بہوں بُرا ہے جہڑا جو او فیصلہ کریندن (۴)۔
5.	مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	جہڑا اے دی ملاقات دی امید رکھندے (ہس جاں گھنے جو) اے دے مقرر کیتا ہویا وقت (اَجَل) ضرور آوٹ والا ہے، اے او سب کجھ سُنٹ والا سارا کجھ جانٹ والا ہے (۵)۔
6.	وَمَنْ جَاهَدْ فَإِنَّا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ	اے جہڑا کوئی محنت کریندے تاں بیشک او آپئیں جھلے کیتے ای محنت کریندے، بیشک اے ساریاں دُنیا جہان والیاں کوں بے نیاز ہے (۶)۔
7.	وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ	اے جہڑے لوک ایمان گھن آئے، اے نیک عمل وی کیتی رکھتے،

لَنْ كَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنْ يُجْزِيَئَهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ	تاں آساں اُنھاں کُنوں اُنھاں دے گناہ ہٹا چھوڑیسوں، آتے اُنھاں کوں اُوں کُنوں بہتر بدلہ ڈیسوں جہا کجھ او عمل کریندے ہن (۷)۔
8. وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	آتے آساں انسان کوں والدین نال چڑھا سلوک کرن دی ہدایت کیتی ہے، آتے جیکر او ڈوبائیں تیڈے آتے سختی کرن، ایس گالھ دی جو تُوں میڈے نال کہیں ایجے کوں شریک کرچا، جیندا تیکوں کوئی پتہ ای کائے نہیں، تاں اُنھاں ڈوبائیں دا اکھیاہ من، تُوں ساریاں کوں ول تے میڈے کول آوٹیں، پس میں تھاکوں (اُنھاں دی حقیقت) ڈسا ڈیساں جیہو جیہے عمل تُوں کریندے ہاوے (۸)۔
9. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ	آتے جہڑے لوک ایمان گھن آئین، آتے نیک عمل وی کریندن تاں ضرور آساں اُنھاں کوں نیک بندیاں وچ رلا گھنسوں! (۹)۔
10. وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ	آتے لوکاں وچوں کوئی ایجے وی ہونین، جہڑے آئین، جو آساں آسہ آتے ایمان گھن آتے ہن، پر جڈاں آسہ دے رستے وچ اُنھاں کوں کوئی ڈکھ ڈٹا ویندے، تاں او لوکاں دی ڈٹی تکلیف کوں آسہ دے عذاب وانگوں سمجھدن، آتے جیکر تیڈے رب دی طرفوں کوئی مدد پچ وئے تاں اکھیندن، جو یقیناً آساں تیڈے نال ای ہاسے کیا آسہ چنگی طرح نہیں چاند اکھرا جہڑا کجھ سارے جہاں دنیا والیاں دے سینیاں وچ ہے (۱۰)۔
11. وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ	آتے آسہ اُنھاں لوکاں کوں ضرور نکھیڑ ڈیسے جہڑے ایمان گھن آتے ہن، آتے اُنھاں کوں وی نکھیڑ ڈیسے جہڑے منافق ہن (۱۱)۔
12. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ	آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے او اُنھاں لوکاں کوں، جہڑے جو ایمان گھن آئیں، اکھیندن جو آساں ڈے طریقے تے چلو، آساں تھاپڈے گناہاں (دوبار) وی چا گھنسوں، حالانکہ اوں اُنھاں دے گناہاں دے بار

13.	وَلِيَحْذِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيَسْأَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ	گوں ذری وی نہیں چاؤں والے، یقیناً او سارے کوڑے ہن (۱۲)۔
14.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ	اتے او آپٹیں باروی چیسن، اتے آپٹیں بارنال انھاں دے باروی چیسن، اتے انھاں کنوں قیامت دے ڈنڈے پچھے ویسین، جہڑے کجھ بٹا او بٹیندے ہن (۱۳)۔
15.	فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ	اتے تحقیق آساں نوح کوں اوندی آپٹیں قوم دو بھیجیا، پس او بچاہ سال گھٹ ہک ہزار سال انھاں وچ رہیا، آخر کار انھاں کوں طوفان آ ولھیا، کیوں جو او ظلم کرن والے ہن (۱۴)۔
16.	وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	ول آساں او کوں بچا گھدا اتے اوندے پیڑی والے سنگتیاں کوں وی اتے آساں اوں کوں دُنیا جہان والیاں کیتے ہک نشانی بٹا چھوڑیا (۱۵)۔
17.	إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	اتے ابراہیم (کوں بھیجیا)، جڈاں اوں آپٹیں قوم کوں آکھیا، جو آسہ دی عبادت کرو، اتے اوں کنوں ڈرو، لیندے وچ تہاڈی بھلائی ہے، جیکر تہاں حقیقت کوں چاں گھنوتاں (۱۶)۔
18.	وَإِن تَكْذِبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ	در اصل تہاں آسہ کوں چھوڑتے بتاں دی بندگی کریندو، اتے کوڑ گھڑی رکھیندو، بیشک آسہ کوں چھوڑتے تہاں جنھاں دی بندگی کریندو، اوتاں تہاڈے کیتے رزق ڈیو دا اختیار وی نہیں رکھیندے، پس تہاں آسہ کنوں رزق منگو، اتے ہوندی عبادت کرو، اتے ہوندا شکر ادا کرو، اتے ہوندو تہاں ول و نچیں (۱۷)۔
19.	أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ	اتے جیکر تہاں (حقیقت کوں) کوڑا اکھیندو، تاں تہاں کنوں پہلے دیاں امتاں وی تاں او کوں کوڑا اکھ چکیں، اتے رسول اتے تاں کوئی ذمے واری کائے نہیں، سوائے ایندے جو او واضح طور تے (پیغام) پچا ڈیوے (۱۸)۔

	يُعِيدُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ	کریندے، تے اوکوں ولا وی پیدا کریندے، بیشک (ایہ گالھ) اسہ کیتے تاں اصلوں سوکھی ہے (۱۹)۔
20.	قُلْ سِيدُوَانِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	(اے رسول) آکھ جو زمین اُتے رُو پھرو، ہس پیکھو جو اسہ کیں طرح پہلی خلقت (لوک) پیدا کریندے، تے ول اوکوں دُوجھی واری وی پیدا کرن والا ہے، بیشک اسہ تاں ہر شے اُتے قدرت رکھن والا ہے (۲۰)۔
21.	يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَالِإِيَّاهِ تُقْلَبُونَ	او عذاب ڈیندے جیکوں چہندے، اُتے رحمت کریندے جیندے اُتے چہندے، اُتے ٹساں اوں دو ولانے ویسو (۲۱)۔
22.	وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	اُتے ٹساں اوکوں نہ زمین اُتے عاجز کرن والے تھی سبکیوے اُتے نہ آسمان وچ، اُتے تہاڈے کیتے اسہ کنوں سوانہ کوئی کار ساز ہے تے نہ کوئی مددگار ہے (۲۲)۔
23.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَسْأَوْنَ مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	اُتے جہڑے لوکاں اسہ دیاں آیاتاں کنوں انکار کر دتا، تے اوندی ملاقات کنوں وی، ہس ایہے لوک میڈی رحمت کنوں نا امید تھی تے رہسن، ایہے ہن جنھاں کیتے دردناک عذاب ہے (۲۳)۔
24.	فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	ہس اوندی قوم دی طرفوں کوئی جواب نہ بٹ سگیا سوانے لیندے جو انھاں آکھیا، جو ایکوں قتل کر چھوڑو، یا ایکوں ساڑ گھٹو، آخر اسہ اوکوں بھا کنوں بچا گھدا، بیشک ایہ ایمان گھن آوٹ والی قوم کیتے نشانیاں ہن (۲۴)۔
25.	وَقَالَ إِنِّي أَخَذْتُكُمْ مِنَ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ	اُتے آکھیں، بیشک ٹساں تاں اسہ کوں چھوڑتے بتاں کوں دُنیوی زندگی وچ آپئیں درمیان محبت داکہ ذریعہ بنا گھدے، ول قیامت دے دُہنہ تہاڈے وچوں بعضے بعضیاں دی سنگت وچ رہن دا انکار کر دین، اُتے تہاڈے وچوں بعضے بعضیاں تے لعنت وی بھیجن، اُتے تہاڈا

26.	فَأَمِّنْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	جاء کٹاکٹاں (دورخ دی) بھا ہے، اُتے تہا کوں مدد ڈیوٹ والا کوئی وی نہ ہوے (۲۵)۔
27.	وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ	اُتے آساں (ابراہیم کوں) اسحاق تے یعقوب جہی اولاد ڈٹی، اُتے اوندی نسل وچ نبوت تے کتاب (ڈیوٹ) دا سلسلہ وی قائم کر چھوڑیا، اُتے آساں اُو کوں دُنیا وچ وی اجر دتا، تے بیشک آخرت کوں وی او نیک بندیاں وچ شامل ہوے (۲۷)۔
28.	وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ الْعَالَمِينَ	اُتے لوط (دی گالھ ایہ ہے جو) جڈاں آپس قوم کوں آکھیا، بیشک تہاں تاں ابھی بے حیائی واکم کریندے وے، جہزی جو تہاڈے کنوں پہلے دُنیا جہان والیاں وچوں کہیں وی نہیں کیتی (۲۸)۔
29.	أَتَيْنَكُم لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتَّبِعْنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ	کیا تہاں اُوہے نہیوے جہڑے جو جواناں دو (فعل کرٹ) ویندے وے، اُتے راہ چلایاں کوں لٹیندے وے، اُتے اپٹیاں مجلساں وچ ہٹکیاں ہونیاں حرکتاں کریندے وے، ہس اوندی قوم کنوں کوئی جواب نہ بٹ آیا، سوانے ایندے جو آکھوئے، بھلا گھن آپکھا آسہ دا عذاب، جیکر تہاں سچیاں (نبیاں) وچوں ہیں تاں (۲۹)۔
30.	قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ	اُوں آکھیا، میڈے رب آ ! انھیں فساد چاؤٹ والیاں دی قوم دے مقابلے وچ میڈی مدد کر (۳۰)۔
31.	وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ قَالُوا إِنَّا مُهْدِكُمْ أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ	اُتے جڈاں آساڈے بھیجے ہوئے (فرشتے) ابراہیم کو لھ خوشخبری گھن آئے، تاں انھیں ایہ وی آکھیا، جو آساں بیشک ایں وستی دے لوکاں کوں برباد کرٹ والے ہیں، کیوں جو ایہ ظلم کرٹ والے ہن گھن (۳۱)۔

32.	قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَن فِيهَا لَنَنْصِيبَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أَمْرًا تَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ	ابراہیم اُکھیا، بھلا ایں وستی وچ تاں لوط وی وڈے تھیا، اُنھاں اُکھیا جو جہڑا کوئی وی ایندے وچ رہندے آساں اوکوں چنگی طرح چاڈے ہیں آساں اوکوں تے اوندے گھر والیاں کوں بچا گھنسون، سوائے اوندی ذال دے، او پچھوں (عذاب کیتے) رَہ وَنَجِّنْ والیاں نال رَلی ہوئی ہے (۳۲)۔
33.	وَلَمَّا أَن جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئِ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُونَكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا أَمْرًا تَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ	آتے جڈاں آساڈے بھیجے ہوئے فرشتے لوط کو لھ آئے تاں او اُنھاں (دے آؤں) تے خوش نہ تھیا، بلکہ اُنھاں کیتے دل سوڑا چا کیتا، پر اُنھاں اُکھیا، ڈر نہ پیا، آتے مونیجھا وی نہ تھی، آساں تیکوں تے تیڈے گھر والیاں کوں بچا گھنسون، سوائے تیڈی ذال دے کیوں جو او پچھوں عذاب والیاں نال رَل وَنَجِّنْ والی ہے (۳۳)۔
34.	إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ	بیشک آساں ایں وستی دے لوکاں آتے آسمان کٹوں عذاب نازل کرٹ والے ہیں، کیوں جو اُنھاں نافرمانی کیتی ہوئی ہے (۳۴)۔
35.	وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	ول آساں اوکوں ہک کھلی نشانی دے طور تے چھوڑے، اُنھاں لوکاں کیتے جہڑے جو عقل کٹوں کم گھنن (۳۵)۔
36.	وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتَوُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ	آتے مدین والے پاسے اوندے بھرا شعیب (کوں بھیجیا) ہس اوں اُکھیا، آے میڈی قوم! آس دی عبادت کرو، آتے آخرت دے ڈینہ کٹوں ڈرو، آتے زمین تے فساد نہ مچیندے پھرو (۳۶)۔
37.	فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِينَ	اُنھاں اوکوں کوڑا اُکھیا، ہس اُنھاں کوں ہک وڈے بھونیں ہنب (زلزلے) آپکڑیا، تے سویرے او آپٹیاں گھراں وچ گوبڈیاں بھرنے ڈُٹھے پئے ہن (۳۷)۔
38.	وَعَادَا وَثَنُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَاكِينِهِمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ	آتے عاد دی قوم تے ثمود دی قوم وی (برباد تھئی) آتے اُنھاں دے ویران ٹکاٹیں وچ تہاڈے سامٹیں ہن، آتے شیطان نے اُنھاں دے

<p>أَعْمَالُهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ</p>	<p>(بد) عملاں کوں انہاں دے دل بھاوٹیں بنا ڈیکھایا، ایس طرح انہاں کوں سدھے راہ کٹوں ہٹا گھدا، حالانکہ او سب کجھ ڈیکھدے وڈے ہن (۳۸)۔</p>
<p>39. وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ</p>	<p>آتے آساں قارون تے فرعون تے ہامان کوں (وی برباد کر چھوڑیا)، آتے تحقیق موسیٰ انہاں کو لھ کھلیاں نشانیاں گھن تے آیا، پر انہاں زمین اُتے وڈائیاں ڈیکھائیاں، پر او آساں کٹوں بھج نہ سگدے ہن (۳۹)۔</p>
<p>40. فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانِ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ</p>	<p>بس آساں ہر یک کوں اوندے گناہاں دی وجہ کٹوں آپٹیں پکڑ وچ گھن آیوسے، بس انہاں وچوں کنھائیں اُتے تاں پتھراؤ والی ہوا بھیجی، آتے انہاں وچوں کنھائیں کوں سخت گڑگاٹ آولھئییا، آساں انہاں وچوں کنھائیں کوں زمین وچ لہا چھوڑیا، آتے انہاں وچوں کنھائیں کوں آساں غرق کر چھوڑیا، آتے آسہ داتاں ایہ گم کائے نہیں، جو انہاں اُتے ظلم کرے، لیکن اوتاں خود آپٹیں آپ اُتے ظلم کریندے رہندے ہن (۴۰)۔</p>
<p>41. مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ</p>	<p>جہڑے لوک آسہ کوں چھوڑتے پنھن کوں آپٹاں کار ساز بیٹیندن، انہاں دی مثال ڈانور (مکڑے) والی ہے، جہڑا آپٹاں گھرتاں بیٹیندے، پر اصل وچ ساریاں گھراں کٹوں پتلا (کمزور) گھر ڈانور دا ای ہوندے، آسہ کرے جو ایہ لوک ایس گالھ کوں سمجھ گھندے (۴۱)۔</p>
<p>42. إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>بیشک آسہ چاندے ہر اوں شے کوں جیکوں ایہ لوک اوکوں چھوڑتے سڈیندن، آتے اوتاں زبردست ہے وڈی حکمت والا ہے (۴۲)۔</p>
<p>43. وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ</p>	<p>آتے ایہ مثالاں آساں لوکاں کوں (سمجھاوٹ کیتے) بیان کریندے ہیں، پر ایہ تاں انہاں کوں سمجھدے وی نہیں، سوائے علم رکھٹ والیاں</p>

		دے (۴۳)۔
44.	خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ	اَللّٰہ نے آسماناں تے زمین گوں حَقّی طور تے پیدا کیتے، بیشک ایندے وِچ مومن لوکاں کیتے نشانی ہے (۴۴)۔

<p>(اے رسول) ایں کتاب وچوں پڑھیا کیتا کر، جہڑی جوتیں دو نازل کیتی گئی ہے، اُتے نماز وی قائم کیتی رکھ، بیشک نماز بے حیائی تے گندیاں گالھیں کئوں روکیندی ہے، اُتے اُسے دا ذکر کرن تاں وڈی شے ہے، اُتے اُسے چاٹا کھڑے جہڑا کجھ تُساں بٹیندے کریندے وڈے بیہوشے (۴۵)۔</p>	<p>45. اَنْتُمْ مَّا اَوْحَىٰ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلَاةَ اِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ</p>
<p>اُتے اہل کتاب نال بحث نہ کیتی کر، سوائے اُن طریقے دے جہڑا ہوں چٹکا ہووے، او وی محض انھاں وچوں بے انصافی کرن والیاں نال! اکھ ڈے جو آساں اوندے اُتے وی ایمان گھن آئے ہن، جہڑا کجھ آساں دو نازل تھئے اُتے اوندے اُتے وی جہڑا کجھ تھاپڈے اُتے نازل کیتا گیا ہا، اُتے آساں اُتے تھاپڈا معبود تے تھاپڈا معبود تاں ہکوا ای ہے، اُتے آساں اوندے فرمانبردار ہن (۴۶)۔</p>	<p>46. وَلَا تَجَادِلُوْا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ اِلَّا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ وَقُولُوْا اٰمَنَّا بِالَّذِيْ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَاُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَالْهِنَّا وَالْهٰكُمُ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُوْنَ</p>
<p>اُتے آساں ایویں تیڈے اُتے وی کتاب نازل کیتی ہے، ہس آساں جنھاں لوکاں کوں پہلے کتاب ڈتی ہئی، او ایندے اُتے وی ایمان گھن آندے ہن، اُتے انھاں ڈوجھیاں وچوں وی ایجے ہن پے، جہڑے ایندے اُتے وی ایمان گھن آندے پئین، اُتے آساں آیتاں کئوں کوئی وی انکار نہیں کریندا، سوائے کافراں دے (۴۷)۔</p>	<p>47. وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِيْنَ اَتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُوْنَ بِهِ وَمِنْ هَٰؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيٰتِنَا اِلَّا الْكَافِرُوْنَ</p>
<p>حالانکہ ایں کئوں پہلے تاں توں کوئی کتاب وی نہ پڑھا ہاویں، اُتے نہ آپئیں سچے ہتھ نال اوکوں لکھ سگدا ہاویں، جیکر ایں وی ہوندا تاں باطل پرست (کوڑے لوک) ضرور شک کریندے (۴۸)۔</p>	<p>48. وَمَا كُنْتَ تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ مِنْ كِتٰبٍ وَلَا تَخْطُّهُ بِیَسٰیْنِكَ اِذَا لَا تُرْتَابِ الْمُبِطُوْنَ</p>
<p>بلکہ ایہ تاں صاف تے کھلیاں آیتاں ہن، جہڑیاں انھاں لوکاں دے سینیاں دے وچ موجود ہن، جنھاں کوں علم ڈٹا گئے، اُتے آساں آیتاں کئوں محض اُوہے انکار کریندن، جہڑے بے انصاف ہن</p>	<p>49. بَلْ هُوَ آيٰتُكُمۡ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتَوۡا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيٰتِنَا اِلَّا الظّٰلِمُوْنَ</p>

		(۴۹)۔
50.	وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ	آتے اکھیندین جو ایندے آتے ایندے رَبِّ دِی طرفوں آیاتاں نازل کیوں نہیں تھیندیاں پیاں؟ آکھ ڈے جو بیشک نشانیاں تاں آسہ دِی طرفوں ہوندین، آتے میں تاں ہس کھلم کھلا چتاوٹ ڈراوٹ والا ہاں (۵۰)۔
51.	أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	کیا انہاں کیتے ایہ کافی کائے نہیں جو بیشک آساں تیڈے آتے ایہا کتاب تاں نازل کیتی ہے، جہڑی جو انہاں گوں پڑھ تے سٹائی ویندی ہے، بیشک ایندے وچ رحمت ہے، تے نصیحت ہے، ایمان گھن آوٹ والیاں کیتے (۵۱)۔
52.	قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيِّنًا وَبَيِّنَاتٍ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو میڈے تے تہاڈے درمیان گواہی کیتے آسہ کافی ہے، اوچنگی طرح چاٹا کھڑے، جو کجھ آسماناں وچ ہے، تے زمین دے تے آتے ہے، آتے جہڑے کوڑ (باطل) گوں مَن گھنن، آتے آسہ دا انکار چا کریندین، ایہے ہن املک گھاٹا چاوٹ والے (۵۲)۔
53.	وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	ایہ لوک تیڈے نال عذاب گھن آوٹ دِی جلدی پے کریندین، آتے جیکر ایندہک وقت (اجل) مقرر نہ تھی چکلیا ہوندا، تاں انہاں آتے عذاب ضرور آچکلیا ہوندا، آتے او انہاں آتے ہس آچاچیت، آویسے آتے انہاں گوں پتہ ای نہ لگسی (۵۳)۔
54.	يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَبُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ	ایہ لوک تیڈے نال عذاب گھن آوٹ دِی جلدی پے کریندین، آتے بیشک دوزخ تاں ابھی ہے جہڑی کافراں گوں (چنگی طرح) ولھیٹ گھنٹ والی ہے (۵۴)۔
55.	يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُقُوا مَا	جہڑے ڈپٹے انہاں گوں عذاب ولھیٹ گھدا، سراتوں لاتے انہاں دے پیراں دے تے تیں! تاں (آسہ) آکھسے جو چکھو انہاں دامزہ جہڑے

کُنتُمْ تَعْمَلُونَ	کر توت تھیں کریندے ہاوے (۵۵)۔
56. لِيُعْبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَلْيَايَ فَاَعْبُدُونِ	آتے میڈے بندو، جہڑے جو ایمان گھن آئیوے، بیشک میڈی زمین پرے پرے توڑیں درگھی ہوئی ہے، ہس تھیں محض میڈی ای عبادت کیتی کرو (۵۶)۔
57. كُلُّ نَفْسٍ ذَاتَةُ نَفْسٍ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ	ہر یک جی موت دامزہ چکھسے، ول تھیں میں دو ای گھن آئے ویسو (۵۷)۔
58. وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرًّا فَآتَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ	آتے جہڑے لوک ایمان گھن آئے، آتے نیک عمل کیتی رکھتے، تاں انھاں کوں آساں ضرور بہشت وچ آپے محل ڈیسوں ! جنھاں تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پیماں ہو سن، او اوندے وچ ہمیش کیتے رہسن، کجا سوہٹاں آجر ہے، چنگے عمل کرن والیاں کیتے (۵۸)۔
59. الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ	جہڑے جو (ایمان آتے) ثابت قدم وی رہندین آتے آپیں رب آتے توکل وی کیتی رکھدین (۵۹)۔
60. وَكَانَ مِنْ دَآبَّةٍ لَّا تَحْبِلُ رِمْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ	آتے کئی چلن پھرٹ والی مخلوق ہے جہڑی آپٹاں رزق نال نہیں چاتی وڈی، ہس آسہ انھاں کوں وی رزق ڈیندے آتے تھاکوں وی، اوہو سب کجھ سٹن والا تے جاٹن والا ہے (۶۰)۔
61. وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّىٰ يُؤْفَكُونَ	آتے (اے رسول) جیکر تھوں انھاں گولھ پچھیں، جو آسماناں کوں تے زمین کوں کیں پیدا کیتے آتے سمجھ تے چندر کوں کیں آپیں حکم تلے رکھیا ہوئے، تاں اکھیں چا، جو آسہ ! ول بھلا ایہ لوک کیوں ٹھڑکینے وڈے ہن (۶۱)۔
62. اللَّهُ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	آسہ آپٹیاں بندیاں وچوں جیندا پھندا رزق کھلا کر گھندے آتے او کوں پورا سورا وی کر ڈیندے، بیشک آسہ ہر شے کوں چنگی طرح چاٹدا کھڑے (۶۲)۔

63.	وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مِّنْ نَّزْلِ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِّنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ	آتے جیکر توں انہاں کٹوں پچھیں جو آسماناں کٹوں پائیں کٹوں وسیندے، جیندے نال زمین کٹوں اوندے سک سڑ و نچن دے بعد والا ساوی (زندہ) کر چھوڑیندے تاں اکھیں چا، جو آسہ، اکھ ڈے جو سب تعریف آسہ کیتے ہے بلکہ انہاں دے وچوں دے ڈھیر کوئی عقل کٹوں کم وی نہیں گھندے (۶۳)۔
64.	وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَأَنَّا يَعْلَمُونَ	آتے ایں دنیا والی زندگی تاں کچھ وی کائے نہیں، محض شغل تماشا ہے آتے اصل زندگی تاں آخرت دے گھر والی ہے، ایویں ہوندا جو ایہ ایں گالھ کٹوں چاندے ہوندے (۶۴)۔
65.	فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ	ول چڑاں او پیڑی وچ سوار تھیندن تاں آسہ کٹوں ای سوریندن آپٹیں دین (طور طریقے) کٹوں آسہ کیتے خالص کرتے، پر چڑاں او انہاں کٹوں خشکی دو بچا گھن آندے، تاں دیر نہیں کریندے شرک کرٹ لگ پوندن (۶۵)۔
66.	لَيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلَيُتَّبِعُوهُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ	تاں جو اوندی ناشکری کرن، جہڑا کچھ آساں انہاں کٹوں ڈٹا ہونے، آتے اتھوں دے مڑے گھن گھن (۶۶)۔
67.	أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مَّا آمَنَّا وَيُخَفَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِلِابِاطٍ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ	بس آجھو انہاں کٹوں سارا پتہ لگ ویسے، آتے کیا ایہ نہیں ڈہدے وڈے جو آساں حرم کٹوں آمن آمان والا پٹائے حالانکہ آسوں پاسوں دے لوک چو اگھدے ویندن، کیا ول وی ایہ لوک کوڑ (باطل) آتے ای ایمان گھن آندن، آتے آسہ دیاں نعمتاں دی ناشکری کریندن (۶۷)۔
68.	وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ	آتے اوس شخص کٹوں زیادہ ظالم کٹوں ہوسی، جیں آسہ آتے کوڑے بہتان بدھیے ہن، یا سچ (حقیقت) کٹوں کوڑا آکھے چڑاں او اوندے کوھ آوے بھلا انہاں کافراں دا ٹکاٹاں دوزخ وچ کائے نہیں؟ (۶۸)۔

69.	وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَكَبِيرُ الْمُحْسِنِينَ	آتے جنہاں لوکاں آساڈے راہ وچ تکلیفاں بھوگئین، آساں ضرور انہاں کوں آپٹاں رستہ ڈیکھا ڈیسوں، آتے بیشک آسہ چنگے کم کرن والیاں نال ہے (۶۹)۔
-----	--	--

30- سورة الروم

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے بے حد رحمت کرن والا ہے۔
1.	الَمْ	الف لام میم (۱)۔
2.	غُلِبَتِ الرُّومُ	رومی لوک مغلوب تھی گن (۲)۔
3.	فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِّنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيُغْلِبُونَ	آپٹیں کو لھوں دے ہک ملک وچ، آتے او آپٹیں ہریج و نہج دے بعد ہوں جلدی جیت ویسن (۳)۔
4.	فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْعَلُ الْمُؤْمِنُونَ	تھوڑے سالوں وچ ! آسہ دا حکم سب توں پہلے وی چلدا آتے آتے بعد وچ وی چلدا رہسی آتے اوں ڈینہ ایمان والے لوک ہوں خوش ہوسن (۴)۔
5.	بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	آسہ دی ہٹی فتح آتے ! او جیکوں پھندے، فتح ڈیندے، آتے او ہوں زبردست تے وڈی رحمت کرن والا ہے (۵)۔
6.	وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	ایہ آسہ دا وعدہ ہے، آسہ آپٹیں وعدے کٹوں اصلوں نہیں پھردا، پر ڈھیر لوک ایہ چاندے وی نہیں (۶)۔
7.	يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ	ایہ لوک دنیاوی ظاہر وی زندگی کوں تاں چاٹن پر او آخرت کٹوں اصلوں غافل ہن (۷)۔
8.	أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَّا خَلَقَ اللَّهُ	کیا انہاں آپٹیں دل وچ غور نہیں کیتا، جو کیا آسہ ای پیدا نہیں کیتا

9.	<p>السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ</p> <p>اُولَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ</p>	<p>آسماناں گوں تے زین گوں اُتے جو کجھ اُنھاں دے درمیان ہے، او وی حقی طور تے اُتے ہک مقرر وقت تائیں ! اُتے بیشک اُنھاں لوکاں وچوں ڈھیر کوئی آپئیں رَب گوں وَنَج ملن گوں منیندے وی نہیں (۸)۔</p>
10.	<p>ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَصَاءُوا السُّوءِ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ</p> <p>وَلِأَنَّهُمْ كَانُوا يُظْلَمُونَ</p>	<p>کیا یہ لوک زین اُتے اُریے پھریے کائے نہیں، شاید جو اُنھاں ڈیکھ گھدا ہووے جو اُنھاں کنوں پہلے دے لوکاں دی عاقبت کجھی تھی چکی ہے حالانکہ او لوک اُنھاں کنوں طاقت وچ زیادہ ہن، اُتے اُنھاں زین گوں خوب جتیا وایا، اُنھاں ایکوں اِتی زیادہ آباد کر چھوڑیا جتی جو اُنھاں وی نہیں کیتا، اُتے اُنھاں دے رسول اُنھاں کو لھ کھلیاں نشانیاں گھن تے آئے، اُسے تاں اِجا کائے نہیں جو اُنھاں اُتے ظلم کرے بلکہ او تاں خود آپئیں آپ اُتے ظلم کریند (۹)۔</p>
11.	<p>ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَصَاءُوا السُّوءِ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ</p> <p>اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ</p>	<p>وَلِأَنَّهُمْ كَانُوا يُظْلَمُونَ</p> <p>ول اُنھاں لوکاں دی عاقبت ہوں خراب تھئی جہڑے جو گندے کم کریندے ہن، کیوں جو اُنھاں اُسے دیاں آیاتاں گوں کوڑا اکھیا، اُتے اُنھاں اُتے کھلاں کریندے رہے (۱۰)۔</p>
12.	<p>وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ</p> <p>وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شَيْءٍ كَاتِبٌ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشَيْءٍ كَاتِبِينَ</p>	<p>اُسے تاں پہلی واری وی (مخلوق گوں) پیدا کریندے اُتے وِلا وی اُوکوں پیدا کریسے، وَل تِساں سارے اُوں دو وِلائے ویسوا! (۱۱)۔</p>
13.	<p>وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ</p> <p>وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شَيْءٍ كَاتِبٌ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشَيْءٍ كَاتِبِينَ</p>	<p>اُتے جہڑے ڈینہ قیامت دی گھڑی آویسی، تاں مجرم (قصور وار) لوک ہکے ہکے تھی تے رہ ویسن (۱۲)۔</p>
14.	<p>وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ</p> <p>وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شَيْءٍ كَاتِبٌ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشَيْءٍ كَاتِبِينَ</p>	<p>اُتے اُنھاں دے خُدا دے شریک بٹائے ہوئیاں وچوں کوئی وی اُنھاں دی سفارش کرن والا کائے نہ ہوسی، اُتے او تاں خود وی آپئیں بٹائے ہوئے (خُدا دے) شریکاں گوں نَن کنوں پھر ویسن (۱۳)۔</p>
14.	<p>وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ</p> <p>وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شَيْءٍ كَاتِبٌ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشَيْءٍ كَاتِبِينَ</p>	<p>اُتے جہڑے ڈینہ قیامت دی گھڑی آویسی اُوں ڈینہ سارے اَنج اَنج کر ڈتے ویسن (۱۴)۔</p>

15.	فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ	بِسْ اَلْبَتَّہ جہڑے لوک ایمان گھن آئے تے نیک عمل وی کیتی رکھتے، بِسْ او بہشتی باغ وچ (ٹکا تے) خوش کرڈتے ویسن (۱۵)۔
16.	وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخْضَمُونَ	آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے آتے آساڈیاں آیاتاں کوں تے آخرت دی ملاقات کوں کوڑا آکھینے تاں ایہے لوک عذاب دے پابند رکھینے ویسن (۱۶)۔
17.	فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ	بِسْ اَلہ دی تسبیح (اوندے پاک ہون کوں) پڑھی رکھو، جڈاں جو شام تھی وئے، آتے شہا کوں وڈا ویلا تھی وئے (۱۷)۔
18.	وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ	آتے سب تعریف اوندے کیتے ہے، آسماناں وچ وی تے زمین تے وی، اتے تریجھے پھر آتے جہڑے ویلے ظہر تھی وئے اوں ویلے وی تسبیح (نماز) پڑھو (۱۸)۔
19.	يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُخْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ	اویزندہ (جاندار) شئے کوں مردہ (بے جان) شئے وچوں کڈھیندے چا، آتے مردہ شئے وچوں جیندی ہونے شئے کوں کڈھیندے چا، آتے زمین کوں وی اوندے سڑسک وئجھن دے بعد جیوا اچھوڑیندے، آتے ایویں ٹساں وی کڈھے ویسو (۱۹)۔
20.	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے جو اوں شہا کوں مٹی وچوں پیدا کیتے بس ٹساں بہوں جلدی انسان بن ویندو، ہر پاسے کھنڈوے ویندو (۲۰)۔
21.	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے، جو اوں شہاڈے آپٹیاں وچوں شہاڈے کیتے ذالیں پیدا کیتن، تاں جو ٹساں انھاں نال سکھ سکون نال رہو، آتے اوں شہاڈے درمیان محبت تے مہربانی پیدا کر ڈتی ہے بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن، انھاں لوکاں کیتے جہڑے غور فکر کریں (۲۱)۔

22.	وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاجْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَاللُّوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے، جو اُوں آسماناں کُوں تے زمین کُوں پیدا کیتے، آتے تہاڈے بولیاں وچ فرق گھت ڈتے، تے تہاڈے رنگاں وچ وی، بیشک انھاں وچ وی نشانیاں ہن چاٹن والیاں کیتے (۲۲)۔
23.	وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَاجْتِغَاؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے، جو تہاڈا سمھن ہے راتیں کُوں تے پڑنے کُوں وی، آتے اوند ا فضل (رزق) گولھن وی ہے، بیشک ایندے وچ انھاں لوکاں کیتے نشانیاں ہن، جہڑے سُندے سمجھدے ہن (۲۳)۔
24.	وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے جو او تہا کُوں بجلی چمکدی ڈیکھندے جیندے وچ تہاں ڈردے وی بیوے، تے طمع وی رکھندے وے، آتے آسمان کُوں پاٹیں بھیجندے، ہس اوندے نال زمین ساوی (زندہ) کر چھوڑندے، اوندے سک سڑو نچن دے بعد، بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن انھاں لوکاں کیتے جہڑے عقل کُوں کم گھنن (۲۴)۔
25.	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِنَّ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُم دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنتُم تَخْرُجُونَ	آتے ایہ وی اوندیاں نشانیاں وچوں ہے، جو اُوں قائم کر کھڑائے آسمان کُوں تے زمین کُوں آپٹیں حکم نال، وَل جڈاں اُوں تہا کُوں ہک واری زمین وچوں سڈپاتاں ہس تہاں جھٹ پٹ نکل آسو (۲۵)۔
26.	وَلَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَانِتُونَ	آتے اوند ا ای ہے جو کجھ آسماناں وچ تے زمین دے تے اُتے ہے سارے اوندی فرمانبرداری کرٹ والے ہن (۲۶)۔
27.	وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ	آتے اوہو ای ہے، جہڑا پہلی واری خلقت کُوں پیدا کریندے ولا ڈو جھی واری وی ایویں چا کریمی، آسماناں وچ تے زمین وچ تاں اوندی شان بہوں اچھی ہے، آتے او زبردست ہے وڈی دانائی والا ہے

28.	الْحَكِيمُ	(۲۷)۔
29.	بَلِ اتَّبِعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا هُوَ آءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ	اُوں تہاڈے کیتے خود تہاڈے آپٹیں وچوں ہک مثال ڈتی ہے جو کیا، جنہاں دے مالک تہاڈے سچے ہتھ ہن، انہاں وچوں کوئی ایسجے وی ہن، جہڑے تہاڈے شریک ہوون اُوں رزق وچ جہڑا آساں تہا کوں ڈتا ہے؟ ایس طرح تہاں انہاں دے برابر دے حصے دار تھی و تہو ! تہاں تاں انہاں کوں ڈردے وی ایویں ہیوے، جیویں تہاں آپس وچ ڈردے وے؟ ایس طرح آساں آیاتاں کوں انہاں کیتے کھول کھول تے بیان کریندے ہیں (۲۸)۔
30.	فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفاً فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	جہڑے جو عقل کوں کم گھنن، بلکہ جہڑے لوک بے انصافی کرینن، او بغیر کہیں علم دے آپٹیاں خیالاں خواہشاں دی پیروی کرینن بھلا انہاں کوں کوں سِدھا راہ ڈیکھا سبکدے جنہاں کوں آسہ گراہ چا کرے، آتے انہاں کوں مدد ڈیوٹ والا وی کوئی کائے نہیں (۲۹)۔
31.	مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ	بس تہاں آپٹاں رخ خاص کرتے ایس دین دو قائم کیتی رکھو، آسہ دی اُوں فطرت اُتے وی قائم تھی رہو، جیندے اُتے اُوں انسان کوں پیدا کیتے، آسہ دی بٹائی فطرت وچ تبدیلی کائے نہیں، لہو پکاتے سِدھا دین ہے، پر لوکاں وچوں ڈھیر کوئی نہیں چاندے (۳۰)۔
32.	مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعاً كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ	اُوں دو رجوع کیتی رکھو، آتے اُوں کوں ڈردے رہو، آتے نماز قائم کیتی رکھو، آتے شرک کرٹ والیاں وچوں ہرگز نہ تھی و تہوٹاں (۳۱)۔
33.	وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ	انہاں وچوں (وی نہ) جنہاں آپٹیں دین کوں ٹوٹے ٹوٹے کر گھدے آتے فرقے فرقے تھی گئیں، ہر ہک فرقہ جو کجھ اوندے کو لھ ہے اوندے اُتے مست ہے (۳۲)۔
		آتے جڈاں لوکاں کوں کوئی تکلیف تھیندی ہے، تاں او آپٹیں رب

<p>مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَقْتَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِحُوا بِمُنْهَمُ بَرِيَّتِهِمْ يُشْبِهُ كُونَ</p>	<p>کُنوں اوندو پورا رجوع کرتے دُعا منگدین (سُپیندین)، وَل جُڑاں انھان کون آپئیں رحمت دامزہ چکھا ڈیندے تاں انھان وچوں کوئی ٹولی تاں جھٹ پٹ آپئیں رَب دا شریک بٹاؤن لگ پوندی ہے (۳۳)۔</p>
<p>34. لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ</p>	<p>تاں جو اونا شکری کرن اوندی جو کجھ آساں انھان کون ڈتے، چلو مَرے کر گھنؤ پس ہوں جلدی تہا کون (اینڈے انجام دا) پتہ لگ ویسی (۳۴)۔</p>
<p>35. أَمْ أُنزِلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُمْ يَنْتَكِبُونَ بِنَا كَانُوا بِهِ يُشْبِهُ كُونَ</p>	<p>کیا آساں انھان کو لھ کوئی ابھی دلیل نازل کیتی ہے جہڑی جو انھان کون ڈسیندی ہے اُون شے دے بارے وچ جیکوں او آسہ دا شریک بٹیندین (۳۵)۔</p>
<p>36. وَإِذَا آذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ</p>	<p>آتے جُڑاں آساں انساناں کون آپئیں رحمت دامزہ چکھیندے ہن، تاں او اوندے اُتے پھنڈ ویندین، اتے جیکر انھان کون کوئی ڈکھ پہنچے، او وی اوندی وجہ کُنوں جہڑا کجھ اُنھان آپئیں ہتھیں نال اگلے جہان کیتے بھیجیا ہے (۳۶)۔</p>
<p>37. أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ</p>	<p>تاں او جلدی نا اُمید تھی ویندے ہن، کیا انھان نہیں ڈکھا جو بیشک آسہ ای اوند اَرزق کھلا کر ڈیندے جیندے کیتے پھندے اتے تنگ وی کر ڈیندے، بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن اُون قوم کیتے جہڑی ایمان گھن آندی ہے (۳۷)۔</p>
<p>38. فَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْيَتَامَىٰ وَابْنَ السَّبِيلِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَالِحُونَ</p>	<p>توں آپئیاں قریبی سکیاں کون انھان دا حق ادا کر، اتے مسکین دا وی تے مسافر دا وی، ایہ انھان لوکاں کیتے چنگی گالھ ہے جہڑے آسہ دی رضا مندی پھندین، اتے ایسے ہن مُراداں پاؤن والے (۳۸)۔</p>
<p>39. وَمَا آتَيْتُم مِّن رَّبِّا لَّيْرَبُوْنِي اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوْعُنَدَ اللّٰهِ وَمَا آتَيْتُم</p>	<p>آتے جہڑا سودشساں ایں کیتے ڈیندو جو لوکاں دا مال ودھ وئے، تاں او آسہ دے نزدیک اصلوں نہیں ودھدا، اتے جہڑا کجھ تساں زکوٰۃ دے طور</p>

مَنْ زَكَاتُ تَرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْبَٰضِعُونَ	تے آس دی رضا مندی کیے ڈیندے وے ہس ایہے او لوک ہن جہڑے آپٹیں مال گوں ڈوڑا چوڑا کرن والے ہن (۳۹)۔
40. اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَمَقَكُمْ ثُمَّ يُبَيِّتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شَرِّ كَاتِبٍ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ دَلِيقٍ مَنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ	آتے آس تاں او ہے، جسیں تھاکوں پیدا کیے، ول تھاکوں رزق ڈتے، ول تھاکوں موت چا ڈیسی، ول تھاکوں جیوا کھڑا کریسی، کیا تھاپڑے بٹائے ہوئے شریکاں وچوں کوئی اہجا ہے، جو انھاں کماں وچوں کوئی ہک وی کریندا ہووے؟ او (آس) تاں (ہر شے کنوں) پاک ہے، آتے او انھاں شتیں کنوں ہوں اچا ہے، جنھاں گوں اوند اشریک بیٹندے ہن (۴۰)۔
41. ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	خشکی تے تری آتے اوس کنوں فساد پیدا تھی گئے جہڑا کجھ لوکاں آپٹیں ہتھیں نال کماے، تاں جو آس انھاں گوں مزہ چکھاوے، بعضے عملاں دا جہڑے انھاں کیٹن، شاید او (سڈھی راہ تے) ول آون (۴۱)۔
42. قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ	آکھ جو زمین آتے رُو پھرو ہس پیکھو جو تساں کنوں پہلے والے لوکاں دی عاقبت کیجی تھئی ہئی، انھاں وچوں ڈھیر کوئی تاں مشرک ای ہن (۴۲)۔
43. فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدِّعُونَ	ہس آپٹاں رخ درست تے سڈھے دین دو کیٹی رکھ ایس کنوں پہلے جو او ڈپٹہ آونجے، جیندے ٹل و نچن دی آس دی طرفوں کوئی وجہ کائے نہیں اوس ڈپٹہ لوک آنج و آنج تھی ویسن (۴۳)۔
44. مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسِهِمْ يُهَدُونَ	جسیں کفر اختیار چا کیتا تاں اوندے کفر دا وبال اوندے سرتے ہے، آتے جسیں نیک عمل کیے او آپٹیں کیے چنکائی دی جاء بیٹندے (۴۴)۔
45. لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ	او انھاں لوکاں گوں جہڑے جو ایمان گھن آن آتے نیک عمل وی کیے ہنیں آپٹیں فضل وچوں بدلہ ڈیسی، بیشک او کافر لوکاں گوں پسند نہیں کریندا (۴۵)۔

46.	وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَّاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	اُتے اوندیاں نشانیاں وچوں ہک ایہ وی ہے، جو او ہوائیں کوں خوشخبری ڈیوٹ والیاں بٹاتے بھیجندے تاں جو او آپٹیں رحمت دا ٹہا کوں مزہ چکھاوے تے بیڑیاں وی اوندے حکم نال ٹھلڈیاں تردیاں رہوں، اُتے ایہ ایں واسطے ہے جو ٹساں اوندے فضل کوں حاصل کرو، تے تاں جو ٹساں شکر ادا کرو (۴۶)۔
47.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاتَّقْنَا مَنْ الَّذِينَ أَجْرُمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَضْرِبُ الْكُفَّارِينَ	اُتے تحقیق آساں تیں کنوں پہلے وی انہاں دی آپٹی قوم دو رسول بھیجے، پس او انہاں کول صاف صاف نشانیاں گھن آئے، تے پس جنہاں جرم کیتی رکھیے، تاں آساں انہاں کوں بدلہ گھن چھوڑیا، پس مومنناں کوں سد ڈیوٹ آساڈے اُتے لازم ہا (۴۷)۔
48.	اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَنَزِلُ الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِشُونَ	اُسے تاں او ہے، جہڑا ہوائیں کوں گھولیندے جہڑیاں بدلاں کوں پیا وی اُچا کر ڈیندین، پس او انہاں کوں آسمان تے کھنڈا ڈیندے، جس طرح چہندے، اُتے انہاں دیاں تہیں بٹا ڈیندے، ول توں یندے کوں ڈیکھدیں جو کیوں انہاں وچوں نکل پے ویندے، پس جڈاں او وسا ڈیندے آپٹیاں بندیاں وچوں انہاں اُتے جنہاں کوں چہندے تاں وت او یکدم خوشیاں منیندین (۴۸)۔
49.	وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِهِ لَكِبِّيسِينَ	حالانکہ ایں کٹوں پہلے جو یندے انہاں اُتے لہایا وئچے او ایں کٹوں وی پہلے نا اُمید تھتے ہوئے ہوندین (۴۹)۔
50.	فَانْظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَنَسْخِي النُّفُوسِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	پس اُسے دی رحمت دیاں نشانیاں کوں ڈیکھ جو گیں طرح زمین کوں ساوی (زندہ) کر ڈیندے اوندے سک سڑ وئج (مرن) دے بعد، بیشک اولیویں مردیاں کوں جیوا کھڑا کریسی، اُتے او ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندے (۵۰)۔
51.	وَلَكِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفًى	اُتے جیکر آساں ہک ابھی ہوا بھیج ڈیوٹ جو او آپٹیں رٹھ (کھیتی) کوں

لَقُلُّوْا مِنْ بَعْدِ هٰذَا يَكْفُرُوْنَ	سُک تے پیلا تھیا ڈُکھن تاں اوندے بعد ضرور ناشکری کرن لُک پوندن (۵۱)۔
52. فَاِنَّكَ لَا تُسَبِّحُ الْمَوْئِيَّ وَلَا تُسَبِّحُ الضُّمَّ الدُّعَاءَ اِذَا وُلُّوْا مُدْبِرِيْنَ	بس بیشک تُوں نہ تاں مُردیاں کوں سُٹا سَکدیں اُتے نہ بوٹیاں کوں سُٹا سَکدیں آپٹاں سَڈا! چڈاں جو اوکُنڈ وُلا تے رُپوون (۵۲)۔
53. وَمَا اَنْتَ بِهَادِ الْعُصْبِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ اِنْ تُسَبِّحُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِآيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ	اُتے نہ تُوں اُنڈھیاں کوں اُنھاں دِی گُراہی دے بعد ہدایت اُتے گھن آسَکدیں، تُوں تاں ہَس اُنھاں کوں سُٹا سَکدیں، جہڑے آساڈیاں آیاتاں اُتے ایمان گھن آندِن، ہَس ایہے لوک مسلمان (فرمانبردار) ہِن (۵۳)۔
54. اَللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَكُمْ مِّنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشِیْبَةً یَّخْلُقُ مَا یَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِیْمُ الْقَدِیْرُ	اَسہ تاں اوہے جِسں تہاکوں بھوں بے قوتی دِی حالت وِچ پیدا کیتے، وَل اُوں اِس بے قوتی دے بعد تہاکوں طاقت ڈے ڳئی، وَل اِس طاقت دے بعد بے طاقتی ڈے ڳئی، تے پُڈھیا وی ! او پیدا کر ڳیندے جو کجھ چہندے، او چنگی طرح جاٹں والا قدرت والا ہے (۵۴)۔
55. وَیَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ یُقْسِمُ الْمُبْرِمُوْنَ مَا لَیْشُوا غَیْرِ سَاعَةٍ کَذٰلِکَ کَانُوْا یُؤْفٰکُوْنَ	اُتے جہڑے ڳنہگار (قیامت دِی) گھڑی آویسی، تاں گنہگار قسماں چاوٹں لُک پوسن جو او تاں ہک گھڑی کنوں زیادہ (دُنیاء وِچ) رِیہے وی کائے نھیں! ایویں او پُٹھے چل پوندے ہِن (۵۵)۔
56. وَقَالَ الَّذِیْنَ اٰتَوْا الْعِلْمَ وَالْاِیْمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِیْ کِتٰبِ اللّٰهِ اِلٰی یَوْمِ الْبَعْثِ فَهٰذَا یَوْمُ الْبَعْثِ وَلَکِنَّکُمْ کُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ	اُتے جنھاں لوکاں کوں علم تے ایمان ڳنایا ہا، او اکھیں جو تہاں اَسہ دِی کتاب وِچ لکھتے دے مطابق تاں حشر دے ڳنہگار تہیں رِیہے ہیوے، ہَس ایہو تاں ہے حشر (ولا جی اُٹھن) دا ڳنہگار، پَر تہاں تاں ایگوں جاٹدے نہ سمجھدے وی کجھ نہ ہاوے (۵۶)۔
57. فِیْؤْمَیْذِ لَا یَنْفَعُ الَّذِیْنَ ظَلَمُوْا مَعْدِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ یُسْتَعْتَبُوْنَ	ہَس اِس ڳنہگار ظالم لوکاں کوں اُنھاں دا بہانہ (غذر) کوئی فائدہ نہ ڳیسے، تے نہ اُنھاں کوں معافی منگن کوں آکھیا ویسے (۵۷)۔
58. وَلَقَدْ خَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِیْ هٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ کُلِّ مَثَلٍ وَلَیِّنْ جِئْتَهُمْ بِآیَةٍ	اُتے تحقیق آساں، لوکاں کیتے اِس قرآن وِچ ہر طرح دِی مثال بیان کیتی ہے، اُتے واقعی جیکر تُوں اُنھاں دے کوہ کوئی نشانی گھن آویں،

تَاں وِی او لوک جنھاں مَنّ کُنوں انکار کیتا ہوئے، ضرور اکھ ڈیسن، جو ٹساں تَاں اصلو کُوڑے ہیوے (۵۸)۔	لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ	
اِیں طرح انھاں لوکاں دے دِلِیں اُتے مہر (تھپہ) لا ڈیندے ہِیں، جہڑے جو کجھ وِی نہیں چاندے سمجھدے (۵۹)۔	كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ	59.
بَس (اے رسول) تُوں صبر کرتے ثابت قدم رہ، کیوں جو یقیناً اَسَد دا وعدہ پکا تے برحق ہے اُتے او لوک تیڈا دِل نہ گھٹا ڈیوں، جنھاں کُوں یقین وِی نہیں آندا (۶۰)۔	فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ	60.

31- سورة لقمان

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسَد دے ناں نال جہڑا جو ہُئوں مہربان تے وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	الَمْ	الف، لام، میم (۱)۔
2.	تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ	ایہ آیاتاں ہِن وڈی دانائی والی کتاب دیاں (۲)۔
3.	هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ	ہدایت تے رحمت ہِن، نیکی دے کم کرن والیاں کیتے (۳)۔
4.	الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ	جہڑے جو نماز کُوں قائم کیتی رکھن، تے زکوٰۃ وِی ڈتی رکھن، تے آخرت اُتے یقین وِی رکھن (۴)۔
5.	أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	ایہے لوک اَسَد وِی طرفوں سِدھی راہ اُتے ہِن، اُتے ایہے سب تُوں چنگیاں مُراداں پاوٹن والے ہِن (۵)۔
6.	وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ	اُتے انساناں وچُوں کوئی ایجا وِی ہے، جہڑا یہودہ کہانیاں لُل گھن آوے، تاں جو (لوکاں کُوں) بغیر کہیں صحیح علم عقل دے، اَسَد وِی راہ تُوں گمراہ کر ڈیوے اُتے ایندے اُتے کھلاں وِی کرے، ایہے او لوک

7.	وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ	ہن، جنہاں کیتے ذلیل کر ڈیوٹ والا عذاب ہے (۶)۔
8.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آون، تے نیک عمل وی کیتی رکھن، انہاں کیتے نعمتاں والے باغ ہن (۸)۔
9.	خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	جنہاں وچ او (ہمیشہ ہمیشہ) رہسن، آسہ دا وعدہ سچا (برحق) ہے آتے او ہہوں زبردست تے وڈی حکمت والا ہے (۹)۔
10.	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ	اُوں آسماناں کوں بغیر کہیں تھمبے دے پیدا کیتے، جیویں جو ٹساں ڈیکھدے وے، آتے زمین اُتے پہاڑ قائم کر کھڑائیں تاں جو او ٹہاڑے نال ہلدی نہ رہے آتے آساں لیندے وچ قسم و قسم دے جانور کھنڈا ڈٹن، آتے آساں ای آسمان کٹوں پاٹیں لہائے، جیندے نال زمین وچ سوٹیاں سوٹیاں شنین جوڑے جوڑے بٹاتے جمان (۱۰)۔
11.	هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	ایہ ہن آسہ دیاں پیدا کیتیاں ہونیاں شنین، ہس میکوں ڈیکھاؤ، جو اوندے سوا جنہاں کہیں کیا کچھ پیدا کیتے، بلکہ ایہ بے انصافے لوک تاں اصلوں کھلی گمراہی وچ پے گئین (۱۱)۔
12.	وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَن يَشْكُرْ فَإِنَّا بِأَشْكُرٍ لِّنَفْسِهِ وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيٌّ حَبِيدٌ	آتے بیشک آساں لقمان کوں دانائی (حکمت) ڈتی، تاں جو او آسہ دا شکر ادا کرے، آتے جو کوئی شکر ادا کریندے تاں تحقیق او آپٹیں (فائدے) کیتے شکر ادا کریندے، آتے جس ناشکری کیتی تاں وی بیشک آسہ ہہوں بے نیاز تے ساریاں تعریفاں والا ہے (۱۲)۔
13.	وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يُعْطِيهِ يُنِّيَّ لَا	آتے جڈاں لقمان آپٹیں پتر کوں نصیحت کریندے ہونیں آکھیا جو

تُشْرِكُ بِاللّٰهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ	میڈے پتر آ! اے نال کہیں گوں شریک نہ بٹاویں، بیشک شرک (ہک) ہوں وڈا! ظلم ہے (۱۳)۔
14. وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَبَلَتَهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَمِيمٍ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ	آتے آساں انسان گوں اوندے پیو ماء دے متعلق پُر زور نصیحت کیتی، جو اوندی ماء اوکھی تھی تھی تے (پیٹ وچ) چاتی رکھے، اتے ڈوں سالان تیں اوندی تھنچ پھڑاؤں ہے ہس میڈا شکرو وی ادا کرو، تے پیو ماء دا وی، اتے تیں دو ول آواں ہیوے (۱۴)۔
15. وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ	آتے جیکر تھاپڈے اتے (ایں گالھ دی) سختی کرن، جو توں میڈے نال کہیں ابھی شے گوں شریک کریں، جیندا تیکوں کوئی سدھ پتہ وی کائے نہیں، تاں توں انھاں دا اکھیا نہ منیں پر دنیا دے کماں وچ انھاں نال پچھکا تھی رہ! اتے اوں شخص دے رستے اتے چل، جہڑا تیں دو رجوع کریندے، ول تھاکوں تیں دو ول آوئیں، ہس تھاکوں تیں ڈسا ڈیساں جو تھیں کیا کچھ کریندے رہندے ہاوے (۱۵)۔
16. يُبْنِيْ اِنَّهَا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِيْ صَخْرَةٍ اَوْ فِي السَّمٰوٰتِ اَوْ فِي الْاَرْضِ يٰۤاَيُّهَا اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيفٌ خَبِيْرٌ	میڈے پتر آ! بیشک جیکر کوئی عمل ہر بل دے دا تیں دے برابر وی کیوں نہ ہو سے، اتے او کہیں پتھر وچ، یا آسمان وچ یا زمین وچ کیوں نہ ہو سے، اے اوکوں سامٹیں گھن آسے! بیشک اے باریک کنوں باریک شے گوں ڈیکھ گھن والا تے پوری خبر رکھن والا ہے (۱۶)۔
17. يُبْنِيْ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَاَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاَصْبِرْ عَلٰی مَا اَصَابَكَ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْر	میڈے پتر آ! نماز قائم کیتی رکھ، تے چنگے کم دا حکم ڀتی رکھ، تے گندے کم کنوں ہٹکی رکھ، اتے صبر کیتی رکھ، اوں مصیبت اتے وی جہڑی تیدے اتے آوے، ایہ وی وڈی ہمت والے کماں وچوں ہے (۱۷)۔
18. وَلَا تَصْعَرَ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَنْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ	آتے توں لوکاں نال آپٹاں منہ وٹاتے (گلھاں پھوک تے) گالھ نہ کیتی کر، اتے زمین اتے اکڑیج تے نہ ٹریا کر، یقیناً اے ہر مغرچ و تھنچ والے گوں تے پھتر پڑی گوں، اصلوں پسند نہیں کریندا (۱۸)۔

19.	وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَبِيرِ	تُوں آپٹیں سب سلوک وچ درمیانی چال رکھ، اتے آپٹیں آلا کوں جھکا رکھی رکھ، کیوں جو یقیناً ساریاں آلاواں کئوں زیادہ نہ بھاؤں والا آلا گڈاں دی ینگ ہے (۱۹)۔
20.	أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمَاوَاتِ وَمَافِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنبِئٍ	کیا تاساں نہیں ڈٹھا، جو اُسے تے تہاڈے کماں وچ لایا ہوئے جہڑا کجھ وی آسماناں وچ ہے، تے جہڑا کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، اتے تہاڈے کیتے آپٹیاں ظاہری تے لکیاں ہوئیاں نعمتاں کوں پورا کر چھوڑے، اتے انساناں وچوں کجھ ایسے وی ہن جہڑے جو اُسے دے متعلق بغیر کہیں علم عقل دے جھیرے گھٹی رکھن اتے انھاں کوں نہ کوئی ہدایت ڈٹی گئی ہے، اتے نہ کوئی سو جھلا ڈیکھاؤں والی کتاب (۲۰)۔
21.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْنِهِ آبَاءُنَا أَوْ لَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ	اتے جڈاں انھاں کوں اکھیا ویندے، جو اوندی پیروی کرو جہڑا کجھ اُسے نازل کیتے تاں اکھیندن (کوئے نہ) آساں تاں اوندی پیروی کریسوں جیندے اتے آساں آپٹیاں پیو ڈاٹیاں کوں ڈٹھے، توڑے شیطان انھاں کوں دوزخ دے عذاب دو ای کیوں نہ سڈیندا رہیا ہووے (تاں وی؟) (۲۱)۔
22.	وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ	اتے جہڑا کوئی آپٹیں پوری پوری توجہ اُسے دے تابع کر ڈیوے، اتے او چنپے کم وی کرے، ہس تحقیق اوں ہک تکرار کڑا پکڑ گھدے اتے اُسے دے ہتھ وچ ہے سارے کماں دا آخری فیصلہ (۲۲)۔
23.	وَمَن كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ	اتے جیں ایمان گھن آؤں کئوں انکار کر ڈتے، تیکوں اوندے کفر دا غم نہ پیا تھیوے، انھاں آساڈے کولھ ای ول آوٹیں، ہس آساں انھاں کوں چتا ڈیسوں، جہڑے جہڑے کم او کریندے ریبے ہو سن، بیشک اُسے سینے دے بھیداں کوں چنگی طرح چاٹا کھڑے (۲۳)۔

24.	نُتَبِعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ غَلِيظٍ	آساں اُنھاں کوں تھوڑے جیہے مَرے کرٹ ڈیندوں، وَت اُنھاں کوں سخت عذاب والے پاسے وَنَجْٹ تے مجبور کر ڈیسوں (۲۴)۔
25.	وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	آتے جیکر اُنھاں کئوں پچھیں جو آسماناں کوں تے زمین کوں گیں بٹائے، تاں جھٹ اکھ ڈیسن اَس! اکھ ڈے، جو سب تعریف ہے وی اَس کیتے! پَر اُنھاں وچوں دے ڈھیر کوئی تاں اُنھاں گالھ کوں چاندے وی کائے نہیں (۲۵)۔
26.	لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ	اَس دی ملک ہے جو کجھ آسماناں وچ ہے تے زمین وچ ہے بیشک اَس بے نیاز تے سب تعریف دے لائق ہے (۲۶)۔
27.	وَلَوْ أَنَّنَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٍ وَالْبَحْرِ يَدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	آتے جیکر (اِس تھیوے جو) جتنے کجھ درخت زمین تے ہن، او سارے قلمائ بَن وَنَجْن، آتے سارا سمندر مَس بَن وَنَجْ، اوندے نکل تے ست سمندر پئے وی (مَس بَن وَنَجْن) تاں وی اَس دیاں گالھیں (کلمات) پوریاں نہ لکھج سگسں، بیشک اَس ہوں زبردست تے وڈی حکمت والا ہے (۲۷)۔
28.	مَا خَلَقْنَاكُمْ وَلَا نَبْعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ	تہاکوں پیدا کرٹ تے تہاکوں کھڑا کرٹ اوندے کیتے کہیں ہک جی جان وانگوں ہے، بیشک اَس سب کجھ سُٹ تے ڈکھن والا ہے (۲۸)۔
29.	أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ	کیا تہاں نہیں ڈٹھا، جو اَس رات کوں ڈپٹے وچ داخل کر چھوڑیندے، تے ڈپٹے کوں رات وچ وڑا چھوڑیندے، آتے اُون سمجھ تے چندر کوں کم وچ لایا ہونے ہر کوئی ہک ندت توڑیں ایویں چلدار ہسی، آتے بیشک تہاں جہڑا کجھ کریندے وڈے وے، اَس کوں اوند اچنگی طرح پتہ ہے (۲۹)۔
30.	ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ	ایہ سارا کجھ (اِس وجہ کئوں ہے) جو بیشک اَس ای برحق ہے، آتے یقیناً ایہ لوک، اُو کوں چھوڑتے، جنھاں کوں سڈیندن، او سارے

الْكَبِيرُ	باطل تے لُجھ رہیں، اُتے بیشک اُسے سب ٹوں اُچی شان والا تے ساریاں کُنوں وڈا ہے (۳۰)۔
31. اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلَّكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَةِ اللّٰهِ لِيُريَكُمْ مِّنْ اٰيَاتِهِ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ	کیا تھیں نہیں ڈٹھا، جو بیشک بیڑیاں اُسے دے فضل نال سمندر وچ ٹھلھلے تے چلدن تاں جو تھاکوں آپٹیاں نشانیاں ڈیکھاوے، بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن، اُنھاں لوکاں کیتے جہڑے (ایمان وچ) ثابت قدم ہن تے شکر گزار ہن (۳۱)۔
32. وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلُلِ دَعَوْا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ اِلَى الْبَرِّ قَبِلْنَهُمْ مُّقْتَصِدًا وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ	اُتے جڈاں کوئی پاٹیں دی سیرھ پھتر وانگوں اُنھاں اُتے چڑھ آندی ہے، تاں ول اوندے دین اُتے مخلص تھی تے اُسے کوں سڈیندن، بس جڈاں اُنھاں کوں خُشکی اُتے گھن آتے نجات ڈیندے ہن، تاں بس اُنھاں وچوں تھوڑے کجھ درمیانی چال آویندن، اُتے آساڈیاں آیاتاں کُنوں اُوہے انکار کر ڈیندن، جہڑے جو وعدے کُنوں مکر ویندن، تے ناشکرے ہن (۳۲)۔
33. يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمۡ وَاخْشَوْاْ يَوْمًا لَّا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهٖ وَلَا مَوْلٰوٌ هُوَ جَاۡزِعٌ عَنِ الْوَالِدِۭ شَيْئًا اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تُغۡرِثۡكُمُ الْحَيٰۤاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغۡرِثُكُمۡ بِاللّٰهِ الْغُرُوْرُ	لوکو! آپٹیں رب کُنوں ڈرو اُتے ڈرو اُوں ڈپٹہ کُنوں وی جڈاں ہک پیو آپٹیں پتر کُنوں وی ثواب کیتے آپٹیں جزا وچوں کجھ وی نہ ڈیوٹ چہسی، اُتے نہ پتر آپٹیں پیو کیتے آپٹیں ثواب وچوں اُوکوں کجھ ڈیوٹ چہسی، بیشک اُسے دا وعدہ سچا ہے، بس ایہ دنیاوی زندگی تھاکوں مغرا نہ ڈیوے اُتے نہ اُسے دے متعلق تھاکوں کوئی (فراڈی) فریب ڈے سکے (۳۳)۔
34. اِنَّ اللّٰهَ عِنۡدَہٗ عِلۡمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعۡلَمُ مَا فِی الْاُرۡحَامِ وَمَا تَدۡرِی نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدۡرِی نَفْسٌ بِاٰیۡ اَرۡضٍ تَبۡتٰتُ اِنَّ اللّٰهَ عَلِیۡمٌ خَبِیۡرٌ	بیشک قیامت دا پتہ محض اُسے کوں ہے، اُتے اُوہو پتہ وسیندے، اُتے اُوہو چاندے جو کہیں ماعدے پیٹ وچ کیا ہے؟ اُتے کہیں جی کوں پتہ کائے نہیں، جو کل اوکیا کجھ کما گھنسنے، اُتے نہ ای کہیں جی کوں پتہ ہے، جو اوکھڑی زمین (علاقے) وچ وُج مرسے، بیشک اُسے سب کجھ چاٹن والا تے ہر شے دی خبر رکھن والا ہے (۳۴)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے نال نال جہڑا ہئوں مہربان تے پُڈی رحمت والا ہے
1.	اَلَمْ	آلف، لام، میم (۱)۔
2.	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ	ایندے وچ کوئی شک نہیں، جو ایس کتاب دا لہن (نزل) سارے جہاناں دے رب دی طرفوں ہے (۲)۔
3.	أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لَتُبَذَرَ قَوْمًا مَّا آتَاهُمْ مِنْ نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ	کیا ایہ لوک لہو اکھیندن، جو ایس ایکوں خود گھڑ گھدے، (نہ ! نہ !) ایہ تاں برحق ہے، تے تیڈے رب دی طرفوں ہے، تاں جو توں قوم کوں چتاویں ڈراویں، جیندے کولھ تیں کئوں پہلے کوئی چتاوٹ ڈراویں والا نہیں آیا، تاں جو او سدھے راہ تے آونجن (۳)۔
4.	اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِّن دُونِهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا شَفِيعٍ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ	اَللہ تاں او ہے، جس آسماناں کوں تے زمین کوں تے جہڑا کجھ انھاں وچ ہے سب کوں پیدا کیتے، او وی، محض چھی ڈینہاں وچ ! ول اُون عرش اُتے قرار پاتے، تہاڈے کیتے اُون کئوں سوا پیا کوئی نہ یار ہے، تے نہ سفارش کرن والا ! کیا ول وی تِساں نصیحت حاصل نہ کریسو (۴)۔
5.	يُدَبِّرُ الْأُمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ	اُون آسمان کئوں زمین تیں دے ہر کم دا انتظام کیتا ہوتے، ول (آخر وچ ایہ سارے معاملے) اوندو ہک ایجے ڈینہ وچ پچس، جیندا آندازہ ہک ہزار سال دے برابر ہے، جہڑے حساب نال تِساں گنڈے دے (۵)۔
6.	ذَٰلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ	ایہ (اَللہ) تاں ہر لکی ٹوٹی شے کوں تے ہر ظاہر ظہور شے کوں خوب

	الرَّحِيمُ	چاندے، اوہ ہوں زبردست تے ڈاڈھی رحمت والا ہے (۶)۔
7.	الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ	اوتاں او ہے جیں ہر شے کون ہوں سوہٹاں بٹاتے پیدا کیتے، اتے انسان دی پیدائش مٹی کون شروع کیتی ہس (۷)۔
8.	ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ	ول اُون اوندی نسل (دا سلسلہ) ہک گندے پاٹیں دے ست (خلاصے جہی شے) کون چلائے (۸)۔
9.	ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ	ول اوکوں بٹانے ٹھہارے اتے اوندے وچ آپٹیں روح کون پھوکا ماریں، اتے اُون تہاڈے کیتے کن، اکھیں، اتے دل بٹانے، پرتساں تاں اوند اہوں تھوڑا شکر ادا کریندے وے (۹)۔
10.	وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ	اتے انھاں آکھیا، جو چڈاں آساں زمین وچ رل مل تے مٹی تھی ویسوں، تاں کیا واقعی آساں نویں سروں پیدا کیتے ویسوں، بلکہ اوتاں آپٹیں رب دے سامٹیں ونجن کون وی نہیں منیندے (۱۰)۔
11.	قُلْ يَتُوبُ فَاكُم مَّا كُنْتُمْ الْبُوتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ	اکھ ڈے جو موت دا او فرشتہ ٹہاڈیاں روحاں کون قبض کر گھنسنے، جہڑا ٹہاڈے اتے مقرر کیتا گئے، ول تساں آپٹیں رب دو ولاتے گھن آئے ویسو (۱۱)۔
12.	وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْبُحْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَبَعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ	اتے تون ڈیکھدا، جو چڈاں ایہ گنہگار لوک آپٹیں رب دے سامٹیں سر جھکا کرتے کھڑے ہوسن (اکھیں) آساڈے رب آ ! آساں (ہن) ڈیکھ گھدے تے سُن وی گھدے، ہس آساں کوں ولا بھیج چھوڑتاں جو آساں نیک عمل کر گھنوں، (ہن) اصلوں یقین کرن والے بن گئے ہیں (۱۲)۔
13.	وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ	اتے جیکر آساں چہندے تاں ہر شخص کون اوندے سدھے راہ تے لا ڈیندے پر میڈی طرفوں ایہ قول برحق ہے، جو میں دوزخ کون (اہجیاں) جتاں تے انساناں نال کٹھا کرتے بھر ڈیساں (۱۳)۔

14.	فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	بس مزہ چکھو، (ایں گالھ دا) جو ٹساں ایں ڈیٹہ دی ملاقات کوں بھل گئے ہاوے، بیشک آساں وی ٹھا کوں بھلا ڈتے، اتے ہمیشہ دے عذاب دا مزہ چکھو انھاں کرٹوتاں دا جہڑے ٹساں کریندے ریہے ہیوے (۱۴)۔
15.	إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ	بیشک اوہے لوک آساڈیاں آیاتاں تے ایمان گھن آندے ہن، جنھاں کوں چڈاں وی انھاں نال نصیحت کیتی ویندی ہے تاں سجدے وچ ڈھے پوندن، اتے آسہ دے پاک ہووٹ کوں بیان کریندن (۱۵)۔
16.	تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ	آپٹیں رب دی تعریف نال، اتے او وڈائی وی نہیں کریندے، انھاں دے پاسے انھاں دے بستریاں نال لگدے وی نہیں، آپٹیں رب کوں خوف دی حالت وچ، تے طمعے ویلے سڈیندن اتے جو کجھ آساں انھاں کوں ڈتے ایندے وچوں خرچ وی کریندن (۱۶)۔
17.	فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	کوئی شخص ایہ نہیں چاٹدا، جو انھاں دیاں اکھیں ٹھارٹ کیتے کیا کجھ لکا تے رکھیا ہوئے، ایہ انھاں عملاں دا بدلہ ہے جہڑے او کریندے ریہے ہن (۱۷)۔
18.	أَقْبَنَ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ	بھلا جہڑا کوئی ایمان والا ہووے او اوس وانگیں تھی سگدے جہڑا جو نافرمان (فاسق) ہووے، ایہ بکو جیہے نہیں تھی سگدے (۱۸)۔
19.	أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	البتہ جہڑے لوک ایمان گھن آئن، تے نیک عمل وی کیتی رکھن، بس انھاں کیتے رہن ڈی جاء بہشتی باغ ہن، ایہ مہمانی دے طور تے ہن، انھاں عملاں دی وجہ کٹوں جہڑے جو ایہ کریندے ہن (۱۹)۔
20.	وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ	اتے جہڑے لوک نافرمان تھی گئے، تاں انھاں دا ٹکاٹاں (دوزخ دی) بھا ہے، جہڑے ویلے وی ارادہ کریسن جو اٹھوں نکل وٹجوں، انھاں کوں ولا اوندے وچ دھکا ڈے ڈتا ویسے ! اتے انھاں کوں اکھیا ویسے، جو چکھو مزہ اوس بھا دے عذاب دا جیکوں ٹساں کوڑا ہدے ہاوے

		(۲۰)۔
21.	وَلَنْذِيْقَتَهُمْ مِّنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُوْنَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ	اُتے انھال کول قریبی (ذنیایوی) عذاب دامرہ وی چکھیسوں ایں وڈے عذاب کئوں علاوہ، شاید او ولا (سَدھے راہ تے) وَلِ اَوْن (۲۱)۔
22.	وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُکِّرَ بِآیَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَا اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِیْنَ مُنْتَقِمُوْنَ	اُتے اوس شخص کئوں زیادہ ظالم کول ہوسی، جیکوں اوندے رَب دیاں آیاتاں نال نصیحت کیتی گئی ہووے، وَلِ او انھال کئوں مُنہ پھیر وُجے بیشک آساں اِہج گنہگاراں کئوں ضرور بدلہ گھنٹ والے ہیں (۲۲)۔
23.	وَلَقَدْ اَتَيْنَا مُوسٰى الْكِتٰبَ فَلَا تَكُنْ فِیْ مِرْیَةٍ مِّنْ لِّقَائِهِ وَجَعَلْنٰا هٰدٰى لِّبْنِیْ اِسْرٰٓئِیْلَ	اُتے یقیناً آساں موسیٰ کول کتاب ڈتی، تُوں وی اُوکوں ملٹ وِچ کوئی شک نہ کر، اُتے آساں اُوکوں بنی اسرائیل کیتے رہنمائی دا ذریعہ بٹایا (۲۳)۔
24.	وَجَعَلْنٰا مِنْهُمْ اٰیٰتٍ یَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنا لَمَّا صَدُّوْا وَكَانُوْا بِآیَاتِنَا یُوقِنُوْنَ	اُتے آساں انھال وِچوں اِہج امام وی بٹا ڈتے جہڑے آساڈے حُکم دے مطابق ہدایت کریندے ہِن چڈاں جو او صبر وی کیتی رُکھدے ہِن، اُتے او آساڈیاں آیاتاں اُتے یقین وی رکھیندے ہِن (۲۴)۔
25.	اِنَّ رَبَّكَ هُوَ یَفْصِلُ بَیْنَهُمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ فِیْمَا كَانُوْا فِیْهِ یَخْتَلِفُوْنَ	بیشک اِیہ تَبْدِا رَب اِی ہے، جہڑا قیامت دے ڈینہ انھال وِچ (انھال معالمیاں دا) فیصلہ کر ڈیسے، جنھال وِچ او اختلاف کریندن (۲۵)۔
26.	اَوَلَمْ یَهْدِیْ لَهُمْ كَمْ اٰهْلَكْنٰا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْقُرُوْنِ یَیْشُوْنَ فِیْ مَسٰكِنِهِمْ اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیٰتٍ اَفَلَا یَسْمَعُوْنَ	کیا ایں گالھ کئوں انھال کول ہدایت نہیں بلدی، جو آساں انھال کئوں پہلے کتیناں اُمثاں (قوماں) کول تباہ کر ڈتے، جنھال دے گھراں وِچ اِیہ تُردے پھر دے وِڈن، بیشک ایندے وِچ نشانیاں ہِن! کیا وَلِ وی او نہیں سُنڈے سمجھدے (۲۶)۔
27.	اَوَلَمْ یَرَوْْا اَنَّا نَسُوْقُ الْمَآءَ اِلٰی الْاَرْضِ الْجُرْزِ فَتُخْرِجُ بِهٖ زَرْعًا تَاْكُلُ مِنْهُ اَنْعَامُهُمْ وَانْفُسُهُمْ اَفَلَا یُبْصِرُوْنَ	کیا او نہیں ڈہدے جو آساں پاٹیں کول سُکی سڑی زمین دو وِبا چھوڑیندے ہیں وَلِ اوس کئوں فصلاں پیدا کریندے ہیں جنھال کول انھال دے جانور وی کھاندے ہِن، تے او خود وی، تاں کیا انھال کول اِیہ وی نہیں نظر دا (۲۷)۔

28.	وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ	آتے ایہ لوک اکھیندن، جو فیصلہ کڈاں تھیسے؟ (ڈساؤ) جیکر تئساں سچ اکھیندے وے تاں (۲۸)۔
29.	قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيْسَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ	(اے نبی) اکھ ڈے جو فیصلے والے ڈپہ انھاں لوکاں کوں انھاں دا ایمان گھن آون کوئی فائدہ نہ ڈیسے جنھاں کفر اختیار کر رکھے، آتے نہ انھاں کوں کوئی مہلت ڈتی ویسے (۲۹)۔
30.	فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَانتَظِرْ إِنَّهُمْ مُنْتَضِرُونَ	بس انھاں کئوں رخ وٹا گھن، تے انتظار کر، بیشک او وی انتظار وچ ہن (۳۰)۔

33- سورة الأحزاب

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا	اے نبی! اے کئوں ڈردارہ، آتے کافراں تے منافقاں دے آکھینہ لگئیاں، بیشک اے سب کجھ چاٹن والا تے وڈی حکمت والا ہے (۱)۔
2.	وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا	آتے جہڑا کجھ تیں دو تپڈے رب دی طرفوں وحی کیتا ویندے بس اوندے آتے چل، بیشک جہڑا کجھ تئساں کریندے وڈے وے، اے کئوں چنگی طرح اوندی خبر ہے (۲)۔
3.	وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا	آتے اے اے پورا توکل رکھ، آتے اے داکار ساز ہووٹاں بالکل کافی ای ہے (۳)۔
4.	مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ اللَّائِي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ	اے کہیں مرد دے سینے وچ ڈوں دل نہیں رکھینے، آتے نہ تہاڈیاں آپئیاں ذالیں کوں تہاڈیاں ماواں بٹائے، جنھاں کوں تئساں (طلاق دی خاطر) تظاہرون منھن اُمہاتکم و ما جعل

<p>أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ</p>	<p>ماواں اکھ بہندے وے، اَتے نہ ای تہاڈے پلوڑ پتراں کوں تہاڈے پتر بٹائے، ایہ تاں تہاڈے آپٹیں مَنہ وچوں نکلیاں گالھیں ہن، اَتے اَسہ تاں حق گالھ اکھندے، اَتے اوہو ای سَدھے راہ تے لاڈیندے</p> <p>(۴)۔</p>
<p>5. اَدْعُوهُمْ لَا بَأْسَ لَهُمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا</p>	<p>تُساں انھاں (بالاں) کوں انھاں دے پیو دے حوالے نال سڈیا کرو، اَسہ دے نزدیک ایہا سب تُوں زیادہ انصافی گالھ ہے، اَتے جیکر تہا کوں انھاں دے پیو آں دے متعلق پتہ نہ ہووے وَل او تہاڈے دینی بھرا ہن، اَتے تہاڈے یار ہن، اَتے تہاڈے اُتے کوئی گناہ کائے نہیں توڑے جو تُساں کُوں ایں سلسلے وچ کوئی غلطی کیوں نہ تھی و نچے، البتہ تہاڈے دِلاں وچ کوئی اہجا و ہجا ارادہ نہ ہووے، وَل وی اَسہ ہُوں بخشش ہارتے ہمیشہ رحمت و ساوٹ والا ہے (۵)۔</p>
<p>6. النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالنُّبُوِّ مِّنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ النُّبُوِّ مَنِينَ وَالنُّبُهَا جَرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أُولِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكُمْ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا</p>	<p>نبی تاں مومن لوکاں دے انھاں دے آپٹیں کُوں وی زیادہ قریب ہے، اَتے اُوندیاں ذالیں انھاں دیاں ماواں ہن، اَتے اَسہ دی کتاب دے مطابق پیٹ دے سکیاں وچوں (ترکے وچ) بعضے انھاں دے بعضیاں کُوں زیادہ حقدار ہن بہ نسبت ہنھاں مسلماناں دے مہاجر اں دے، جیکر تُساں آپٹیں یاراں نال کوئی بھلائی کرن چہندوتاں ایہ وی کتاب وچ لکھیا ہویا موجود ہے (۶)۔</p>
<p>7. وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا</p>	<p>(یاد کر) جڈاں اَساں نبیاں کُوں اُنھاں دا وعدہ گھدا ہا، اَتے تیں کُوں وی گھدے تے نُوح تے ابراہیم تے موسیٰ تے مریم دے پتر عیسیٰ کُوں وی! اَساں انھاں کُوں ساریاں توں ڈاڈھا پکا وعدہ گھدے (۷)۔</p>
<p>8. لَيْسَ آلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ</p>	<p>تاں جو اَسہ انھاں سچے لوکاں کُوں اُنھاں دی سچائی دے متعلق بچھ</p>

لِكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيًّا	سُكَّ، اُتے کافراں کیتے اُوں دردناک عذاب تیار کیتا ہوئے (۸)۔
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا	اے لوگو! جہڑے ایمان گھن آئیوے، اُس دی اُوں نعمت گوں یاد کرو، جہڑی اُوں شہاڈے اُتے لہائی ہئی، جڈاں جو شہاڈے لشکر چڑھ آئے ہن، ہس آساں اُنھاں اُتے ہک زور دا جھکڑ گھولیا، اُتے ایجے لشکر بھیجے جہڑے تُساں ڈیکھ نہ سگدے ہاوے، اُتے اُسہ چٹنگی طرح ڈیکھد ارہندے جہڑا کجھ تُساں کریندے ہیوے (۹)۔
إِذْ جَاءَكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا	(یاد کرو) جڈاں او شہاڈے اُتلے پاسوں تے شہاڈے تلویں پاسوں چڑھ آئے ہن، اُتے جڈاں اکھیں پٹھیاں تھیں گیاں ہن، اُتے شہاڈے ہاں اُصلوں مُٹھ وچ آگئے ہن، اُتے تُساں اُسہ دے متعلق قسم قسم دے گماناں وچ پے گئے ہاوے (۱۰)۔
هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا	اُنھاں مومن لوکاں گوں چٹنگی طرح آزمایا گیا، اُنھاں گوں ہک سخت بھونیں ہنّب (زلزلے) دے ہلاوے ڈتے گئے (۱۱)۔
وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا	(یاد کرو) جڈاں منافق اُتے جنھاں دے دلاں وچ بیماری ہئی، اکھن لگے جو اُسہ تے اوندے رسول نے اُساڈے نال جہڑا وعدہ کیتا ہا، او محض فریب دے سوا کجھ نہ ہا (۱۲)۔
وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا	اُتے (او وقت وی یاد کرو) جڈاں اُنھاں وچوں ہک ٹولی اکھیا جو اے یثرب والو، شہاڈے کیتے اُنھاں کھرٹ دا سوال ای کائے نہیں، ہس تُساں ول وُجھو، اُتے اُنھاں دی ہک ٹولی نبی کنوں موکل گھنٹے تے آگئی، اکھیں جو اُساڈے گھر کھلے دے کھلے پینن، پراو کھلے نہ پے ہن، اوتاں ہس بھیج وُجھن پھندے ہن (۱۳)۔
وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُلِیُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا	اُتے جیکر شہر دے اڈوں اڈوں دشمن اُنھاں اُتے چڑھ آندے، ول اُنھاں گوں فتنہ چاؤں کیتے اُبھاریا ویندا، تاں اوندے وچ شامل تھی

15.	وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ الْأَدْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا	ویندے تے او کوئی تھوڑی گھٹیں ڈھل شل وی نہ کریندے (۱۴)۔
16.	قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْغِيَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذْ لَا تُنْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا	(اے رسول) اگھ ڈے، جو بھج و نچن شہاکوں کوئی فائدہ نہ ڈیسے، جیکر شہاں موت کٹوں بھجے دیوے، اوں وقت فائدہ تھیا وی سہی تاں ہوں تھوڑا جیہا تھیسے (۱۶)۔
17.	قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِيكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا	اگھ ڈے، جو او کہڑا ہے، جہڑا شہاکوں اگھ کٹوں بچا گھنسے، جیکر اگھ شہاکوں کوئی ڈکھ (نقصان) ڈیوٹ دا ارادہ کرے یا او شہاڈے اُتے رحمت و ساوٹ دا ارادہ کرے، اُتے ایہ لوک آپٹیں کیتے اگھ کٹوں سوا پئے کہیں کوں وی آپٹاں یار تے مددگار نہ پئسن (۱۷)۔
18.	قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلْمْ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا	تحقیق اگھ شہاڈے وچوں انھاں کوں چنگی طرح چاندے جہڑے شہاڈے وچ رکا وٹاں سئیندن، تے اپٹیاں بھراواں کوں اکھیندن، جو آساڈے کوہ آونچو! پر اڈے لڑائی کیتے نہیں آندے، سوا تے تھوڑے جیہاں دے (۱۸)۔
19.	أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِاللِّسَانِ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا	او شہاڈی (مدد کرن وچ) ہوں بخیل ہن، بس جیکر خطرے دا وقت آونچے تاں توں ڈیکھیں، جو او تیں دو ڈیکھدے کھڑن، اُتے انھاں دیاں اکھیں دیاں پتلیاں اوں شخص دیاں پتلیاں وانگوں پھر گین جیکوں موت دی سکران لگی ہووے، اُتے جڈاں خطرہ ٹل ونچے، تاں او تیز طرار زبانان کڈھ تے شہاڈے کوہ آویندن، اُتے بھلائی (مال) وچ بخل کریندن، ایسے او لوک ہن جہڑے ایمان نہیں گھن آتے، بس اگھ انھاں دے عمل ضائع کر ڈتن، اُتے ایہ گالھ اگھ کیتے ہوں سوکھی ہے

		(۱۹)۔
20.	يَحْسِبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا أَلَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَاءِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَاقَاتِلُوكُمُ الْآقِلِيَاءُ	ایہ لشکراں دے متعلق گمان کریندن، جو او آجٹ نہیں گئے، آتے جیکر ایہ لشکر آؤنچٹاں تاں انھاں دی مرضی ہوندی ہے، جو او وحشی ہدواں نال ہووِن ہا، آتے انھاں کٹوں شہاڈیاں خبراں پچھ گھندے رہوِن ہا، جیکر او شہاڈے نال وی ہوندے، تاں وی لڑائی وچ شامل نہ ہوندے، سوائے تھوڑے جیہاں دے (۲۰)۔
21.	لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا	تحقیق آسے دے رسول وچ (شہاڈے پیروی کرن کیتے) ہک بہترین نمونہ موجود ہے ہر اوں شخص کیتے جہڑا آسے کوں ملٹ تے قیامت دے ڈپنہ دے آؤن دی اُمید رکھیندے، آتے او آسے دا ذکر وی ہوں کریندا رہندے (۲۱)۔
22.	وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا	آتے جڈاں مومناں کافراں دے لشکراں کوں ڈٹھاتاں آکھٹ لگے، ایسے تاں ہن، جنھاں دا وعدہ آسے تے اوندے رسول آساڈے نال کیتا ہا، آتے آسے تے اوندے رسول سچ ای آکھیا ہا، آتے ایس (آزمائش وچ) انھاں دا ایمان تے فرمانبرداری (دا جذبہ) ودھ گیا (۲۲)۔
23.	مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَبِئْسَ مَا قَضَوْا نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا	مومناں وچوں کتنے مرد ایسے، جنھاں آسے نال کیتا ہویا وعدہ سچ کر ڈیکھایا، انھاں وچوں بعض ایسے ہن، جنھاں آپٹاں قول پورا کر ڈیکھائے، تے بعضے آجٹ انتظار پے کریندن، آتے انھاں آپٹاں قول ذری وی نہیں بدلیا (۲۳)۔
24.	لَيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا	تاں جو آسے سچے لوکاں کوں انھاں دی سچائی دا بدلہ ڈیوے، تے منافقاں کوں چاہے تاں عذاب ڈے ڈیوے یا انھاں دی توبہ قبول کر گھئے، بیشک آسے وڈا بخشش ہار ہے تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۲۴)۔

25.	وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا	آتے آسے انہاں کوں انہاں دیاں کاوڑیں سمیت پچھیاں ولا چھوڑیاں، جنہاں جو کفر اختیار کیتا ہویا ہا، او کوئی وی فائدہ نہ چا سگے آتے مومنوں کیتے پھڑا آسے لڑائی وِچ کافی ہے، آتے آسے ہوں طاقتور تے زبردست ہے (۲۵)۔
26.	وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا	آتے اہل کتاب وِچوں جنہاں لوکاں انہاں دی مدد کیتی انہاں کوں انہاں دے قلعیاں تلے لہا چھوڑیا، آتے انہاں دے دلیں وِچ رعب سٹ گھتیا، تہاں ہک ٹولی کوں قتل کر چھوڑیا تے ہک ٹولی کوں قید کر گھدا (۲۶)۔
27.	وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطَّوُّوها وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا	آتے اوس تہا کوں وارث بٹا ڈتے انہاں دیاں زمیناں دا، انہاں دے گھراں دا، انہاں دے مال متال دا، آتے اوس زمین دا وی جتھاں تہاں (کڈائیں) پیرو وی نہ پاتا ہا، آتے آسے ہر شے آتے پوری قدرت رکھندے (۲۷)۔
28.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تَرْضُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيِّنْهَا فَنَنْفَعَالَيْنَ أُمَتِّعُكُمْ وَأَسْرَحُكُمْ سَرَاحًا جَمِيلًا	اے نبی! آپیاں ذالیں کوں اکھ ڈے، جو جیکر تہاں دنیاوی زندگی چہندیاں ہیوے آتے اٹھوں داٹھاٹھ پاٹھ تاں آوین تہا کوں کجھ مال ڈے ڈیواں تے سوہنیں طریقے نال فارغ کر چھوڑاں (۲۸)۔
29.	وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْدارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا	جیکر تہاں آسے تے اوند ارسول، تے آخرت دا گھر چہندیاں ہیوے تاں بیشک آسے نے اہجیاں نیک بیبیاں کیتے ہوں وڈا اجر تیار کر رکھینے (۲۹)۔
30.	يَسَاءَ النَّبِيُّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُمْ بِفَاحِشَةٍ مُبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا	اے نبی دیاں ذالیں! تہا ڈے وچوں جہڑی کوئی کھلی بُرائی تے آگئی، تاں اوندے کیتے عذاب کوں ڈوڑا کر ڈتا ویسے، آتے ایہ کم آسے کیتے ہوں سوکھا ہے (۳۰)۔

31.	وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُتِّهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا	آتے ٹہاڑے وچوں جہڑی کوئی اُسہ تے اوندے رسول دی فرمانبردار رہسی، تے نیک عمل کیتی رکھی، اوکوں ڈورا اچر ڈیٹسوں، آتے اوندے کیتے آساں عزت برکت والا رزق تیار کیتا ہویا ہے (۳۱)۔
32.	يُنْسَاءُ النَّبِيُّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرْضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا	اے نبی دیاں ذالیں ! تُّساں پنھاں ذالیں وچوں کہیں وانگوں وی کائے نہیوے، جیکر تُّساں پرہیزگاری اختیار کرن چہندیاں ہیوے، تاں تُّساں کہیں غیر مرد نال نزاکت نال گالھ وی نہ کیتی کرو، تاں جو جہڑے شخص دے دل وچ کوئی وٹ ہے تاں او کوئی طمع نہ رکھن لگ پووے، آتے اوندے نال صاف سِدھے طریقے نال گالھ کیتی کرو (۳۲)۔
33.	وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَأَتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا	آتے آپنیں گھراں وچ (آرام نال) بیٹھیاں رہیاں کرو آتے جاہلیت دے زمانے والی سَج دھج وی نہ ڈیکھائی کرو، آتے نماز پڑھی کیتی کرو تے زکوٰۃ پٹی کرو، تے اُسہ تے اوندے رسول دی فرمانبرداری کیتی رکھی کرو، اے (نبی دے) گھر والیو ! اُسہ تاں چہندے جو تُّساں کنوں سارا گند مند ہٹا گھئے، آتے ٹہا کوں اصلوں پاک صاف کر ڈیوے (۳۳)۔
34.	وَادْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا	آتے یاد کیتی رکھو جہڑیاں اُسہ دیاں آیاتاں تے حکمت دیاں گالھیں ٹہاڑے گھراں وچ پڑھیاں ویندن، بیشک اُسہ اصلوں باریک کنوں باریک شے کنوں ڈیکھ گھنن والا تے چنگی طرح خبر رکھن والا ہے (۳۴)۔
35.	إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِبِينَ	بیشک مسلمان مرداں تے مسلمان ذالیں کیتے، آتے مومن مرداں تے مومن ذالیں کیتے، آتے فرمانبردار مرداں تے فرمانبردار ذالیں کیتے، آتے سچے مرداں تے سچیاں ذالیں کیتے، صابر مرداں تے صابر ذالیں کیتے، آتے عاجزی کرن والے مرداں تے عاجزی کرن والیاں ذالیں کیتے، آتے خیراتاں کرن والے مرداں تے خیراتاں کرن والیاں ذالیں کیتے، آتے روزے رکھن والے مرداں تے روزے رکھن والیاں ذالیں کیتے،

	<p>وَالصَّائِبَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا</p>	<p>آتے اپٹاں نکلج کچن والے مرداں، تے اپٹاں نکلج کچن والیاں ذالیں کیتے، آتے آسہ کوں بہوں یاد کرن والے مرداں تے بہوں یاد کرن والیاں ذالیں کیتے، انھاں ساریاں کیتے آسہ آپٹیں بخشش تے ہک وڈا اجر تیار رکھیا ہویا ہے (۳۵)۔</p>
36	<p>وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا</p>	<p>آتے کہیں مومن مرد یا مومن ذال کوں مناسب کائے نہیں، جو چڈاں آسہ تے اوند ارسول کوئی فیصلہ کر ڈیوے، تاں او اوں معاملے وچ آپٹاں وی کوئی اختیار سمجھے آتے جس کہیں آسہ تے اوندے رسول دی نافرمانی کیتی ہس تحقیق او اصلوں گمراہ تھی گیا (۳۶)۔</p>
37	<p>وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لَيْكَ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا</p>	<p>آتے (یاد کر) چڈاں تیں اوں شخص کوں آکھیا ہا، جیکوں آسہ دی نعمت بخشی گئی ہئی، تے تیں وی اوندے اُتے احسان کیتا ہا، جو آپٹیں ذال کوں آپٹیں ہتھ وچ رکھی رکھ، آتے آسہ کٹوں ڈر ! آتے تیں خود آپٹیں دل وچ او گالھ لکائی ہئی، جیکوں آسہ ظاہر کرن والا ہا، آتے توں لوکاں کٹوں ڈردا ہاویں، حالانکہ آسہ دا پورا پورا حق ہے جو توں ہس ہوں کٹوں ڈریں، آتے چڈاں زید کوں اوندی ذال دی ضرورت نہ رہی، تاں آساں اوں (ذال) کوں تیڈے نال پرنا پٹا، تاں جو مومنناں کیتے انھاں دے پتریلیاں دیاں ذالیں نال نکاح کرن وچ کوئی روک ٹوک نہ رہوے، چڈاں جو او آپٹیں آپٹیں ضرورت پوری کر چکیتے ہووے آسہ دا حکم پورا تھی تے رہن والا ہوندے (۳۷)۔</p>
38	<p>مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا</p>	<p>نبی اُتے اوں گالھ وچ کوئی حرج کائے نہیں جیکوں آسہ اوندے کیتے مقرر کر پٹا ہووے، انھاں لوکاں وچ وی جہڑے پہلے گزر چکے ہن، آسہ دی سنت ایہا ہئی آتے آسہ دا حکم تاں ایویں تھی وی چکیا ہوندے (۳۸)۔</p>

39.	الَّذِينَ يَبُلُّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا	آتے ایہ لوگ اللہ دے سنیے (پیغامات) ٹھیک ٹھیک پُجا ڈیندے ہن، آتے اوں کئوں ڈردے وی رہندے ہن، آتے اللہ کئوں سوا اے کہیں کئوں وی نہیں ڈردے، آتے حساب گھن چاٹن وچ اللہ کافی ہے (۳۹)۔
40.	مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا	محمدؐ تہا ڈے جو اناں وچوں ہک دا وی پیو کائے نہیں، بلکہ اللہ دا رسول ہے تے بنیاں کیتے مہر (سلسلہ ختم کر ڈیوٹ والا) ہے، آتے اللہ ہر ہک شے کوں چنگی طرح چاٹن والا ہے (۴۰)۔
41.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا	اے لوگو، جہڑے ایمان گھن آئیوے اللہ کوں یاد کیتی رکھو، تے یاد وی ڈھیر سارا کیتی رکھو (۴۱)۔
42.	وَسَبِّحْهُ بَكْرَةً وَأَصِيلًا	آتے اوندے پاک ہووٹ کوں سویرے وی تے شام کوں وی بیان کیتی رکھو (۴۲)۔
43.	هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا	اوتاں او ہے جہڑا تہا ڈے آتے رحمت بھیجندا ہے آتے اوندے فرشتے وی دُعا کریندن، تاں جو تہا کوں اندھارے وچوں کڈھ تے سو جھلے دو گھن آوے، آتے او مومنناں آتے ہمیشہ رحمت و سائی رکھن والا ہے (۴۳)۔
44.	تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا	انھاں کیتے (اوند ا تحف) تاں اوند ا سلام ہو سی، جہڑے ڈیندے جو او کوں ملسن، آتے انھاں کیتے وڈا عزتتاں والا اجر تیار کیتا ہونے (۴۴)۔
45.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا	اے نبی! بیشک اساں تیکوں گواہی ڈیوٹ والا، خوشخبری سٹاوٹ والا تے ڈراوٹ چتاوٹ والا بٹائے (۴۵)۔
46.	وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِآذَنِهِ وَسِرَاجًا مُّنِيرًا	آتے اللہ دو اوندے حکم نال سہڈن والا آتے ہلدا ہو یا ڈیوا (ہٹائے) (۴۶)۔
47.	وَبَشِيرٍ الْمُؤْمِنِينَ بَأَنَّ لَهُم مِّنَ اللَّهِ	آتے مومنناں کوں خوشخبری سٹا ڈے، جو بیشک انھاں کیتے اللہ وی

فَضْلًا كَبِيرًا	طرفوں پہوں وڈا فضل ہے (۴۷)۔
48. وَلَا تَطْعِمِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعِ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا	اُتے کافراں تے منافقاں دے آکھئے نہ لگیں اُتے نہ انھاں دے تکلیف ڈیوٹ کوں ڈیکھ ہس اُسے اُتے توکل کیتی رکھ، اُتے کارساز دے طور تے ہس اُسے کافی ہے (۴۸)۔
49. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَيَتَّعُوهُنَّ وَسِرَّاهُنَّ سِرَّاحًا جَبِيلًا	اے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے، جہڑے ویلے تاساں مومن ذالیں نال نکاح پڑھوا گھندو، وِت انھاں کوں طلاق ڈے ڈیندو، او وی انھاں کوں ہتھ لاوٹ (چمبڑ و نچٹ) کنوں پہلے، تاں شہا کوں انھاں اُتے اختیار کائے نہیں جو انھاں کنوں عدت پوری کراو، ہس انھاں کوں کجھ ڈے ڈوا بھل نسائی نال چھٹی کر ڈیو (۴۹)۔
50. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أَجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عِبِكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِيَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	نبی آ! آساں تیڈے اُتے تیڈیاں ذالیں حلال کر ڈیتیاں ہن بشرطیکہ تیں انھاں کوں انھاں دا حق مہر ڈے ڈتا ہووے، اُتے جہڑیاں تیڈے سچے ہتھ دی ملکیت وچ ہن، تے تیکوں اُسے ڈیوائن، اُتے تیڈے چاچے دیاں دھیاں، تے تیڈی بوا دیاں دھیاں، تے تیڈے مامے دیاں دھیاں، تے تیڈی ماسی دیاں دھیاں، جہڑیاں تیڈے نال ہجرت کرتے آگئیں، (ساریاں حلال ہن) اُتے کوئی مومن ذال آپٹاں تَن (حق مہر گھدے بغیر) نبی کوں بخش ڈیوے، جیکر نبی وی اوندے نال نکاح کرن چہندے تاں وی (اجازت ہے) ایہ محض تیڈے کیتے ہے، پر سب مسلماناں کیتے کائے نہیں، تحقیق آساں چاندے ہیں جہڑا کجھ آساں انھاں اُتے مقرر کر ڈتے انھاں دیاں ذالیں کیتے وی تے انھاں دے سچے ہتھ دی ملکیت والیاں بانھیاں کیتے وی! تاں جو شہا ڈے کیتے کوئی تنگی نہ پئی تھیوے، اُتے اُسے تاں بخش ہارتے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۵۰)۔

<p>51.</p>	<p>تُرْجَىٰ مَن تَشَاءُ مِنْهُمْ وَتُؤْوَىٰ إِلَيْكَ مَن تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا</p>	<p>جیکوں توں پہنویں اوکوں آپ کنوں انج کرتے رکھ، اتے جیکوں چہویں آپٹیں نال کرتے رکھ، اتے جیکوں آپ کنوں پرے کر ڈٹا ہاوی، ولاوی آپ دو سڈ گھنسیں تاں وی تیدے اتے کوئی گناہ کائے نہیں ایہ اجازت ایں گالھوں ہے جو انھاں دیاں اکھیں ٹھردیاں رہن، اتے مونجھیاں وی نہ تھیون اتے راضی رہن جو کجھ وی انھاں کوں ڈیویں اتے اسے چنگی طرح چاڈے جہڑا کجھ تہاڈے دلاں وچ ہے، اتے اسے سب کجھ چاٹ و الاہوں تحمل والا ہے (۵۱)۔</p>
<p>52.</p>	<p>لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا</p>	<p>انھاں دے بعد تیدے کیتے کوئی بیاں ذالیں کرن حلال کائے نہیں اتے نہ ایہ جو انھاں کوں بدل تے بیاں ذالیں کر گھنیں چاہے تہا کوں انھاں داسو ہنپ کتنا چنکا کیوں نہ لگے، البتہ آپٹیں سچے ہتھ دی ملکیت والیاں ہانجھیاں دی اجازت ہے، اتے اسے تاں ہر شے کوں نگرانی وچ رکھیا ہونے (۵۲)۔</p>
<p>53.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرٍ نَاطِرِينَ إِنَّا لَا نَنْكِحُ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنَسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ</p>	<p>اے لوکو، جہڑے ایمان گھن آئیوے، نبی دے گھراں وچ لیویں نہ وڑ گئے کرو، سوائے ایندے جو تہا کوں اندر آتے طعام کھاؤں دی اجازت ڈٹی گئی ہووے، اتے نہ ایہ جو اوندے انتظار وچ بیٹھے رہے کرو، جڈاں تہا کوں سڈیا وچے تاں لنگھ گئے کرو ہس جڈاں طعام کھا گھنؤ، تاں کھنڈ پٹنڈ گئے کرو، اتے گالھیں وچ وی نہ لگے بیٹھے رہے کرو بیشک تہاڈی ایہ گالھ نبی کوں ڈکھ ڈیندی ہے ہس او تہاڈا لحاظ کریندے، اتے اسے سچی گالھ دے آکھن وچ لحاظ نہیں کریندا، اتے جڈاں انھاں کنوں کوئی ضرورت دی شے منگنیں ہووے تاں پردے دے باہروں منگی کیتی کرو، ایہ تہاڈیاں دلیں کوں تے انھاں دیاں دلیں کوں نیک پاک رکھن والا طریقہ ہے، اتے تہاڈے کیتے ایہ مناسب</p>

تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُمْ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكَ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا	کائے نہیں، جو ٹساں آسے دے رسول کوں کوئی ڈکھ ڈیو و آتے ایہ وی مناسب کائے نہیں جو اوندے بعد کڈا ہیں وی اوندیاں ذالیں نال نکاح کر گھنوں، بیشک آسے دے نزدیک ٹہا ڈی ایہ گالھ ہوں وڈی (بد اخلاقی) ہے (۵۳)۔
54. إِنَّ تَبْدُؤَ شَيْئًا أَوْ تَخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا	جیکر ٹساں کہیں شے کوں ظاہر کرو یا اُکووں لکاتے رکھو، بیشک آسے تاں ہر شے کوں چٹکی طرح جاسٹ والا ہے (۵۴)۔
55. لَا جُنَاءَ عَلَيْهِمْ فِي آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ وَلَا إِخْوَانِهِمْ وَلَا أُمَّهَاتِهِمْ وَلَا نِسَائِهِمْ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ وَاتَّقِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا	کوئی حرج کائے نہیں (جیکر پردہ نہ کرن) ایہ ذالیں آپٹیں بھراواں کئوں، آتے آپٹیں بھراواں دے پتراں کئوں آتے آپٹیاں بھینچیاں کئوں، آپٹیں جیہاں ذالیں کئوں آتے آپٹیں سچے ہتھ دی ملکیت والیاں کئوں! پیا ایہ جو آسے کئوں ڈریاں وی رہن، بیشک آسے ہر شے کوں چٹکی طرح پکھٹ والا ہے (۵۵)۔
56. إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا	آتے بیشک آسے تے اوندے فرشتے نبی اُتے درود بھیجنین، آتے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! ٹساں وی اوندے اُتے درود بھیجا کرو، آتے اوں طرح سلام بھیجا کرو جیویں جو بھیجٹ دا حق ہے (۵۶)۔
57. إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا	بیشک جہڑے لوک آسے کوں تے اوندے رسول کوں ڈکھ ڈیندن، انھاں اُتے آسے دی لعنت ہے، ایس دُنیا تے وی تے آخرت کوں وی آتے انھاں کیتے ہک ذلیل کر چھوڑٹ والا عذاب تیار کیتا ہوئے (۵۷)۔
58. وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيٍ مَا كُتِبَ لَهُمْ فَقَدْ احْتَبَلُوا بُهْتَانًا وَإِشْأًا مُبِينًا	آتے جہڑے لوک مومن جواناں تے ذالیں کوں ڈکھ ڈیندن اُن تھیاں گالھیں دیاں ٹہمتاں لاتے، بس تحقیق انھاں بُہتان تے کھلے ڈلے گناہ دی گندھڑی وی سرتے چا گھدی ہے (۵۸)۔
59. يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلًا لَّازُوا جِجْكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ	آتے اے نبی! توں آپٹیاں ذالیں کوں تے آپٹیاں دھیاں کوں، تے مومناں دیاں ذالیں کوں اکھ ڈے، جو او آپٹیاں چادر اں نال پردہ کر گھدا

جَلَّابِيَهُنَّ ذَلِكَ أَذْنَىٰ أَنْ يُعْرِفَنَ فَلَا يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	کرن (جڈاں باہر و نجن)، ایہ محض ایں ڳالھوں ہے، تاں جو او سُجھاڻ گھدیاں و نجن، تے ڏکھ نہ ڏیاں و نجن، اُتے آسہ پھوں بخشن ہارتے وڏی رحمت والا ہے (۵۹)۔
لَّيْن لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْمُرْجَفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا	جیکر منافق لوک تے او لوک جنھاں دے دلاں وچ وٹ ہے، اُتے جہڑے شہر وچ گندیاں آفواہیں کھنڈیندے رہندین، اُنھاں ڳالھیں کئوں نہ ہئے، تاں ول آساں تھاکوں اُنھاں دے پچھوں لاڏیسوں، ول او تھاپڈے کو لھوں رہ وی نہ سڳسین، سوائے تھوڑے جیہاں دے (۶۰)۔
مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثَقِفُوا أَخِذُوا وَقْتِكُلُوا تَقْتِيلًا	او ملعون (لعنت دی پھٹکار والے) ہن ! جتھاں وی مل و نجن پکڑ گھدے و نجن تے قتل کر ڏتے و نجن جیویں جو حق بندے (۶۱)۔
سُئِّتَ اللَّهُ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا	آسہ داد ستور لہو ریہے، اُنھاں لوکاں کیتے وی جہڑے جو پہلے گزر چکئیں، اُتے توں وی آسہ دے دستور وچ کوئی تبدیلی نہ ڏیکھسیں (۶۲)۔
يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا	لوک تیں کئوں قیامت دے متعلق پچھن، آکھ ڏے جو بیشک ایندا علم آسہ کوں ہے، اُتے تیکوں کیا پتہ جو شاید قیامت کو لھوں ای آئی کھڑی ہووے (۶۳)۔
إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا	بیشک آسہ کافراں اُتے لعنت بھیجی ہے، اُتے اُنھاں کیتے (دوزخ دی) بھڑکدی ہوئی بھاتیار کر رکھی ہے (۶۴)۔
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا	جیندے وچ او ہمیشہ کیتے رہسین، اُتے او اتھاں کوئی سنگتی یا مددگار وی نہ لہج سڳسین (۶۵)۔
يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ	اُوں ڏینہ اُنھاں دے منہ بھا وچ پٹھے سدھ کیتے ویسین، اُتے اکھین آسہ کریندا جو آساں اُوندی فرمانبرداری کیتی ہوندی تے رسول دی وی فرمانبرداری کیتی ہوندی (۶۶)۔
وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا	اُتے اکھین، آساڏے رب آ ! بیشک آساں آپئیاں سرداراں تے

وَكُذِّبُوا فَاَصْلَحُوا السَّيِّئَاتِ	وڈیریاں دا اکھیا مئی رکھنے ہس انھاں آسا کوں سدھی راہ کئوں ہٹائی رکھینے (۶۷)۔
68. رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَتُمْ لَعْنًا كَبِيرًا	آسا ڈے رب آ! انھاں کوں ڈوڑا عذاب ڈے آتے انھاں آتے وڈی سخت لعنت بھیج (۶۸)۔
69. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا	اے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! تہاں انھاں لوکاں وانگوں نہ بن وچٹھاں جنھاں موسیٰ کوں ڈکھ ڈتا، ہس آسہ او کوں (ہر تہمت کئوں) پاک صاف کر چھوڑیا جہڑی جو او لیندے ہن، آتے او آسہ دے نزدیک وڈی عزت آبرو والا ہے (۶۹)۔
70. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا	اے ایمان گھن آوٹ والو! آسہ کئوں ڈردے رہو، آتے گالھ سدھی سدھی کیتی چا کرو (۷۰)۔
71. يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا	(آسہ) تہاڈے سارے عمل درست کر ڈیسے، آتے تہاڈے گناہ بخش ڈیسے، آتے جیں آسہ تے اوندے رسول دی فرمانبرداری کیتی، ہس تحقیق اوں وڈی کامیابی حاصل کر گھدی (۷۱)۔
72. إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا	بیشک آساں آپٹیں امانت (خلافت) کوں آسماناں تے زمین تے، آتے پہاڑاں دے اُگوں رکھیا، انھاں اوندے چاؤٹ کئوں انکار کر ڈتا، آتے ایں (ذمے داری) کئوں ڈر گئے، پر انسان نے او کوں آپٹیں ذمے لا گھدا، بیشک او بے انصافا تے بے سمجھ ہا (۷۲)۔
73. لَيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا	(نتیجہ ایہ نکلیا) جو آسہ منافق جواناں تے منافق ذالیں کوں، آتے مشرک جواناں تے مشرک ذالیں کوں عذاب ڈیوے آتے آسہ مومن جواناں تے مومن ذالیں آتے توجہ (مہربانی) کرے، آتے آسہ بخشش ہار تے وڈی رحمت والا ہے (۷۳)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اَللہ دے ناں نال جہڑا جو بھنوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ	سب تعریف اَللہ دی ہے، جیندے ہتھ وچ ہے، اسماناں دے وچ دی، تے زین دے تلے اُتے دی ہر شے! اُتے آخرت وچ وی اوندی ای تعریف ہو سی، اُتے او وڈی حکمت والا تے ہر گالھ دی پوری خبر رکھن والا ہے (۱)۔
2.	يَعْلَمُ مَا يَلْجِئُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ	او چاندے جو کجھ زین وچ چلیا ويندے اُتے جو کجھ اوندے وچوں نکل کھڑدے، اُتے جو کجھ آسمان کٹوں تلے لہندے اُتے جو کجھ اوندے اُتے چڑھ ويندے، اُتے اوتاں وڈی رحمت والا تے بھنوں بخشش ہار ہے (۲)۔
3.	وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعُذُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ	اُتے جنہاں کفر اختیار کیتے او اکھیندین جو قیامت دی گھڑی آساڈے اُتے اصلوں نہ آسی، (اے نبی) اکھ ڈے، جو کیوں، نہ آسی! میکوں قسم ہے آپئیں رَبِّ دی! جہڑا غیب دے چاٹن والا ہے جو او شہاڈے اُتے ضرور آسی! اوں کٹوں ذری جتنی شے وی لگی ہوئی کائے نہیں، چاہے او اسماناں وچ ہے چاہے زین وچ ہے، چاہے او ذری جتنی کٹوں وی چھوٹی ہے یا وڈی ہے، سب کجھ روشن کتاب وچ لکھیا ہویا موجود ہے (۳)۔
4.	لَيَجْزِيَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ	اِیں واسطے ہے جو انھاں کون جزا ڈتی وئے، جہڑے لوک جو ایمان گھن آئیں، تے نیک عمل کیتے ہینے، ایہے لوک تاں ہن جنھاں کیتے

کَرِیْمٌ	بخشش ہے تے وڈی عزت دی روزی ہے (۴)۔
5. وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٍ	آتے جنہاں لوکاں آسا پیاں آیاتاں دے بارے وچ کوشش کیتی جو انہاں کوں بے وس کر پکھالیں، ایہے تاں ہن جنہاں کیتے سخت قسم دا دردناک عذاب ہے (۵)۔
6. وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَبِيدِ	آتے (اے رسول) جنہاں لوکاں کوں علم پٹا گئے او چاٹن جو جہڑا کجھ تپڈے رب دی طرفوں تیں دو نازل کیتا گئے، او بالکل برحق ہے، آتے او غالب تے سب تعریفاں والے (آلہ) دے رستے تے لاڈیندے (۶)۔
7. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُنْبِئُكُمْ إِذَا مُزِقْتُمْ كُلٌّ مِّنْكُمْ لَنِفَىٰ خَلْقٍ جَدِيدٍ	آتے کفر اختیار کرن والے لوک جنہاں کوں کھل تے اکھیندن، جو آساں تہا کوں ایجا بندہ ڈساوےں جہڑا جو تہا کوں خبر ڈیندے جو جڈاں تہاں مَر بھرتے اصلو چٹاں چٹاں تھی ویسو، تاں ول تہاں ضرور نویں سروں جیواتے اٹھا کھڑے کیتے ویسو (۷)۔
8. أَفَتَكْفُرُ عَلَىٰ اللَّهِ بِكُذِّبَ أَمْرِ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ	یا تاں اوس بندے آلہ آتے کوڑا بہتان ہدھ ڈتے، یا او کوں کوئی جنونی تھی گئی ہے، بلکہ جہڑے لوک آخرت آتے ایمان نہیں گھن آندے اوہے عذاب وچ تے بہوں وڈی گمراہی وچ ہن (۸)۔
9. أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِن نَّشَأْ نَخَسِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ	کیا انہاں او کوں نہیں ڈٹھا جو کجھ انہاں دے اگوں ہے تے جو کجھ انہاں دے پیچھوں ہے چاہے آسمان والے پاسوں ہے چاہے زمین والے پاسوں جیکر آساں چاہوں تاں انہاں کوں زمین وچ لہا چھوڑوں یا انہاں آتے آسمان دا کوئی ٹوٹا سٹ ڈیوں، بیشک ایندے وچ (آلہ) (دو) رجوع کرن والے ہر بندے کیتے ہک نشانی ہے (۹)۔
10. وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا يَجِبَالُ أَوْبَىٰ مَعَهُ وَالطَّيْرُ وَكَانَ لَهُ الْحَدِيدَ	آتے آساں داؤد کوں آپٹیں طرفوں فضیلت (بزرگی) بخشی، جو آے پہاڑو، تے پکھیو، اوندے نال تھی تے (آلہ دیاں) صفاتاں بیان کیتی

11.	أَنْ اَعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَلَاحًا إِنَّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	رکھو، اُتے اوندے کیتے آساں لوہے کوں گولا کر چھوڑیا (۱۰)۔ تاں جو پوریاں پوریاں زریں بنا، اُتے انھاں دے کڑیاں کوں ٹھیک انداز دے مطابق جوڑ، اُتے نیکی دے عمل کیتی رکھ، بیشک میں ڈیکھدا کھڑاں جہڑاں کچھ تُوں کریندا وِیں (۱۱)۔
12.	وَلِسُدَّجَانِ الرِّيحِ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسْلَنَّا لَهُ عَيْنَ النِّقْطِ وَمِنَ الْجِنَّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ	اُتے ہوا کوں آساں سلیمان دے تابع کر ڈتا، اُندا سویر دا چلن ہک مہینے دے پنہ دے برابر ہوندا ہا، تے اُندا شام دا چلن ہک مہینے دے پنہ دے برابر ہوندا ہا، اُتے اوندے کیتے آساں پگھرے ہوئے ترامے دا ہک چشمہ وھا ڈتا، اُتے جن وی تابع کر ڈتے، جہڑے آپئیں رب دے حکم نال اوندے اگوں کم کریندے رہندے ہن، اُتے انھاں وچوں جہڑا کوئی وی آسا ڈے حکم کنوں پھردا ہا، تاں او کوں دوزخ دی ہلدی بھا دامزہ چکھیندے ہا سے (۱۲)۔
13.	يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَّحَارِبٍ وَتَسَائِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ	او جہڑا کچھ چہندا ہا، ایہ پٹا ڈیندے ہن، یعنی محراباں (والے قلعے) مورتاں، حوض جیہے لغن، بگی جاع پیاں رہن والیاں دیگاں، آے داؤد دی اولاد! میڈی شکر گزاری دے طریقے والے عمل کیتی رکھو، پر میڈے بندیاں وچوں شکر گزار بندے تھوڑے ہن (۱۳)۔
14.	فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَأَتَهُ فَلَمَّا أَخْرَجْنَا تُبَيَّاتِ الْجِنِّ أَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْبَهِينِ	بس جڈاں آساں اوندے اُتے موت دا حکم بھیجیا تاں انھاں کوں کہیں وی اوندے مرڻ دی خبر نہ پٹی، سوائے ہک ننگے جیہے کیڑے (سوی) دے، جہڑے جو اوندی سوٹی (عصاء) کوں کھاندی رہتی ہئی، اُتے جڈاں اوڈھے پیا، بڈاں جٹاں کوں پتہ لگیا، (اکھیونے) جیکر انھاں کوں غیب دا پتہ ہوندا، تاں او ذلت والے عذاب وچ نہ رہندے (۱۴)۔
15.	لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ	تحقیق سبا (دی قوم) آپئیاں مکاناں وچ ہک نشانی ہئی، یعنی دُوں باغ

عَنْ يَسِينَ وَشِبَالٍ كَلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلَدًا طَيِّبَةً وَرَبِّ غَفُورٌ	ہک سچے پاسوں، ہک کھچے پاسوں ! آپٹیں رب دے ڈتے رزق وچوں کھاؤ، اتے اوند ا شکر ادا کیتی رکھو، تہاڈے رہن پھن کیتے ایہ پاک صاف تے خوشحال علاقہ (شہر) ہے، اتے رب وی ہنوں بخش ہار ہے (۱۵)۔
16. فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ خَبِطٍ وَأَثَلٍ وَمِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ	پر انھاں منہ پھیر گھدا، تاں آساں انھاں اتے تریٹے ہندھ والی زور دی چھل بھیج ڈتی، اتے انھاں دے ڈوں باغاں کوں ایسجے ڈوں باغاں نال بدل ڈتا جنھاں دے میوے کھاؤن وچ بدمزہ ہن، تے نکلے کنڈیاں والے درخت ہن، تے تھوڑیاں جیہاں پیریں ہن (۱۶)۔
17. ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهُمْ لَنْ يُجْزِيَ إِلَّا الْكَفُورَ	ایہا سزا آساں انھاں کوں ایس گالھ دی ڈتی، جو او حق کٹوں انکار کریندے ہن، اتے کیا ایجی سزا نا شکرے کٹوں سوا کہیں پئے کوں وی ڈیندے ہن (۱۷)۔
18. وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرَى ظَاهِرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرُ سِيْرًا فِيهَا لَيَالٍ وَأَيَّامًا آمِنِينَ	اتے آساں انھاں دے، تے انھاں وستیاں دے درمیان جنھاں اتے آساں برکت و سائی ہئی، مشہور مشہور وستیاں و ساکھڑاں، اتے انھاں توڑیں دے سفر دیاں، سرائیں (منزلاں) مقرر کر ڈتیاں ہن، تاں جو انھاں وچ راتیں کوں تے ڈیتھاں کوں وڈے آمن نال ٹرو پھرو (۱۸)۔
19. فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مَرْثِقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ	ہس انھاں دعا منگی، جو آساڈے رب آ ! آساڈے سفر اں وچ وڈیاں وڈیاں و تھان گھت ڈے، اتے انھاں آپٹیں آپ اتے ظلم کیتا، ہس آساں انھاں (دی بربادی) دیاں کہاٹیاں بٹا چھوڑیاں، اتے انھاں کوں تیلی تیلی کرتے کھنڈا پھنڈا ڈتا، بیشک ایندے وچ ہر اوں شخص کیتے نشانیان ہن جہڑا صبر کرٹ والا تے شکر کرٹ والا ہے (۱۹)۔
20. وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ	اتے تحقیق شیطان نے انھاں دے متعلق دے آپٹیں گمان کوں سچ

	فَاتَّبِعُوا إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ	کر ڈیکھایا، بس انہاں اوندی پیروی چا کیتی، سوائے مومنناں دی ہک ٹولی دے (۲۰)۔
21.	وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ	اتے اوندے انہاں اتے کوئی زور (غلبہ) وی نہ ہا، سوائے ایندے جو آساں ڈیکھٹاں چہندے پیسے، جو کھڑا آخرت اتے ایمان رکھندے تے او کوں ہے جہڑا جو ایندے وچ شک کریندے اتے تیدے رب ہر شے کوں آپٹیں نگاہ وچ رکھیا ہونے (۲۱)۔
22.	قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِنَّ مِنْ شِرْكٍَ وَمَالَهُ مِنْهُمْ مِّن ظَهِيرٍ	(اے نبی) اکھ ڈے، انہاں کوں سڈ گھن آؤو جنہاں اتے آسہ کوں چھوڑتے تہا کوں وڈا زعم ہے، حالانکہ انہاں دے اختیار وچ ہر مل دے داٹیں جتنی وی کوئی شے کائے نہیں نہ آسماناں وچ تے نہ زمین دے تلے اتے، نہ انہاں وچ انہاں دا کوئی سانجھ کھاتہ ہے، اتے نہ انہاں وچوں کوئی وی آسہ دا مددگار ہے (۲۲)۔
23.	وَلَا تَتَفَعَّمُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَن أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ	اتے اوندے اگوں کہیں دی وی سفارش نہ چلے، سوائے اوندے جیکوں اوں ایندی اجازت ہتی ہو، جڈاں جو انہاں دے دلاں کنوں گھبراہٹ ہٹ ویسے، تاں پچھیں کیا ہے جہڑا تہاڈے رب آکھینے آکھین، حق آکھینس! اتے او ہوں آپے مرتبے والا تے وڈیاں شاناں والا ہے (۲۳)۔
24.	قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْيَاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	(اے رسول) پچھ جو تہا کوں آسماناں کٹوں تے زمین کٹوں روزی کوں ڈیندے؟ بس اکھ ڈے جو آسہ! اتے بیشک آساں یا تہاں وچوں کوئی تاں سدھے راہ تے ہے یا وت کھلی گراہی وچ ہے (۲۴)۔
25.	قُلِ لَا تَسْأَلُونَنَا عَمَّا آجُرَمْنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ	اکھ ڈے جو نہ تاں آساڈے گناہاں دی تہاں کٹوں پچھ گچھ تھیسے، اتے نہ آساں کٹوں پچھ گچھ کیتی ویسے اوندی، جہڑا کچھ تہاں کریندے وڈے بیوے (۲۵)۔

26.	قُلْ يَجْعَلُ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ	آکھ ڈے جو آسا ڈا رب آسا کوں ہک جا کٹھا کرے، ول آسا ڈے درمیان حق حق فیصلہ کر ڈے، آتے او ہکو خوب فیصلے کرن والا ہوں وڈے علم والا ہے (۲۶)۔
27.	قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَهَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	آکھ جو میکوں او لوک تاں ڈیکھاؤو، جنہاں کوں تساں اوندے شریک بنا تے رالیا ہونے، ایہ گالھ ٹھیک کائے نہیں بلکہ او ہو آسہ ہوں زبردست تے وڈی حکمت والا ہے (۲۷)۔
28.	وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	آتے آساں تیکوں کہیں ہن کم کیتے نہیں بھیجیا سوائے ایندے جو توں سارے لوکاں کیتے ہن خوشخبری سناؤں ڈراؤں چتاؤں والا ہیں، پر ڈھیر سارے لوک تاں ایں گالھ کوں چاندے وی کائے نہیں (۲۸)۔
29.	وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ	آتے اکھیندن، جو قیامت دا وعدہ کڈاں توڑیں پورا تھیسے جیکر تساں سچ آکھن والیاں وچوں ہیوے (تاں ڈساؤ چا) (۲۹)۔
30.	قُلْ لَّكُمْ مِيعَادٌ يَّوْمٍ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ	آکھ ڈے جو تہا ڈے نال کے پڑنہ دا وعدہ ہے اوں کنوں ہک گھڑی نہ پچھوں کر سبکدوں تے نہ اگوں کر سبکدوں (۳۰)۔
31.	وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنُؤْمِنَ بِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِندَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلِ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ	آتے او لوک جنہاں کفر اختیار کیتا ہونے، اکھیندن، جو آساں نہ تاں ایں قرآن کوں منیندے ہیں، آتے نہ کہیں بنی کتاب کوں جہڑی جو ایں کنوں پہلے وی ہے، ایویں ہووے جو توں انہاں ظالماں کوں اوں وقت ڈیکھیں، جڈاں جو او آپٹیں رب دے اگوں کھڑے کیتے ویسن آتے انہاں دے بعضے بعضیاں کوں الزام لاؤں لگ پوسن، آتے جہڑے لوک پیش سمجھے ویندے ہن، او انہاں لوکاں کوں جہڑے وڈا گھمنڈ کریندے ہن، اکھیں جو جیکر تساں نہ ہوندے تاں آساں ضرور مومن ہوندے (۳۱)۔
32.	قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ	جنہاں لوکاں کوں گھمنڈا، او ہینیاں کوں اکھیں بھلا کیا آساں تہا کوں

<p>سَدھے رَہ کُٹوں روکی رَکھیا ہا، چڈاں جو ہدایت وی تہاڈے کو لھ آپکی ہئی، بلکہ تِساں تاں خود قصور وار ہیوے (۳۲)۔</p>	<p>اسْتَضْعِفُوا أَنْحُنْ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ</p>
<p>آتے جہڑے لوک پٹیں ہو سِن او انھاں لوکاں کوں اُکھیں جہڑے تکبر وچ ہو سِن، جو تہاڈیاں راتاں ڈینہاں دیاں چالاں آساں روکی رَکھیا ہا، چڈاں جو تِساں آساں کوں حکم ڈیندے ہاوے جو آساں اَسہ دی ناشکری کروں، آتے اُوندا کوئی شریک پٹاؤں، آتے او وڈا ارمان کریسِن جہڑے ویلے جو او عذاب کوں ڈیکھیں، آتے آساں انھاں دیاں پگیاں وچ گلاویں گھت ڈیسوں جنھاں جو کفر اختیار کیتا ہویا ہو سے، پس انھاں دے عملاں دی جِزا ڈتی ویسی، جہڑے جو او کریندے ہِن (۳۳)۔</p>	<p>33. وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَدْنًا دَأْوًا سُرًّا وَنُكْفِرَ لَكَارِهًُا الْعَذَابِ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَاقَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَهُمْ أَهْلُ يُجُوزُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>
<p>آتے آساں کہیں وستی (آبادی) وچ کوئی ڈراؤن والا ایجا نہیں بھیجا جیکوں اتھوں دے رَہے کچے لوکاں ایہ نہ اکھیا ہووے جو، جو کجھ تہا کوں ڈے تے بھیجا گئے، آساں ضرور اوں دا انکار کریندوں (۳۴)۔</p>	<p>34. وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بَأْسًا أَرْسَلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ</p>
<p>آتے ایہ وی اکھن لگے، جو آساں ہوں سارا مال متال تے اولاد رکھیندے ہیں، آتے آساں کوں عذاب وی نہ ڈتا ویسے (۳۵)۔</p>	<p>35. وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِبُعْدِيَّينَ</p>
<p>(آے رسول) اکھ ڈے بیشک میڈا رب جیندی روزی چہندے کھلی کر ڈیندے آتے چہندے تاں تنگ وی کر چھوڑیندے، لیکن اکثر لوک اِس حقیقت کوں نہیں جاندے (۳۶)۔</p>	<p>36. قُلْ إِنْ رَبِّي يَسْطُرُ الرَّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ</p>
<p>آتے ایہ تہاڈا مال متال تے اولاد کوئی ایجی شے کائے نہیں جہڑی جو تہا کوں درجات دے لحاظ نال آساڈے کو لھوں کر ڈیوے، سوائے اُوں شخص دے جہڑا جو ایمان گھن آوے تے نیک عمل کرے، ایہ</p>	<p>37. وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تَقْرَبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ</p>

الضَّعْفِ بِنَاءِ عَمَلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ	ہن جنہاں کیتے انہاں دے عملہاں دی وجہ کٹوں ڈوڑی جزا پٹی ویسے آتے او اُچیاں ماٹیاں وچ امن چیں نال رہسن (۳۷)۔
38. وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ	آتے جہڑے لوک آساڈیاں آیاتاں وچ گڑبڑ کرن دی کوشش وچ ہن، ایہے ہن جہڑے عذاب وچ گھتیے رہسن (۳۸)۔
39. قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ	(اے نبی) اگھ ڈے جو میڈا رب آپٹیاں بنیاں وچوں جیندی روزی چہندے کھلی کر ڈیندے آتے اوکوں تنگ وی کر ڈیندے، آتے تساں جتی وی کوئی شے (اسد دے راہ) خرچ کریندو، بس او تہا کوں اوندی جاء تے ہی ڈیندے، آتے او ساریاں توں ودھ رزق ڈیوٹ والا ہے (۳۹)۔
40. وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَبِعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَؤُلَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ	آتے جہڑے ڈینے او انہاں ساریاں کوں کٹھا کرے ول فرشتیاں کٹوں پچھسے کیا ایہ تساں ہاوے جنہاں دی ایہ پوجا کریندے ہن (۴۰)۔
41. قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِّنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُّؤْمِنُونَ	او اکھیں، توں تاں پاک ذات ہیں توں ای آساڈا کار ساز ہیں، نہ کہ ایہ ہن، بلکہ ایہ جتناں دی پوجا کریندے ہن، آتے انہاں وچوں ڈھیر لوک انہائیں تے ایمان گھن آتے ہن (۴۱)۔
42. فَالْيَوْمَ لَا يَتَذَكَّرُ لَكُمْ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَّفْعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ	بس آج دے ڈینے تہا ڈے بعضے وی بعضیاں کیتے کوئی نفع پچاؤں دا کوئی اختیار نہیں رکھیندے، آتے نہ نقصان پچاؤں دا، آتے آساں انہاں لوکاں کوں جہڑے (آپٹیں آپ آتے) ظلم کریندے ریہے ہن، اکھیسوں جو دوزخ دا عذاب چکھو جیکوں تساں کوڑا اکھیندے رہندے ہاوے (۴۲)۔
43. وَإِذْ أَتَيْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَٰءِيلَ مَآهَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَنَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاءَكُمْ وَقَالُوا مَآهَذَا إِلَّا	آتے جڈاں آساڈیاں کھلیاں ڈلیاں آیاتاں پڑھ سٹیاں ویندن، تاں اکھیندن، جو ایہ تاں کجھ کائے نہیں، بس یک بندہ ہے، جہڑا چہندے جو تہا کوں انہاں شتیں کٹوں پرے ہٹا گھنے، جنہاں دی تہا ڈے پیو

	<p>إِنَّكَ مُفْتَوًى وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَبَأٌ جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا مُبِينٌ</p>	<p>ڈاڈے پوجا کریندے آئن، اتے ایہ وی ابدن، جو ایہ تاں کوئی شے کائے نہیں ہس آپوں گھڑیا ہونیا ہک کوڑ ہے، اتے جہڑے ویلے کفر کرن والیاں دے کوہ حق آپہنتا، تاں انھاں اوندے متعلق اکھ ڈتا، جو ایہ تاں ضرور ہک کھلا جادو ہے (۴۳)۔</p>
44.	<p>وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِّنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِن نَّذِيرٍ</p>	<p>حالانکہ آساں نہ تاں انھاں کون کتاباں ڈتیاں ہن، جنھاں کون ایہ پڑھدے پڑھیندے ریہے ہوون، تے نہ میں کنوں پہلے انھاں کوہ کوئی ڈراون چتاوٹ والا بھیجا گیا ہا (۴۴)۔</p>
45.	<p>وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَّغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ</p>	<p>اتے انھاں وی ایکوں کوڑا اکھیا، جہڑے انھاں کنوں پہلے تھی گزرن، ایہ اوندے ڈہویں حصے کون وی حاصل نہ کر سگئے ہن جہڑا کجھ انھاں کون ڈتا گیا ہا، ول وی انھاں میڈے رسولاں کون کوڑا اکھیا، تاں ہس ول میڈا عذاب وی کیوں (سخت) ہا (۴۵)۔</p>
46.	<p>قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْنَىٰ وَفَرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بَصَاحِبِكُمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِنَّ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ</p>	<p>(اے نبی) اکھ ڈے جو میں تہا کون ہکا نصیحت کرینداں جو تہاں اے واسطے کھکھے کھکھے تے ڈوں ڈوں کھڑے تھی وںجو، ول سوچو تے غور کرو، جو تہا ڈے سنگتی کون جنونی اصلوں کائے نہیں، ایہ تاں تہا ڈے کیتے ہک سخت قسم دے عذاب دے آون کنوں پہلے محض ڈراون چتاوٹ والا ہے (۴۶)۔</p>
47.	<p>قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنَّ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ</p>	<p>اکھ ڈے، جو میں تہا کنوں جہڑی کوئی مزدوری منگی ہوئی ہے تاں او تہا ڈی! کیوں جو میڈا اجر تاں میڈے رب دے کوہ ہے، اتے اوہر شے کون آپٹیاں نظراں وچ رکھٹ والا ہے (۴۷)۔</p>
48.	<p>قُلْ إِنَّ رَبِّي يَغْفِرُ بِالْحَقِّ عِلَّامُ الْغُيُوبِ</p>	<p>اکھ ڈے، جو بیشک میڈا رب اتوں حق لہیندے، او غیب دیاں گالھیں چنگی طرح چاٹٹ والا ہے (۴۸)۔</p>
49.	<p>قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيُ الْبَاطِلُ وَمَا</p>	<p>اکھ ڈے جو حق آپئے، کوئی کوڑا (خدا) نہ تاں پہلی واری پیدا کر سگدے</p>

یُعِیدُ	تے نہ ولاییدا کر سبکدے (۴۹)۔
50. قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِإِذْنِ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ	اکھ ڈے، جو جیکریں گمراہ تھی گیاں، تاں ول ایندا گھانا وی میکوں ہے، اتے جیکریں ہدایت اُتے ہاں تاں ہس ایہ اوندی وجہ کنوں ہے، جہڑا کجھ میڈا رب یں دو وحی کریندے، بیشک او سب کجھ سنٹ والا ہوں کو لھوں رہن والا ہے (۵۰)۔
51. وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فُزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ	ایویں ہوندا، جو توں ڈیکھدا، جو چڈاں ایہ وہل (گھبرا) ویسن، تاں کڈاپیں بھج وی نہ سبکس (بھجیے وی تاں) آجں کو لھوں ہوسن جو پکڑ گھدے ویسن (۵۱)۔
52. وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَافُثُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ	ول اکھسین، آساں تاں ایندے اتے ایمان گھن آئے ہیں، پر ہن ائی پرے تھی و نچن نال انھاں دا ہتھ (ایمان توڑیں) کیویں کجھ سبکدے (۵۲)۔
53. وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ	اتے تحقیق ایہ پہلے کنوں انکار کریندے ریہے ہن، اتے بغیر ڈٹھے پرے کنوں گمان (دے تیر) چلیندے ریہے ہن (۵۳)۔
54. وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مَُّرِيبٍ	انھاں دے، تے جہڑا کجھ او چہندن اوندے درمیان ہک پردہ سٹ ڈٹا گئے، جیویں جو پہلے انھاں جیہاں نال تھی چکیا ہا، بیشک او وی ہک منحوس شک وچ پے گئے ہن (۵۴)۔

35- سورة الفاطر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ	ساری تعریف آسہ کیتے ہے جہڑا آسماناں تے زمین دے پیدا کرٹ والا

	<p>جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولِي أَجْنَحَةٍ مُتَشَفِّئِينَ وَثَلَاثَ رُبَاعٍ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>ہے، اُتے اہجے فرشتیاں کُوں آپٹاں قاصد مقرر کرن والا ہے جنہاں دے ڈوں ڈوں، ترالے ترالے، چار چار کھنڈ ہن، اُتے اہٹیں مخلوق وچ جیں طرح دا ودھارا چہندے کر چھوڑیندے، بیشک اُسے ہر شے اُتے پوری قدرت رکھن والا ہے (۱)۔</p>
2.	<p>مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يَنْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>جیکر اُسے آپٹیں رحمت (دے دروازے) انساناں اُتے کھول ڈیوے تاں اُوکوں کوئی روک نہیں سگدا، اُتے جیکر بند کر ڈیوے تاں اوندے بعد کوئی پیا اوندے بھیجن والا کائے نہیں، اوہوں زبردست تے وڈی حکمت والا ہے (۲)۔</p>
3.	<p>يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآئِنِ تُؤْفَكُونَ</p>	<p>اے لوکو! یاد کیتی رکھو، اُسے دی نعمت جہڑی تہاڈے اُتے کیتی گئی ہے، کیا اُسے دے سوا پیا کوئی پیدا کرن والا ہے؟ جہڑا انہاں کُوں آسمان تے زمین کٹوں رزق ڈیوے، کوئی وی پیا عبادت دے لائق کائے نہیں سوائے اوندے، ہس تساں کٹھوں ٹھہر کیے ویندے وے (۳)۔</p>
4.	<p>وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ</p>	<p>اُتے جیکر اے تیکوں گُورا اکھیندن تاں تحقیق تیں کنوں پہلے والے رَسُولاں کُوں وی تاں گُورا اکھیا گئے، اُتے سارے معاملے (فصلے کیتے) اُسے دو ول وُنجن (۴)۔</p>
5.	<p>يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرُّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرُّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ</p>	<p>اے لوکو! بیشک اُسے دا وعدہ سچا ہے، ہس تہاکوں دُنیاوی زندگی دھوکے وچ نہ رکھے، اُتے نہ تہاکوں اُسے دے متعلق کوئی دھوکے والا کہیں دھوکے وچ سٹے (۵)۔</p>
6.	<p>إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حُزْنَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ</p>	<p>بیشک شیطان تہاڈا دشمن ہے، ہس تساں وی اُوں کُوں دشمن سمجھو، در اصل او آپٹیں ٹولی کو سہیندے تاں جو او دوزخ وچ رہن والے تھی وُنجن (۶)۔</p>

7.	<p>الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ</p>	<p>جہڑے لوک کفر اختیار کریندن، انہاں کیتے سخت عذاب مقرر ہے، آتے جہڑے لوک ایمان گھن آئے، تے نیک عمل وی کیتھونے تاں انہاں واسطے بخشش ہے، ہوں وڈا اجر ہے (۷)۔</p>
8.	<p>أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ</p>	<p>بھلا (او وی کوئی بندہ ہے) جیکوں گندے کم سوہٹیں کرتے دیکھائے ونجن تے او اوکوں سوہٹیں وی لگن، بیشک آسہ جیکوں چہندے گمراہ کر ڈیندے تے جیکوں چہندے ہدایت ڈے ڈیندے (آے نبی!) تیدا ساہ نہ پیا گھوٹجے انہاں دے ارمان وچ! بیشک آسہ سب کجھ چاٹا کھڑے جو کجھ ایہ کریندے گھڑیندے وڈے ہن (۸)۔</p>
9.	<p>وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَّاسَ فَتَثِيرٌ سَحَابًا فُسَفْنَاهُ إِلَىٰ بَدْيٍ مَّيِّتٍ فَأُحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ</p>	<p>ایہ آسہ ای تاں ہے جہڑا ہوائیں گھولیندے او بدلاں گوں اچا چیندن، ول آساں انہاں گوں پک سکئے سڑیے شہر (علاقے) دو ہگل چھوڑیندے ہن، ہس اوندے نال زمین وچ سکل سڑن دے بعد ساہ گھٹ ڈیندے ہن، ایویں ای بندے جی کھڑے تھیں (۹)۔</p>
10.	<p>مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ يُبْورُ</p>	<p>جہڑا شخص عزت چہندے (تاں سمجھ گھنے جو) ہس ساری عزت آسہ کیتے ہے، البتہ ہر پاک کلمہ اوں توڑیں چڑھ ویندے، آتے ہر نیک عمل آبٹیں کرڻ والے گوں اچا مرتبہ ڈیوا ڈیندے، آتے جہڑے لوک گندے گندے مکر کریندے وڈن انہاں کیتے سخت عذاب ہے، آتے انہاں دا سارا مکر خود بخود ختم تھی ویسے (۱۰)۔</p>
11.	<p>وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعْتَرُ مِنْ مُعْتَرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُبْرَةٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ</p>	<p>آتے آسہ ای ہے جس شہاکوں مٹی وچوں پیدا کیتے ول ترے (نطفے) وچوں جمائے، ول شہاڈے جٹ (جوڑ) پٹاڈتے بگنن، آتے اوندے علم کنوں بغیر نہ کہیں ذال گوں پیٹ تھیندے، آتے نہ کوئی پال جیندی ہے، آتے نہ کہیں عمر والے دی عمر وڈھائی ویندی ہے، آتے نہ اوندی عمر تھوڑی کیتی ویندی ہے، ایہ سب کجھ کتاب وچ لکھیا ہونے،</p>

12.	وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ تَاكُومٍ لَّحْمٌ طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازِيرَ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	بیشک ایہ سب کچھ اُسے کہتے ہیں اُسان گم ہے (۱۱)۔ آتے ڈوں دریا کڈا میں بکو جیہ نہیں ہوندے، ہک مٹھا ہے، ترہہ لہاؤٹ والا ہے، جیندا پاٹیں پیوٹ ویلے ڈاڈھا بھاندے، آتے پیا کھارا ہے تے کوڑا ہے، پر ہر ہک دریا کٹوں تازہ گوشت کھاندے وے، آتے انھاں وچوں گہٹے جیہاں شتیں کڈھندے وے، جنھاں کوں ٹساں پیندے وے، آتے پیڑیاں کوں ڈیکھدے وے، جہڑیاں پاٹیں کوں چیری ویندن، تاں جو اوندے فضل وچوں (روزی) گولھو، تے ٹساں شکر آوا کریندے رہو (۱۲)۔
13.	يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلًّا يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَنْبَلِكُونَ مِنْ قُطْبِيرٍ	اور ات کوں ڈپنہ وچ داخل چا کریندے آتے ڈپنہ کوں رات وچ لکا گھندے، آتے سمجھ تے چندر کوں گم وچ جتیا ہوئے، ہر ہک آپٹیں مقررہ وقت آتے چڑھدا لہندا رہے، لہو اُسے ای تاں ہے تہا ڈاپالٹ والا بادشاہی وی پندی ہے آتے اوں کوں چھوڑ تے جنھاں کوں ٹساں سپیندے وے، او تاں پند دی گٹک دی چھل جتی وی اختیار نہیں رکھیندے (۱۳)۔
14.	إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْعَوْا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَعَوْا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشِرْكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكُمْ مِثْلُ خَبِيرٍ	جیکر ٹساں انھاں دے اگوں دعائیں منگو او تاں تہا ڈاپاں دعائیں کوں وی نہیں سٹ سبکدے، آتے جیکر سٹ وی گھنن، تاں وی انھاں کوں تہا ڈی خاطر منظور نہیں کر سبکدے، آتے قیامت والے ڈپنہ او تہا ڈے انھاں نال شرک کرٹ کٹوں وی نکر ویسن، آتے تہا کوں (حق دی) خبر کوئی نہیں ڈے سبکدا، اوں با خبر (اُسے) وانگوں (۱۴)۔
15.	يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ	اے لوگو! ٹساں سارے اُسے دے محتاج ہیں وے، اے اُسے تاں ہیں بے نیاز تے ساریاں تعریفاں دے ڈاڈا ہے (۱۵)۔
16.	إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ	جیکر او چاہے تاں تہا کوں مٹا چھوڑے تے نویں خلقت کوں آباد کر

		ڈیوے (۱۶)۔
17.	وَمَا ذَلِك عَلَى اللَّهِ بَعِيزٌ	آتے ایہ اُسے کیتے کوئی اوکھا کم کائے نہیں (۱۷)۔
18.	وَلَا تَنْزِرْ وَازِرَةً وَذُرْ الْآخِرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جَنْبِهَا لَا يَحْمِلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ	آتے کوئی بار چاؤں والا کہیں پتے دا بار نہ جیسے، آتے بیشک کوئی بار نال لڈیا ہو یا آپٹاں بار چواؤں کیتے کہیں گوں سڈیسے، تاں او اوندے وچوں کوئی شے وی نہ چوا گھنسسے، چاہے او اوند اگھاٹے سنگ والا وی کیوں نہ ہو سے (اے رسول) بیشک توں انھاں گوں نصیحت کر سگدیں جہڑے جو ان ڈٹھیں آپٹیں رب کنوں ڈردن، آتے نماز قائم کیتی رکھدن آتے جہڑا کوئی پاک صاف رہندے تاں او آپٹیں آپ کیتے ای پرہیزگاری اختیار کریندے، آتے (ساریاں گوں) اُسے دو وُل وَنَجْنِی (۱۸)۔
19.	وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ	آتے یک اندھاتے یک سچا کاہلو جیسے نہیں تھی سگدے (۱۹)۔
20.	وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ	آتے نہ اندھارا تے سو جھلا (۲۰)۔
21.	وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحَرُّ	آتے نہ چھاں تے نہ دھپ (۲۱)۔
22.	وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ مَن يَشَاءُ وَمَا أَنتَ بِمُسَبِّحٍ مِّن فِي الْقُبُورِ	آتے نہ جیندے لوک، تے نہ موتے ہوئے برابر تھی سگدن؟ بیشک اُسے جیکوں پہندے سٹا چھوڑیندے، پر توں کجھ نہیں سٹا سگدا انھاں گوں جہڑے قبریں وچ ہن (۲۲)۔
23.	إِنَّ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ	توں تاں محض ڈراؤں چتاؤں والا ہیں (۲۳)۔
24.	إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِن مِّن أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ	بیشک آساں تیکوں حق دے نال خوشخبری سٹاؤں والا تے نال نال ڈراؤں والا بناتا بھیجے، آتے کوئی وی اُمت ابھی کائے نہیں جیندے وچ ڈراؤں والا نہ گزریا ہووے (۲۴)۔
25.	وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالْزُبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ	آتے جیکر ایہ تیکوں گورا اکھدن تاں انھاں کنوں پہلے والیاں وی (حق گوں) گورا اکھیا ہا حالانکہ انھاں دے رسول انھاں کو لھکیاں نشانیاں، چھوٹیاں چھوٹیاں کتاباں تے روشن کتاب وی گھن تے آندے رہے

32.	<p>ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يَا ذِينَ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ</p>	<p>وَلِأَسَا اُنْهَآ لوڪاں كو ڪتاب دا وارث بڻائے جنھن ڪو اَسَا آپڻا بنديا وچوڻ چڻ گھڙے، پر انھن وچوڻ آپڻي آپ اُتے ظلم ڪرڻ والے وي ھن، اُتے انھن وچوڻ درميانے رستے تے چلڻ والے وي ھن، اُتے انھن وچوڻ گھڙ آسہ دے حڪم نال نيڪياں ڪرڻ وچ اڳوڻ نڪل وڻجڻ والے وي ھن، ايھو ھے سب ڪڻوڻ وڏا فضل (۳۲)۔</p>
33.	<p>جَنَّتْ عَدْنٌ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوَرٍ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ</p>	<p>انھن ڪيٽے سدا بہار بہشت ھن جنھن وچ ايہ وڻج رھيسن، انھن وچ انھن ڪوڻ سونے دے ڪنگڻ پوائے ويسن، تے موتياں دے ھار وي ! اُتے اُتھان انھن دي پوشاڪ وي ريشمي ھوسي (۳۳)۔</p>
34.	<p>وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ</p>	<p>اُتے اُکھيسن، جو سارياں تعريفان آسہ ڪيٽے ھن، جيں اَسَا ڪڻوڻ ڳھ درد پرے ھڻا گھڙين بيشڪ آسا ڏا رُب ھوڻ بخشش ھار تے وڏي قدر ڪرڻ والا ھے (۳۴)۔</p>
35.	<p>الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَسْتَأْذِنُ فِيهَا النَّصَبُ وَلَا يَسْتَأْذِنُ فِيهَا لُغُوبٌ</p>	<p>جيں آسا ڪوڻ آپڻي فضل نال ھميشہ ڪيٽے رھڻ والے گھراں وچ آ بھلائے، انھن وچ آسا ڪوڻ نہ محنت مشقت ڪرڻي پوندي ھے، تے نہ انھن وچ آسا ڪوڻ ڪوئي تھڪڻ تھيندے (۳۵)۔</p>
36.	<p>وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَوْنَ عَلَيْهِمْ فِيمَوْتُوْا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِّنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ</p>	<p>اُتے جنھن لوڪاں ڪفر اختيار ڪيٽے انھن واسطے دوزخ دي بھا ھے، نہ انھن اُتے قضا آسے، جو مَر وڻجن، اُتے نہ انھن ڪيٽے انھن دے عذاب وچ ڪوئي ڪمي ڪيتي ويسے، ايس طرح وي آساں ھر ڪفر ڪرڻ والے ڪوڻ جزا ڏيندے ھيں (۳۶)۔</p>
37.	<p>وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن</p>	<p>اُتے او اوندے وچ دھاڙ پڻ گھٽيسن، جو آسا ڏے رُب آ ! آسا ڪوڻ ڪڏھ گھڻ تاں جو آساں نيڪ عمل ڪر گھڻوڻ، انھن ڪڻوڻ مختلف جھڙے جو آساں ڪريندے رهي ھے ھيے ! (آسہ اُکھيسے) ڪيا آساں ٿھا ڪوڻ اتي عمر نہ</p>

	تَذَكَّرْ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ	ڈٹی ہئی، جو اوندے وچ کوئی وی نصیحت حاصل کرن چہندا، تاں کر گھنے ہا، اے تہاڈے کوہ ڈراؤن چتاؤن والا وی آیا ہا، بس مزے چکھو! ظالماں کیتے تاں مدد کرن والا وی کوئی کائے نہیں (۳۷)۔
38.	إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ	بیشک آسہ آسماناں دیاں تے زمین دیاں، غیب دیاں سب شئیں جائن والا ہے، بیشک او دلاں دے اندر دے بھید وی خوب جائن والا ہے (۳۸)۔
39.	هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا	اُوہو ہے جسں تہاگوں زمین اُتے آپناں خلیفہ بٹائے ہں جسں کفر کیتے تاں اوندے کفر دا وبال اوندے اُتے ہے، اُتے کافراں کیتے انھاں دا کفر انھاں دے خلاف آسہ دی ناراضگی کوں ودھیندے، اُتے کافراں دا کفر انھاں کیتے کوئی شے نہیں ودھا سگدا بس چھڑا انھاں دے گھاٹے وچ ودھارا کرن والا ہے (۳۹)۔
40.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنَّ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا	اکھ، جو بھلا کیا شساں آپنیں بٹائے ہوئے (آسہ دے) شریکاں کوں ڈٹھے، جنھاں کوں شساں آسہ کوں چھوڑتے سڈیندے وے، میکوں ڈیکھاؤ تاں سہی جو انھاں زمین وچوں کیا شے پیدا کیتی ہے، یا آسماناں وچ انھاں دا کہڑا سانجھ کھاتہ ہے، یا آساں انھاں کوں کوئی ایجی کتاب ڈٹی ہے، جو او اوندے وچوں کوئی روشن دلیل (سند) رکھیندے ہوون ! بلکہ ظالماں وچوں بعضے بعضیاں نال وعدے کریندن تاں او وی سوائے دھوکے فریب دے کجھ کائے نہیں (۴۰)۔
41.	إِنَّ اللَّهَ يُسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِ إِذِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا	بیشک آسہ آسماناں کوں تے زمین کوں بچھل رکھیے تاں جو اڈے اڈے ہل نہ وئجن، اُتے جیکر اڈے اڈے ہل وی گے تاں و ت اوندے بعد کوئی بیا ایجا کائے نہیں، جہڑا انھاں کوں بچھل گھنے، بیشک او وڈا تحمل والا تے بخشش ہار ہے (۴۱)۔

42.	<p>وَأَقْسُوا بِاللهِ جَهْدَ أَيَّامِهِمْ لَعَلَّ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا</p>	<p>آتے ایہ آسہ دیاں وڈیاں وڈیاں قسماں چنندے ہن، جو جیکر کوئی انھماں کو لھ ہدایت کرن والا آوے ہا، تاں ایہ باقی اُمّتاں وچوں ہر کہیں کئوں وَدھ تے ہدایت اُتے ہوندے پر جہڑے ویلے کوئی ہدایت کرن والا آئے، تاں انھماں دی نفرت (کریہت) ہئی وی وَدھ گئی (۴۲)۔</p>
43.	<p>اسْتَكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السُّنَّةَ الْأُولَىٰ وَلَئِنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَحْوِيلًا</p>	<p>اُنھماں زمین تے فخر وڈائی کیتی، تے گندیاں چالاں چلن پے گئے حالانکہ گندی چال دی شامت چال چلن والے اُتے ہوندی ہے، تاں کیا ایہ وی اگلے لوکاں دی کلی تھی و نَجھ دی انتظار وچ ہن، ہس توں آسہ دے دستور وچ کوئی تبدیلی نہ پیسیں، اُتے نہ آسہ دے دستور وچ کوئی وَل پھیر ڈیکھیں (۴۳)۔</p>
44.	<p>أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا</p>	<p>کیا او زمین اُتے رُیے پھریے کائے نہیں تاں جو خود ڈیکھ گھندے، جو اُنھماں لوکاں دی عاقبت کبھی تھی، جہڑے جو انھماں کئوں پہلے گزرے ہن، او تاں طاقت وچ وی زیادہ ہن، اُتے آسہ اہجا کائے نھیں، جو اُوکوں آسماناں وچ دی تے زمین وچ دی کوئی شے بے وس کر ڈیکھالے، بیشک او سب کجھ جائن والا تے پوری قدرت رکھن والا ہے (۴۴)۔</p>
45.	<p>وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَىٰ ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُوَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا</p>	<p>آتے آسہ جیکر لوکاں کوں (اُنھماں دے عملاں اُتے) جہڑے او کریندے وَدے ہن، پکڑ وچ گھن آندا، تاں زمین اُتے چلن پھرن والے کہیں کوں وی نہ چھوڑیندا، پر او تاں انھماں کوں ہک مقرر وقت تئیں مہلت ڈتی آندے، ہس جڈاں انھماں دا وقت آویسے تاں بیشک آسہ آپیٹاں بندیاں کوں آپ ڈیکھ گھنسنے (۴۵)۔</p>

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَسْمَ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان تے وَڈی رحمت والا ہے
1.	یَسْ	یس (۱)۔
2.	وَالْقُرْآنِ الْحَکِیْمِ	قسم ہے قرآن دی جہڑا حکمت نال بھریا ہوئے (۲)۔
3.	إِنَّكَ لَبِنَ الْمُرْسَلِیْنَ	(اے رسول) بیشک تُوں بھیجے ہوئے رسولاں وچوں ہیں (۳)۔
4.	عَلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ	سِدھے راہ تے ہیں (۴)۔
5.	تَنْزِیْلِ الْعَزِیْزِ الرَّحِیْمِ	اِیں (قرآن) کوں ہُنوں زبردست تے ہمیشہ رحمت کرن والے نازل کیتے (۵)۔
6.	لِیُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ	تاں جو تُوں ابھی قوم کوں ڈراویں، جنھاں دے پیو ڈاڈیاں کوں نہیں ڈرایا چتایا گیا، اِیں گالھوں او غفلت وچ ہن (۶)۔
7.	لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰی أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	تحقیق انھاں وچوں اکثر دے اُتے اَسْمَ دا قول ثابت تھی چکیتے ہن او ایمان نہیں گھن آندے (۷)۔
8.	إِنَّا جَعَلْنَا فِیْ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلَالًا فَهٰی اِلَی الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ	بیشک آساں انھاں دیاں گچیاں وچ گلاویں (طوق) گھت ڈتے ہن، اُتے او کھاڈی توڑیں پھسے ہوئے ہن، اِیں طرح انھاں دے سروی اُچے کسے ہوئے ہن (۸)۔
9.	وَجَعَلْنَا مِنْ بَیْنِ اَیْدِیْهِمْ سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا یُبْصِرُونَ	اُتے آساں ہک کندھی انھاں دے اُگوں اُسار چھوڑی تے ہک کندھی انھاں دے پچھوں وی، پس انھاں کوں کج چھوڑیے، اوتاں ڈیکھ وی نہیں سبکدے (۹)۔
10.	وَسَوَّآءٌ عَلَیْهِمْ اَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا یُؤْمِنُونَ	اُتے انھاں کیتے برابر ہے چاہے، تُوں انھاں کوں نصیحت کریں یا نہ

تَنْذِرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	کریں، او اصلوں ایمان نہ گھن آسین (۱۰)۔
11. إِنَّمَا تَنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِغَفْرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ	بیشک توں محض اُوکوں ڈرا سبکدیں، جہڑا جو تہڈی نصیحت اُتے چلدے اُتے بہوں مہربان رُب کئوں بغیر ڈٹھیں ڈردے، بس اُوکوں خوشخبری سُنّا ڈے بخشش دی، تے وڈی عزت والے ثواب (اجر) دی (۱۱)۔
12. إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ	بیشک آساں موتیاں کوں جیوا ڈیوٹ والے ہیں، اُتے لکھ گھندے ہیں، جو کجھ او اُگوں کیتے بھیجندے ہن، اُتے جو کجھ پچھوں نشانیاں دے طور چھوڑ ویندن، اُتے آساں ہر شے کوں روشن کتاب وچ لکھ رکھیا ہے (۱۲)۔
13. وَاصْرَبْ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ	اُتے (اے رسول) انھاں کوں اُوس وستی والے لوکاں دی مثال وی سُنّا، جڈاں جو انھاں کوھ آسا ڈے رسول آئے ہن (۱۳)۔
14. إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَهُكُم مُّرْسَلُونَ	(یعنی) جڈاں آساں انھاں کوھ ڈووں رسول بھیجے، بس انھاں ڈوہا ہیں کوں کوڑا آکھیا، آساں تریجھے کوں وی بھیج تے انھاں دی بد کیتی انھاں آکھیا، جو آساں تہا ڈے کوھ (رسول بٹاتے) بھیجے گئے ہیں (۱۴)۔
15. قَالُوا مَا آتَيْتُمُ إِلَّا بَشَرًا مِثْلُنا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنَّا أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ	لوکاں آکھیا، تہاں ہیوے کیا؟ بس آساں جیسے بشر تاں ہیوے، اُتے بہوں مہربان آس نے تاں کوئی شے وی نازل نہیں کیتی، تہاں تاں اصلوں کوڑ مریندے وے (۱۵)۔
16. قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ	انھاں آکھیا، آساں ارب چاٹا کھڑے جو بیشک تہا ڈے کوھ ای بھیجے گئے ہیں (۱۶)۔
17. وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ	اُتے آساں ڈے ذمے تاں بس صاف صاف پچا ڈیوٹ ہے، جو کجھ او آکھن چہندے (۱۷)۔
18. قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَسَّسَنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ	لوکاں آکھیا، آساں تاں تہا کوں منحوس سمجھدے ہیں جیکر تہاں باز نہ آئے، تاں آساں تہا کوں پتھر مار مارتے مار گھتیسوں اُتے تہا کوں

		اساڈی طرفوں ہک ڈگھ ڈیوٹ والا عذاب وی آچمہڑے (۱۸)۔
19.	قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ إِنَّ ذِكْرًا لَّكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ	انہاں آکھیا، جو شہاڈی نحوست شہاکوں نصیب رہے (ایکوں وی نحوست سمجھدے وے) جو شہاکوں نصیحت کیتی گئی ہے، بلکہ تہاں تاں اصلوں حد کنوں پ و نچن والی قوم ہیوے (۱۹)۔
20.	وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْبَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ	آتے شہر دے اصلوں پرلے پاسوں ہک آدمی بھجدا ہویا آیا، تے آکھیس، جو آے میڈی قوم ! تہاں انہاں رسولاں دی پیروی اختیار کر گھنؤ (۲۰)۔
21.	اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ	اہجیاں دی پیروی ! جہڑے تہاں کنوں کوئی اجر (معاوضہ) وی نہیں منگدے، آتے خود ہدایت حاصل کر چکے ہون (۲۱)۔

22.	وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تَرْجِعُونَ	آتے میکوں کیا تھی گئے جو اوندی عبادت نہ کراں، جیں میکوں پیدا کیتے، آتے جیں دوٹساں ساریاں ول وَنَجْثِیں (۲۲)۔
23.	أَتَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ	کیا میں اُوکوں چھوڑتے پنہاں کوں معبود بٹاواں، جیکر ہوں مہربان اَسہ میکوں کوئی تکلیف پُچاؤٹاں چہوے، تاں اُنہاں دی سفارش میڈے کہیں وی کم نہیں آسگدی، آتے نہ او میکوں چھڑا سگسں (۲۳)۔
24.	إِنِّي إِذْ أَتَىٰ ضَلَالٍ مُّبِينٍ	اِس کراں تاں بیشک میں کھلی گمراہی وچ پے بگیم (۲۴)۔
25.	إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ	بیشک میں تہاڈے رَب اُتے ایمان گھن آیاں، بس میڈی گالھ (غور نال) سُن گھنؤ (۲۵)۔
26.	قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ لِيَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ	(آخر) حکم تھیا جو بہشت وچ داخل تھی وُج، اُوں اکھیا، ایویں ہوندا جو میڈی قوم وی اِس گالھ کوں چاٹ گھندی (۲۶)۔
27.	بِمَا عَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ	کیوں جو میکوں میڈے رَب بخش ڈتے آتے میکوں عزت والیاں نال رَلا گھدے (۲۷)۔
28.	وَمَا أَنزَلْنَاهُ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ	آتے آساں ایندے بعد اوندی قوم اُتے آسمان کٹوں نہ کوئی لشکر لہایا، آتے نہ آسا کوں لہاؤں دی ضرورت پئی (۲۸)۔
29.	إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ	اُنہاں اُتے تاں محض ہک گڑکاٹ تھیا، پس او ہوں ویلے وِسَم تے رَہ گئے (۲۹)۔
30.	لِيَحْسَبَهُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ	اجمیاں بندیاں اُتے افسوس تھیندے جنہاں کولہ، جہڑا کوئی رسول آئے، تاں اُنہاں اُوں تے کھلاں کر چھوڑن (۳۰)۔
31.	أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ	کیا اُنہاں نہیں ڈٹھا جو آساں اُنہاں کٹوں پہلے والیاں کتیاں قوماں تباہ تے برباد کر چھوڑن، بیشک او اُنہاں دوول تے نہیں آئے (۳۱)۔
32.	وَإِنْ كُلُّ لُطَّا جَابِجٍ لِّدِينِنَا مُهْطَمُونَ	آتے اُنہاں ساریاں کوں کٹھا کرتے آساڈے کولہ حاضر کیتا ویسے

		(۳۲)۔
33.	وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْبَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ	آتے اُنہاں کیتے سُلّی سڑی (موئی ہوئی) زمین وی ہک نشانی ہے جڈاں وی آساں اوکوں جیوا پٹا، تاں اوندے وچوں داٹیں پیدا کر چھوڑے، بس ایہ اُنہاں کوں کھاندے رہندے ہن (۳۳)۔
34.	وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ	آتے آساں ایندے آتے کھجیاں تے انگور اں دے باغ لاڈتے، آتے اوندے وچوں کئی چشمے ویا چھوڑے (۳۴)۔
35.	لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ	تاں جو ایہ اوندے پھل کھاوے، آتے ایہ سب کجھ اُنہاں دے ہتھاں نہیں پیدا کتا، بھلا ول وی شکر آدا نہیں کریندے (۳۵)۔
36.	سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِمَّنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ	اوتاں پاک ہے، جیں اوندے جوڑے جوڑے بٹائن جہڑا کجھ وی زمین وچوں جمے، آتے خود اُنہاں (انساناں) دے آپ دے وی، آتے اُنہاں شتیں دے وی جنہاں کوں ایہ چاندے وی کاتے نہیں (۳۶)۔
37.	وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُم مُّظْلَمُونَ	آتے ہک نشانی اُنہاں کیتے رات دی وی ہے اوندے وچوں ڈنہ کوں کدھ گھندے ہن، بس اُنہاں آتے اندھارا تھی ویندے (۳۷)۔
38.	وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ	آتے سمجھ آپٹیں مقرر رستے آتے رُدا رہندے، ایہ سب ٹوں ڈاڈھے تے سب کجھ جاٹ والے دے حکم (اندازے) دے مطابق تھیندا پئے (۳۸)۔
39.	وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ	آتے آساں چندر دیاں منزلاں مقرر کرڈتے، ایہ توڑیں جو (گھٹیں گھٹیں) کھجی دے پرائیں کھبٹے وانگے تھی ویندے (۳۹)۔
40.	لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ	آتے نہ تاں سمجھ، ایں قابل ہے جو چندر کوں پکڑ گھٹے آتے نہ رات ایں قابل ہے جو ڈنہ کوں پہلے آونجے، آتے ایہ سارے آپٹیں آپٹیں دائرے (مدار) وچ تروے وڈے رہندے (۴۰)۔
41.	وَآيَةٌ لَهُمُ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمُ فِي الْفُلِكِ	آتے ہک نشانی اُنہاں کیتے ایہ وی ہے جو بیشک آساں اُنہاں دی اولاد

42.	وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ	کوں بھری ہوئی بیڑی وچ سوار کر گھدا ہا (۴۱)۔
43.	وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ	اتے انھاں کیتے اوہو جیہاں پیاں شتیں وی پیدا چا کیتن، جنھاں اُتے ایہ چڑھدے رھن دین (۴۲)۔
44.	إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ	اتے جیکر آساں چھوؤں، تاں انھاں کوں غرق کر چھوڑوں، ول نہ تاں کوئی انھاں دی فریاد سُن سگے اتے نہ انھاں کوں بچایا وُج سگے (۴۳)۔
45.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	ایہ تاں بس آساہی رحمت ہے جو ہک مقرر معیاد تاں انھاں کیتے فاندے پچاوٹ والیاں شتیں موجود ہن (۴۴)۔
46.	وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ	اتے جڈاں انھاں کوں آکھیا ویندے، جو ڈرو (اوں انجام کٹوں) جہڑا ٹھاڈے اگوں آندا پے، اتے جہڑا تھساں کٹوں پہلے گزر چکے، تاں جو ٹھاڈے اتے رحم کیتا وُجے (۴۵)۔
47.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ	انھاں کوہ انھاں دے رب دی طرفوں اوندیاں نشانیاں وچوں کوئی وی نشانی ابھی نہیں آئی، جیں کٹوں انھاں مُنہ نہ پھیریا ہووے (۴۶)۔
48.	وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	اتے جڈاں انھاں کوں آکھیا ویندے جو جہڑا کجھ رزق آسے ٹھا کوں ڈتے، اوندے وچوں (اوندی راہ تے وی کجھ) خرچ کرو، تاں جہڑے لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے او انھاں کوں جہڑے جو ایمان گھن آئیں آکھن دین جو بھلا آساں انھاں کوں کھاٹاں کھواؤں جنھاں کوں آسے پھندا تاں خود آپ وی کھوا ڈیندا، تھساں تاں اصلوں تھڑک گئے وے (۴۷)۔
49.	مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّصُونَ	اتے ابدن جو جیکر تھساں سچے بیہوے، تاں (ڈساؤ) ایہ وعدہ (قیامت آوٹ دا) کڈاں توڑیں پورا تھیسے؟ (۴۸)۔
49.	مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّصُونَ	ایہ تاں بس ہک کرکٹ دی انتظار وچ رہن، او انھاں کوں اوں ویلے آپڑیسی جڈاں جو ایہ آپس وچ کوئی نہ کوئی جھیڑا گھٹی کھڑے ہو سِن

		(۴۹)۔
50.	فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ	بس نہ تاں او کوئی نصیحت کر سکیں، اتے نہ آپئیں گھر والیاں دو واپس ول سکیں (۵۰)۔
51.	وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ	اتے جھڑے ویلے صُور پھوکیا ویسے، ایہ قبریں وچوں (نکل تے) آپئیں رب دو بھجے لگے آسن (۵۱)۔
52.	قَالُوا يٰوَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْثَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ	آکھیں، ہائے ہائے! آسا کوں آساڈیاں نندریاں جائیں کنوں کیں اٹھا کھڑائے، ایہ اوہو کجھ تاں ہے جیندا وعدہ ہوں مہربان آند کیتا ہا اتے رسولاں وی ایکوں سچا آکھیا ہا (۵۲)۔
53.	إِن كَانَتْ إِلَّا الصَّيْحَةُ فَأِذَا هُم جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ	بس ہکو کڑکاٹ تھیسے، ہوں ویلے سارے دے سارے کٹھے آساڈے آگوں حاضر کر ڈتے ویسن (۵۳)۔
54.	فَالْيَوْمَ لَا تَنْفَعُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُنْجِزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	اوں ڈینہ کہیں نال ذری وی بے انصافی نہ کیتی ویسے، اتے تہا کوں اوند اجر وی تاں ملے جھڑا کجھ تہاں کریندے ریسے ہا وے (۵۴)۔
55.	إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكِهِونَ	بیشک بہشت وچ رہن والے آج دے ڈینہ خوش کر ڈیوں والے شغلاں وچ ودے ہو سن (۵۵)۔
56.	هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرْشِ مُتْكِنُونَ	اوتے انھاں دیاں ذالیں، چھاں وچ آپئیں تخت پوشاں اتے (تکئیے نال) ٹیک لاتے پیٹھے ہو سن (۵۶)۔
57.	لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَّا يَدْعُونَ	اوندے وچ انھاں کیتے میوے ہن اتے انھاں کیتے او سب کجھ ہے جھڑا کجھ او منگیسن (۵۷)۔
58.	سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ	انھاں اتے "سلام" ہو سے، ہمیشہ رحمت کرن والے رب دی طرفوں! (۵۸)۔
59.	وَأَمَّا زَوْا الْيَوْمَ أَيْهَا الْمَجْرُمُونَ	اتے گنہگارو! تہاں تاں آج ہک پاسے نکھر کھڑو! (۵۹)۔

60.	أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يٰبَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ	اے آدم دی اولاد! کیا تھیں کٹوں وعدہ نہ گھدا گیا ہا، جو شیطان دی بندگی اصلوں نہ کرٹاں دراصل اوٹھا ڈاکھلا دشمن ہے (۶۰)۔
61.	وَأَنْ اَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ	اے ایہ وی جو چھڑی میڈی عبادت کیتی رکھٹاں، ایہو ای سدا رستہ ہے (۶۱)۔
62.	وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ	پر تحقیق اوس ٹھاڈے وچوں ڈھیر کنھائیں کوں گمراہ کرڈتے، کیا ٹھا کوں سمجھ نہ آلی! (۶۲)۔
63.	هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ	ایہا دوزخ ہے، جس کٹوں ٹھا کوں ڈرایا چتایا ویندا رہا ہا (۶۳)۔
64.	اصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ	آج اوندے وچ وڑ وٹجھو، اوس گالھ پچھوں جیندا تھیں انکار کریندے ہا وے (۶۴)۔
65.	الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	آج دے ڈپنہ انھاں دے مونھاں تے مہر لاڈیسوں، اے انھاں دے ہتھ آسا کوں ڈس ڈیسن تے انھاں دے پیروی گواہی ڈیسن، جو ایہ کیا کجھ کریندے کماندے ریسے ہن (۶۵)۔
66.	وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُصَرُّونَ	اے جیکر آساں چھووں، تاں انھاں دیاں اکھیں میٹ ڈیوں، ول او راہ دو ویندے وی سہی، تاں کیوں ڈیکھدے (۶۶)۔
67.	وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ	اے جیکر آساں چھووں تاں ایہ جتھاں ہن اٹھائیں انھاں دیاں شکلاں وگاڑ ڈیوں، بس او نہ اڈے اڈے وٹج سبکسن، تے نہ پچھوں تے ول آسبکسن (۶۷)۔
68.	وَمَنْ نَعْبُرُهُ تُكْسِيهِ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ	اے جیکوں آساں لمبی عمر ڈیندے ہن، تاں اوندی حالت بدل ڈیندے ہن، کیا او ایہ گالھ وی نہیں سمجھدے (۶۸)۔
69.	وَمَا عَلَيْنَاكَ الشَّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ	اے آساں ایں (نبی) کوں شعر آکھن نہیں سکھایا، ایہ ایکوں ہرگز نہیں ٹھہندا، ایہ تاں محض یک نصیحت ہے تے صاف صاف بیان کرڈیوں والا قرآن ہے (۶۹)۔

70.	لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ	تاں جو انہاں کوں چتاوے ڈراوے، جہڑے جیندے وڈے ہن، آتے کافراں اُتے وی نِجَت پوری تھی ونجے (۷۰)۔
71.	أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ	کیا انہاں نہیں دُٹھا، جو آساں انہاں کیتے کیا کیا پیدا کیتے ہن، جو کجھ آساڈے ہتھاں بنائے، انہاں وچ چار پیرڑے جانور وی ہن، ہس ایہ انہاں دے مالک ہن (۷۱)۔
72.	وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ	آتے انہاں کوں انہاں دے قبضے وچ کر ڈتے، ہس انہاں وچوں کجھ تاں انہاں کیتے سواری دے طور تے ہن، تے انہاں وچوں کجھ کوں کھاندے وی ہن (۷۲)۔
73.	وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ	آتے انہاں کیتے انہاں وچ ہتے فائدے وی ہن، آتے پیوٹ دیاں ششیں وی ہن، تاں وی ایہ شکر آدا کیوں نہیں کریندے؟ (۷۳)۔
74.	وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ	آتے آسہ کوں چھوڑتے انہاں رُبُونے (کوڑے خدا) بنا گھدے ہن، تاں جو او انہاں دی مدد کرن (۷۴)۔
75.	لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحَضَّرُونَ	پراو انہاں کوں مدد ڈیوٹ دی طاقت نہیں رکھیندے، بلکہ ایہ خود انہاں کیتے لشکر دی شکل وچ حاضر تھتے رہن دین (۷۵)۔
76.	فَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنََّّا نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ	ہس انہاں دیاں ہالیں تیکوں مونجھانہ کرن آساں چنگی طرح جائدے کھڑے ہن، ایہ جو کجھ لکاتے کریندین تے جو کجھ ظاہر طور تے کریندے وڈن (۷۶)۔
77.	أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ	کیا انسان نے ایہ نہیں دُٹھا جو دراصل آساں او کوں ہک تریڑے (نطفے) وچوں پیدا کیتے، ہس ولا کھلے طور تے جھیرا کل ہن گئے (۷۷)۔
78.	وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَسَوَّىٰ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ	آتے آساڈے متعلق مثالاں ڈیوٹ لگ پے آتے آپٹیں اصل (پیدا نش) کوں بھل گئے تے آکھن لگ پے جو انہاں ہڈیاں کوں کوں جیوا کھڑا کریسے، جڈاں جو او اصلوں بھر شر گیاں ہوون (۷۸)۔

79.	قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ	(اے رسول) اگھ ڈے جو انھاں کوں او جیوا کھڑا کریسی، جیں انھاں کوں پہلی واری پیدا کیتا ہا، اے او ہر شے دے پیدا کرن کوں چٹکی طرح چاندے (۷۹)۔
80.	الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنتُم مِّنْهُ تُوقَدُونَ	جیں تہاڈے کیتے ساوے درخت وچوں بھاپیدا کر ڈتی، ہس تساں (رگڑ تے) اوندے وچوں بھاڈکھا گھندے وے (۸۰)۔
81.	أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ	کیا جیں آسماناں کوں تے زمین کوں پیدا کیتے، ایں گالھ دی قدرت نہیں رکھیندا جو انھاں جیہے ولا وی پیدا کر ڈیوے، بھلا کیوں نہیں (رکھیندا) اے اوتاں سب توں ودھ پیدا کرن والا، اوند اعلیٰ رکھن والا ہے (۸۱)۔
82.	إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	بیشک اوند اعلیٰ حکم ای چلدے، جو جہڑے ویلے کہیں شے (دے پیدا کرن) دا ارادہ کریندے تاں اوندے کیتے اکھیندے تھی وُج، ہس او تھی ویندی ہے (۸۲)۔
83.	فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتَ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	اوتاں پاک ہے جیندے ہتھ وچ ہر شے دی بادشاہی وی ہے اے اوں دو تہا کوں ول وُجھیں! (۸۳)۔

37- سورة الصافات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالصَّاقَاتِ صَفًا	قسم ہے ٹھیک ٹھاک صف ہدھ تے کھڑن والیاں دی (۱)۔
2.	فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا	تے کھڑکا پٹائی رکھن والیاں دی! (۲)۔
3.	فَالثَّالِيَّاتِ ذِكْرًا	ول ذکر (قرآن) کوں پڑھ تے سٹاون والیاں دی! (۳)۔

4.	إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ	جو بیشک ٹہاڈا معبود تاں یک دایک ہے (۴)۔
5.	رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْبَشَارِقِ	او آسماناں تے زمین دا، تے جو کجھ انھاں دے درمیان ہے اوندے مالک ہے، اے سجھ نکلن والے پاسیاں دا وی مالک ہے (۵)۔
6.	إِنَّا زَيْنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ	بیشک آساں دنیا دے (جھکے) اسماناں کوں تاریاں دے ہار سنگھار نال بنا ٹھنڈا ڈتے (۶)۔
7.	وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ	اے ہر سر پھرے شیطان کوں ایندی حفاظت کیتی ہوئی ہے (۷)۔
8.	لَّا يَسْمَعُونَ إِلَى الْأَعْلَىٰ وَيُقْدَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ	تاں جو ایہ نہ سُن سگن اتلی آسمانی مجلس دیاں گالھیں، اے ہر پاسوں انھاں کوں ہکلیا تے کڈھیا ویندے (۸)۔
9.	دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ	ایہ (سب کجھ) انھاں کوں مار بھجاؤں کیتے ہے، اے انھاں کیتے ہر ویلے دا عذاب وی ہے (۹)۔
10.	إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَابِتٌ	جیکر کوئی (شیطان چوری) کجھ سُن تے بھج کھڑا تھیوے، تاں اوندے پچھوں ہک بکھدا ہو یا شعلہ لا ڈتا ویندے (۱۰)۔
11.	فَاسْتَفْتِهِمْ أَهَمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَن خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّن طِينٍ لَّازِبٍ	ہس (اے رسول) انھاں کوں پچھ، کیا پیدائش دے لحاظ نال ایہے زیادہ مشکل ہن یا جو کجھ پیا آساں پیدا کیتا ہوئے بیشک آساں انسان کوں ہک لیسدا رپتلے چکڑ کوں پیدا کیتے (۱۱)۔
12.	بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ	بلکہ تُوں تاں (انھاں گالھیں تے) تعجب کریندیں پر ایہ انھاں دیاں مذاقاں کریندن (۱۲)۔
13.	وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ	اے جڈاں انھاں کوں نصیحت کیتی ویندی ہے تاں ایہ کوئی فکر ای نہیں کریندے (۱۳)۔
14.	وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ	اے جڈاں ایہ کوئی نشانی دیکھدن تاں او کوں اڈا پڈا چھوڑیندن (۱۴)۔
15.	وَقَالُوا إِن هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ	اے اکھیندن، جو ایہ تاں محض کھلے ڈلے جادو کوں سوایا کجھ ہے وی

		کائے نہ (۱۵)۔
16.	أَلَا مِثْنًا وَكُنُتَ رَابِعًا وَعِظَامًا أَأَنْتَا لَسَبْعُونَ	کیا جڈاں آساں مَر گئے، آتے میٹے ہڈیاں تھی گئے، تاں ضرور آساگوں ولا جیوا کھڑا کیتا ویسی (۱۶)۔
17.	أَوْ أَبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ	آتے آساڈے پہلے وقتاں والے پیو ڈاڈیاں گوں وی (۱۷)۔
18.	قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ	آکھ ڈے، ہا، ہا، آتے تساں ذلیل تے خوار تھی ویسو (۱۸)۔
19.	فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ	ہس دراصل اوتاں ہک زور دا دھڑکا (کڑکاٹ) ہو سے، او اوں وقت خود ڈیکھ گھنسن (۱۹)۔
20.	وَقَالُوا لَیْسَ لَنَا هَذَا یَوْمَ الدِّینِ	آتے آکھنسن، ہائے آساڈی شامت ! ایہ تاں جزا سزا دا ڈپٹہ آگئے (۲۰)۔
21.	هَذَا یَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِیْ كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ	ایہوتاں ہئی فیصلے دا اوڈپٹہ جیکوں تساں گوڑا آکھندے ہاوے (۲۱)۔
22.	احْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا یَعْبُدُونَ	(حکم تھسی) انھاں لوکاں گوں کٹھے کرو جہڑے ظلم کریندے رہن تے انھاں دے جوڑی داراں گوں وی، آتے انھاں گوں وی جنھاں دی ایہ عبادت کریندے ہن (۲۲)۔
23.	مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْحَجِیمِ	اسد گوں اصلوں چھوڑتے (کریندے ہن) ہس انھاں گوں دوزخ والے راہ تے ٹور چلو (۲۳)۔
24.	وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ	آتے انھاں گوں روکو، دراصل انھاں کئوں کجھ پچھ پچھ کرئیں ہے (۲۴)۔
25.	مَا لَكُمْ لَا تَنْصَحُونَ	ٹہاکوں کیا تھی گئے، جو تساں ہک پتے دی مدد وی نہیوے کریندے پے؟ (۲۵)۔
26.	بَلْ هُمْ الْیَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ	بلکہ آج تاں ایہ سدھے (فرمانبردار) تھئے کھڑے ہن (۲۶)۔
27.	وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ یَتَسَاءَلُونَ	آتے ہک پتے دو منہ کرتے تکرار شروع کر ڈھلن (۲۷)۔

28.	قَالُوا إِنَّمَا كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ	(میروی کرٹ والے) اکھیں، جو یقیناً ٹساں آساڈے کو لھ دھڑلے نال ٹھہویں آویندے ہاوے (۲۸)۔
29.	قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ	(ربوبئے) اکھیں، کوئے نہ، بلکہ ٹساں خود ایمان گھن آوٹ والے وی نہ بڈے ہاوے (۲۹)۔
30.	وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ	آتے ٹھاڈے اُتے آساڈا کوئی زور وی نہ ہا، بلکہ ٹساں تاں خود ہک نا فرمان قوم ہاوے (۳۰)۔
31.	فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَآئِقُونَ	ہس آساڈے اُتے آساڈے رب دا قول سچ ثابت تھی چکے، یقیناً آساں عذاب دامزہ چکھٹ والے ہیں (۳۱)۔
32.	فَأَعْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ	آساں ٹھا کوں کیا گمراہ کیتا ہا، دراصل آساں خود ای گمراہ ہا سے (۳۲)۔
33.	فَإِنَّهُمْ يَوْمَ مِيزَانٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ	ہس یقیناً آج دے ڈینہ دا عذاب وچ او ہک پئے دے بھائیوال ہو سن (۳۳)۔
34.	إِنَّا كَذَبُكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ	تحقیق آساں گنہگار اں نال لیہو جیہا سلوک کریندے ہیں (۳۴)۔
35.	إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ	یقیناً ایسے لوک ہن، جو جڈاں انھاں کوں آکھیا ویندا ہا، جو کوئی بیا معبود کا نے نہیں سوانے آسہ دے، تاں ایہ اکر تیج تکر تیج ویندے ہن (۳۵)۔
36.	وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَرَاكَ فَوَاحِشًا لِّشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ	آتے اکھیندے ہن، کیا ضرور آساں آپٹیاں ربو بیٹیاں (نقلی معبوداں) کوں چھوڑ ڈیوؤں، محض ہک جنونی شاعر دے آکھٹ تے (۳۶)۔
37.	بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ	حالانکہ او سچ گھن تے آئے، اُتے پہلے رسولاں دی تصدیق کریندے (۳۷)۔
38.	إِنَّكُمْ كَذَّابُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ	بیشک ٹساں سارے ہک دردناک عذاب دامزہ چکھٹ والے ہیوے (۳۸)۔
39.	وَمَا تَجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	آتے ٹھا کوں ہس انھائیں عملاں دا بدلہ ڈٹا ویسے جہڑے ٹساں کریندے

		ہاوے (۳۹)۔
40.	إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ	پَر اَلسَّوَدے آپٹیں ہا نھیاں دی ڳالھ ہئی ہے اوتاں ہوں مخلص بندے ہن (۴۰)۔
41.	أُولَٰئِكَ لَهُمْ رُتُقٌ مَّعْلُومٌ	ایسے او لوک ہن جنھاں کوں آپٹیں مقرر شدہ رزق دا پورا پتہ ہے (۴۱)۔
42.	فَوَاكِهَ وَهُمْ مُكْرَمُونَ	(مزیدار) میوے ہن، انھاں دی عزت کیتی ویسے (۴۲)۔
43.	فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ	او ہمیشہ نعمتاں والے بہشت وچ رہسن (۴۳)۔
44.	عَلَى سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ	او تخت پوشاں اُتے ہک پئے دے آمٹیں سامٹیں بیٹھے ہوسن (۴۴)۔
45.	يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ	انھاں وچ ہوں چنگی شراب دے پیالے دا دور چلدا پیا ہوسی (۴۵)۔
46.	بِيَضَاءٍ لَّذِي لِّلشَّارِبِينَ	او چمکدی ہوئی ہوسے، تے پیوٹ والیاں کیتے ہوں لذت والی ہوسے (۴۶)۔
47.	لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ	ایندے نال نہ کوئی سروچ درد پوسی، اُتے نہ ایندی وجہ کوں کوئی آلول غلول بکسن (۴۷)۔
48.	وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عِينٌ	انھاں نال حیا والیاں جھکیاں نظراں والیاں ذالیں ہوسن (۴۸)۔
49.	كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ	ایں سمجھو جو او محفوظ کیتے ہوئے عانے (اُندے) ہن (۴۹)۔
50.	فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ	ہس او ہک پئے دو منہ کرتے آپس وچ حال احوال پُرسن گھنسن (۵۰)۔
51.	قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ	انھاں وچوں کوئی ہک اکھیسے جو اوند اہک ڈاڈھا سنگتی ہا، (۵۱)۔
52.	يَقُولُ إِنَّكَ لَنَبِيُّ مُدِّقِينَ	جہڑا اُدا ہا، جو کیا واقعی توں اہجیاں ڳالھیں دی تصدیق کرن وچ شامل ہیں؟ (۵۲)۔
53.	أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَأَنَّا لَبَدِينُونَ	کیا چڈاں آساں مر چکیتے ہوسوں تے مٹی تھی ویسوں تے ہڈیاں رہ ویسوں تاں کیا واقعی آساں کوں جزا سزا پٹی ویسے؟ (۵۳)۔

54.	قَالَ هَلْ أَنتُمْ مُطْلِعُونَ	وَل اُوں آکھیا، کیا تُوں جھاتی پاتے پُکھن چہندو (۵۴)۔
55.	فَاَطْلَعَمَ فَرَّ أَكْفَى سَوَاءَ الْجَحِيمِ	بَس اُوں خود اُوکوں دوزخ دی اَصْلُوں جھکاڑ (تَل) وِچ دُٹھا (۵۵)۔
56.	قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَ لَتَنُدِرِينَ	اُوکوں آکھیں، اَس دی قسم تُوں تاں میکوں اَصْلُوں تباہ کرٹ لگیا ہاویں (۵۶)۔
57.	وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْخٰضِرِينَ	میڈے رَب دا فضل میڈے اُتے نہ ہوندا، تاں میں وی ضرور انھاں وِچوں ہوندا، جہڑے عذاب دی خاطر حاضر کیتے گئے ہن (۵۷)۔
58.	اَقْبَانَحْنُ بَيِّتَيْنِ	بھلا ہُن تاں آساں مرٹ والے اَصْلُوں کائے نیسے (۵۸)۔
59.	اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُولٰٓئِ وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّيْنَ	سوائے آپنیں پہلے والی مَوْت دے اُتے نہ آسا کوں عذاب دُٹا ویسے (۵۹)۔
60.	اِنَّ هٰذَا لَهٗوَ الْقُوْزِ الْعَظِيْمِ	بیشک ایہا ہے آساڈی وڈی کامیابی! (۶۰)۔
61.	لِيَسْلَ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ	ابھی (کامیابی) کیتے عمل کرٹ والیاں کوں وی (اِہجے) عمل کرٹیں چاہیدے ہن (۶۱)۔
62.	اٰذْلِكَ خَيْرٌ لِّزُلْاَ اَمَّ شَجَرَةُ الرَّقْمِ	کیا ایہ مہمانی چنگی ہے یا تھوہر دا درخت! (۶۲)۔
63.	اِنَّا جَعَلْنٰهَا فِتْنَةً لِّلظٰلِمِيْنَ	تحقیق آساں ایں درخت کوں ظلم کرٹ والیاں کیتے ہک آزمائش بٹایا ہوئے (۶۳)۔
64.	اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ مِنْ اَصْلِ الْجَحِيْمِ	بیشک اوہک اِہجا درخت ہے جہڑا دوزخ دے تَل کوں جَمدے (۶۴)۔
65.	طَلَعَهَا كَاَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِيْنِ	اُتے ایندیاں شاخاں شیطاناں دے سراں وانگیں ہن (۶۵)۔
66.	فَاِنَّهُمْ لَا كُؤُنَ مِنْهَا قَبَائِلُؤُنَ مِنْهَا الْبُطُوْنَ	(دوزخی) یقیناً اوندے کوں کھاسن، بَس ایندے نال ای دھڈھ بھر یسن (۶۶)۔
67.	ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَبِيْمٍ	وَل یقیناً اوندے کیتے اُہلدے ہوئے پائیں جہی کوئی شے ہوسی (پیوٹ) کیتے (۶۷)۔

68.	ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ	وَلْ يَشْكُ انْهَآ كُوں دوزخ دو وَل وَنَجْثَآ هے (٦٨)۔
69.	إِنَّهُمْ أَلَفُوا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ	ایہ او لوک ہن، جنھآ پیو ڈاڈیاں كُوں گمراہ پاتا ہآ (٦٩)۔
70.	فَهُمْ عَلَى آثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ	بَس ایہ وی انھآ دے پچھوں ٹرے لگتے گتے ہن (٧٠)۔
71.	وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ	آتے تحقیق انھآ كُنُوں پہلے اگلے لوکاں وچوں وی اَكْثَر لوک گمراہ تھئی گتے ہن (٧١)۔
72.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ	آتے تحقیق آساں انھآ كُوں ڈراوٹ چتاوٹ والے بھیجے (٧٢)۔
73.	فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ	بَس ڈیکھ گھنؤ، انھآ ڈراوٹے چتاوٹے لوکاں دی عاقبت کبھی تھئی (٧٣)۔
74.	إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ	پر آسہ دے انھآ ہاںھیاں دی گالھ ہئی ہے جہڑے جو بہووں مخلص ہن (٧٤)۔
75.	وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ السَّامِعُونَ	آتے تحقیق آساں كُوں نُوح وی سُنیا ہآ، بَس آساں دُعا كُوں ڈاڈھا قبول كرن والے ہسے (٧٥)۔
76.	وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ	آتے آساں اُو كُوں تے اوندے بندیاں كُوں بک وڈی مصیبت كُئوں بچا گھدا (٧٦)۔
77.	وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ	تے ایں طرح اوندی نسل كُوں باقی رہن والا بنا ڈتا (٧٧)۔
78.	وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ	آتے بعد وچ آوٹ والیں وچ وی آساں اوندے ذكر خیر (دی برکت) كُوں جاری ركھیا (٧٨)۔
79.	سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ	ساریاں جہاناں وچ نُوح اُتے سلام ہے (٧٩)۔
80.	إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	بیشك آساں چنگے كم كرن والیاں كُوں ایں طرح بدلہ ڈیندے ہیں (٨٠)۔
81.	إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ	بیشك او آساڈے مومن ہاںھیاں وچو ہآ (٨١)۔

82.	ثُمَّ أَعْرَضْنَا الْآخِرِينَ	وَلِأَسَا بُو جھیاں کوں غرق کر چھوڑیا (۸۲)۔
83.	وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ	آتے بیشک اوندی پیروی کرن والیاں وچوں ابراہیم وی ہا (۸۳)۔
84.	إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ	جڈاں او آپئیں رب دو صاف تے بے عیب دل گھنٹے رجوع کر آیا (۸۴)۔
85.	إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ	جڈاں اوں آپئیں پیو کوں تے آپئیں قوم کوں آکھیا، تہاں کہڑی شے دی پوجا کریندے وے؟ (۸۵)۔
86.	أَفَنُكَا آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ	کیا ایہ کوڑ ہے جو آسہ کوں چھوڑتے تہاں پئے ربو بٹے (خدا) پھندے وے؟ (۸۶)۔
87.	فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ	بھلا سارے جہاناں دے پالٹ والے دے متعلق تہاڈا کیا خیال ہے (۸۷)۔
88.	فَتَنظُرْنَاهُ فِي الْجُحُومِ	ہس اوں تاریاں دو نظر بھرتے ڈٹھا، (غور کیتا) (۸۸)۔
89.	فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ	ہس آکھیس، میڈی طبیعت ٹھیک کائے نہیں (۸۹)۔
90.	فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ	ہس اوں کوں گنڈو لاتے چلتے گئے (۹۰)۔
91.	فَرَاغَ آلِ إِي آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلِ آلَاتٌ	ول اوں انھاں دے ربو بیٹیاں دو لنگھ گیا، ہس آکھیس جو تہاں کھاندے پیندے کیوں نہیوے؟ (۹۱)۔
92.	مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ	تہا کوں کیا تھی گئے، جو تہاں بولیندے وی نہیوے (۹۲)۔
93.	فَرَأَوْهُمُ صُرَبًا بِالْيَمِينِ	ہس اوں انھاں کوں سچے ہتھ نال زور دانا رٹ بھٹ لگ پیا (۹۳)۔
94.	فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ	ہس لوک اوندے آگے بھج تے آگئے (۹۴)۔
95.	قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ	اوں پچھیا، کیا تہاں اوں شے دی پوجا کریندے وے جیکوں تہاں خود بنیندے گھڑیندے ہیوے (۹۵)۔
96.	وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ	حالانکہ آسہ ای تہا کوں پیدا کیتے آتے جہڑا کچھ تہاں بنیندے گھڑیندے

		ہیوے اوگوں وی (۹۶)۔
97.	قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ	اُنھاں لوکاں اکھیا، جو ایندے کیتے ہک جاء (بٹھی) بٹاؤ، تے اتھاں ایکوں بھرکدی بھاوچ سٹ گھٹو (۹۷)۔
98.	فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأُسْفَلِينَ	ہس اُنھاں اوندے نال چال چلئیں چاہی، ہس آساں خود اُنھائیں کوں تلے چا ماریا (۹۸)۔
99.	وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ	(ابراہیم) اکھیا جو میں آپئیں رب دو ویندا پیساں، آجھو میکوں سدھی راہ لیسے (۹۹)۔
100.	رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ	میڈے رب آ! میکوں نیک بندیاں جیہا ہک پتر عطا چا کر (۱۰۰)۔
101.	فَبَشِّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ	بس آساں اوگوں ہک تحمل والے چھوہر دی خوشخبری سنائی (۱۰۱)۔
102.	فَلَمَّا بَدَغَ مَعَهُ السَّعْيُ قَالَ يُبْنَىٰ إِلَيَّ أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَٰأَبَتِ افْعَلْ مَا تَوْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ	ہس او اوندے کولھ کوئی کم کرٹ دی عمر کوں بچ گیا، تاں اکھیں جو میڈے پتر آ، میں خواب ڈیکھداں جو تیکوں گویںدا پیساں، ہس میں گالھ کوں سوچ تے ڈسا جو تیڈا کیا خیال ہے، اوں اکھیا، ابا سئیں آں! تُوں اوہو کجھ کر جیویں تیکوں حکم ڈتا گئے، اسے چاہیا تاں تُوں میکوں صابر لوکاں وچ ڈیکھیں (۱۰۲)۔
103.	فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ	ہس جڈاں اوڈوئیں اسے دی فرمانبرداری کرٹ تے آگئے، تاں چھوہر کوں اوندے متھے دے بھر لٹا ڈتا (۱۰۳)۔
104.	وَنَادَيْنَاهُ أَنِ يَا إِبْرَاهِيمُ	اتے آساں اوگوں سڈ ماریا، جو آے ابراہیم، (۱۰۴)۔
105.	قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَبُكَ نَجْوَى الْمُحْسِنِينَ	تیں آپٹاں خواب پورا کر ڈیکھائے بیشک آساں نیکی کرٹ والیاں کوں ایویں بدلہ ڈیندے ہیں (۱۰۵)۔
106.	إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ	بے شک ایہ ہک کھلی آزمائش ہئی (۱۰۶)۔
107.	وَقَدَيْنَاهُ بِذِيح عَظِيمٍ	اتے آساں ہک عظیم قربانی کیتے اوگوں بچا گھدا (۱۰۷)۔

108.	وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ	آتے آساں ایندی یادگوں ہک برکت دے طور تے آوٹ والیاں لوکاں کیتے چھوڑ ڈتے (۱۰۸)۔
109.	سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ	ابراہیم اُتے سلام ہووے! (۱۰۹)۔
110.	كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	آساں نیکی کرن والیاں کوں ایویں بدلہ ڈیندے ہیں (۱۱۰)۔
111.	إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ	بیشک او آساڈے مومن ہانھیاں وچوں ہا (۱۱۱)۔
112.	وَبَشِّرْنَا هَٰذَا بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ	آتے آساں اوکوں اسحاق دی خوشخبری سنائی جہڑا جو نبی بیٹا، نیک کم کرن والیاں وچوں ہا (۱۱۲)۔
113.	وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ	آتے آساں اوندے اُتے تے اسحاق اُتے برکتاں نازل کیتیاں، پر انھوں ڈوبائیں دی آل اولاد وچوں نیکیاں کرن والے وی ہن، تے آپنیں آپ اُتے ظلم کرن والے (گنہگار) وی ہن (۱۱۳)۔
114.	وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ	آتے آساں موسیٰ تے ہارون اُتے ہک احسان کیتا (۱۱۴)۔
115.	وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ	آتے انھوں ڈوبائیں کوں، تے انھوں دی قوم کوں وی ہک وڈی مصیبت وچوں بچا گھدا (۱۱۵)۔
116.	وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ	آساں انھوں دی مدد کیتی، بس انھوں غلبہ پا گھدا (۱۱۶)۔
117.	وَأَتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ	آتے انھوں ڈوبائیں کوں کتاب وی ڈٹی گئی بہوں کھلے طور تے مطلب بیان کرن والی (۱۱۷)۔
118.	وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ	آتے آساں انھوں ڈوبائیں کوں سدھے رستے تے لایا (۱۱۸)۔
119.	وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ	آتے پچھوں آوٹ والیاں وچ انھوں دے ذکر خیر (دی برکت) کوں جاری رکھیا (۱۱۹)۔
120.	سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ	سلام ہے موسیٰ تے، اُتے ہارون تے وی (۱۲۰)۔
121.	إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	بیشک ایس طرح آساں نیکیاں کرن والیاں کوں جزا (بدلہ) ڈیندے ہیں

		(۱۲۱)۔
122.	إِنَّهَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ	بیشک او ڈوبائیں آساڈے مومن ہانھیاں وچوں ہن (۱۲۲)۔
123.	وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَبِنَ الْمُرْسَلِينَ	آتے بیشک الیاس وی آساڈے بھیجے ہوئے رسولاں وچوں ہا (۱۲۳)۔
124.	إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ	جڈاں اوں آپئیں قوم کوں آکھیا، بھلا تھساں (آئہ کنوں) ڈردے کیوں نھیوے (۱۲۴)۔
125.	أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ	کیا تھساں بعل کوں سڈیندے (پکریندے) رہسو، آتے سب توں زیادہ سوئیں پیدا کرٹ والے کوں چھوڑی رکھسو (۱۲۵)۔
126.	اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ	آئہ تاں تھڈا وی رب ہے، تے تھڈے پہلے والے پیوڈاڈیاں دا وی رب ہے (۱۲۶)۔
127.	فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ	ہس اُنھاں لوکاں اوکوں گوڑا آکھیا، ہس اُنھاں کوں ضرور (سزاکیتے) پیش کیتا ویسے (۱۲۷)۔
128.	إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ	سوائے آساڈے اُنھاں ہانھیاں دے جہڑے ہوں مخلص ہن (۱۲۸)۔
129.	وَتَرَكُنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ	آتے آساں (اوند اذکر خیر) پچھوں آوٹ والیاں نسلان وچ جاری رکھیا (۱۲۹)۔
130.	سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ	سلام ہے ابرہیم آتے وی! (۱۳۰)۔
131.	إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	بیشک آساں نیکی کرٹ والیاں کوں ایں طرح جزا (بدلہ) ڈیندے ہیں (۱۳۱)۔
132.	إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ	بیشک او آساڈے مومن ہانھیاں وچوں ہا (۱۳۲)۔
133.	وَإِنَّ لُوطًا لَّبِنَ الْمُرْسَلِينَ	آتے بیشک لوط وی آساڈے بھیجے ہوئے رسولاں وچوں ہا (۱۳۳)۔
134.	إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ	(یاد کرو) جڈاں آساں اوکوں تے اوندے لواحقین کوں ساریاں کوں

		(ہک عذاب) کٹوں بچا گھدا (۱۳۴)۔
135.	إِلَّا عَجُوزَ أُنَى الْغَابِرِينَ	سوائے ہک ہڈھڑی دے جہڑی پچھوں رہ و نچن والیاں نال رہ گئی ہئی (۱۳۵)۔
136.	ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِيْنَ	ول آساں پنھاں کوں جڑھوں پٹ سٹیا، (۱۳۶)۔
137.	وَأِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ	آتے بیشک ٹساں ڈپنہ کوں انھاں (دیاں و ستیاں) اٹوں لنگھدے رہندے وے (۱۳۷)۔
138.	وَبِاللَّيْلِ أَفْلا تَعْقِلُونَ	آتے رات کوں وی، تاں کیا وت وی ٹہا کوں سمجھ نہیں پئی آندی (۱۳۸)۔
139.	وَإِنَّ يُونُسَ لِنَ الْبُرْسِدِينَ	آتے بیشک یونس وی آسا ڈے بھیجے ہوئے رسولاں وچوں ہا (۱۳۹)۔
140.	إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلِّ الْمَشْحُونِ	(یاد کرو) جڈاں او ہک بھری ہوئی پیڑی تے بھیج تے جڑھ گیا ہا (۱۴۰)۔
141.	فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ	(بار زیادہ تھی و نچن تے) اوندے ناں دا وی کٹاں پاتا گیا (۱۴۱)۔
142.	فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ	تاں اونداناں وی (دیرا وچ) سٹئے و نچن والیاں وچوں نکلیا (۱۴۲)۔
143.	فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ	بس ہک مجھی اؤکوں نگل چھوڑیا، آتے اوں خوداں طرح آپئیں آتے ملا مت لوائی (۱۴۳)۔
144.	لَكَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ	بس جیکر او آئہ دے پاک ہووٹن کوں بیان کرن (تسبح پڑھن) والیاں وچوں نہ تھی ویندا (۱۴۴)۔
145.	فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ	تاں اوندے پیٹ وچ رہندا (مخلوقات دے) ولا جی کھڑے تھیوٹن والے ڈپنہ تئیں، بس آساں اؤکوں ہک میدان دو کڈھ سٹوایا، آتے او اصلوں لڑھیا پڑھیا ہوئیا ہا (۱۴۵)۔
146.	وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ	آتے اوندے آتے چھاترے والا ہک درخت جما کھڑایا (۱۴۶)۔
147.	وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِثْرَةٍ آلفٍ أَوْ يَزِيدُونَ	(بعد وچ) آساں اؤکوں ہک لکھ یا ایں کٹوں زیادہ لوکاں دو (رسول بٹا

		(تے) بھیجا (۱۴۷)۔
148.	فَأَمْنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ	تاں او ایمان گھن آئے، ہس آساں وی انھاں کوں ہک مدت یتیں دُنیا وی فاندے چاؤں کیتے چھوڑ دُٹا (۱۴۸)۔
149.	فَاسْتَفْتِهِمُ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبُنُونَ	(آے رسول) انھاں کوں پچھ کیا بھلا تیڈے رب کیتے تاں دھیاں ہن، پر خود انھاں کیتے پتر ہن (۱۴۹)۔
150.	أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ	کیا آساں فرشتیاں کوں مایاں پیدا کیتیں، کیا او (انھاں دے بٹن ویلے) خود اکھیں نال ڈیکھدے کھڑے ہن (۱۵۰)۔
151.	أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكَهٍ يُقُولُونَ	سُن گھنو، جو بیشک او لوک آپٹیں طرفوں گھڑتے اکھیندن (۱۵۱)۔
152.	وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ	جو آسہ تاں ہال جائن، اتے بیشک او کوڑ مارن والے ہن (۱۵۲)۔
153.	أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ	کیا اوں پتراں دے مقابلے وچ دھیاں کوں چن گھدے (۱۵۳)۔
154.	مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ	ٹہا کوں کیا تھی گئے جو تساں کججا بیہودہ فیصلہ کریندے وے (۱۵۴)۔
155.	أَفَلَا تَذَكَّرُونَ	تساں نصیحت کوں کیوں نہیں منیندے (۱۵۵)۔
156.	أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ	کیا تہاڈے کوہ کوئی کھلی دلیل ہے (۱۵۶)۔
157.	فَاتُّوْا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ	ہس گھن آؤ آپٹیں کتاب! جیکر تساں سچ اکھیندے وے تاں! (۱۵۷)۔
158.	وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ	اتے انھاں اوندے تے جئناں دے درمیان ہک سکوت بٹا گھدی ہے، اتے تحقیق جئناں کوں ایں گالھ دا پتہ ہے جو او اوندے اگوں ضرور پیش کیتے ویسن (۱۵۸)۔
159.	سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ	آسہ تاں انھاں گالھیں کوں پاک ہے جہڑیاں ایہ بٹیندے گھڑیندے وڈے ہن (۱۵۹)۔
160.	إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ	پر آسہ دے ہا نہیں ایجے کائے نہیں، او ہوں مخلص ہن! (۱۶۰)۔
161.	فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ	ہس یقیناً تساں تے جنھاں دی تساں بندگی کریندے وے (۱۶۱)۔

162.	مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ	اَسد دے خلاف کہیں گوں وندلا پھسلا نہیں سگدے (۱۶۲)۔
163.	إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ	سوائے اُنہاں دے جہڑے خود بخود دوزخ دو و نچن والے ہن (۱۶۳)۔
164.	وَمَا مِثْلًا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ	آتے آساڈے وچوں کوئی ایجا کائے نہیں، جیکوں آپئیں مقرر شدہ ٹکائیں (مرتبے) داپتہ نہ ہووے (۱۶۴)۔
165.	وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ	آتے یقیناً آساں صف بدھ تے رہن والے ہن (۱۶۵)۔
166.	وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ	آتے بیشک آساں تسبیح پڑھن (اَسد دے پاک ہووٹں گوں بیان کرن) والے ہن (۱۶۶)۔
167.	وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُنَّ	آتے یقیناً او لوک اکھندے ہن (۱۶۷)۔
168.	لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ	جو جیکر آساڈے کوہ پہلے لوکاں دی کوئی نصیحت (کتاب) آئی ہوندی (۱۶۸)۔
169.	لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ	تاں آساں وی ضرور اَسد دے مخلص بندیاں وچوں ہوندے (۱۶۹)۔
170.	فَكَفَرُوا بِهٖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ	ہس انہاں ایندا انکار کرڈتے، ہس آجھو اُنہاں گوں ایندا پتہ لگب ویسے (۱۷۰)۔
171.	وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ	آتے یقیناً آساڈا پہلے کئوں قول تھی چکے اُنہاں بانہیاں نال جنہاں گوں آساں رسول بٹاتے بھیجے (۱۷۱)۔
172.	إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ	جو بیشک ایہے ہن جنہاں گوں مدد دے تے جتوایا ویسے (۱۷۲)۔
173.	وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ	آتے بیشک آساڈا لشکر اُنہاں اُتے غلبہ پاگھنسے (۱۷۳)۔
174.	فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّى حِينٍ	ہس (اے رسول) کجھ دیر کیتے اُنہاں کئوں مُنہ پھیری رگھ (۱۷۴)۔
175.	وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ	آتے اُنہاں گوں ڈیکھد ارہ، ہس ایہ وی ہوں جلدی (سب کجھ) ڈیکھ گھنسن (۱۷۵)۔

176.	أَقْبِعْ دَايِنَا يَسْتَعْجِلُون	کیا انہاں آساڈے عذاب کیتے ہوں اُہل مچائی ہوئی ہے (۱۷۶)۔
177.	فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَابُ الْمُنْذَرِينَ	بَس جڈاں او سامٹیں کھلی جاء تے نازل آتھیں، تاں انہاں کیتے او ہوں بھیرا پڑتے ہوسی، جنہاں کوں ڈرایا وُجّ چلنے (۱۷۷)۔
178.	وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ	آتے انہاں کوں کجھ وقت کیتے منہ پھیری رکھ (۱۷۸)۔
179.	وَأَبْصُرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ	آتے ڈیکھد ارہ، ایہ وی آجھو سب کجھ ڈیکھ گھنیں (۱۷۹)۔
180.	سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ	تیدار رب جہڑا جو عزتاں دامالک ہے، انہاں صفاتاں کوں پاک ہے جہڑیاں جو ایہ گھڑیندے اکھیندے وِڈن (۱۸۰)۔
181.	وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ	آتے سلام ہے آساڈے بھیجے ہوئے رسولاں اُتے (۱۸۱)۔
182.	وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	آتے سب تعریف اُسہ کیتے ہے جہڑا جو سارے جہاناں داپالٹن بار ہے (۱۸۲)۔

38- سورة ص

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسہ دے ناں نال جہڑا جو ہوں مہربان تے نہایت رحم والا ہے
1.	ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ	ص! قسم ہے قرآن دی، جہڑا نصیحت ای نصیحت ہے (۱)۔
2.	بَلِ الدِّينِ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقِي	بلکہ جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے او گھنڈ وِچ تے سخت مخالفت وِچ لگے ہوئے ہن (۲)۔
3.	كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّن قَرْنٍ فَنَادَُوا وَلَاتَ حِينَ مَنَاصٍ	آساں انہاں کوں پہلے والیاں کتنیاں ساریاں اُمتاں کوں جڑھوں پٹ چھوڑیا، بس فریاداں کریندے رہ گئے رہائی ڈیوٹ دا وقت وی نہ رہا (۳)۔
4.	وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ	آتے انہاں کوں ہوں تعجب تھیا، جو انہاں کو لھ ڈراؤن چتاؤن والا

5.	أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ	خود انھائیں وچوں آئے، اے کافر اکھٹ لگ پے جو ایہ تاں ہک جادوگر ہے اصلوں کوڑا ہے (۴)۔
6.	وَانْطَلَقِ الْبَلَاءُ مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُّ	اے انھاں وچوں جہڑے معتبر ہن، ایہ اہدے ہوئیں چل پے جو (اٹھوں) رُجھو ہس تساں آپئیاں معبوداں نال ڈٹے رہو، بیشک ایہ تاں کوئی اہجی شے ہے، جیندے وچ کوئی خاص غرض نظر دی ہے (۶)۔
7.	مَا سِعْنَا بِهَذَا فِي الْبَلَاءِ الْآخِرِ إِنَّ هَذَا إِلَّا اخْتِلَافٌ	آساں پچھلی بِلت وچ لیہوں جہی گالھ کائے نہ سٹی ہاسے، یقیناً ایہ ایندی آپوں گھڑی ہوئی گالھ ہے (۷)۔
8.	أَأَنْزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي بَلْ لَّمْ يَأْتِيْهِمْ قَوْلُ عَذَابٍ	کیا آساڈے وچوں محض ہیں شخص اُتے ذکر (نصیحت) نازل تھیوئیں ہئی؟ دراصل ایہ تاں میڈے ذکر (سنیے) دے متعلق وی شک وچ پتے ہوئے ہن، (کیوں جو) انھاں آجٹ میڈا عذاب چکھیا کائے نہیں (۸)۔
9.	أَمْرٌ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ	کیا انھاں کوھ تہڈے رَب دی رحمت دے خزانے ہن (اوتاں) ہُوں غلبے والا، ہُوں کجھ ڈیوٹ والا ہے (۹)۔
10.	أَمْرٌ لَهُمْ مِّثْلُ السَّعَآءِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَذْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ	کیا ایہ لوک آسماناں اُتے زمین اُتے، تے جو کجھ انھاں دے درمیان ہے سب کجھ اُتے اختیار رکھیندن؟ بھلا رے پوڑیاں لاتے اُتے چڑھ کیوں نہیں ویندے (۱۰)۔
11.	جُنْدٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ	ایہ لوک تاں وڈے لشکراں وچوں ہک لشکر ہن، پر ایہ اٹھوں شکست کھاوٹ والے ہن (۱۱)۔
12.	كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ	انھاں کئوں پہلے نوح دی قوم نے، عاد، تے میخاں والے فرعون نے وی کوڑا اکھیا ہا (۱۲)۔

13.	وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَٰئِكَ الْأَحْزَابُ	آتے نمود، تے لوط دی قوم نے، تے ایک (جنگل) دے رہن والیں وی گوڑا اکھیا، ایہ ایسے وڈیاں وڈیاں ٹولیاں ہن (۱۳)۔
14.	إِنَّ كُلَّ الْكَاذِبِ الرُّسُلِ فَحَقَّ عِقَابُ	انھاں ساریاں ہن رسولاں کون گوڑا ای اکھیا، ہن انھاں کون میڈا عذاب آچمبڑیا (۱۴)۔
15.	وَمَا يَنْظُرُهُمْ إِلَّا الصَّيْحَةُ وَاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ	آتے ایہ کہیں شے دا انتظار نہیں پے کریندے، سوائے ہک وڈے کراٹ دے، جیندے وچ کوئی سہی نہ کدھی ویسی (۱۵)۔
16.	وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْعَنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ	آتے ایہ اہدے ہن، جو آساڈے رب آ! آسا کون حساب کتاب والے ڈنہ کٹوں پہلے ای آساڈا حصہ جلدی ڈے ڈے (۱۶)۔
17.	اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ	(اے رسول) جو کجھ ایہ لوک اکھیندے وڈے ہن، ایندے اُتے صبر چاکر، اُتے انھاں دے سامئیں آساڈے بندے داؤد دی گالھ چول ڈیکھ جہڑا وڈی حفاظت والا ہا، اُتے یقیناً آساں دو رجوع کریندا ہا (۱۷)۔
18.	إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ	بیشک آساں پہاڑاں کون اوندے ماتحت کرڈتا، او شام کون تے سچھ ابھرن ویلے اوندے نال رل تے آساڈی تسبیح پڑھدے رہندے ہن (۱۸)۔
19.	وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ	آتے پگھی وی کٹھے تھیے رہندے ہن سارے اوندے نال (آسہ دو) رجوع کیتی رکھدے ہن (۱۹)۔
20.	وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَضَّلْنَا الْخِطَابَ	آتے آساں اوندی بادشاہی کون تکڑا کر چھوڑیا اُتے او کون حکمت (دانائی) ڈتی اُتے سوہنیں فیصلے کرن والیاں گالھیں وی سکھایاں (۲۰)۔
21.	وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَضِمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْبَحْرَابَ	آتے (اے رسول) تیڈے کولھ انھاں جھیڑے گھٹن والیاں دی کوئی خبر وی آئی ہے، جہڑے جو کندھی ٹپ تے اندر آگئے ہن (۲۱)۔

<p>22.</p>	<p>إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَرِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصَصْنَا بِغِيٍّ بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ</p>	<p>جہڑے ویلے او داؤد دے سرتے آگئے، تاں او انھاں کئوں گھبرا گیا انھاں آکھیا ڈر نہ پیا آساں ڈوبائیں جھیڑا گھٹیا ہوئے، آساڈے وچوں ہک نے پئے اُتے زیادتی کر رکھی ہے، ہس تساں آساڈے وچ حق طور تے فیصلہ کر ڈیو، تے بے انصافی اصلوں نہ کراہے، اُتے آسا کوں سدھے راہ تے وی لاؤ (۲۲)۔</p>
<p>23.</p>	<p>إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِي نَعْجَةً وَاحِدَةً فَقَالَ أَتَغْلِبُهَا وَعَزَّيْنِي فِي الْخِطَابِ</p>	<p>(ہک آکھیا) در اصل ایہ میڈا بھرا ہے ایندے کولھ ودھانوں ۹۹ دُبیان ہن تے میڈے کولھ ہکا دُمی ہے، ول وی ایہ اہدے جو ایہ وی میڈے حوالے کر چا آتے بحثا بحثی وچ میکوں ہراڈٹس (۲۳)۔</p>
<p>24.</p>	<p>قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لِيَبْغِيَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّهُمَا فَتَنَّا لَهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ</p>	<p>(داؤد) آکھیا بیشک ایہ تیڈے اُتے ظلم ہے جو ایہ تیڈی دُمی وی آپیاں وچ رلا گھن چہندے، اُتے بیشک اکثر سانجھ کھاتہ رکھن والے ہک پئے اُتے زیادتی کریندے رہندین، سوائے انھاں دے، جہڑے جو ایمان گھن آدین، تے نیک عمل کریندین، پر ایجے لوک ہوں تھوڑے ہن، اُتے داؤد کوں گمان پیا، جو (ایں مقدمے وچ) آساں اوکوں آزما یا ہے، تاں اوں آپیں رب کئوں بخشش منگی اُتے رُکوع کریندیں ہونیں، ڈھے پیا، اُتے (آسہ دو) رُجوع کیٹس (۲۴)۔</p>
<p>25.</p>	<p>فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَى وَحُسْنَ مَّآبٍ</p>	<p>بیشک آساں ای اوکوں بخش ڈتا، اُتے اوں (ایں گالھوں) ضرور آساڈے نال دا سورتہ مرتبہ حاصل کر گھدا تے ول آوڈ دی جاء وی سوہٹیں ہس (۲۵)۔</p>
<p>26.</p>	<p>يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ</p>	<p>اے داؤد! بیشک آساں تیکوں زمین اُتے خلیفہ بنا ڈتے، ہس لوکاں وچ انصافی فیصلے کیتی رکھ، تے (آپیں نفس دیاں) خواہشاں اُتے نہ چلٹاں، نہ تاں تیکوں آسہ دے راہ کئوں تھڑکا ڈیسن، واقعی جہڑے لوک آسہ دے راہ کئوں تھڑک ویندین، انھاں کیتے سخت عذاب ہے،</p>

عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ	اوتاں حساب کتاب والے ڈپتہ گوں وی وسار چھوڑیندن (۲۶)۔
27. وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ	آتے آساں آسمان گوں تے زمین گوں، تے جہڑا کجھ اُنھاں دے درمیان ہے، فضول نہیں بٹایا، ایہ اُنھاں لوکاں دا گمان ہے جنھاں کُفر اختیار کر گھدے، افسوس ہے، جو کُفر کرن والے لوکاں کیتے دوزخ (دا عذاب) ہے (۲۷)۔
28. أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ	بھلا کیا آساں اُنھاں لوکاں گوں جہڑے جو ایمان گھن آندین، تے نیک عمل کریندے رہندین اُنھاں جیہا بٹا ڈیسوں، جہڑے جو زمین اُتے فساد مچائی رکھدین یا پرہیزگاراں گوں بدکار لوکاں وانگوں بٹا ڈیسوں (۲۸)۔
29. كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ	ایہ کتاب جہڑی آساں تیں دو نازل کیتی ہے، وڈیاں برکتاں والی ہے، تاں جو لوک ایندیاں آیاتاں اُتے غور تے فکر کرن، تے عقل سمجھ والے ایں کٹوں نصیحت پکڑن (۲۹)۔
30. وَوَهَبْنَا لِداوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ	آتے آساں داؤد گوں سلیمان (جیہا پتر) ڈتا، اوہو پچنگا پا نھاں ہا (۳۰)۔
31. إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْهِجَاذُ	بیشک او (آسہ دو) رجوع کرن والا ہا (ہک دفعہ) جڈاں اوندے سامٹیں شام گوں بہوں نکھے تے خاصے گھوڑے پیش کیتے گئے (۳۱)۔
32. فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ	تاں اُوں اکھیا، میں دراصل آپٹیں رب دے ذکر کرن دے سببوں اُنھاں چنگیاں شتیں نال وی محبت کرینداں پیاں ایہ توڑیں جو او اکھیں کٹوں اودھر تھی گئے (۳۲)۔
33. رُدُّوْهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ	آکھیں جو اُنھاں گوں میڈے کولھ ڈری ولا گھن آؤ، ہس اُوں اُنھاں دیاں جنگھاں تے بگیاں اُتے ہتھ پھیریا (۳۳)۔
34. وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَداً ثُمَّ أَنَابَ	آتے تحقیق آساں سلیمان گوں آزمایا، اُتے اوندے (اقتدار دی) کرسی تے بے جان جسہ جیہا پھلا ڈتا، ول تاں اُوں (آسہ دو) پورا رجوع

		کیتا (۳۴)۔
35.	قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُدْكَالًا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ	دُعا منگی، جو میڈے رب آ، میگوں بخش ڈے، اے میگوں ابھی حکومت ڈے چا، جہڑی جو میڈے بعد کہیں پئے کوں نہ چھک سکے، بیشک تُوں سب کجھ ڈیوٹ والا ہیں (۳۵)۔
36.	فَسَحَرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِ رُحَاءٍ حَيْثُ أَصَابَ	بس آساں ہو اگوں اوندے ماتحت کر پٹا، جہڑی اوندے حکم نال تھرام نال گھل دی ہئی، چڈے وی اگوں و نچٹاں ہوندا (۳۶)۔
37.	وَالشَّيَاطِينِ كُلِّ بَيْتَاءٍ وَعَوَاصٍ	آتے جتاں کوں وی اُساری کرن والیاں کوں وی، تے پئی مارتے شُنین کڈھ آؤں والیاں کوں وی (۳۷)۔
38.	وَآخِرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ	آتے جتاں کوں وی جنھاں کوں جولاں مارے ہوئے ہوندے ہن (۳۸)۔
39.	هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ	(اَسہ آکھیا) ایہ ہن آساڈیاں بخشیشاں! چاہے تُوں لوکاں اُتے، انھاں نال احسان کیتی رکھ یا پھوہیں تاں ہتھ جھل رکھ، ایندی کوئی پچھ پریت نہ کیتی ویسے (۳۹)۔
40.	وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ	آتے بیشک اوندے کیتے تاں آساڈے پھوہوں نال بہن ڈا مرتبہ ہے، تے پھوہوں چنگا انجام ہے (۴۰)۔
41.	وَإِذْ كُرِّعْنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسْنِي السَّيْطَانَ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ	آتے آساڈے ہانھیں ایوب دی گالھ وی چول، جڈاں اوں آپئیں رب گوں سڈیا، جو شیطان نے میگوں تکلیف وچ تے عذاب وچ سٹیا ہوئے (۴۱)۔
42.	ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ	تُوں آپٹاں پیر زمین تے مار، ایہ ہے ٹھڈا پاٹیں، بس دھاؤں کیتے وی تے پیوٹ کیتے وی (۴۲)۔
43.	وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنَّا وَذِكْرَىٰ لِلْأُولَى الْأَلْبَابِ	آتے آساں اگوں اوندے بندے وی ولا آڈتے، آتے انھاں جتنی پئے وی ایہ آساڈی رحمت ہئی، آتے آپئیں ہتھ وچ تیلیاں دی مٹھ چاگھن

		(۴۳)۔
44.	وَحُذِّبِيكَ ضِعْشًا فَاصْرَبِي بِهِ وَلَا تَحْنُثِي إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَؤَابِدٌ	آتے اوندے نال اُوکوں مارتے (قسم پوری کر) قسم نہ پیا تروڑ، بیشک آساں اُوکوں صبر کرن والا چنکا بانھاں پاتا، بیشک او (رب دو) رجوع کرن والا ہا (۴۴)۔
45.	وَإِذْ كُنَّا عِبَادًا لِّإِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ	آتے (اے رسول) تُوں آساڈے بانھیاں ابراہیم، اسحق تے یعقوب دا ذکر وی چلا، جھڑے جو تکلڑے ہتھاں والے تے ڈونگھیاں نظراں والے ہن (۴۵)۔
46.	إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ	بیشک آساں انھاں کوں آخرت دے گھر کوں یاد رکھن دا پیغام پچاؤن کیتے خاص کر گھدا (۴۶)۔
47.	وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لِنِ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ	آتے یقیناً او آساڈے کیتے چنئے ہوئے نیک بندیاں وچوں ہن (۴۷)۔
48.	وَإِذْ كُنَّا إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِّنَ الْأَخْيَارِ	آتے اسمعیل، الیسع تے ذوالکفل دی یاد وی تازہ کر، جو او سارے نیک بندیاں وچوں ہن (۴۸)۔
49.	هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّا لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَّآبٍ	ایہ ہک نصیحت ہے بیشک پرہیزگاراں کیتے، ہئوں سوہٹیں جاء ہے (۴۹)۔
50.	جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُّفْتَحَةٌ لَهُمُ الْأَبْوَابُ	سدا بہار بہشتی باغ ! جنھاں دے دروازے انھاں کیتے کھلے رہسن (۵۰)۔
51.	مُتَّكِبِينَ فِيهَا يُدْعَوْنَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ	انھاں وچ تکیے دی ٹیک لاتے پٹھے ہو سن، آتے اُتھاں ڈھیر قسم دے میوے تے پیوٹ دیاں شیں منگو یسن پیٹھے (۵۱)۔
52.	وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ أَتْرَابٌ	آتے انھاں کو لھ ذالیں ہو سن جھکیاں نظراں والیاں، انھاں دیاں سینگیاں (۵۲)۔
53.	هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ	ایہو کجھ ہے، جیندا تہاڈے نال حساب کتاب والے ڈینہ وعدہ کیتا ویندے (۵۳)۔

54.	إِنَّ هَذَا لَكِرْزُ قُنَا مَالِهِ مِنْ نَفَادٍ	یقیناً لیہو آسا ڈا ڈٹا رزق ہے، جیندے وچ کوئی کمی نہ آسی (۵۴)۔
55.	هَذَا وَإِنَّ لِلطَّاغِيْنَ لَشَرَّ مَا بٍ	ایہ تاں انہاں کیتے ہے پر یقیناً سرکش (نافرمان) لوکاں کیتے ولا ونج رہن دی ہوں گندی جاء ہے (۵۵)۔
56.	جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَبِئْسَ الْبِهَادُ	او دوزخ ہے! جیندے وچ ایہ وڑسن، بس او ہوں گندہ ٹکاٹاں ہے (۵۶)۔
57.	هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَيِّمٌ وَعَسَاءُ	ایہ گھنؤ، بس اُبلدا پاٹیں، تے رت پوں دے مڑے چکھو! (۵۷)۔
58.	وَآخِرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ	آتے ایں طرح انہاں دے ڈا، دیاں بیاں سزائیں وی ہو سن (۵۸)۔
59.	هَذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ	ایہ ہک جماعت ہے جہڑی تہا ڈے نال داخل تھیوٹ والی ہے انہاں کوں کوئی مَرَجَا (جی آیاں کوں) آکھن والا کائے نہیں، او بھا وچ ضرور داخل تھیوٹ والے ہن (۵۹)۔
60.	قَالُوا بَلْ أَنتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنتُمْ قَدْ مُتَّبِعُوا لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ	او (گمراہ کرٹ والیاں کوں) آکھیں، ایہ تاں تھیں ای ہیوے جنہاں کیتے تاں کوئی خوشی وی نہ ہووے، تھیں ای (ایہ مصیبت) آسا ڈے کیتے پہلے کئوں تیار کر گھدی ہے، ایہ تاں رہن کیتے ہوں گندی جاء ہے (۶۰)۔
61.	قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا أَوْ بَاعِلًا	او آکھیں، آسا ڈے رب آ! جیں پہلے ای آسا ڈے کیتے ایہ مصیبت کھڑی کیتی ہے، اوندے کیتے تاں دوزخ دے عذاب کوں ڈوڑا کرتے و دھا ڈے (۶۱)۔
62.	وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْجَارِ	آتے آکھیں جو آسا کوں تھی کیا گئے جو آساں انہاں جو اناں کوں کتھانیں نہیں پے ڈیکھدے جنہاں کوں آساں گندے لوکاں وچوں بگندے ہاسے (۶۲)۔
63.	أَتَّخَذْتَهُمْ سَخِرِيًّا أَمْ رَزَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ	کیا آساں ایویں انہاں کوں گھٹیا سمجھیا ہو یا آسا ڈیاں آکھیں انہاں اُتے وبل گیاں ہن (۶۳)۔

64.	إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ	بیشک دوزخ دی بھا والیاں دا جھڑا بالکل حقیقت ہے (۶۴)۔
65.	قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنِّي إِلَّا اللَّهُ الْوَّاحِدُ الْقَهَّارُ	اے رسول اکھ ڈے جو حقیقت وچ میں تاں محض ڈراؤن چتاؤن والا ہاں جو کوئی وی معبود کا نے نہیں سوائے اُسے دے جہڑا یک دایک ہے تے وڈے قہر و ساؤن والا ہے (۶۵)۔
66.	رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ	او مالک ہے آسماناں تے زمین دا، تے جہڑا کجھ انھاں دے ادھ وچ ہے او زبردست وی ہے تے اصلوں بخش ڈیون والا وی (۶۶)۔
67.	قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ	اکھ ڈے جو ایہ ہک بہوں وڈی خبر ہے (۶۷)۔
68.	أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ	جیں کئوں شساں آپٹاں منہ پھیر گھندے وے (۶۸)۔
69.	مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْإِلهِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ	میکوں تاں وڈیاں سرداراں دی مجلس دا کوئی علم وی کا نے نہیں جڈاں جو او بحثاں وچ لگئے ہوئے ہن (۶۹)۔
70.	إِنْ يَوْحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنْتَ أَنْتَ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	میڈے کو لھ تاں وحی ایس گالھ دی بھیجی گئی ہے، جو دراصل میں کھلا ڈلا ڈراؤن چتاؤن والا ہاں (۷۰)۔
71.	إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّن طِينٍ	(یاد کر) جڈاں تیڈے رب فرشتیاں کوں آکھیا، جو میں مٹی (دے گارے) کئوں بشر بناؤن والا ہاں (۷۱)۔
72.	فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ	بس جہڑے ویلے او کوں ٹھیک ٹھاک بنا گھناں، تے اوندے وچ آپٹیں روح دا پھوکا مار گھناں، تاں اوندے اُگوں سجدے کیتے ڈھے پووا ہے (۷۲)۔
73.	فَسَجَدَ الْمَلٰئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ	بس سارے دے سارے فرشتیاں سجدہ کیتا (۷۳)۔
74.	إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ	سوائے ابلیس (شیطان) دے، اوں وڈائی (پھوت) ڈیکھائی تے او کافراں وچوں تھی گیا (۷۴)۔
75.	قَالَ إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيدِي أَسْتَكَبَرْتَ أَفْ كُنْتَ	(اُسے) آکھیا، ابلیس آ! تیکوں کھڑی شے روکیے جو میں او کوں سجدہ نہیں

76.	قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ	کیتا؟ اُوگوں جیکوں میں آپٹیاں ہتھیں نال جوڑے بٹائے، تُوں کہیں وڈائی وچ آگئیں یا تُوں کوئی اُپے مرتبے والیاں وچوں تھی گئیں (۷۵)۔
77.	قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ	(اَس) اکھیا، ہس نکل ونج اٹھوں تُوں تاں اصلوں مردود ہیں (۷۷)۔
78.	وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ	اُتے یقیناً تیدے اُتے قیامت دے ڈینہ توڑیں میڈی لعنت و سدی رہسی (۷۸)۔
79.	قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ	اُوں اکھیا، میڈے رب آ! ہس میگوں لوکاں دے و لا اٹھا کرٹ والے ڈینہ توڑیں مہلت چاڈے؟ (۷۹)۔
80.	قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ	(اَس) اکھیا، چلو، بالکل تُوں مہلت ڈتے گیاں وچوں تھی گیوں ! (۸۰)۔
81.	إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ	اُوں ڈینہ توڑیں، جیندا وقت مقرر ہے (۸۱)۔
82.	قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغَوِّيَهُمْ أُجَعِينَ	ابلیس اکھیا تیدے عزت تے عظمت دی قسم میں انھاں ساریاں گوں گمراہ کر ڈیکھیں (۸۲)۔
83.	إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ	ہس سوائے تیدے اُنھاں بانھیاں دے جہڑے تیدے چُٹے ہوئے ہن (۸۳)۔
84.	قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ	(اَس) اکھیا ہس ایہ حق دی گالھ ہے تے میں حق دی گالھ کریندا رہنداں (۸۴)۔
85.	لَأْمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مَرَمَنًا وَمَرَمَنًا تَبَعًا مِنْهُمْ أُجَعِينَ	جو میں تیکوں اُتے جہڑے تیدے پیروی کریسن انھاں ساریاں نال دوزخ گوں بھر ڈیساں (۸۵)۔
86.	قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ	(اے رسول) اکھ ڈے، جو میں نہ ایس (قرآنی تبلیغ) دی مزدوری تساں (۸۶)۔

کُنُوں گھنداں، تے نہ یس کوئی وَل پھیر کرنِ والیاں وچُوں ہاں! (۸۶)۔		
۸۷. إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ	ایہ تاں کل جہاناں والیاں کیتے محض نصیحت ہے (۸۷)۔	
۸۸. وَلَتَعْلَمَنَّ نِبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ	آتے آلتے کچھ مدت دے بعد تہا کوں ایندا اصل پتہ لگ ویسے (۸۸)۔	

39- سورة الزمر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسَد دے ناں نال جہڑا جو ہوں مہربان تے ہمیش رحمت کرن والا ہے
1.	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ	ایں کتاب دانا زل تھیون اَسَد دی طرفوں ہے، جہڑا اصلوں زبردست وڈی دانائی والا ہے (۱)۔
2.	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ فَاْعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ	بیشک (اے رسول) آساں ایں کتاب کوں تیں دو حقیقت دے طور تے نازل کیتے ہس آپیں دین (طور طریق) کوں اوندے کیتے ہوں خالص کرتے اَسَد دی عبادت کیتی کر (۲)۔
3.	أَلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ	سُن گھنو، جو خالص دین (عبادت) اَسَد کیتے ہے آتے جنہاں لوکاں اوکوں چھوڑتے جنہاں کوں آپٹاں یار بٹا گھدے (اکھیندن) جو آساں تاں انہاں دی بندگی ایں گالھوں کریندے ہیں، جو او آسا کوں اَسَد دے ہوں قریب کر ڈیون، بیشک اَسَد انہاں دے درمیان جہڑی گالھ وچ او اختلاف کریندے ہن، اوند ا فیصلہ کر ڈیسے، یقیناً اَسَد اوکوں ہدایت نہیں ڈیندا جہڑا جو وڈا کوڑا تے جس کفر وی اختیار کیتا ہویا ہووے (۳)۔
4.	لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَّاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ	جیکر اَسَد کہیں کوں آپٹیں اولاد (پتر) بناؤن چہندا تاں جنہاں کوں پیدا کیتا ہویا ہس، انہاں وچوں جیکوں پسند کریندا پٹن گھندا، او تاں (ابھی

اَوَّاحِدُ الْقَهَّارُ	گالھ کٹوں) پاک ہے، او آسہ تاں ہک دایک ہے، تے ساریاں اُتے غلبہ رکھیندے (۴)۔
5. خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُونُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيَكُونُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْعَفَّارُ	اُوں آسماناں کُوں تے زمین کُوں ہک حقیقت دے طور تے پیدا کیتے، او، رات کُوں ڈینہ اُتے وَلھیت ڈیندے اُتے ڈینہ کُوں رات اُتے گھت چھوڑیندے اُتے سبھ تے چنر کُوں آپٹاں فرمانبردار بنایا ہویا ہس، ہر کوئی ہک مقرر وقت تئیں چلدا ویندے، ڈیکھ گھنؤ، او تاں وڈا زبردست تے وَل وَل بخش ڈیوٹ والا ہے (۵)۔
6. خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا ذَوْجَهَا وَانزَلَ كُنتُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَبَاتِيَّةً أَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ثَلَاثِ ثَلَاثٍ ذِكْرُكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُصَوِّفُونَ	تھا کُوں بگی جان وچوں پیدا کیتس، وَل اوندے وچوں اوندی جوڑی بٹائی ہس، اُتے اوندے کیتے چار پیرڑے جانوراں وچوں اٹھ نرمادی بٹا بھیجن، او تھاڈیاں ماواں دے پیٹ وچوں ترانے اندھارے دے ہک پئے اُتے پئے ہوئے پردیاں وچوں کڈھ تے تھا کُوں پیدا کریندے، لیہو ہے آسہ، تھاڈے پالٹ والا ! ہوندی ہے ساری بادشاہی ! پیا کوئی معبود کائے نہیں سوائے ہوندے، وَت تھساں کڈے پھیرے ویندے پئے وے (۶)۔
7. إِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ	جیکر تھساں کفر اختیار کریسو، تاں آسہ تاں تھساں کٹوں اصلوں بے نیاز ہے بلکہ او آٹیاں بندیاں وچ کفر پسند نہیں کریندا، اُتے جیکر تھساں شکر آدا کرو، تاں او ایکوں تھاڈے کیتے پسند کریندے، اُتے کوئی وی بار چاوٹ والا کہیں بے دابار اصلوں نہیں چیندا وَل تھساں آپٹیں رَب دو پھیرے ویسو، ہس تھا کُوں او ڈیسیسی جو تھساں کیا کریندے رہے ہیوے؟ بیشک او دلاں دے بھید خوب چاندے (۷)۔
8. وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضَرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ	اُتے چڑاں کڈا تھساں انسان کُوں ڈکھ تھیندے تاں آپٹیں رَب کٹوں اوندو پورا رجوع کرتے دُعا منگدے وَل او چڑاں آپٹی طرفوں نعمت عطا

<p>ما كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ اللَّهُ أَنْدَادًا لِلْيَظَلِّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَتَّبِعُوا بِكُفْرِكُمْ قَلِيلًا إِنَّكُمْ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ</p>	<p>کریندے تاں او اُسں ڈکھ کوں بھل ویندے جیندے کیتے دُعا منگدا ہا آتے آسہ دا شریک بٹاؤں لگ پوندے، تاں جو (لوکاں کوں) اوندے راہ کنوں گمراہ کر گھنے، (اے رسول) اکھ ڈے جو توں آپئیں کفر اختیار کرن دا تھوڑا جیہا فائدہ چا گھن یقیناً توں دوزخ وچ رہن والیاں نال رلا ڈٹا ویسے (۸)۔</p>
<p>۹. أَمَنْ هُوَ قَانَتْ أَنْاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَاتِلًا يُحَذِّرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ</p>	<p>(بھلا کیا کا فر چٹکا ہے، یا) جہڑا رات دے کجھ وقت کیتے عبادت وچ سجدے کریندے تے کھڑا رہندے اتے آخرت کنوں ڈردے، اتے آپئیں رب دی رحمت دی امید رکھیندے، (اے رسول) اکھ ڈے، کیا او لوک جہڑے کجھ وی نہیں جاندے؟ بیشک عقل سمجھ والے ای نصیحت حاصل کریندن (۹)۔</p>
<p>10. قُلْ لِعِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أُجُورَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ</p>	<p>اکھ ڈے، جو اے میڈے بندو، جہڑے جو ایمان گھن آئیوے، آپئیں رب کنوں ڈردے رہو، انھاں لوکاں کیتے جہڑے جو ایں دُنیا وچ نیکی کریندن، بھلائی ای بھلائی ہے، اتے آسہ دی زمین ہوں ساری درگھی پئی ہے، بیشک صبر کرن (ثابت قدم رہن) والیاں کوں انھاں دا اجر تاں بے حسابا ڈٹا ویسے (۱۰)۔</p>
<p>11. قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ</p>	<p>اکھ جو میگوں حکم کیتا گے جو میں دین (طور طریقیاں) کوں اوندے کیتے خالص کرتے محض آسہ دی عبادت کیتی کراں (۱۱)۔</p>
<p>12. وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ</p>	<p>آتے ایہ وی حکم ڈٹا گے، جو میں ساریاں توں پہلے فرمانبردار بن تے رہاں (۱۲)۔</p>
<p>13. قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ</p>	<p>اکھ ڈے جو میں ڈردا رہنداں، جو جیکر میں آپئیں رب دی نافرمانی کیتی تاں (میڈے کیتے وی) وڈے ڈنڈے دا عذاب ہے (۱۳)۔</p>
<p>14. قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي</p>	<p>اکھ ڈے جو میں آپئیں دین (طور طریقیاں) کوں آسہ دے کیتے خالص کر</p>

		تے اوندی عبادت کرینداں (۱۴)۔
15.	فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ	تساں چاہے اوکوں چھوڑتے جیکوں چہندو اوندی بندگی کروپے، توں اکھ ڈے! جو بیشک او لوک اصلوں گھانا چاؤں والے ہن، جنہاں خود آپٹیں آپ گوں تے آپٹیں گھر والیاں (نال والیاں) گوں قیامت دے ڈینہ گھائے وچ سٹیے، ڈیکھ گھنؤ! ایہ تاں اصلوں وڈا گھانا چاؤں والی گالھ ہے (۱۵)۔
16.	لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادُهُ لِيُعْبَادَ فَاتَّقُوا اللَّهَ	انہاں کیتے انہاں دے اتوں بھادے چھتر ہو سن چڈاں جو انہاں دے تلے وی ایہ چھتر ہو سن، لیہا وجہ ہے، جو آسہ ایجے (عذاب) کئوں آپٹیاں بانھیاں گوں ڈریندے، آے میڈے بندو! ہس تقوی اختیار کیتی رکھو! (۱۶)۔
17.	وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ	آتے جہڑے لوک شیطاناں (بتاں) کئوں پرے رہندين، تاں جو انہاں دی بندگی نہ کرن بلکہ آسہ دو رجوع کیتی رکھن، انہاں کیتے خوشخبری ہے ہس میڈے انہاں بانھیاں گوں خوشخبری سٹاڈے (۱۷)۔
18.	الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ	جہڑے گالھ (قول) گوں غور نال سُندين، ول اوندے سوہٹیں پہلوآں اتے عمل کریندين، ایہ او لوک ہن جنہاں گوں آسہ ہدایت ڈتی ہے تے ایہ عقل سمجھ والے وی ہن (۱۸)۔
19.	أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كِتَابُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ	کیا ایجے شخص گوں جیندے اتے عذاب دا حکم تھی چکیا ہووے (آے رسول) توں دوزخ دی بھاکئوں بچا سگسین (۱۹)۔
20.	لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ الْبِعَادَ	پر جہڑے لوک آپٹیں رب کئوں ڈردے رہندين انہاں کیتے اچیاں ماٹریاں ہن جنہاں دے اتے وی منزلاں اُساریاں ہوياں ہن، انہاں دے تلوں نہراں وہندیاں پیاں ہو سن، ایہ آسہ دا وعدہ ہے، آسہ آپٹیں وعدے کئوں کڈائیں نہیں پھردا (۲۰)۔

21.	<p>أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُّخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فِتْرًا مُضْفَرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِّأُولِي الْأَلْبَابِ</p>	<p>(اے رسول) کیا تیں کڈائیں نہیں ڈٹھا، جو یقیناً اُسے آسمان کنوں سینہ وسائے، بس اُوکوں زمین تے دریاواں، نالیاں دی شکل وچ ویا چھوڑیے، ول اوندے نال رڑھیں ہم پوندن، جھڑیاں ونکو ونکی دیاں ہوندن، ول اوپک تے سک ویندن تے توں پیکھدیں جو او پیلیاں تھی ویندن، ول انھاں دا بھوس بٹا گھدا ویندے، بیشک ایندے وچ عقل سمجھ والیاں کیتے نصیحت ہے (۲۱)۔</p>
22.	<p>أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَكَ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِ فَوَيْلٌ لِّلْقَاسِيَةِ قُلُوبِهِمْ مِّن ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ</p>	<p>بھلا او شخص وی تاں ہے، جیندا سینہ اسے اسلام کیتے کھول ڈتا ہووے تاں جو آپئیں رب دی طرفوں ہک سو جھلے وچ ہووے، پر ہوں افسوس ہے انھاں اُتے جنھاں دے دل اسے دے ذکر کرن کیتے سخت تھی چکیتے ہوون، ایہے لوک ہن بالکل کھلی گمراہی وچ (۲۲)۔</p>
23.	<p>اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانٍ تَشْجُرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدًى لِّلَّذِينَ يَهْتَدُونَ بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ</p>	<p>اسے ہوں سو ہٹاں پیغام نازل کیتے، ایہ کتاب جیندیاں آیاتاں ہک ہتی نال ملدیاں جلدیاں ہن، ول دل دہرائیاں ویندن، اثر کنوں انھاں لوکاں دے چم دے وال وی کھڑے تھی ویندن، جھڑے آپئیں رب کنوں ڈردن، ول انھاں دے چم تے انھاں دے دل، اسے دے ذکر کرن نال گولے تھی ویندن، ایہا ہے اسے دی طرفوں دی ہدایت ! جیکوں او چہندے ایہ ہدایت ڈیندا رہندے، اُتے جیکوں گمراہ چا کرے تاں ول اوندے کیتے کوئی وی ہدایت ڈیوٹ والا کائے نہیں (۲۳)۔</p>
24.	<p>أَفَمَنْ يَتَّبِعِ بَوَجهِ سُوِّ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ</p>	<p>کیا او وی کوئی بندہ ہے جہڑا قیامت دے ڈیندے دے ہوں گندے عذاب دی مار خود آپئیں منہ تے جھلیندا اپیا ہووے ! ظالم لوکاں کوں ای آکھیا ویسے جو، چکھو اوند اُمڑہ جہڑا کجھ ٹساں کھیندے کماندے ریہے ہیوے (۲۴)۔</p>

25.	كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	انہاں لوکاں وی کوڑا آکھیا، جہڑے انہاں کٹوں پہلے تھی گزرن پس انہاں اُتے یک ایجے پاسوں عذاب آیا، جتھوں دا انہاں گوں خیال وی نہ ہا (۲۵)۔
26.	فَإَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ	بس اُسے انہاں گوں دُنیاوی زندگی وچ رسوائی تے خواری دامزہ چکھایا اُتے آخرت دا عذاب تاں ساریاں ٹوں ودھ ہے، ایویں ہوندا جو ایہ لوک جان گھندے (۲۶)۔
27.	وَلَقَدْ هَمَمْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	اُتے تحقیق انہاں لوکاں کیتے ایں قرآن وچ ہر طرح دیاں مثالیں ڈتن تاں جو او لوک نصیحت پکڑ گھنن (۲۷)۔
28.	قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ	قرآن عربی وچ ہے، جیندے وچ کوئی ڈنگ پھنگ کائے نہیں، تاں جو او پرہیزگار بن سگن (۲۸)۔
29.	ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلْبًا لِرَجُلٍ هَلْ يُسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُسے یک ایجے شخص دی مثال ڈتی ہے جہڑا کجھ ایجے مالکاں دا سانجھا (نوکر) ہے جہڑے یک بنے دی ضد تے جھیرا کل ہن، پیہا یک ایجا جوان ہے جہڑا اصلوں یکے مالک دا فرمانبردار ہے، کیا انہاں ڈوہائیں دا حال یکو جیہاں تھی سگدے؟ ساری تعریف تاں اُسے کیتے ہے پر انہاں دے ڈھیر لوک نہیں جانندے (۲۹)۔
30.	إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ	(اے رسول) یقیناً تیں وی مروںجٹیں اُتے بیشک انہاں وی مرئیں (۳۰)۔
31.	ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ	آخر انہاں قیامت دے ڈینہ آپئیں اُسے دے سامئیں اپئیں جھیڑیاں (جھگڑیاں) دے فیصلے ضرور کرواؤن (۳۱)۔

32.	فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ	بِس اُوں کٹوں زیادہ ظالم کوٹ تھی سبکدے، جہڑا اُسے اُتے کوڑ مریندے، تے چڈاں سچ اوندے کولھ آئے، تاں اُوکوں وی کوڑا اکھیندے بھلا کیا کفر اختیار کرن والیاں داٹکاٹاں دوزخ نہیں؟ (۳۲)۔
33.	وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ	اُتے جہڑا شخص سچ گھن تے آئے، اُتے اوندی تصدیق وی کیتی ہس، ایسے او لوک ہن جہڑے پرہیزگار سبڈیندن (۳۳)۔
34.	لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ	انھاں کیتے اُسے کولھ او سب کجھ ہے جو کجھ او چاہسن، لہو ای ہے بدلہ نیکی دے کم کرن والیاں کیتے (۳۴)۔
35.	لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ	تاں جو اُسے ہٹا گھنے انھاں کنوں انھاں دیاں برائیاں، جہڑیاں انھاں کیتیاں ہو سن اُتے انھاں کوں انھاں دا اجر ڈیوے، جہڑے جہڑے چنگے کم او کریندے رہندے ہن (۳۵)۔
36.	أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ	کیا اُسے آپٹیں با نہیں کیتے کافی کائے نہیں، حالانکہ اُسے جیکوں گمراہ کر ڈیوے تاں ول اوندے کیتے سدھا راہ ڈیکھالٹ والا کوئی نہیں (۳۶)۔
37.	وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انتِقَامٍ	اُتے جیکوں اُسے سدھے راہ تے لا ڈیوے، وت اُوکوں گمراہ کرن والا کوئی نہیں تھی سبکدا، کیا اُسے ہٹوں زبردست تے بدلہ چکاوٹ والا کائے نہیں (۳۷)۔
38.	وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضَرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّيهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ	اُتے (اے رسول) جیکر توں انھاں کنوں پچھیں جو آسماناں کوں تے زمین کوں کنیں پیدا کیتے، تاں ضرور اکھیندن جو اُسے نے! انھاں کوں آکھ ، بھلا تساں ڈٹھے، جو اُسے کوں چھوڑتے جیکوں تساں سبڈیندے وے، جیکر اُسے میکوں کوئی ڈکھ پچاؤں چھوے، تاں کیا میڈے ڈکھ کوں او پرے ہٹا سبگدن، یا او آپٹیں رحمت میڈے اُتے وساؤں چھوے تاں کیا او اوندی رحمت کوں روک سبگدن، انھاں کوں آکھ ڈے جو میڈے

		<p>کہتے ہں اُسے کافی ہے، سارے توکل کرٹ والے ہں اوندے اُتے توکل کریندن (۳۸)۔</p>
39.	<p>قُلْ يَتَقَوِّمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ</p>	<p>آکھ ڈے جو اے میڈی قوم ! ٹساں آپٹیں جاء تے آپٹیں عمل کیتی رکھو، میں وی آپٹاں کم کیتی رکھداں، ہں آجھو سب کجھ معلوم تھی ویسے (۳۹)۔</p>
40.	<p>مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ</p>	<p>جو کوٹ ہے جیندے اُتے خوار کر ڈیوٹ والا عذاب آندے، اُتے اوندے تے ہمیشہ دی مُصِیبت لہندی ہے (۴۰)۔</p>
41.	<p>إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ</p>	<p>بیشک آساں لوکاں کیتے تیڈے اُتے حقی طور تے کتاب نازل کیتی ہے ہں جہڑا ہدایت حاصل کریندے، او اوندے آپٹیں بھلے کیتے ہے، اُتے جہڑا گمراہ تھی ویندے، ہں اوندی گمراہی دی شامت اوندے اُتے ہے اُتے توں انھاں اُتے کوئی داروغہ نہیں لگیا ہویا (۴۱)۔</p>
42.	<p>اللَّهُ يُتَوَقَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَتَّخِذْ فِي مَنَامِهَا قِيُسًا لِّئَلَّا تُقْضَىٰ عَلَيْهَا الْحُوتُ وَيُرْسِلُ الْخُزْيَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ</p>	<p>اُسے ای ہے جہڑا انھاں دے مرٹ دے وقت رُوحاں کوں قبض کر گھنڈے، جہڑیاں جاناں نہیں مرٹاں ہوندا انھاں کوں نندر وچ قبض کر گھنڈے، جیندے کیتے موت دا حکم ہوندے انھاں دیاں رُوحاں کوں آپٹے کول روک گھنڈے، اُتے پنھاں جاناں کوں ہک مقرر وقت تئیں واپس (جاناں وچ) بھیج ڈیندے، بیشک ایندے وچ اوں قوم کیتے نشانیاں ہن، جہڑی جو غور تے فکر کریندی ہے (۴۲)۔</p>
43.	<p>أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أُولَٰئِكَ لَا يُبْدِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْزِلُونَ</p>	<p>کیا انھاں اُسے کوں چھوڑتے پنھاں کوں آپٹاں سفارشی بٹا گھڈے، (اے رسول) آکھ ڈے اوتاں خود کہیں شے تے کوئی اختیار وی نہیں رکھیندے، اُتے نہ عقل رکھیندن (۴۳)۔</p>
44.	<p>قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ</p>	<p>آکھ ڈے جو ساری شفاعت تاں اُسے دے کولھ ہے، بلکہ اوندے کیتے ہے آسماناں تے زمین دی بادشاہی ! ول ٹساں اوں دو ولانے وی</p>

45.	وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْبَأَتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ	اُتے چڑھاں ہک دے ہک اُسہ دا ذکر کیتا ویندے، تاں اُنھاں لوکاں دے دل کڑھدن، جہڑے آخرت اُتے ایمان وی نہیں گھن آندے، اُتے چڑھاں اوں کئوں علاوہ پنھاں داناں گھدا ونچے تاں ول پیکھوتاں سہی کیویں خوش تھی ویندن (۴۵)۔
46.	قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	اگھ، جو آے میڈے اُسہ ! آسماناں تے زمین کوں پیدا کرن والے ! غیب کوں تے ظاہر کوں چاٹن والے ! توں ای آپیاں بندیاں وچ اُنھاں گالھیں دا فیصلہ کر ڈیسیں، جیندے وچ او اختلاف کریندے رہندين (۴۶)۔
47.	وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ	اُتے جنھاں لوکاں ظلم کیتے اُنھاں کیتے توڑے او سارا کجھ ہووے جہڑا کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، بلکہ اوندے نال لیہو حتیٰ پیا وی ہووے، تاں وی ایندے عوض ایہ لوک قیامت دے ڈنڈے دے گندے عذاب کئوں خود کوں نہیں پچھڑا سگدے، اُنھاں اُتے اُسہ دی طرفوں او سب کجھ ظاہر کر پٹا ویسے، جیندا اُنھاں کوں گمان وی کڈائیں نہ تھیا ہو سے (۴۷)۔
48.	وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ	اُتے اُنھاں اُتے او سب بُرائیاں ظاہر تھی ویسن، جہڑیاں او کریندے ریسے ہو سن، اُتے او شئے اُنھاں کوں گھبراہٹ وچ ولھیٹ گھننے جیندیاں اوں مذاقاں کریندے ہن (۴۸)۔
49.	فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضَرٌّ دَعَانَهُ إِذَا خَوَّلَنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے چڑھاں انسان اُتے کوئی مصیبت آندی ہے تاں او آسا کوں سڈیندے، ول چڑھاں آساں آپئیں طرفوں او کوں بچا گھندے ہن تاں اُکھندے جو دراصل ایہ سارا کجھ میکوں میڈے علم (تے ہنر) دی وجہ کئوں ملے ایہ تاں ہک آزمائش ہے، پر اُنھاں دے ڈھیر سارے

50.	قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	آدمی ایگوں نہیں جائدے (۴۹)۔
51.	فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ	تحقیق ایہو کجھ انہاں کنوں پہلے دے گزرے لوک وی اکھ گنن، پر انہاں دے کہیں کم وی نہ آیا، جہڑا کجھ او کماندے کھیندے ریہے (۵۰)۔
52.	أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	بس جہڑا کجھ او کماندے ریہے اوندی شامت وی انہاں تے آئی، اتے انہاں وچوں جنہاں زیادتیاں کیتیاں، انہاں کوں آجھو آپٹیں کمائی دی شامت بھگتیں پوسی تے آسا کوں کوئی وی عاجز نہیں کر سگدا (۵۱)۔
53.	قُلْ لِّعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ	کیا انہاں کوں پتہ کانے نہیں، جو آسہ فراخ کر ڈیندے تے تنگ وی کر ڈیندے جیندا رزق چہندے، بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن، اوں قوم کیتے جہڑی ایمان گھن آندی ہے (۵۲)۔
54.	وَأَنبِئُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلَبُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ	(اے رسول) اکھ ڈے جو آسہ دے بندو! جنہاں وی آپٹیں آپ اُتے زیادتی کیتی رکھی ہے او وی آسہ دی رحمت کنوں بے آس نہ تھیون، بیشک آسہ ساریاں گناہاں کوں وی بخش ڈیندے، یقیناً اوہو بخش ہار ہے رحمت کرن والا ہے (۵۳)۔
55.	وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ	اُتے تہاں آپٹیں رب دو رجوع کرو، اُتے اوندے فرمانبردار تھی وُنجو، ایں کنوں پہلے جو تہاڈے اُتے کوئی عذاب آونجے، ول تاں تہا کوں کوئی مدد نہ ڈے سگسی (۵۴)۔
56.	أَن تَقُولَ نَفْسٌ لِّحَصْرِ تَأَعَلَىٰ مَا فَزَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَبِنَ	اُتے تہاں سوہنی طرح پیروی کرو اوندی جو کجھ تہاڈے رب دی طرفوں تہاڈے کیتے نازل کیتا گئے، (او وی) ایں کنوں پہلے جو اچا چیت تہاڈے اُتے عذاب آونجے، اُتے تہا کوں پتہ وی نہ لگے (۵۵)۔
56.	أَن تَقُولَ نَفْسٌ لِّحَصْرِ تَأَعَلَىٰ مَا فَزَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَبِنَ	ایں نہ ہووے جو (بعد وچ) کوئی جی اے آکھیے جو میکوں افسوس ہے اوں قصور اُتے جہڑا ایں آسہ دے متعلق کریندا ریہاں، بلکہ میں تاں

57.	أَوْ تَقُولُ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ	مذاقاں کرن والیاں وچوں ہم! (۵۶)۔
58.	أَوْ تَقُولُ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ	یا ایہ آکھے جو جیکر اُسے میکوں ہدایت دینداتاں میں وی پرہیزگاراں وچوں ہوندا (۵۷)۔
59.	بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ	یا چڑاں جو اوجی عذاب کوں پکھے تاں ایہ آکھے، جو جیکر میڈے کیتے یک واری ولاؤنجھ ہونداتاں ہس میں نیک عمل کرن والیاں وچ شامل تھی ویندا (۵۸)۔
60.	وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ	ٹھیک ہے، پریڈے کولھ میڈیاں نشانیاں آندیاں رہیاں ہن، ہس تیں انھاں کوں کوڑا اکھی رکھئے، اتے مغریج گیوں، اتے توں انکار کرن والیاں وچوں تھی گیوں (۵۹)۔
61.	وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازِهِمْ لَا يَسُسُّهُمُ الشُّوْءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	اتے قیامت دے ڈینہ توں انھاں لوکاں کوں جہڑے اُسے اتے کوڑ مریندے ہن، پیکھیں جو انھاں دے منہ کالے ہو سن، کیا بھلا وڈائی کرن والیاں داٹکاٹاں دوزخ وچ نہیں؟ (۶۰)۔
62.	اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ	اُسے انھاں لوکاں کوں جہڑے جو پرہیزگار ہن، انھاں دی ایس کامیابی دے سببوں نجات دے ڈیسی، نہ انھاں اتے کوئی مُصِیبت آسے اتے نہ او مונجھے تھیسین (۶۱)۔
63.	لَّهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	اوندے کولھ ہن کنجیاں آسماناں دے تے زمین دے (خزیناں) دیاں اتے جنھاں لوکاں اُسے دیاں آیاتاں کٹوں انکار کیتا، تاں ہس ایسے ہن گھٹا چاؤٹ والے (۶۲)۔
64.	قُلْ أَغْفِرُ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ	(اے رسول) اکھ ڈے جو اے جاہل لوکو! کیا تاساں میکوں اکھیندو، جو میں اُسے کوں چھوڑتے پنھاں دی بندگی کراں (۶۳)۔

65.	وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ	(اُتے یہ گالھ وی ہے) جو تیں دو، تے اُنھاں (رسولاں) دو وی جہڑے تیں کُنوں پہلے تھی گزرن، یہ وحی کیتی گئی ہے جو جیکر تیں شرک کیتا تاں عمل ضائع کر پڑتے ویسے، اُتے تُوں یقیناً گھٹا چاؤٹ والیاں وچوں تھی ویسے (۶۵)۔
66.	بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ	بلکہ تُوں تاں ہس اُس دی عبادت کیتی رکھ، اُتے شکر کرن والیاں وچ شامل تھیارہ (۶۶)۔
67.	وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّيَاطُوتُ مَطْوِيَّاتٌ بِّيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ	اُتے اُنھاں لوکاں اُس دی قدر نہیں کیتی، جیویں جو قدر کرن دا حق ہے، اُتے قیامت دے ڈینہ ساری دی ساری زمین اُوندی مُٹھ وچ ہو سی، اُتے سارے آسمان اُوندے سچے ہتھ وچ و لھئیے ہو سیں، پاک ہے، اُوندی ذات! اُتے انھیں شینیں کُنوں اُچا ہے، جیندے نال اُوکوں شریک کریندن (۶۷)۔
68.	وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ	اُتے چڑاں صور وچ پھوکا مارا ویسی، تاں جو کجھ آسماناں وچ تے زمین دے تلے اُتے ہے، سب بے ہوش تھی تے ڈھے پوسن، سوائے اُنھاں دے جنھاں کُوں اُس (بے ہوش) نہ کرن چہسے، ول اُوندے وچ دُوجھی واری پھوکا مارا ویسی، تاں ہس اُوں ہیں ویلے سارے دے سارے اُٹھی کھڑے تھیسن تے سب کجھ پکھن پے ویسے (۶۸)۔
69.	وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	اُتے زمین آپٹیں رب دے نور نال چمکن پے ویسی، عملماں والی کتاب اُگوں رکھ پٹی ویسی، اُتے نیناں کُوں تے گواہاں کُوں گھن آیا ویسے، اُتے انھاں دے درمیان ٹھیک ٹھیک انصاف والا فیصلہ کیتا ویسے، اُتے انھاں اُتے کوئی وی زیادتی نہ کیتی ویسی (۶۹)۔
70.	وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ	ہر جی کُوں اُوندے کیتے ہوئے عمل دے مطابق پورا پورا بدلہ دتا ویسے،

71.	وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۚ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ	اُتے او (اُسے) تاں چاٹدا کھڑے جہڑا کجھ ایہ لوک کریندے وڈے ہن (۷۰)۔
72.	قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ	اُنھاں کوں اکھیا ویسے جو دوزخ دے دروازاں وچوں ایندے وچ ہمیش رہن کیتے داخل تھی و نچو ! ہس مغربج و نچن وایاں کیتے ہہوں گندا اٹکاناں ہے (۷۲)۔
73.	وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ	اُتے جہڑے لوک آپنیں رب دی نافرمانی کرن کئوں ڈردے ریہے ہن، اُنھاں دیاں ٹولیاں بہشت دو گھن ویسن، ایہ توڑیں جو او اُتھاں چج ویسن تاں اوندے دروازے اُنھاں کیتے کھل ویسن، اُتے اُنھاں دے چوکیدار اُنھاں کوں اکھیں، تہاڈے اُتے سلام ہووے ! تہاں تاں ہہوں چنگے ریہے وے ! ہس ایندے وچ ہمیش کیتے وڑجلاو ! (۷۳)۔
74.	وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُوهُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ	اُتے او اکھیں، ساری تعریف تاں اُسے کیتے ہے جیں آساڈے نال آپناں وعدہ سچا کر ڈیکھائے اُتے آسا کوں ایں سوہٹیں زمین دا وارث چا بٹائے جتھاں آسا ڈی مرضی آوے جاء بٹا سگدے، ہس چنگے عمل کرن وایاں کیتے بہترین اجر ہے (۷۴)۔
75.	وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ	اُتے توں ڈیکھیں، جو فرشتے عرش دے اڈوں اڈوں قطار بدھی کھڑے

<p>ہوسن، آتے آپٹیں رَبِّ دیاں تعریفاں کریندیں ہونیں اوندے پاک ہوون گوں بیان کریندے کھڑے ہوسن، آتے انھاں لوکاں وچ ٹھیک ٹھیک انصاف والا فیصلہ کر دتا ویسے آتے اکھ دتا ویسے جو ساری تعریف اُسے کیتے ہے جہڑا سارے جہاناں دا پالن ہارے (۷۵)۔</p>	<p>الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ</p>
---	--

40- سورة غافر (الْمُؤْمِن)

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے وڈی رحمت والا ہے
1.	حَم	حَم (۱)۔
2.	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ	ایں کتاب دا اتوں لہاؤن اُسے دی طرفوں ہے، جہڑا جو ہوں زبردست سب کچھ جانتا والا ہے (۲)۔
3.	غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهٌ يُّصِيرُ	جہڑا گناہاں گوں بخش ديوں والا، توبہ قبول کر گھنٹ والا، سخت عذاب ديوں والا تے ہوں فضل تے کرم کرن والا ہے، کوئی پیا معبود کا نے نہیں سوائے اوندے ہس ہوں دوہر کہیں ول و نچیں (۳)۔
4.	مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقْلُبُهُمْ فِي الْبِلَادِ	اُسے دیاں نشانیاں دے متعلق محض اوہے لوک لڑدے جھگڑدے رہندین جنھاں کفر اختیار کیتا ہونے، انھاں دا شہر وچ (دھج جما تے) چلن پھرن تیکوں کہیں دھوکے وچ نہ گھت ديوں (۴)۔
5.	كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَبَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوا وَجَدُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ	انھاں کنوں پہلے نوح دی قوم وی (حقیقت گوں) کوڑا آکھیا ہا، آتے انھاں دے بعد والیاں امتاں وی ! ہر ہک امت آپٹیں رسول دے خلاف زور لایا، جو اوکوں گرفتار ای کر گھنٹے، آتے او باطل دی تہ تے لڑدے جھگڑدے رہے، تاں جو حق گوں لوڈے وات گھت ديوں، ہس کان عِقَابِ

		میں انہاں کوں پکڑ گھدا وت ڈیکھ جو میڈا عذاب کیہو جیہا ہا (۵)۔
6.	وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنَّهُمْ اَصْحَابُ النَّارِ	آتے ایں طرح تیڈے رب داقانون (فیصلہ) انہاں لوکاں اتے جنہاں انکار کر پٹا ہا، ثابت تھی گیا، بیشک ایہے بھا وچ رہن والے ہن (۶)۔
7.	الَّذِيْنَ يَخْبِلُوْنَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهٗ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُوْمِنُوْنَ بِهٖ وَيَسْتَغْفِرُوْنَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِيْنَ تَابُوْا وَاتَّبَعُوْا سَبِيْلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ	جہڑے جو عرش کوں چائی کھڑے ہن، اتے ایمان رکھیندن، اتے جہڑے جو ایمان گھن آئن انہاں دی بخشش دی دُعا منگدے رہندين، جو ساڈے رب آ! تیں ہر شے کوں آپئیں رحمت وچ ولھیٹیا ہوئے تے علم وچ گھدا ہوئے، پس انہاں لوکاں کوں بخش ڈے جہڑے توبہ کریندن، اتے سدھے راہ تے چلن، اتے انہاں کوں دوزخ دے عذاب کنوں وی بچا (۷)۔
8.	رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَائِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ	آساڈے رب آ! انہاں کوں سدا بہار بہشتی باغاں وچ داخل کر جنہاں دا تیں وعدہ کیتا ہوئے، اتے انہاں کوں وی جہڑے انہاں دے پیو ڈاڈیاں وچوں، انہاں دیاں ذالیں وچوں، اتے انہاں دیاں اولاداں وچوں نیک ہوو! بیشک توں ہوں زبردست وڈی دانائی والا ہیں (۸)۔
9.	وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتُهُ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ	انہاں کوں بُرائیاں کنوں بچا، اتے جیکوں تیں اوں ڈینہ عذاباں کنوں بچا گھدا، تاں پس اوندے اتے تیڈی رحمت ہوسی، اتے ایہا ہے ہوں وڈی کامیابی! (۹)۔
10.	اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنَادُوْنَ لَبِئْسَ الَّذِي الَّذِيْ اَكْبَرُ مِنْ مَّقْتُلِكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى الْاِيْمَانِ فَتَكْفُرُوْنَ	بیشک جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے انہاں کوں سبڈارتے آکھیا ویسے جو اسے دی ناراضگی تہاڈے آپئیں آپ اتے دی ناراضگی کنوں ڈھیر ہوندى ہئی، چڈاں جو تہا کوں ایمان گھن آوٹ کیتے سبڈیا ویندا ہا، تاں تہاں انکار کر ڈیندے ہاوے (۱۰)۔
11.	قَالُوْا رَبَّنَا اٰمَنَّا اِثْنَيْنِ وَاٰحْيَيْنَا	او آکھین، آساڈے رب آ! تیں آسا کوں ڈووں واری مار چھوڑیا ہا تے

اِثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ	دُؤں واری آسا کوں زندہ چا کیتا ہا، آساں آپٹیاں گناہاں کوں مَن گھدے، بھلا کیا کہیں پاسے نکل وَ نچن داکوئی راہ وی ہے؟ (۱۱)۔
12. ذٰلِكُمْ بِاَنَّهٗ اِذَا دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَاِنْ يُشْرِكْ بِهٖ تُؤْمِنُوْا فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيْرِ	(آکھیا ویسے) جو ایہ تاں ایں وجہ کئوں ہے جو چڑاں کلھے دے کلھے آسے کوں سڈیا ویندا ہا، تاں تُساں انکار کر ڈیندے ہاوے، اتے جیکر اوند ا کوئی شریک بنایا وَ نچے ہا، تاں ایمان گھن آندے ہاوے، ہَس ایں (گالھ) دافصلہ آسے دے کولھ ہے او ہُوں اُچا وی ہے ہُوں وڈا وی ہے (۱۲)۔
13. هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ اٰيَاتِهِ وَيُنَزِّل لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَن يُنِيبُ	او او ہوتاں ہے جہڑا اٹھا کوں آپٹیاں نشانیاں پکھیندے اتے تہا کوں آسمان کئوں رِزق پچھیندے، ہَس نصیحت تاں او ہو ای مَیندے، جہڑا رَجوع کرن والا ہوندے (۱۳)۔
14. فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ	ہَس آپٹیں دین (طور طریقیاں) کوں اوندے کیتے خالص کرتے آسے کوں سڈو، بھاویں جو ایں گالھ کئوں کافراں کوں کرہ بہت وی آوے (۱۴)۔
15. رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوْحَ مِنْ اَمْرِهِ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهٖ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ	اوتاں اُچیاں درجیاں والا، عرش دامالک ہے، آپٹیاں بانھیاں وچوں جیندے اتے پھندے، آپٹیں حکم نال وحی (روح) کوں بھیج ڈیندے، تاں جو او ساریاں کوں ملاقات والے ڈنہ کئوں ڈراوے (۱۵)۔
16. يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلٰى اللّٰهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّبَنِ الْهٰذِلِكُ الْيَوْمِ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ	جہڑے ڈنہ او ظاہر تھی تے آکھڑسن، انھاں دی کوئی شے وی آسے کئوں لگی نہ رہسی، آج دے ڈنہ کیندی بادشاہی ہوسی؟ اوں آسے دی جہڑا ہک داہک ہے (ہر کہیں تے) غالب ہے (۱۶)۔
17. الْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمِ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ	آج دے ڈنہ، ہر ہک جی کوں اوند ا جبر ڈتا ویسے جہڑا کجھ کمایا ہو س آج دے ڈنہ کہیں اتے دَری وی زیادتی نہ کیتی ویسے، بیشک آسے ہُوں جلدی حساب گھن گھنن والا ہے (۱۷)۔

18.	وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَزْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاطِّبِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَسِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ	آتے (آے رسول) تُوں انہاں کو لھوں آؤنچُں والے مصیبت دے ڈپتہ کٹوں ڈرا، چڈاں جو غم کٹوں بھریے ہوئے دل سَنگھ توڑیں آویسن، آتے ظالماں دا کوئی یار نہ ہو سے، آتے نہ کوئی سفارشی، جیندی گالھ مَن گھدی ونچے (۱۸)۔
19.	يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الضُّدُورُ	او اُکھیں دی بد نیستی وی خوب چاندے تے سینییاں وچ لکیاں گالھیں وی (۱۹)۔
20.	وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ	آتے آسہ حقّی طور تے فیصلے کریندے، پر اُوکوں چھوڑتے ایہ جنہاں کوں سہّیندن، او کوئی وی فیصلہ نہیں کر سگدے، بیشک آسہ تاں او ہے جہڑا سب کجھ سُندا تے چٹنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۲۰)۔
21.	أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارُ فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ	ایہ زمین تے نہیں رُردے پھر دے تاں جو ڈیکھ گھنن جو انہاں لوکاں دی عاقبت کیجی تھئی ہئی، جہڑے انہاں کٹوں پہلے تھی گزرین، حالانکہ او انہاں کٹوں طاقت وچ وی ڈھیر تکرے ہن، تے زمین اُتے یادگاراں چھوڑ مرٹ وچ وی ! ہس آسہ انہاں کوں انہاں دے گناہاں دے سببوں پکڑ گھدا آتے انہاں کوں آسہ کٹوں چھڑاؤں والا کوئی وی نہ ہا (۲۱)۔
22.	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ	ایہ (پکڑ) انہاں دی ایس گالھوں ہئی جو جہڑا وی انہاں دا رسول انہاں وچ صاف صاف نشانیاں گھن تے آندا ہا، تاں ایہ انہاں دا انکار کر ڈیندے ہن، ہس آسہ انہاں کوں پکڑ گھدا، بیشک او وڈا طاقت والا بہوں سخت عذاب ڈیوٹ والا ہے (۲۲)۔
23.	وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ	آتے تحقیق آساں موسیٰ کوں آپنیاں نشانیاں آتے کھلی دلیل ڈے تے بھیجا (۲۳)۔
24.	إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا	فرعون کو لھ! ہاماں تے قارون کو لھ! اُگوں انہاں آکھیا، ایہ تاں اصلوں

25.	فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ	گوڑا جادو گر ہے (۲۴)۔
26.	وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ	بَس جڈاں او آساڈی طرفوں حق (حقیقت) اُنہاں کو لھ گھن تے آیا، تاں اکھینوں جو جہڑے لوک ایندے نال ایمان گھن آئیں، انہاں ساریاں دے پتراں کوں قتل کر چھوڑو، تے انہاں دیاں دھیاں (ذالیں) کوں جیندا چھوڑ ڈیو، اتے کافراں جہڑی وی چال چلی، او بس اُنہاں کوں گمراہ کر چھوڑن دے سوا کجھ نہ کر سکی (۲۵)۔
27.	وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ	اتے فرعون اکھیا، بس میڈے اتے چھوڑ ڈیو، جو میں موسیٰ کوں قتل کر چھوڑاں، چاہے او آپنیں رب کوں کیوں نہ پیا سڈے، میگوں تاں لیہو اندیشہ ہے، جو او ٹہاڈے دین (طور طریقیاں) کوں بدل چھوڑیسی، یا او ملک وچ کوئی فساد مچا چھوڑیسی (۲۶)۔
28.	وَقَالَ رَجُلٌ مُُّؤْمِنٌ مِّن آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكْذِبْ كَذِبُهُ فَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِئٌ كَذَّابٌ	اتے موسیٰ اکھیا، بیشک میں آپنیں رب کئوں تے ٹہاڈے رب کئوں وی ہراؤں مغریے ہوئے (دے مقابلے وچ) پناہ منگی ہے، جہڑا جو قیامت اتے ایمان وی نہیں گھن آندا (۲۷)۔
29.	يَقَوْمِ لَكُمْ الْهَلْكَ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي	ہک مومن جٹیں، جہڑا جو فرعون دی قوم وچوں ہا، پر آپنیں ایمان گھن آؤں کوں لکایا ہویا ہا، اکھیا کیا ٹساں میں شخص کوں میں واسطے قتل کریندو، جو ایہ اکھیندے جو میڈا رب اسہ ہے، حالانکہ تحقیق او ٹہاڈے رب کئوں کھلیاں نشانیاں گھن تے آتے، جیکر او کوڑا ہے تاں ایندے کوڑی شامت اوندے اتے پوسی، جیکر او سچا ہے تاں ضرور کجھ نہ کجھ ٹہاڈے اتے آتے رہسی، جہڑی شے دا ٹہاڈے نال وعدہ کریندے، بیشک اسہ اوں شخص کوں ہدایت نہیں ڈیندا، جہڑا حد کئوں ٹپ ویندے، وڈے کوڑ مریندے (۲۸)۔

	<p>الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ</p>	<p>اُتے غلبہ پاتا ہوئے، پر کوٹ اُسا کوں پُچھڑو یسی اُسے دے عذاب کُئوں، جیکر او اُسا ڈے اُتے اُگیاتاں؟ فرعون اُکھیا، میں تاں تہا کوں او ہو کُجھ ڈُسنیداں جہڑا کُجھ میں خود ڈیکھدا پیاں، اُتے میں تہا کوں محض بھلائی دا راہ ڈیکھندا پیاں (۲۹)۔</p>
30.	<p>وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَوْمَئِذٍ أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ</p>	<p>وَلِأُولَئِكَ شَخْصٌ بِهِ إِيمَانٌ أَكْبَرُ، أَكْبَرُ أَلَيْسَ مِثْلُ قَوْمِ أَصْلٍ وَجِ مِثْلُ تَهَادُّ مِثْلُ تَهَادُّ (وِی او ڈپنہ نہ آونجے) جہڑا انھاں اُمتاں تے گزر چکے (۳۰)۔</p>
31.	<p>مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثُبُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ</p>	<p>نُوحِ دِی قَوْمِ تے عادتے ثمود، تے انھاں دے بعد آون وایاں اُمتاں دِی طرح! اُتے اُسے آپیاں بندیاں اُتے ظلم کرن نہیں چہندا (۳۱)۔</p>
32.	<p>وَيَقَوْمِئِذٍ أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ</p>	<p>اُتے اے مِثْلُ قَوْمِ! میں تہا ڈے اُتے اُون ڈپنہ (دے آونجے) کُئوں ڈرداں چڑاں تُساں دھاڑاں فریاداں کریسو (۳۲)۔</p>
33.	<p>يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ</p>	<p>جہڑے ڈپنہ تُساں کُندولا تے بھجسو، تاں تہا کوں اُسے کُئوں بچاؤں والا کوئی نہ ہو سی، اُتے جیکوں اُسے گمراہ کر ڈیوے، تاں اُو کوں وَل کوئی سِدھا راہ ڈیکھاؤں والا نہیں تھی سگدا (۳۳)۔</p>
34.	<p>وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٍ</p>	<p>اُتے تحقیق تہا ڈے کو لھ ایں کُئوں پہلے یوسف کھلیاں نشانیاں گھن تے آیا، پر تُساں ہمیشہ اُوندے متعلق شک وچ پے گیوہے جہڑا کُجھ او تہا ڈے کو لھ گھن تے آیا، ایہ توڑیں جو چڑاں او مر گیا تاں تُساں اُکھیا جو اُندے بعد اُسے کوئی رسول نہ بٹا بھجیسے، ایں طرح اُسے اُو کوں گمراہ کر ڈیندے، جہڑا وِی حد کُئوں تپ و نچٹ والا ہووے، شک کرن والا ہووے (۳۴)۔</p>
35.	<p>الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ</p>	<p>جہڑے جو اُسے دیاں نشانیاں دے متعلق بغیر کہیں ابھی دلیل دے</p>

سُلْطَانِ أَتَاهُمْ كَبُرَ مُقْتَدِرًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ	جہڑی جو اُنہاں کو لھ آئی ہووے، لڑوے جھگڑوے رہندین، ایہ گالھ آسہ دے نزدیک تے ایمان گھن آوٹ والیاں دے نزدیک ہوں ناراضگی دا باعث ہے، ایں طرح آسہ ہر ایجے آدمی دے دل تے مہر لاڈیندے، جہڑا جو وڈائی ڈیکھاوے تے نافرمانی کرے (۳۵)۔
36. وَقَالَ فِرْعَوْنُ لَهَا مَا نُبْنِي بِهَذَا لَعَلَّيْ أَبْذُلُهُمُ السَّبَّابَ	آتے فرعون آکھیا، اے ہامان! میڈے کیتے ہک اچا محل تیار کرچا، تاں جو یں (رستیاں) ذریعاں ٹوڑیں پچ سگاں (۳۶)۔
37. أَسْبَابَ السَّيِّئَاتِ فَأَطَدِعَ إِلَى اللَّهِ مُوسَى وَإِنِّي لأَظُنُّهُ كَاذِبًا وَكَذَلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءُ عَمَلِهِ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ	(یعنی) آسمان دے رستیاں توڑیں! تاں جو یں موسیٰ دے معبود گوں (جھاتی پاتے) ڈیکھ گھٹاں، اتے میں تاں یقیناً ایں (موسیٰ) گوں کوڑا ای سمجھداں، و ت ایں طرح فرعون دے کیتے ہونے گندے عمل اوگوں چنگے لگن پے گئے، اتے اوگوں (ہدایت دے) راہ کٹوں وی روک گھدا گیا، بس فرعون دی ساری چال خود اوندی تباہی دا باعث بنی (۳۷)۔
38. وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا لِيَقُومُوا لِرَبِّكُمْ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ	آتے جہڑا جٹاں ایمان گھن آچکیا ہا، اوں آکھیا، اے میڈی قوم! تہاں میڈی گالھ منو، میں تہا گوں بھلائی دے رستے لاچھوڑیساں (۳۸)۔
39. لِيَقُومُوا لِنَاجِيَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ لَهِيَ دَارُ الْقَرَارِ	آتے میڈی قوم! بیشک ایہ دنیاوی زندگی کجھ عارضی فائدہ مند تاں ہے پر یقینی طور تے آخرت (دا گھر) ہمیشہ رہن دے ڈاڈا ہے (۳۹)۔
40. مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثِيَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُورَثُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ	جیں برے عمل کیتے ہس اوگوں اوہو جیہا بدلہ دتا ویسی، اتے جیں نیک عمل کیتے، چاہے او جوان ہے یا ذال ہے، تے او مومن وی ہے، ہس ایہے لوک بہشت وچ داخل تھیں، جیندے وچ اُنہاں گوں بے حسابا رزق دتا ویسے (۴۰)۔
41. وَلِيَقُومُوا مَالٍ أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ	آتے اے میڈی قوم! میگوں سمجھ نہیں پئی آندی، جو یں تاں تہا گوں نجات والے پاسے سہینداں، اتے تہاں میگوں (دوزخ دی) بھا والے پاسے سہیندے وے (۴۱)۔

42.	تَدْعُونِي لَأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُم إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ	تُساں میکوں ایس ڳالھ دی دعوت ڏیندو، جو میں اَسَد اِنکار چا کران، آتے اُنھاں کون اُوندا شریک چا بٹاواں، جنھاں دا میکوں کوئی علم وی کانے نھیں، حالانکہ میں تہا کون بہوں زبردست تے بیحد بخش ہار دو سڏیندا پیساں (۴۲)۔
43.	لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنَّ مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ	بلا شک تُساں میکوں اِہجے دو سڏیندے وے جہڑے کون نہ ایس دُنیا وِچ تے نہ آخرت وِچ سڏن دی کوئی جاء (مناسبت) ہے، آتے بیشک آساں اَسَد دو وِل وَنَجْثِیں، تے بیشک حد کٹوں پ وَنَجْثِں والے دوزخ دی بھا وِچ رہن والے ہن (۴۳)۔
44.	فَسْتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَؤُصُّ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ	ہَس البتہ تُساں یاد کریسو، جہڑا کجھ میں تہا کون اہدایاں، میں آپٹاں معاملہ اَسَد دے حوالے کر ڏینداں بیشک اَسَد آپٹاں بانھیاں دا خیال رکھن والا ہے (۴۴)۔
45.	فَوَقَّاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِالْفِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ	ہَس اَسَد (موسیٰ) کون بچا گھدا اُنھاں بُرائیاں (مصیبتاں) کٹوں جہڑیاں وی او چال چلدے ہن، آتے فرعون دی قوم کون بہوں گندے عذاب وَلھِیٹ گھدا (۴۵)۔
46.	النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ	او عذاب ہک اِہجی بھا ہے، جیندے سامٹیں اُنھاں کون سویر کون وی تے شام کون وی پیش کیتا ویندا رہے، آتے قیامت دے قائم تھیون والے ڏینہ وی! (حکم تھیسے جو) فرعون دی قوم کون سخت عذاب وِچ سٹ ڏیو (۴۶)۔
47.	وَإِذْ يَتَحَاوُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ	آتے (خیال کرو) جڈاں او (دوزخ دی) بھا وِچ ہک ہن نال تکرار بازی کریسن، ہَس پٹیں لوک وڈائیاں کرن والے لوکاں کون اکھیں، بلا شک آساں تہا ڏی پیروی کریندے ہاسے، کیا آسا ڏے نال بھا دا کجھ حصہ وڌا گھندے وے (۴۷)۔

48.	قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ	جہڑے جو مغریے ہوئے ہن، او اکھسین (ڈیکھدے نہیوے جو) آساں ٹساں سارے ایں عذاب وچ ہن، در اصل آسہ آپٹیاں بندیاں دے درمیان فیصلہ کر چھوڑے (۴۸)۔
49.	وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَازِنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ	آتے جہڑے (دوزخ دی) بھا وچ ہو سن، او دوزخ دے چوکیداراں کوں اکھسین، جو آپٹیں رب کٹوں دُعا منگو، جو آساں کٹوں عذاب دا ڈپنہ تاں گھٹا ڈپوے (۴۹)۔
50.	قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمُ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَأَدْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ	او اکھسین، کیا تہا ڈے رسول تہا ڈے کوہ کھلیاں نشانیاں گھن تے نہ آئے ہن، ایہ اکھسین ضرور آئے ہن چوکیدار اکھسین، ول تاں ٹساں خود ای دُعا منگو، آتے کافر جہڑی وی دُعا منگن، بے اثر (بیکار) تھی تے رہ ویندی ہے (۵۰)۔
51.	إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ	بیشک آساں آپٹیاں رسولاں دی آتے جہڑے لوک ایمان گھن آدین انھاں دی مدد کریندے ہن، ایں دُنیا دی زندگی وچ وی ! آتے جہڑے ڈپنہ گواہی ڈیوں والے وی موجود آکھڑسن (۵۱)۔
52.	يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرَتُهُمْ وَلَهُمْ الْلَعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ	اؤں ڈپنہ ظالم لوکاں کوں انھاں دا کوئی عذر بہانہ کوئی فائدہ نہ ڈیسے، آتے انھاں آتے لعنت ہے تے انھاں (دے رہن کیتے) بہوں گندا گھر ہے (۵۲)۔
53.	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ الْكِتَابَ	آتے تحقیق آساں موسیٰ کوں سدھی راہ تے لا ڈتا، آتے بنی اسرائیل کوں اؤں کتاب دا وارث چا بنایا (۵۳)۔
54.	هُدًى وَذِكْرَىٰ لِلْأُولَى الْأَلْبَابِ	(جہڑی) عقل سمجھ والے لوکاں کیتے ہدایت تے نصیحت دی شے ہے (۵۴)۔
55.	فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ	بس صبر کیتی رکھو، بیشک آسہ دا وعدہ سچا ہے، آتے آپٹیں گناہاں دی بخشش منگی رکھو، آتے آپٹیں رب دیاں تعریفاں کریندے ہوئیں اوند دا

وَإِلَّا يَنْكَارِ	پاک ہووٹ بیان کیتی رکھو، تریجھے پھر (شام کوں) وی تے فخر ویلے وی! (۵۵)۔
56. إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنَّ فِي صُدُورِهِمْ لَاكِبَةٌ مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّيِّعُ الْبَصِيرُ	بیشک جہڑے لوک آسہ دیاں نشانیاں دے متعلق بغیر کہیں ابھی دلیل دے جہڑی جو انھیں کو لھ آئی وی ہووے، مخالفت کیتی رکھین، انھیں دے سینیاں وچ پیا کجھ نہیں، سوائے وڈائی (مغرائی) دے، پر اوتاں کہیں توڑیں پچ وی نہیں سگدے ہس آسہ کٹوں پناہ منگی رکھو، بیشک اُوہو خوب سنٹ تے خوب ڈکھن والا ہے (۵۶)۔
57. لَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	آسماناں تے زمین کوں پیدا کرٹ، لوکاں دے پیدا کرٹ کٹوں وڈا کم ہے، پر ڈھیر لوک ایکوں نہیں چاندے (۵۷)۔
58. وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْنَاسِيءُ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ	آتے اندھ تے سچا کا بکو جیہے نہیں تھی سگدے، آتے جہڑے لوک ایمان گھن آتن آتے نیکی دے کم وی کیتی رکھتے پینے، او گندے کم کرٹ والیاں سنوئیں نہیں تھی سگدے، ٹساں ہوں تھوڑے غور و فکر کریندے دے (۵۸)۔
59. إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ	بیشک (قیامت والی) گھڑی تاں ضرور آتے رہسی، ایندے آوٹ وچ کوئی شک کائے نہیں، پر ڈھیر لوک ایکوں میندے وی کائے نہیں (۵۹)۔
60. وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ	آتے ٹھاڈا رب اکھیندے، جو میں کٹوں دعائیں منگو، میں ٹھاڈیاں دعائیں قبول کریساں، بیشک جہڑے لوک میڈی عبادت کرٹ دی بجائے وڈائی کریندن، آجھو او ذلیل خوار تھی تے دوزخ وچ داخل تھیں (۶۰)۔
61. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا	آسہ تاں اُوہو ہے جسے ٹھاڈے کیتے رات بٹائی ہے، تاں جو ٹساں

	<p>فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَر النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ</p>	<p>اُوندے وچ آرام تے سکون حاصل کرو، اَتے ڏيڻه ڏکھڻ بھالڻ (تے) گم کار) کيتے روشن کيتا هونئس، بيشڪ آسہ لوکاں اَتے فضل کرنڻ دا سارا اختيار رکھيندے پر ڏھير لوک شکر (قدر) کريندے وي نهين (٦١)۔</p>
62.	<p>ذٰلِكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنَّى تُؤْفَكُونَ</p>	<p>ايهوتاں تهاڙا آسہ ہے، تهاڙا پالڻ هار ہے، هر شئي دے پيدا کرنڻ والا ہے، اُوندے سوانے کوئي پيا معبود کائے نهين، بس کئھوں تھرڙ کائے ويندے وے (٦٢)۔</p>
63.	<p>كَذٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِيْنَ كَانُوْا بِآيٰتِ اللّٰهِ يَجْحَدُوْنَ</p>	<p>ايس طرح او لوک وي تھرڙ کائے ويندے ريهن، جهڙے آسہ دياں نشانياں دا انکار کريندے هن (٦٣)۔</p>
64.	<p>اللّٰهُ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ ذٰلِكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ</p>	<p>آسہ اِي تاں او ہے جيس زمين کون تهاڙي کيتي رهڻ ٻهڻ دي جاء بڻائے اَتے آسمان کون چھت ! اَتے تهاڙي شڪل بڻائي هس، بس او وي بهون سوئھين اَتے ستهرياں شنين وچون تهاکون رزق ڏتس، ليهو تهاڙا آسہ ہے، تهاڙا پالڻ هار ہے، بس بهون برکتاں والا ہے سارے جهانان دا پالڻ والا ہے (٦٤)۔</p>
65.	<p>هُوَ الْحَيُّ الَّذِيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ</p>	<p>او هميشه جيندار هسي، اُوندے سوا کوئي پيا معبود کائے نهين، بس آپئس طور طريقيان (دين) کون اُوندے کيتي بهون خالص کرتے اوکون سڏي رکھو، آسہ کيتي هر طرح دي تعريف (جهڙا) سارے جهانان دا پالڻ هار ہے (٦٥)۔</p>
66.	<p>قُلْ اِنِّيْ نَبِيْتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ لَمَّا جِئْتَنِ الْبَيْتَاتُ مِنْ رَبِّيْ وَاُمِرْتُ اَنْ اُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ</p>	<p>(اے رسول) آھ ڏے جو ميکون هڻک ڏٻا گئے جوئس انھاں دي پوجا کراں جنھاں کون تهاں آسہ کون چھوڙتے سڏيندے رهندے وے، جڏاں جو ميڙے رب دي طرفون ميڙے کولھ نشانياں وي آپکڻن، اَتے ميکون حڪم ڏٻا گئے، جوئس سارے جهانان دے رب دا فرمانبردار بڻ تے رهاں (٦٦)۔</p>

<p>هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَفَّىٰ مِن قَبْلُ وَلِيَبْلُغُوا أَجَلَ مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ</p> <p>67.</p>	<p>او اُوہو ہے جسں تہاکوں مٹی وچوں پیدا کیتے، وَل نطفے وچوں، وَل لہو دا لو تھرا بٹائے وَل تہاکوں پال دی شکل وچ (ماء دے پیٹوں) باہر کڈھیس، تاں جو تہاں آپٹیں پوری جوانی کوں وُنج پُجو، وَل تہاں ہڈھے تھی ویسو، اَتے تہاڈے وچوں بعض پہلے ای فوت تھی ویندن، اَتے تہاں آپٹیں مقرر شدہ اجل (معیاد) توڑیں پُج ویندو۔ (ایہ سب ایں واسطے ہے) جو تہاں حقیقت کوں سمجھو (۶۷)۔</p>
<p>هُوَ الَّذِي يُخَيِّسُ وَيُيَسِّتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ</p> <p>68.</p>	<p>اُوہو ای آسہ ہے، جہڑا جیویندا وی ہے، تے ماروی چھوڑیندے، ہَس چڈاں کہیں کم دا فیصلہ کریندے، تاں ہَس اوندے کیتے اہو کجھ اکھیندے جو تھی وُنج ہَس او تھی ویندے (۶۸)۔</p>
<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزِيدُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنِّي يُضْمِرُونَ</p> <p>69.</p>	<p>کیا تہاں اُنھاں کوں نہیں ڈٹھا، جہڑے آسہ دیاں نشانیاں دے متعلق لڑدے جھگڑدے رہندن، بھلا او کٹھوں وِرعلائے ویندے پے ہن (۶۹)۔</p>
<p>الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبَيَّا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ</p> <p>70.</p>	<p>جہڑے لوک کتاب کوں گُورا اکھیندن، اَتے جہڑا کجھ آساں آپٹیاں رَسُولاں دے ذریعے بھیجے، اُوکوں وی ! ہَس اُجھو سارا پتہ لگ ویسے ! (۷۰)۔</p>
<p>إِذَا الْأَعْلَاقُ فِي أَعْنَاقِهِمُ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ</p> <p>71.</p>	<p>چڈاں اُنھاں دیاں گچیاں وچ گُلاؤیں ہو سِن، اَتے زنجیراں نال گھلیندے ویسِن (۷۱)۔</p>
<p>فِي الْحَبِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ</p> <p>72.</p>	<p>پُرکدے ہوئے پاٹیں وچ وَل بھا وچ سٹ ڈتے ویسِن (۷۲)۔</p>
<p>ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ</p> <p>73.</p>	<p>وَل اُنھاں کئوں پُچھیا ویسے کتھاں ہن او جنھاں کوں تہاں (آسہ دا) شریک بٹیندے ہاوے (۷۳)۔</p>
<p>مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَل لَّمَّا نَكُنْ نَدْعُوا مِن قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ</p> <p>74.</p>	<p>آسہ کوں چھوڑتے ! او اکھیں جو اوتاں آساں کئوں پُھٹ گین، گویا آساں ایں کئوں پہلے کہیں کوں سڈیندے (پوجا کریندے) وی نہ</p>

يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ	ہا ہے، بہر حال ایں طرح آسہ کافراں کوں گمراہی وچ چھوڑ ڈیندے (۷۴)۔
75. ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَتَرَحَّوْنَ	ایہ سب کچھ (ایں وجہ کنوں) جو تاساں حق کوں چھوڑتے زمین اُتے خوشیاں منیندے ہاوے، اُتے تاساں ایندے اُتے مغریندے وی ہاوے (۷۵)۔
76. ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِسْ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ	تاساں دوزخ دے دروازاں کنوں لنگھ جَلُو، تاساں ایندے وچ ہمیش کیتے رہسو پھسو، پس پھوں گندہ ٹکاٹاں ہے، وڈائیاں کرٹ والیاں کیتے (۷۶)۔
77. فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعَنَّكَ فَالْيَنَابِتُ زُجْجُونَ	بس (اے رسول) توں تکاڑ تھیا رہ، بیشک آسہ دا وعدہ برحق ہے، بھاریں آساں تیدے سامٹیں اُوندا کچھ حصہ دیکھا وی ڈیووں، جیندا وعدہ اُنھاں نال ہے یا تیکوں وفات ای ڈے ڈیووں، بہر حال او ولائے تاں آساں دو ای ویسن (۷۷)۔
78. وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْبَاطِلُونَ	اُتے تحقیق آساں تیں کنوں پہلے اُنھاں وچوں رسول بھیجے ہن، جنھاں وچوں کچھ دا حال تیکوں دُسا ڈتے، اُتے اُنھاں وچوں بعض اہجے وی ہن جنھاں دے حالات تیکوں نہیں سُنائے گے، اُتے کہیں رسول کوں ایہ اختیار نہ ہا، جو او آسہ دی اجازت دے بغیر کوئی نشانی (آیت) گھن آندا، پس چڈاں آسہ دا حکم تھیا، تاں انصافی طور تے ہر معاملے دا فیصلہ کر ڈتا گیا، تے کوڑ مارٹ والے گھائے وچ رہ گئے (۷۸)۔
79. اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ	آسہ تاں او ہے جسےں تھاپڈے کیتے چار پیر پڑے جانور بنائیں، تاں جو اُنھاں وچوں بعضیاں تے سواری کرو، اُتے اُنھاں وچوں بعضیاں کوں کھاندے وی ہیوے (۷۹)۔
80. وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا	اُتے اُنھاں وچ تھاپڈے کیتے ہتے فائدے وی ہن، تاساں اُنھاں دے

حَاجَّةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ	ذریعے اُنہاں وی بچ سگوجتھاں تہاڈا دل چہوے، اَتے تِساں اُنھاں اُتے تے بیڑیاں اُتے چوے وڈے رہندے وے (۸۰)۔
81. وَيُيَكِّمُ آيَاتِهِ فَأَيُّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ	اُتے او تہا گوں (اِس طرح) آپٹیاں نشانیاں پکھیندے، ہس تِساں کبھڑی کبھڑی نشانی دا انکار کریسو (۸۱)۔
82. أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	کیا او لوک زمین تے رُیے پھریے کائے نہیں، تاں جو ڈیکھ گھنن ہا جو اُنھاں کئوں پہلے دے لوکاں دی عاقبت کبھی تھنی ہئی، حالانکہ او تعداد وچ وی ڈھیر ہن، طاقت وچ وی زیادہ ہن، تے زمین تے آپٹیاں نشانیاں (یادگار اں) چھوڑ و نچن وچ اُنھاں کئوں وڈھ ہن، پر اُنھاں دے کہیں کم نہ آیا جہڑا کجھ او کماندے رہیتے ہن (۸۲)۔
83. فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُم مِّنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ	ہس چڑاں اُنھاں کولھ اُنھاں دے رسول کھلیاں نشانیاں گھن تے اُتے تاں علم دے وچوں جہڑا کجھ اُنھاں کولھ ہا، ہس اوندے اُتے مغرے رہے، ول اُنھاں کوں اوس شے ولھیٹ گھدا، جیندیاں اوس مذاقاں کریندے ہن (۸۳)۔
84. فَلَمَّا رَأَوْا بُاسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّاهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ	ہس چڑاں اُنھاں آساڈا عذاب آندا ڈٹھاتاں آگھن لگیئے، جو آساں ہک دے ہک آسہ اُتے ایمان گھن آئے ہن، اُتے اُنھاں کئوں انکار کریندے ہن، جنھاں کوں آساں ایندا شریک بیٹندے ہاسے (۸۴)۔
85. فَلَمْ يَكْ يَنْفَعَهُمْ إِيَّانَهُمْ لَمَّا رَأَوْا بُاسَنَا سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ	پر اُنھاں کوں (ایجا) ایمان کوئی فائدہ نہ ڈے سگیا، جہڑا جو اُنھاں ساڈے عذاب کوں ڈیکھ تے اختیار کیتا، ایہا آسہ دی سنت (عادت) ہے، جہڑی جو اوندے ہانھیاں نال ورتی ویندی رہی ہے، اُتے کافراں اُنھاں اصلوں گھٹا چاتا (۸۵)۔

41- سورۃ فصلت (حَمَّ السَّجْدَةِ)

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	حَمَّ	حَمَّ (۱)۔
2.	تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	ایہ ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والے اَللہ دی طرفوں لتھی ہوئی (کتاب) ہے (۲)۔
3.	كِتَابٌ فَصَّلْتُ آيَاتُهُ ثُمَّ أَنَا عَرَبِيٌّ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ	اِس کتاب دیاں آیاتاں کھول کھول تے بیان کیتیاں گیاں ہن، ایہ عربی زبان وچ دا قرآن ہے، اُون قوم کیتے جہڑی جو کجھ عقل رکھندی ہے (۳)۔
4.	بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ	خوشخبری ڈیوٹ والا وی ہے تے ڈراؤٹ، چتاؤٹ والا وی ! ہس انھاں وچوں ڈھیر کنھائیں اِس کُنوں مُنہ پھیر گھدے، بلکہ او ایکوں سُنڈے وی نہیں (۴)۔
5.	وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِيْ كِتَابَةٍ مَّا تَدْعُونَا اِلَيْهِ وَفِيْ اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّا عَامِلُونَ	اتے انھاں ایہ آکھیا، جو آساڈے دل اُون شے کُنوں غلافاں وچ ولھیتے ہوئے ہن، جیں دوٹوں آساکوں سہیندیں، اتے آساڈے کناں وچ بوڑ ہے، اتے آساڈے تیڈے درمیان ہک پردہ سٹیا ہوئے، ہس تُوں آپٹاں عمل کر، آساں وی آپٹاں عمل کریندے ہیں (۵)۔
6.	قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحٰى اِلَيَّ الْاَنْبَا اِلَهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوْا اِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوْا لَهُ وَاُوِيْلَ لِلْمُصْطَفٰى كَيْنَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو میں تُساں وَاُنکوں بشر ہاں، میں دو وحی آتی ہے جو بیشک تہاڈا معبودتاں ہک داہک ہے، ہس اوندے سدھے راہ تے قائم رہو، اتے ہوں کُنوں بخشش منگو، اتے شامت ہے شرک کرن والیاں تے (۶)۔

7.	الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ	جہڑے جو زکوٰۃ وی نہیں ڈیندے تے آخرت دا وی انکار کریندن (۷)۔
8.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آتے تے نیک عمل وی کیتے پینے انھیں کیتے نہ نکلن والا اجر (بدل) ہے (۸)۔
9.	قُلْ إِنَّكُمْ تَتَكْفَرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ	(اے رسول) اگھ ڈے، جو کیا تھیں اوس ہستی دا انکار کریندو، جیں زمین ڈوں ڈیہناں وچ پیدا کیتی، اے تھیں اوندے شریک بیٹندے وے، اوتاں ساریاں جہاناں دا مالک ہے (۹)۔
10.	وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ لَيْلٍ	تے اوس زمین اُتے ایس کنوں اُپے پہاڑ بنا کھڑائیں، اے ایندے وچ برکت گھت ڈتی ہس، تے ایندیاں پیداواری صلاحیتاں (قوتاں) محض چار ڈیہناں وچ مقرر کر گھڑن، جہڑیاں ضرورت والیاں کیتے پوریاں پوریاں ہن (۱۰)۔
11.	ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ	ول اوس آسمان والے پاسے توجہ کیتی جہڑا اوس وقت محض دھوں ہا، ہس اوس اوکوں تے زمین کوں اکھیا، تھیں ڈوبائیں وجود وچ آؤنچو، بھائیں چھو تے بھائیں نہ چھو ! ڈوبائیں اکھیا، آساں ڈوبائیں فرمانبردار ہن تے آگئے ہن (۱۱)۔
12.	فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَاءَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَاءَةٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ	ہس اوس ستے آسمان ڈوں ڈیہناں وچ بنا ڈتے، اے ہر آسمان کیتے آپئیں حکم (قانون) چلا چھوڑے، اے آساں دُنیا والے آسمان کوں ڈیوایاں (تاریاں) نال رونق بخشی، اے اوکوں ہر طرح محفوظ کر چھوڑیا، ایہ اندازے ہن زبردست تے سب کجھ چاٹن والے دے ! (۱۲)۔
13.	فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ	ہس جیکر وت وی ایہ منہ ولا ویندن، تاں اگھ ڈے، جو یں تاں تھاکوں ہک ایجے آسمانی کرکٹا (عذاب) کنوں ڈرینداں چتوینداں، جیویں جو

		عادے نمود اُتے تھیا ہا (۱۳)۔
14.	<p>إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ</p>	<p>چڑاں وی اُنھاں دے رَسولاں جہڑے جو اُنھاں دے اُگوں تے اُنھاں دے پچھوں (ہر پاسوں) آئے ہن، اکھیا، جو کہیں پے دی عبادت نہ کرو، سوائے اُسے دے، تاں اُنھاں اکھیا، جو جیکر آسا ڈاربت چہندا، تاں آساں دو فرشتے لہا بھیجیندا، بہر حال جو کجھ وی تہاکوں ڈے تے بھیجا گئے آساں اُوکوں سنن کئوں انکار کریندے ہیں (۱۴)۔</p>
15.	<p>فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِمَّنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ</p>	<p>بَس عادِی گالھ ایہ ہے جو اُنھاں زمین اُتے (حق دے مقابلے تے) وڈائی شروع کر پئی، اُتے اکھیونے جو آساں کئوں طاقت وچ زیادہ کئوں تھی سگدے، بھلا کیا اُنھاں نہیں ڈٹھا جو بیشک اُسے جیں خود اُنھاں کئوں پیدا کیتے، اُنھاں کئوں ڈھیر طاقت والا ہے، پر او آساڈیاں نشانیاں سنن کئوں انکار کریندے رہے (۱۵)۔</p>
16.	<p>فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَّحْسَاتٍ لِّنَذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَخْزَى وَهُمْ لَا يَنْصَرُونَ</p>	<p>بَس آساں اُنھاں اُتے اُنھاں دے کجھ منخوس ڈینہاں وچ ہوں تیز اندھاری بھیجی، تاں جو آساں اُنھاں کئوں دنیاوی زندگی وچ ذلیل کر ڈیوٹ والا عذاب چکھاؤں، اُتے آخرت دا عذاب ہوں ذلیل تے خوار کرن والا ہے، اُتے اُنھاں دی کوئی مدد وی نہ کیتی ویسی (۱۶)۔</p>
17.	<p>وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الَّهِونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>اُتے نمود (دی گالھ ایہ ہے) جو بس آساں تاں اُنھاں کئوں سدھاراہ ڈیکھایا ہا، پر اُنھاں ایں ہدایت دے مقابلے وچ اندھے تھی رہن کئوں زیادہ پسند کیتا، بس جہڑا کجھ او کریندے کماندے رہے ہن، اوندی وجہ کئوں اُنھاں کئوں رُسوا کر ڈیوٹ والے آسمانی کڑکاٹ دے عذاب آ ولھینا (۱۷)۔</p>
18.	<p>وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ</p>	<p>اُتے آساں بچا گھدا، ایمان گھن آوٹ والیاں کئوں، تے متقی لوکاں کئوں وی (۱۸)۔</p>

19.	وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ	آتے اُس ڈپنہ چڑاں جو آسہ دے دشمنناں کوں (دورخ دی) بھا دو کٹھا کیتے ویسے تاں انھناں کوں اُگوں تے وَدھن کٹوں روکھا ویسے (۱۹)۔
20.	حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَبْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	ایہ توڑیں جو سارے لوک اُس توڑیں پُچ ویسن تاں انھناں دے گن، انھناں دیاں اکھیں، تے انھناں دے چم انھناں اُتے گواہی پُسیں جو او کیا کیا کریندے رہ گین (۲۰)۔
21.	وَقَالُوا لَجُلُودُهُمْ لِمَ شَهِدَتْمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	آتے او آپٹیں چمڑیاں کوں اکھیں جو آسا کوں اُس آسہ بولن دی طاقت ڈے پٹی ہے، جہڑا ہر (بولن والی) شے کوں بولن دی طاقت ڈے ڈیندے اُتے اُس تھاکوں پہلی واری وی پیدا کیتا، اُتے اوندو والے وی ویسو (۲۱)۔
22.	وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَبْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ	آتے تھاکوں اُس ڈپنہ چڑاں کوں وی کوئی شے نہ لکیندے ہاوے جو متاں تھاپڈے گن، تھاپڈیاں اکھیں تے تھاپڈے چم تھاپڈے اُتے گواہی نہ ڈے ڈیون بلکہ تھاکوں اُس گمان کیتا، جو آسہ انھناں گناں وچوں جہڑے تھاکوں کریندے ہاوے، ڈھیر ساریاں کوں چاند او وی نہیں (۲۲)۔
23.	وَذِكْرُكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدَّاكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ	آتے تھاپڈے اُس گمان نے جہڑا جو تھاکوں آپٹیں رب دے متعلق کریندے وے تھاکوں غارت تے برباد کروا ڈتا، بس تھاکوں وڈا گھانا چاؤن والیاں وچوں تھی گیو ہے (۲۳)۔
24.	فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَنَاهُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ	بس جیکر (انھناں حالات اُتے) صبر کریسن، تاں وی (دورخ دی) بھا انھناں دا ٹکاٹاں ہے، اُتے جیکر او توبہ کریسن تاں وی انھناں دی توبہ قبول کائے نہ کیتی ویسی! (۲۴)۔
25.	وَقَيِّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فَنِ أُمِّ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ	آتے آساں انھناں کیتے اہجے سنگتی مقرر کر ڈتے جنھناں جو خود انھناں کوں انھناں دے اگلے پچھلے عمل سوہٹیں بنا ڈیکھائے، اُتے انھناں اُتے او قول ثابت آتھے جہڑا جو انھناں قوماں تے ثابت تھی چکیا ہا،

وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ	جہڑیاں جتناں وچوں تے انساناں وچوں اُنھاں کٹوں پہلے گزر چکیاں ہن بيشک او وڈا گھٹا چاؤٹ والیاں وچوں تھی گئے (۲۵)۔
26. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْعُوا لِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ	آتے جنھاں کفر اختیار کیتا ہا، اکھٹ پے گئے، جو تھیں ایں قرآن کوں نہ سٹیا کرو، آتے ایندے (پڑھیجن) ویلے شور مچا ڈتا کرو، تاں جو تھیں غالب (ڈاڈھے) تھیئے رہو (۲۶)۔
27. فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ	بس آساں وی اُنھاں لوکاں کوں جہڑے جو کافر ہن سخت عذاب دامت چکھیسوں، آتے اُنھاں کوں اوند اہوں برا بدلہ ڈیسوں جہڑا کجھ جو او کریندے کماندے رہن (۲۷)۔
28. ذٰلِكَ جَزَاءُ اَعْدَاءِ اللّٰهِ النَّارُ لَهُمْ فِيْهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ	ایہا (دوزخ دی) بھا ہے آسہ دے دشمنان دا بدلہ ! ایندے وچ اُنھاں واسطے ہمیشہ کیتے داٹکاٹاں ہے، ایہ بدلہ ہے، ایں گالھ دا جو او آساڈیاں نشانیاں دا انکار کریندے ہن (۲۸)۔
29. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا اَرِنَا اللّٰذِينَ اَصْلَلْنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَفْئَادِ اِمْنَالِيْكَوْنَا مِنَ الْاَسْفَلِيْنَ	آتے جنھاں کفر اختیار کیتا ہویا ہا، او اکھیں، آساڈے رب آ! آسا کوں ڈیکھاتاں سہی اُنھاں جتناں تے انساناں کوں جنھاں آسا کوں گمراہ کیتا ہا، آساں اُنھاں کوں آٹیاں پیراں تے لتاڑ چھوڑوں، تاں جو او اصلوں ذلیل خوار تھی وئجٹ (۲۹)۔
30. اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَنْتُمْ بِالْجَنَّةِ الَّتِيْ كُنْتُمْ تُوعَدُوْنَ	بیشک جنھاں لوکاں اکھیا، جو آساڈا پالٹ ہارتاں آسہ ای ہے، ول ایں گالھ تے قائم وی رہیے اُنھاں آتے فرشتے لہندن، (آتے اکھیندن) اصلوں نہ ڈرو، آتے مونجھے وی نہ تھیوو، آتے خوشیاں مناؤ اوں بہشت دیاں جہڑی داٹھاڈے نال وعدہ کیتا گیا ہے (۳۰)۔
31. نَحْنُ اَوَّلٰٓيَاكُمْ فِي الْحَيٰٓةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَشْتَهٰٓيْنَ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَدْعُوْنَ	آساں ٹھاڈے یار ہیں، ایں دُنیا دی زندگی وچ وی تے آخرت دی زندگی وچ وی، آتے اوندے وچ ٹھاڈے کیتے او سب کجھ ہے، جیندے کیتے ٹھاڈا دل چہسی، آتے اوندے وچ ٹھاڈے کیتے او کجھ وی ہو سی

		جہڑا کجھ ٹساں منگسو (۳۱)۔
32.	نُزُلًا مِّنْ غُفُورٍ رَّحِيمٍ	ایہ سب کجھ بخشش ہارتے ہوں رحمت والے (اسے) دی طرفوں مہمانی ہے (۳۲)۔
33.	وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ	آتے اؤں کٹوں چنگی کیندی گالھ تھی سبکی جیں اسے والے پاسے دی دعوت پٹی، تے نیک عمل وی کیتے، آتے آکھیں، جو بیشک میں مسلماناں (فرمانبرداراں) وچوں ہاں (۳۳)۔
34.	وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ	آتے (اے رسول) نیکیاں تے بدیاں، بگو جیہاں نہیں تھی سبکیاں، پرے کرو بدی گوں، اؤں شے نال جہڑی جو اؤں کٹوں چنگی ہے، بس ایں طرح جہڑے شخص دی، تیڈے تے اوندے آپٹیں درمیان دشمنی ہے، بیشک او وی تیڈا جگری یاربن ویسی (۳۴)۔
35.	وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا أَلَدُّ حِطِّ عَظِيمٍ	ایہ گالھ نصیب نہیں تھیندی سوائے انھاں لوکاں دے جہڑے صبر کریندن آتے نہیں نصیب تھیندی سوائے انھاں دے جہڑے وڈے نصیبے والے ہن (۳۵)۔
36.	وَأَمَّا يُنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ	آتے (اے رسول) جیکر تیڈے اندر شیطان کوئی وسواس گھت ڈیوے تاں اسے کٹوں پناہ منگی کر، بیشک اوہو سب کجھ سٹٹ تے چاٹن والا ہے (۳۶)۔
37.	وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	آتے اوندیاں نشانیاں وچوں ہن، ایہ رات، تے ڈینہ تے سجھ تے چندر، اصلوں سجدہ نہ کریں سجھ گوں تے چندر گوں، بلکہ اؤں اسے گوں سجدہ کیتا کر، جیں انھاں شینیں گوں پیدا کیتے، جیکر توں محض اوندی عبادت کرن چہندیں تاں (۳۷)۔
38.	فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا	بس جیکر ایہ وڈائی ڈیکھاؤں تاں (پرواہ نہیں) کیوں جو جہڑے وی تیڈے رب دے کوہ رہندن، بس اوہے رات ڈینہ اوندے پاک

یَسْأَمُونَ	ہوؤں گوں بیان کریندے رہندین، آتے اوہر گز ٹھکدے وی کائے نھیں (۳۸)۔
39. وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْتَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الْأَنْدَىٰ أَحْيَاهَا لَبُحْيِ الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	آتے اوندیاں نشانیاں وچوں ایہ گالھ وی ہے جیویں جو توں دراصل ڈیکھدیں جو جہڑی زمین سکی لتاڑی پئی ہے ول چڈاں وی آساں اوندے پاٹیں وسیندے ہیں تاں او جی آندی ہے، تے پھٹری تھی آندی ہے، بیشک ایگوں جیوائے، اوہو مُردیاں گوں وی جیوا کھڑا کرڻ والا ہے بیشک اوہر شے آتے پوری قدرت رکھیندے (۳۹)۔
40. إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفُونَ عَلَيْنَا أَفَتَنْ يُلْقَىٰ فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمَنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	تحقیق جہڑے لوک آساٹیاں آیاتاں وچ گرڈ کریندین، او آساں کٹوں لکھے ہوئے کائے نھیں، کیا جہڑا کوئی (دورخ دی) بھا وچ سٹیا وچے او زیادہ چٹکا رہسی، یا او جہڑا قیامت دے ڈپہ آمن و امان وچ آویسی، (بہر حال) کرگھنؤ جہڑا کجھ تُساں کرڻ چہندو، بیشک او چٹگی طرح ڈیکھدا کھڑے جہڑا کجھ تُساں کریندے وڈے ہیوے (۴۰)۔
41. إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَنَبَأِ جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ	بیشک (اُنھاں گوں وی) ! جہڑے ذکر (نصیحت) گوں نھیں منیندے چڈاں وی اُنھاں کو لھ آوے ! آتے بیشک ایہ ہک زبردست کتاب ہے (۴۱)۔
42. لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَبِيدٍ	باطل (کوڑ) نہ ایندے سامٹیں کٹوں آسگدے، تے نہ ایندے پچھوں کٹوں، ایہ تاں وڈے حکمت والے تے ساریاں تعریفاں والے دے طرفوں لہائی ہوئی ہے (۴۲)۔
43. مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ	(اے رسول) تیکوں کوئی ایہی گالھ نھیں ڈسائی ویندی، جہڑی تیں کٹوں پہلے والے رسولاں گوں نہ آکھی گئی ہووے، بیشک تیڈا رب ہوں بخشش بار وی ہے تے ہوں دردناک عذاب ڈیوٹ والا وی (۴۳)۔
44. وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجَبًا لَقَالُوا لَوْلَا	آتے آساں ایگوں عجمی زبان دا قرآن بٹاتے بھیجندے، تاں ول ایہ

<p>فُصِّلَتْ آيَاتُهُ عَاجِبِي وَعَجَبِي قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ</p>	<p>اکھندے، جو ایندیاں آیاتاں گوں کیوں صاف صاف بیان نہیں کیتا، کیا (ایہ انوکھی گالھ نہیں) جو (قرآن تاں) عجمی زبان وچ ہووے، پر سنڻ والے عربی ہوون، (اے رسول) اکھ ڏے جو ایہ انھاں کیتے جہڑے جو ایمان گھن آتن ہک ہدایت وی ہے، تے (ہر طرح دی) شفاء (داباعت) وی! آتے جہڑے لوک ایمان نہیں گھن آندے ایہ انھاں دے کٹاں دا پوڑ ہے تے انھاں (دیاں اکھیں کیتے) آندھ (دی پٹی) ہے، ایویں لگدے جو انھاں گوں ہک پرو بھری جاء کٹوں سڏیا ویندا پیا ہووے (۴۴)۔</p>
<p>45. وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ</p>	<p>آتے تحقیق آساں موسیٰ گوں وی کتاب ڏتی، پر ایندے وچ وی اختلاف (جھیرا) گھتیا گیا، آتے جیکر تیڈے رب دی طرفوں ہک گالھ پہلے کٹوں طے نہ تھی چکی ہوندی، تاں انھاں وچ فیصلہ کر ڏتا ویندا، آتے بیشک او ہک ایجے شک وچ ہن، جہڑا جو انھاں گوں اصلوں پوا (بے چین) کیتی وڌے (۴۵)۔</p>
<p>46. مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ</p>	<p>جس نیک عمل کیتے او اوندے آپ کیتے ہن، آتے جس بُرائی کیتی تاں اوندی شامت خود اوندے اُتے ہے آتے تیڈے رب آپٹیاں پانھیاں اُتے زیادتی کرن والا اصلوں کائے نہیں (۴۶)۔</p>

47.	إِلَيْهِ يَرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ شَرَاتٍ مِّنْ أَكْبَامِهَا وَمَا تَحِطُّ مِنْ أَثَمِّ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَئِنَّ شَرْكَائِيَ قَالَُوا آذَنَّاكَ مَا مِثْلًا مِنْ شَهِيدٍ	قیامت دا علم (سُدھ پتہ) ہوندے کو لھ ہے اوندے سُدھ پتے دے بغیر نہ کوئی میوہ آپٹیاں پتراں دی غلاف وچوں نکلدے، اتے نہ کہیں مادی کوں پیٹ تھیندے، اتے نہ او ویاندی ہے اتے جہڑے ڈپتہ او انھیں (مشرکاں) کوں سبڈتے پچھسے جو کتھاں ہن، جنھاں کوں میڈے شریک بیئندے ہاوے، تاں او اکھیں، آساں تاں تیکوں ڈسا ڈیندے ہن جو آساں وچوں کوئی وی انھاں نال کوئی مطلب نہیں رکھیندا (۴۷)۔
48.	وَضَلَّ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يُدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُوا مَا لَهُمْ مِّنْ مَّحِيصٍ	پر او انھاں کُنوں پھٹ ویسن، جنھاں کوں پہلے او سبڈیندے ہن، اتے انھاں کوں پتہ لگ ویسی جو انھاں کیتے ہن بھج و نچن دی کوئی جاء کائے نہیں (۴۸)۔
49.	لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَسْأَلُ عَنْهُ	انسان بھلائی دیاں دعائیں منگ منگ تے تکھدا وی نہیں، اتے جیکر ایکوں کوئی تکلیف تھی و نچے تاں ہوں بے آس تے نا امید تھی ویندے (۴۹)۔
50.	وَلَكِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرْأَةٍ مَّسَّهُ لِيَقُولَنَّ هَذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَالَتِةٌ وَلَكِنْ رُّجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْبَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِبِأَعْمَلُوا وَلَنُنَذِّقَنَّ هُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ	اتے جیکر آساں اوکوں کہیں تکلیف تھی و نچن دے بعد آپٹیں طرفوں رحمت دامرہ چکھا ڈیووں، تاں اکھیسے جو ایہ تاں میڈا حق ہا، میں تاں قیامت دی گھڑی قائم تھی و نچن دا گمان وی نہیں کر سگدا، اتے جیکر میگوں آپٹیں رب دو ولایا وی گیا، تاں یقیناً میڈے کیتے اوندے کو لھ بھلائی ہے، حالانکہ آساں چتا ڈیسوں انھاں لوکاں کوں، جنھاں کفر اختیار کر گھدے، جو او کیا کجھ کریندے ہن، اتے آساں انھاں کوں ہوں گندے عذاب دامرہ چکھیسوں (۵۰)۔
51.	وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَغْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ	اتے چڈاں آساں انسان اتے آپٹاں فضل کریندے ہن، تاں مُنہ پھیر گھندے تے آپٹاں پاساں ولا گھندے، اتے چڈاں اوکوں کوئی تکلیف تھیندی ہے تاں لمبیاں لمبیاں دعائیں منگدے (۵۱)۔

52.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثَمَرٌ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقِ بَعِيدٍ	(اے رسول) اگھ ڈے، جو کیا تُساں کڈائیں سوچئے، جو جیکر ایہ (قرآن) اسدِ دی طرفوں ہووے پر تُساں ایکوں نہ منو، تاں اُوں آدمی کُنوں زیادہ گمراہ کوں تھی سگدے، جہڑا جو اصلوں پرلے درجے دی مخالفت اختیار کر گھئے (۵۲)۔
53.	سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّ اللَّهَ الْحَقُّ أَوْلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ	آجھو آساں آپٹیاں نشانیاں اُنھاں کوں دُنيا جہان دیاں ساریاں پاسیاں کُنوں تے خود اُنھاں دیاں جاناں وچوں ڈیکھا ڈیسوں، ایہ توڑیں جو اُنھاں کوں صاف پتہ لگ ویسے، جو بیشک ایہ (قرآن) واقعی برحق ہے کیا تہڈے رب دی ایہ گالھ کافی کائے نہیں، جو درحقیقت اوہر شے کوں ڈیکھا اُبھلیندا کھڑے (۵۳)۔
54.	أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرِئَةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَّا يَنْهَوْا بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ	پتہ ہو ویسے، جو اوتاں دراصل آپٹیں رب نال ملاقات دے متعلق وی شک وچ پتہ ہونے ہن، سُن گھنو، جو یقیناً اُوں ہر شے کوں آپٹیں پکڑ وچ رکھیا ہونے (۵۴)۔

42- سورة الشوریٰ

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اسد دے تاں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	حَمَّ	حَم (۱)۔
2.	عَسَقَ	عَسَق (۲)۔
3.	كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اِیں طرح تیں دو وحی بھیجی گئی ہے، اَتے اُنھاں دو وحی بھیجی گئی ہئی جہڑے تیں کُنوں پہلے گزر چکین اسد تاں ہُنوں زبردست ہے، وڈی دانائی والا ہے (۳)۔

4.	لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ	ہو نہ اسی ہے جہاں کچھ آسمانوں میں ہے، تے جہاں کچھ زمین میں دے تے اُتے ہے، اُتے اُوہو ساریاں تُوں وڈیاں قدریں والا ہے، ہُوں وڈا ہے (۴)۔
5.	تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ	ایویں لگدے جو آسمان اُتے کُنوں پڑتے پوسن، اُتے فرشتے آپئیں رُب دیاں تعریفاں کریندیں ہونیں اوندے پاک ہووٹ کُنوں بیان کریندن، اُتے زمین والیاں کیتے بخشش منگدن، پتہ ہُووہے، جو بیشک اُسہ ای بخشش ہارے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۵)۔
6.	وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ	اُتے جنہاں لوکاں اُوکوں چھوڑتے پنہاں کُنوں آپئیں کارساز بنا گھدے اُسہ انہاں کُنوں آپئیں نظر وچ رکھیا ہوئے، اُتے (اے رسول) تُوں انہاں اُتے کوئی داؤغہ کائے نہیویں (۶)۔
7.	وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَنَّةِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ	اُتے ایں طرح آساں تیں دو قرآن کُنوں عربی وچ وحی کیتا ہے تاں جو تُوں ساریاں وستیاں دی ناء (نگے) اُتے اوندے آسوں پاسوں دے رہٹ والیاں کُنوں ڈرا، اُتے کٹھے تھیوٹ والے ڈپتہ کُنوں وی ڈرا، جیندے وچ کوئی شک کائے نہیں (اُوں ڈپتہ) ہک ٹولی تاں بہشت وچ ہوئے، تے ہک ٹولی دوزخ وچ ہوئے! (۷)۔
8.	وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	اُتے جیکر اُسہ چہندا تاں انہاں ساریاں لوکاں کُنوں ہکا اُمت بنا چھوڑیندا، پر او جیکوں چہندے آپئیں رحمت وچ گھن آندے، اُتے جہڑے ظالم ہن نہ انہاں کیتے کوئی کارساز ہے، تے نہ کوئی مددگار ہے (۸)۔
9.	أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَالَ اللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	کیا انہاں اُوکوں چھوڑتے پنہاں کُنوں آپئاں کارساز نہیں بنا گھدا؟ حالانکہ چھڑا اُسہ کارساز وی ہے تے مُردیاں کُنوں جیواوٹ والا وی ! اُتے اُوہو ہر شے اُتے قدرت (پورا قابو) رکھٹ والا وی (۹)۔

10.	وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكُّهُ إِلَى اللَّهِ ۚ لَكُمْ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ	آتے تُوںاں جہڑی شے دے متعلق وی کوئی اختلاف کریندو، تاں اوندے فیصلہ آسے دے کوہ ہے، ایہو آسے میڈے پالٹ والا ہے، میں اوندے آتے توکل کرینداں آتے اوندی طرف رجوع وی کرینداں (۱۰)۔
11.	فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لِيَُبَيِّنَ لَكُمْ شَيْءٌ وَهُوَ السَّبِيحُ الْبَصِيرُ	او آسماناں داتے زمین دا پیدا کرن والا ہے، اُوں تہاڈے کیتے تہاڈی جنس دے جٹ (نرادی) بٹائن، آتے جانوراں دے جٹ بٹائن، ایں طرح تہاگوں ودھیندا پھلیندا ہے، کوئی وی شے اُوں وانگوں کائے نہیں تے او خوب سنٹ والا، چنگی طرح پکھٹ والا ہے (۱۱)۔
12.	لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَنْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	اوندے کوہ ہن، کنجیاں آسماناں دیاں، تے زمین دیاں، ودھا ڈیندے رزق جیندا چہندے، تے پورا سوراوی کر ڈیندے، بیشک او ہر شے گوں چنگی طرح جانت والا ہے (۱۲)۔
13.	شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ	اُوں تہاڈے کیتے دین دا اوہو طور طریق مقرر کر ڈتے، جیندا حکم اُوں نوح گوں کیتا ہا، آتے جیندی وحی آساں تیں دو وی بھیجی ہے، آتے جیندا حکم آساں ابراہیم، تے موسیٰ، تے عیسیٰ گوں وی ڈتا ہا، جو ایں دین گوں قائم کیتی رکھٹاں آتے ایندے وچ کوئی فرقے پیدا نہ کرٹاں، مشرک لوکاں گوں او شے ہوں کوڑی (اوکھی) لگدی ہے، جیں دو ٹوں انھاں گوں سڈیندیں، آسے اُوگوں آپٹاں بٹا گھندے جیکوں چہندے، آتے اُوگوں آپ دو ہدایت وی ڈے ڈیندے، جہڑا جو اُوں دو رجوع کریندے (۱۳)۔
14.	وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى لَفُضِّى بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ	آتے او فرقیان وچ وڈتیج گئیں، او وی اُوں ویلے جڈاں جو انھاں کوہ علم بچ گیا ہا، ایہ وی محض آپس دی ضد وچ آتے وڈیے گئیں، آتے جیکر تیڈے رب دی طرفوں ہک گالہ ہک خاص مدت کیتے پہلے کنوں طے نہ ہوندی، تاں انھاں دے درمیان فیصلہ کر ڈتا ویندا، آتے بیشک اگلے

<p>لوکاں دے بعد آساں جنھاں کوں کتاب دا وارث بٹائے اوہک ایہجے شک وچ پتے کپن، جیندی وجہ کٹوں ہوئے (پریشان) تھئے وِڌن (۱۴)۔</p>	<p>بَعْدِهِمْ لَنْ نَكُنَّ مِنْهُمْ مُرِيبٍ</p>
<p>بس (اے رسول) انھاں کوں (اوس دین دو) سڈی رکھ، اُتے اوس گالھ تے قائم رہ، جیندا تیکوں حکم ڏتا گئے، اُتے انھاں دیاں خواہشاں دی پیروی نہ کریں، بلکہ اگھ ڏے، جوئیں تاں محض اوندے اُتے ایمان گھن آیاں جہڑا کجھ اُس کتاب وچ نازل کیتے، اُتے میکوں ایہ حکم وی ڏتا گئے، جوئیں تہاڏے درمیان انصافی فیصلے کراں، اُس تاں اوہے جہڑا آساڏا وی پالڻ ہارہے تے تہاڏا وی پالڻ ہارہے، آساڏے عمل ساڏے کیتے ہن تے تہاڏے عمل تہاڏے کیتے ہن، آساڏے درمیان تے تہاڏے درمیان کوئی محبت بازی (جھیڑے) دی گالھ کائے نہیں، اُس آساں ساریاں کوں آپس وچ کٹھا کریسی، اُتے ہوں دوولائے وی ویسوں (۱۵)۔</p>	<p>15. فَبِذَلِكَ فَادَعُهمْ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْهمْ أَهْوَاءَهمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمُ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَاحِجَّةٌ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْهَدُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ الْبَصِيرُ</p>
<p>اُتے جہڑے لوک اُس دے متعلق محبت بازی کریندن، چڏاں جو اُوکوں قبول وی کر گھڏا گئے انھاں دی محبت انھاں دے رب دے نزدیک بالکل فضول ہے، بلکہ انھاں اُتے (اُس دا) غضب ہے، اُتے انھاں کیتے ہوں سخت عذاب ہے (۱۶)۔</p>	<p>16. وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ</p>
<p>اُس تاں اوہے جیں کتاب کوں برحق نازل کیتے، اُتے (نیکی بدی دی) ترکرمی کوں وی ! اُتے (اے رسول) تیکوں کیا پتہ جو (قیامت دی) گھڑی کو لھوں آگئی ہووے (۱۷)۔</p>	<p>17. اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْبَيِّنَاتِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ</p>
<p>ایندے آوڻ دی جلدی اوہے پے کریندن جہڑے جو ایندے اُتے یقین وی نہیں رکھیندے، اُتے جہڑے ایمان گھن آئن او ایں کٹوں ڏروے رہندين، اُتے او چائدين جو بیشک ایہ برحق ہے، سُن گھنؤ جہڑے</p>	<p>18. يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ</p>

یہا رُونِ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ	لوک قیامت دی گھڑی دے متعلق جھڑے گھٹی رکھدن، او واقعی گمراہی وچ ہوں پرے توڑیں پُچ گپن (۱۸)۔
19. اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ	اسے تاں آپٹیاں بانھیاں اُتے ہوں مہربان ہے، جیکوں جتنی چہندے رزق ڈے دیندے، اُتے او ہوں زور والا ہے، ساریاں اُتے غالب ہے (۱۹)۔
20. مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ	جہڑا کوئی آخرت دی فصل چہندے آساں اوندی فصل ودھا پھلا دیندے ہیں، اُتے جہڑا کوئی ایں دنیا دی فصل چہندے، تاں او کوں اوندے وچ ای ڈے چھوڑیندے ہیں، پر آخرت کوں اوندے نصیب وچ کچھ وی نہ ہوسی (۲۰)۔
21. أَمَرَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كِتَابَةُ الْفُضْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	کیا انھاں کو لھ ایجے وی شریک ہن، جنھاں انھاں کیتے ایجادین (طور طریقہ) مقرر کر دتے، جیندی اجازت اسے ڈتی وی کائے نہیں جیکر فیصلے (دے ڈیندے) والی گالھ طے نہ تھی چکی ہوندی تاں انھاں دائنٹا مکا ڈٹا گیا ہوندا، اُتے یقیناً جہڑے ظالم ہن، انھاں کیتے دردناک عذاب ہے (۲۱)۔
22. تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ	توں ڈیکھیں جو ظالم دُردے پے ہوسن (اوندی) شامت کنوں جہڑا کچھ انھاں کھٹیا کمایا ہو سے اُتے ایہ (شامت) انھاں اُتے آتے رہسی، اُتے جہڑے لوک ایمان گھن آئین تے نیک عمل کیتے پینے او بہشتی باغاں وچ ہوسن، انھاں کیتے انھاں دے رب دے کو لھ او سب کچھ ہوسی جہڑا کچھ او چہسن لیہو ہوں وڈا فضل ہے (۲۲)۔
23. ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ	لیہا او شے ہے جیندی خوشخبری اسے آپٹیاں انھاں بندیاں کوں دیندے جہڑے جو ایمان گھن آئین، تے نیک عمل کریندن، (اے رسول) انھاں لوکاں کوں آکھ ڈے، جو میں تساں کنوں ایں کم دا کوئی معاوضہ

	<p>وَمَنْ يَفْتَرِ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ</p>	<p>نہیں منگدا، سوائے ایندے جو تُوں قریبی تعلق والیاں نال پیار مجت رکو! اتے جیکر کوئی نیکی کریسی، تاں اوندے کیتے اوندے ثواب کوں وڈھا چھوڑیسوں، بیشک اُسے ہوں بخش ہار، ڈھیر قدر کرن والا ہے (۲۳)۔</p>
24.	<p>أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشِئِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ</p>	<p>کیا ایہ لوک لہو اہدن جو ایں (رسول) اُسے اُتے کوڑا بہتان گھڑ گھدے، جیکر اُسے چہندا تاں خود تیڈے دل اُتے وی مہر لا ڈیندا، پر اُسے باطل (کوڑ) کوں مٹیندے، اتے حق کوں آپٹیاں اصولاں نال حق ثابت کر ڈیکھیندے بیشک او سینیاں دے وچ دیاں گالھیں خوب چاٹن والا ہے (۲۴)۔</p>
25.	<p>وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ</p>	<p>اوتاں اوہو ہے جہڑا آپٹیاں بانھیاں دی توبہ قبول کر گھندے اتے قصور معاف کر ڈیندے، اتے جہڑا کجھ تُوں کریندے وے خوب چاٹدے (۲۵)۔</p>
26.	<p>وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِّن فَضْلِهِ إِنَّ الْكَافِرِينَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ</p>	<p>اتے انھاں دیاں دعائیں قبول کر گھندے، جہڑے جو ایمان گھن آئیں تے نیک عمل کریندن، اتے انھاں اُتے آپٹاں فضل و دھائی رکھدے پر جہڑے کافر ہن انھاں کیتے ہوں سخت عذاب ہے (۲۶)۔</p>
27.	<p>وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِن يُنْزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ</p>	<p>اتے جیکر اُسے آپٹیاں بندیاں دے رزق کوں اصلوں کھلا کر ڈیوے تاں اوزین اُتے فساد چاکھڑا کرن، پر او جتنی چہندے اُون اندازے دے مطابق نازل کر ڈیندے، بیشک او آپٹیاں بندیاں کوں خوب چاٹن والا انھاں تے نظر رکھن والا ہے (۲۷)۔</p>
28.	<p>وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغَيْثَ مِّن بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ</p>	<p>اتے او اوہو ہے جہڑا لوکاں تے مینہ چا و سیندے، جڈاں جو او اصلوں نا امید تھی چکے ہوندن، تے آپٹیں رحمت چا کھنڈیندے اتے اوہو ہے تعریفاں دے ڈا والا کارساز (۲۸)۔</p>

29.	وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّبَاطِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ	آتے اوندیاں نشانیاں وچوں ہے، آسماناں تے زمین داپیدا کرن، تے انھاں وچ جانوراں کوں کھنڈا ڈیوٹ، پیا ایہ جو چڈاں چھوے انھاں کوں ولا کٹھا کر گھنن دی پوری قوت رکھندے (۲۹)۔
30.	وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ	آتے ٹہاڈے اُتے جہڑی کوئی وی مصیبت آندی ہے، او ٹہاڈے آپٹیں ہتھاں دی کمائی دی وجہ کنوں ہوندی ہے آتے اوتاں ڈھیر سارے قصور اوویں وی معاف کر ڈیندے (۳۰)۔
31.	وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ	آتے تاساں او کوں زمین اُتے عاجز کر گھنن والے تھی وی نہیں سگدے، آتے سوائے اسے دے نہ ٹہاڈا کوئی کارساز ہے، آتے نہ کوئی مددگار (۳۱)۔
32.	وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ	آتے اوندیاں نشانیاں وچوں ہن، سمندر وچ، پہاڑاں وانگوں نظر آوٹ والے جہاز (۳۲)۔
33.	إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلِلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهَا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ	جیکر او چھوے تاں ہوا کوں بند کر ڈیوے، بس ایہ سمندر اُتے اصلوں کھرو تھن، بے شک ایندے وچ (اوندی قدرت دیاں) نشانیاں ہن، صبر کرن والے، تے شکر آدا کرن والے کیتے (۳۳)۔
34.	أَوْ يُوقِعْهُمْ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ	یا انھاں کوں انھاں دے آپٹیں کیتے عملاں دی وجہ کنوں تباہ کر چھوڑے آتے ہنوں سارے قصور معاف کر ڈیوے (۳۴)۔
35.	وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ	تاں جو جہڑے لوک اساڈیاں نشانیاں دے متعلق جھیڑے گھتی وڈن، جاٹ گھنن جو انھاں کیتے تاں کوئی پناہ دی جاء وی کائے نہیں (۳۵)۔
36.	فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ	بس ٹہا کوں جہڑی کوئی شے ڈٹی گئی ہے، اوتاں ایس دُنیاوی زندگی دے فائدے کیتے ہے آتے جہڑا گچھ (اجر) اسے کولھ ہے اوتاں ہنوں چنچا وی ہے، تے ہمیشہ باقی رہن والا وی، آتے آپٹیں رب اُتے توکل کریندن (۳۶)۔

37.	وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ	اُتے جہڑے لوک وڈے وڈے گناہاں کنوں تے بے حیائی دے کماں کنوں پرہیز کریندن، اُتے چڈاں کاوڑ آندی ہے تاں بخش ڈیندن (۳۷)۔
38.	وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ	اُتے جہڑے لوک آپئیں رب دے حکم کوں من گھنن، اُتے نماز قائم کیتی رکھن، اُتے آپئیں معاملے آپس دے صلاح مشورے نال طے کر گھنن، اُتے جو کجھ رزق آساں انھاں کوں دُٹا ہونے، اوندے وچوں ای خرچ کریندن (۳۸)۔
39.	وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ	اُتے جنھاں لوکاں اُتے کوئی زیادتی تھی ویندی ہے، تاں اوند ابدلہ گھن گھنن (۳۹)۔
40.	وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ	اُتے کہیں بُرائی دا بدلہ خود اُوں بُرائی دے برابر ہے، بس جہڑا کوئی معاف کر ڈیوے، تے معاملہ ٹھیک کر گھنے، تاں اوند ا اجر آسے دے ذمے ہے بیشک او زیادتی کرن والیاں کوں پسند نہیں کریندا (۴۰)۔
41.	وَلَكِنْ اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّن سَبِيلٍ	اُتے جہڑا کوئی آپئیں اُتے ظلم تھیوٹ دے بعد بدلہ گھن گھنے، تاں بس انھاں اُتے کوئی ملامت کا نے نہیں (۴۱)۔
42.	إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	بیشک ملامت تاں انھاں اُتے ہے، جہڑے انساناں اُتے زیادتی کریندن اُتے زمین اُتے ناحق فساد مچیندن، ایہے او لوک ہن جنھاں کیتے پک دردناک عذاب ہے (۴۲)۔
43.	وَلَكِنْ صَبَرُوا وَعَفَىٰ إِنَّ ذَٰلِكَ لَكِن عَظِيمِ الْأُمُورِ	اُتے جیں صبر اختیار کیتا، اُتے معاف کر دُٹا، تاں ایہ تاں بس وڈی ہمت والے کماں وچوں ہے (۴۳)۔
44.	وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن وَلِيٍّ مِّن بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن	اُتے جیکوں آسے گمراہ کر ڈیوے، تاں (آسے) دے علاوہ اُوں شخص دا کوئی کارساز کا نے نہیں، اُتے تُوں ظالماں کوں دیکھیں جو او عذاب کوں دیکھیں تاں پچھن لگ پوسن، جو کیا ول وچن کیتے کوئی راہ وی

سَبِيلِ	ہے؟ (۴۴)۔	
45.	وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الدُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ	آتے (اے رسول) تُوں اُنھاں (ظالماں) کوں دیکھیں جو او جہڑے ویلے (دوزخ دے) عذاب دے سامٹیں گھن آئے ویسن تاں ذلت تے خواری کنوں کپے تھئے و دے ہو سن، تے جھکیاں نظراں کرتے او کوں دیکھسن، آتے جہڑے لوک ایمان گھن آئے ہو سن، او اکھیں جو بیشک گھاٹا چاوٹ والے اوہے لوک ہن جنھاں قیامت دے ڈپنہ آپٹیں آپ کوں وی گھاٹے وچ پاتا تے آپٹیاں لوکاں کوں وی، سُن گھن جو ظالم لوک ضرور ہمیشہ دے عذاب وچ رہسن (۴۵)۔
46.	وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ	آتے اسہ دے سوا انھاں دے کوئی یار وی نہ ہو سن، جہڑے اُنھاں کوں مدد ڈیون، بلکہ جیکوں اسہ گمراہ رہن ڈیوے تاں اوندے کیتے (ہدایت دا) کوئی راہ کائے نہیں (۴۶)۔
47.	اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ يَوْمَ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ مَّوَدَّةٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّكِيرٍ	تُساں آپٹیں رب دا حکم ایں کنوں پہلے مَن گھن جو او ڈپنہ آونچے جہڑا اسہ دی طرفوں کائے نہ ٹلسی، اوں ڈپنہ تہاڈے کیتے کوئی پناہ دی جاء نہ ہو سے، آتے نہ تہاڈے (گناہاں کنوں) انکار دی گنجائش ہو سے (۴۷)۔
48.	فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِلَّا أَلْبَاسًا وَإِنَّا إِذْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مَتًّا رَّحْمَةً فَاِزْهَقُوا بِهَا وَتَصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ	انھاں گالھیں دے باوجود جیکر ایہ مَنہ پھیر وُجن تاں (اے رسول) اساں تیکوں اُنھاں اُتے داروغہ بٹاتے نہیں بھیجا، تیڈا کم تاں محض سنیہا (پیغام) پچا ڈیون ہے، دراصل جڈاں اساں انسان کوں آپٹیں رحمت دا مڑہ چکھیندے ہیں، تاں بہوں خوش تھی ویندے، پر جڈاں اُنھاں اُتے کوئی مصیبت (سختی) آونچے، او وی محض انھاں دے آپٹیاں ہتھاں نال پہلے کنوں بھیجے ہوئے کر توتاں دی وجہ کنوں، تاں وی تحقیق انسان اصلوں ناشکرا بن ویندے! (۴۸)۔
49.	لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ	اسہ دی ہے بادشاہی آسماناں دی تے زمین دی وی ! جو کجھ چہندے

مَا يَشَاءُ يَهْبُ لِنَ يَشَاءُ إِنَّا ثَأْوِيَهُمْ لِنَ يَشَاءُ الذُّكُورَ	پیدا کر چھوڑ دیندے، جیکوں چہندے دھیاں ڈے ڈیندے، تے جیکوں چہندے پتر ڈے ڈیندے (۴۹)۔
50. أَوْ يُزَوِّجَهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَّا ثَأْوِيَهُمْ يَشَاءُ عَقِيبًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ	یا انھاں گوں دھیاں پتر لایا تے ڈیندے، اتے جیکوں چہندے سنڈھ بٹا چھوڑ دیندے، بیشک اوتاں سب چاٹن والا وڈی قدرت والا ہے (۵۰)۔
51. وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ	اتے کہیں بشر دی ایہ شان کائے نہیں، جو آسہ اوندے نال چا لھیں کرے، ایہ تھی سگدے جو کہیں دے دل وچ گھت ڈیوے، یا کہیں پردے دے اڈوں اشارہ کرے، یا کوئی رسول بھیجے، او جو کجھ آسہ چہندے اوندے حکم نال لوکاں توڑیں پچیندے بیشک او اصلوں اچا ہے، وڈی حکمت والا ہے (۵۱)۔
52. وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	اتے ایں طرح آساں (آے رسول) آپنیں حکم نال تیں دو روح بھیجی ہے توں نہ چاٹدا ہاویں، جو ایہ کتاب کیا ہے، اتے ایہ ایمان کیا ہے، پر آساں ایکوں نور بٹا ڈتے، آپنیاں ہانھیاں وچوں جیکوں چہندے ایندے نال سدھا رستہ ڈیکھا ڈیندے ہیں، اتے یقیناً توں وی سدھا رستہ ڈیکھیندیں (۵۲)۔
53. صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ	رستہ اوں آسہ دا، جیندے ہتھ وچ سارا کجھ ہے جو کجھ آسماناں وچ ہے تے جو کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، سُن گھنؤ! جو سارے معاملے آسہ دو پھیرے وںجٹن (۵۳)۔

43- سورة الزخرف

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان وڈی رحمت کرن والا

		ہے
1.	حَمَّ	حَمَّ (۱)۔
2.	وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ	سب کچھ صاف بیان کر ڈیوٹ والی کتاب دی قسم! (۲)۔
3.	إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	آسان یقیناً عربی زبان و قرآن بٹائے تاں جو تاساں سمجھ سگوا! (۳)۔
4.	وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَىٰ حَكِيمٍ	آتے بیشک ایہ "کتاباں دی ماء" (لوح محفوظ) وچ لکھی ہوئی ہے، جہڑی جو آساڈے نزدیک ضرور بلند مرتبہ ہے بلند حکمت والی ہے (۴)۔
5.	أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّشْرِكِينَ	تاں کیا آساں تہاگوں (بیزار تھی تے) نصیحت کرٹ چھوڑ ڈیسوں، محض ایں واسطے جو تاساں حد کنوں پ و تچن والے ہیوے (۵)۔
6.	وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ	آتے آساں تاں کتنے نبی پہلے لوکاں وچ وی بھیج چکے ہیسے (۶)۔
7.	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَّبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ	پر انھاں کو لھ کوئی وی نبی آندا ہا، تاں اوندے نال مذاقاں ضرور کیتیاں ویندیاں ہن (۷)۔
8.	فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَنْ مِثْلُ الْأَوَّلِينَ	بس آساں تاں انھاں کنوں وی زیادہ زور و الیاں گوں تباہ کر چھوڑیا ایں طرح پہلیاں لوکاں دی ہک مثال قائم تھی گئی (۸)۔
9.	وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ	آتے جیکر توں انھاں کنوں پچھیں جو آسماناں تے زمین گوں کیں پیدا کیتے تاں ضرور اکھیں جو انھاں گوں ہوں زبردست تے سب کچھ جائٹ والے پیدا کیتے (۹)۔
10.	الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ	جیں تہاڈے کیتے زمین گوں پینگھا (وچھاوٹاں) بٹائے، آتے ایندے وچ رستے قائم کر ڈٹن، تاں جو تاساں اپٹیں منزل تے چچ سگوا (۱۰)۔
11.	وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ	آتے جیں آسمان کنوں ہک اندازے دے مطابق پاٹیں نازل کیتے ہس آساں اوندے نال سکے سڑیے علاقے (موئی ہوئی وستی) گوں زندہ (سرسبز) کر کھڑایا، ایں طرح تہاگوں وی (زمین وچوں) کڈھیا ویسے

		(۱۱)۔
12.	وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ	آتے جیں ہر یک قسم دے جوڑے (جٹ) پیدا کیتن آتے تہاڑے کیتے، پیڑیاں بنائیں آتے چار پیڑے جانور ہن، جنھاں آتے تہاڑے چڑھدے ہیوے (۱۲)۔
13.	لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ	تاں جو تہاں انھاں دی کنتے آرام نال پہ سگو، جہڑے ویلے پہ وٹجو تاں ول آپئیں رب دی نعمت کوں یاد کرو، آتے آکھو جو پاک ہے او ہستی جیں انھاں کوں آساڑے ماتحت کرڈتے، آتے آساں تاں انھاں کوں قابو وچ رکھن دی طاقت وی نہ رکھندے ہاسے (۱۳)۔
14.	وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ	آتے یقیناً آساں آپئیں رب دو ول وٹجٹ والے پسے! (۱۴)۔
15.	وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ	آتے انھاں لوکاں اوندے بندیاں وچوں (کھائیں کوں) اونداک حصہ (اولاد) بنا گھدے، بیشک انسان تاں کھلا ڈلا نا شکر ہے (۱۵)۔
16.	أَمْ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنِينَ	کیا جہڑا کجھ اوں پیدا کیتے اوندے وچوں بس دھیاں چٹ گھدن آتے تہا کوں پتر نکھیڑڈتے ہینس (۱۶)۔
17.	وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ	آتے جہڑے ویلے انھاں وچوں کہیں کوں بشارت ڈتی ویندی ہے، اوں شے دی جیکوں اوہوں مہربان (آسہ) دے نال رلا چکیتے، تاں اوندانہ کالا نیلا تھی ویندے، آتے او غم وچ پڑ ویندے (۱۷)۔
18.	أَوْ مِّنْ يُنْسَأُ الْحَلِیَّةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ	کیا (آسہ دے حصے وچ) اوبا ہے، جہڑی گہٹیاں وچ پئی سنبھلی ہے، آتے او کہیں جھپڑ وچ آتے آپئیں کوئی گالھ وی ٹھیک طور تے نہیں کر سگدی (۱۸)۔
19.	وَجَعَلُوا الْبَلَائِکَةَ الذِّیْنَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَّا أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ سَخَّتُبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ	آتے انھاں فرشتیاں کوں جہڑے جوہوں مہربان آسہ دے بندے ہن، ذالیں بناڈتے، کیا ایہ انھاں دی پیدائش ویلے ڈیکھدے کھڑے ہن انھاں دی ابھی گواہی وی لکھ گھدی ویسی، آتے انھاں کوں پچھ

		پریت کیتی ویسی (۱۹)۔
20.	وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَّا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ	آتے ایہ ابدن جو جیکر ہوں مہربان اسد چہند اتاں اساں انھان (ربو بیٹیاں) دی پوجا نہ کریندے، انھان کوں تاں اُنھان دا کوئی پتہ وی کائے نہیں، اوتاں بس بے ٹکیاں گالھیں کرٹ جو گے ہن (۲۰)۔
21.	أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَبْسِكُونَ	کیا آساں ایں کنوں پہلے انھان کوں کوئی کتاب ڈتی ہے جہڑی جو (آپٹیں سند دے طور تے) انھان تگڑی پکڑی ہوئی ہے (۲۱)۔
22.	بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ	بلکہ ایہ اکھیندن جو تحقیق آساں آپٹیں پیو ڈاڈیاں کوں ہک دین (طور طریقے) تے چلدا ڈٹھا ہا، آتے بیشک آساں اُنھان دے قدماں تے چلے پتے ہیں (۲۲)۔
23.	وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ	آتے ایں طرح آساں تیں کنوں پہلے کہیں وی سستی وچ جہڑے ڈراوٹ والے کوں بھیجے، تاں انھان دے امیر لوکاں آکھتے، تحقیق آساں آپٹیاں پیو ڈاڈیاں کوں ہک دین (طور طریقے) اُتے چلدا ڈٹھے، آتے بیشک آساں وی انھان دے پیرے گچی آندے ہیں (۲۳)۔
24.	قُلْ أَوْ لَوْ جِئْتُكُمْ بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ	اؤں اکھیاں تیں تاں شہاڈے کیتے اؤں کنوں زیادہ ہدایت والا دین گھن آیاں جیندے اُتے تیں آساں آپٹیں پیو ڈاڈیاں کوں چلدا ڈٹھے (اکھونے) جہڑا کجھ تیکوں ڈے تے بھیجیا گئے آساں اؤں کنوں اصلوں انکار کریندے ہیں (۲۴)۔
25.	فَاتَّقِنَا مِنْهُمْ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ	بس آساں انھان کنوں انتقام (بدل) گھدے بس (اے رسول) توں ڈیکھ گھن جو کوڑا آکھن والیاں دا کیا خسر (انجام) تھئے (۲۵)۔
26.	وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ	آتے چڈاں ابراہیم نے آپٹیں پیو کوں تے آپٹیں قوم کوں اکھیا جو میں تاں اُنھان کنوں اصلوں آواز راہاں، جنھان دی تیں باندگی کریندو (۲۶)۔

27.	إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ	سوائے اوندے جس میکوں پیدا کیتے، ہس تحقیق اوہو میکوں سدھارہ ڈیکھیندا رہسی (۲۷)۔
28.	وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	آتے اوس ایں (کلمہ) گوں پچھوں رہ وئج وایاں کیتے ہک اصول چا بٹایا، تاں جو او اوس دو رجوع کریندے رہوں (۲۸)۔
29.	بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ	بلکہ میں تاں انہاں گوں وی تے انہاں دے پیو ڈاڈیاں گوں وی دُنیاوی مال بڑی بڑی رکھی ہے، ایہ توڑیں جو انہاں کو لھ حق آئے، تے (ہر گالھ گوں) صاف صاف بیان کر ڈیوٹ والا رسول وی (۲۹)۔
30.	وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَأَنَّا بِهِ كَاذِبُونَ	آتے انہاں کو لھ حق آگیا، تاں انہاں اکھیا جو ایہ تاں جادو ہے آتے آساں ہر حال ایں کٹوں انکار کریندے ہیں (۳۰)۔
31.	وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَمَرِ يَتْلُو عَظِيمٌ	آتے او ایہ اکھیندن، جو ایہ قرآن ڈوبائیں وستیایں (نکے تے طائف) دے کہیں وڈے جٹے آتے کیوں نازل نہیں کیتا گیا (۳۱)۔
32.	أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَةَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَةُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْعُونَ	کیا ایہ لوک تیڈے رب دی رحمت گوں وی ونداؤں و لھاؤں پھنڈن آساں انہاں دے درمیان ایں دُنیاوی حیاتی وچ انہاں دی مال بڑی (روزی) ونداؤں و لھاؤں تی ہے تے انہاں وچوں بعض دے درجے بعضیاں دے درجیاں کٹوں آپے کر ڈیندے ہیں، تاں جو انہاں دے بعض لوک بعضیاں کٹوں کم گھن سگن، آتے تیڈے رب دی رحمت اوس دولت کٹوں بہوں چنگی ہے چہڑی ایہ لوک کٹھی وڈے کریندن (۳۲)۔
33.	وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِبَنِيكَفُ بِالرَّحْمَنِ لَبُيُوتِهِمْ سُقْفًا مِّنْ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ	آتے جیکر ایہ خیال نہ ہوندا، جو سارے انسان ہکی (گندی) اُمت نہ بٹ وئج، تاں آساں بہوں مہربان آسہ دا انکار کرٹ وایاں دے گھراں دیاں چھٹاں گوں چاندی دا بٹا ڈیندے، آتے انہاں دیاں پوٹیاں گوں وی جنہاں دے ذریعے آتے چڑھن (۳۳)۔

34.	وَلْيُؤْتِهِمْ أَبُوَابَاوَمُرَاعَلَيْهَايَتَّكُونُ	آتے انہاں دے گھراں دے دروازے تے تخت، جنہاں اُتے او ٹیک لاتے ہن دین، انہاں کوں وی (چاندی دے بنا ڈیندے) تے سونے دے (گہٹیں) وی! (۳۴)۔
35.	وَزُخْرُفًاوَانْ كُلُّذَلِكَلَبَاَمَتَاعَالْحَيَاةِ الدُّنْيَاوَالْآخِرَةِعِنْدَرْبِكَ لِلْمُتَّقِينَ	پر ایہ ساریاں شینیں تاں محض دنیا دی جاتی وچ ورتن دیاں شینیں ہن، آتے پرہیزگار لوکاں کیتے تیڈے رب دے کولہ آخرت (دیاں شینیں ہن) (۳۵)۔
36.	وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقِصْ لَهُ شَيْطٰنًا فَهُوَ لَهُ قَرِيْنٌ	آتے جہڑا ہنوں مہربان آسہ دی یاد کٹوں لا پر واہی کریندے، تاں آساں اوندے کیتے ہک شیطان مقرر کر ڈیندے ہن، آتے او لیندا گھٹا یار بنیا راہندے (۳۶)۔
37.	وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّوْنَهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ وَيَحْشُبُوْنَ اَنْهُمْ مُّهْتَدُوْنَ	آتے یقیناً (ایہ شیطان) انہاں کوں (سدھے) راہ کٹوں روکیندے، پر ایہ لوک سمجھن، جو آساں تاں سدھے راہ تے ہن (۳۷)۔
38.	حَتّٰى اِذَا جَاؤُنَا قَالْ يَلِيْتْ يَبْنٰى وَيَبْنٰىكَ بَعْدَ الْمُسْمِرٰتَيْنِ فَبَسَّ الْقَرِيْنُ	ایہ توڑیں جو چڑاں او آسا ڈے کولہ آسی، تاں (شیطان کوں) آکھسی جو ایویں ہوندا جو میڈے تے تیڈے آدھ وچ سمجھ اُبھارتے ڈپنہ لہا والی و تھی ہوندی، بس ایہ گھٹا یار تاں ہنوں خراب نکلیے! (۳۸)۔
39.	وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ الْيَوْمَ اِذْ ظَلَمْتُمْ اَنْكُمُ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُوْنَ	آتے آج تہا کوں کوئی شے نفع نہ ڈیسی، چڑاں جو تہاں ظلم (زیادتی) کر چکیے وے، بیشک تہاں تے (تہا ڈے شیطان) تاں عذاب وچ وی ہک بے دے برابر دے شریک (حصے دار) ہیوے (۳۹)۔
40.	اَفَاَنْتَ تُسَبِّحُ الضُّمَّ اَوْ تَهْدِي الْعُنٰى وَمَنْ كَانَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ	تاں کیا توں بوڑیاں کوں سٹیس، یا آندھیاں کوں سدھا راہ ڈیکھیس، آتے انہاں کوں وی جہڑے کھلی گمراہی وچ ہن (۴۰)۔
41.	فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُّنتَقِبُوْنَ	بھاویں جو آساں تیکوں (اٹھوں) چا گھٹوں، ول وی آساں انہاں کٹوں انتقام (بدلہ) گھن تے رہسوں (۴۱)۔
42.	اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ	یا آساں (تیڈے جیندیں) تیکوں او شے ڈیکھا ڈیووں جیندا انہاں نال

مُتَّقِدُونَ	وَعَدَ كَيْتَا هُوَ، بِشَكِّ آسَاں اُنھاں اُتے پوری قدرت (قابو) رکھیندے ہیں (۴۲)۔
43. فَاسْتَمْسِكْ بِالْأَيْدِي أَوْحَى إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ	بَس (اے رسول) تُوں اُوکوں تکر اپکڑی رکھ جو کجھ تیں دو وحی کیتا گئے، ایندے وچ کوئی شک کائے نہیں جو تُوں سِدھے راہ اُتے ہیں (۴۳)۔
44. وَإِنَّ لَكَ لَكُمْ لِقَوْمَكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ	اُتے بیشک ایہ (قرآن) تیدے کیتے تے تیڈی قوم کیتے ہک پیغام (نصیحت) ہے (۴۴)۔
45. وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ	اُتے (لو کو!) آجھو تُوں کُنوں پچھ پرتیت کیتی ویسی، اُتے (اے رسول) انھاں دا حال پچھ ڈیکھو جنھاں کُوں آساں تیں کُنوں پہلے آپٹیاں رُسولاں وچوں بھیجا ہے، کیا آساں رحمن (ہوں مہربان) کُنوں سوا کنھائیں جنھاں کُوں معبود بٹائے جو انھاں دی بندگی کیتی وئے (۴۵)۔
46. وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِكِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ	اُتے تحقیق آساں موسیٰ کُوں آپٹیاں نشانیاں ڈے تے فرعون تے اوندے سرداراں کو لھ بھیجا، بس اُوں انھاں کُوں اکھیا جو، میں سارے جہاناں دے رب دی طرفوں رسول ہاں (۴۶)۔
47. فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ	بَس جڈاں آساڈیاں نشانیاں گھن تے انھاں کو لھ آیاتاں ہوں ویلے اوندیاں مذاقاں کرن لگ پے (۴۷)۔
48. وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَا مِنْهُم بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ	حالانکہ جہڑی کوئی نشانی انھاں کُوں ڈیکھیندے ہا سے او آپٹیں بھیٹ (پہلے والی نشانی) کُنوں وڈی ہوندی ہئی وِت آساں انھاں کُوں عذاب وچ گھت ڈیتاں جو او باز آونج (۴۸)۔
49. وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَمِدَ عِنْدَكَ إِنَّا كَاِبُهُتَدُونَ	اُتے او اکھن لگ پے، جو اے جادوگر! آساڈے کیتے آپٹیں رب کُنوں اُوں شے دی دُعا منگ جیندا تیدے نال وعدہ کیتا گئے، یقیناً آساں سِدھے راہ تے آویسوں (۴۹)۔

50.	فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُشُونَ	بس جڈاں آساں انہاں کٹوں عذاب ہٹا گھدا تاں جھٹ پٹ او آپٹیں وعدے کٹوں پھر گئے (۵۰)۔
51.	وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يُقَوْمُ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ	آتے فرعون آپٹیں قوم کٹوں اعلان کرتے آکھیا، اے میڈی قوم! کیا ایہ مصر دی حکومت میڈے کولہ کائے نہیں؟ آتے کیا ایہ نہراں وی (میڈیاں کائے نہیں) جہڑیاں میڈے پیراں تلے وہندیاں پتیں، کیا ٹہا کٹوں کجھ وی نظر نہیں پیا آندا؟ (۵۱)۔
52.	أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ	کیا میں اس شخص کٹوں چڑکا نہیں، جہڑا بہوں گھٹیا ہے، آتے گالھ کٹوں صاف صاف آکھ وی نہیں سگدا (۵۲)۔
53.	فَلَوْلَا أُلْتِمَىٰ عَلَيْهِ أَشُورَةُ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْبَلَاءُ لَكَدَّ الْمُقْتَرِنِينَ	بھلا ایکوں سونے دے کنگٹ کیوں نہیں پوائے گئے، یا ایندے نال فرشتے جھمگھٹا لاتے کیوں نہیں آئے (۵۳)۔
54.	فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ	پر اوں آپٹیں قوم کٹوں نکلی آکھ تے وندا گھدا، بس انہاں اوندی فرمانبرداری اختیار کر گھدی، دراصل اوہنی وی نافرماناں دی قوم! (۵۴)۔
55.	فَلَمَّا آسَفُونَا انتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْبَعِينَ	بس جڈاں انہاں آسا کٹوں ڈاڈھی کاوڑ چڑھائی تاں آساں انہاں کٹوں انتقام گھدا بس ساریاں کٹوں کٹھا غرق کر چھوڑیا (۵۵)۔
56.	فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ	بس آساں انہاں کٹوں گئے گزرے لوکاں وچ گٹھا چھوڑیا، تے پچھوں آوٹن والیاں کیتے ہک (عبرت دی) مثال قائم کر پٹی (۵۶)۔
57.	وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ	آتے جڈاں مریم دے پتر دی مثال سٹائی گئی، تاں اونہ ویلے تیدھی قوم کھل ہاسیاں وچ شور مچا پٹا (۵۷)۔
58.	وَقَالُوا آلَٰهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصَصُونَ	آتے آکھٹ لگے، جو کیا آسا ڈے معبود چنگے ہن، یا او! انہاں لوکاں تیکوں ایں واسطے ایہ آکھئے تاں جو تیدھے نال بحثا بحثی کرین، دراصل ایہ تاں ایہ ہک جھگڑیل قوم ہن (۵۸)۔

59.	إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَآئِيلَ	او (مریم داپتر) تاں آساڈا بانہاں ہا، آساں اوندے اُتے ہوں فضل کیتا، اُتے اوکوں اسرائیل دے لوکاں (بنی اسرائیل) کیتے ہک مثال (قدرت دانمونہ) بنا چھوڑیا (۵۹)۔
60.	وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ مِنْكُمْ مَلَكًا فَفِي الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ	اُتے جیکر چھوڑوں تاں آساں تہاڈے وچوں فرشتے بنا چھوڑوں، جہڑے زمین اُتے تہاڈے ولی وارث (جانشین) بندے رہوں (۶۰)۔
61.	وَإِنَّهُ لَعَلَّمَ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَنْتَوِيْنَ بِهَا وَأَتَّبِعُونَ هَٰذَا صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا	اُتے تحقیق اوقیامت (دی گھڑی) وی ہک نشانی ہے، ایں واسطے تساں ایندے اُتے شک نہ کرو، اُتے میڈی گالھ منو، لہو سدا راہ ہے (۶۱)۔
62.	وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ	اُتے شیطان تہا کوں سن کٹوں روک نہ گھنے، بیشک او تہاڈے کیتے کھلم کھلا دشمن ہے (۶۲)۔
63.	وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا	اُتے جہاں عیسیٰ روشن دلیلاں گھن تے آیا، تاں اوں آکھیا، میں تہاڈے کوہ دانائی گھن تے آیاں، تاں جو میں تہا کوں بعضے او گالھیں کھول کھول تے سمجھا ڈیواں، جنہاں دے متعلق تساں اختلاف کریندے رہندو، بس اسے کٹوں ڈرو، اُتے میڈے پچھوں چلو (۶۳)۔
64.	إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوا هَٰذَا صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا	بیشک اسے تاں او ہے جہڑا میڈا وی پالٹ بار ہے اُتے تہاڈا وی پالٹ بار ہے بس اوندی عبادت کیتی کرو لہو سدا راہ ہے (۶۴)۔
65.	فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ أَلِيمٍ	بس انہاں دے آپس وچ دیاں ٹولیاں پھٹ کھڑیاں تھیاں بس وڈی شامت ہے انہاں لوکاں دی، جنہاں اہجے ظلم کیتن، (شامت وی) ہک دردناک ڈینہ دے عذاب دی (۶۵)۔
66.	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	کیا او ایں گالھ دے انتظار وچ ہن، جو اچا چیت قیامت (دی گھڑی) انہاں دے سرتے آونجے، اُتے ایہ اوکوں سمجھ وی نہ سکین (۶۶)۔
67.	الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا	اوں ڈینہ بعضے یار بھتار بعضیاں دے دشمن بن ویسن، سوانے

68.	لِعبَادٍ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنتُمْ تَحْزَنُونَ	پرہیزگاراں دے (۶۷)۔
69.	الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ	اے میڈے بندو، آج دے ڈپنہ، تہاڈے کیتے نہ کوئی خوف ہو سی، تے نہ تہاں مونجھے ماندے تھیسو! (۶۸)۔
70.	ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنتُمْ وَأَزْوَاجُكُمُ تُحِبُّونَ	جہڑا جو آساڈیاں نشانیاں اُتے ایمان گھن آئے ہن، اُتے آساڈے فرمانبردار بن گئے ہن (۶۹)۔
71.	يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَكْدُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	اُنھاں کوں اکھیا ویسے) تہاں تے تہاڈیاں ذالیں بہشت وچ داخل تھی وںجو، تہا کوں ہر طرح خوش رکھیا ویسے! (۷۰)۔
72.	وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	انھاں دے اُگوں سونے دے تھال تے پیالے آندے ویندے رہسن اُتے اُنھاں ہر اوشتے موجود ہو سی، جیندے کیتے دل منگیسی اُتے جنھاں دے ڈٹھیں اکھیں تھرہسن، اُتے تہاں اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسو (۷۱)۔
73.	لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ	اُتے ایہ او بہشت ہے، جیندے تہاں وارث بٹائے گئے وے ایہ انھاں عملوں دی وجہ کٹوں ہے جہڑے تہاں کریندے رہے ہیوے (۷۲)۔
74.	إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ	تہاڈے کیتے اوندے وچ ڈھیر سارے میوے موجود ہن جنھاں وچوں دے تہاں مزے گھندے رہسو (۷۳)۔
75.	لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ	ایہ حقیقت ہے جو مجرم لوک ہمیشہ کیتے دوزخ دا عذاب بھوگیندے رہسن (۷۴)۔
76.	وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ	اُنھاں دا عذاب ذری وی نہ گھٹایا ویسے اُتے او اوندے وچ بے آس تھئے رہسن (۷۵)۔
76.	الظَّالِمِينَ	اُتے آساں اُنھاں اُتے کوئی زیادتی نہیں کیتی بلکہ او تاں خود آپٹیں آپ اُتے ظلم کرن والے ہن (۷۶)۔

77.	وَنَادُوا لِيَالِكَ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَّا كُنْتُمْ	آتے او (داروغہ دانان گھن تے) اکھیسن، اے مالک ! تیڈا رب تاں آساگوں موت چاڈیوے، او اکھسی تحقیق تہاں تاں ہمیشہ میں حالت وچ ای رہسو (۷۷)۔
78.	لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ	تحقیق آساں تہاڈے کوہ حق گھن آیوسے، پر تہاں وچوں ڈھیر سارے لوک حق کنوں کرہت (نفرت) کریندے ہن (۷۸)۔
79.	أَمْرٌ أَبَرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرَمُونَ	کیا انہاں کوئی گالھ طے کر گھدی ہے (۷۹)۔
80.	أَمْرٌ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَنَسْمَعَهُمْ وَنَجْؤَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتَئِبُونَ	ہس ول آساں وی آپٹیں گالھ طے کرن والے ہیں کیا او لہو خیال کریندن جو آساں انہاں دیاں گالھیں، تے کتاں وچ گھس پھس، نئے سٹ سگدے، کیوں نئے سٹدے ! آتے آساڈے بھیجے ہوئے فرشتے انہاں دے کوہ رہ تے سب کچھ لکھیندے رہنندن (۸۰)۔
81.	قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ	(اے رسول) توں انہاں کوں آکھ ڈے، جو جیکر ہوں مہربان آسہ دا کوئی پتر ہوندا تاں ساریاں کنوں پہلے میں اوندی بندگی کریندا (۸۱)۔
82.	سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَنَّا يَصِفُونَ	آسماناں دا تے زمین دا تے عرش دا مالک انہاں گالھیں کنوں تاں پاک ہے جہڑیاں ایہ (اوندے متعلق) سٹیندے وڈے ہن (۸۲)۔
83.	فَذَرُهُمْ يُخَوْضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ	ہس توں انہاں کوں پرے کر، ایہ اپٹیاں بحثاں تے بے ہودہ حرکتاں کریندے رہن، او توڑیں جو اوڈنہ سامٹیں آونجھیں، جیندا انہاں نال وعدہ کیتا ویندے (۸۳)۔
84.	وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهُهُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ	آتے او ہو گلو آسماناں وچ معبود ہے، تے زمین تے وی معبود ہے آتے او وڈی دانائی والا سب کچھ چاٹن والا ہے (۸۴)۔
85.	وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ	آتے ہوں برکتاں والا ہے جیندی بادشاہی ہے، آسماناں اُتے تے زمین اُتے، آتے جو کچھ انہاں دے آدھ وچ ہے، آتے (قیامت دی) گھڑی دا علم وی ہو کوں ہے، آتے ہوندو ای تہاں ول وٹجھیں (۸۵)۔

86.	وَلَا يَنْفِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ	آتے اوتاں سفارش کرن دا اختیار وی نہیں رکھندے جنھاں کوں ایہ لوک اوکوں چھوڑتے سہیندن، سوائے اوندے جہڑا حق دی گواہی ڈیوے، آتے اوچاٹا سمجھدا وی ہووے (۸۶)۔
87.	وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ	آتے جیکر تُوں اُنھاں کئوں پچھیں جو اُنھاں کوں گیں پیدا کیتے تاں او اکھ ڈیندن جو اللہ نے! ول ایہ کتھوں دھوکا کھاندے ہن (۸۷)۔
88.	وَقِيلَ لِلرَّبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُوْفُونَ	قسم ہے (رسول) دے ایں آکھیے دی، جو میڈے رب آیشک ایہا قوم ہے، جہڑی ایمان گھن آوٹ والی نظر دی کائے نہیں (۸۸)۔
89.	فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ	بس (اے رسول) تُوں اُنھاں کئوں منہ پھیر گھن، آتے اکھ جو میڈے ست سلام ہن، بس ہئوں جلدی اُنھاں کوں (انجام دا) پتہ لگ ویسے (۸۹)۔

44- سورة الدخان

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان تے وڈی رحمت والا ہے
1.	حَمْدٌ	حَمْدُ (۱)۔
2.	وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ	قسم ہے ایں صاف بیان کر ڈیوٹ والی کتاب دی (۲)۔
3.	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ	یشک آساں ایکوں ہک برکتاں والی رات وچ نازل کیتے، یشک آساں (برے انجام کئوں) ڈراوٹ چتاوٹ والے ہن (۳)۔
4.	فِيهَا يُفَرِّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ	ایں رات وچ ہر معاملہ وڈی حکمت نال طے کیتا ویندے (۴)۔
5.	أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ	جیندا حکم آساڈی طرفوں تھیندے، یشک آساں ای (رسول) بھیجٹ والے ہن (۵)۔

6.	رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	ایہ تپڈے رَبِّ دِی طرفوں رحمت دے طور تے ہن، بیشک او چنگی طرح سُنُّن والا سب کجھ جاسُن والا ہے (۶)۔
7.	رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِن كُنْتُمْ مُّوقِنِينَ	او آسماناں داما لک ہے، زمین دا وی، تے جو کجھ اُنھاں دے آدھ وچ ہے، اوند اوی ! شرط ایہ ہے جو تاساں واقعی یقین کرن والے ہوؤو ! (۷)۔
8.	لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ	کوئی بیا معبود کائے نہیں سوائے اوندے، اوتاں جیویندا وی ہے تے مار وی چھوڑیندے، اوبو شہاڈا وی رَبِّ ہے شہاڈے پہلے والے پیو ڈاڈیاں دا وی رَبِّ ہے (۸)۔
9.	بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ	بیشک او شک وچ کڈا کڑیاں (پولیاں) دے مریندن (۹)۔
10.	فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ مُّبِينٍ	آجھا اوس ڈینے دا انتظار کرو، جڈاں جو آسمان کنوں ظاہر ظہور دھوں مچ آسی (۱۰)۔
11.	يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ	جہڑا لوکاں کون ولھیت گھنسی، ہس ایہ ہک دردناک عذاب ہے (۱۱)۔
12.	رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ	(اُکھین) اساڈے رَبِّ آ ! توں آساں کنوں ایں عذاب کون ہٹا گھن یقینی طور تے آساں ایمان گھن آؤں والے ہیں (۱۲)۔
13.	أَنَّى لَهُمُ الدِّكْرَىٰ وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ	پر اُنھاں کون نصیحت کتھوں فائدہ ڈیوٹ لگی ہے حالانکہ اُنھاں کوہ صاف صاف بیان کرن والا پیغمبر وی آچکئے (۱۳)۔
14.	ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ	ول اوس کنوں وی پھر گئے اتے آکھن لگتے، جو ایہ تاں سکھیا پڑھیا ہویا کوئی پاگل ہے (۱۴)۔
15.	إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ	تحقیق آساں تھوڑا جیہا عذاب ہٹا ڈیوؤں، تاں وی تاساں ول پہلی حالت تے آویسو (۱۵)۔
16.	يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ إِنَّا مُنْتَقِمُونَ	جہڑے ڈینے ہوں وڈی پکڑ وچ گھن آسوں، تاں آساں تاساں کنوں اصلوں انتقام گھنن والے بن ویسوں (۱۶)۔

17.	وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ	آتے تحقیق اُساں انہاں کنوں پہلے فرعون دی قوم کوں آزما چکے ہاں سے، اُنہاں کو لھ وڈیاں عزتاں، کرامتاں والا رسول وی آیا (۱۷)۔
18.	أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنَّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ	(آکھیں) جو اُس دے بندیاں کوں میڈے حوالے کر ڈیو، بیشک میں ٹھاڈے کیتے وڈا امانت دار رسول ہاں (۱۸)۔
19.	وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ	آتے تساں اُس دے مقابلے وچ سر نہ چاؤ، بیشک میں ٹھاگوں ہک کھلی دلیل پیش کرن لگاں (۱۹)۔
20.	وَإِنِّي عِدْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُونِ	آتے میں آپئیں رب دی، تے ٹھاڈے رب دی پناہ منگی ہے، ایں گالھ کنوں جو تساں میکوں پتھر مار مار تے مار نہ گھٹو (۲۰)۔
21.	وَإِنْ لَّمْ تُوْمِنُوا لِي فَأَعْتَزَلُونِ	آتے جیکر تساں میڈے اُتے ایمان نہیں گھن آندے تاں ول میں کنوں پرے ہٹ وںجو (۲۱)۔
22.	فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّهُ هُوَ لَآئِ قَوْمٍ مُّجْرِمُونَ	اخیر اوں آپئیں رب کنوں دُعا منگی جو (اُسا کوں بچا) کیوں جو ایہ ہک مجرم لوکاں دی قوم ہے (۲۲)۔
23.	فَأَمْسَرَ بَعْبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ	(جواب دُٹا گیا) پس رات و رات میڈے بندے آپئیں نال کرتے اٹھوں چلیا وںج، ایہ ٹھاڈے پکڑن کیتے ضرور پچھوں آسن (۲۳)۔
24.	وَأَتْرَكَ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّغْرَقُونَ	آتے سکے سمندر کوں (ایویں دا ایویں) چھوڑی وںجیں، یقیناً انہاں دا لشکر غرق تھی تے رہسی (۲۴)۔
25.	كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	او کتنا کجھ چھوڑ تے مرے، باغ تے چشے! (۲۵)۔
26.	وَزُمُرٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ	آتے رڑھیں (فصلاں) تے عزتاں والی جائیں (۲۶)۔
27.	وَنَعِيمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ	آتے نعمتاں جنہاں وچ او عیش پے کریندے ہن (۲۷)۔
28.	كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ	ایں طرح تھیا (اُنہاں دا انجام) آتے اُساں اُنہاں دا وارث ہک ہی قوم کوں بنا ڈٹا (۲۸)۔

29.	فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ	بس انھیں اُتے نہ آسمان تے زمین رُتے، اُتے نہ انھیں گوں کوئی مہلت ٲتی گئی (۲۹)۔
30.	وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْبُهِينِ	اُتے تحقیق آساں بنی اسرائیل گوں ٲہوں ذلیل قسم دے عذاب کٹوں بچا گھدا (۳۰)۔
31.	مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِّنَ الْفُسَّاقِينَ	فرعون دے (عذاب کٹوں) بیشک او حد کٹوں ٲ و نچ و الیاں و ٲچوں اُچے درجے دا ٲا (۳۱)۔
32.	وَلَقَدْ اخْتَرْنَا لَهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ	اُتے تحقیق آساں انھیں (بنی اسرائیل گوں) سب کچھ چاٹ سمجھ تے سارے جہاناں دے مقابلے وچ چٹ گھدا (۳۲)۔
33.	وَآتَيْنَاهُمْ مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ	اُتے انھیں گوں آٲیاں نشانیاں ٲیکھائیاں جنھیں وچ صاف صاف آزمائش ٲئی (۳۳)۔
34.	إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ	بلا شبہ ایہ (جہڑے ٲن) ایہ تاں ایہ اکھنڈن (۳۴)۔
35.	إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ	جو بس آساٲی موت دے بعد ٲیا کچھ وی کاٹے نہیں، اُتے آساں ولا کاٹے نہ جیواٹے ویسوں (۳۵)۔
36.	فَأْتُوا بِآبَاتِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	جیکر تساں سچ آہدے وے تاں ول گھن آو جیواٹے آساٲے ٲیو ٲاٲیاں گوں (۳۶)۔
37.	أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ	کیا ایہے لوک چٹکے ٲن، یا شیع دی قوم، اُتے او لوک وی جہڑے جو انھیں کٹوں ٲہلے تھی گزرے ٲن، آساں انھیں گوں تباہ کر چھوڑیا کیوں جو او بلا شبہ گنہگار لوک ٲن (۳۷)۔
38.	وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا عِبِينَ	اُتے آساں آسماناں گوں، تے زمین گوں، تے جو کچھ انھیں دے وچکار ہے، ایویں شغل دے طور تے ٲیدا نہیں کیتا (۳۸)۔
39.	مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے آساں انھیں ٲوہائیں گوں برحق (حکمت نال) بٹائے، ٲر انھیں دے ڈھیر لوک حقیقت گوں نہیں چاٹدے (۳۹)۔

40.	إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ	یقینی طور تے فیصلے دا ڈیٹہ انھاں ساریاں دے اٹھی کھڑن کیتے مقرر تھی چکے (۴۰)۔
41.	يَوْمَ لَا يَغْنَى مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	اُوں ڈیٹہ کوئی گھانا یا رومی، آپٹیں گھاٹے یا ردے کہیں وی کم نہ آسکسی، اتے نہ انھاں دی کتھاؤں مدد کیتی ویسی (۴۱)۔
42.	إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ	سوائے اوندے جیندے اتے اُسہ رحم چا کرے، بیشک اوتاں بہوں زبردست بے حد رحمت کرن والا ہے (۴۲)۔
43.	إِنَّ شَجَرَةَ الزُّقُومِ	یقیناً تھوہر دا وٹ (۴۳)۔
44.	طَعَامُ الْآثِيمِ	گنہگار دی غذا ہو سے (۴۴)۔
45.	كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ	جہڑی تیل دی گد میل (گلے ہوئے تارے) وانگوں اوندے ڈڈھ وچ پئی اُہلسی (۴۵)۔
46.	كَغَلِي الْحَبِيمِ	جیویں جو بہوں گرم پاٹیں ہڑکے (۴۶)۔
47.	خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ	آکھیا ویسی، اگوں پکڑ گھٹو، اتے گھیل تے دوزخ دے اُوہ وچ گھن وُجھو! (۴۷)۔
48.	ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَبِيمِ	اُوں دے سر اتے ہڑکے پاٹیں دا عذاب سٹو (۴۸)۔
49.	ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ	چکھ ہٹ! توں تاں طاقتور تے عزت والا بندہ ہاویں (۴۹)۔
50.	إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ	یقیناً ایہ اوبا (دوزخ) تاں ہے جیندے متعلق تاساں شک کیتی رکھدے ہاوے (۵۰)۔
51.	إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ	بیشک پرہیزگار لوک بہوں امن والی جاء وچ ہو سن (۵۱)۔
52.	فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	بہشتی باغاں وچ تے چشمیاں دے کناریاں تے (۵۲)۔
53.	يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ	باریک تے موٹے ریشم دیاں پوشاکاں پاتے آمٹیں سامٹیں پیٹھے ہو سن (۵۳)۔

54.	كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ	ابھی ہوسی (اُنھاں دی شان) تے آساں (گورے رنگ تے) سوہٹیں آکھیں والیاں ذالیں کُوں اُنھاں دا جُٹ بٹا ڈیوسوں (۵۴)۔
55.	يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ	اوندے وچ ہر قسم دے میوے آہٹیں مَرَضی تے موج نال منگلسن (تے کھاسن) (۵۵)۔
56.	لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ الْأُولَىٰ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ	اوندے وچ او موت دامنہ وی نہ چکھسں سوانے اُوں پہلی موت دے، آتے آسے اُنھاں کُوں دوزخ دے عذاب کئوں بچائی رکھے (۵۶)۔
57.	فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	تیڈے رب دی طرفوں ایہ وڈا فضل ہوسی لیہا ہے بہوں وڈی کامیابی (۵۷)۔
58.	فَإِنَّمَا يَسْمُرُ كُنَا بِدِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	(اے رسول) بیشک آساں ایں (قرآن) کُوں تیڈی زبان وچ سوکھا کر ڈتے، تاں جو ایہ لوک نصیحت پکڑن (۵۸)۔
59.	فَاذْتَعَبُوا أَنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ	بس تُوں وی انتظار وچ رہ، بیشک ایہ لوک وی انتظار وچ ہن (۵۹)۔

45- سورة الجاثية

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان تے وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	حَم	حَم (۱)۔
2.	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ	ایہ کتاب (قرآن) آسہ دی طرفوں نازل کیتی گئی ہے جہڑا بہوں زبردست ہے وڈی دانائی والا ہے (۲)۔
3.	إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ	حقیقت ایہ ہے جو آسماناں تے زمین وچ ایمان والیاں کیتے نشانیاں ہن (۳)۔

4.	وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ	آتے خود شہاڈے پیدا کرٹن وچ، تے جانوراں وچ جنھاں گوں او (ہر جاء) کھنڈائی رکھندے نشانیاں ہن، اُون قوم کیتے جہڑی یقین کر گھندی ہے (۴)۔
5.	وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مَن رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ	آتے رات تے ڈینہ دے، اَدلن بدلن وچ، آتے جہڑا کجھ اَسَمَان کُنوں رِزق (پینہ) نازل کریندے، بس ایندے نال زمین گوں اوندے سَک سَر (مر) و نچن دے بعد زندہ (ساوہ) کر ڈیوٹن وچ، آتے ہوائیں دے گھلن وچ ساریاں شیں وچ نشانیاں ہن، اُون قوم کیتے جہڑی جو عقل کُنوں کم گھندی ہے (۵)۔
6.	تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ	ایہ ساریاں اَسَم دیاں آیاتاں ہن، جہڑیاں جو (اے رسول) اَساں تیکوں ٹھیک ٹھیک پڑھ تے سُنیندے ہن، بھلا اَسَم تے اُوندیاں آیاتاں تے بعد کوئی ہئی شے وی ہے جیندے اُتے ایمان گھن آسن (۶)۔
7.	وَيُلْ لِّكُلِّ أَقَاكٍ أَثِيمٌ	شامت ہے ہر کوڑے گنہگار اُتے (۷)۔
8.	يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِيرٌ عَذَابِ أَلِيمٍ	جہڑا جو اَسَم دیاں آیاتاں سُنندے جہڑیاں اُونکوں پڑھ تے سُنائیاں ویندن، وَل وَڈائی کرتے اکریندے، جیویں جو اُون اُنھاں گوں سُنیا وی نہ ہووے، بس اہجے شخص گوں دردناک عذاب دی خوشخبری سُنّا ڈے (۸)۔
9.	وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ	آتے جڈاں اَساڈیاں آیاتاں دا کجھ علم اُونکوں تھی ویندے تاں اُنھاں اُتے کھلاں کریندے، ایہے ہن جنھاں کیتے ذلیل کر ڈیوٹن والا عذاب ہے (۹)۔
10.	مَنْ زَرَّ آلِهِمْ جَهَنَّمَ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَّا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	اُنھاں دے پڑوں دوزخ ہے اُنھاں دے کہیں کم نہ آسکسی جو کجھ اُنھاں کھٹے کماے، آتے نہ او جنھاں گوں اُنھاں اَسَم گوں چھوڑتے آپناں کار ساز بنایا ہونے آتے اُنھاں اُتے وَڈا عذاب آسی (۱۰)۔

11.	هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٍ	ایہ (قرآن) ہک ہدایت ہے اَتے جنہاں لوکاں آپئیں رَب دیاں نشانیاں کنوں انکار کیتے، انہاں کیتے عذاب ہے، سخت دردناک قسم دا (۱۱)۔
12.	اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لَتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ	اَسَد تاں او ہے جیں سمندر کوں تہاڈے قابو وچ کر پڑتے تاں جو اوندے حکم نال اوندے وچ پیڑیاں ٹھلیدیاں رہوں، اَتے تاساں اوندے فضل (وچوں روزی) کوں حاصل کرو، اَتے تاساں شکر ادا کرو (۱۲)۔
13.	وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	اَتے تہاڈے قابو وچ کر پڑتے، جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے اَتے زمین وچ ہے آپئیں طرفوں سارے داسارا بیشک ایندے وچ نشانیاں ہن اوس قوم کیتے جہڑی سوچیندی سمجھدی ہے (۱۳)۔
14.	قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	(اے رسول) انہاں لوکاں کوں اُکھ ڈے جہڑے جو ایمان گھن آئیں جو انہاں کوں درگزر (معاف) کر ڈیوں، جہڑے جو اَسَد دی طرفوں بُرے ڈیتہاں دے آوٹ دی توقع نہیں رکھیندے، تاں جو اوندی جزا ڈیوے ہر قوم کوں جہڑا کجھ وی او کریندی ہے (۱۴)۔
15.	مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ	جیں نیکی دے کم کیتے تاں او اوندے آپئیں فائدے کیتے ہن، اَتے جیں بُرے کم کیتے تاں انہاں دا عذاب اوندے اُتے ہے، وَل تہا کوں آپئیں رَب دو وی وَل وَنَجْثِیں (۱۵)۔
16.	وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَزَكَّيْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ	اَتے تحقیق آساں بنی اسرائیل کوں کتاب پڑتی، حکم و صلاحیت وی پڑتی، اَتے نبوت وی! اَتے انہاں کوں پاک صاف شئیں وچوں رزق وی پڑتا، اَتے انہاں کوں سارے جہاناں (دے لوکاں) اُتے فوقیت بخشی (۱۶)۔
17.	وَآتَيْنَاهُم بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأُمْرِ مَبَٰئِٔةٍ وَخْتَلَفُوا إِلَّا مَن بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ	اَتے آساں انہاں کوں دین دے بارے وچ واضح دلیلاں پڑتیاں، انہاں کوں اختلاف نہ کیتا، کیتا وی تاں جڈاں انہاں کو لھ علم آگیا،

بَغِيًّا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ	اے ایہ انہاں دی آپس دی ضد بازی دی وجہ کنوں ہا، بیشک تہڈا رب قیامت دے ڈینہ انہاں وچ فیصلہ کر ڈیسی، انہاں گالھیں دا جنہاں وچ او اختلاف کریندے ہن (۱۷)۔
18. ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ	وَلِ آسَاں (اے رسول) تیکوں دین دے معاملے وچ ہک کھلے رستے (شریعت) اُتے قائم کر چھوڑیا، ہس ہیں راہ تے تریے چلو، اے انہاں لوکاں دیاں خواہشاں پچھوں نہ لگا ہے، جہڑے کجھ چاٹدے سمجھدے وی نہیں (۱۸)۔
19. إِنَّهُمْ لَن يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ	تحقیق ایہ لوک آسہ دے اُگوں تہڈے کہیں وی کم نہ آسکسین، اے یقیناً بعض ظالم بعضیاں دے یار بھتار ہن، پر آسہ پرہیزگار لوکاں دا یار ہے (۱۹)۔
20. هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ	ایہ (قرآن) انساناں کیتے دانائی دیاں گالھیں ہن، اے ہدایت تے رحمت ہے انہاں لوکاں کیتے جہڑے یقین رکھیندے ہن (۲۰)۔
21. أَمْرَ حَسْبِ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ	کیا ایہ لوک جہڑے بُرائیاں کماںی رکھین ایہ خیال کریندن جو آساں انہاں کوں انہاں وانگوں بنا چھوڑیسوں، جہڑے ایمان گھن آئین تے نیک کم وی کیتن، انہاں دی حیاتی تے موت وی ہکو جی ہوسی، ہوں گندے ہن جہڑے وعدے ایہ کریندن (۲۱)۔
22. وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ	اے آسہ نے آسماناں تے زمین کوں وڈی حکمت نال پیدا کیتے تاں جو ہر جی جان کوں اوند ابدلہ ڈٹا وے جہڑا کجھ اوں کھٹھے کیتے، اے انہاں اُتے زیادتی وی نہ کیتی ویسی (۲۲)۔
23. أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاءً فَمَنْ يَهْدِيهِ	کیا تیں (اے رسول) اوں شخص کوں وی ڈٹھیے، جیں محض آپٹیں خواہش کوں آپٹاں معبود بنا گھدے اے آسہ اوندے علم دے باوجود اوکوں گمراہ کر چھوڑے، اوندے گناں اُتے تے اوندے دل اُتے مہر

24.	وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْدِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ	لا چھوڑی ہے، اُتے اوندی دید اُتے پردہ سٹ ڈتے، بس کوٹ ہے جہڑا اسد دے سوا اوکوں سدھے راہ تے گھن آوے کیا ٹساں لوکاں کوئی نصیحت وی حاصل نہیں کرئیں (۲۳)۔
25.	وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانُ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا بُنَيَّا إِنَّا لَكُنْهُمْ صَادِقِينَ	اُتے آبدن، جو آساہی جاتی ہے ایہ تاں بس دُنیا اُتے ہے آساں مرٹاں وی اتھائیں ہے، تے جیوٹاں وی، تے آساں کوں تاں محض زمانہ مار چھوڑیندے، پر اُنھاں لوکاں کوں تاں ایندا علم وی کائے نہیں ایہ تاں محض گمان کیتی رکھین (۲۴)۔
26.	قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْعَلُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَارِيبَ فِيهِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے جہڑے ویلے اُنھاں کوں آساہیاں روشن آیتاں پڑھ تے سٹائیاں ویندن، اُنھاں دی ہئی کوئی حجت نہیں ہوندی، بس لیہا جو او آبدن، جو (جیو اتے) گھن آو آساہی پو ڈاڈیاں کوں، جیکر ٹساں سچ آبدے رہندے وے تاں (۲۵)۔
27.	وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِئِدِ يَخْسِرُ الْمُبِطُونَ	(اے رسول) اکھ ڈے جو اسد ای ٹھا کوں زندگی ڈیندے، ول ٹھا کوں مار چھوڑیندے، ول قیامت دے ڈپٹہ ٹھا کوں کٹھا چا کر یسی، جیندے وچ تاں کوئی شک وی کائے نہیں پر ڈھیر سارے انسان تاں اصلو چاندے وی کائے نہیں (۲۶)۔
28.	وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ	اُتے آسماناں تے زین دی بادشاہی وی اسد دی ہے اُتے جہڑے ڈپٹہ قیامت دی گھڑی قائم آتھیں، اوں ڈپٹہ باطل (کوڑ) کوں سٹن والے گھاٹا چا کھڑسن (۲۷)۔
29.	هَذَا كِتَابُنَا يُنِيطُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ	اُتے ڈیکھسو، ہر امت گوڈیاں دے بھر ڈٹھی پئی ہوسی، ہر امت کوں اوندے عملاں دی کتاب (ڈیکھن) کیتے سٹپیا ویسی، ایس خاص ڈپٹہ ٹھا کوں اُنھاں عملاں دا بدلہ ڈتا ویسے جہڑے ٹساں کیتے ہو سن (۲۸)۔
29.	هَذَا كِتَابُنَا يُنِيطُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ	ایہ آساہی کتاب ہے جہڑی ٹھا ڈے خلاف حق گالھ ڈسیندی ہے

کُنَّا نَسْتَسِخُّ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	دُر اصل ٹساں جو کچھ کریندے ہاوے آساں لکھویندے رہندے ہاے (۲۹)۔
۳۰. فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْبَیِّنُ	بَس جہڑے لوک ایمان گھن آئے تے نیک عمل کیتے اُنھاں کوں اُنھاں دَا رَبّ آپئیں رحمت وچ گھن گھنسنے، ایہا تاں ہے بہوں واضح کامیابی (۳۰)۔
۳۱. وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتٍ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُجْرِمِينَ	آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے (اُنھاں کوں اکھیا ویسے) کیا بھلا آساڈیاں آیاتاں تہا کوں پڑھ تے نہ سُنائیاں ویندیاں ہن! پَر ٹساں تاں وڈائی ڈیکھائی، آتے ٹساں مجرم لوکاں دی قوم بن گئےوہے (۳۱)۔
۳۲. وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَقُصُّ إِلَّا ظُنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُستَقِنِينَ	آتے جڈاں اکھیا ویندا ہا، جو یقیناً آسہ دا وعدہ سچا ہے آتے (قیامت دی) گھڑی وچ کوئی شک کانے نہیں، تاں اکھیندے ہاوے، جو آساں نسنے سمجھ پے سگدے جو قیامت دی گھڑی کیا ہے؟ آساں تاں ایکوں محض ہک گمان خیال کریندے س، آتے آسا کوں ایندایقین وی نہیں آندا (۳۲)۔
۳۳. وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ	آتے اُنھاں اُتے او ساریاں بُرائیاں ظاہر تھئی ویسن جہڑیاں او کریندے ہن، آتے اُنھاں کوں ولھیٹ گھدا اوں (عذاب) جیندا ایہ مذاقاں کریندے ہن (۳۳)۔
۳۴. وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنسَاكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمُ مِّنْ نَّاصِرِينَ	آتے اکھیا ویسی جو جیں طرح ٹساں ایں ڈینہ دی ملاقات کوں وِسار چھوڑیا ہا، اوویں آج آساں وی تہا کوں (رحمت کرن ویلے) وِسار ڈیسوں، آتے تہاڈا ٹکاٹاں (دورخ دی) بھا ہے، آتے تہاڈا کوئی مددگار وی نہ ہوسی (۳۴)۔
۳۵. ذُكِّرْكُمْ بِأَنَّكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَعَرَّيْتُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَاَلْيَوْمَ لَا	ایہ انجام ایں گالھوں ہے جو ٹساں آسہ دیاں نشانیاں (آیاتاں) کوں مذاق سمجھ گھدا ہا، آتے دُنیاوی زندگی تہا کوں دھوکے وچ سٹیا ہونیا ہا،

	يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ	بس ايس ڈنہ ايه اوندے وچوں کائے نہ کڈھے ویسن، آتے نہ انھاں دا کوئی عذر قبول کیتا ویسی (۳۵)۔
36.	فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	بس ائسہ کیتے ہن ساریاں تعریفاں ! جہڑا آسماناں دا رب ہے، زمین دا رب ہے، تے سارے جہاناں دا وی رب ہے (۳۶)۔
37.	وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	آتے محض ہوندے کیتے ہے آسماناں تے زمین وچ دی وڈائی، آتے او ہوں زبردست وڈی دانائی دا مالک ہے (۳۷)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	حَم	حَم (۱)۔
2.	تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ	ایں کتاب دانا نزل تھیون اَللہ دی طرفوں ہے جہڑا ہئوں زبردست ہے، وَہی حکمت (دانائی) والا ہے (۲)۔
3.	مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ	آساں آسماناں کوں، تے زمین کوں، تے جو کجھ اُنھاں دے وچکار ہے، او کوں (ایویں) پیدا نہیں کیتا، بلکہ حقیقت (حکمت) دے طور تے پیدا کیتے، اے او وی ہک مقرر مدت نہیں کیتے، اے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہونے اُنھاں کوں جہڑی شے کئوں ڈرایا چتایا ویندے اوں کئوں او منہ پھیر گھندن (۳)۔
4.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ اتَّخَذُوا مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْثَارًا مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	(اے رسول) اگھ، کیا تُساں (اگھیں کھول تے) اُنھاں کوں ڈٹھے جنھاں کوں تُساں اَللہ کوں چھوڑتے سہیندے وے، او میگوں وی ڈیکھاؤ تاں سہی، اُنھاں زمین وچوں کھڑی شے پیدا کیتی ہے، یا آسماناں وچ اُنھاں دا کوئی سانجھ کھاتہ ہے، ایں کئوں پہلے دی آئی کوئی کتاب تاں میڈے کو لھ گھن آؤ، یا کوئی علی دلیل ای گھن آؤ، جیکر تُساں سچ وڈے اہدو (۴)۔
5.	وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ لَآ يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ	اے اوں شخص کئوں کوں زیادہ گمراہ ہے، جہڑا اَللہ کوں چھوڑتے کنھائیں اِجییاں کوں سہیندے، جہڑے او کوں قیامت دے ڈپتہ نہیں جواب وی نہیں ڈے سگدے، اے اُنھاں کوں اُنھاں دیاں دعائیں دا

		اَصْلُوں پتہ ای نہ لگے (۵)۔
6.	وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ	آتے چڑاں سارے انسان کٹھے کیتے ویسین، تاں او انھاں (مُشرکاں) دے دُشمن بن ویسین، آتے انھاں دی کیتی ہوئی بندگی دا وی اَصْلُوں انکار کر چھوڑیسین (۶)۔
7.	وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ	آتے چڑاں انھاں کوں میڈیاں صاف صاف آیاتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندن، تاں حقیقت کئوں انکار کر چھوڑیندن، چڑاں جو انھاں کو لھ ایہ حقیقت بچ وی چکی ہووے، آبدن، جو ایہ تاں کھلا دُلا جادو ہے (۷)۔
8.	أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَبْلُكُونِ لِي مِنْ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ	کیا ایہ لوک آبدن، جو ایکوں (رسول) آپوں گھرتے گھن آئے، آکھ ڈے جو جیکر میں آپوں گھرتے گھن آیاں، تاں تِساں میگوں اسے کئوں بچاؤں کیتے ذری وی اختیار نہیں رکھیندے، او تاں چنگی طرح چاندے جہڑا کجھ تِساں اوندے متعلق آبدے وڈے وے! او میڈے تے تہاڈے درمیان گواہی ڈیوٹ کوں کافی ہے آتے اوہوں بخشش ہار ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہے (۸)۔
9.	قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْكُمْ إِلَّا مَآيُومًا إِلَىٰ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ	(اے رسول) تُوں آکھ ڈے جو میں رسولاں وچوں کوئی وکھرا کائے نھیں! میں تاں اِتی وی نہیں چاندا، جو میڈے نال کیا تھیسے؟ آتے تہاڈے نال کیا، میں تاں اوندی پیروی کرینداں، جہڑا کجھ میں دو وحی کیتا ویندے، آتے میں تاں کجھ نہیں، بس صاف صاف ڈراؤں چتاؤں والا ہاں (۹)۔
10.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ	(اے رسول) آکھ جو کیا تِساں ایہ وی سوچیے، جو جیکر ایہ اسے دی طرفوں ہووے، آتے تِساں ایکوں نہ منو، (تاں کیا تھیسے) آتے بنی اسرائیل دے ہک گواہ ہک ابھی کتاب دی گواہی وی ڈتی ہووے، بلکہ ایمان وی گھن آیا ہووے، ول وی تِساں گھمنڈ (وڈائی) وچ رہو، تاں

الظَّالِمِينَ	اَسَ ظالم لوکاں دِی قوم گوں ہدایت نہیں ڈیندا (۱۰)۔
11. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا أَفْكٌ قَدِيمٌ	اَتے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے او اُنہاں دے متعلق جہڑے جو ایمان گھن آوٹ والے ہن، جیکر ایہ دین کوئی چنگی شے ہوندا، ول تاں ایں پاسے ایہ لوک آساں کئوں اگوں نہ نکل سگدے، اَتے چڈاں جو ایہ ایں کئوں ہدایت حاصل نہیں کر سگے، ایہ تاں کوئی قدیمی گوڑ ہے (۱۱)۔
12. وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِّسَانِ عَمِّيَّا لِيُنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَى لِّلْمُحْسِنِينَ	اَتے ایں کئوں پہلے موسیٰ دِی کتاب ہک رہنما (امام) تے رحمت ہئی، اَتے ایہ کتاب اوندی تصدیق کرن والی عربی زبان وچ ہے تاں جو اُنہاں گوں ڈراوے جہڑے لوک ظلم کریندن، اَتے نیکیاں (احسان) کرن والیاں گوں خوشخبری سناڈے (۱۲)۔
13. إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	بیشک جہڑے لوک ایہ اکھیندن، جو آسا ڈا رُب اَسَ ہے، ول ایں (یقین) تے پکے تھی تے رہندين، تاں اہجے لوکاں گوں نہ تاں کوئی ڈر ہوسی، تے نہ او مونجھے ماندے تھیسین (۱۳)۔
14. أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	ایہے ای او لوک ہن جہڑے بہشت وچ رہن والے ہن، اوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسین، ایہ اُنہاں دے عملماں دا بدلہ ہے، جہڑے او کریندے ریہے ہن (۱۴)۔
15. وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَبَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَدَغَ أَسَدُّهُ وَبَدَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ	اَتے آساں انسان گوں آپئیں پیوناء نال چنڳا سلوک کرن دا حکم ڈتے، اوکوں اوندی ناء وڈی تکلیف نال ڈھٹھ وچ پختی ودھی رہی ہے، اَتے اگوں پیراں (درداں) نال جائے، اَتے اوندے ڈھٹھ وچ رہن تے تھنچ (کھیر) چھڑاڈیوں دِی مدت تریہ ۳۰ مہینیاں دِی تھی ویندی ہے، ول او آپئیں پوری جوانی چڑھ آندے، اَتے چالہی ۴۰ سالان دا وی تھی ویندے تاں اکھیندے جو میڈے رُب آ ! میگوں

	<p>صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْدِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُثَبِّتُ الْيَكَّ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ</p>	<p>توفیقِ بڑی رگھ جو میں تپیاں نعمتاں دا شکر ادا کراں، جہڑیاں میگوں ڈٹیاں گیاں ہن، تے میڈے پیو ماء کوں بڑی رکھین، تے میں اہجے عمل کراں جنھاں کوں پسند کریں، آتے میڈے (سکھ دی) خاطر میڈی اولاد کوں وی نیک (متقی) بنا، بیشک میں تیں دو رجوع کیتا ہوئے، تے یقیناً میں مسلماناں (فرمانبرداراں) وچوں ہاں (۱۵)۔</p>
16.	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ تَتَّقِلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّادِقُ الَّذِي كَانُوا يَعِدُونَ</p>	<p>ایہے او لوک ہن جنھاں دے ڈاڈھے سوہٹیں عملاں کوں آساں قبول کر گھنسون، آتے انھاں دیاں بُرائیاں کوں مُعاف کر چھوڑیسوں، ایہ لوک بہشت وچ رہن والیاں نال رہسن، ایہ او سچا وعدہ ہے، جہڑا انھاں نال کیتا ویندا ہا (۱۶)۔</p>
17.	<p>وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِي أَنْ أَكُونَ مِنَ الْأُولَىٰ وَمَا يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ آمَنَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ</p>	<p>آتے اہجا شخص وی ہے جس آپئیں پیو ماء کوں اکھیا، جو وڈا افسوس ہے تہاڈے آتے جو میگوں ایہ وعدہ سُٹیندے وے جو میں (قبر وچوں) کدھ کھڑایا ویساں آتے تحقیق میں کئوں پہلے وی کئی اُمّتاں (نسلاں) گزر چکئیں، و ت او ڈوہائیں آس دی پناہ منگدیں ہوئیں اکھیندے ہن، جو گم بخت آ! ایمان گھن آ! بیشک آس دا وعدہ برحق ہے پر او اگوں اکھیندے جو ایہ ہے کیا؟ ایہ تاں محض اگلے لوکاں دیاں کہانیاں ہن (۱۷)۔</p>
18.	<p>أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمِّ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ</p>	<p>ایہے او لوک ہن، جنھاں آتے (عذاب دا) فیصلہ قائم تھی چکئے آتے تحقیق اہجے لوک جنّاں تے انساناں دیاں اہجیاں اُمّتاں وچ وی ہن جہڑیاں پہلے گزر چکئیں! یقیناً او گھٹا چاؤن والے لوک ہن (۱۸)۔</p>
19.	<p>وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَلِيُؤْفِقَهُمْ أَعْمَالُهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ</p>	<p>آتے ہر کہیں دے درجے انھاں دے کیتے ہوئے عملاں دے مطابق ہن، تاں جو انھاں کوں انھاں دے عملاں دا پورا پورا اجر دتا وُج سبکے، آتے انھاں آتے کوئی زیادتی وی نہ کیتی وُج سبکے (۱۹)۔</p>

20.	<p>وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَذَّهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَبْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ</p>	<p>اتے جہڑے ڈینہ انھاں لوکاں کوں، جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے (دوزخ دی) بھادے اُگوں گھن آیا ویسی، (تے آکھیا ویسی) جو تْساں دُنیاوی زندگی وچ ای آپنیاں چنگیاں شَنِیں حاصل کر چکے ہِیوے، اتے انھاں کُنوں فاندہ وی چا چکے ہِیوے، ایں واسطے آج دے ڈینہ تھاکوں ذلت تے خواری دا عذاب دِٹا ویندے کیوں جو تْساں زمین اتے بغیر کہیں حق دے وڈائیاں کریندے ہاوے، اتے ایں واسطے وی جو تْساں نا فرمانیاں کریندے ہاوے (۲۰)۔</p>
21.	<p>وَإِذْ كُنَّا أَحْعَادٍ إِذْ أُنْذِرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُورُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّهُ أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ</p>	<p>اتے (اے رسول) عا د دے بھرا (ہود) دا حال وی سُنا ڈے، چڈاں جو اوں آپنیں قوم کوں احقاف دے (سُنج بر) علاقے وچ خبردار کیتا ہا، اتے کئی ڈراوٹ والے اوں کُنوں پہلے اوں کُنوں چچھے وی آہدے رہے ہن، جو آسہ دے سوا کہیں ہنہ دی عبادت نہ کیتی کرو، میں تاں تھہاڈے اتے آوٹ والے ہک وڈے سخت ڈینہ دے عذاب کُنوں ڈردا وداں (۲۱)۔</p>
22.	<p>قَالُوا أَجِئْتَنَا نَبَأً كَنَّا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِبَيِّنَاتٍ تَعِدُّنَا إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ</p>	<p>انھاں آکھیا کیا تُوں آساڈے کولھ ایں گالھوں آتیں، جو تُوں آسا کوں آساڈے رُبُونیاں کُنوں پھیر گھنیں، ہس گھن آجیں (عذاب) کُنوں آسا کوں ڈریندیں، جیکر تُوں سچ آکھن وایاں وچوں ہیں تاں (۲۲)۔</p>
23.	<p>قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَأَيْكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ</p>	<p>اُوں آکھیا در حقیقت ایندا پورا علم آسہ کولھ ہے اتے میں تاں تْساں دو پُجائی رکھداں جہڑا کجھ میکوں ڈے تے بھیجا گئے پریں دیکھدا وداں، جو تْساں تاں محض کوئی جاہل قوم ہِیوے (۲۳)۔</p>
24.	<p>فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُّبِطٌ نَّابِلٌ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>ہس چڈاں انھاں اوں (عذاب) کوں بدَل دی شکل وچ آپنیاں وادیاں دو آندا دِٹھا، تاں آکھن لگے، جو اِیہ تاں محض کوئی بدَل ہے جہڑا آساڈے اتے یئہ و سِسی، پراہیہ تاں اُوبا شتے ہئی جیندے کیتے تْساں اُہل کیتی</p>

		<p>ہوئی ہستی ایہ اندھاری ہے، جیندے وچ دردناک عذاب ہے (۲۴)۔</p>
25.	<p>تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَاصْبِرْ يُرَى إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ</p>	<p>ایہ ہر شے کوں آپئیں رب دے حکم نال تباہ کر چھوڑیندی ہے، و ت انھاں نال ابھی حالت تھئی جو سویرے باقی کجھ وی پکھن کون نہ ہا، سوائے انھاں دے مکاناں دے! ایس طرح آساں گنہگار قوم کوں بدلہ ڈیندے ہیں (۲۵)۔</p>
26.	<p>وَلَقَدْ مَكَنَّاهُمْ فِي بَابِ آدَمَ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَبْعَ آوَابٍ وَأَفْجَدَةً فَبَاغَيْنَا عَنْهُمْ سَبْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارَهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ</p>	<p>آتے تحقیق آساں انھاں کوں ابھی طاقت تے قدرت ڈتی ہوئی ہئی جہڑی طاقت تے قدرت آساں تہا کوں نہیں ڈتی، آتے آساں انھاں کیتے کن، اکھیں تے دل وی تکرے بنا چھوڑے ہن، پر انھاں دے آپئیں کن تے اکھیں تے دل انھاں دے کہیں وی کم نہ آئے، جہڑے ویلے وی او آسہ دیاں نشانیاں دا انکار کریندے ہن، و ت تاں انھاں کوں اوس شے ولھیٹ گھدا، جیندیاں او مذاقاں کریندے ہن (۲۶)۔</p>
27.	<p>وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا وَكَّلَكُمُ مِنَ الْقَرْيِ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ</p>	<p>آتے تحقیق آساں تہا ڈے آسوں پاسوں دیاں وستیاں کوں برباد کر چھوڑیا، و ت وی آساں آپئیاں آیاتاں طرح طرح نال بیان کریندے ہیں، متاں او (آساں) دو رجوع چا کرن (۲۷)۔</p>
28.	<p>فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلَّ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ</p>	<p>و ت انھاں کوں انھاں کوئی مدد کیوں نہ ڈتی، جنھاں کوں انھاں آسہ کنوں علاوہ محض اوندے تقرب حاصل کرن کیتے آپئیں ربو بٹے بنا گھدا ہا، بلکہ او تاں اٹھاں کنوں لک بھج گئے، بس ایہ ہا انھاں دا کوڑ بھٹوڑ جیکوں او ماری رکھدے ہن (۲۸)۔</p>
29.	<p>وَإِذْ صَرَّفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوا قَالُوا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ</p>	<p>آتے (اے رسول یاد کر) چڑاں آساں تیں دو جنّاں دی ہک ٹولی گھن آئے ہا سہ تاں جو او قرآن سنن، بس چڑاں او اوندو حاضر تھی گئے، تاں (آپس وچ) اکھیونے جو چپ تھی و نچو (تے سنو)، بس جہڑے ویلے پڑھیچن رک گیا، تاں او خبردار کرن والے بن تے آپئیں قوم دو</p>

30.	قَالُوا لَقَوْمًا إِنَّا سَبَعْنَا كِتَابًا أَنْزَلْ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ	وَل آئے (۲۹)۔
31.	لَقَوْمًا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرَكُمْ مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ	اُنھاں اکھیا، اے آساہی قوم بیشک آساں ہک کتاب (پڑھیندی) سُنّی ہے، جہڑی موسی دے بعد نازل کیتی گئی ہے اے ایہ اوندی تصدیق وی کریندی ہے جہڑی کوئی ایس کنوں پہلے آچکی ہے، ایہ حق دی طرف دی، تے سدھے راہ تے چلن دی ہدایت کریندی ہے (۳۰)۔
32.	وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا يَمُوتُ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	اے آساہی قوم والو! آسہ دو سہڑن والے دی دعوت (سہڑا) قبول کر گھنؤ اے اوندے اے ایمان گھن آؤ، او تہاڈے کیتے تہاڈے گناہ بخش ڈیسی، اے تہاڈوں دردناک عذاب کنوں وی بچا چھوڑیسی (۳۱)۔
33.	أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَمُتْ يَخْلُقْهُمْ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اے جہڑا کوئی آسہ دو سہڑن والے دی دعوت (سہڑا) قبول نہ کریسی، تاں وی او اڈوں زمین اے عاجز کرن والا تھی وی نہیں سگدا، تے اوندے سواتاں اوند ا کوئی پیا کار ساز وی کائے نہیں، ایسے تاں ہن صاف صاف گمراہی وچ (۳۲)۔
34.	وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ	کیا انھاں نہیں ڈٹھا، جو بیشک آسہ تاں او ہے، جس آسماناں تے زمین کوں پیدا کیتے، اے انھاں دے پیدا کرن وچ تھک وی نہیں پیا، او تاں ایس گالھ اے وی قدرت رکھندے، جو مردیاں کوں ولا جیوا کھڑا کرے بلکہ یقیناً او تاں، ہے وی ہر شے اے پورا قابو رکھن والا (۳۳)۔
		اے جہڑے ڈینہ انھاں لوکاں کوں، جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے (دوزخ دی) بھا دے سامٹیں گھن آیا ویسی (تاں پچھیا ویسی) کیا ایہ (دوزخ) وی حق کائے نہیں، (اکھین) یقیناً حق ہے، بلکہ آساں آپٹیں رب دی قسم چاتے اکھیندے پے ہن! (وت اکھیا ویسی) بس ول عذاب دامرہ چکھو کیوں جو تہاں ایوں منیندے وی نہ ہاوے (۳۴)۔

35.	<p>فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرُ أُولُوا الْعِزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلَاءٌ فَعَلَّ يَهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ</p>	<p>بس (اے رسول) توں ثابت قدم تھی تے رہ جیں طرح ہے وڈی ہمت والے رسول ثابت قدم تھی تے رہندے آئن، اے انھاں کیتے (عذاب دی) اہل وی نہ پیا کر، جہڑے ڈینہ ایہ اوں شے کوں ڈیکھ گھنسن جیندا انھاں نال وعدہ کیتا گئے ول (ایویں لگسینیں) جو اوتاں (دُنیا اُتے) ڈینہ دی محض ہک گھڑی جتنی رہن، بس کیا انھاں کوں (پیغام) پچا ڈتا گئے، بھلانا فرماناں دی قوم کئوں سوا کوئی پئے برباد کیتے ویسن؟ (۳۵)۔</p>
-----	--	--

47- سورۃ محمد

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ	جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتے، اے اے دے راہ کئوں وی روکیے، انھاں دے (نیک) عمل برباد کر ڈتے گئیں (۱)۔
2.	وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَمْنُوا بِمَا نَزَّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ كَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَضَلَّ بَالَهُمْ	اے جہڑے لوک ایمان گھن آئن اے نیک عمل وی کیتے پینے، اے اوں شے تے ایمان وی گھن آئن جہڑی محمد اے نازل کیتی گئی ہے، تے انھاں دے رب دی طرفوں اصلوں حق ہے، انھاں دے گناہ انھاں کئوں ہٹا ڈتے ویسن، اے انھاں دی حالت سدھار ڈتی ویسی (۲)۔
3.	ذَٰلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ	ایں سمجھو جو جنھاں کفر اختیار کیتے او باطل (گور) دی پیروی وچ لگ گئیں، اے جہڑے ایمان گھن آئن آپئیں رب دی طرفوں آئے ہوئے حق دی پیروی کیتی ہے، ایں طرح اے لوکاں کیتے انھاں دیاں حالتاں

		(مثالاں) بیان کر ڈیندے (۳)۔
4.	فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوُثَاقَ فَمَا مِمَّا بَعْدُ وَمَا فِدَاءٌ حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرْنَا مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ	بس چڑاں تْساں اُنھاں لوکاں دے مقابلے وچ آؤنجو، جنھاں کفر اختیار کر گھدے، تاں اُنھاں دیاں گچیاں لہا چھوڑو، ایہ توڑیں جو اُنھاں کوں خون و خون کر چھوڑو، وت قیدیاں کوں تکر اہدھ گھنو، ول بعد وچ، یاتاں اُنھاں اُتے اَصْلُوں احسان کرتے چھوڑ ڈیو، یا کجھ فدیہ (مال) گھن تے آزاد کر ڈیو، تاں جو لڑائی والے ہتھیار اَصْلُوں سیٹج و نچن، ایہ ہے اصل گالھ (حکم) آتے جیکر آسہ چہندا تاں اُنھاں کنوں خودوی انتقام گھن گھندا، پر او تہاڈے بعضیاں کوں بعضیاں نال آزماؤں چہندا ہا، آتے جہڑے لوک آسہ دی راہ وچ ماریے گھن، اُنھاں دے عمل ضائع ہرگز نہ کیتے ویسن (۴)۔
5.	سَيَهْدِيهِمْ وَيُضِلُّهُم بِآلِهِمْ	بلکہ اُنھاں کوں سدھ راہ تے چلیسی، آتے اُنھاں دی حالت سنوار چھوڑیسی (۵)۔
6.	وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ	آتے اُنھاں کوں اُوں بہشت وچ داخل کر ڈیسی، جیندی سُنْجَاں اُنھاں کرائی ہوئی ہے (۶)۔
7.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُخْرِجْ أَعْدَاءَكُمْ	اے ایمان گھن آؤں والو! جیکر تْساں آسہ دی مدد کریسو، تاں او وی تہاڈی مدد کریسے، آتے تہاڈے پیروی جمانی رکھی! (۷)۔
8.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ	آتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کر گھدے، اُنھاں کیتے تاں بربادی ہے آتے اُنھاں دے عمل ضائع کر ڈتے ویسن (۸)۔
9.	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْبَطُوا أَعْمَالَهُمْ	ایہ ایں واسطے ہے جو اُنھاں اُوں شے کئوں کر بہت کیتی ہے، جیکوں آسہ نازل کیتے، بس اُوں وی اُنھاں دے عملاں کوں اکارت (ضائع) کر چھوڑیے (۹)۔
10.	أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ	کیا اوزین تے تریے پھریے کائے نہیں، تاں جو ڈیکھ گھن ہا، جو اُنھاں

لوکاں دی عاقبت کبھی تھنی جھڑے جو انہاں کٹوں پہلے تھی گزرن، آسہ نے انہاں اُتے تباہی مچا چھوڑی، تے ایویں کافراں نال تھیندا رہی (۱۰)۔	كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَرُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا	
ایہ ایں واسطے ہے جو آسہ تاں کارساز ہے انہاں لوکاں دا جھڑے ایمان گھن آندن، اُتے یقیناً کافراں دا کوئی کارساز کائے نہیں (۱۱)۔	11. ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ	
بیشک آسہ انہاں لوکاں کوں جھڑے جو ایمان گھن آئن، تے نیک عمل کیتے پینے، بہشتی باغاں وچ داخل کریسی، جیندے وچ نہراں و ہندیاں و گدیاں پین، اُتے جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے او (دنیاوی) فاندے چیندے وڈن، اُتے ایں طرح کھاندے پیندے وڈن جیویں ڈھانڈھے، ڈھور کھاندن پیندن، ول وی انہاں دا اٹکاٹاں (دورخ دی) بھا ہے (۱۲)۔	12. إِنَّ اللَّهَ يَدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَيْتَمَّتَعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَشْوَى لَهُمْ	
اُتے کئی وستیاں طاقت وچ تیڈی اوس وستی کٹوں زیادہ ہن، جیں تیکوں کڈھ چھوڑیا، آساں انہاں کوں تباہ کر چھوڑیا، بس انہاں دا ندگار وی کوئی نہ بٹیا (۱۳)۔	13. وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ أَهْلُكُنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ	
کیا او شخص جھڑا آپئیں رب دے کھلے رستے (احکام) اُتے چلدا پے اوس وانگوں تھی سبکدے جیندے گندے عمل وی اوس کوں سوہٹیں نظر ٹ لگ پوون، اُتے او آپئیاں خواہشاں دی پیروی کرے (۱۴)۔	14. أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ يَبِينَةٍ مِّن رَّبِّهِ كَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوُّ عَمَلِهِ ۖ وَالَّتَبِعُوا أَهْوَاءَهُمْ	
جھڑی بہشت دا وعدہ پرہیزگاراں نال کیتا ہویا ہے، اوتاں ایں شان دی ہے جو ایندے وچ ایجے پاٹیں دیاں نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہوسن، جھڑا مچسی وی نہ، اُتے ایویں کھیر دیاں نہراں ہوسن، جنہاں دا کھیر کھٹا وی نہ تھیسے اُتے (پاک) شراب دیاں نہراں ہوسن، پیوٹن والیاں کوں بس مزہ آویسی، اُتے صاف ستھری ماکھی دیاں نہراں	15. مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّن لَّبَنٍ لَّم يَتَغَيَّر طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِّن خَمْرٍ لَّذَّةٌ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِّن عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ	

<p>وَمَغْفِرٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَن هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَبِيأً فَقَطَّعَ أَمْعَاءُهُمْ</p>	<p>ہوسن، اُتے اُنھاں کیتے ایندے وچ ہر قسم دے میوے وی ہوسن، اُتے اُنھاں دے رب دی طرفوں بخشش دے دروازے کھلے ہوسن، کیا ایجے لوک اُنھاں وانگوں تھی سگدن، جہڑے جو ہمیشہ کیتے (دوزخ دی) بھا وچ رہسن، اُتے ہر کد اہویا پائیں پلایا ویسی جہڑا اُنھاں دیاں آندراں کیسی (۱۵)۔</p>
<p>16. وَمِنْهُمْ مَّن يَّسْتَبِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ</p>	<p>اُتے اُنھاں وچوں ایجے لوک وی ہن جہڑے تیڈی گالھ تاں سُنِدن، پر جہڑے ویلے تیں کئوں نکھر ویندن، تاں او اُنھاں لوکاں کئوں جنھاں کوں علم پُٹا ہوئے پچھدن، بھلا ایں (رسول) ہُنیں ہُنیں کیا آکھیے، ایہے تاں او لوک ہن، جنھاں دے دِلاں اُتے اُسے مہر لا چھوڑی ہے، اُتے ایہ آپنیاں خواہشاں دے پچھوں لگیے وِرن (۱۶)۔</p>
<p>17. وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ</p>	<p>اُتے جہڑے لوک ہدایت اُتے آگئے ہن، تاں اُنھاں کوں ہی وی ہدایت ڈے ڈیندے، اُتے اُنھاں کوں اُنھاں دے حصے دی پرہیزگاری دی توفیق وی ڈے ڈیندے (۱۷)۔</p>
<p>18. فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ</p>	<p>بس کیا ایہ لوک قیامت دی اُون گھڑی دی انتظار وچ ہن تاں جو او اُنھاں اُتے اچاچیت آونجے، تحقیق اُوندیاں نشانیاں اچکین، اُنھاں کوں اُون ویلے نصیحت کتھاں فائدہ پُسی چڈاں جو او (گھڑی) اُنھاں دے سرتے آکھڑسی (۱۸)۔</p>
<p>19. فَأَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ</p>	<p>اُتے (اے رسول) جاں گھن، جو بیشک سوائے اُسے دے پیا کوئی عبادت دے لائق کالے نہیں، اُتے تُوں آپنیں کیتے گناہاں دے بخشیش دی دُعا منگ، اُتے مومن جو اناں کیتے تے مومن ذالیں کیتے وی ! اُتے اُسے تہاڈے اُڈے اُڈے رُن پھرٹ کوں اُتے ٹک تے رہن کوں چنگی طرح چاٹدے (۱۹)۔</p>

<p>20. وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ</p>	<p>آتے جہڑے لوک ایمان گھن آئن، او اکھیندن جو (جنگ دے متعلق) کوئی سورت کیوں نہیں پئی نازل تھیندی، ول چڈاں کوئی واضح تے بنیادی معنیاں والی سورت نازل کیتی وئے، آتے اوندے وچ جنگ دا بیان وی ہووے، ول تاں (اے رسول) تُوں ڈیکھیں جو جنھاں لوکاں دے دلاں وچ کھوٹ ہے، اوئیں دو اُوں شخص وانگیں ڈیکھن جیندے اُتے موت دی غشی چڑھی ہوئی ہووے، ہس اُنھاں دی تاں شامت آئی کھڑی ہے (۲۰)۔</p>
<p>21. طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ</p>	<p>(اُنھاں دی زبان تے) فرمانبرداری دا لفظ ہے تے چنگیاں چنگیاں گالھیں ہن، پر چڈاں (جہاد دا) حکم تھی گیا، تاں اُوں ویلے آسہ دے اگوں سچے ثابت تھی ویندے تاں اُنھاں کیتے بہتری ہوندی (۲۱)۔</p>
<p>22. فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَّعُوا أَرْحَامَكُمْ</p>	<p>تساں کئوں ایہ گالھ پرے کائے نہیں، جو جیکر تساں کٹڈ ولاتے چلے گیوہے، (تہا کوں حکومت مل گئی) تاں زمین اُتے فساد کھڑے کر ڈیسو، آتے آپیاں سکوتاں تائیں کوں وی ختم کر ڈیسو (۲۲)۔</p>
<p>23. أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ</p>	<p>ایہے او لوک ہن، جنھاں اُتے آسہ دی لعنت وئی ہے، آتے اُوں اُنھاں دے کئوں کوں پوڑا تے اُنھاں دیاں اکھیں کوں آندھا کر چھوڑے (۲۳)۔</p>
<p>24. أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا</p>	<p>بھلا اُنھاں قرآن وچ کوئی غور فکر وی کیتے، کیا اُنھاں دے دلاں کوں جندرے مارے ہوئے ہن (۲۴)۔</p>
<p>25. إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِهِمْ مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ</p>	<p>بیشک جہڑے لوک جو کٹڈ ولاتے پھر گئے، بلکہ او وی ایس گالھ دے بعد جو اُنھاں اُتے ہدایت ظاہر تھی چکی ہووے، اُنھاں کیتے شیطان نے اُنھاں دے کماں کوں سوہناں کرتے ڈیکھائے، آتے اُنھاں کوں طرح طرح دیاں لمبیاں چوڑیاں امیدیں دا چقمہ ڈتے (۲۵)۔</p>

26.	ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَكُرُ اَللّٰهُ سَطِيْعُكُمْ فِىْ بَعْضِ الْاَمْرِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَسْرَارَهُمْ	ایہا وجہ ہے جو انہاں انہاں کوں جہڑے جو آسہ دی نازل کیتی ہوئی (کتاب) کنوں پرے بھجین، اکھ ڈتے جو آساں بعض (گناں کاراں وچ) تہاڈی گالھ من گھندے رہسوں، آتے آسہ تاں انہاں دے دلاں دیاں گالھیں کوں چنگی طرح چاڈا کھڑے (۲۶)۔
27.	فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهُهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ	بس انہاں دی حالت کیا ہو سی چڈاں جو فرشتے انہاں دی روح کڈھیں انہاں دے مونہاں تے آتے انہاں دیاں کندوں تے مریسن وی سہی (۲۷)۔
28.	ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اتَّبَعُوْا مَا اسْخَطَ اللّٰهُ وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ	ایہ ایں واسطے جو انہاں اؤں طریقے دی پیروی کیتی، جیں کنوں آسہ سخت کاوڑیا ہوئے آتے اوندی رضا حاصل کرن کوں وی پسند نہیں کیتا، بس اؤں وی انہاں دے عملاں کوں برباد کر پٹا (۲۸)۔
29.	اَفَرِحَ الْاَذِيْنَ فِىْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَرُضٌ اَنْ لَّنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَصْحَانَهُمْ	کیا او لوک جنہاں دے دلاں وچ کھوٹ ہے، لہو گمان کریندن جو آسہ انہاں دے گندراں (بدیتاں) کوں ظاہر کائے نہ کر سیں (۲۹)۔
30.	وَلَوْ نَشَاءُ لَّارْتَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسَيِّئَاتِهِمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِى لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ	آتے جیکر آساں چہندے تاں آساں او لوک تیکوں ڈیکھا ڈیندے بس توں انہاں دے مونہاں کنوں وی سُنچاں گھنیں ہا، آتے انہاں دے گالھ کرن دے وطرہ کنوں وی انہاں کوں سُنچاں گھنیں ہا، آتے آسہ تاں تساں ساریاں دے عملاں کوں چنگی طرح چاڈا کھڑے (۳۰)۔
31.	وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِيْنَ مِنْكُمْ وَالصّٰبِرِيْنَ وَنَبْلُوْا اَخْبَارَكُمْ	آتے آساں تساں لوکاں کوں آزیسوں، تاں جو چاں گھنوں، جو تہاڈے وچوں مجاہد کوں ہن، تے ثابت قدم رہن والے کوں ہن، آتے ایہ وی جو تہاڈے حالات وچ تہا کوں جانچوں پرکھوں (۳۱)۔
32.	اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَشَاقُّوْا الرّٰسُوْلَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰى لَن يَضُرُّوْا اللّٰهَ شَيْئًا	یقیناً جہڑے لوکاں کفر اختیار کیتے، آسہ دے رستے کنوں لوکاں کوں روکیے، آتے رسول دی مخالفت وی کیتی ہے، او وی اؤں ویلے چڈاں جو انہاں کو لھ ہدایت چنگی طرح پُچ گئی ہئی، ایہ لوک آسہ دا کوئی

وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ	وی نقصان نہیں کر سگدے (۳۲)۔
33. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اطِيعُوْا اللّٰهَ وَاَطِيعُوْا الرَّسُوْلَ وَلَا تُبْطِلُوْا اَعْمَالَكُمْ	اے لوگو! جہڑے جو ایمان گھن آئیوے اَسَدِی فرمانبرداری اختیار کرو، تے رسول دِی فرمانبرداری اختیار کرو، اَتے آپئیں عملاں کوں ضائع نہ تھیوٹ ڈیو (۳۳)۔
34. اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَا تَوَّاهُمْ كُفَّارًا فَلَٰكِنَّ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ	بیشک جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے اَتے اَسَد دے راہ کئوں (لوکاں کوں) ہٹکے ول چڑاں او مریے تے اُس (ویلے وی) او کافر ہوسن تاں اَسَد اُنہاں کوں ہرگز نہ بخشے! (۳۴)۔
35. فَلَا تَهِنُوْا وَتَدْعُوْا اِلَى السَّلٰمِ وَاَنْتُمْ الْاَعْلَوْنَ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَّتْرَكَكُمْ اَعْمَالَكُمْ	بَس تَساں ڈھلے نہ تھیوٹ لگ پوو، اَتے نہ خود سلامتی (صلح) کیتے اُنہاں کوں آکھو، کیوں جو تَساں ای فتح یاب تھیوٹ والے ہیوے، اَتے اَسَد وی تہاڈے نال ہے، اَتے او تہاڈیاں کوششاں بیکار نہ تھیوٹ ڈیسے (۳۵)۔
36. اِنَّبَا الْحَيٰۤاتِ الدُّنْيَا لَعِبٌّ وَلَهْوٌ وَّ اِنْ تُوْمِنُوْا وَتَتَّقُوْا يُؤْتِكُمْ اُجُوْرَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ اَمْوَالَكُمْ	بیشک دُنیاوی حیاتی تاں محض شُغل تے تماشا ہے، اَتے جیکر تَساں ایمان گھن آو، اَتے اَسَد کئوں ڈردے وی رہو، تاں او تہا کوں تہاڈے اجر ضرور ڈیسی، اَتے تَساں کئوں تہاڈے مال نہ منگیسی (۳۶)۔
37. اِنْ يَسْأَلْكُمُوهَا فَيُخْفِكُمْ تَبَخَّلُوْا وَيُخْرِجْكُمْ اَضْغَانَكُمْ	جیکر او تَساں کئوں تہاڈے مال منگ وی گھئے تے مجبور کرے، تاں تَساں ضرور کنجوسی کرٹ لگ پوسو، اَتے ایہ بخل تہاڈے گندر (کھوٹ) ظاہر کر ڈیسے (۳۷)۔
38. هَا اَنْتُمْ هٰۤؤُلَاءِ تَدْعُوْنَ لِتُنْفِقُوْا فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ فَبِمَنْ مِّنْ يَّبْخُلُ وَّمَنْ يَّبْخُلْ فَاِنَّهٗ يَبْخُلْ عَنِ نَفْسِهٖ وَاللّٰهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمْ الْفُقَرٰۤءُ اَعُوْا اِنْ تَتَوَلَّوْا	خیال رہوے جو تَساں ای او لوک ہیوے جنہاں کوں آکھیا ویندا پے جو تَساں اَسَد دے راہ تے خرچ کرو، پَر تہاڈے وچوں بعض بخل کریندن، حالانکہ جہڑا وی بخل کریندے، دَر اصل او آپئیں آپ کیتے بخل کریندے، کیوں جو اَسَد تاں بے نیاز ہے، پَر تَساں ضرور محتاج

یہوے، اَتے جیکر تُساں پھر گینو ہے، تاں او کہیں ہی قوم گوں تہاڈے نال بدل تے گھن آسے، ول او لوک تہاڈے وانگوں کائے نہ ہو سن (۳۸)۔	يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ
--	--

48- سورة الفتح

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا	(اے رسول) یقیناً آساں تیکوں ہک کھلی ڈلی فتح نصیب کیتی ہے (۱)۔
2.	لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُثَبِّتْ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا	تاں جو تہڈے کیتے ہوئے اُنھاں گناہاں گوں اَللہ بخش ڈیوے، جہڑے توں پہلے کر چکيا ہیں، اَتے جہڑے اُنھاں دے بعد تھی وُجھن، اَتے تہڈے اُتے آپٹیں نعمت گوں پورا کر چھوڑے، اَتے تیکوں سِدھے راہ تے توری رکھیے (۲)۔
3.	وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا	اَتے اَللہ تہڈی زبردست مدد کرے (۳)۔
4.	هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيُزْذَوْا إِبْرَاهِيمَ مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا	اوتاں او ہے جیں مومن لوکاں دیاں دلیں ٹھار ڈٹن، تاں جو اُنھاں دے آپٹیں ایمان سمیت، پیا وی زیادہ ایمان وُدھ وُجھن، اَتے اَللہ کیتے ہن آسماناں تے زمین دے سارے لشکر، اَتے اَللہ چنگی طرح چاٹن والا ہے وُڈی دانائی (حکمت) والا ہے (۴)۔
5.	لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ الْبُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا	ایہ ایں واسطے ہے جو او ایمان والے جو اناں تے ایمان والیاں ذالیں گوں اہجے بہشتی باغاں وچ داخل کر گھنے جنھاں وچ نہراں و ہندیاں وگدیاں پیاں ہن، او اُنھاں وچ ہمیشہ رہسن، اَتے اُنھاں کنوں اُنھاں دیاں بُرائیاں ہٹا گھنے، اَتے ایہ اَللہ دے نزدیک ہک وُڈی مُراد (کامیابی)

		حاصل کرٹ ہے (۵)۔
6.	وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ ذَا يَرَى السَّوْءَ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا	آتے منافق جو انہاں تے منافق ذالیں کوں، تے مُشرک جو انہاں تے مُشرک ذالیں کوں عذاب ڈیوے کیوں جو ایہ آسہ دے متعلق گندے گندے گمان کرٹ والے بٹ گین، او خود بُرائی دے نرغ وچ ہن، آتے اُنہاں اُتے آسہ دا غُضب تھیا، آتے اوں اُنہاں تے لعنت بھیجی، آتے اُنہاں کیتے دوزخ تیار کیتی ہوئی ہے، او آخر وچ رہن دا ہُوں گندہ ٹکٹاں ہے (۶)۔
7.	وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا	آتے آسہ کیتے ای ہن اسماناں دے تے زمین دے سارے لشکر آسہ ہُوں زبردست ہے وڈی حکمت والا ہے (۷)۔
8.	إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا	(آے رسول) دراصل آساں تیکوں (حق دی) گواہی ڈیوٹ والا بٹاتے بھیجے، آتے خوشخبری ڈیوٹ والا وی، تے ڈراؤن چتاؤن والا وی (۸)۔
9.	لِتَتُوبَ مِنْوَا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَفِّرُوهُ وَتُصِيبْهُ بَكْرَةً وَأَصِيلًا	تاں جو (آے لوکو) سُناں آسہ اُتے تے رسول اُتے ایمان گھن آو اُتے سُناں اُوندی طاقت بٹو، تے اُوندی عزت تے تعظیم کرو، آتے صبح تے شام کوں اوندے پاک ہووٹ کوں بیان کیتی رکھو (۹)۔
10.	إِنَّ الَّذِينَ يَبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا	تحقیق او لوک جہڑے تیڈی بیعت کریندن، بیشک او آسہ دی بیعت کریندن آسہ دا ہتھ اُنہاں دے ہتھ اُتے ہے، ول جیں وی ایہ وعدہ ترور ڈیٹا، تاں اوندے ترورن دی شامت خود اوندے اُتے ہے، آتے جہڑا کوئی اُون وعدے کوں پورا کرے، جہڑا جو اُون آسہ نال کیتا ہوئے، تاں بس آسہ وی آجھو ہُوں وڈا اجر ڈیوٹ والا ہے (۱۰)۔
11.	سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلَتْنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِالسَّيِّئَةِ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ	جہڑے بدوآں (جنگلی عربیاں) وچوں پچھوں رہ گئے ہن او ہٹ تیکوں آ تے اکھیں جو آساں کوں آساڈے مال متال تے اہل و عیال (گھر والیاں) رُو دھائی رکھینے ایں واسطے توں آساڈے کیتے بخشش دی دُعا

<p>قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا</p>	<p>منگ، پر او آئیاں زبان نال او کجھ اکھیندے ہن، جہڑا انھاں دے دلاں وچ ہے وی کالے نہ (اے رسول) اکھ ڈے جو کوں ہے جہڑا جو اسے دے سامنیں تہاڈے معاملے وچ (کوئی وی) کجھ اختیار رکھیندا ہووے، چاہے او تہاگوں کوئی تکلیف ڈیوٹ چہوے یا کوئی نفع ڈیوٹ چہوے، بلکہ اسے تعالیٰ تاں جہڑا کجھ وی تہاں کریندے ہیوے اوندی پوری خبر رکھن والا ہے (۱۱)۔</p>
<p>12. بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَّنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنًّا سَوْفًا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا</p>	<p>بلکہ تہاں تاں ایہ گمان کریندے ہاوے جو رسول اُتے ایمان گھن آوٹ والے لوک آئیاں ہالاں بچیاں دو ہمیشہ کیتے ول تے اصلوں آوٹاں وی کالے نہیں اُتے ایہ گمان تہاڈے دلاں کوں بہوں چڑگا لگیا، اُتے تہاں کیتا وی تاں بہوں گندہ گمان کیتا، آخر تہاں برباد تھی و نچن والی قوم بن گئیو ہے (۱۲)۔</p>
<p>13. وَمَنْ لَّمْ يُؤْمَرْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا</p>	<p>اُتے جہڑے لوک اسے تے اوندے رسول اُتے ایمان نہ رکھیندے ہوون، تاں یقیناً آساں (اجیاں) کافراں کیتے بھرکدی ہوئی بھا (دوزخ) دا عذاب تیار کر رکھیا ہے (۱۳)۔</p>
<p>14. وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا</p>	<p>اُتے اسے دی ہے بادشاہی آسماناں دی تے زین دی، او جیکوں چہوے بخش ڈیوے اُتے جیکوں چہوے عذاب ڈے ڈیوے، اُتے اسے تاں بخش ہار ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۴)۔</p>
<p>15. سَيَقُولُ الْبُخْلُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَىٰ مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُبِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَّنْ تَتَّبِعُونَا كَذَبَكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا</p>	<p>چڈاں جو ٹرٹ لگسوتاں جو تہاں غنیمت دا مال و نچ حاصل کرو، تاں بچھوں رہ و نچن والے بدو ضرور اکھینسن، جو آساں کوں وی اجازت ڈیوے، تاں جو آساں وی تہاڈے بچھوں ٹریے آوں، او چہندین جو اسے دے قول (حکم) کوں بدل ڈیون، انھاں کوں اکھ ڈے، جو تہاں آساڈے بچھوں نہیں آسگدے، تہاڈے کیتے اسے لہو کجھ پہلے کنوں اکھ ڈتے،</p>

<p>وَلِوِي اَو لَو ك اِيْهُوَ اَكْهِيْسَن تُسَاں تَاں اَسَاڈے كِيْتے سَرُوے وے، بلکہ اِيْہ لَو ك تَاں (اَصْل گَالھ كُوں) سَمَجھدے وِي كَاٹے نَہِيں سِوَاٹے تھوڑے جِيہاں دے! (۱۵)۔</p>	<p>يَقْتَهُونَ الْاَقْلِيْلًا</p>
<p>(اے رسول) چُچھوں رَہ وَنَجْنِ والے عربی بدواں كُوں اَكھ ڈے، جو اَجھو پَك وَڈِي طاقت والی قوم كِيْتے تھَا كُوں سَڈِيا وِيسے، تُسَاں اُنْہَاں نال يا تاں جَنگ كِيْتی رَکھو يا او مسلمان (فرمانبردار) تھی وَنَجْنِ، ہَس جِيكِر تُسَاں اَكھيا مَنيسوتاں اسے تھَا كُوں چَنگا جِيہا اَجَر ڈِيسی، اَتے جِيكِر تُسَاں كَنڈ وَلَا تے چَلْنِيے گِيو ہے جِيوِيں جو پہلے چَلْنِيے گئے ہا وے، تاں وَل او تھَا كُوں دردناك عذاب ڈِيسی (۱۶)۔</p>	<p>16. قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَى قَوْمٍ أُولَىٰ بَأْسٍ شَدِيدٍ تَقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّبُونَ فَإِنْ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمْ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّن قَبْلِ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا</p>
<p>نہ کہیں اَنَدھے كِيْتے كُوئی حرج ہے نہ کہیں لُو لھے لَنگڑے كِيْتے كُوئی حرج ہے اَتے نہ کہیں بيمار كِيْتے كُوئی حرج ہے اَتے جَہڑا وِي اسے تے اُوندے رسول دِي فرمانبرداری اختيار كرے تاں اُو كُوں بہشتی باغاں وِچ داخل كيتا وِيسے، جِيندے تلے نہراں و ہندياں و گدیاں پياں ہو سَن، اَتے جَہڑا كُوئی مُنہ پھير وِيسے اُو كُوں دردناك عذاب دِي سزا ڈِي وِيسی (۱۷)۔</p>	<p>17. لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْبَرِيضِ حَرَجٌ وَمَن يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَن يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا</p>
<p>ہَس اسے اُنْہَاں مومن لوکاں تے خوش تھی گئے اُوں وقت جو او درخت دے تلے تِيڈِي بيعت پے كریندے ہِن، ہَس اسے چَنگِي طرح چاندا كھڑا ہَا جو اُنْہَاں دے دِلَاں وِچ كيا ہے، ہَس اُوں اُنْہَاں اُتے سكون تے اطمینان نازل كر ڈِٹا، اَتے اُنْہَاں كُوں بَہوں جلدی تھی وَ نَجْنِ والی فتح نصیب كِيْتی (۱۸)۔</p>	<p>18. لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا</p>
<p>اَتے غنیمت دے ڈھیر سارے مال ہِن، جَہڑے او حاصل كرِي سَن، اَتے اسے تاں بَہوں زبردست ہے وَڈِي حكمت (دانائی) والا ہے (۱۹)۔</p>	<p>19. وَمَعَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُ وَنَهَاكَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا</p>

20.	وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا	اَسے نے تہاڈے نال ڈھیر سارے غنیمت دے مال دا وعدہ کیتے، جہڑے تہاں حاصل کریسو، ہس اوں تہاڈے کیتے ایں فتح (غنیمت) کیتے لوکاں دے ہتھاں کوں (تہاں کوں بچاؤں کیتے) روک گھدا گیا، تاں جو (ایہ واقعہ) ایمان والیاں کیتے قدرت دا ہک نمونہ بنے، اتے تہاں کوں سِدھی راہ تے رُن دی ہدایت ڈیوے (۲۰)۔
21.	وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا	اتے بیاں غنیمتاں وی ہن جنھاں کیتے تہاں کوں اچن طاقت حاصل کائے نہیں، تحقیق اَسے انھاں کوں وی آپئیں اختیار وچ کیتا ہویا ہے، اتے اَسے تاں ہر شے اتے پوری پوری قدرت رکھن والا ہے (۲۱)۔
22.	وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَلْوَلَّوْا الْأَذْيَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا	اتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کر گھدے جیکر او تہاڈے نال لڑدے وی، تاں او ضرور کندھ لاتے بھج ویندے، ول نہ کوئی انھاں دا کارساز بندا تے نہ کوئی مددگار لبھ سگدے (۲۲)۔
23.	سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَكِنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا	اَسے دی ایہا سنت (عادت) ہے جہڑی ایں کئوں وی پہلے وی قائم ہے، اتے توں اَسے دی سنت وچ کوئی تبدیلی نہ دیکھسیں (۲۳)۔
24.	وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَائْتَدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا	اتے اوتاں او ہے جیں انھاں دے ہتھاں کوں تہاں کوں، اتے تہاڈے ہتھاں کوں انھاں کئوں مکہ دی وادی وچ روک گھدا، او وی ایں گالھ دے بعد جو تہاں کوں انھاں اتے فتح ڈے پتی ہس، اتے اَسے تاں جہڑا کجھ تہاں کریندے ہیوے، او کوں چنگی طرح دیکھدا کھڑے (۲۴)۔
25.	هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالُ الْمُؤْمِنُونَ وَنِسَاءُ الْمُؤْمِنَاتِ لَمْ تَغْلِبْهُمْ أَنْ	ایہ او ہے لوک ہن، جنھاں کفر اختیار کیتا ہویا اے تہاں کوں مسجد الحرام کئوں روک گھدا ہانے، قربانی دے جانور اں کوں وی! تاں جو او آپئیں (حلال تھیوٹ دی) جاء توڑیں نہ پچ سگن، اتے جیکر اتھاں مومن جوان تے مومن ذالیں نہ ہوندیاں جنھاں کوں تہاں چاندے وی نہ

<p>تَطَّوُّهُمْ فَتُصِيبُكُمْ مِنْهُمْ مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا</p>	<p>ہاوے، تاں تُساں اُنھاں کوں پھیہ سٹیندے، ہس تہا کوں بے خبری وچ اُنھاں دی وجہ کوں کوئی تکلیف پُجی، (ایں واسطے وی) جو اُسہ جیکوں چہوے آپئیں رحمت وچ داخل کر گھئے، اَتے جیکر ایہ (مسلماناں کوں) انج تھی ویندے، تاں اُساں اُنھاں وچوں دے اُنھاں لوکاں کوں عذاب ڈے ڈیندے، جنھاں کفر اختیار کیتا ہو یا، عذاب وی ہوں دردناک (۲۵)۔</p>
<p>26. إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَبِيَّةَ حَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا</p>	<p>(یاد کرو) چڈاں کفر اختیار کرن والے لوکاں آپئیاں دلاں وچ ضد وی او چا کیتی جہڑی جو جہالت دے زمانے وچ ہوندی ہئی، تاں اُسہ نے آپئیں رسول اَتے مومنناں اَتے سکون (اطمینان) نازل کر دتا، اَتے اُنھاں کوں پرہیزگاری دی گالھ تے پابند رکھیا، اَتے او ایندا حق وی رکھیندے ہن تے ایندے ڈادے وی ہن، اَتے اُسہ تاں ہر شے کوں چنگی طرح جانٹ والا ہے (۲۶)۔</p>
<p>27. لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَبَجَلْ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتَحًا قَرِيبًا</p>	<p>تحقیق اُسہ نے آپئیں رسول دے خواب کوں حق دے مطابق سچا کر ڈیکھایا (او خواب جو) اُسہ چاہیا، تاں تُساں مسجد الحرام وچ امن امان نال ضرور داخل تھیسو، آپئیاں سِراں کوں مُنواتے، اَتے وَاَل کترواتے، اَتے تہا کوں کوئی ڈر شروی نہ ہو سی، ہس اُسہ چاٹد ہا جہڑا کجھ تُساں نہ چاٹدے ہاوے، ہس اوں ایں کوں پہلے ہک ہئی نیڑے دی فتح وی نصیب کر ڈتی (۲۷)۔</p>
<p>28. هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا</p>	<p>او تاں اوہو ہے جیں آپئیں رسول کوں ہدایت ڈے تے اَتے دین حق ڈے تے بھیجیا، تاں جو ایکوں ساری دُنیاں اَتے غالب کر ڈیوے، (ایویں تھی وَنج دے) گواہی کیتے محض اُسہ ای کافی ہے (۲۸)۔</p>
<p>29. مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ</p>	<p>محمد اُسہ دا رسول ہے، اَتے جہڑے لوک اُنھاں نال ہن، او کافراں</p>

<p>کیتے تاں وڈے سخت ہن، پر آپس وچ ہک پئے تے رحم کریندے رہندن، ٹوں انھاں کوں رکوع کریندیں، تے سجدے ڈیندیں ڈیکھدیں، اسہ دی طرفوں فضل آتے اوندی رضا مندی حاصل کرن وچ لگتے رہندن (پہچاٹن واسطے) انھاں دے مٹھیاں (مونھاں) آتے سجدیاں دی وجہ کٹوں لگے (نشان) پے ہوئے ہن، انھاں دیاں ایہ صفاتاں تورات وچ وی ہن، تے ایہے مثالان انجیل وچ وی ہن، اوہک ابھی رڑھ (کھیتی) وانگوں ہن، جیں آپٹیں پیری باہر کڈھی ول اوکوں تکڑا کیتا، ول موٹی تھی گئی، ول آپٹیں ناڑی دے زور تے کھڑی، آپٹیں وہاؤن والیاں کوں ڈاڈھی چٹکی لگن پے گئی، تاں جو انھاں نال کافراں دے ہاں سڑن، آتے اسہ دا وعدہ ہے انھاں نال جہڑے جو انھاں وچوں ایمان گھن آئن تے نیک عمل کیتے پئیں، انھاں کیتے بخشش ہے تے اوہک وڈا اجر پئسن (۲۹)۔</p>	<p>أَشِدَّاءَ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَذَرِّ أَحْرَبٍ شَطَاطًا فَأَذَرُوهَ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوْقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا</p>
---	--

49- سورة الحجرات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع تھیندی ہے اسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان تے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ عَلِيمٌ	اے لوگو! جہڑے ایمان گھن آئیوے، ٹساں اسہ (دے حکم) آتے اوندے رسول کٹوں پہلے نہ بولن پے گئے کرو، بلکہ اسہ کٹوں ڈردے رہو، یقیناً اسہ سب کجھ سنن والا، سب کجھ جانتا والا ہے (۱)۔
2.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ	اے ایمان گھن آؤں والو، آپٹیں آوازاں کوں وی نبی دی آواز کٹوں اُچا نہ کڈھیا کرو، آتے اوندے آگوں ایں طرح زور دا وی نہ بولیا کرو،

	بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ	جیوں تہاڑے بعضے بعضیاں دے نال زور دا بولیندن، تاں جو تہاڑے نیک عمل ضائع نہ تھی وِجَن، اَتے تہا کوں پتہ وی نہ لگیئے (۲)۔
3.	إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِيَتَّقُوا لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرٌ عَظِيمٌ	بیشک جہڑے آسہ دے رسول دے سامنیں آپیاں آوازاں کوں جھکا رکھیندن، ایہے او لوک ہن جنہاں دے دلاں کوں آسہ پرہیزگاری وِچ آزما گھدے، انہاں کیئے بخشش ہے تے ہک وڈا اجر وی ہے (۳)۔
4.	إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ	(اے رسول) بیشک جہڑے لوک تیکوں مجھریاں دے پرے کٹوں سڈ مریندن، انہاں وچوں ڈھیر کوئی تاں کوئی عقل وی نہیں رکھیندے (۴)۔
5.	وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	اَتے جیکر او لوک او توڑیں صبر چا کرن جو توں خود انہاں دو باہر نکل تے آوِجیں، تاں ایہ خود انہاں کیئے ہک چنگی گالھ ہئی، اَتے آسہ تاں بہوں بخشش ہار ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے (۵)۔
6.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ	اے ایمان گھن آون والو، جیکر کوئی فاسق (بدکردار) تہاڑے کو لھ کوئی خبر گھن آوے، تاں اوندی تحقیق چنگی طرح کر گھدی کرو، تاں جو ٹساں کہیں قوم کوں اٹ چائیں کوئی تکلیف نہ پچا کھڑو، ول صباہیں تہا کوں آپٹیں کیئے اَتے پچھتاؤ تاں نہ پووے (۶)۔
7.	وَأَعْلَمُوا أَن فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ	اَتے ایہ جان گھنؤ، جو آسہ دار رسول تہاڑے وِچ ہے، جیکر او اکثر معالیاں وِچ تہاڑا اکھیا من گھندا، تاں ٹساں خود کہیں مصیبت وِچ پے ویندے، لیکن آسہ تہاڑے وِچ ایمان دی محبت گھت ڈتی ہے، تہاڑے دلاں وِچ او کوں سوہٹاں وی کر ڈیکھائے، اَتے کفر، بدکرداری تے نافرمانی کٹوں تہا کوں کر بہت ڈیوائی ہے، ایہے او لوک ہن، جہڑے سدھے سدھے راہ تے چلدے پے ہن (۷)۔

8.	فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ	ایہ آسہ دافضل تے اوندی نعمت دی وجہ کئوں ہے، آتے آسہ تاں سُب کجھ چاٹن والا ہے وڈی حکمت (دانائی) والا ہے (۸)۔
9.	وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْدَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْدَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ	آتے جیکر مومن جو اناں دیاں ڈوں ٹولیاں آپس وچ لڑپوون تاں اُنھاں دُوبائیں وچ صلح کراڈتی کرو، ول وی جیکر اُنھاں وچوں کوئی ٹولی دُوجھی اُتے زیادتی کرے، تاں ول زیادتی کرن والے نال لڑپوون، ایہ توڑیں جو او آسہ دے حکم (فیصلے) تے ول آوے، ول جیکر او وی رجوع کرے، تاں ول اُنھاں دُوبائیں وچ انصافی طور تے صلح کراڈتی کرو، تے انصاف قائم کیتی رکھو، بیشک آسہ انصاف کرن والیاں کوں ہُئوں پسند کریندے (۹)۔
10.	إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْدَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	بیشک ایمان والے سارے بھرا بھرا ہن، ہس ٹساں آپٹیاں دُوں بھراواں وچ صلح کراڈتی کرو، آتے آسہ کئوں ڈردے رہو، تاں جو ٹھاڈے اُتے رحمت و سائی ویندی رہے (۱۰)۔
11.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا تَلْبِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ	اے ایمان گھن آوٹ والو ! کوئی قوم کہیں ہئی قوم دیاں مذاقاں نہ کیتیاں کرے، تھی سبگدے جو او اُنھاں کئوں چنگی ہووے، آتے نہ ذالیں بھناں ذالیں دیاں مذاقاں کرن، تھی سبگدے جو او اُنھاں کئوں چنگیاں ہوون، آتے ٹساں آپ آپٹیاں اُتے الزام وی نہ لایا کرو، نہ اُنھاں کوں (چڑاوٹن والے) لقبان نال سڈیا کرو، ایمان گھن آوٹ دے بعد گندے ناں نال (کہیں کوں) سڈن وی فسق فجور ہے، جنھاں (اُنھاں گالھیں) کئوں توبہ نہ کیتی، ہس اوہے لوک ظالماں وچوں ہن (۱۱)۔
12.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا	آتے ایمان گھن آوٹ والو ! بدگمانی کئوں جتنی تھی سبگے، بچ تے رہو اے یقیناً بعض (حالتاں وچ) بدگمانی تاں گناہ ای ہے، آتے ٹساں

<p>کہیں دیاں بُرائیاں گولھن وچ وی نہ لگے رہو، اُتے تہاڈے بعض بعضیاں دی غیبت وی نہ کرن، کیا تہاڈے وچوں کوئی (ایں گالھ کوں) پسند کریندے جو او اپٹیں مَوئے ہوئے بھرا دا گوشت کھاوے، ہس ایں کئوں ضرور کریہت کیتی کرو، اُتے اُسہ کئوں ڈردے رہو، بیشک اُسہ توبہ قبول کرن والا ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۲)۔</p>	<p>وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَتُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ</p>
<p>اے انسانو! تحقیق آساں تہاگوں ہک نر (مرد) تے ہک مادی (ذال) وچوں پیدا کیتے، اُتے تہاڈیاں قوماں تے قبیلے بنا ڈٹن، تاں جو تہاں ہک پئے کوں سُنجان سگو، بیشک تہاڈے وچوں اُسہ دے نزدیک سب توں زیادہ عزتاں والا او ہے جہڑا تہاڈے وچوں ساریاں توں زیادہ پرہیزگار ہے، بیشک اُسہ سب کجھ جانن والا ہے، چنگی طرح خبراں رکھن والا ہے (۱۳)۔</p>	<p>13. يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّاُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّقَبَاۗئِلَ لِتَعَارَفُوْۤا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰىكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ</p>
<p>جانگی عرب (بدو) ابدن، جو آساں ایمان گھن آئے ہیں (اے رسول) توں اکھ ڈے، جو تہاں ایمان نہیں گھن آئے بلکہ ایں اکھو، جو آساں حکم دے تابع تھی گئے ہیں، کیوں جو ایمان تاں آجٹ، توڑیں تہاڈے دالاں وچ وڑیا وی کائے نہیں، اُتے جیکر تہاں اُسہ تے اوندے رسول دی پوری فرمانبرداری قبول کر گھدی تاں او تہاڈے عملاں وچوں کجھ وی نہ گھٹسی، یقیناً اُسہ ہوں بخشن ہارے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۴)۔</p>	<p>14. قَالَتِ الْاَعْرَابُ اَمَّا قُلُوبُنَا لَمْ نُوْمِنُوْا وَلٰكِنْ قُوْلُوْا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَاِنْ تُطِيعُوْا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْئًا اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ</p>
<p>ایمان والے مومن تاں محض او لوک ہن جہڑے اُسہ اُتے، اُتے اوندے رسول اُتے ایمان گھن آئے، وَل اُنھاں کوئی شک وی نہیں کیتا، اُتے آپٹیں مالاں تے آپٹیاں جاناں نال اُسہ دی راہ وچ جہاد کیتے ایسے او لوک ہن، جہڑے (ایمان دے) سچے ہن (۱۵)۔</p>	<p>15. اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَيُّوْا وَّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ</p>

16.	قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	(اے رسول) اگھ ڈے جو کیا تُساں اُسہ کوں آپٹیں دینداری چتویندے جٹویندے وے حالانکہ اُسہ تاں چنگی طرح چاٹدا ہے جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، تے جو کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، اُتے اُسہ ہر شے کوں چنگی طرح چاٹن والا ہے (۱۶)۔
17.	يَسْتُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَتَّبِعُوا عَلَىٰ إِسْلَامِكُمْ بَلِ اللَّهُ يَنْتُزِعُ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	(اے رسول) ایہ لوک تیڈے اُتے احسان چڑھیندن جو انھاں اسلام قبول کر گھدے، اگھ ڈے جو میڈے اُتے آپٹیں اسلام دی منت نہ پے لاؤ، بلکہ اُسہ تہاڈے اُتے آپٹاں احسان جٹویندے، جو اوں تہا کوں ایمان دی راہ ڈیکھا پتی ہے، جیکر تُساں واقعی سچے ہو ووتاں (۱۷)۔
18.	إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ	بیشک اُسہ آسماناں تے زمین دیاں لکیاں ہوئیاں شنیں کوں چنگی طرح چاٹدے، اُتے ڈیکھدا کھڑے جہڑا کجھ تُساں کریندے وڈے وے ! (۱۸)۔

50- سورة ق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع تھیندی ہے اُسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت و ساوٹ والا ہے
1.	ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ	ق، قسم ہے شانناں والے قرآن دی (۱)۔
2.	بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالِ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ	بلکہ انھاں کوں تاں تعجب تھئے، جو انھاں کو لھ خود اُنھائیں وچوں ہک ڈراوٹ چتاوٹ والا آگئے، بس کفر اختیار کرٹن والے اکھٹ لگئے، جو ایہ گالھ تاں عجب جہی لگدی ہے (۲)۔
3.	أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ	بھلا جڈاں آساں مرویسوں، اُتے مٹی تھی ویسوں (ولا جیوا کھڑا کرٹن)

4.	قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيفٌ	تاں عقل سمجھ کٹوں پرے دی گالھ ہے (۳)۔
5.	بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ	تحقیق آساگوں پتہ ہے، جو اُنھاں وچوں دے کتنے کجھ زمین کھاندی گھیندی ویندی ہے، اتے آساڈے کولھ کتاب ہے جیندے وچ سب کجھ لکھیا ہویا محفوظ ہے (۴)۔
6.	أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ	اُنھاں اوکوں کوڑا آکھینے، چڈاں وی حق اُنھاں کولھ آئے، بس ایہ خود یک گنجری ہونی گالھ وچ پھس گئے ہن (۵)۔
7.	وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ	بھلا ایہ آپٹیں اتوں آسمان کوں نہیں ڈبھدے، آساں اوکوں کیویں بنائے اتے کیویں سنواریے، اتے ایندے وچ کوئی بج (خرابی) وی کائے نہیں (۶)۔
8.	تَبَصَّرْتَهُمْ ذِكْرِي لِكُلِّ عَدُوٍّ مُنِيبٍ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ	اتے آساں زمین کوں دگھیر لے چا، اتے اوندے وچوں تکرے پہاڑ کھڑے کر ڈتے ہن، اتے اوندے وچوں ہر قسم دے سوہٹیں پودیاں دے جوڑے جمائے ہن (۷)۔
9.	وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ رِّمْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ	(ایہ سب شئیں) اکھیں کھول ڈیوٹن والیاں تے نصیحت قبول کراوٹن والیاں ہن، پر اوں بندے کیتے جہڑا آسہ دور رجوع کریندے (۸)۔
10.	رِّمْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ	اتے آسمان کٹوں برکتاں والا پائیں بھیجے، بس اوندے نال آساں جما ڈتے ہن، باغ تے آن دیاں کچھن کچھن والیاں رڑھیں (۹)۔
11.	كَذَلِكَ الْخُرُوجُ	اتے کھجیاں ہن، اُچیاں اُچیاں اُنھاں دے گوشے تلے اتے (پنڈنال) لڈیے ہوئے ہن (۱۰)۔
12.	كَذَبْتَ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ	ایہ بندیاں کیتے رزق ہن، اتے آساں ایں (پائیں) نال موئی ہونی زمین والے علاقے کوں ساوا (زندہ) کر ڈیندے ہیں، ایں طرح (قبراں وچوں) بندے وی کڈھیے ویسے (۱۱)۔

	الرَّسِّ وَشُودُ	کچھ نہ سنیا (۱۲)۔
13.	وَعَادُ وَفِرْعَوْنَ وَإِخْوَانُ لُوطٍ	آتے عاد آتے فرعون، آتے لوط دے بھرا (۱۳)۔
14.	وَأَصْحَابُ الْآيَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ	آتے جنگل (ایک) والے، آتے شیخ دی قوم نے وی ! ہر کہیں رسولان گوں گورا آکھیا، آخر (عذاب دا) وعدہ سچا تھی تے رہیا (۱۴)۔
15.	أَفَعَيَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبِيسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ	تاں کیا آساں پہلی واری پیدا کرتے تھک گئے ہیں؟ بلکہ ایہ لوک تاں نویں سروں دی پیدائش دے متعلق وی شک وچ پئے گئے (۱۵)۔
16.	وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسِّسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ	آتے یقیناً آساں انسان گوں پیدا کیتے، آتے آساں چاندے ہیں جو ایندے متعلق کیا کچھ وسوسے اوندے دل وچ پوندن، آتے آساں تاں ایندی گچی دی رگ کنوں وی زیادہ ایندے کولھوں ہیں (۱۶)۔
17.	إِذْ يَتَلَفَّى الثَّمَلَقِيَّانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ	جڈاں جو ایندے سچے پاسوں تے کھپے پاسوں موجود ڈوں نوٹ کرٹ (لگھٹ) والے (سب کچھ) نوٹ کر گھنڈن (۱۷)۔
18.	مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ	او کوئی ابھی گالھ نہیں کریندا جیندی تاڑ وچ لگھٹ (نوٹ کرٹ) والے نہ لگتے پیٹھے ہوون (۱۸)۔
19.	وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ	آخر موت دی سکرَات حقیقت بن تے آگئی، ایہا او حالت ہے جیں کنوں توں پرے بھجا ہاویں (۱۹)۔
20.	وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمَ الْوَعِيدِ	آتے صور (سنگھ) پھوکیا گیا، تاں اوہو عذاب دے وعدے دا ڈپڑتے ہو سی! (۲۰)۔
21.	وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ	آتے ہر جان ایس حالت وچ آسی، جو اوندے نال ہک ہکلن والا وی ہو سی، تے ہک (اوندے عملاں دی) گواہی ڈیونٹ والا وی (۲۱)۔
22.	لَقَدْ كُنْتُمْ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ	توں یقیناً ایس کنوں غفلت وچ وڈا ہاویں، بس آساں تیں کنوں تیڈی غفلت دا پردہ ہٹا ڈتے، بس آج تاں تیڈی نظر ٹھیک ٹھیک ڈیہدی پئی ہے (۲۲)۔

23.	وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ	آتے اوندے نال والا اکھسی، ایہ موجود میڈے کو لھ (ایندے عملاں دا کھلا چٹھا!) (۲۳)۔
24.	أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ	ٹساں ڈوہائیں رل تے سرکشی کرٹ والے ناشکرے کوں دوزخ وچ سٹ ڈیو (۲۴)۔
25.	مَتَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ	بھلائی کرٹ کٹوں روکٹ والے کوں، حد کٹوں پ و نچٹ والے کوں، شک کرٹ والے کوں (۲۵)۔
26.	الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ	جیں آسہ دے نال ہن ربو بٹے وی بٹا گھدے ہوون، ہس ٹساں ڈوہائیں کوں سخت عذاب وچ گھت ڈیو (۲۶)۔
27.	قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ	اوند اسنگتی (شیطان) اکھسی آساڈے رب آ! میں ایکوں حدوں پ و نچٹ والا انھیں بٹایا بلکہ ایہ خود ای پرلے درجے دی گراہی وچ پیا ہویا ہا (۲۷)۔
28.	قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ	(آسہ) اکھسی، ٹساں میڈے کو لھ (آپس وچ) جھپڑانہ پے گھتو! تحقیق میں تاں تھاپڈے کیتے عذاب دا وعدہ پہلے بھیج چکیا ہاں (۲۸)۔
29.	مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ	میڈے سامٹیں کوئی گالھ نہیں بدلانی ویندی، اتے نہ آساں بندیاں اٹے کوئی ظلم کرٹ والے ہیں (۲۹)۔
30.	يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ	ہک ڈینہ دوزخ کٹوں پچھیا ویسے، کیا ٹوں بھرتج رچج گئی ہیں، پراو اکھسے، کیا بیا کچھ وی بچیا ہویا ہے (۳۰)۔
31.	وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ	آتے بہشت پرہیزگاراں دے نزدیک کرڈتی ویسی، اصلوں پرے کانے نہ ہوسی (۳۱)۔
32.	هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ	ایہا ہے جیندا وعدہ ٹساں وچوں ہراو شخص نال کیتا گیا ہا، جہڑا ہنوں رجوع کرٹ والا، ہر طرح دا خیال رکھٹ والا ہے (۳۲)۔
33.	مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ وَجَاءَ	جہڑا شخص ہنوں مہربان (آسہ) کٹوں بغیر ڈٹھیں ڈردا رہے، اتے ہنوں

	بِقَلْبٍ مُنِيبٍ	رجوع کرن والا دل گھن تے آئے (۳۳)۔
34.	ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ	(آکھیا ویسی) ایندے وچ امن تے سلامتی نال لنگھ وُجّ ایہو ڈینہاڑا ہمیشہ کیتے قائم رہن والا ہے (۳۴)۔
35.	لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ	ایندے وچ انھاں کیتے جو کجھ وی او چاہسن، سب موجود ہوسی (۳۵)۔
36.	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ	آتے آساں انھاں کنوں پہلے دیاں کئی اُمّتاں بّاہ کر چھوڑیاں، جہڑیاں انھاں کنوں طاقت وچ وَدھ تے ہن انھاں تاں شہراں کوں چھاٹیا لٹاڑیا ہویا ہا، کیا کوئی جّاء تھی سگدی ہے (آسہ کنوں) بھجّ وُجّ کیتے (۳۶)۔
37.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِّمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ	یقیناً ایندے وچ ہر اوں شخص کیتے نصیحت ہے جہڑا سچا دل رکھیندا ہووے، یا سب کجھ توجہ نال سُنّدا ہووے آتے حقیقت کوں خود غور نال ڈیکھدا ہووے (۳۷)۔
38.	وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ	آتے آلتہ آساں آسماناں کوں، تے زمین کوں، آتے جہڑا کجھ انھاں دے وچکار ہے، سب کجھ چھی ڈینہاں (مرحلیاں) وچ تیار کر چھوڑیا، آتے آسا کوں کوئی تھکیرا وی اصلوں محسوس نہ تھیا (۳۸)۔
39.	فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ	ہَس (اے رسول) جو کجھ ایہ لوک آکھندے وَدے ہن، اوندے اُتے صبر کر گیا کر، آتے آسہ دی تعریف سمیت اوندے پاک ہووٹ کوں بیان کیتی رکھ (۳۹)۔
40.	وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ الشُّجُودِ	آتے سجدے کرن (نمازاں پڑھن) دے بعد وی (۴۰)۔
41.	وَاسْتَبِحْ بِوَمَرَيْنِئِنَادِ الْمُنَادِ مِن مَّكَانٍ قَرِيبٍ	آتے سٹا ہے، جہڑے ڈینہ سڈ مارٹ والا کو لھوں دی جّاء کنوں سڈ مریسی (۴۱)۔
42.	يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ	جہڑے ڈینہ سارے لوک یقینی طور تک اچی کرکٹاٹ سُنّسن ایہ (قبراں

یَوْمَ الْخُرُوجِ	وِجُوسِ) نِکَلُشِ دا ڈِیَنہ ہوسِی (۴۲)۔
43. إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُيِّتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ	دَرِ اَصَلِ اَسَاں جِیویندے وِی ہِیں، تے اَسَاں مَریندے وِی ہِیں اَتے اَسَاں دو ساریاں وَلِ آوٹِیں (۴۳)۔
44. يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشَمٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ	اُوسِ ڈِیَنہ زِمین اُنْہاں (مردیاں) دے اُتے چرِیجِ وِیسی، تے او جلدی نکل تے آوِیسن، اِیں طرَح (بندیاں کُوں) کُٹھا کرُٹ اَساڈے کیتے ہُوں سَوکھا کَم ہے (۴۴)۔
45. تَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ	اَسَاں چَنگی طرَح جَاندے ہِیں جہڑا کُجھ اِیہ لوک اُہدے وَدے ہِن، اَتے تُوں اُنْہاں اُتے جَبَر کرُٹ کیتے نھیں لایا گِیا، ہَس تُوں قرآن دے ذریعے اُوسِ شَخْصِ کُوں نصِیحت کر جہڑا جو میڈے (عذاب) کُوں ڈِراوٹِ نال ڈِرویندے (۴۵)۔

51۔ سورۃ الذاریات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسہ دے ناں نال جہڑا ہُوں مہربان ہے ہُوں رَحْم کرُٹ والا ہے
1.	وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا	قَسَم ہے اُنْہاں ہوائیں دِی ! جہڑیاں دَرَات تے آبی بخارات کُوں اُڈے اُڈے اُڈائی رَکھدیاں ہِن (۱)۔
2.	فَالْحَامِلَاتِ وُجُوهًا	وَل اُنْہاں ہوائیں دِی وِی ! جہڑیاں یَنہ وَساوٹِ والے بَدَلَاں کُوں چاتی وِیاں رَہنَدِن (۲)۔
3.	فَالْجَارِيَاتِ يُسْجَا	وَل اُنْہاں ہوائیں دِی، جہڑیاں آرام آرام نال گھلدیاں رَہنَدِن (۳)۔
4.	فَالْمُقْسِيَاتِ أَمْرًا	وَل اُنْہاں ہوائیں دِی جہڑیاں اَسہ دے حُکم نال ساریاں شَتِیں (یَنہ وغیرہ) تقسیم کریندیاں رَہنَدِن (۴)۔

5.	إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ	تحقیق جہڑا وعدہ تہاڈے نال کیتا ویندے اصلوں سچا ہے (۵)۔
6.	وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ	آتے بیشک جزا ضرور پڑتی ویسی (۶)۔
7.	وَالسَّاءِ ذَاتِ الْحُبِّكِ	آتے آسمان دی قسم! جیندے وچ کئی راہیں ہن (۷)۔
8.	إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ	تُساں یقیناً ہک اختلاف والی گالھ وچ پچھتھے ہوئے ہیوے (۸)۔
9.	يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ	ایں گالھ کنوں اوہو شخص پھر ویندے جیں پھرناں ہوندے (۹)۔
10.	فَتِلْكَ الْحَرَاصُونَ	اٹکل پچھو لڑاؤں والے تباہ تھیون (۱۰)۔
11.	الَّذِينَ هُمْ فِي غَنَرَةٍ سَاهُونَ	ایہ تاں او لوک ہن، جہڑے غفلت وچ پے تے (حقیقت گوں) بھل چکیتے ہن (۱۱)۔
12.	يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ	ایہ پچھدن جو جزا سزا والا ڈینہ کڈاں آسی (۱۲)۔
13.	يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ	اُوں ڈینہ (آسی) جڈاں اُنھاں گوں (دوزخ دی بھا) اُتے سیک ڈٹا ویسی (۱۳)۔
14.	ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ	(آکھیا ویسی) ہن چکھو مزہ آپٹیں فتنے (دے عذاب) دا، اوہو عذاب جیندے متعلق تُساں ڈاڈھے اُہلے ہاوے (۱۴)۔
15.	إِنَّ الْمُبْتَغِينَ فِيْ جَنَاتٍ وَعُيُونٍ	بیشک پرہیزگار لوک بہشتی باغاں وچ ہو سن تے چشمتیاں اُتے رہسن (۱۵)۔
16.	أَخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ	انھاں نعمتاں گوں گھن تے خوش تھیندے رہسن، جہڑیاں اُنھاں دا رب اُنھاں گوں ڈیندا ویسی، یقیناً او ایں کنوں پہلے نیک کم کرن والے ہن (۱۶)۔
17.	كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ	اورات گوں ہوں تھوڑی دیر سُمدے ہن (۱۷)۔
18.	وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ	آتے دھمی ویلے گناہاں دی بخشش منگدے ہن (۱۸)۔
19.	وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ	آتے اُنھاں دے مال متال وچ منگ تے گھنن والیاں دا تے محرومی

		دے شکار تھی وَنَجْنِ والیاں ذاقِ وی ہوندا ہا (۱۹)۔
20.	وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ	آتے زمین وچ نشانیاں ہن یقین کرن والیاں کیتے (۲۰)۔
21.	وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ	آتے خود تھاپڑے اندر وی ! ول وی تساں دیکھدے کیوں نہیں؟ (۲۱)۔
22.	وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ	آتے آسمان وچ ہے تھاپڑا رزق، آتے او کجھ وی چیندا تھاپڑے نال وعدہ کیتا ویندے (۲۲)۔
23.	فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ	بس آسماناں تے زمین دے رب دی قسم ! جو بیشک ایہ (قرآن) برحق ہے بالکل اوویں جیں طرح جو تساں پولیندے پے ہیوے (۲۳)۔
24.	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ	(اے رسول) کیا تیڈے کو لہ ابراہیم دے عزتاں والیاں مہماناں دی گالھ پئی ہے (۲۴)۔
25.	إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ	جڈاں جو او اوندے کو لہ آئے، بس آکھونے، تیگوں سلام ہووے اوس وی آکھیا (تھاکوں وی) سلام ہووے (۲۵)۔
26.	فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَبِينٍ	(پر ایہ) اُن سونھیں نظر یے، ول وی او (چپ کرتے) آپٹیاں گھراں والیاں دو ول گیا (۲۶)۔
27.	فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُمُونَ	بس یک موٹا تازہ بھنیا تلیا ہویا گابا چواتے آگیا (۲۷)۔
28.	فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ بَبَلًا عَظِيمٍ	بس او انھیں کٹوں دل وچ ڈرن لگیا، انھیں آکھیا، (آساں کٹوں) نہ پیا ڈر، آتے اوگوں یک بھوں علم والے پتر دی بشارت ڈتی (۲۸)۔
29.	فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَخَةٍ فَصَكَتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ	بس اوندی، ذال بھوں حیران تھی تے آگوں تے تھئی، ول آپٹیں مٹھے تے زور دا ہتھ ماریا آتے آکھیں (میں تاں) ہڈھی سنڈھ (ذال) ہاں (۲۹)۔
30.	قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ	انھیں آکھیا، ایویں تھیسے، ایہ تاں میڈے رب آکھئے، بیشک او بھوں

حکمت (دانائی) والا ہے سب کچھ جاننے والا ہے (۳۰)۔		
--	--	--

31.	قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ	اُوں اکھیا، اے بھیجے ہوئے ہو (فرشتو!) تہاڈے آؤں دا وڈا مقصد کیا ہے؟ (۳۱)۔
32.	قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ	اُنھاں اکھیا، اسا کوں گنہگار اں دی ہک قوم دو بھیجیا گئے (۳۲)۔
33.	لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن طِينٍ	تاں جو اساں اُنھاں اُتے کھنگری مٹی دے پتھر روڑے وساؤں (۳۳)۔
34.	مُسْوَمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ	تیڈے رب دے نزدیک حد توں تپ و نچڑ والیاں کیتے نشان لائے ہوئے ہن (۳۴)۔
35.	فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ	بس اساں اُوں وستی وچوں جتنے مومن لوک ہن، اُنھاں کوں کڈھ گھدا (۳۵)۔
36.	فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ	بس اساں اُوں (وستی) وچ کچھ نہ لڈھا، سوائے مسلماناں (فرمانبرداراں) دے ہک گھر دے (۳۶)۔
37.	وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ	(ایں طرح) اساں اُوں وستی وچ آپئیں ہک نشانی چھوڑی، اُنھاں لوکاں کیتے جہڑے جو دردناک عذاب کئوں ڈر دے رہندے ہن (۳۷)۔
38.	وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أُرْسِلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ	اتے موسیٰ دے واقعے وچ عبرت دی جاء ہے، جڈاں اساں او کوں ہک صاف ستھری دلیل ڈے تے فرعون دو بھیجیا بس او (فرعون) آپئیں طاقت تے شان و شوکت دی تڈگھن تے پھر گیا (۳۸)۔
39.	فَتَوَلَّىٰ بِرْكُهُ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ	اتے آکھئیں (ایہ تاں) کوئی جادوگر ہے یا پاگل! (۳۹)۔
40.	فَأَخَذْنَا لَهُ جُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ	بس اساں وی او کوں تے اوندے لشکریاں کوں پکڑ گھدا، بس اساں اُنھاں کوں سمندر وچ سٹ گھتیا، اتے اوتاں ہا وی ملامت والے کم کرن والا! (۴۰)۔
41.	وَفِي عَادٍ إِذْ أُرْسِلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحُ الْعَقِيمَ	اتے عاد دے واقعے وچ وی (عبرت دی جاء ہے) (جڈاں اساں

		اُنھیں اُتے اُصلوں نفع نہ ڈیون والی تیز ہوا بھیجی (۴۱)۔
42.	مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالرَّمِيمِ	او کوئی شے وی نہ چھوڑیندی ہئی، جیندے اُتوں لنگھدی ہئی، بس اُوکوں بُتھی بھرڑی ہڈی وانگوں (چینا چینا) کر ڈیندی ہئی (۴۲)۔
43.	وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَسْبِعُوا حَتَّىٰ حِينٍ	اُتے ثمود دے واقعے وچ وی (عبرت دی نشانی ہے) (جڈاں اُنھیں اُگوں اکھیا گیا، تساں بس یک مقرر وقت تئیں فاندے چا گھنوں (۴۳)۔
44.	فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ	پر اُنھیں اُس دے حکم کٹوں سرچا چاتا، بس اُنھیں کوں بجلی دے کر دکاٹ (والے عذاب) آپکریا، اُتے او (ہلکے ہلکے تھی تے) ڈیکھدے رہ گئے (۴۴)۔
45.	فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ	بس اُنھیں وچ نہ کھڑے تھیون دی طاقت رہی، اُتے نہ او ہک ہتے دی کوئی مدد کر سکیئے (۴۵)۔
46.	وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ	اُتے اُوں کٹوں پہلے نوح دی قوم (داحشروی ڈیکھو!) یقیناً او تاں اُصلوں نافرمان لوکاں دی قوم ہئی (۴۶)۔
47.	وَالسَّاءِ بَنِينَهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَكَاثِرُونَ	اُتے آساں آسمان کوں آپئیں قدرت نال بٹایا، اُتے آساں بے حد وسعت تے اختیار والے ہیں (۴۷)۔
48.	وَالْأَرْضُ فَرْشَاهَا فَنِعْمَ الْبَاهِدُونَ	اُتے زمین کوں آساں ہک فرش وانگیں تے وچھا ڈتے، اُتے آساں سوہٹاں وچھاوٹ والے ہیں (۴۸)۔
49.	وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا ذُرِّيَّتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ	اُتے آساں ہر شے دے جوڑے جوڑے بٹائن، تاں جو تساں (ایں گالھ تے) غور تے فکر کرو (۴۹)۔
50.	فَقِرْ إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	بس تساں اُس دے والے پاسے بھیج تے آؤ، یقیناً میں اُوندی طرفوں تہاڈے کیتے کھلے طور تے ڈراؤن چتاؤن آیاں (۵۰)۔
51.	وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	اُتے اُس دے نال ہتے کہیں ربوبے کوں نہ رلاؤ، یقیناً میں اُوندی طرفوں تہاڈے کیتے کھلے طور تے ڈراؤن چتاؤن آیاں (۵۱)۔

52.	كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رُسُلٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجُنُّونٌ	اِس طرح انہاں لوکاں دو اُنہاں کٹوں پہلے کوئی وی اِسے رسول نہیں آئے جنہاں کوں اُنہاں جادو گریا پاگل نہ سڈیا ہووے (۵۲)۔
53.	أَتَوَصَّوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ	کیا ایہ لوک (ہک پئے کوں) ایہا وصیت کریندے آندے رہن؟ بلکہ ایہ تاں ہن وی نافرمان (سرکش قوم) (۵۳)۔
54.	فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ	پس آے رسول انہاں کٹوں مٹہ پھیر گھن، پس تیکوں کوئی ملامت نہ کیتی ویسی! (۵۴)۔
55.	وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ لَيُتَنَفَعُ الْمُؤْمِنِينَ	آتے نصیحت کیتی رُکھ، بیشک نصیحت مومن لوکاں کوں فائدہ ڈیندی ہے (۵۵)۔
56.	وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ	آتے میں جنّاں کوں تے انساناں کوں ایویں پیدا نہیں کر چھوڑیا، سوائے ایندے جو او میڈی عبادت (تے اطاعت) کیتی رُکھن (۵۶)۔
57.	مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا	میں اُنہاں کٹوں رِزق نہیں منگدا، آتے نہ میں چہنداں جو او میگوں کھواون پلاون (۵۷)۔
58.	إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْبَتِّينِ	ایندے وچ کوئی شک کائے نہیں جو آسہ ای رِزق ڈیوٹ والا ہے، بہوں مضبوط تے پوری قدرت دا مالک ہے (۵۸)۔
59.	فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ	پس یقیناً جنہاں لوکاں ظلم کیتے، اُنہاں دے نصیب وچ وی اوہو کجھ (عذاب) ہے جہڑا اُنہاں دے سنگتیاں ساتھیاں کوں ملیے، پس او میڈی طرفوں اُہل نہ کرواون (۵۹)۔
60.	فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ	آخر تاہی ہے، اُنہاں لوکاں دی جنہاں کفر اختیار کیتے اوں ڈینہ، جیندا اُنہاں نال وعدہ کیتا ویندے (۶۰)۔

52- سورة الطور

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
-----	----------	---------------

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللّٰہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. وَالطُّورِ	قسم ہے طور (پہاڑ) دی (۱)۔
2. وَكِتَابٍ مُّسْطُورٍ	آتے اُون لکھی ہوئی کتاب دی (۲)۔
3. فِي رَقٍّ مَّنْشُورٍ	جہڑی پتلی کھل آتے کھلی ہوئی درج ہے (۳)۔
4. وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ	آتے ہوں آباد گھر دی (۴)۔
5. وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ	آتے اپنی چڑھائی ہوئی چھت (آسمان) دی (۵)۔
6. وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ	آتے ٹھاٹھاں مریندے سمندر دی (۶)۔
7. إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ	یقیناً تیدے رب دا عذاب ضرور آتے رہسی (۷)۔
8. مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ	جیکوں ٹالٹ والا کوئی وی کائے نہیں (۸)۔
9. يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا	ایہ (اُون ڈیند) ہوسی چڑاں آسمان کنبن پے ویسی، جیویں کنبن دا حق ہوندے (۹)۔
10. وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا	آتے پہاڑ چلدے پھر دے وڈے ہو سن، جتنی چلن پھرٹ تھی سگدے (۱۰)۔
11. فَوَيْلٌ يَوْمَذِئِكَ لِلْكَافِرِينَ	اُون ڈیند شامت ہے، حقیقت کوں کوڑا اکھٹ والیاں کیتے (۱۱)۔
12. الَّذِينَ هُمْ فِي خَوْضٍ يَلْعَبُونَ	جہڑے جو کوڑ (باطل) پچھوں جپے وڈے ہن (۱۲)۔
13. يَوْمَ يُدْعُونَ إِلَى نَارٍ جَهَنَّمَ دَعَاً	جہڑے ڈیند انھاں کوں دھکے ڈے ڈے تے دوزخ دی بھادو ہکلیا ویسی (۱۳)۔
14. هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ	(تاں اکھیا ویسی) جو ایہ اوبابھا ہے، جیکوں ٹساں کوڑا آہدے وے (۱۴)۔
15. أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ	بھلا کیا ایہ وی جادو ہے؟ یا تھاکوں (اجڑن) نظر نہیں پئی آندی (۱۵)۔

16.	اَصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا اَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ اِنَّهَا تَجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	ایندے وچ سڑو مرو، بس تاساں صبر کرتے رہو، بھاریں صبر نہ پے کرو، ایہ تہاڈے کیتے ہو کجھ ہے، بیشک تہا کوں اوہو جیہا بدلہ ڈتا ویندا پے، جیہو جیہے عمل تاساں کریندے ہاوے (۱۶)۔
17.	اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ	بیشک پرہیزگار لوک، بہشتی باغاں وچ ہوسن آتے نعمتاں (چنگیاں تے وافر شئیں) وچ! (۱۷)۔
18.	فَاَكِهِمْ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ	مڑے پے کر یسین اوس نال جہڑا کجھ انھاں داریب انھاں کوں ڈیسی، پیا ایہ جو، انھاں کوں انھاں دے رب دوزخ دے عذاب کئوں وی بچا چھوڑیئے (۱۸)۔
19.	كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	کھاؤ تے پیو، مڑے گھن گھن تے، ایہ انھاں عملاں دا بدلہ ہے جہڑے تاساں کریندے ہاوے (۱۹)۔
20.	مُتَّكِبِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ	قطار وچ ہک ہن نال رکھیتے ہوئے تختاں اُتے ٹکیتے لاتے پیٹھے ہوئے ہوسو، آتے آساں موٹیاں اکھیں والیاں حوراں کوں انھاں دے جٹ بٹا (پرنا) ڈیسوں (۲۰)۔
21.	وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ اَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا اَلَنَّا لَهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ	آتے جہڑے لوک ایمان گھن آتے تے انھاں دی اولاد وی ایمان وچ انھانیں دی پیروی چا کیتی، تاں آساں انھاں دے اولاد کوں (مرتبے وچ) انھاں دے نال رلا ڈیسوں، آتے انھاں دے عملاں وچوں انھاں کوں کوئی گھانا نہ ڈیسوں! پر ہر آدمی جو کجھ کماے اوندے پچھوں پھاتا ہوئے (۲۱)۔
22.	وَاَمَّا دَنَاهُمْ فَبَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ	آتے آساں انھاں کوں انھاں میویاں نال رجاتی رکھسوں، آتے گوشت نال وی، جیہو جیہے کیتے انھاں دا روح کر یسی (۲۲)۔
23.	يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَعْنُ فِيهَا وَلَا تَأْنِيٍّ	اوندے وچ رہ تے اوہک ہن کئوں پیالے گھس گھس تے پیسن، نہ اوندے وچ (پیوٹ نال)، بیہودگی کر یسین تے نہ بدکرداری (۲۳)۔

24.	وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ	اتے انہاں دے آسوں پاسوں انہاں کیتے خدمتگار چھوہر حاضر رہیں، او انہاں کیتے ایویں ہو سیں، جیویں جو او غلافاں وچ ولھٹے ہوئے موتی ہوون (۲۴)۔
25.	وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ	اتے انہاں دے بعضے بعضیاں دے آمٹیں سامٹیں گالھیں پہ کریسں (۲۵)۔
26.	قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ	آکھیں، بیشک آساں ایں کٹوں پہلے آہٹیاں بندیاں (گھر والیاں) دی (عاقبت) کیتے ڈر دے رہندے ہاں (۲۶)۔
27.	فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّوْمِ	ہس اللہ آساڈے اُتے فضل کیتے، اتے آساکوں تئی لو والے عذاب کٹوں بچا چھوڑیے (۲۷)۔
28.	إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ	بیشک آساں پہلے اوں کٹوں دُعائیں منگدے ہاں، یقیناً او احسان کرٹ والا ہے ہمیشہ رحمت بھیجٹ والا ہے (۲۸)۔
29.	فَذَكِّرْنَا أَنتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ	ہس (اے رسول) توں نصیحت کیتی رُکھ، توں آپٹیں رب دے فضل نال نہ تاں کاہن (اڈوں اڈوں سٹ تے غیب دے ڈسٹ والا) ہیں، تے نہ دیوانہ (۲۹)۔
30.	أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تَتَّبِصُّ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ	کیا ایہ لہو کجھ آکھیندن جو ایہ شاعر ہے، آساں زمانے دی گردش نال ایندے انجام دا انتظار کریندے پے ہیں (۳۰)۔
31.	قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَرِبِينَ	آکھ ڈے جو ضرور انتظار کیتی رُکھو، ہس تحقیق میں وی ٹہاڈے نال انتظار کرٹ والیاں وچوں ہاں (۳۱)۔
32.	أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَاصُهُمْ بِهِذَآ أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ	کیا انہاں دیاں عقلاں انہاں کٹوں محض ایہا گالھ سوجھیندن، یا اوہن وی اصلوں سرکش (نافرمان) قوم! (۳۲)۔
33.	أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ	کیا او ایہ آہدن، جو ایکوں آپوں گھر گھس گالھ ایہ ہے جو ایہ تاں ایمان وی نہیں رکھیندے (۳۳)۔

34.	فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ	بس ایندے وانگوں دا کوئی کلام گھن تاں آون، جیکر او سچ اکھیند تاں (۳۴)۔
35.	أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ	یا ایہ کہیں شے کنوں بغیر (خود بخود) پیدا کیتے (تھے) ہون، یا او خود ای آپئیں آپ گوں پیدا کرٹ والے ہن (۳۵)۔
36.	أَمْ خَلِقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ	یا آسماناں تے زمین گوں انھانیں پیدا کیتے، بلکہ او تاں یقین وی نہیں کریندے (۳۶)۔
37.	أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُسَيْطِرُونَ	کیا انھاں دے کولھ تیڈے رب دے خزانے ہن، یا (انھاں اُتے) ایہے داروغے لگیے ہون (۳۷)۔
38.	أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَبْعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتُ مُسْتَبْعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ	کیا انھاں کولھ کوئی پوڑھی ہے، جیندے نال ایہ اُتوں سُن آسگدن، بس انھاں وچوں دے سُن آوٹ والا کوئی روشن (کھلی) دلیل گھن آ ڈیکھالے! (۳۸)۔
39.	أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ	کیا اوندے کیتے تاں دھیاں ہن، اتے خود ٹہاڈے کیتے پتر ہن (۳۹)۔
40.	أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ مُثْقَلُونَ	(اے رسول) کیا توں انھاں کنوں کوئی اجرت منگدیں، جو ایہ ابھی چٹّی بھرتے کپے تھے وڈے ہن (۴۰)۔
41.	أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ	کیا انھاں گوں کوئی غیب (دا علم) ہے جو ایہ لکھ گھنن (۴۱)۔
42.	أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمَكِيدُونَ	یا کوئی مکر کرٹ دا ارادہ رکھیندن، پر جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے او تاں خود ہک چال وچ پھس وٹج والے ہن (۴۲)۔
43.	أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ	کیا آسہ کنوں سوا انھاں دا کوئی پیا معبود ہے؟ ایہ تاں اُون کنوں پاک ہے جہڑا کجھ شرک ایہ (اوندے نال) کریندے رہنن (۴۳)۔
44.	وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ	اتے جیکر او کوئی آسمان (یعنی عذاب) دا ٹوٹا ڈھاندا ڈیکھن، تاں اکھیں جو ایہ تاں بدل ہن ہک پئے اُتے چڑھے ہوئے (۴۴)۔

45.	فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ	(اے رسول) توں اُنھاں کوں (اُنھاں دے حال تے) چھوڑ دے، ایہ توڑیں جو او آپئیں اوں ڈینہ کوں ڈیکھ گھن جیں ڈینہ اُنھاں دا کجھ وی نہ رہسی (۴۵)۔
46.	يَوْمَ لَا يَغْنَىٰ عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	جیں ڈینہ اُنھاں دا ککر اُنھاں دے کجھ وی کم نہ آسی، اُتے نہ کتھاؤں اُنھاں دی مدد کیتی ویسی (۴۶)۔
47.	وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	اُتے یقیناً جنھاں لوکاں ظلم کیتے، اُنھاں کیتے ایں عذاب کئوں علاوہ وی ہک عذاب ہے پر اُنھاں دے ڈھیر لوک (ایہ گالھ تاں) چاندے کائے نہیں (۴۷)۔
48.	وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ	اُتے (اے رسول) آپئیں رب دے حکم توڑیں صبر کیتی رکھ، ہس یقیناً توں آساڈیاں اکھیں دے سامئیں ہیں اُتے اپئیں رب دیاں تعریفاں سمیت اُوندا پاک ہووٹ بیان کیتی رکھ اُٹھدے ویلے (۴۸)۔
49.	وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ	اُتے رات دے کہیں وقت وی اُوندا پاک ہووٹ بیان کیتی رکھ، اُتے تاریاں دے چلتے و نچن دے بعد وی (۴۹)۔

53- سورة النجم

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ	قسم ہے تارے دی چڈاں اولہ ویندے (۱)۔
2.	مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ	نہ تہاڈا سنلگتی راہ و نجاتی ودے، اُتے نہ اوراہ کئوں تھرکیا ہویا ہے (۲)۔
3.	وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ	اُتے نہ آپئیں مرضی دے مطابق بولیندے (۳)۔

4.	إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ	ایہ تاں محض ہک وحی ہے، جہڑی اوندے اُتے نازل تھیندی ہے (۴)۔
5.	عَلَيْهِ شَدِيدُ الْقُوَىٰ	اُوکوں بہوں قوت والے سیکھائے (۵)۔
6.	ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ	او وڈی شان تے سمجھ والا ہے ہس او اصلوں سامٹیں آکھڑے (۶)۔
7.	وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ	اُتے او آسمان دی اُچھی گئی تے ہا (۷)۔
8.	ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ	او نزدیک آیا، وت اصلوں نزدیک تھی گیا (۸)۔
9.	فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ	او دُوں کماناں دے فاصلے جتنی کو لھوں آگیا، یا اوں کنوں وی گھٹ (۹)۔
10.	فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ	ایں طرح ہس اوں آپٹیں بندے دو وحی پُجائی، جہڑی وی پُجاوٹیں ہئی (۱۰)۔
11.	مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ	ہس اوندے دل وچ تاں کوئی کوڑ نہیں رلایا (۱۱)۔
12.	أَفْتَتَبَرُونَهُ عَلَىٰ مَا يُرَىٰ	لیہو ہے جو کجھ اوں ڈٹھے جہڑا کجھ اوں اکھیں نال ڈٹھے، کیا تاساں اوندے وچ وی جھیرا گھٹندے وے (۱۲)۔
13.	وَلَقَدْ رَأَوْا نَزْلَةَ أُخْرَىٰ	اُتے تحقیق اوں اُوکوں ہک واری لہٹ ویلے ولا وی ڈٹھے (۱۳)۔
14.	عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ	اوں پیر دے کو لھ جہڑی پری حد اُتے ہئی (۱۴)۔
15.	عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ	اوندے کو لھوں (آرام نال) رہن کیتے بہشت ہے (۱۵)۔
16.	إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ	جڈاں جو ایں پیر گوں اوں شے گھیا ہونیا ہا، جہڑی شے گھیندی ہے (۱۶)۔
17.	مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ	اوندی نظر وچ نہ کوئی پھیر گھیرا، اُتے نہ او اپٹیں حد کنوں اُگوں تے وڈھی ہئی (۱۷)۔
18.	لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ	تحقیق اوں آپٹیں رب دیاں وڈیاں وڈیاں نشانیاں ڈٹھیاں (۱۸)۔

19.	أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ	کیا بھلا ٹساں لات تے عزی گوں (غور نال) ڈٹھے (۱۹)۔
20.	وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ	آتے انھاں دے اخیر والے تریچھے منات گوں وی (۲۰)۔
21.	أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ	کیا ٹھاڈے کیتے پتر ہن، تے اوندے کیتے دھیاں ہن (۲۱)۔
22.	تِلْكَ إِذْ أَوَّسَيْتُهُنَّ بِهِ	ایہ وند اراتاں ہوں بے انصافی والا ہے (۲۲)۔
23.	إِنْ هِيَ إِلَّا أَسَاءَ سَيِّئُهَا النَّفْسُ وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ	ایہ تاں ایویں ناں ای ناں ہن، جہڑے ٹساں تے ٹھاڈے پیو ڈاڈیاں رکھ گھدن، جنھاں دے متعلق آسہ تاں کوئی سند (دلیل) نہیں بھیجی، ایہ لوک پیروی کریں تاں محض وہم دی کریں، آتے جہڑا کجھ انھاں داجی چہندے اوندی، تے تحقیق انھاں کوہ انھاں دے رب دی طرفوں ہدایت وی آچکی ہے (۲۳)۔
24.	أَمَرُ لِلنَّاسِ مَا تَنَبَّأُ	کیا انسان واسطے ہوں شے دا حق ہے، جہڑی وی او چہوے (۳۴)۔
25.	فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ	بس آسہ دے ہتھ وچ ہے آخرت تے دنیا جہان (۲۵)۔
26.	وَكَمْ مِنْ مَّالِكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئاً إِلَّا مَنْ بَعْدَ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ	آتے آسماناں وچ کتنے سارے فرشتے ہن، پر انھاں دی سفارش کجھ وی فائدہ نہیں ڈے سگدی، بس سوائے اوندے جیکوں آسہ چہوے اجازت ڈیوے، تے راضی وی ہووے (۲۶)۔
27.	إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسْكِنُونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْبِيحَةَ الْأَنْثَىٰ	بیشک جہڑے لوک آخرت آتے ایمان نہیں گھن آندے او فرشتیاں دے ناں ذالیں (دیویاں) دے نانواں آتے رکھ گھدن (۲۷)۔
28.	وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يَغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئاً	حالانکہ انھاں گوں ایندے متعلق کوئی علم وی کائے نہیں او تاں محض آپٹیں وہم گمان دی پیروی کریںدے رہنن، آتے اصل وچ وہم و گمان حق دے مقابلے وچ کہیں شے دا فائدہ نہیں ڈیندا (۲۸)۔
29.	فَاعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا	بس توں مٹ پھیر گھن اوں کٹوں جہڑا جو آساڈے ذکر (نصیحت) کٹوں مٹ پھیر گھندے، آتے او پیا کجھ نہیں چہندا سوائے دنیاوی زندگی دے (۲۹)۔

30.	ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَن اهْتَدَىٰ	ایہا کجھ ہے اُنھاں دے علم دی آخری حد! بیشک تیدار رب چنگی طرح چاندے اُون شخص کون جہڑا اوندے راہ کُنوں تھرک ویندے، اَتے اُونکوں وی چنگی طرح چاندے، جہڑا ہدایت اُتے ہے (۳۰)۔
31.	وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَسَءُوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰى	اَتے اَسد دا ای ہے جہڑا ہدایت اُتے ہے، اَتے اَسد دا ای ہے، جہڑا کجھ آسماناں وچ تے زمین دے تلے اُتے ہے، تاں جو جہڑے لوک برائیاں کریندن اُنھاں کون اُنھاں دے عملاں دے مطابق بدل ڈیوے، اَتے جہڑے لوک نیکیاں کریندن، اُنھاں کون ہوں چنگا بدل ڈیوے (۳۱)۔
32.	الَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰثِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّيْمَ اِنَّ رَبَّكَ وَّاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجْنَّةٌ فِيْ بُطُوْنِ اُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَن اَتَقٰى	جہڑے لوک وڈے وڈے گناہاں کُنوں تے بے حیائی دیاں ڳالھیں کُنوں پرے تھئے رہندين، سوائے چھوٹیاں خطائیں (غلطیاں) دے ! بیشک (اُنھاں کیتے) تیدار رب بخشش وچ وڈا مکلاں رکھیندے، او ٹہا کون اُون وقت کُنوں چنگی طرح چاندے چڈاں اُون ٹہا کون زمین (مٹی) کُنوں پیدا کیتا، اَتے چڈاں ٹساں آجڑاں آپٹیاں ماواں دے پیٹ وچ لکینے وڈے ہاوے، ہس ٹساں آپٹیں آپ کون پاک صاف نہ پے آکھو، او تاں چنگی طرح چاندے جو پرہیزگار کون ہے (۳۲)۔
33.	اَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَتَوَلٰى	(اے رسول) کیا تیں اُون شخص کون (غور نال) ڈٹھے، جہڑا جو (اَسد کُنوں) مَنہ پھیر گئے (۳۳)۔
34.	وَاَعْطٰى قَلِيْلًا وَّاَخَذٰى	جیں تھوڑا جیہا (مال) ڈے، تے ہتھ روکیے چا (۳۴)۔
35.	اَعِنْدَكَ عِلْمٌ الْغَيْبِ فَهَوِّىْ	کیا اوندے کو لھ غیب دا علم ہے، جو او (حق کون) ڈیکھ گھندے (۳۵)۔
36.	اَمْ لَمْ يُنَبِّاْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسٰى	کیا اُونکوں (اُنھاں ڳالھیں دی) خبر نہیں ڳتی گئی جہڑیاں موسیٰ دیاں صحیفیاں (چھوٹیاں کتاباں) وچ ہن (۳۶)۔

37.	وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى	آتے ابراہیم دی خبر وی! جیس آپٹاں کم پورا کر ڈیکھا لئے (۳۷)۔
38.	أَلَّا تَذَرُ مَا زُرْتَهُ فِي الْأَخْثَرَى	کوئی بار چاوٹ والا کہیں ہے دابار اصلوں نہیں چیندا (۳۸)۔
39.	وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى	آتے ایہ جو انسان کیتے کجھ وی کائے نہیں، سوائے اوندے جیندے کیتے او محنت کریندے (۳۹)۔
40.	وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يَرَى	آتے ایہ جو ہوں جلدی اوندی محنت کوں جانچیا پرکھیا ویسی (۴۰)۔
41.	ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوَّلَى	ول اؤکوں اوند ا پورا پورا بدلہ ڈتا ویسی (۴۱)۔
42.	وَأَنْ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى	آتے بیشک آخر تیڈے رب دے کو لھ ای پچھیں (۴۲)۔
43.	وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى	آتے بیشک او کھلیندا وی ہے، تے رویندا وی ہے (۴۳)۔
44.	وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا	آتے بیشک او ہو مریندا وی ہے، تے جیویندا وی ہے (۴۴)۔
45.	وَأَنَّهُ خَلَقَ الرُّوحَ الْجَيْنَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى	آتے یقیناً اوں رتے مادی دے جوڑے پیدا کیتے ہن (۴۵)۔
46.	مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُنْفَخَى	ہک نطفے (تریڈے) کنوں جہڑا جو گھتیا ویندے (۴۶)۔
47.	وَأَنْ عَلَيْهِ النَّشْأَةُ الْأُخْرَى	آتے بیشک ڈوجھی واری ولاییدا کرن وی اوندے ذمے ہے (۴۷)۔
48.	وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَى وَأَقْنَى	آتے یقیناً او ہو (کہیں کوں) دو لتمدنیں دے تے پوری طرح رجا ڈیندے (۴۸)۔
49.	وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَى	آتے بیشک او ہو شعری (تارے) دارب ہے (۴۹)۔
50.	وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى	آتے بیشک اوں عاد دی پہلی قوم کوں تباہ کر چھوڑیا (۵۰)۔
51.	وَشَمُودَ فَمَا أَتْبَعَى	آتے ثمود کوں وی! ہس اوند کجھ وی باقی نہ چھوڑیس (۵۱)۔
52.	وَقَوْمَ نُوحٍ مِّنْ قَبْلِ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْعَى	آتے ایں کنوں پہلے نوح دی قوم کوں وی! دراصل او ہوں ظالم تے وڈے سرکش ہن (۵۲)۔
53.	وَالْبُؤْتُفَكَةَ أَهْوَى	آتے موندھیاں ڈہٹن والیاں وستیاں کوں وی چا مارئیں (۵۳)۔
54.	فَعَسَا هَا مَا عَشَى	ہس انھاں کوں اوں شے کج گھڑا، جیس گچٹاں با (۵۴)۔

55.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَنَبَّأُ	وَل تُوں آپنیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت دے متعلق لڑوا جھگڑوا رہیں (۵۵)۔
56.	هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النُّذُرِ الْأُولَىٰ	ایہ وی ہک ڈراؤن چتاؤن والا ہے، پہلے والے ڈراؤن چتاؤن والیاں وچوں (۵۶)۔
57.	أَزِفَتِ الْأَزِفَةُ	کولھوں آونجھن والی کولھوں آگتی ہے (۵۷)۔
58.	لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ	آسہ دے سوا ایسا کوئی ایگوں نہیں ٹال سگدا (۵۸)۔
59.	أَقِمْنَ هَذَا الْحَدِيثَ تَعْجِبُونَ	کیا ول وی ٹساں ایں کلام اُتے تعجب کریندے وے (۵۹)۔
60.	وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَتَّبِعُونَ	آتے کھلاں کریندے وے، روندے نہیوے (۶۰)۔
61.	وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ	گجی اکڑا تے (غفلت وچ) ودے ہیوے (۶۱)۔
62.	فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا	ہس سجے کرو آسہ آگوں، آتے اوندی عبادت کیتی کرو (۶۲)۔

54- سورة القبر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَبْرُ	(قیامت دِی) گھڑی کولھوں آگتی ہے، آتے چندر دُوں ٹوٹے تھی گئے (۱)۔
2.	وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعَرِّضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَبِرٌّ	آتے جیکر کوئی نشان ڈیکھن، تاں منہ پھیر گھنن، آتے اکھیندین جو ایہ تاں جادو ہے، جہڑا پہلے کئوں تھیندا آئے (۲)۔
3.	وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ	آتے انھاں (حقیقت گوں) کوڑا اکھینے، آتے آپنیاں خواہشاں دے پچھوں لگ پئین، پر ہر معاملے دا ہک وقت مقرر ہے (۳)۔
4.	وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ	آتے یقیناً انھاں کولھ ایجیاں خبراں آچکین جنھاں وچ کافی عبرت دا

مُزْدَجَر	سامان ہے (۴)۔
5. حِكْمَةُ بَالِغَةٍ فَمَا تُغْنِي التُّدْرُ	اُتے آپٹاں نتیجہ ڈیکھاؤں والی حکمت (دانائی) وی ہے، پر ڈراؤں والے اُنھاں اُتے کوئی اثر نہیں سٹ سکیئے (۵)۔
6. فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُوا الدَّاعِيَ إِلَىٰ شَيْءٍ تُكْرِي	(اے رسول) تُوں اُنھاں کُوں مَنہ پھیر گھن، ہک ڈینہ سڈن والا ہک درد ناک اُن ڈٹھی شے دو سڈیسی (۶)۔
7. خُسْعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ	انھاں دیاں نظراں تے جھکیاں ہوئیاں ہو سن، او قبراں وچوں ایویں نکل آسن، جیویں جو او کھنڈیاں پھنڈیاں لکڑیاں ہوون (۷)۔
8. مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمُ عَسَىٰ	سڈن والے دو بھجے (ویندے ہو سن) خود ایکوں نہ سنن والے اکھین ایہ تاں کوئی بہوں سخت ڈینہ آگئے (۸)۔
9. كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ	انھاں کُوں پہلے نُوح دی قوم وی کوڑا کھ چکی ہئی، بس اُنھاں آساڈے بندے کوں وی کوڑا اکھیا، اُتے او کوں دیوانہ سڈیا، تے ڈراڈرو تے بھجا کدھیا (۹)۔
10. فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ	بس اُوں آپٹیں رب کُوں دُعا منگی، جو انھاں تاں میگوں اصلوں ڈہا چھوڑیے، بس انھاں کُوں میڈا بدلہ گھن (۱۰)۔
11. فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَرٍ	بس آساں آسمان دے دروازے زور دے وسن والے ینہ کیتے کھول ڈتے (۱۱)۔
12. وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ	اُتے آساں زمین وچوں چشمن ہا کڈھیے، ول ایہ (ڈوبیں) پاٹیں ہک ایجے معاملے کیتے کٹھے تھی گئے، جہڑا پہلے کُوں مُقَدَّر بن چکیا ہا (۱۲)۔
13. وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأَوَّاحِ وَدُسِّي	اُتے آساں تختاں تے میخاں والی (پیڑی) اُتے او کوں سوار کر چھوڑیا (۱۳)۔
14. تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِّبَنٍ كَانَ كُفِرَ	جہڑی آساڈیاں اکھیں دے اُگوں ٹھلدی تردی رہی، ایہ ہا اوں گالھ دا انتقام جیکوں اُنھاں نہ نبیا ہا (۱۴)۔

15.	وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ	آتے آساں اِیکوں ہِک (عبرت دی) نشانی بٹا چھوڑیا پس ہے کوئی نصیحت حاصل کرن والا (۱۵)۔
16.	فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ	ڈیکھ گھنؤ! کیوں رہبا میڈا عذاب تے میڈا ڈراوا (۱۶)۔
17.	وَلَقَدْ يَمَنُّنَا الْغُرَّ أَنَّ لَكَ كَرِهًا فَرِهًا مِنْ مُدَّكِرٍ	آتے یقیناً آساں قرآن کوں نصیحت دی خاطر ہوں سوکھا بٹائے! ول کیا کوئی ہے نصیحت حاصل کرن والا (۱۷)۔
18.	كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ	عاد نے وی حق کوں کوڑا اکھیا، ڈیکھ گھنؤ کیوں رہبا میڈا عذاب تے میڈا ڈراوا (۱۸)۔
19.	إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُّسْتَبَرٍّ	در اصل آساں انہاں اُتے لگاتار نحوست والے ڈپتہ زور دی آندھاری گھولی (۱۹)۔
20.	تَنْزِيلُ النَّاسِ كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ	او لوکاں کوں چاچاتے ایں طرح سٹ گھتندی ہئی، جیویں جو او کھچی دے اکھڑے ہوئے منڈھ ہوون (۲۰)۔
21.	فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ	ڈیکھ گھنؤ، کیوں رہبا میڈا عذاب تے میڈا ڈراوا (۲۱)۔
22.	وَلَقَدْ يَمَنُّنَا الْغُرَّ أَنَّ لَكَ كَرِهًا فَرِهًا مِنْ مُدَّكِرٍ	آتے تحقیق آساں قرآن کوں نصیحت حاصل کرن دی خاطر سوکھا بٹائے ول کیا کوئی ہے نصیحت حاصل کرن والا (۲۲)۔
23.	كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ	ثمود (دی قوم) وی ڈراؤن چتاؤن والیاں کوں کوڑا اکھیا (۲۳)۔
24.	فَقَالُوا أَبَشَرًا مِّمَّنَّا أَحَدًا نَّتَّبِعُهُ إِنَّا إِذًا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ	بلکہ انہاں اکھیا، جو کیا جہڑا شخص آساڈے وچوں ہِک گلھا بشر ہے، اوندی پیروی کروں، ایں طرح تاں آساں البتہ ہِک گرہی وچ ہو سوں، تے گالھے تھئے وڈے ہو سوں (۲۴)۔
25.	أَلَلَّحِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِيمٌ	کیا ایہ نصیحت آساڈے وچوں محض ایندے کوھ بھیجی گئی ہے بلکہ ایہ تاں وڈا کوڑا تے آگر باز ہے (۲۵)۔
26.	سَيَعْلَمُونَ غَدًا مِنَ الْكَذَّابِ الْأَشِيمِ	اچھو کل کوں چاٹ گھسن، جو کوٹ وڈا کوڑا آتے آگر باز ہے (۲۶)۔

27.	إِنَّا مُرْسِلُو النَّافَةِ فِتْنَةً لَهُمْ فَأَرْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ	یقیناً آساں اُنہاں دی آزمائش (فتنے) کیتے ہک ڈاچی بھجیندے پے ہیں، ہس ٹوں اُنہاں کوں ڈیکھد ارہ آتے صبر نال کم گھن (۲۷)۔
28.	وَنَبِّئُهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُّحْتَضَرٌّ	آتے اُنہاں کوں ڈسا ڈے جو اُنہاں دے درمیان (پانی) وڈا ڈتا ویندے، ہر کوئی آپئیں پیوٹ دی واری تے آندار ہسی (۲۸)۔
29.	فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ	ہس اُنہاں آپئیں سنگتی (سردار) کوں سڈیا، جس او کوں زبردستی پکڑیا، ول اوندیاں چُجاں کپ چھوڑیاں (۲۹)۔
30.	فَكَيفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ	ڈیکھ گھنو، جو کجا (خوناک) رہا میڈا عذاب تے میڈا ڈراوا (۳۰)۔
31.	إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ	تحقیق آساں اُنہاں اُتے ہکو سخت کڑکاٹ (دھماکے) والا عذاب بھجیا، ہس او گہائے ہوئے بھوں وانگیں تھی گئے (۳۱)۔
32.	وَلَقَدْ يَمَنَّا الْقُرْآنَ لَلَّذِ كَرِ فَهَلْ مِنْ مُذَكِّرٍ	آتے یقیناً آساں قرآن کوں نصیحت دی خاطر آسان بٹائے، ہس ہے کوئی نصیحت حاصل کرن والا (۳۲)۔
33.	كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِ	لوط دی قوم وی ڈراوٹ چتاوٹ والیاں کوں کوڑا آکھیا (۳۳)۔
34.	إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَّجَّيْنَاهُمْ بِسَخِيٍّ	آساں اُنہاں اُتے پتھراں دا اینہ چا بھجیا، سوائے لوط والیاں دے آساں اُنہاں کوں دھمی ویلے بچا گھدا (۳۴)۔
35.	نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ	ایہ آساڈی طرفوں فضل (نعمت) ہئی، ایس طرح آساں جزا ڈیندے ہیں جہڑا کوئی وی شکر کریند ارہندے (۳۵)۔
36.	وَلَقَدْ أُنذِرْهُمْ بِطُشْتِنَا قَتَارُوا بِالَّذِ	آتے تحقیق اوں اُنہاں کوں آساڈی پکڑ کٹوں ڈرایا وی ہا، پراو ڈراوٹ والیاں نال شک دے ماروں، لڑیے جھگڑیے (۳۶)۔
37.	وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيفِهِ فَطَسَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرِ	آتے تحقیق اُنہاں (لوط نال) آپئیں مہماناں کوں ڈے ڈیوٹ دا ڈاڈھا تقاضا کیتا، ہس آساں وی اُنہاں دیاں اکھیں مٹا چھوڑیوسے، ہن میڈے عذاب دا، تے میڈے ڈراوے دامرہ چکھو (۳۷)۔

38.	وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقَرٌّ	اُتے اُنہاں اُتے وڈے ویلھے (صبح سویرے) ہی شدید عذاب آپجیا (۳۸)۔
39.	فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرِ	ہُن میڈے عذاب دا، تے میڈے ڈراوے دامرہ چکھو (۳۹)۔
40.	وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ	اُتے تحقیق آسان قرآن کون نصیحت دی خاطر ہک سوکھا ذریعہ بٹائے، ہس ہے کوئی نصیحت گھنن والا (۴۰)۔
41.	وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ	اُتے یقیناً فرعون والیاں لوکاں کو لھ وی ڈراوٹن والے (رسول) آئے ہن (۴۱)۔
42.	كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَا لَهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ	اُنہاں آساڈیاں نشانیاں کون کوڑا آکھیا، ہس آساں اُنہاں کون ہک بہوں زبردست تے پوری قدرت رکھن والے دی پکڑ والی پکڑ وچ گھن گھدا (۴۲)۔
43.	أَتَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَئِكَ أَمْ لَهُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ	کیا تہاڈے کافر لوک اُنہاں ساریاں کنو چنٹے ہن، یا تہاڈے کیتے آسمانی کتاباں وچ کوئی خلاصی (بریت) لکھ ڈتی گئی ہے (۴۳)۔
44.	أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَبِيحٌ مُنتَصِرٌ	کیا او لیہو سمجھدن جو آساں تاں ہک بدلہ گھن سگن والی تکرری جماعت ہے (۴۴)۔
45.	سَيَهْزَمُ الْجَبْعُ وَيَوْلُونَ الدُّبُرَ	آجھو ایں جماعت کون شکست ڈتی ویسی، اُتے او گنڈولا تے بھج ویسن (۴۵)۔
46.	بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذًى وَآمْرٌ	بلکہ او (قیامت دی) گھڑی تاں اُنہاں کیتے اصل وعدے والا وقت ہے، تے ایہ گھڑی بہوں سخت ہے، اُتے بہوں کوڑی ہے (۴۶)۔
47.	إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ	بیشک گنہگار لوک بہوں گمراہی وچ ہن، تے وپلے وڈے ہن (۴۷)۔
48.	يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ	اُون ڈینہ ایہ آپٹیاں مونہاں دے بھر گھیل تے بھا وچ سٹھے ویسن، (آکھیا ویسی) ہُن چکھو دوزخ دے سیک دامرہ (۴۸)۔

49.	إِنَّا كُلُّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ	یقیناً آساں ہر شے کوں ہک مُقرر اندازے دے مطابق پیدا کیتے (۴۹)۔
50.	وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ	آتے آساں اُحکم ہکے وقت پورا تھی ویندے، اُکھ جھمکن وچ (۵۰)۔
51.	وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكِرٍ	آتے تحقیق آساں تہاڑے وانگوں دیاں کئی ٹولیاں کوں برباد کر چکے ہیں ہس ہے کوئی نصیحت گھنٹ والا (۵۱)۔
52.	وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ	آتے ہر ہک کم جہڑا جو انہاں کیتے، آسمانی کتاباں (اعمال نامیاں) وچ درج ہے (۵۲)۔
53.	وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُّسْتَطَرٌّ	آتے ہر چھوٹی وڈی شے (اوندے وچ) لکھی ہوئی ہے (۵۳)۔
54.	إِنَّ الْبُتْقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهْرٍ	بیشک پرہیزگار لوک بہشتی باغاں وچ تے بہشتی نہریں آتے رہیں (۵۴)۔
55.	فِي مَقْعَدٍ صَدِيقٍ عِنْدَ مَلِيكَ مُّقْتَدِرٍ	اوسچی عزت والی جاء تے، وڈیاں قدرتاں والے بادشاہ دے کولہ ہوسن (۵۵)۔

55- سورة الرحمن

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسے دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	الرَّحْمَنُ	اَلرَّحْمَنُ (بہوں مہربان اَسے) (۱)۔
2.	عَلَّمَ الْقُرْآنَ	اُوں قرآن دی تعلیم ڈتی ہے (۲)۔
3.	خَلَقَ الْإِنْسَانَ	انسان کوں پیدا کیتا ہس (۳)۔
4.	عَلَّمَهُ الْبَيَانَ	ایکوں بولن سکھایا ہس (۴)۔
5.	الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ حُسْبَانٍ	سمجھ تے چندر (آپٹیں کم وچ) ہک حساب دے مطابق پابند ہن (۵)۔
6.	وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ	آتے ولھیں بوٹے تے درخت سجدے وچ رہندن (۶)۔

7.	وَالسَّاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْبِيزَانَ	اَ تے آسمان کوں اُچا کیتا ہس، اَ تے توازن قائم کیتا ہس (۷)۔
8.	أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْبِيزَانِ	ہس تُساں وی توازن وِچ کوئی گڑبڑ نہ کیتی کرو (۸)۔
9.	وَأَقِمْوْا الْوِزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْبِيزَانَ	اَ تے تُساں وزن کوں ٹھیک ٹھیک رکھیا کرو، اَ تے تول وِچ اصلو کستی نہ کیتی کرو (۹)۔
10.	وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ	اَ تے زمین کوں، ساری جی جان والی مخلوقات کیتے بٹائس (۱۰)۔
11.	فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ	اُوندے وِچ میوے ہن، اَ تے کھجیاں ہن، جنھاں دے میوے اُتے غلاف چڑھیا ہویا ہوندے (۱۱)۔
12.	وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ	اَ تے چھلڑ (چھاٹ) والے اَن ہن، اَ تے خوشبوئی پُھلاں والے پوٹے (ولھیں) ہن (۱۲)۔
13.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں (جتو تے انسانو) آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کوں گوڑا اکھیسو (۱۳)۔
14.	خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ	انسان کوں پیدا کیتا ہس، ٹھکری وانگیں کھڑکٹ والی ہک سگے گارے دِی مٹی کٹوں (۱۴)۔
15.	وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّنْ نَّارٍ	اَ تے جنّاں کوں پیدا کیتا ہس بھادے شعلیاں وِچوں (۱۵)۔
16.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں (جتو تے انسانو) آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کوں گوڑا اکھیسو (۱۶)۔
17.	رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ	او ڈوبائیں مشرقاں والے تے ڈوبائیں مغرباں والے پاسیاں دا مالک ہے (۱۷)۔
18.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں (جتو تے انسانو) آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کوں گوڑا اکھیسو (۱۸)۔
19.	مَرْجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ	اُوں ڈووں اِہجے سمندر بٹا چھوڑے ہن، جہڑے ہک پئے نال رلیے ہوئے

		(۱۹)۔
20.	بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ	پر اُنہاں دے آدھ وچکار ہک رکاوٹ ہے، بس اوہک پتے دے پاسے نہیں چڑھدے (۲۰)۔
21.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تساں ڈوہائیں (جنتو تے انسانو) آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت گوں کوڑا اکھیسو (۲۱)۔
22.	يَخْرُجُ مِنْهُمَا الدُّلُوءُ وَالْمَرْجَانُ	آتے اُنہاں وچوں سچے موتی تے کوڑے موتی (گھونگھے سپیاں) نکلیں (۲۲)۔
23.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بس تساں ڈوہائیں (جنتو تے انسانو) آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت گوں کوڑا اکھیسو (۲۳)۔
24.	وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ	آتے ہوندیاں ہن سمندر وچ (بھاڑاں وانگوں) اُچے بادباناں والیاں پیڑیاں (۲۴)۔
25.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تساں ڈوہائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت گوں کوڑا اکھیسو (۲۵)۔
26.	كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ	ایں (زمین) اُتے جو کجھ وی ہے او فنا تھی و نچن والا ہے (۲۶)۔
27.	وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ	آتے تیڈے رب دی ذات ای باقی رہسی، جہڑا ہوں بزرگی والا تے وڈی عزت والا ہے (۲۷)۔
28.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تساں ڈوہائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت گوں کوڑا اکھیسو (۲۸)۔
29.	يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ	سارے ہوں کٹوں منگدن، جہڑے کوئی وی آسماناں وچ ہن تے زمین دے تلے اُتے ہن، اتے او ہر ڈینہ نویں شان وچ ہوندے (۲۹)۔
30.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تساں ڈوہائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت گوں کوڑا

		آکھیسو (۳۰)۔
31.	سَنفَعُكُمْ أَهْلُهَا الثَّقَلَانِ	اے (زمین و آسمان) مخلوقاتو! اچھو آساں تہاڈے حساب کتاب گھنٹ کیتے فارغ تھی ویسوں (۳۱)۔
32.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کوں کوڑا آکھیسو (۳۲)۔
33.	لِيُعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ	اے جنات تے انساناں دیاں ٹولیاں! جیکر تاساں ایہ طاقت رکھیندو جو تاساں آسماناں تے زمین دیاں حذاں بنیاں کٹوں پ تے کتھائیں نکل سگدو، تاں ول نکل پکھا لو! تاساں تاں نکل وی نہیں سگدے، سوائے کہیں وڈے زور (غلبے) دے (۳۳)۔
34.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بس تاساں ڈوبائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کوں کوڑا آکھیسو (۳۴)۔
35.	يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ شَوْاِظًا مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٍ فَلَا تَنْتَصِرَانِ	تاساں ڈوبائیں اُتے بھادے شعلے سٹئیں ویسن، تے (گچی گھٹن والا) دھوں (ہوسی) اُتے تاساں ڈوبائیں مقابلہ وی نہ کر سگسوں (۳۵)۔
36.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کوں کوڑا آکھیسو (۳۶)۔
37.	فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ	بھلا جڈاں آسمان چریج ویسے، و ت رتے رنگ والے چم وانگیں تھی ویسے (او ہولناک ڈہنہ ہو سے) (۳۷)۔
38.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کوں کوڑا آکھیسو (۳۸)۔
39.	فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ	بھلا اوں ڈہنہ اُنھاں دے گناہاں دے متعلق پچھن دی ضرورت وی نہ پوسی، نہ انساناں کٹوں تے نہ جنات کٹوں (۳۹)۔
40.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کوں کوڑا

		اَکھیسو (۴۰)۔
41.	يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسَيِّئِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ	گنہگار لوک آپٹیں شکلاں کٹوں سُچّاں گھدے ویسِن، اَتے اُنھاں کُوں مَتھے دے والاں کُوں تے پیراں کُوں پکڑ گھدا ویسے (۴۱)۔
42.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں آپٹیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کُوں کوڑا اَکھیسو (۴۲)۔
43.	هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ	ایہا ہے او دوزخ جیکوں گنہگار لوک کوڑا اکھیندے ہِن (۴۳)۔
44.	يُطَوَّفُونَ بَيْنَہَا وَبَيْنَ حَبِیمِ آدِ	ایندے وچ بڑکدے پاٹیں تئیں وَل وَل پھر دے رہسِن (۴۴)۔
45.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں آپٹیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کُوں کوڑا اَکھیسو (۴۵)۔
46.	وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّہِ جَنَّاتٍ	اَتے جہڑا شخص آپٹیں رَبِّ دے سامٹیں کھڑے آتھیوں کُوں ڈردے اوندے کیتے دُوں قِسم دے بہشتی باغ ہِن (۴۶)۔
47.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں آپٹیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کُوں کوڑا اَکھیسو (۴۷)۔
48.	ذَوَاتِ أَفْنَانٍ	اُنھاں ڈوبائیں بہشتی باغاں وچ مختلف قِسم دیاں ٹینگلیاں والے وَں ہوسِن (۴۸)۔
49.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں آپٹیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کُوں کوڑا اَکھیسو (۴۹)۔
50.	فِيہِمَا عِیْنَانِ تَجْرِیَانِ	اُنھاں ڈوبائیں بہشتی باغاں وچ دُوں چشے و ہندے پینِن (۵۰)۔
51.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تُساں ڈوبائیں آپٹیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت کُوں کوڑا اَکھیسو (۵۱)۔
52.	فِيہِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِہَةٍ زَوْجَانِ	اُنھاں ڈوبائیں باغاں وچ دُوں دُوں سَواداں والے میوے لگے ہوسِن

		(۵۲)۔
53.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۵۳)۔
54.	مُتَكِبِّينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَآنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ	ایہ لوک ابجیاں قالیناں اُتے تکیہ لاتے پیٹھے ہو سن، جنھاں دے آستر ڈورے ریشم (تافتے) دے ہن، آتے انھاں ڈوبائیں بہشتی باغاں دے میوے انھاں دے کولھوں کولھوں (جھکے جھکے) لٹکیے کھڑے ہو سن (۵۴)۔
55.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۵۵)۔
56.	فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْبُخُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ	انھاں وچ جھکی اُکھ رکھٹ والیاں (شر میلیاں) ذالیں ہو سن، جنھاں گوں پہلے کنوں نہ کہیں انسان نے ہتھ لایا ہو سی، آتے نہ کہیں جن نے (۵۶)۔
57.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۵۷)۔
58.	كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ	ایہ ایویں لگسن جیویں کوئی یاقوت تے مرجان (ہیرے موتی) ہو وں (۵۸)۔
59.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۵۹)۔
60.	هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ	کیا نیکی وادہ نیکی کنوں وڈھ کوئی پیاوی تھی سگدے (۶۰)۔
61.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تاساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۶۱)۔
62.	وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ	انھاں ڈوبائیں بہشتی باغاں دے علاوہ دُوں بے باغ وی ہن (۶۲)۔

63.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۶۳)۔
64.	مُدْهَامَّتَانِ	او (باغ) گھاٹے، ساوے کچوچ ہن (۶۴)۔
65.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۶۵)۔
66.	فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ	اُنھاں ڈوبائیں وچ زورنال و ہندے دُوں چشمے وِی ہن (۶۶)۔
67.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۶۷)۔
68.	فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ	اُنھاں ڈوبائیں وچ میوے ہن، پٹڈوں ہن، تے آنار ہن (۶۸)۔
69.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۶۹)۔
70.	فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ	اُنھاں وچ بہوں چنگیاں تے سُوہٹیں ذالیں ہو سِن (۷۰)۔
71.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۷۱)۔
72.	حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ	(چٹیاں گوریاں) حُوراں ہن، جھڑیاں تنبوآں وچ (مستوراں وانگیں) بہلایاں ہو یاں ہن (۷۲)۔
73.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا آکھیسو (۷۳)۔
74.	لَمْ يَطِئْتُهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ	پہلے کئوں اُنھاں گوں کہیں انسان یا کہیں جن ہتھ وِی نہ لایا ہو سی (۷۴)۔
75.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا اُسساں ڈوبائیں آپئیں رَبِّ دِی کھڑی کھڑی نعمت گوں گوڑا

		اکھیسو (۷۵)۔
76.	مُتَّكِئِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضٍّ وَعَبَقَرِيٍّ حَسَانٍ	ایہ بہشتی لوک ساویاں قالیناں اُتے نفیس تکیے لاتے پٹھے ہو سن (۷۶)۔
77.	فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ	بھلا تساں ڈوہائیں آپئیں رب دی کھڑی کھڑی نعمت کون گھوڑا اکھیسو (۷۷)۔
78.	تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ	تیدے وڈیاں شانناں والے تے اچیاں عزتاں والے رب داناں ہوں برکتاں والا ہے (۷۸)۔

56۔ سورۃ الواقعة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے بے حد رحمت بھیجے والا ہے
1.	إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ	جڈاں وقع تھیوٹ والی شے واقعی تھی تے رہسی (۱)۔
2.	لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ	جیندے وقع تھیوٹ وچ کوئی گھوڑکاں نہیں (۲)۔
3.	خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ	اواتے والیاں سُتیں کون تَلّے چامریسی، تے تَلّے والیاں سُتیں کون اُتے چامریسی (۳)۔
4.	إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا	اُتے جڈاں زمین ہلا جلا چھوڑی ویسی، جیویں ہلا جلا چھوڑن دا حق ہے (۴)۔
5.	وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا	اُتے پہاڑ ٹوٹے ٹوٹے کر پڑتے ویسن (۵)۔
6.	فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا	جی توڑیں ٹوٹے ٹوٹے تھی سبکسن، پس او کھنڈی پھنڈی دھڑوانگوں تھی ویسن (۶)۔
7.	وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً	اُتے تساں ترانے قسماں وچ وڈنج ویسو (۷)۔

8.	فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ	بس ہک قسم سچے پاسے والیاں دی ہوسی، ایہ سچے پاسے والے کیا (خوش نصیباں وچوں) ہن (۸)۔
9.	وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ	آتے ہک قسم کھپے پاسے والیاں دی ہوسی، ایہ کھپے پاسے والے ہوں بد نصیب ہن (۹)۔
10.	وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ	آتے سب توں اگوں نکلن والی تر بجھی قسم تاں اگوں ای نکلی ہوں ہوسی (۱۰)۔
11.	أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ	ایہے لوک سب توں زیادہ آسہ دے قرب وچ (کوہ) تھی و نچن والے ہوسن (۱۱)۔
12.	فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ	نمناں والے باغاں وچ رہسن (۱۲)۔
13.	ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ	او زیادہ تر پہلیاں وچوں ہوسن (۱۳)۔
14.	وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ	آتے تھوڑے جیسے پچھلیاں وچوں ہوسن (۱۴)۔
15.	عَلَىٰ سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ	او بیریاں نال جڑیئے تختاں اُتے ہوسن (۱۵)۔
16.	مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ	او ہک پئے دے آمٹیں سامٹیں تکیہ لاتے پیٹھے ہوسن (۱۶)۔
17.	يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ	اُنھاں دے ایڈوں اوڈوں ہمیشہ نینگر رہن والے چھوہر، رُردے پھر دے ہوسن (۱۷)۔
18.	بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ	اُنھاں کوہ آبخورے (مٹی دے بغیر دستے دے برتن) تے صراحیاں ہوسن، آتے و ہندے ہوئے شراب دے چشمیاں وچوں ہتھ وچ بھرے ہوئے پیالے ہوسن (۱۸)۔
19.	لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَ	نہ ایندی وجہ کنوں اُنھاں دے سر چکراسن، تے نہ اُنھاں دے عقل وچ کوئی فتور آسے (۱۹)۔
20.	وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّذُونَ	آتے او ہو جیسے میوے ہوسن، جیہو جیسے او چہسن (۲۰)۔

21.	وَلَحِمٍ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ	آتے اُنہاں پکھیاں دا گوشت ہو سی، جہڑے اُنہاں کوں بھاسن (۲۱)۔
22.	وَحُورٌ عِينٌ	آتے سوئیاں اکھیں والیاں حوراں ہو سن (۲۲)۔
23.	كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ	جہڑیاں لکا تے رکھنے ہوئے موتیاں وانگوں ہو سن (۲۳)۔
24.	جَزَاءً يَسَآءُونَ	ایہ بدلہ ہو سی اُنہاں دے عملاں دا جہڑے او کریندے رہے ہو سن (۲۴)۔
25.	لَا يَسْعَوْنَ فِيهَا لَعْوًا وَلَا تَأْثِيماً	آتے او اُتھاں کوئی بیہودہ گالھ تے کوئی گناہ والی گالھ نہ سُنسن (۲۵)۔
26.	إِلَّا قَيْلاً سَلَاماً سَلَاماً	سوائے (ہک پتے کوں) سلام، سلام آکھن دے (۲۶)۔
27.	وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ	آتے سچے پاسوں والے صاحبان (کیا سمجھدے وے) او کیا ہو سن (۲۷)۔
28.	فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ	اُنہاں کیتے بغیر کنڈیاں والیں پیریں ہو سن (۲۸)۔
29.	وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ	آتے ہک پتے نال ستھئے ہوئے کیلے (۲۹)۔
30.	وَزَيْلٍ مَّهْدُودٍ	آتے لمبے لمبے پچھاویں (۳۰)۔
31.	وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ	آتے وھندا وگدا پاٹیں (۳۱)۔
32.	وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ	آتے ڈھیر سارے میوے (۳۲)۔
33.	لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ	جہڑے ختم تھیون کوں نہ آسن آتے نہ اُنہاں کنوں روکیا ویسے (۳۳)۔
34.	وَفَرْشٍ مَّرْفُوعَةٍ	آتے اُپے درجیاں والے وچھاوٹیں (فرش) ہو سن (۳۴)۔
35.	إِنَّا أَنْشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً	یقیناً آساں ذالیں وی پیدا کیتن، چنگی طرح بٹا سنوار تے (۳۵)۔
36.	فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَاراً	ہس آساں اُنہاں کوں کنواریاں رکھیے (۳۶)۔
37.	عُرُباً أَتْرَاباً	پیاں دیاں پیاریاں تے ہکو چپڑی عُمران والیاں (۳۷)۔
38.	لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ	ایہ سچے پاسے دو رہن والیاں کیتے ہن (۳۸)۔

39.	ثَلَاثَةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ	انہاں دی ہک وڈی ٹولی پہلیاں وچوں ہوسی (۳۹)۔
40.	وَتَلَاثَةٌ مِنَ الْآخِرِينَ	آتے ہک وڈی ٹولی پچھلیاں وچوں ہوسی (۴۰)۔
41.	وَأَصْحَابُ الشِّبَالِ مَا أَصْحَابُ الشِّبَالِ	آتے کھپے پاسے والے لوک (شامت دے ماریے) کھپے پاسے والیاں دی کیا حالت ہوسی (۴۱)۔
42.	فِي سَمُومٍ وَحَبِيمٍ	اوتی لو وچ رہسن، انہاں کیتے گرم پاٹیں ہوسی (۴۲)۔
43.	وَزِلٌّ مِّنْ يَّحْمُومٍ	اٹھاں کالے دھوں والے پچھاویں ہوسن (۴۳)۔
44.	لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ	نہ کوئی ٹھاڈل ہوسی، نہ کوئی عزت تے آرام ہوسی (۴۴)۔
45.	إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ	یقیناً او ایس کنوں پہلے سوکھے سولے پلدے رہن (۴۵)۔
46.	وَكَانُوا يُصْرُونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ	تے وڈے وڈے گناہاں وچ جتے ہوئے رہن (۴۶)۔
47.	وَكَانُوا يَقُولُونَ إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَأَنْتَا لَتَبْعُوْنَا	آتے ایہ اکھندے ہن، جو کیا جڈاں آساں مریسوں تے مٹی تے ہڈیاں تھی تے رہ ویسوں، تاں کیا یقیناً آساں وت اٹھا کھڑے کیتے ویسوں (۴۷)۔
48.	أَوِ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ	آتے کیا آساڈے پہلے والے پیو ڈاڈے وی (اٹھا کھڑے) کیتے ویسن (۴۸)۔
49.	قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو بیشک پہلے والے تے آخر والے سارے دے سارے (۴۹)۔
50.	لَسَجُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ	ہک مقرر تھئے ہوئے ڈینہ دے موقع تے کٹھے کیتے ویسن (۵۰)۔
51.	ثُمَّ إِنَّكُمْ أَنتُمُ الضَّالُّونَ الْبُكَدِيُّونَ	ول یقیناً اے گمراہ لوکو! کوڑ آکھن والو (۵۱)۔
52.	كُلْ أَكْلُ لَوْ مِّنْ شَجَرٍ مِّنْ ذَقْوِمٍ	ٹساں واقعی تھوہر دے ون وچوں کھاسو (۵۲)۔
53.	فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ	ہس ایندے نال آپٹیں ڈھڈھ بھریسو (۵۳)۔
54.	فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ	وت ایندے اٹوں، ہڑکد اپاٹیں پیسو (۵۴)۔

55.	فَسَارِبُونَ شُرَبِ الْهَيْمِ	بس پیسو وی تاں ایویں پیسو جیویں ہر دم تریہے رہن والے اٹھ پیندن (۵۵)۔
56.	هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ	جزا (بدلے) والے ڈنڈہ ایہا انھاں کیتے مہمانی ہوسی (۵۶)۔
57.	نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ	آساں ای تہا کوں پیدا کیتے، وت تہاں سچ کوں سچ کیوں نہیں میندے (۵۷)۔
58.	أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ	کیا بھلا تہاں کڈائیں سوچے جو جہڑا تیرا تہاں پیٹ (رحم) وچ گھتیندے وے (۵۸)۔
59.	أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ	کیا تہاں (اوندے وچوں ہال) پیدا کریندے وے، یا آساں پیدا کرٹ والے ہیں (۵۹)۔
60.	نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ	آساں تہاڈی موت مقرر کیتی ہوئی ہے، اتے آساں اصلوں عاجز نئے تھی سگدے (۶۰)۔
61.	عَلَىٰ أَنْ يُجِدَالَ أَمْثَالَكُمْ وَتُنْشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ	جو آساں تہاڈے بدلے ہن لوک گھن آؤں اتے تہا کوں ایس طرح کر چھوڑوں جو تہا کوں پتہ وی نہ لگے (۶۱)۔
62.	وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ	اتے تہاں پہلے والی پیدائش کوں تاں چنگی طرح جانڈے ہیوے، ول تہاں نصیحت کیوں نہیں حاصل کریندے (۶۲)۔
63.	أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ	کیا تہاں کڈائیں ایگوں وی سوچئے، جو جہڑا بج تہاں ویندے وے (۶۳)۔
64.	أَأَنْتُمْ تَرْزَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ	کیا تہاں اوگوں جمیندے ہیوے، یا آساں اوگوں جمیندے ہیں (۶۴)۔
65.	لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ	جیکر آساں چہوؤں تاں اوگوں کٹا (بھوں بکل) کر چھوڑوں، تہاں تاں بس کئی کئی گالھیں بٹیندے رہ و نچو (۶۵)۔

66.	إِنَّا الْبُغْرُمُونَ	جو بیشک آساں کوں تاں چٹّی پے گئی ہے (۶۶)۔
67.	بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ	بلکہ آساں تاں اصلوں محروم کر ڈتے گئے ہیں (۶۷)۔
68.	أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ	بھلا تھساں اوں پاٹیں کوں غور نال ڈٹھے، جیکوں تھساں پیندے ہیوے (۶۸)۔
69.	أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ	کیا تھساں او کوں بدلاں وچوں تلے لہیندے وے، یا آساں او کوں وسیندے ہیں (۶۹)۔
70.	لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ	جیکر آساں چھوؤں تاں ایکوں اصلوں کوڑا بنا چھوڑوں، پس تھساں شکر کیوں نہیں ادا کریندے (۷۰)۔
71.	أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ	بھلا تھساں اوں بھاکوں غور نال ڈٹھے، جیکوں تھساں پلیندے رہندے وے (۷۱)۔
72.	أَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ	کیا اوندے ہالٹ والے وٹ تھساں پیدا کیتے ہن یا آساں انھاں کوں پیدا کرٹ والے ہیں (۷۲)۔
73.	نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَفِتْنًا	آساں ایکوں نصیحت (یادگیری) دے طور تے بنا چھوڑے آتے بھکیاں، ضرورت منداں، دے ورتن دی شے بنائے (۷۳)۔
74.	فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ	پس آپٹیں عظمتاں والے رب دے ناں سمیت اوند اپاک ہووٹن بیان کریندے رہو (۷۴)۔
75.	فَلَا أُقْسِمُ بِبَوَاقِعِ النُّجُومِ	پس میں قسم چینداں تاریاں دے ٹرٹن ڈہٹن والیاں جانیں دی (۷۵)۔
76.	وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لِّوَتَّعَبُونَ عَظِيمٌ	بیشک ایہ تاں ہوں وڈی قسم ہے جیکر تھساں سمجھ گھندے (۷۶)۔
77.	إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ	جو بیشک ایہ یک وڈے مرتبے والا قرآن ہے (۷۷)۔
78.	فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ	جہڑا یک لکاتے رکھی ہوئی کتاب وچ لکھیا ہوئے (۷۸)۔
79.	لَا يَسُبُّهُ إِلَّا الْبُطْهُرُونَ	ایکوں کوئی ہتھ نہیں لاسگدا، جے توڑیں او پاک صاف نہ ہووے

		(۷۹)۔
80.	تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ	ایہ تاں سارے جہاناں دے رَّب دِی طرفوں نازل تھئے (۸۰)۔
81.	أَفِيْهَذَا الْحَدِيثِ أَنتُمْ مُّدْهِنُونَ	کیا تھیں ایں کلام کوں کوئی ہلکی شے سمجھدے وے (۸۱)۔
82.	وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنتُمْ تُكَذِّبُونَ	آتے تھیں ایں گالھ کوں وی آپٹاں رِزق بٹا گھدے جو ایکوں کوڑ آکھی رکھو (۸۲)۔
83.	فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ	بَس چڑھاں ساہ زرگھٹ توڑیں آویندے (۸۳)۔
84.	وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ	تاں تھیں اوں ویلے تاں ڈیکھدے رَہ ویندے وے (۸۴)۔
85.	وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ	جو آساں شہاڈے مقابلے وچ کہیں مرث والے دے زیادہ کوٹھوں ہوندے ہیں، پَر تھیں نھیوے ڈیکھ سگدے (۸۵)۔
86.	فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ	بَس جیکر تھیں کہیں دِی وَتھ وچ کائے نہیں (۸۶)۔
87.	تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	تاں وَل اوندی رُوح کوں ولاتے کیوں نہیں گھن آندے جیکر تھیں واقعی سچے ہیوے تاں (۸۷)۔
88.	فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ	بَس جیکر او آئدے دے بہوں کوٹھ رہن والیاں وچوں ہے (۸۸)۔
89.	فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ	تاں وَل تاں اوندے کیتے سگھ آرام تے خوشحالی ہے، نعمتاں والا بہشت ہے (۸۹)۔
90.	وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ	آتے جیکر او سچے پاسے والیاں وچوں ہے (۹۰)۔
91.	فَسَلَامٌ لَّكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ	تاں (آکھیا ویسی) جو تیتڈے اُتے سلام (سلامتی) ہووے سچے پاسے والیاں دِی طرفوں (۹۱)۔
92.	وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ الصَّالِينَ	آتے جیکر (او حق کوں) کوڑا اکھن والے گمراہ لوکاں وچوں ہے (۹۲)۔
93.	فَنُزِّلُ مِنْ حَبِيمٍ	وَل تاں اوندی مہمانی بڑکدے پاٹیں نال ہے (۹۳)۔
94.	وَتَصْلِيَةٌ جَهِيمٍ	آتے دوزخ دِی بھا وچ اونداسرٹن ہے (۹۴)۔

95.	إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ	بیشک ایہ تاں حق ہے پورے یقین دی حد تئیں (۹۵)۔
96.	فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ	(اے رسول) لہذا تُوں آپئیں عظمتاں والے رب دے ناں سمیت اوند ا پاک ہووٹں بیان کیتی رکھ (۹۶)۔

57- سورة الحديد

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان ہے، وَڈی رحمت کرنٹ والا ہے
1.	سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	پاک ہووٹں بیان کریندے جہڑا کوئی وی آسماناں وچ ہے تے زین دے تلے اُتے ہے، (کیوں جو) اُوہو ساریاں کئوں زبردست ہے وَڈی حکمت والا ہے (۱)۔
2.	لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	اوندے کیتے ہے بادشاہی آسماناں دی تے زین دی، اُوہو جیویندے اُوہو مریندے، اتے اُوہو ہر شے اُتے پوری طرح قدرت رکھیندے (۲)۔
3.	هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	اُوہو شروع کئوں وی پہلے شروع ہا، تے اُوہو آخر کئوں وی اُگھوں تئیں ہے، اُوہو ظاہر ہے، تے اُوہو لکھا ہویا وی ہے، اتے اوہر شے کوں چنگی طرح چاٹن والا وی ہے (۳)۔
4.	هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	اوتاں اوہے جیں آسماناں کوں تے زین کوں چھی ڈیہاں (مرحلیاں) وچ پیدا کیتے، ول عرش (تخت) تے پوری حکومت سنبھال گھڈس، او چنگی طرح چاندے جو کیا کجھ زین وچ وڑدے، اتے کیا کجھ اوندے وچوں نکلدے، اتے کیا کجھ آسمان اُتوں لہندے، اتے کیا کجھ اوندے اُتے دو چڑھ ویندے اتے او اصلوں تہاڈے نال ہوندے،

		<p>تُساں جتھاں وی ہوو، اَتے اَسہ چنگی طرح ڈیکھدا رہندے جو کجھ</p> <p>تُساں کریندے وَدے ہیوے (۴)۔</p>
5.	<p>لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ</p>	<p>اُوندی ہے بادشاہی آسماناں دی، تے زین دی وی، اَتے سارے</p> <p>معاملے اَسہ دو وِلائے ویندِن (۵)۔</p>
6.	<p>يُولِجُ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ</p>	<p>اورات گوں ڈپنہ دیاں حَداں پِناں وِچ وڑا چھوڑیندے، اَتے ڈپنہ گوں</p> <p>رات وِچ لکا گھنڈے، اَتے او سِینیاں وِچ لکھا ہونیاں گا لھیں گوں وی</p> <p>چنگی طرح چاندے (۶)۔</p>
7.	<p>آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ</p>	<p>تُساں اَسہ اُتے تے اُوندے رسول اُتے ایمان گھن آؤ، اَتے خرچ کرو</p> <p>اُوں (مال) وِچوں جہڑے کجھ داٹھا گوں خلیفہ (مختار) بنایا گئے، ہَس</p> <p>جہڑے لوک ٹھاڈے وِچوں ایمان گھن آئے اَتے خرچ وی کیتھونے</p> <p>تاں اُنھاں کیتے ہُوں وِڈا اَجر (بدلہ) ہے (۷)۔</p>
8.	<p>وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِمَتَّوْمُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ</p>	<p>اَتے ٹھاگوں کیا تھی گئے جو تُساں اَسہ تے ایمان نہیں گھن آندے؟</p> <p>اَتے رسول وی ٹھاگوں سہیندے (دعوت ڈیندے) جو تُساں آپٹے</p> <p>رَب اُتے ایمان گھن آؤ، اَتے تحقیق اُوں تُساں کنوں وعدہ وی گھدا</p> <p>ہوئے (۸)۔</p>
9.	<p>هُوَ الَّذِي يُنْزِلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ</p>	<p>جیکر تُساں ایمان قائم رکھیا ہویا ہے تاں ! اوتاں او ہے جہڑا آپٹے</p> <p>بندے اُتے واضح (روشن) آیاتاں بھیجیندا رہندے تاں جو او ٹھاگوں</p> <p>اندھاریاں وِچوں گڈھ تے سو جھلے والے پاسے گھن آوے، اَتے بیشک</p> <p>اَسہ ٹھاڈے نال ہُوں رَمی کرٹ والا ہے، ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہے</p> <p>(۹)۔</p>
10.	<p>وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا</p>	<p>اَتے ٹھاگوں کیا تھی گئے جو تُساں اَسہ دے راہ تے خرچ (وی) نہیں</p> <p>کریندے، حالانکہ آسماناں دا تے زین دا سارا ترکہ اَسہ دا ہے، تُساں</p>

<p>يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسَيْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ</p>	<p>وچوں سارے برابر درجے دے کائے نہیوے، جنہاں فتح کنوں پہلے مال خرچ کیئے اتے لڑائی وچ حصہ گھدے، انہاں دا درجہ وڈا ہے انہاں کنوں جنہاں بعد وچ خرچ کیئے، اتے لڑائی وچ حصہ گھدے، توڑے جو اُس دا ہر یک نال سوہٹاں وعدہ ہے، اتے اُس پچنگی طرح چاندے جہڑا کجھ ٹساں کریندے رہندے وے (۱۰)۔</p>
<p>11. مِّنْ ذَٰلِكَ الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فِيضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ</p>	<p>او کوٹ ہے جہڑا اُس کوں سوہٹاں قرضہ ڈیندے، اُس وے اوندے کیئے ڈوڑا چوڑا کر ڈیندے، اتے اوندے کیئے وڈا عزتیاں والا اجر ہے (۱۱)۔</p>
<p>12. يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَا كُمْ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ</p>	<p>جہڑے ڈیندے (اے رسول) تُوں مومن جواناں تے مومن ذالیں کوں پیکھیں جو انہاں دے (ایمان دا) نور انہاں دے اُگوں تے انہاں دے سچے پاسے نال بھجدا آندا ہوسی، اوں ڈیندے ٹہاڈے کیئے خوشخبری ہے، ایسے باغاں دی جنہاں تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہوسن، او انہاں وچ ہمیشہ ہمیشہ رہسن، ایہاتاں ہے سب تُوں وڈی کامیابی (۱۲)۔</p>
<p>13. يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُوا نَارَ النَّقْتِيسِ مِن تُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَبِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِن قَبْلِهِ الْعَذَابُ</p>	<p>اُوں ڈیندے منافق جو ان تے منافق ذالیں ایمان گھن آوٹ و الیاں بندیاں کوں اکھیں، آساڈے اتے ذری مہربانی چاکرو، تاں جو آساں وے ٹہاڈے نور وچوں کجھ نور حاصل کر گھنوں، بس انہاں دے درمیان ہک ایہی کندھی اُساڑ پٹی ویسی، جیندے وچ بکو دروازہ ہوسی، جیندے آندروالے پاسے تاں رحمت ہوسے پر اوندے باہروں سامٹیں کنوں عذاب ہوسے (۱۳)۔</p>
<p>14. يُنَادُوهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ</p>	<p>(منافق) انہاں (مومناں) کوں سڈتے اکھیں کیا آساں ٹہاڈے نال دے نہ ہاسے؟ او اکھیں، کیوں نہ ہا وے، پر ٹساں خود آپس آپ کوں</p>

۱۵.	فَالْيَوْمَ لَا يَخْذُ مِنْكُمْ فِدْيَةً وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمْ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْبَصِيرُ	ہک فتنے (مُصِيبَت) وچ گھٹ چھوڑیا، اَتے (آساڑے انجام دی) انتظار وچ رہے اَتے تُساں شک کیتی رکھیا، وِت تہاگوں فضول خواہشاں دھوکے وچ سٹی رکھیا، ایہ توڑیں جو اَسہ دا حکم اگیا، اَتے اَسہ دے متعلق (شیطان) تہاگوں دھوکے وچ گھٹ گھدا (۱۴)۔
16.	أَلَمْ يَأْنٍ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ	بَس اَچ تُساں کُنوں کوئی فدیہ (معاوضہ) نہ گھدا ویسی، اَتے نہ اُنھاں کُنوں جنھاں کفر اختیار کر گھدا ہا، بَس تہاڈا اٹکاٹاں (دورخ دی) بھا وچ ہے، کیوں جو او تہاڈی سنگت (یاری) دے ڈادی ہے، اَتے ایہ وُنج رہن دی جاء ہوں گندی ہے (۱۵)۔
17.	اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْسِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ	کیا اچن وقت نہیں آیا، اُنھاں کیتے جہڑے ایمان گھن آپکھن، جو اُنھاں دے دل اَسہ دے ذکر و نو وُنجن اَتے اُون دووی جہڑا حق بن تے نازل تھئے، اَتے اُنھاں وانگیں نہ تھی وُنجن، جنھاں کُنوں ایں کُنوں پہلے کتاب پتی گئی ہئی، پر اُنھاں اُتے لمبا عرصہ گزریا، تاں اُنھاں دے دل ہوں کوراڑے تھی گئے، اَتے اُنھاں وچوں ڈھیر سارے تاں ہن وی نافرمان لوک (۱۶)۔
18.	إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّصَاعَفْ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ	پتہ ہووے ہے، جو بیشک اَسہ زمین کُنوں اوندے سُک مر وُنجن دے بعد جیوا (ساواکرا) چھوڑیندے، تحقیق اَساں تہاڈے کیتے آیاتاں کُنوں اَصْلُوں کھول تے بیان کر ڈیندے ہیں تاں جو تُساں عقل کُنوں کجھ کم گھنؤ (۱۷)۔
19.	وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ	بیشک صدقہ ڈیوٹ والے جو اُن تے صدقہ ڈیوٹ والیاں ذالیں، تے او وی جنھاں اَسہ کُنوں سوہٹاں قرضہ ڈتے، اُنھاں واسطے ایہ ڈوڑا چوڑا کر ڈتا ویسے اَتے اُنھاں کیتے وڈی عزت والا اجر ہے (۱۸)۔

<p>هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ</p>	<p>ای اے دے نزدیک صدیقوں (نگراناں) دے درجے والے ہیں، انہاں کیتے انہاں دا اجر (بدلہ) ہے اُتے (انہاں دے ایمان والا) نور ہے، پر جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتا ہوئے، اُتے آساہیاں آیتاں کوں گوارا آکھئے، ایہے ہن دوزخ وچ رہن والے (۱۹)۔</p>
<p>20. اَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمِثْلِ غَيْثٍ أَغْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطًا مَّا فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَاعٌ الْعُرُورِ</p>	<p>پتہ ہووے جو بلا شک ایہ دنیاوی زندگی محض ہک مشغلہ تے تماشا ہے، اُتے بن ٹھن تے رہن ہے، ہک پتے دے مقابلے وچ وڈائی ظاہر کرن ہے، اُتے مال متال تے آل اولاد وچ ودھ تے ڈیکھالٹ ہے، انہاں دی مثال تاں اوں پیئہ وانگیں ہے، جیندے نال جی ہوئی رڑھ، راہک (جٹ کسان) کوں سوہنیں لگدی ہے، ول او زور بندہ آندی ہے، پر ڈیکھدے جو پہلی تھی گئی ہے، ول بھوں ہکل (کٹا) تھی گئی ہے، بہر حال آخرت کوں تاں بہوں سخت عذاب ہوسی، پر اے دی طرفوں بخشش وی ہے تے رضا مندی وی ! اُتے دنیاوی حیاتی تاں سوائے دھوکے فریب دے سامان دے ہی کجھ وی کائے نہیں (۲۰)۔</p>
<p>21. سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ</p>	<p>آپنیں رب دی بخشش دو تیزی نال اگوں نکل و نچو، اُتے بہشت دو وی، جیندا مکلاں آسمان تے زمین دے مکلاں وانگیں ہے، ایہ انہاں لوکاں واسطے تیار کیتی گئی ہے، جہڑے جو اے تے اوندے رسول اُتے ایمان گھن آئن، ایہ تاں اصلوں اے دا فضل تے گرم ہے، جیکوں چہندے ڈیندے اُتے اے بہوں فضل والا ہے (۲۱)۔</p>
<p>22. مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ</p>	<p>کوئی ایجی مصیبت زمین اُتے، تے تہاڈے اُتے نہیں آندی جہڑی جو کتاب (لوح محفوظ) وچ نہ ہووے، بلکہ ایس کنوں وی پہلے دی ہے جو او ظاہر تھیوے بیشک اے کیتے ایہ کم بہوں سوکھا ہے (۲۲)۔</p>
<p>23. لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا</p>	<p>تاں جو اوں شے دا تہا کوں ارمان نہ لگے جہڑی تہاں کنوں ویندی</p>

<p>رہے، اُتے اوندے اُتے مغربج نہ وُنجو، جہڑا کجھ تہا کُوں دُٹا وُنجے، اُتے اُسہ ہر یک فخر وُڈائی کرٹ والے کُوں پسند نہیں کریندا (۲۳)۔</p>	<p>بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ</p>
<p>جہڑے خود وی کنجوسی کریندن اُتے لوکاں کُوں وی کنجوسی کرٹ کُوں اکھیندن، اُتے جہڑا کوئی پھر وُنجے، تاں اُسہ تاں بے شک بے پروا ہے، ساریاں تعریفاں والا ہے (۲۴)۔</p>	<p>24. الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ</p>
<p>تحقیق آساں روشن دلیلاں (نشائیاں) دُڈے تے رسول بھیجے، اُتے اُنھاں دو کتاب وی نازل کیتی، اُتے انصاف دی ترکڑی (قانون) کُوں وی بھیجیا، تاں جو لوک انصاف اُتے قائم رہن، اُتے آساں لوہا وی پیدا کر چھوڑیا، جیندے وچ بہوں پیست (مضبوطی) والی گالھ ہے، اُتے لوکاں کیتے ڈھیر سارے فائدے وی ہن، تاں جو اُسہ اُوں شخص کُوں جاٹ گئے، جہڑا اُوکُوں دُٹھیں بغیر اوندی تے اوندے رسول دی مدد کریندے، یقیناً اُسہ تاں بہوں طاقتور ہے، زبردست ہے (۲۵)۔</p>	<p>25. لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ</p>
<p>اُتے تحقیق آساں نوح کُوں تے ابراہیم کُوں وی بھیجیا، اُتے اُنھاں دُہائیاں دیاں نَسلاں وچ نبوت تے کتاب وی دُٹی رکھی، ہس اُنھاں وچوں بعض نے تاں ہدایت پا گھدی، پر اُنھاں وچوں دے ڈھیر سارے نافرمان ہن (۲۶)۔</p>	<p>26. وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ</p>
<p>وَل آساں اُنھاں دے پچھوں، اُنھاں دے قدیں اُتے آپٹیں ہتے رسول وی بھیجے، وَا اُنھاں دے پچھوں مریم دے پتر عیسیٰ کُوں بھیجیا، اُتے اُوکُوں انجیل وی دُٹی، اُتے جہڑے لوکاں اوندی پیروی اختیار کیتی، اُنھاں دے دِلاں وچ ترس تے رحمت گھت دُٹی، اُتے دُنیوی لذتاں کُوں پرے تھی وُنجٹ (رہبانیت) کُوں اُنھاں آپٹیں طرفوں گھر گھدا، حالانکہ آساں اُنھاں اُتے ایکوں فرض نہ کیتا ہا، سوائے</p>	<p>27. ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ</p>

	<p>آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ</p>	<p>ایندے جو او آسہ دی رضا مندی حاصل کرن، پر انہاں ایس گالھ دی پرواہ نہ کیتی جتی کرئیں چاہی دی ہئی، ہس آساں انہاں وچوں دے انہاں لوکاں کوں جہڑے ایمان گھن آئے ہن، انہاں دا اجر ڈے ڈتا، پر انہاں وچوں دے ڈھیر سارے نافرمان ہن (۲۷)۔</p>
<p>28.</p>	<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ</p>	<p>وونے او لوکو ! جہڑے ایمان گھن آئیوے، آسہ کٹوں ڈرو، آتے اوندے رسول آتے ایمان گھن آؤ، او آپئیں رحمت وچوں ڈوں حصے تہاگوں ڈیسی، آتے تہاڈے کیتے یک سو جھلا (نور) مقرر کر ڈیسی، جیندے نال تاساں ٹھیک ٹھیک ٹر سبکسو، آتے تہاڈے (قصور) بخش ڈیسی، کیوں جو آسہ ہوں بخش بار ہے، وڈی رحمت والا ہے (۲۸)۔</p>
<p>29.</p>	<p>لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ</p>	<p>ایہ ایس واسطے ہے جو اہل کتاب (کتاب والے یہود) جاں گھنن، جو آسہ دے فضل وچوں او کجھ وی حاصل کرن دی قدرت نہیں رکھندے، تحقیق فضل تاں آسہ دے آپئیں ہتھ وچ ہے، ایہ اوکوں چا ڈیندے جیکوں او چہندے آتے آسہ تاں ہوں وڈے فضل والا ہے (۲۹)۔</p>

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے نال نال جہڑا ہئوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	قَدْ سَبَّحَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسِبُّهُ تَحَاوُرُ كِبَا إِنَّ اللَّهَ سَبِيحٌ بَصِيرٌ	تحقیق اَللہ اوں ذال دی گالھ سُن گھدی ہئی جہڑی تیڈے نال آپٹیں پے دے معاملے وچ تکرار کیتی کھڑی ہئی، اَتے اَللہ کوں دھاتہ وی ڈتی ہس، اَللہ وی تُساں دُوبائیں دیاں گالھیں سُندا وڈا ہا، بیشک اَللہ خوب سُنن والا ہے چنگی طرح دیکھن والا ہے (۱)۔
2.	الَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِّسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهُاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ	تہاڈے وچوں جہڑے لوک آپٹیاں ذالیں کوں ماء سب گھنن (اظہار کریندن) او انھاں دیاں ماواں نہیں بَن ویندیاں، انھاں دیاں ماواں تاں ہس او ہن جنھاں انھاں کوں چلے اَتے بیشک اوہک ہئوں نا معقول گالھ کریندن، اَتے کوڑ مریندن پر اَللہ تاں دَاڈھا معاف کر ڈیوٹ والا ہے، ہئوں بخش ہار ہے (۲)۔
3.	وَالَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَنْ يَتَنَاسَّوْا ذَلِكُمْ تَوْعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ	اَتے جہڑے لوک آپٹیاں ذالیں کوں ماء چا سب گھنن، وَل اوں کوں پھر وی ویندن، جہڑا کجھ او اکل چکے ہوندن، ہس او وَل ہک پے کوں ہتھ لاوٹ کوں پہلے ہک غلام آزاد کر ڈیوٹ، تہا کوں ایندے نال ہک نصیحت کیتی ویندی پئی ہے اَتے اَللہ تاں او سب کجھ چنگی طرح چاندے جہڑا کجھ تُساں کریندے رہندو (۳)۔
4.	فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَنَاسَّوْا فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِيَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ	ہس جہڑا شخص (غلام رکھن دی) حیثیت نہ رکھیندا ہووے، تاں وَت دُوں مہینے گانڈھویں روزے رگھے، او وی ایں کوں پہلے جو ہک پے کوں ہتھ لاوٹ، اَتے جیکر او ایندی حیثیت وی نہیں رکھیندا، تاں سٹھ

	<p>حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>مسکیناں فقیریاں گوں کھائے کھواوے، ایہ حکم ایں ڳالھوں ہے، تاں جوئساں آسہ تے اوندے رسول دے پورے پورے فرمانبردار بنن ونجھو، آتے ایہ آسہ دیاں مقرر کیتیاں حَداں ہن، آتے کافراں کیتے تاں دردناک عذاب ہے (۴)۔</p>
<p>5.</p>	<p>إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ</p>	<p>بیشک او لوک جہڑے آسہ تے اوندے رسول دی مخالفت کریندن، انھیں گوں بہوں ذلیل و خوار کیتا ویسے، جیویں انھیں گوں پہلے والیاں گوں ذلیل و خوار کیتا گیا ہا، آتے تحقیق صاف صاف آیاتاں نازل کر ڈٹن، آتے کافراں کیتے بہوں ذلیل کرن والا عذاب ہے (۵)۔</p>
<p>6.</p>	<p>يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ</p>	<p>جہڑے ڏینہ آسہ انھیں ساریاں گوں کٹھا اٹھا کھڑا کریسی، ہن انھیں گوں ڏسا ڏیسی، جہڑا کجھ او کریندے ریہے ہن، آسہ اوکوں گن مَنج رکھینے، پر ایہ اوکوں بھل گین، آتے آسہ تاں ہر شے دی ڏیکھ بھال رکھن والا ہے (۶)۔</p>
<p>7.</p>	<p>أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَافِعُ أَعْيُنُهُمْ وَلَا خَبْرَةَ إِلَّا هُوَ سَادِ سُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ</p>	<p>کیا تیں ڏٹھا کائے نہیں جو بیشک آسہ سب کجھ چاندے، جہڑا کجھ آسماناں وچ ہے، تے جہڑا کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، ایہ نہیں تھیندا جو ترائے بنیاں وچ کوئی خفیہ صلاح تھیندی پئی ہووے، تے انھیں وچ چو تھا او موجود نہ ہووے، جیکر او پنچ ہوون تاں انھیں وچ چھپواں او موجود نہ ہووے، چاہے ایں کئوں گھٹ وی کیوں نہ ہوون، چاہے وڌہ وی کیوں نہ ہوون، ول قیامت دے ڏینہ او انھیں گوں ڏسا ڏیسی جہڑے کجھ عمل او کریندے ریہے ہو سن، بیشک آسہ ہر شے گوں چنگی طرح چاندے (۷)۔</p>
<p>8.</p>	<p>أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِبَأْسِهِمْ عَنْهُ وَيَتَنَجَّجُونَ</p>	<p>کیا تیں انھیں لوکاں گوں نہیں ڏٹھا، جنھیں گوں خفیہ صلاحیں کرن کئوں ہٹکیا گیا ہے، ول وی او اوہو کجھ کریندے رہندين، جیں کئوں</p>

<p>بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَفْقَحُ حَسْبُهِمْ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَنَسَسَ الْبَصِيرُ</p>	<p>انہاں کوں ہٹکیا گئے، اُتے او تاں گناہ دے گناں دیاں، زیادتی دیاں، تے رسول دی نافرمانی دیاں خُفیہ صلاحیں کریندے رہندن، اُتے چڈاں تیڈے کولھ آئدن تاں ایس طرح (ابھی) دُعا سلام کریندن، جیں طرح اُسے تیکوں کڈائیں دُعا سلام نہیں کیتی، اُتے آپئیں دل وچ اکھیندن ، اُسے اُساگوں ایندا عذاب کیوں نہیں ڈیندا، جہڑا کجھ آساں اکھیندے وَدُوں، انہاں کیتے تاں ہس دوزخ کافی ہے، او ایندے وچ سڑدے رہسن، اُتے او وُجّ رہن کیتے ہوں گندی جاء ہے (۸)۔</p>
<p>9. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُوْلِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِىْ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ</p>	<p>وُونے او لوکو! جہڑے ایمان گھن آئیوے، چڈاں ٹساں آپس وچ صلاح مشورہ کرو، تاں گناہ دیاں، زیادتی دیاں، تے رسول دی نافرمانی دیاں خُفیہ صلاحیں نہ کیتیاں کرو، بلکہ نیکی تے پرہیزگاری دیاں آپس وچ صلاحیں کیتیاں کرو، اُتے ڈردے رہو! اُسے کٹوں! جیندے کولھ ولا تے کٹھے کیتے ویسو (۹)۔</p>
<p>10. اِنَّمَا التَّجْوٰى مِنَ الشَّيْطٰنِ لِيَحْزُنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيْسَ بِضَارٍّ لَهُمْ شَيْْءًا اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَعَلٰى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ</p>	<p>دراصل خُفیہ صلاحیں تاں شیطانی کم ہن، مقصد ایہ ہے، جو جہڑے لوک ایمان گھن آئیں، انہاں کوں مונجھا کیتا وُجّے، حالانکہ ایہ (صلاحیں) کہیں کوں ذری وی نقصان نہیں پُچا سبکیاں، اُسے دے حکم دے بغیر! ہس مومن لوکاں کوں اُسے اُتے توکل کرناں چاہیدا ہے (۱۰)۔</p>
<p>11. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا قِيْلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوْا فَاَفْسَحُوْا يَفْسَحِ اللّٰهُ لَكُمْ وَاِذَا قِيْلَ اَنْشُرُوْا فَاَنْشُرُوْا يَفْعَلِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوْا الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ وَاللّٰهُ بِمَا</p>	<p>وُونے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! جہڑے ویلے تہا کوں اکھیا وُجّے جو (مجلس وچ) کھلے تھی تے ہبو، تاں ہس کھلے تھی تے پیٹھے کرو، اُسے تہاڈے کیتے کھلی جاء کر ڈیسی، اُتے چڈاں اکھیا وُجّے، جو اُٹھی وُجّو، تاں اُٹھی گئے کرو، تہاڈے وچوں جہڑے لوک ایمان گھن آئیں اُتے جنہاں لوکاں کوں علم دُٹا گئے، اُسے انہاں ساریاں دے درجے بلند کر</p>

تَعْمَلُونَ خَيْرٌ	ڈیسی، اُتے اُسے چنگی طرح چاٹدے جہڑا کجھ تُساں کریندے رہندے وے (۱۱)۔
12. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا نَادٰىكُمُ الرَّسُوْلُ فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰكُمُ صَدَقَةٌ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَاَطْهَرُ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ	وُونے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! چڈاں تُساں رسول کنوں آنج تھی تے کوئی صلاح مشورہ کرن چہو، تاں ہس اہجے صلاح مشورے کنوں پہلے کجھ خیرات کر ڈتا کرو، ایہ تہاڈے کیتے ہوں چنگی گالھ ہے نیک پاک بٹاوٹ والی گالھ ہے، ہس جیکر تُساں نہ پھر سگو، تاں (کوئی عرج نھیں) اُسے تاں ہوں بخش ہار ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۲)۔
13. اَّاَسْفَقْتُمْ اَنْ تَقْدِمُوْا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰكُمُ صَدَقَاتٍ فَاِذَا لَمْ تَفْعَلُوْا وَتَابَ اللّٰهُ عَلٰیكُمْ فَاَقْبِمُوْا الصَّلَاةَ وَآتُوْا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوْا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌ بِمَا تَعْمَلُوْنَ	کیا تُساں گھبراگیوے آپٹیں آنج تھی تے صلاح مشورہ کرن کنوں پہلے کجھ خیرات کر ڈیوٹ (دی شرط) کنوں، ہس چڈاں تُساں نہیں پھر سگدے تاں وی اُسے تہاگوں معاف کر ڈیندے، ہس تُساں نمازگوں قائم کیتی رکھو، تے زکوٰۃ ڈتی رکھو، اُتے اُسے تے اوندے رسول دی فرمانبرداری اختیار کیتی رکھو، اُتے اُسے کوں تاں چنگی طرح پتہ ہوندے، جہڑا کجھ تُساں کریندے رہندے وے (۱۳)۔
14. اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلٰیهِمْ مَّا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَخْلِفُوْنَ عَلٰی الْكُذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ	کیا تیں اُنھاں لوکاں کوں نہیں ڈٹھا، جہڑے جو اُنھاں نال یاری رکھی وَدَن، جنھاں اُتے اُسے دا غصہ تھیا ہوئے، او نہ تہاڈے نال ہن، تے نہ (پوری طرح) اُنھاں نال ہن، او تاں کوڑی گالھ تے وی قسماں چا گھندن، حالانکہ اُنھاں کوں (چنگی طرح) پتہ ہوندے (۱۴)۔
15. اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا اِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ	اُسے اہجیاں لوکاں کیتے سخت عذاب تیار کر رکھے، یقیناً او ہوں گندے گم ہن، جہڑے او کریندے رہندے (۱۵)۔
16. اَتَّخَذُوْا اٰیٰتِنَاھُمْ جُنَّةً فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِیْنٌ	اُنھاں لوکاں آپٹیاں قسماں کوں پردہ (ڈھال) بٹایا ہوئے، ہس او (ایں طرح) لوکاں کوں اُسے دے راہ کنوں ہٹکیندے، روکیندے ہن، ہس اُنھاں کیتے ہوں ذلیل تے رسوا کرن والا عذاب ہے (۱۶)۔

17.	لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مَنْ اللَّهَ شَيْئاً أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ	اَسے دے سامٹیں اُنھاں دی بڈی موڑھی، تے اُنھاں دی اولاد کہیں کم نہ آسکسی، ایہے لوک ہن، دوزخ دے یار (سنگتی) او ایندے وچ ہمیشہ ہمیشہ سڑدے رہسن (۱۷)۔
18.	يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَبِيعاً فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ	جہڑے پڑن اَسے اُنھاں ساریاں گوں کٹھا اٹھا کھڑا کریسی، تاں اوندے سامٹیں وی ایویں قسماں چسین، جیویں تہاڈے سامٹیں قسماں چیندن اتے ایہ سمجھدن، جو ایں طرح اُنھاں داکم بن ویسی، سُن گھنو ! تحقیق ایہ تاں اصلوں کوڑے ہن (۱۸)۔
19.	اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ	شیطان اُنھاں گوں قابو کیتا ہوئے، ہس اوں اُنھاں گوں اَسے دا ذکر کرن بھلوا چھوڑیے، ایہ شیطان دی پارٹی دے ہن، تحقیق شیطان دی پارٹی ای گھانا چاؤن والی ہے (۱۹)۔
20.	إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ	بیشک جہڑے لوک اَسے تے اوندے رسول دی مخالفت کریندے رہندن، ایہے لوک ای بہوں ذلیل تھی تے رہن والے ہن (۲۰)۔
21.	كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ	اَسے لکھ چھوڑیے جو میں، تے میڈا رسول ضرور غالب تھن رہسوں، یقیناً اَسے بہوں طاقتور ہے ڈاڈھا زبردست ہے (۲۱)۔
22.	لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ	(اے رسول) توں ایہی قوم نہ ڈیکھسیں جہڑی جو اَسے تے قیامت دے پڑن اُتے ایمان رکھندی ہووے، وَل وی ایہے لوکاں نال یاری رکھندی ہووے، جہڑے جو اَسے تے اوندے رسول دے مخالف ہوون، بھاریں جو او اُنھاں دے پیو کیوں نہ ہوون یا اُنھاں دے پتر، یا اُنھاں دے بھرا، یا اُنھاں دے سکے سوہرے کیوں نہ ہوون، ایہے لوک تاں او ہن، جنھاں دل اُتے ایمان لکھ پٹا گئے، تے اپٹیں طرفوں روح (قوت) نال اُنھاں دی مدد کیتی گئی ہے، اُتے اُنھاں گوں ایہے بہشتی باغاں وچ داخل کریسی، جنھاں تلوں نہراں و ہندیاں

وگدیاں پیاں ہو سن، او انھاں وچ ہمیشہ کیتے رہسن، آسہ انھاں تے راضی ہوسی تے او آسہ اُتے راضی ہو سن، ایہے لوک آسہ دا لشکر ہن، سُن گھنؤ جو بے شک آسہ دا ایہو لشکر ای مُراداں حاصل کرن والا ہے (۲۲)۔	هُم الْمُفْلِحُونَ
---	--------------------

59- سورة الحشا

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	آسہ دی تسبیح (پاک ہووٹ) پڑھدا رہندے جو کجھ آسماناں وچ ہے، تے جو کجھ زمین دے تلے اُتے ہے، اُتے او ہُنوں زبردست ہے وڈی حکمت (دانائی) والا ہے (۱)۔
2.	هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنْهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ	اوتاں او ہے جس اہل کتاب وچ کفر اختیار کرن والیاں کون پہلی واری کٹھے (مقابل) تھیوٹ تے انھاں دے گھروں کڈھ چھوڑیا، تہا کون ایں گالھ دا گمان وی نہ ہا، جو او نکل ویسن بلکہ خود انھاں کون تاں ایہ گمان ہا، جو انھاں دے قلعے (گڑھ) انھاں کون آسہ (دے عذاب) کنوں بچا گھنسن، ہس آسہ انھاں کون ایجے پاسوں آپکڑیا، جو انھاں کون اڈے دا خیال وی نہ آیا ہا، اُتے انھاں دے دلیں وچ اِتی رعب گھت پُتا، جو او آپئیں ہتھاں نال آپئیاں گھراں کون اُجائڑ پے گئے، اُتے مسلماناں دے ہتھوں وی اُجڑوایا، ہس عبرت پکڑو آکھیں رکھن والو (۲)۔
3.	وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ	اُتے جیکر آسہ انھاں کیتے وطن چھوڑ وُجھن نہ لکھ چھوڑیا ہوندا، تاں او

لَعَذَابُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ	اُنھیں کوں ایس دُنیا وچ ای عذاب ڈے ڈیندا، بلکہ آخرت وچ تاں اُنھیں کیتے (دورخ دی) بھادا عذاب ہاپیا (۳)۔
4. ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَاغَوْا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ	ایہ ایس وجہ کنوں تھئے، جو اُنھیں اُس تے اوندے رسول دی مخالفت کیتی، اُتے جہڑا کوئی اُس دی مخالفت کریندے بلا شک اُس ہوں سخت عذاب ڈے ڈیندے (۴)۔
5. مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّبْنَةٍ اَوْ تَرَكْتُمْهَا قَائِمَةً عَلٰى اُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ	تُساں جہڑیاں کھجیاں کپ چھوڑن یا اُنھیں کوں اُنھیں دیاں پاڑاں اُتے کھڑا رہن ڈتے، پس ایہ سب اُس دے حکم نال تھئے، اُتے ایہ نافرماناں کوں ذلیل تے خوار کرن کیتے ہا (۵)۔
6. وَمَا آفَاءَ اللّٰهُ عَلَى رَسُوْلِهِ مِنْهُمْ فَمَا اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَسْلُطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ	اُتے اُس جہڑا کچھ اُنھیں کٹوں آپئیں رسول کوں ڈیوا ڈتے، تُساں تاں اوندے کیتے کوئی گھوڑے تے اُٹھ نہیں بچھانے دھر کاٹے، پر اُس آپئیاں رسولان دا قبضہ (غلبہ) جنھیں اُتے چہندے کرا ڈیندے، اُتے اُس ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندے (۶)۔
7. مَا آفَاءَ اللّٰهُ عَلَى رَسُوْلِهِ مِنْ اَهْلِ الْقُرْآءِ فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ كَي لَا يَكُوْنَ دُوْلَةً بَيْنَ الْاَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ	جہڑا مال اُس آپئیں رسول کوں وستی والیاں کٹوں ڈیوا اُتے پس او اُس کیتے ہے، رسول کیتے ہے، قریبی سکیاں کیتے، یتیمیاں کیتے، مسکیناں فقیراں کیتے، اُتے مسافراں کیتے ہے، تاں جو ایہ محض تہا ڈے امیر لوکاں دے ہتھیں وچ نہ رہے، اُتے رسول جہڑا کچھ تہا کوں ڈیوے گھن گھدا کرو، اُتے جہڑیاں شتیں کٹوں تہا کوں روکے تاں اوں کٹوں رک گئے کرو، اُتے اُس کٹوں ڈردے رہو، بیشک اُس ہوں سخت عذاب ڈیندے (۷)۔
8. لِّلْفَقَرِ آءِ الْبٰہِجِرِيْنَ الَّذِيْنَ اُخْرِجُوْا مِّنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُوْنَ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُوْنَ اللّٰهَ	(ایہ مال) ہجرت کرن والے فقیراں محتاجاں کیتے (وی ہے) جنھیں کوں اُنھیں دے گھراں تے جائیداداں کٹوں کڈھ ڈتا گئے، پر او اُس دا فضل تے اوندی رضا مندی حاصل کرن وچ لگیئے ہون، اُتے اُس تے

	وَرَسُولُهُ أَتَىٰ لَكُمُ الْمَوَدَّةَ فَمَنْ مَّدَّ يَدَهُ فَاذْكُرُوا يَوْمَ الْمَوَدَّةِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	اوندے رسول دی مدد کوں لکیتے ہوئے، ایہے ای او لوک ہن، جہڑے بالکل سچے ہن (۸)۔
9.	وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنَنَفْسِهِ فَاذْكُرُوا يَوْمَ الْمَوَدَّةِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	(ایہ مال) انہاں لوکاں کیتے (وی ہے) جنہاں مہاجر اں دے آؤں کئوں پہلے اتہاں آئیں گھر بٹا گھدے ہن، تے ایمان وچ وی چکے تھی گئیں، انہاں نال وی یاری گنڈھیندن جہڑے انہاں دو ہجرت کر آئے ہن، آتے انہاں دے دلاں وچ اؤں کئوں کوئی ساٹھیدا نہیں تھیندا جہڑا کجھ مہاجر اں کوں ڈٹا ویندے بلکہ او آئیں کئوں انہاں کوں اولیت (ترجیح) ڈیندن، توڑے جو خود اوکھا گزارہ کریندے پے ہوون، آتے انہاں دے نفس کوں بخل کئوں بچا گھدا گئے، پس ایہے لوک ہن مراد اں پاؤں والے (۹)۔
10.	وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ	آتے جہڑے لوک انہاں دے بعد آئیں، اکھیندن جو آساڈے رب آ ! آسا کوں معاف کرچا، تے آساڈے انہاں بھراواں کوں وی ! جہڑے آساں کئوں پہلے ایمان گھن آئیں، آتے آساڈے دلاں وچ انہاں لوکاں دے خلاف کوئی گندر (بغض) پیدا نہ تھیوٹ ڈے، جہڑے جو ایمان گھن آئے ہن، آساڈے رب آبیشک توں بہوں مہربان ہن ہمیشہ رحمت و ساوٹ والا ہیں (۱۰)۔
11.	أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ	کیا تیں انہاں لوکاں دو وی ڈٹھے جہڑے منافق (دوغلے) تھی گئیں، او آئیں انہاں بھراواں کوں جنہاں جو اہل کتاب وچوں تھی تے وی کفر اختیار کر گھدے، اکھیندن، جیکر تہا کوں کڈھ ڈٹا گیا تاں آساں وی تہاڈے نال نکلیے چلسوں، آتے تہاڈے معاملے وچ آساں کہیں دا اکھیا کڈائیں وی نہ منیسوں، آتے جیکر تہاڈے نال جنگ کیتی گئی تاں آساں تہاڈی مدد کریسوں پر آسہ ایس گالھ دی گواہی ڈیندے جو ایہے تاں اصلوں

		گوڑے ہن (۱۱)۔
12.	لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُؤْلِنَنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ	جیکر (انہاں کا فراں گوں) گڈھ وی پٹا گیا، تاں ایہ دوغلیاں (منافقاں) نال کائے نہ نکلے ویسین، آتے جیکر جنگ وی تھتی تاں ایہ انہاں دی کوئی مدد وی نہ کریسین، جیکر کیٹھونے وی سہی تاں وی گڈھ والا تے کھسک ویسین، ایں طرح انہاں گوں کتھاؤں وی مدد نہ پٹی ویسی (۱۲)۔
13.	كُلَّ أَنْتُمْ أُنْشُدُ رَكْبًا فَيَصُدُّونَهُمْ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ	سچی گالھ ہے جو انہاں دے دالاں وچ آسے دے خوف کٹوں زیادہ ٹہاڈا خوف ہے، ایہ ایں واسطے، جو ایہ ہک ایہی قوم ہے، جہڑی (حقیقت گوں) سمجھدی وی کائے نہیں (۱۳)۔
14.	لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَبِيعًا إِلَّا فِي قُرَىٰ مُّحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْصِيهِمْ جَبِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ	او ٹہاڈے نال کٹھے تھی تے جنگ نہ کریسین، لڑسن وی تاں وستیاں دیاں قلعے بند (محفوظ) جائیں وچ بہ تے، یا کندھیاں دے پچھوں لک تے لڑسن، انہاں دی آپس وچ دی لڑائی ہوں زور دی ضرور ہوندی ہے، توں سمجھدیں جو او کٹھے ہن، پر انہاں دے دل اصلوں پرے پرے ہن، ایہ ایں واسطے ہے جو بیشک او ہک ایہی قوم ہے جنہاں گوں کوئی عقل کائے نہیں (۱۴)۔
15.	كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	ایہ انہاں لوکاں وانگوں ہن، جہڑے انہاں کٹوں پہلے قریب دے زمانے وچ تھی گزرن، او آپٹیں کر ٹوتاں دامزہ چکھ چکین، آتے انہاں کہتے ہوں دردناک عذاب ہے (۱۵)۔
16.	كَذَّبَ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ	انہاں (دے یاراں) دی مثال شیطان وانگوں ہے پہلے تاں او انسان گوں اکھیندے جو کفر دارستہ اختیار کر چاہس جڈاں او کفر اختیار کر گھندے تاں اکھیندے میں تیدا کوئی ذمے وار کائے نہیں، کیوں جو میں آسے کٹوں ڈرداں، جہڑا جو سارے جہاناں دارب ہے (۱۶)۔
17.	فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ	ہس انہاں ڈوبائیں دا انجام ایہ تھیوٹیں جو او ڈوبائیں (دورخ دی) بھا

خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ	وچ ویسین، او ہمیشہ اوندے وچ رہسن آتے ظالماں واسطے تاں جزا (بدلہ) وی ایہو ہے (۱۷)۔
18. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ	وونے ایمان گھن آوٹ والو ! آسہ کٹوں ڈردے رہو، آتے ہرجی گوں خیال رکھٹاں چاہیدا ہے، جو اُون کل کیتے کیا کجھ اُگوں بھیجا ہونے بس آسہ کٹوں ڈردے رہو، بیشک آسہ چنگی طرح چاٹدے جہڑا کجھ ٹساں کریندے رہندے ہیوے (۱۸)۔
19. وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنسَاهُمْ اَنْفُسُهُمْ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ	آتے انھاں لوکاں وانگیں نہ تھی و نچائے، جہڑے آسہ گوں وسار چھوڑیندن، ول تاں او وی انھاں گوں انھاں دے آپٹیں آپ کٹوں غافل کر ڈیندے، ایہ تاں ہوندے وی نافرمان ہن (۱۹)۔
20. لَا يَسْتَوِيْ اَصْحَابُ النَّارِ وَاَصْحَابُ الْجَنَّةِ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفٰتِرُوْنَ	دورخ وچ و نچٹ والے تے بہشت وچ و نچٹ والے ہکو جیہے کڈائیں نھیں تھی سگدے، بہشت والے ای او لوک ہن، جہڑے مرادوں حاصل کرن والے ہن (۲۰)۔
21. لَوْ اَنۡزَلْنَا هٰذَا الْقُرْۡاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاٰيْتَهُ خٰشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنۡ خَشْيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ اَمْثَالُ نَصْرِہٖۤا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ	آتے جیکر آساں قرآن گوں کہیں پہاڑ آتے نازل کریندے، تاں ٹساں ڈیکھدے جو او آسہ دے ڈر کٹوں جھک ویندا، اوندے وچ ڈلیکاں پے ویندیاں آتے ایہ مثالاں آساں انساناں واسطے بیان کریندے ہن، تاں جو او غور فکر کرن (۲۱)۔
22. هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلِیۡمُ الْغُیۡبِ وَالشَّہَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیۡمُ	اُوہو آسہ ہے، جیندے سوا کوئی پیا عبادت دے لائق کائے نہیں او لکیاں شتیں گوں وی چاٹدے تے ظاہر دیاں شتیں گوں وی، اوتاں بہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۲۲)۔
23. هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِکُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهِنِیۡنُ الْعَزِیۡزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا	اُوہو آسہ ہے جیندے سوا کوئی پیا عبادت دے لائق کائے نہیں او (حقیقی) بادشاہ ہے، ہر عیب کٹوں پاک ہے، سلامتی والا ہے، امن ڈیوٹ والا ہے، نگہبان ہے، زبردست ہے، ہر حکم چلاوٹ والا ہے،

یُسُورُکُونُ	اَصْلُ وَدَّائِي وَالَا هَے، اَسَہ تَاں پَاک ہَے اُوں شَرک کُنُوں جَہڑا لوک کریندے وَدے ہِن (۲۳)۔
24. هُوَ اللهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اُوہو اَسَہ ہَے پَیدا کرٹ والا، ٹَہہاؤٹ والا، شَکلاں گَہڑٹ والا، اُوںدے کَیتے اِی ہِن سارے سوہٹیں کُنُوں سوہٹیں ناں، اُوںدا پَاک ہووٹ بیان کریندے جو کوئی وی آسماناں وِچ ہَے تے زین دے تَلے اُتے ہَے، اُتے اُوہو زبردست ہَے وَڈی حَکمت والا ہَے (۲۴)۔

60- سورة البتحنة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہَے اَسَہ دے ناں نال جَہڑا ہُنُوں مہربان ہَے ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہَے
1.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ	وُونے ایمان گَہن آوٹ والو ! تُساں میڈے دُشمن تے آپٹیں دُشمن کوں یار نہ بٹاؤ، تُساں تاں انھاں دو یاری گنڈھن دے سنیہ بھیندے ہیوے، اُتے تحقیق او اَصْلُوں اُوں کُنُوں انکار کر چکُن جَہڑا حق تہاڈے کو لھ آئے انھاں رسول کوں وی (گھروں) گڈھ چھوڑیے، اُتے تہا کوں وی (او وی محض) اِیں گالھوں جو تُساں آپٹیں پالٹ والے اَسَہ اُتے ایمان گَہن آئیوے جیکر تُساں میڈے رَاہ اُتے جہاد کرٹ کَیتے نکل آئیوے اُتے میڈی رَاہ مندی حاصل کرٹ کَیتے وی وَل وی تُساں لک تے انھاں دو یاری گنڈھن دے سنیہ بھیندے ہیوے، اُتے میں چنگی طرح جائداں جو کجھ تُساں لک تے کریندو، تے جَہڑا کجھ تُساں ظاہر طور تے کریندو اُتے تہاڈے وِچوں جَہڑا کوئی اِجگام کرے، ہَس تحقیق او سِدھے رَاہ کُنُوں تھڑک گیا (۱)۔

2.	<p>إِنْ يَتَّقُوا كُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْتَطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَالسِّتَتَهُمْ بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ</p>	<p>جیکر ایہ (کافر) ٹساں کٹوں ڈاڈھے تھی گئے تاں ٹھاڈے دشمن بن ویسن، او ٹھاڈے اُتے آپٹیں ہتھ گھٹن پے ویسن، اُتے انھاں دیاں زبانوں ٹھاگوں ڈکھ ڈیوٹ کیتے کھل ویسن، اُتے او چہندین جو ٹساں وی (کہیں طرح) کفر اختیار کر گھنوں (۲)۔</p>
3.	<p>لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ</p>	<p>ٹھاگوں کوئی فائدہ نہ ڈے سگسں ٹھاڈے سوڑے سنگے، اُتے نہ ٹھاڈی اولاد ڈے سگسی، قیامت دے ڈپہ ! او ٹھاڈے درمیان فیصلہ کر ڈیسی، اُتے جہڑا کجھ ٹساں کریندے رہندے وے اوکوں او چنگی طرح ڈیکھدا کھڑے (۳)۔</p>
4.	<p>قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرءَاؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كُفْرًا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ</p>	<p>تحقیق ٹھاڈے کیتے ابراہیم تے انھاں لوکاں وچ جہڑے اوندے سنگتی ہن، پیروی دے ڈاڈا یک سوہٹاں نمونہ موجود ہے، جو انھاں آپٹیں قوم کوں صاف اکھ ڈتا، جو آساں ٹساں کٹوں، تے جنھاں دی آسہ کوں چھوڑتے ٹساں بندگی کریندے وے، انھاں کٹوں اصلوں بیزار (لا تعلق) ہیں، آساں ٹھاڈی کوئی گالھ نہیں منیندے، اُتے آساڈے ٹھاڈے درمیان دشمنی تے بغض او توڑیں کیتے ظاہر تھی گئے، جے توڑیں جو ٹساں یک دے یک آسہ اُتے ایمان نہ گھن آسو، اُلتے آساں ابراہیم دی اوں گالھ کوں منیندے سے جہڑی اوں آپٹیں پیو کوں آکھی ہئی، جو میں تیڈے کیتے بخشش (معافی) منگساں، پر میں آسہ دے اُگوں تیڈے کیتے کجھ کر سگن دا اختیار نہیں رکھیندا، آساڈے رب آ ! آساں تیڈے اُتے توکل کیتے، اُتے میں دو رجوع کیتے، اُتے میں دو ای آساں ول آوٹیں (۴)۔</p>
5.	<p>رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْظِمْنَا لَكَ رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ</p>	<p>آساڈے رب آ ! آساگوں انھاں لوکاں کیتے آزمائش (تختہ مشق) نہ بٹاویں، آساڈے رب آ، آساگوں بخشش ڈے بیشک توں زبردست ہیں،</p>

		وہی دانی والا ہیں (۵)۔
6.	لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ	یقیناً شہاڈے کیلئے انہاں لوکاں دی پیروی دے ڈا داپک سوہٹاں نمونہ موجود ہے جہڑے جو آسہ (دے سامٹیں حاضر تھیوٹں) تے قیامت دے ڈینہ (دے آوٹں) دی توقع رکھیندن، وت جیں کہیں منہ پھیر گھدا، تاں بیشک آسہ تاں ہے وی اصلوں بے نیاز ساریاں تعریفاں دا مالک (۶)۔
7.	عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	آجھو تھی سبکدے جو آسہ شہاڈے آتے انہاں لوکاں دے وچ جنہاں نال شہاڈی دشمنی تھی گئی ہے، محبت پیدا کر ڈیوے، آسہ تاں وہی قدرت والا ہے، پیا ایہ جو آسہ بخشش ہارے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۷)۔
8.	لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ	آسہ شہاڈوں ایس گالھ کٹوں نہیں ہٹکیندا، جو جنہاں شہاڈے نال دین دے معاملے وچ کوئی جنگ نہیں کیتی آتے نہ شہاڈوں شہاڈے گھراں وچوں کڈھ چھوڑیے، جیکر تساں انہاں نال مہربانی (احسان) والا سلوک رکھو، آتے انہاں نال انصاف والی گالھ کرو تاں، تحقیق آسہ انصاف کرن والیاں کوں پیارا رکھیندے (۸)۔
9.	إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُم فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَاُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ	آلبتہ آسہ شہاڈوں انہاں لوکاں کٹوں ہٹکیندے، جنہاں شہاڈے نال دین دے معاملے وچ جنگ کیتی ہے، آتے شہاڈوں شہاڈے گھراں وچوں کڈھ چھوڑیے، آتے شہاڈے کڈھ چھوڑن دی حمایت (مدد) کیتی ہے، ول وی تساں انہاں نال یاری گنڈھ گھنؤ، آتے جہڑا کوئی انہاں نال یاری گنڈھسی، تاں ایہو جہے لوک زیادتی کرن والے ہن (۹)۔
10.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مَهَاجِرَاتٍ فَاْمْتَحِنُوهُنَّ ۚ إِنَّهُنَّ عَلَيْكُمْ بَيِّنَاتٌ فَإِنِ عَلِمْتُمُوهُنَّ	آتے ایمان گھن آوٹں والو! جیکر شہاڈے کوہ مومن ذالیں ہجرت کرتے آونجن، تاں انہاں دا (چنگی طرح) پتہ کر گھدا کرو، انہاں دے ایمان کوں تاں آسہ ای بہتر جانڈے، ہس جیکر شہاڈوں ٹھیک ٹھیک پتہ

<p>مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَآتُوهُم مَّا أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكُوفَرِ وَاسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنْفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ</p>	<p>لگب وئے، جو ایمان والیاں ذالیں ہن، تاں ول انھان کوں کافراں دو نہ ولا بھیجو، کیوں جو نہ ایہ انھان (کافراں) کیتے حلال ہن، تے نہ او انھان کیتے حلال ہن، آتے انھان (کافراں) کوں ڈے ڈیو و جو کجھ او انھان اُتے خرچ کر کھڑن، تہاڈے اُتے کوئی گناہ وی کائے نہیں جیکر تہاں انھان نال نکاح کر گھنوں، جڈاں جو تہاں انھان کوں انھان دا حق مہروی ادا کر ڈیو، آتے کافر ذالیں دیاں عزتاں کوں آپٹیں قبضے (نکاح) وچ نہ رکھی رکھو، آتے انھان کئوں منگ گھنوں، جہڑا کجھ تہاں (انھان اُتے) خرچ کیتی کھڑو، آتے کافرو وی منگ گھنن جہڑا کجھ انھان (انھان اُتے) خرچ کیتا ہونے، لہو اسد دا حکم ہے، او تہاڈے درمیان فیصلے کر ڈیندے، آتے اسد تاں چنگی طرح چاٹن والا ہے، وڈی حکمت والا ہے (۱۰)۔</p>
<p>۱۱. وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ</p>	<p>آتے جیکر تہاڈیاں ذالیں وچوں کوئی کافراں دے کوہ رہ گئی ہے، تاں واری آوٹن ڈیو، تہاں وی انھان کئوں جنھان دیاں ذالیں انھان کئوں ویندیاں رہن (اگلا پچھلا حساب کرتے) پس اوندے برابر ڈیوالے جتنا کجھ او انھان اُتے خرچ کر چکے ہن، آتے اسد کئوں ڈردے رہو، جیندے اُتے تہاں ایمان گھن آئیوے (۱۱)۔</p>
<p>۱۲. يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُسْمِرْنَ بِكَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْمُرْنَ وَلَا يَزِينْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ</p>	<p>اے نبی! جڈاں تیدے کوہ مومن ذالیں (تیدے ہتھ تے ایں گالھ دی) بیعت کرن آوٹن جو او کہیں کوں اسد دا شریک نہ بنئیں، آتے نہ چوری کریسن، تے نہ بد فعلی کریسن، تے نہ آپٹیں اولاد کوں قتل کریسن، تے نہ آپٹیں ہتھان پیراں دے سامئیں کوئی بہتان گھڑ گھڑتے کہیں تے لیسن، آتے نہ نیک گناں وچ تیدے نافرمانی کریسن، پس انھان کوں بیعت کر گھن، تے انھان کیتے اسد کئوں بخشش منگ! بیشک اسد</p>

وَذُا بَخْشَنَ بَارِہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۲)۔	اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ	
وَوْنِے اِيْمَانِ گھن آوٹن والو ! اُوں قَوْمِ نال يارى نہ گنڈھو، جنھان کُنوں اَسہ کوڑتج گئے، تحقيق اِيہ لوک آخرت کُنوں اِس طرح نا اُميد تھی بگين جيس طرح کافراں اُنھان لوکاں دے (ولا جی اُٹھن) کُنوں نا اُميد تھی چکے ہن، جہڑے قبراں وچ سٹے ہوئے ہن (۱۳)۔	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَيسُّوْا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَيسُ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ	13.

61- سورة الصف

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ	شروع ہے اَسہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ	اَسہ داپاک ہووٹن اِی بیان کریندے جہڑا کجھ وی آسماناں وچ ہے تے زین دے تے اُتے ہے، اُتے اوہو زبردست وی ہے، وڈی دانائی والا وی ہے (۱)۔
2.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ	وَوْنِے اِيْمَانِ گھن آوٹن والے لوکو ! تُساں اِجھی گالھ کیوں اکھیندے وے، جہڑی کریندے وی نہیوے (۲)۔
3.	كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ	اَسہ کیتے اِيہ گالھ وڈی ناراضگی دی ہے جو تُساں اِجھی گالھ آکھو، جہڑی کرو وی نہ (۳)۔
4.	اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيْلِهِ صَفًا كَانْتَهُم بُنْيَانًا مَّرْصُورًا	یقیناً اَسہ انھان لوکاں کوں پسند کریندے، جہڑے اوندے راہ وچ صف بدھ تے اِس طرح لڑدے ہن، جیویں جو او سکے وچ ڈھلی ہوئی کندھی ہووِن (۴)۔
5.	وَإِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ لِقَوْمِهِ اِنَّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ تُوْذُوْنِيْ وَقَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنْيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ	اُتے (یاد کرو) جڈاں مُوسٰی آپئیں قوم کوں آکھیا، جو اے میڈی قوم دے لوکو! میگوں ڈکھ ڈیندے وے، اُتے تحقيق تُساں جائدے وی

	إِلَيْكُمْ فَلَبَّازًا غَوًّا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ	ہیوے جو یس آسہ دی طرفوں تہاڈے کولہ بھیجیا ہویا (رسول) ہاں، بس جڈاں او سدھے راہ توں ڈنگے پھر گئے، تاں آسہ نے وی انھاں دیاں دلیں کوں اڈائیں دو پھیر ڈتا، آتے آسہ نافرمان قوم کوں سدھے راہ تے نہیں لیندا (۵)۔
6.	وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ	آتے (یاد کرو) جڈاں عیسیٰ ابن مریم اکھیا، جو آے بنی اسرائیل ! یقیناً میں تہاڈے کولہ آسہ دا بھیجیا ہویا، (رسول) ہاں، جہڑا کجھ میں کٹوں پہلے توریت وچ آئے اوندی تصدیق کرینداں، آتے آپئیں بعد ہک رسول دے آوٹ دی خوشخبری ڈینداں، اونداناں احمد ہے، بس جہڑے ویلے او (رسول) واضح نشانیاں گھن تے آئے، تاں انھاں آکھینے جو ایہ تاں کھلا جادو ہے (۶)۔
7.	وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	بھلا اوں شخص کٹوں زیادہ ظالم کوٹ تھی سگدے جہڑا آسہ اُتے کوڑے بہتان بدھے، (او وی اوں ویلے) جڈاں اوکوں اسلام دو سڈیا وئے، آتے آسہ ظالم لوکاں دی قوم کوں سدھے راہ تے نہیں لیندا (۷)۔
8.	يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ	ایہ لوک چہندن جو آسہ دانور آپئیں منہ دے پھوکیاں نال وسمما چھوڑن، حالانکہ آسہ آپئیں نور کوں پورا کھنڈا تے رہن والا ہے چاہے جو کافراں کوں چڑگا لگے وی نہ (۸)۔
9.	هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْنَّشْرُ كُونَ	اوہو ہے، جس آپئیں رسول کوں ہدایت تے سچا دین ڈے تے بھیجے تاں جو او اوکوں (زندگی دے پورے طور طریقیاں اُتے) غالب کر ڈیوے چاہے مشرکاں کوں چڑگا لگے وی نہ (۹)۔
10.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ	وونے ایمان گھن آوٹ والو ! کیا میں تہا کوں ہک ایہی تجارت دے متعلق ڈساواں، جہڑی تہا کوں ہک دردناک عذاب کٹوں بچا گھنسنے (۱۰)۔

11.	تَوْمُنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ	اَسَہ اُتے تے اوندے رسول اُتے ایمان گھن آؤ، تُساں اَسَہ دے راہ تے آپئیں مال بڈی خرچ کرتے آپئیاں جاناں لڑا تے جہاد کرو، ایہ تُہاڈے کیتے ہوں چنگی گالھ ہے جیکر تُساں سمجھ رکھندے وے تاں (۱۱)۔
12.	يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	او تُہاڈے کیتے تُہاڈے گناہ بخش ڈیسے، اُتے تُہاگوں بہشتی باغاں وچ داخل کریسے جنھاں تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پیماں ہوسن اُتے ہمیشہ دے بہشتی باغاں وچ صاف ستھرے مکان ہوسن، ایہا تاں ہے ساریاں توں وڈی کامیابی (۱۲)۔
13.	وَأُخْرَىٰ تَحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ	اُتے ایس کنوں علاوہ ہک بئی گالھ وی ہے، جیکوں تساں چہندے وی ہیوے، اوہے اَسَہ دی طرفوں بددے ہوں جلدی حاصل تھی و نَجْثُ والی فتح، اُتے مسلماناں کوں ایہ خوشخبری سُنڈیو (۱۳)۔
14.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللّٰهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللّٰهِ فَأَمَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَآئِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ	وونے ایمان گھن آؤں والو ! تُساں اَسَہ والے پاسے بدد کرٹ والے تھی و نَجْثُ، جیں طرح عیسیٰ پتر مریم دے نے آپئیاں حواریاں (یاراں) کوں اکھیا ہا، جو اَسَہ والے پاسے کوں میڈی بدد کریسے، تاں حواریاں (یاراں) اکھیا، اَساں اَسَہ والے پاسے بدد ڈیوٹ والے ہیں، ہس بنی اسرائیل وچوں ہک ٹولی تاں ایمان گھن آئی، پر بئی ٹولی انکار چا کیتا، ہس اَساں ایمان گھن آؤں والے لوکاں دی اُنھاں دے دشمنان دے مقابلے وچ بدد چا کیتی، اُتے او اُنھاں اُتے چڑھ گئے (۱۴)۔

62- سورة الجبعة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَسَہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرٹ

	والا ہے	
1.	يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اَسَد دے پاک ہووٹ گوں بیان کرن وچ جُتتا ہوئے جو کوئی آسماناں وچ ہے تے زمین دے تِلے اُتے ہے، (اَسَد تاں سب دا) بادشاہ ہے ہُوں پاک ہے زبردست ہے، وڈی دانائی (حکمت) والا ہے (۱)۔
2.	هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	اوتاں او ہے، جیں اَن پڑھ لوکاں وچ اُنھائیں وچوں ہک رسول بٹا بھیجے، او اُنھاں گوں اُوندیاں آیاتاں پڑھ سُنندے سمجھندے، اُنھاں گوں نیک پاک بٹن دُسیندے، اُتے اُنھاں گوں کتاب تے دانائی دیاں پُلھیں سکھندے، حالانکہ او پہلے کھلی گراہی وچ پئے گئے ہن (۲)۔
3.	وَأَخْرَيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اُتے او اُنھاں وچ دے پنھاں واسطے وی (ہے) جہڑے آجٹ اُنھاں نال نہیں آرتے، اُتے او ہو ہے، زبردست تے وڈی حکمت والا (۳)۔
4.	ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ	ایہ تاں اَسَد دا فضل ہے، جیکوں او چہندے ڈے دیندے اُتے اَسَد ہُوں وڈے فضل والا ہے (۴)۔
5.	مَثَلُ الَّذِينَ حَبَلُوا الشُّورَ أَتَمَّ لَمْ يُحْمَلُوا بِمِثْلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَثْقَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	اُنھاں لوکاں دی مثال جنھاں گوں توریت گوں چا گھنٹ (عمل کرن) گوں اکھیا گیا ہا، پَر اُنھاں اوندے اُتے عمل نہ کیتا، اُون گڈاں والی ہے جیں ہُوں وڈیاں وڈیاں کتاباں چاتیاں ہووِن، اُون قوم دی مثال تاں ہُوں گندی ہے، جیں اَسَد دیاں آیاتاں گوں گوڑا آکھینے، اُتے اَسَد تاں، ظالم لوکاں دی قوم گوں سدھے راہ تے نہیں لیندا (۵)۔
6.	قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ هَادُواْ اِنْ رَّعَيْتُمْ اَنْتُمْ اَوَّلِيَّاءُ لِلّٰهِ مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَتَّوْاْ الْهَوٰى اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ	(اے رسول) تُوں آکھ ڈے جو اے یہودی لوکو! جیکر تہا گوں ایہ گھمنڈ (دعویٰ) ہے، جو یقیناً پنھاں انساناں دی بجائے محض تِساں ای اَسَد دے یار بیوے، تاں وَل تِساں موت دی خواہش کر ڈیکھا لو جیکر تِساں اکھندے وی سچ بیوے (۶)۔
7.	وَلَا يَتَمَنَّوْنَهٗ اَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُ اَيْدِيْهِمْ	اُتے ایہ لوک تاں اُوندی خواہش گڈائیں وی نہ کریسن اوندے دُردی

وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ بِالظَّالِمِيْنَ	وَجہ کنوں جہڑا کجھ او آپئیں ہتھاں نال پہلے بھج چکئیں، آتے آسہ ظلم کرن والیاں کوں چنگی طرح چاندے (۷)۔
8. قُلْ اِنَّ السُّوْت الَّذِي تَفِرُّوْنَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقِيْكُمْ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالسَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ	(اے رسول) آکھ ڈے جو یقیناً او موت جیں کنوں تئساں پرے بھجے وے، بس اوس ضرور تہا کوں آٹکرنے، ول تئساں لکینے ہونیاں تے ظاہری معاملیاں کوں چاٹن والے آسہ دو ولانے ویسو، وت او تہا کوں ڈسا ڈیسی، جو تئساں کیا کجھ کریندے رہے ہیوے (۸)۔
9. يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلَىٰ ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوْا الْبَيْعَ ۚ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ	وونے ایمان گھن آوٹ والو، جہڑے ویلے تہا کوں جمعہ دے ڈنہ دی نماز کیتے آواز (اذان) ڈتی وئے، تاں آسہ دے ذکر (نماز) دو جلدی جلدی چلتے گے کرو، آتے ساریاں کماں کاراں کوں چھوڑ ڈتا کرو، ایہ تہا ڈے کیتے ہوں چنگی شے ہے جیکر تئساں لیکوں چاٹ گھنوتاں (۹)۔
10. فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوْا فِى الْاَرْضِ وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوْا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ	بس چڈاں نماز پوری طرح ادا تھی وئے تاں زمین تے کھنڈ گے کرو، آتے آسہ دے فضل (روزی) کوں گولھو، اویں وی آسہ دا ذکر ڈھیر سارا کیتا کرو، تاں جو تئساں فلاح (نجات) حاصل کر سگو! (۱۰)۔
11. وَاِذَا رَاوُا تِجَارَةً اَوْ لَهْوًا اَنْفَضُوْا اِلَيْهَا وَتَرَكُوْا قَلْبًا قُلْ مَاعِنَدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِّنَ الرَّاٰزِقِيْنَ	آتے چڈاں وی ایہ لوک کتھائیں سوداگری یا شغل تماشہ تھیندا ڈیکھدے ہن، تاں کھنڈ پینڈتے اڈے لنگھ ویندن، آتے تیکوں اتھائیں کھڑا چھوڑ ویندن، انھاں لوکاں کوں آکھ ڈے جو جہڑا کجھ آسہ دے کوھ ہے، او شغل تماشے کنوں تے تجارت کنوں بہتر ہے، آتے آسہ تاں ساریاں رزق ڈیوٹ والیاں کنوں بہترین رازق ہے (۱۱)۔

63- سورة المنافقون

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن

		والا ہے
1.	إِذَا جَاءَكَ الْبُنَاقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْبُنَاقِينَ لَكَاذِبُونَ	اے رسول جڈاں منافق لوک تیڈے کو لھ آدن، تاں اکھیندن، جو آساں گواہی ڈیندے (منیندے) ہیں، جو بیشک توں آسہ دار رسول ہیں آتے آسہ وی گواہی ڈیندے جو یقیناً منافق لوک اصلوں کوڑے ہن (۱)۔
2.	اتَّخَذُوا أَيْبَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	اُنھاں آپیاں قسماں کوں ڈھال وانگوں (بچاؤن والیاں) بنا گھدا ہے، ایں طرح ایہ لوکاں کوں آسہ دے راہ کنوں ہٹکیندے رہنن، بیشک بہوں گندے ہن جہڑے کر ثوت ایہ کریندے وڈے ہن (۲)۔
3.	ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ	(ایندی وجہ ایہ ہے) جو او پہلے تاں ایمان گھن آئے، و ت کفر اختیار چا کیتا، بس اُنھاں دیاں دلیں آتے مہر لا ڈتی گئی ہے، بس ہن اُنھاں دے پلے کجھ نہیں پوندا (۳)۔
4.	وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمِعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ مُّسَدَّدٌ يُخَسِّبُونَ كُلَّ صِیْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنْى يُؤْفَكُونَ	آتے (اے رسول) جڈاں اُنھاں کوں ڈیکھیں تاں تیکوں اُنھاں دے جسے چنگے جہے لگسن، آتے جیکر او بولن تاں توں اُنھاں دیاں گالھیں سنن لگ پوسیں، او تاں محض ٹیک ڈیتیاں ہونیاں لکڑیں ہن کہیں وی زور دے کر کاٹ کوں آپٹیں آتے (عذاب) آندا سمجھن، او تاں دشمن ہن، بس اُنھاں کنوں بچتے رہو، آسہ اُنھاں کوں غرق کرے ! ایہ (حقیقت کنوں) کڈے بھلیے ویندے پینن (۴)۔
5.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّاْ رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ	آتے جڈاں اُنھاں کوں اکھیا ویندے جو اڈے آوتاں جو آسہ دار رسول ٹہاڈے کیتے بخشش منگے، او (انکار وچ) آپٹیں سر ہلکا چھوڑیندن، توں اُنھاں کوں ڈیکھیں جو او اکرتج ویندن، آتے آپٹیں وڈائی ڈیکھیندن (۵)۔
6.	سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ	اُنھاں کیتے ہکو کجھ ہے، توں چاہے اُنھاں کیتے بخشش نہ منگیں، آسہ

	تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ	اُنھیں گوں ہرگز نہ بخشیں، یقیناً اُسے نافرماناں دی قوم گوں سدھے راہ تے نہیں لیندا (۶)۔
7.	هُم الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْقُضُوا وِلَّيَّةَ خَزَائِنِ السَّعَادَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ	ایہ اُوہے تاں ہن، جہڑے آہدن جو جہڑے لوک اُسے دے رسول نال ہن، اُنھیں اُتے کجھ وی خرچ نہ کرو، ایہ توڑیں جو او (سنگ آتے اُوں کنوں) کھنڈ پٹنڈ و نچن، حالانکہ اُسے کولھ ہن آسماناں تے زین دے سارے خزانے، لیکن منافق (دوغلے) لوک حقیقت گوں سمجھدے وی نہیں (۷)۔
8.	يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ	او اکھیندن جو جیکر آساں مدینے دو ول گیوسے تاں اُنھوں دے عزت (زور) والے آساں جے ذلیل (ہیٹیاں) گوں گڈھ ڈھسین، حالانکہ عزت تاں اُسے کیتے ہے، تے ایمان والیاں کیتے ہے، پر منافق (دوغلے) لوک (حقیقت) گوں نہیں چاندے (۸)۔
9.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	وونے ایمان گھن آوٹ والو ! اُسے دے ذکر (یاد) کنوں تھاکوں تھاپڑی نال بڈی تے تھاپڑیاں اولاداں غافل نہ کر ڈیوٹ، اُتے جہڑے لیہو کجھ کریسن، تاں بس اوہوں گھاٹے وچ رہسن (۹)۔
10.	وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقْتُ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ	اُتے جہڑا کجھ آساں تھاکوں ڈتے اوندے وچوں خرچ کر گھنؤ، ایں کنوں پہلے جو تھاپڑے وچوں کہیں گوں وی موت نہ آونجے، ول او آکھن پے و نچے جو میڈے رب آ! تیں میگوں تھوڑی جہی مہلت ہئی کیوں نہ ڈے ڈتی، بس میں خیراتاں کر گھندا، اُتے میں نیکی دے کم کرٹ والے لوکاں وچوں تھی ویندا (۱۰)۔
11.	وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ	پر اُسے ہرگز کہیں گوں مہلت نہیں ڈیندا جہڑے ویلے جو اوندی اجل آ ویندی ہے، اُتے اُسے چنگی طرح چاندے جہڑا کجھ تھیں کریندے وڈے ہیوے (۱۱)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، وَڈی رحمت کرنٹ والا ہے
1.	يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْخَزَائِرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	سب کوئی اَللہ دی تسبیح (اوند اَصْلُوں پاک ہووٹ بیان) کریندے جو کجھ وی آسماناں وچ ہے تے زین دے تَلے اُتے ہے اصلی بادشاہی وی ہوندی ہے اُتے ساریاں تعریفاں وی ہوندیاں ہن، اُتے اوہو ہر شے اُتی پوری قدرت رکھن والا ہے (۱)۔
2.	هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	او اوہوتاں ہے جسں تہاگوں پیدا کیتے، وَل تہاڈے وچوں کوئی تاں کافر بٹ گے تے کوئی مومن ! اُتے اَللہ او سب کجھ ڈیکھدا کھڑے جہڑے جہڑے کم ٹساں کریندے رہندے وے (۲)۔
3.	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ	اُوں آسماناں گوں تے زین گوں برحق پیدا کیتے، اُتے تہاڈیاں شکلاں بٹائن، وَت تہاڈیاں شکلاں گوں سوہٹاں چا کیتے، اُتے ٹساں اودو ای وَل وَنچٹیں (۳)۔
4.	يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسَبِّرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلَىٰ بِذَاتِ الصُّدُورِ	او خوب چاندے جو کجھ آسماناں وچ ہے تے جو کجھ زین دے تَلے اُتے ہے، اُتے ایہ وی چاندے، جو ٹساں کیا کیا لک تے کریندو اُتے کیا کیا ظاہری طور تے کریندو، اُتے اَللہ دِلین دے رازاں گوں وی خوب چاندے (۴)۔
5.	أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	کیا تہاڈے کوہ انھاں لوکاں دی خبر پچھی ہے، جنھاں (تہاڈے) کنوں پہلے (حقیقت کنوں) انکار کر ڈٹا، بس انھاں آپٹیں اِہجے عمل دے گندے نتیجے دائرہ چکھ گھدا، اُتے انھاں کیتے دردناک عذاب وی ہے

		(۵)۔
6.	ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرًا يَهْدُونَنَا فَكُفِّرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ	ایہ ایں وجہ کنوں تھیا، جو انھاں کو لھ رسول کھلیاں نشانیاں گھن تے آندے ریہے، تاں ایہ اکھندے ہن، جو کیا آسا کوں "بشر" ہدایت ڈیندے رہسن، بس ایں گالھوں انھاں انکار چا کیتا، اتے منہ پھیر گھدا وَت اے نے وی انھاں نال بے پروائی ورتی، اے تاں ہے وی بے نیاز ساریاں تعریفاں دامالک (۶)۔
7.	زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَّنْ يُبْعَثُ أَقْلٌ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّيُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ	جنھاں لوکاں کفر اختیار کر گھدا ہا، انھاں کوں زعم (دعویٰ) جو انھاں کوں (قبراں وچوں) آصلوں نہ اٹھایا ویسی، بس انھاں کوں اکلھ ڈیو، جو کوئے نہ! میکوں آپٹیں رَب دی قسم ہے جو تھاکوں (قبراں وچوں) ضرور اٹھا کھڑا کیتا ویسی، ول تھاکوں ڈسایا ویسی، جہڑے جہڑے عمل ٹساں کریندے ریہے ہو سو، اتے اے دے اگوں تاں ایہ ہوں سوکھی گالھ ہے (۷)۔
8.	فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالسُّورِ الَّذِي أَنزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ	بس اے تے آوندے رسول اُتے ایمان گھن آؤ، اتے اوں نور (قرآن) تے وی جہڑا آساں نازل کیتے، اتے اے کوں انھاں گناں دی خوب خبر ہے جہڑے ٹساں کریندے وڈے ہیوے (۸)۔
9.	يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّعَابِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	جیں ڈینہ او کٹھا کرن والے ڈینہ کیتے تھاکوں کٹھا کرے، بس او ہو پک ہنے نال اول بدل کرن دا ڈینہ ہو سے، اتے جہڑا کوئی اے اُتے ایمان گھن آوے تے نیک عمل کرے تاں او آوندے گناہاں کوں اوں کنوں پرے چھنڈک سٹیسے! اتے او کوں انھاں بہشتی باغاں وچ داخل کرے جنھاں تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پینن، او آوندے وچ ہمیشہ کیتے رہسن، ایہا ہوں وڈی کامیابی ہے (۹)۔
10.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَآ يَخْتَلِفُ عَلَيْهِمُ الْكُفْرُ وَالْكَذِبُ أُولَٰئِكَ	اتے جنھاں لوکاں کفر اختیار کیتا تے آساڈیاں نشانیاں کوں کوڑا آکھیا،

اَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبُئْسَ الْمَصِيرُ	اُوہے لوک (دورخ دی) بھا دے رہنٹ والے ہن، ایندے وِج ہمیشہ کیتے رہسن، اُتے ہوں گندی جاء ہے وِج رہنٹ دی (۱۰)۔
11. مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	کوئی مُصِيبَت کہیں تے نہیں آندی اُس دے حکم دے بغیر، اُتے جہڑا کوئی اُس اُتے ایمان گھن آندے، تاں او اوندے دل کوں سدھے راہ تے چالیندے، اُتے اُس ہر اک شے کوں چنگی طرح چاندے (۱۱)۔
12. وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاءُ الْمُبِينُ	اُتے اُس دے حکم تے چلو، تے رسول دا آکھیا نیا کرو، ول جیکر تُّساں پھر گیو ہے، تاں آسا ڈے رسول دا کم تاں محض (پیغام کوں) پورا پورا واضح کرتے پچا ڈیو ہن ہے (۱۲)۔
13. اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَى اللَّهِ فليتوكلِ الْمُؤْمِنُونَ	اُس اُس ہے، اوندے سوا پیا کوئی عبادت دے ڈا دا کائے نہیں، محض اُس اُتے مومن لوک توکل کرن (۱۳)۔
14. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوٌّ لَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ	وونے ایمان گھن آوٹ والے لوکو! یقیناً تہاڈیاں ذالیں تے اولاداں وِچوں بعضے تہاڈے دشمن ہن، بس اُنھاں کٹوں بچ تے رہو، جیکر تُّساں اُنھاں کوں معاف کر ڈیو، اُنھاں دیاں گالھیں کوں ویندا کرو، اُتے اُنھاں دیاں کوتاہیاں اُتے پردہ سٹو، یقیناً اُس ہوں بخشش ہارے ہمیشہ رحمت کرن والا ہے (۱۴)۔
15. إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ	بیشک تہاڈی بڈی تے تہاڈی اولاد، کہیں فتنے (آزمائش) کٹوں گھٹ کائے نہیں، ایہ تاں اُس ہے جیندے کولھ ہوں وڈا اجر ہے (۱۵)۔
16. فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْبَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يُوقِ شَحْمَ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ	بس اُس کٹوں ڈردے رہو، جتنی تُّساں کٹوں تھی سگے، اُتے اوندے (احکام) کوں غور نال سٹدے رہو، اُتے اوندی فرمانبرداری کرو، اُتے (اوندے راہ وِج) خرچ کیتی رکھو، تہاڈے کیتے ایہ بھلائی دی گالھ ہے، اُتے جس کہیں آپٹیں آپ کوں بخل (خود غرضی) کٹوں بچا گھدا، تاں ایہے لوک ہن فلاح (کامیابی) حاصل کرن والے (۱۶)۔

17.	إِنْ تَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ	جیکر تُوں اُسے کوں (دل نال) سوہٹاں کرتے قَرْضہ پُٹاتاں او تہاڈے کیتے اوکوں دُورا چوڑا کر ڈیسی، اتے تہاڈے گناہاں کوں بخش ڈیسی، اُسے تاں ہوں قدردان ہے وڈے تَحْمَل والا ہے (۱۷)۔
18.	عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	اوتاں غیب دیاں گالھیں جاتن والا ہے تے ظاہر دیاں وی او ہوں زبردست ہے وڈی حکمت والا ہے (۱۸)۔

65- سورة الطلاق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا	اے نبی، جڈاں تُوں (مسلمان) آپٹیں ذالیں کوں طلاق ڈیوٹ چہو، تاں انھاں دی عدت کیتے مقررہ وقت اُتے طلاق ڈتی کرو، اُتے عدت دی پوری گنتری رکھی کرو، اُتے اُسے کئوں ڈریئے کرو، جہڑا تہاڈا پالٹن والا ہے، اُتے انھاں کوں (عدت دے ڈینہاں) انھاں دے گھراں وچوں کڈھ نہ چھوڑیا کرو، تے او خود وی نہ نکلیں، سوائے ایں گالھ دے جو او کہیں کھلی بے حیائی تے آونجن اُتے ایہے اُسے دیاں حدّاں ہنیں ہن، اُتے جہڑا کوئی اُسے دیاں حدّاں پیناں کئوں پپ ویسی، پس تحقیق او آپٹیں آپ اُتے ظلم کیتے، تُوں نہیں سمجھ سگدا، شاید اُسے ایں معاملے دے بعد (صلح دی) کوئی صورت پیدا کر ڈیوے (۱)۔
2.	فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ يُوَعِّظُ بِهِ مَنْ كَانَ	بس جڈاں انھاں دی عدت پوری تھیوٹ کوں آونجے، تاں یا تاں انھاں کوں چنگے دستور دے مطابق آپٹیں کوھ ای رکھ گھنویا انھاں کوں سوہٹیں طریقے نال فارغ کر چھوڑو، اُتے آپٹیاں وچوں دُوں عدل کرن

	<p>يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا</p>	<p>والے شخص ضرور گواہ بنا گھنؤ، اُتے اُسے واسطے ٹھیک ٹھیک گواہی دیتی کرو، انہاں گالھیں دی نصیحت ہر اُوں شخص کوں کیتی ویندی ہے جہڑا جو اُسے اُتے آخرت دے دینے اُتے ایمان گھن آندے، اُتے جہڑا کوئی اُسے کُنوں دُرسے، تاں او اوندے کیتے (مُشکلات وچوں) نکلن دا کوئی راہ پیدا کر ڈیسے (۲)۔</p>
3.	<p>وَيَرْزُقْهُ مِّنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا</p>	<p>اُتے او اُو کوں ابھی جاوَن رزق پچھسی، جتھوں دا اُو کوں وہم وگمان وی نہ پوسی، اُتے جہڑا شخص اُسے اُتے توکل کرے تاں او اوندے کیتے کافی ہے، بیشک اُسے آپناں ہر کم پورا کر چھوڑیندے، تحقیق اُسے نے ہر یک شے کیتے یک اندازہ مقرر کر ڈیتے (۳)۔</p>
4.	<p>وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْبَحِیضِ مِّن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضَنْ وَأُولَاتِ الْأَحْصَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا</p>	<p>اُتے تہاڈیاں (مطلقہ) ذالیں وچوں جہڑی ماہواری (حیض) آوَن کُنوں بے آس تھی چکیاں ہووَن تے تہا کوں انہاں دی عدت دے متعلق کوئی شک ہووے، تاں انہاں دی عدت محض ترائے مہینے ہے اُتے انہاں دی عدت وی (ایہا ہے) جنہاں کُنوں ماہواری (حیض) حالی نہیں آوَن لگے، اُتے او جہڑیاں پیٹ نال ہن، انہاں دی عدت او توڑیں ہے جیتوڑیں او آپناں ہال نہ جٹ گھنن، اُتے جہڑا کوئی اُسے کُنوں دُرسے، تاں اُسے اوندے معاملیاں وچ ضرور آسانیاں پیدا کر ڈیسے (۴)۔</p>
5.	<p>ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفِ عَنهُ سَبَبَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا</p>	<p>ایہ اُسے دا حکم ہے، جہڑا اُوں تہاڈے کو لھ بھیجے، اُتے جہڑا کوئی اُسے کُنوں دُرسے، تاں اُوں کُنوں اوندیاں بُرائیاں پرے کر ڈیتیاں ویسن، اُتے او اوندے اُجروں دی ودھا چھوڑیسے (۵)۔</p>
6.	<p>أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِّنْ وَّجْدِكُمْ وَلَا تَضَارُّوهُنَّ لَتَضَيَّعُوا</p>	<p>انہاں (مطلقہ) ذالیں کوں (عدت تئیں) اُوں جاتے اُوں ٹکانی رکھو، جیویں تہاں خود رہندے وے، تے جیویں تہاں کُنوں تھی</p>

	<p>عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَبْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَبْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَالْتَوِهْنَ أَجُورَهُنَّ وَاتَّبِعُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُمْ فَسَتَرْضَعُ لَهُ أُخْرَىٰ</p>	<p>سکے؟ آتے انہاں گوں کوئی بکھ نہ ڈیو، محض انہاں گوں تنگ کرن دی خاطر! آتے جیکر او بیٹ نال ہن، تاں انہاں گوں او توڑیں خرچ ڊٹی رکھو، جے توڑیں او ہتھ پیر نہ گھنن، بس جیکر او تھاپڑے آکھیں آتے بالاں گوں تھنچ پلائی رکھن تاں انہاں گوں اوندی اجرت ادا کیتی رکھو، آتے آپس وچ چنکا سڈ سلوک رکھی رکھو (۶)۔</p>
7.	<p>لِيُنْفِقُ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكْفِ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَّا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا</p>	<p>حیثیت والا آپنیں حیثیت دے مطابق اوندے آتے خرچ کرے آتے جیں شخص دا ہتھ تنگ ہووے، تاں او اوندے آتے اتی خرچ کرے، جتنی کجھ اسے او گوں ڊتے، اسے کہیں جی گوں اتی تکلیف ڊیندے جتنی کجھ اوں او گوں رزق ڏتا ہوئے، آجھو اسے تنگی دے بعد فراخی ڊے ڊیسے (۷)۔</p>
8.	<p>وَكَايْنٍ مِّن قَرْبَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا</p>	<p>آتے کتیاں وستیاں اہجیاں ہن جنہاں آپنیں رب دے حکم کئوں آتے رسول دے آکھیں دے سن کئوں سرکشی اختیار کیتی، آساں انہاں دا سختی نال حساب گھدا آتے انہاں آتے ہک پہلے کئوں کڈاپن نہ ڊٹھا ہو یا عذاب نازل کیتا (۸)۔</p>
9.	<p>فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا</p>	<p>بس انہاں اپنیاں کر توتاں دی سزا دامرہ چکھ گھدا آتے انہاں دے گرتوتاں دا انجام گھانا ڊیوڻ والا ثابت تھیا (۹)۔</p>
10.	<p>أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا</p>	<p>اسے نے انہاں کیتے سخت عذاب تیار کر رکھینے، بس اسے کئوں ڊردے رہو، اے عقلمند لوکو، آتے اے ایمان گھن آوڻ والے لوکو! تحقیق اسے نے تھاپڑے کوھ نصیحت (والی کتاب) نازل کیتی ہے (۱۰)۔</p>
11.	<p>رَّسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّخُرَاجِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ</p>	<p>رسول تھاکوں اسے دیاں صاف صاف آیاتاں پڑھ تے سٹیندے تاں جو انہاں لوکاں گوں جہڑے ایمان گھن آئیں آتے نیک عمل وی کیتے پینے، اندھارے وچوں سو جھلے دو کڈھ گھن آوے، آتے جہڑا کوئی اسے</p>

وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا	تے ایمان گھن آسے، اَتے نیک عمل وی کریسے، اُوکوں اِہجے بہشتی باغاں وچ داخل کیتا ویسے جنھاں تلے نہریں و ہندیاں و گدیاں پینن، او اُنھاں وچ ہمیشہ کیتے رہسن، تحقیق اَسہ اُنھاں کیتے بہوں سوہناں رزق بٹائے (۱۱)۔
12. اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا	اَسہ تاں اوہے جیں ست آسمان پیدا کیتن، اَتے اُنھاں وانگیں زمین وی پیدا کیتی ہے، اُنھاں وچ اوندے حکم نازل تھیندے رہندن تاں جوئساں جاں گھنؤ، جو تحقیق اَسہ ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندے، اَتے بے شک ہر یک شے کوں آپئیں علم دے اندر گھیریا ہوئے (۱۲)۔

66- سورة التحريم

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْصَاةً أَوْ وَاكِحًا وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ	اے نبی تُوں اُوں شے کوں آپئیں کیتے کیوں حرام اکھیندیں! جیکوں اَسہ تیدے کیتے حلال کیتا ہوئے، تُوں تاں آپئیاں ذالیں کوں راضی رکھ چہندیں، و ت اَسہ بخشش ہار ہے، وڈی رحمت والا ہے (۱)۔
2.	قَدْ فَزَّصَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْبَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ	تحقیق اَسہ تہاڈے کیتے (کچھ) قسماں کوں تروڑ ڈیوٹن ضروری کر ڈتے، اَتے اَسہ تہاڈا کار ساز ہے، اَتے اوہو سب کچھ چنگی طرح چاٹن والا ہے، وڈی دانائی والا ہے (۲)۔
3.	وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا تَبَيَّنَتْ لَهُ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ تَبَيَّنَ	اَتے چڑاں نبی نے آپئیں کہیں ذال کوں یک گالھ لکاتے آکھی، تاں اُوں ایکوں کہیں بنی کوں ڈسا ڈتا، اَسہ نے ایں گالھ کوں نبی اُتے ظاہر کر ڈتا، بس اُوں کچھ گالھ تاں اُوں ذال کوں چتوانی، تے کچھ حصے کوں ٹال بہ قالت مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ تَبَيَّنَ

	الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ	چھوڑیا، بس جڈاں اوندی گالھ اوس ڈال کوس ڈسانی گئی تاں آکھن لگی جو تیکوں ایندی خبر کیس پتی ہے، نبی اکھیا، میگوں سب کجھ جانش والے، پوری طرح خبر رکھن والے ڈسانی ہے (۳)۔
4.	إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ	تساں تاں ڈوبائیں اسے دے اگوس توبہ چاکرو، کیوں جو تحقیق تہاڈے دل کجھ پھر گئے ہن، پیا ایہ جو جیکر تساں رسول دے برخلاف یک پتی دی مدد کیتی، تاں بس تحقیق اسے اونداکار ساز ہے، اتے جبرائیل تے نیک مسلمان اوندے یار ہن، اتے انھاں کٹوں علاوہ فرشتے وی اوندے مددگار ہن (۴)۔
5.	عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَائِلَاتٍ تَلَبَّاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا	جیکر او تساں (ساریاں کوس) طلاق ڈے ڈیوے، تاں تھی سبکدے جو اوندارب وی اوندے کیتے تہا کوس بدل ڈیوے، تساں کٹوں چنگیاں ذالیں نال، جہڑیاں مسلمان ہوون، مومنین ہوون، فرمانبرداری کرن والیاں توبہ تائب تھی و نجٹ والیاں، عبادتاں کرن والیاں روزے رکھن والیاں، پے کٹوں وانجھیاں تھی و نجٹ والیاں، اتے کنواریاں ہوون (۵)۔
6.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ	وونے ایمان گھن آوٹن والے لوکو! آپئیں آپ کوس تے آپئیاں بندیاں کوس (دورخ دی) بھاکٹوں بچاؤ، اینداتاں ہالٹ وی انسان ہن تے پتھر ہن، ایندے اتے فرشتے وی مقرر ہن، جہڑے کوراڑے دل والے، زور آور ہن، اسے دے حکم دی خلاف ورزی وی نہیں کریندے او اوہو جہے کم کریندن جنھاں دا انھاں کوس حکم پٹا ویندے (۶)۔
7.	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	وونے کفر اختیار کرن والو! آج عذر شذر نہ پے کرو، دراصل تہا کوس بس اوندای ااجر پٹا ویسے، جہڑا کجھ تساں کریندے ریسے ہیوے (۷)۔

<p>يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نُصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتَيْتُمُ لَنَا نُورًا وَغُفْرًا لَّنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ</p>	<p>وَوْنِ ایمان گھن آؤں والے لوگو ! اُسے دے اُگوں دلوں خالص کر تے توبہ چا کرو، توقع ہے جو تہاڈا رب تِساں کٹوں تہاڈے گناہ پرے کر چھوڑیے، اُتے تہاگوں ایجے بہشتی باغاں وچ داخل چا کریسے، جیندے تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہن، اُون ڈیندے اُسے نبی گوں اُتے اوندے نال ایمان گھن آؤں والیاں گوں وی رسوا نہ کریسے، اُنھاں دا نور اُنھاں دے اُگوں اُگوں تے سچے پاسوں بچھا ویندا ہوسی ! او اُکھیں، اُساڈے رب آ، اُساڈے نور گوں اُساڈے کیتے مکمل کر ڈے، اُتے اُساگوں بخش ڈے، بیشک تُوں ہر شے اُتے پوری قدرت رکھیندیں (۸)۔</p>
<p>يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاعْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أُوْهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمُصِيرُ</p>	<p>اے نبی ! کافراں نال تے منافقاں (دوغلیاں) نال جہاد کر ڈے اُتے اُنھاں اُتے تکرار تھی وُج، اُنھاں دا تاں ٹکاٹاں دوزخ ہے، او ہوں گندی جاء ہے، وُج رہن کیتے (۹)۔</p>
<p>ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحَ وَامْرَأَتَ لُوطٍ كَاتَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَاتَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاسِخِينَ</p>	<p>اُسے مثال بیان کریندے اُنھاں دے معاملے وچ جہڑے کافر تھی بگین، نوح دی، ذال دی تے لوط دی ذال دی، او ڈوہائیں اُساڈے نیک بندیاں وچوں ڈوں دے نکاح (گھراں) وچ ہن، بس اُنھاں ڈوہائیں اُنھاں دی کہیں نہ کہیں گالھ دی بددیانتی کیتی، پر او (نسبت) اُسے دے سامٹیں اُنھاں دے کہیں کم نہ آسگی، بلکہ اُنھاں گوں اکھیا گیا، جو بھا وچ داخل تھیوٹن والیاں نال تِساں وی داخل تھی وُج (۱۰)۔</p>
<p>وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ</p>	<p>اُتے اُسے ایمان گھن آؤں والیاں کیتے فرعون دی ذال دی مثال (ڈٹی) جڈاں اُون (اُسے گوں) اکھیا، جو میڈے کیتے آپٹیں کوٹھوں بہشت وچ ہک گھر بنا ڈے، اُتے میگوں فرعون کٹوں تے اوندے کرٹوتاں کٹوں بچا اُتے میگوں ظالم لوکاں دی قوم کٹوں وی نجات چا ڈے (۱۱)۔</p>

<p>12.</p>	<p>وَمَرْيَمَ ابْنَةَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُنْتِ مِنَ الْقَائِلِينَ</p>	<p>آتے عمران دی دھی مریم دی مثال (وی بٹی) جیں آپئیں نیکیج گوں (ہر طرح) گچی رکھیا، بس آساں اوندے اندر آپئیں روح دا پھوکا مار چھوڑیا آتے او آپئیں رب دیاں گالھیں (کلمات) دی آتے اوندیاں کتاباں دی تصدیق کریندی ہئی، آتے او فرمانبردار لوکاں وچوں بن گئی (۱۲)۔</p>
------------	--	---

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	تَبَارَكَ الَّذِیْ بَیْدَہِ الْمُلْکُ وَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ	ہوں برکتاں والی ہے او ہستی جیندے ہتھاں وچ کل بادشاہی ہے، او ہر شے اُتے پورا پورا قابو رکھن والا ہے (۱)۔
2.	الَّذِیْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَیَاةَ لَیَبْلُوْکُمْ اَیُّکُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْغَفُوْرُ	جیں موت بٹائی ہے تے حیاتی بخشی ہے، تاں جو اوٹھاگوں آزماوے جو ٹھاڈے وچوں کوں سوہٹیں کٹوں سوہٹیں عمل کرن والا ہے، اُتے اوہوں زبردست ہے بخشش ہاروی ہے (۲)۔
3.	الَّذِیْ خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوٰتٍ طِبَاقًا مَّا تَرٰی فِیْ خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَاَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰی مِنْ فُطُوْرٍ	جیں ست آسمان ہک پے دے تے اُتے کرتے بٹائن، توں ہوں مہربان (اللہ) دی پیدا کیتی ہوئی کہیں وی شے وچ بھل چک (نقص) نہ ڈیکھیں، پس دید بھنواتے ہر پاسے ڈیکھ کیا تیکوں کوئی کتھائیں ڈلیک (فتور) نظر آندے (۳)۔
4.	ثُمَّ اَرْجِعِ الْبَصَرَ کَرَّتَیْنِ یَنْقَلِبْ اِلَیْکَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِیْرٌ	ول ڈو جھی واری وی دید بھنواتے ڈیکھ گھن، تیڈی دید خالی ہتھ (ناکام) رہسی اُتے او تھکی تڑٹی ول آسی (۴)۔
5.	وَلَقَدْ زَیَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْیَا بِمَصَابِیْحٍ وَجَعَلْنٰهَا رُجُوْمًا لِلشَّیْطٰنِیْنَ وَاَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِیْرِ	اُتے تحقیق آساں دُنیا دے کولھوں والے آسمان کوں ڈیویاں نال سنگھار سنوار چھوڑیے، اُتے اُنھاں شیطاناں دے سنگسار کرن (پتھر مار مار تے مار چھوڑن) دا ذریعہ وی بٹا ڈتے، اُتے تیار کر رکھا ہے اُنھاں کیتے بھرکدی ہوئی بھادا عذاب (۵)۔
6.	وَلِلَّذِیْنَ کَفَرُوا بِرَبِّہُمْ عَذَابُ جَہَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِیْرُ	اُتے آپٹیں رب کوں نہ منن والے بندیاں کیتے دوزخ دا عذاب ہے اُتے اوہوں گندی جاء ہے وچ رہن کیتے (۶)۔

7.	إِذَا أَلْقَا فِيهَا سِعُوا لَهَا شَهيقاً وَهَي تَفُورُ	جڈاں او اوندے وچ سَیّے ویسین، تاں اٹھوں آوٹ والی دھاڑ چنگھاڑ دی ہولناک آواز سُٹینے، اُتے او وڈے جوش کھاندی پئی ہوسی (۷)۔
8.	تَكَادُ تَبَيِّرُ مِنَ الْغَيْظِ كُلُّهَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ	ایویں لگسے جو او وڈی کاوڑ وچ آتے اُہل (پھٹ) پوسے جہڑے ویلے وی اوندے وچ اُنھاں دی کوئی ٹولی سٹی ویسے تاں اوندے چوکیدار اُنھاں کنوں پچھسین کیا تہاڈے کوہ کوئی ڈراوٹ چتاوٹ والا نہ آیا ہا (۸)۔
9.	قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ	او اکھینس ہا (کیوں نہیں)! آساڈے کوہ ڈراوٹ چتاوٹ والا ضرور آیا ہا، پر آساں اوکوں کوڑا چا اکھیا، اُتے آساں ایہ وی اکھیا جو اُسے تاں ابھی کوئی شے نازل وی نہیں کیتی، تہاں لوک تاں اصلوں وڈی گمراہی وچ پے گیوے (۹)۔
10.	وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ	اُتے او اکھینس، جیکر آساں چنگی طرح سُنڈے یا سمجھدے ہوندے تاں (آج) آساں دوزخ وچ رہن والیاں رلے نہ ہوندے (۱۰)۔
11.	فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقاً لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ	ہس او آپٹیاں گناہاں کوں مَن گھنسن، پر دوزخ دے رہن والیاں کیتے (معافی) ہوں پرے دی گالھ ہے (۱۱)۔
12.	إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ	بیشک جہڑے لوک اودھر تھی تے وی آپٹیں رب کنوں ڈردن، تاں اُنھاں کیتے تاں بخشش ہے، ہوں وڈا اجر ہے (۱۲)۔
13.	وَأَسْرُوا وَقَوْلُكُمْ أَوْ أَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ	اُتے تہاں بھاویں آپٹیں گالھ ہولے ہولے لکاتے کرویا اوکوں اچا اچا ظاہر کرتے اکھو، تحقیق او تاں دلیں دے بھیداں توڑیں کوں وی خوب چاٹدا ہے (۱۳)۔
14.	أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ	کیا او وی نہیں چاٹدا جیں پیدا کیتے، حالانکہ او تاں اصلوں باریک شے کوں ڈیکھ گھندے، ہوں خبردار ہے (۱۴)۔
15.	هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا	او او ہوتاں ہے جیں تہاڈے اُگوں زین کوں گولا کرتے وچھاڈتے،

فَاْمُشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ	بس تاساں اوندے راہاں اُتے رُو پھرو، اُتے اوس (اَسہ) دے ڈتے رِزق وچوں کھاؤ پیوؤ، اُتے اوندے کو لھ (قبراں وچوں) اُٹھی تے گٹھے وَنَجَّ تَهْيُوثُنِ (۱۵)۔
16. اَلَا مِنتُمْ مِّنَ السَّعَاءِ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ الْاَرْضُ فَاِذَا هِيَ تَنُورُ	کیا تہاگوں ایہ ڈر کائے نہیں جو جہڑا آسمان وچ ہے او تہاگوں زمین وچ لہا چھوڑے جڈاں کڈائیں جو او ہلن کنبن لگ پووے (۱۶)۔
17. اَمْرًا مِّنْتُمْ مِّنَ السَّعَاءِ اَنْ يُرْسَلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَبُونَ كَيْفَ نَذِيرِ	یا تاساں آسمان وچ رہن والی ہستی کئوں بے خوف تھئے ہوئے ہیوے بھائیں او تہاڈے اُتے پتھردیاں کنکریاں دا اینہ کیوں نہ وسا ڈیوے، و ت تاساں چاٹ گھنسو جو میڈا ڈراؤن کیہو جیہا ہوندے (۱۷)۔
18. وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ	اُتے تحقیق انھاں کئوں پہلے دے لوکاں وی حقیقت کوں کوڑا اکھ چھوڑیا، بس (ڈیکھ گھنؤ) میڈا کیہو جیہا عذاب آتے رہا (۱۸)۔
19. اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحْمَنُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ	کیا انھاں لوکاں پکھیاں پرندیاں کوں آپٹیں سراں اُتے کھنٹ کھنڈا تے اُتے کھنٹ سَنگوڑ تے اُڈدیں نہیں ڈٹھا، ہئوں مہربان اَسہ دے سوا پیا کوئی نہیں جہڑا انھاں کوں (ہوا وچ) تھرا سگے، بیشک او ہر شے کوں چنگی طرح ڈیکھدا رہندے (۱۹)۔
20. اَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِّنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اِنَّ الْكَافِرِوْنَ لَافِي غُرُورٍ	بھلا او کوں ہے جہڑا تہاڈا لشکر بٹ تے تہاگوں مدد دے سگدے سوا تے ہئوں مہربان اَسہ دے، کافرتاں اصلوں دھوکے وچ پھس گئیں (۲۰)۔
21. اَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي يَزُوقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَّجُوْا فِي عُتُوٍّ وَنُفُوْرٍ	بھلا تہاگوں رِزق ڈیوٹ والا کوں تھی سگدے، جیکر اَسہ آپٹیں رِزق کوں بجھل گھنے، بلکہ ایہ تاں محض سرکشی وچ لگتے ہوئے، تے حق کئوں پرے رہن وچ لگتے ہوئے (۲۱)۔
22. اَمَّنْ يَنْشِئُ مِكبًا عَلٰى وَجْهِهِ اَهْدٰى اَمَّنْ يَنْشِئُ سَوِيًّا عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ	بھلا منہ دے بھرنے پٹھا (ذلیل) تھی تے ٹرن والا زیادہ ہدایت اُتے ہوندے، یا جہڑا سِدھے راہ تے تھرا م نال ٹردے ویندا (۲۲)۔

23.	قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ	(اے رسول) اکھ ڈے، جو اوتاں اُوہو ہے جسں تہاگوں پیدا کیتے وَل تہاڈے سُنن کیتے کُن، پُکھن کیتے اکھیں تے سوچن سمجھن کیتے دِل بٹا چھوڑن، پَرٹساں اُوندا بہوں تھوڑا شکر ادا کریندے وے (۲۳)۔
24.	قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ	اکھ ڈے، جو اوتاں اُوہو ہے جسں تہاگوں زمین اُتے (ودھا پھلاتے) کھنڈا ڈتے، وَل اُوندو ای ٹساں گٹھے کیتے ویسوا! (۲۴)۔
25.	وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ	آتے او لوک اکھیندن جو کڈاں ایہ وعدہ پورا تھیسے، جیکر سچے ہو وے تاں (ڈساؤ) (۲۵)۔
26.	قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ	اکھ ڈے جو اصل وچ ایندا پتہ تاں محض اُسہ کوں ہے، آتے یں تاں محض صاف صاف چتاوٹ ڈراوٹ والا ہاں (۲۶)۔
27.	فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدَّعُونَ	بَس چڈاں او ڈیکھ گھنسن جو او (وعدہ) کو لھوں آگئے تاں انھاں لوکاں دے جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے منہ بہہ (وگڑ) ویسن، وَت (انھاں کوں) اکھیا ویسے جو ایہا تاں ہے اوشے جیندا ٹساں تقاضا کریندے ہاوے (۲۷)۔
28.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِیَ اللَّهُ وَمَنْ مَّعِیَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِیْدُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ	اکھ ڈے کیا ٹساں سوچے جو بھائیں اُسہ میگوں تے میڈے نال والیاں کوں مار گھتے، بھائیں آساڈے اُتے رحم چا کرے، پَرٹساں کافراں کوں دردناک عذاب کنوں بچاؤٹ والا کوٹن ہوسی (۲۸)۔
29.	قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	اکھ ڈے جو اوتاں بہوں مہربان ہے جیندے اُتے آساں ایمان گھن آئے ہیں، آتے اُوندے ای اُتے توکل کریندے ہیں، بَس اَجھو تہاگوں پتہ لگ ویسے، جو کوٹن کھلی گمراہی وچ ہے (۲۹)۔
30.	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَّعِينٍ	اکھ ڈے، بھلا ٹساں غور کیتے جو جیکر تہاڈا پاٹیں سُک وُچے تاں کوٹن تہاڈے کیتے تازے پاٹیں دا چشمہ وہا آسے (۳۰)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، وَڈی رحمت کرن والا ہے
1.	ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ	ن، قلم ہے قلم دی، تے اوندی جہڑا کجھ (قلم والے) لکھدے پَن (۱)۔
2.	مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ	جو تُوں آپنیں رَب دے فضل نال پاگل اَصْلُوں کائے نھیں (۲)۔
3.	وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَنُوءٍ	آتے بیشک تیدے کیتے نہ نکلن والا اجر ہے (۳)۔
4.	وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ	آتے بیشک تُوں ہُنوں وَڈے تے سوہٹیں خلق والا ہیں (۴)۔
5.	فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ	آتے بیشک تُوں وی ڈیکھیں تے ایہ (کافر وی) ڈیکھ گھنیں (۵)۔
6.	بِأَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ	جو تہاڈے وچوں کوں پاگل ہے (۶)۔
7.	إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ	بیشک تیدے رَب تاں اُوکوں وی خُوب چاندے جہڑا اوندے راہ کُنوں تھڑک گئے تے اُنھاں کوں وی خُوب چاندے جہڑے ہدایت والے راہ تے چلدے وَڈے ہن (۷)۔
8.	فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ	بَس کوڑ آکھن والیاں دی گالھ اَصْلُوں نہ مَنیں (۸)۔
9.	وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ	آتے ایہ لوک پھندن جو، تُوں (مذہب وچ) کجھ ڈھل ڈے، تاں او وی کجھ ڈھلے تھی ویسن (۹)۔
10.	وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ	آتے کہیں اِہجے شخص دے آکھیے وی نہ لگٹاں، جہڑا ہُنوں قسماں چاوٹ دا عادی ہووے، تے ذلیل شخص ہووے (۱۰)۔
11.	هَبْأَزِمَّ مَسَّاءٍ بِنَبِيٍّ	طعنے ڈیوٹن والا ہووے، چُغلیاں لیندا وَڈا ہووے (۱۱)۔
12.	مُنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ	بھلائی کرن کُنوں منع کرن والا ہووے حد کُنوں وَڈھ بدکردار ہووے

		(۱۲)۔
13.	عُثِّلَ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٌ	بے دردی، بد خلقا ہووے، آتے ایندے علاوہ بد ذات ہووے (۱۳)۔
14.	أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ	ایہ ایں واسطے ہے جو اومال والا ہے تے پتراں والا ہے (۱۴)۔
15.	إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	جڈاں اوکوں آساڈیاں آیتاں پڑھ تے سُنائیاں ویندیاں تاں اہدے جو ایہ تاں اگلے وقتاں دے لوکاں دیاں کہاٹیاں ہن (۱۵)۔
16.	سَسِيبُهُ عَلَى الْخُرطومِ	آجھو آساں اوندے نک کوں (ذلت دا) ٹھنہ ڈیوٹ والے ہن (۱۶)۔
17.	إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ	آساں انھاں دی ایں طرح آزمائش کیتی، جیں طرح آساں باغ والیاں دی آزمائش کیتی ہئی، جڈاں انھاں قسماں چا چا تے آکھیا، جو آساں سویلے سویلے ایندے پھل ترور گھنسون (۱۷)۔
18.	وَلَا يَسْتَنْشُونَ	(اے یقین باجو) انشاء آسہ وی نہ آکھینون (۱۸)۔
19.	فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ	ہس تیدے رب دی طرفوں اوندے اٹوں ہک پھر وچن والی آفت آ تے پھر گئی، پر او اجڑ سٹے پے ہن (۱۹)۔
20.	فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ	ہس او (باغ) ایویں تھی گیا، جیویں کہیں فصل کوں جڑھوں پٹ سٹیا ہووے (۲۰)۔
21.	فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ	ہس سویل تھیون تے او ہک ہن کوں سڈن لگ پئے (۲۱)۔
22.	أَنْ اِغْدُوا عَلَيَّ حَرْشَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	جوٹساں سویلے سویلے اپٹیں باغ دی پار دوچچ جُلو، جیکر ٹساں پھل ترورن چہندو (۲۲)۔
23.	فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ	ہس اوڑ پئے، آتے آپس وچ ہولے ہولے گالھیں کریندے ویندے ہن (۲۳)۔
24.	أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ	جو آج دے ڈینہ کوئی مسکین فقیر باغ وچ تہاڈے نیڑے وی نہ آسکے (۲۴)۔

25.	وَعَدُوا عَلَىٰ حَرِّ قَادِرِينَ	آتے ہر کوئی بخیل بٹ تے سیرے سیرے ٹرپیا ایہ سمجھ تے جو سب کجھ اوندے ہتھ وچ ہے (۲۵)۔
26.	فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ	پرچڑاں انھاں اوکوں وُج ڈٹھا، تاں آکھن لگ پے، آساں تاں کتھانیں راہ بھل تے آگئے ہیں (۲۶)۔
27.	بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ	کوئے نہ، آساں تاں اصلوں بد نصیبے تھی تے رہ گئے ہیں، (۲۷)۔
28.	قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ	انھاں دے ہک انصافی آکھیا، کیا میں تہاں کوں آکھیا نہ ہم، جو تہاں تسبیح (یعنی اللہ داپاک ہووٹن) کیوں نہیں منیندے (۲۸)۔
29.	قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	وہ انھاں آکھیا، اساڈا رب تاں پاک ہے، بیشک آساں خود قصور وار تھی گئے ہاں (۲۹)۔
30.	فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَوْا مُونَ	بس بعضے بعضیاں کوں ہک پئے دے منہ مقابلے تھی تے تلاوت کرن لگ پے (۳۰)۔
31.	قَالُوا يٰيُتْلِنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	انھاں آکھیا، ہائے شامت اساڈی، آساں تاں اصلوں نافرمان تھی گئے ہاں (۳۱)۔
32.	عَسَىٰ رَبُّنَا أَن يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ	تھی سگدے اساڈا رب ایندے بدلے آساں کوں ایس کئوں کہیں چنگی حالت وچ کر ڈیوے، بیشک آساں تاں آپئیں رب دو رغبت کریندے ہیں (۳۲)۔
33.	كَذٰلِكَ الْعَذَابُ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ اَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ	ایویں تاں آندے عذاب (ایں دُنیا تے) آتے آخرت دا عذاب تاں کتھانیں ودھ تے ہے، ایویں ہوندا جو او ایں گالھ کوں جان گھندے (۳۳)۔
34.	إِنَّ لِّلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ	تحقیق مُتقی لوکاں کیتے انھاں دے رب دے کولہ نعمتاں بھرے باغ ہن (۳۴)۔
35.	أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ	کیا آساں فرمانبردار (مسلماناں) کوں گنہگار لوکاں وانگوں سمجھسوں

		(۳۵)۔
36.	مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ	ٹہاگوں تھی کیا گئے؟ کجے واہیات فیصلے چا کریندے وے (۳۶)۔
37.	أَمْرَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ	یا ٹہاڈے کو لھ کوئی ابھی کتاب ہے جیندے وچوں ایہ گالھیں پڑھدے ہیو وے (۳۷)۔
38.	إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَبَاتٍ خَيْرٌ	بغیر کہیں شک دے اوندے وچ ٹہاڈے کیتے اُو ہو کجھ ہے جیکوں ٹساں پسند کریندے وے (۳۸)۔
39.	أَمْرَكُمْ أَيْبَانٌ عَلَيْنَا بِالِغَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ لَبَاتٍ تَحْكُمُونَ	کیا تیڈے کو لھ آساڈی طرفوں اہجیاں قسماں چاتیاں ہونیاں ہن، جہڑیاں قیامت دے ڈینہ توڑیں قائم رہسن، جو بیشک ہر اوشنے ٹہاگوں بل ویندی رہسی جیندا حکم کریندے رہسو (۳۹)۔
40.	سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ	اُنھاں کئوں پچھو جو اُنھاں وچوں کوں ایں (قسم) دی ذمے داری چیندے (۴۰)۔
41.	أَمْرُهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ	یا ایں (سلسلے وچ) اُنھاں دے بٹائے ہوئے شریک وی ہن ول تاں آپٹیاں شریکاں کوں گھن آون، جیکر ایہ سچے ہن (۴۱)۔
42.	يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ	جہڑے ڈینہ ہوں اوکھا وقت آگیا تے سجدے کیتے سڈیا گیا، تاں اُنھاں گوں (سجدے دی) توفیق وی حاصل نہ تھی سبکسی (۴۲)۔
43.	خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِبُونَ	(شرم کئوں) اُنھاں دیاں اکھیں جھکیاں تھی ویسن، ذلت اُنھاں کوں ویڈھ گھنسی، اتے تحقیق اُنھاں کوں تاں (ذینا وچ وی) سجدے کیتے سڈیا ویندا ہا، جڈاں جو ایہ کم کرن جو گے ٹھیک ٹھاک وی ہن (۴۳)۔
44.	فَذَرْنِي وَمَنْ يُكْذِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ	(اے رسول) پس توں میڈا تے اوندنا معاملہ میڈے اُتے چھوڑ دے، جہڑا جو ایں کلام کوں گوڑا اکھیندے اُجھوئیں اُنھاں کوں ہولے ہولے جیں طرح (عذاب دو) گھن آساں، اُنھاں کوں پتہ وی کائے نہیں (۴۴)۔

45.	وَأْمُلْ لَهُمْ إِنْ كَيْدِي مَتِينٌ	آتے میں اُنہاں کوں مہلت وی ہٹی آنداں، پر میڈی تدبیرتاں کافی زبردست ہے (۴۵)۔
46.	أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ مُثْقَلُونَ	کیا تُوں اُنہاں کوں کوئی اجر منگدیں جو او کہیں چٹی (تاوان) دے بار تلے کپے تھئے ویندن (۴۶)۔
47.	أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ	یا اُنہاں کو لکھ غیب دا علم آگئے، جیکوں او لکھ گھنن (۴۷)۔
48.	فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ	بس تُوں آپئیں رب دے حکم کیے (تھوڑی دیر) صبر چاکر، آتے مچھی دے (دھڈھ وچ رہن والے یونس) وانگوں نہ تھی ونج، اوں تاں جڈاں سڈباریا ہا تاں ڈکھ (غم) نال بہوں بھریا ہویا ہا (۴۸)۔
49.	لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ	جیکر اوندے رب دی نعمت اوں توڑیں نہ بچ ویندی، تاں او گر (سکے میدان) آتے سٹ پٹا ویندا، اوندی حالت بہوں خراب تھی ویندی (۴۹)۔
50.	فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ	بس اوندے رب نے او کوں (آپئیں کیے) چٹ گھدا، وت او کوں آپئیں نیک بندیاں وچ رلا چھوڑیا (۵۰)۔
51.	وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَبَعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ	آتے تحقیق جنہاں کفر اختیار کیتا ہوئے ایویں لگدن اکھیں پوڑ پوڑتے (زچ کر کرتے) آپئیں مقام کوں تیکا چھوڑیں، جڈاں جو او قرآن (ذکر) کوں سُنن، تے اکھنن جو بلا شک ایہ تاں پاگل ہے (۵۱)۔
52.	وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ	حالانکہ ایہ تاں پیا کجھ وی نہیں، سوائے ایندے جو ایہ سارے جہاناں کیے یک نصیحت ہے (۵۲)۔

69- سورة الحاقة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع اسے دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہمیشہ رحمت کرن والا ہے

1.	الْحَاقَّةُ	سچ مُج تھی وَنَجْن والی (۱)۔
2.	مَا الْحَاقَّةُ	ایہ کیا ہے سچ مُج تھی وَنَجْن والی؟ (۲)۔
3.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ	آتے (آے رسول) تُوں کیا جانیں جو ایہ سچ مُج تھی وَنَجْن والی ہے کیا شے؟ (۳)۔
4.	كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنَّارِ	ثمود تے عادنے تاں اُچے کڑکاٹ گھٹن والی آفت کُوں کُوڑا اکھیا (۴)۔
5.	فَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَاهُ إِلَى الضَّالِّينَ	بَس جہڑا ثمود ہا، اُوکُوں تاں سخت کڑکاٹ والے حادثے وچ مار گھٹیا گیا (۵)۔
6.	وَأَمَّا عَادُ فَهَبَّحُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ	آتے جہڑا عَاد ہا اُوکُوں ہک تیز گھلن والی زور دی آندھاری وچ ہلاک کر ڈتا گیا (۶)۔
7.	سَخَّرَ هُمْ لِنَارٍ لَّيَالٍ وَنَاسٍ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْبَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ	اُوں ست راتیں تے اُٹھ ڈینہاں تئیں اُوں جہڑاں پٹ گھٹن والی آندھاری کُوں گھولی رکھیا، بَس تُوں اُوں قوم کُوں ایں طرح ڈٹھیں ہونیں ڈیکھدا جیویں جو اوکھو کھلی پولی کھچی دے مُنڈھ ہوون (۷)۔
8.	فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ	بَس کیا تُوں اُنھاں وچُوں کہیں کُوں باقی بچیا ہو یا ڈیکھدیں (۸)۔
9.	وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالنُّوَثِقَاتُ بِالْخَاطِئَةِ	آتے فرعون تے جہڑے اُوں کئوں پہلے تھی گزرین تے او جہڑے پُٹھیاں کر ڈتیاں وَنَجْن والیاں وَستیاں وچ آباد ہن، او سارے گناہاں والے کم کریندے ہن (۹)۔
10.	فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَّابِيَةً	بَس اُنھاں آپئیں رَب دے رسول دی نافرمانی کیتی، وَت اُنھاں کُوں وَڈی آفت وچ پکڑ گھدا گیا (۱۰)۔
11.	إِنَّا نَحْنُ طَغَا الْبَاءَ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ	بیشک جڈاں پاٹیں دا طوفان حد کئوں وَدھ گیا تاں آساں، تُساں لوکاں کُوں بیڑی وچ سوار کر گھدا ہا (۱۱)۔
12.	لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ وَاعِيَةٌ	تاں جو آساں ایں واقعے کُوں تہاڈے کیتے نصیحت دا ذریعہ بٹاؤں، آتے

		یاد رکھئے والے کن ایکوں یاد رکھن (۱۲)۔
13.	فَإِذَا نَفَخْنَا فِي الصُّورِ نَفْخَةً وَاحِدَةً	بس جہڑے ویلے صُور کوں بگی پھوک نال پھوکیا ویسے (۱۳)۔
14.	وَحُبِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُتَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً	آتے زمین تے پہاڑاں کوں ہلایا ویسے، بس انھاں کوں یکے دھک نال بھن ترور تے بکو جیہا کر ڈٹا ویسے (۱۴)۔
15.	فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ	اُوں ڈپٹتہ تھی و نچن والا واقعہ تھی تے رہسی (۱۵)۔
16.	وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ	آتے آسمان پھٹ ویسن، بس او اُوں ڈپٹتہ ڈھلے پھلے تھی ویسن (۱۶)۔
17.	وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْبِلُ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ	آتے فرشتے انھاں دیاں کنیاں تے آکھر سِن، پیا ایہ جو اُوں ڈپٹتہ اٹھ فرشتیاں تیڈے رب دے عرش (تخت) کوں آپٹیں اُتے چایا ہوسی (۱۷)۔
18.	يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ	اُوں ڈپٹتہ ثساں اُس دے سامئیں پیش کیتے ویسو، اُتے تہاڈی کوئی گالھ لگی ہوئی نہ رہسی (۱۸)۔
19.	فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِرِسَالَةٍ فَيَقُولُ هَؤُلَاءِ مِرَاقٍ وَكِتَابِي	بس جیکوں اُوندا اعمال نامہ اوندے سچے ہتھ وچ پکڑایا ویسی (۱۹)۔
20.	إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِي	بس او اکھیندا وڈا ہو سے گھنٹو پڑھ گھنٹو میڈا اعمال نامہ! (۲۰)۔
21.	فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ	یقیناً میں تاں سمجھداں وی ہم جو میگوں میڈا حساب ڈھیچٹیں، بس او شخص دل چہیاں موجاں وچ ہو سی (۲۱)۔
22.	فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ	اُچے باغ وچ (۲۲)۔
23.	تُطَوَّفُهَا دَانِيَةٌ	جیندے میوے جھکے جھکے جھکیتے ہوئے ہو سن (۲۳)۔
24.	كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ	(مزے نال) کھاؤ پیو، ہنوں چنگا بدلہ ہے، تہاڈے عملاں دا، جہڑے ثساں گزریے ڈپٹہاں (پچھلی دنیا وچ) کیتے ہن (۲۴)۔
25.	وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِهَالٍ فَيَقُولُ لَيْسَتَنِي لَمْ أُوتِ كِتَابِي	تے آلتہ جیں شخص دا اعمال نامہ اوندے کھپے ہتھ وچ پکڑایا ویسے، بس او اکھیسے، جو ہائے میڈی شامت، میگوں تاں میڈا اعمال نامہ پکڑایا وی

		نہ ونچے ہا (۲۵)۔
26.	وَلَمْ أَذِرْ مَا حِسَابِيَّہ	آتے میگوں ڈسایا، چتیا وی نہ ویندا، جو میڈے عملاں دا حساب کیا کجھ ہے (۲۶)۔
27.	لِيَلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ	ہائے میڈی شامت ! میگوں تاں اوباً (دُنیاوی) موت ای گئے واری مُکا چھوڑیندی (۲۷)۔
28.	مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّہ	میڈا مال وی میڈے کہیں کم نہیں آیا (۲۸)۔
29.	هَلْكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّہ	میں کنوں تاں میڈا اقتدار وی ویندا ریہے (۲۹)۔
30.	خُذُوهُ فَغُلُّوهُ	(حکم تھیں) پکڑ گھنؤ ایکوں، بس ایندی گئی وچ طوق پوا ڈیو (۳۰)۔
31.	ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلُّوهُ	ول ایکوں دوزخ وچ بھکا سٹو (۳۱)۔
32.	ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ	ول ایکوں ابھی زنجیر نال بدھ تے ٹورو، جیندی لمبائی ستر ۷۰ ہتھ ہووے (۳۲)۔
33.	إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ	تحقیق او سب ٹوں وڈیاں عظمتاں والے اسہ اُتے ایمان نہ گھن آندا ہا (۳۳)۔
34.	وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْبُسُكِيِّنَ	آتے او فقیر مسکین کوں روٹی ٹکر کھواؤن دی ترغیب وی کہیں کوں نہ ڈیندا ہا (۳۴)۔
35.	فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَبِيمٌ	لہذا (آج) اوند ایں جاء تے کوئی وی وڈا حمایتی یار کانے نہیں (۳۵)۔
36.	وَلَا طَعَامٍ إِلَّا مِنْ غَسْلِيْنٍ	آتے نہ کوئی کھاٹاں ہے، سوائے زخماں پھٹاں دے دھو (رت پوں) والے پاٹیں دے (۳۶)۔
37.	لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ	جیکوں گنہگار اں دے علاوہ پیا کوئی کھاسی وی کانے نہ (۳۷)۔
38.	فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ	بس میں قسم چینداں اُنھاں شتیں دی، جنھاں کوں ٹساں ڈیکھدے وڈے ہیوے (۳۸)۔

39.	وَمَا لَا تُبْصِرُونَ	آتے انہاں شئیں دی جنہاں کوں ٹساں ڈیکھ وی نہیں سگدے (۳۹)۔
40.	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ	جو تحقیق ایہ (قرآن) یک عزتاں والے رسول دا آکھیا ہویا ہے (۴۰)۔
41.	وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تَأْتُوا مَنُونٍ	وَت ایہ کہیں شاعر دا قول وی کائے نہیں، پر ٹساں ایندے آتے ہوں تھوڑا ایمان گھن آندے وے (۴۱)۔
42.	وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ	آتے نہ ایہ کہیں نجومی دا قول ہے، پر ٹساں ایس کنوں ہوں تھوڑی نصیحت حاصل کریندے وے (۴۲)۔
43.	تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ	بلکہ ایہ تاں سارے جہاناں دے رب دی طرفوں نازل کیتا ہویا ہے (۴۳)۔
44.	وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ	آتے جیکر او آساڈے متعلق کجھ گالھیں آپوں گھڑتے گھن آندا (۴۴)۔
45.	لَا أَخَذْنَا مِنَ الْمَلِئِئِیْنِ	تاں آساں ضرور او کوں سچے ہتھ کنوں پکڑ گھندے (۴۵)۔
46.	ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ	ول آساں اوندی گچی دی رگ کپ چھوڑیندے (۴۶)۔
47.	فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ	بس تہاڈے وچوں کوئی یک وی بچاؤن والا نہ ہوندا (۴۷)۔
48.	وَإِنَّهُ لَشَدِيدُ الرَّعْبِ لَتُنْفَخُنَّ مِنْهُ الْبُغْبَغِيُّ	آتے یقیناً ایہ (قرآن) پرہیزگاراں کیتے یک نصیحت ہے (۴۸)۔
49.	وَإِنَّا لَنَعْلَمَنَّ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ	آتے یقیناً آساں جاندے ہیں جو تہاڈے وچوں بعضے ایگوں کوڑا آکھن والے ہن (۴۹)۔
50.	وَإِنَّهُ لَحَسْبُ الْكَافِرِينَ	آتے تحقیق ایہ (قرآن) کافراں کیتے پچھتاوے (حسرت دا) سبب ہے (۵۰)۔
51.	وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ	آتے بیشک ایہ بالکل حقی طور تے یقین کرن دے قابل ہے (۵۱)۔
52.	فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ	بس وِت تسبیح پڑھ آپے وڈیاں عظمتاں والے رب دے ناں دی (۵۲)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَللہ دے نال نال جہڑا ہئوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	سَأَلْ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ	ہک پُچھن والے، واقع تھیون والے عذاب، دے متعلق پُچھیا (۱)۔
2.	لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ	کافراں کئوں ایکوں دفع کرن والا کوئی کائے نہیں (۲)۔
3.	مَنْ اللّٰهُ ذِي الْبُعَارِجِ	ایہ سب توں اچیاں پوٹیاں والے اَللہ دی طرفوں ہے (۳)۔
4.	تَعْرِجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خُمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ	فرشتے تے روح الامین انھاں پوٹیاں تے پھر تے ویندن، ہک اہجا ڈینہ لگدے، جہڑا پچاہ ہزار سالان تئیں درگیا ہویا ہوندے (۴)۔
5.	فَاصْبِرْ صَبْرًا جَبِيلًا	بس (اے رسول) توں وڈے حوصلے نال صبر کیتی رکھ (۵)۔
6.	إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا	یقیناً ایہ لوک اوں گوں ہئوں پرے سمجھدن (۶)۔
7.	وَنَرَاهُ قَرِيبًا	اتے آساں اوں گوں ہئوں کوئوں ڈیکھدے ہن (۷)۔
8.	يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْهَيْلِ	اوں ڈینہ آسمان پگھرے ہوئے ترامے وانگوں تھی ویسے (۸)۔
9.	وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ	اتے پہاڑ ٹنبی ہوئی اُن وانگوں تھی ویسن (۹)۔
10.	وَلَا يَسْأَلُ حَسِيمٌ حَبِيبًا	اتے نہ کوئی جگر یار کہیں جگر یار گوں کھڑ پچھسی (۱۰)۔
11.	يُبْصَرُ وَهُمْ يُودُّ الْمَجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِنَبِيٍّ	حالانکہ اوہک پنے گوں ڈیکھالے وی ویسن، ہر گنہگار ایہ چہسے جو اوں ڈینہ دے عذاب کئوں بچن دی خاطر او فدیہ (بدل) ڈے ڈیوے آئیاں پتراں گوں (۱۱)۔
12.	وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ	اتے آپئیں ذال گوں، تے آپئیں بھرا گوں (۱۲)۔
13.	وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ	اتے آپئیں کنبے گوں جیندے وچ او آرام نال رہندا رہبا (۱۳)۔
14.	وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ	اتے جو کوئی زمین تے ہے، سارے دے سارے، فدیہ (بدل وچ)

		ڈبے ڈیوے تاں جو اُوکوں نجات مل ونجے (۱۴)۔
15.	كَلَّا إِنَّهَا لَأَنظِلُّ	پرائیں نہ تھنسی، یقیناً اوہک لمبیاں شعلیاں والی بجا ہوسی (۱۵)۔
16.	نَزَّاعَةً لِّلشَّوٰی	او منہ اُٹوں چم کوں زور نال ادھیر گھنسی (۱۶)۔
17.	تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى	اوہر اُوں شخص کوں سڈپسی، جیں (حق کنوں) گنڈ والائی تے منہ پھیر گھدا (۱۷)۔
18.	وَجَبَعَ فَأَوْدَعَ	آتے مال گٹھا کرتے رکھی رکھیا (۱۸)۔
19.	إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا	یقیناً انسان کوں بے صبر ابٹا تے پیدا کیتا گئے (۱۹)۔
20.	إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا	جڈاں اُوکوں کوئی ڈکھ تھندے تاں گھبرا ویندے (۲۰)۔
21.	وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا	آتے جڈاں اُوکوں سکھ ملدے تاں کنجوسی کرٹ لگ پوندے (۲۱)۔
22.	إِلَّا الْمُصَلِّينَ	سوائے اُنھاں دے جہڑے نمازاں پڑھدن (۲۲)۔
23.	الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَأِئُونَ	جہڑے آپٹیاں نمازاں دے ہمیشہ پابند تھئے رہندن (۲۳)۔
24.	وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ	آتے جنھاں دی مال بڈی وچ کنھائیں دا حصہ مقرر ہوندے (۲۴)۔
25.	لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ	چاہے او منگل والے ہن، چاہے (کہیں گالھوں) نہیں منگدے (۲۵)۔
26.	وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بَيِّمٍ الدِّينِ	آتے جہڑے جزا سزا دے ڈینہ دی تصدیق کریندن (مینندن) (۲۶)۔
27.	وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ	آتے جہڑے آپٹیں رب دے عذاب کنوں ڈردے رہندن (۲۷)۔
28.	إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ	تحقیق آپٹیں رب دے عذاب کنوں کوئی وی بے خوف کائے نہیں (۲۸)۔
29.	وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرْجِهِمْ حَافِظُونَ	آتے جہڑے آپٹیں نیلج دی پوری پوری حفاظت کریندن (۲۹)۔
30.	إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ	سوائے آپٹیاں ذالیں دے یا جہڑیاں اُنھاں دی ملکیت وچ ہوون، و ت ایں گالھ وچ تحقیق اُنھاں اُتے کوئی وی ملامت کائے نہیں

		(۳۰)۔
31.	فَمَنْ ابْتَدَعَ وَرَآءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ	بَس جہڑے انھاں کئوں کہیں ہی کئوں چہون، تاں ایہجے لوک ای حد کئوں بُپ و نچن والے ہن (۳۱)۔
32.	وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ	آتے جہڑے آپئیں کو لھ رکھیاں ہوئیاں امانتاں داتے (ہنھاں نال) کیتے ہوئے وعدیاں دا خیال رکھیندن (۳۲)۔
33.	وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ	آتے جہڑے اپئیاں گواہیاں اُتے پکے تھی رہندین (۳۳)۔
34.	وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ	آتے جہڑے آپئیاں نمازاں دا پورا پورا خیال رکھی رکھیندن (۳۴)۔
35.	أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَّمُونَ	ایہجے لوک ای او ہن جہڑے وڈیاں عزتاں نال بہشتی باغاں وچ رہسین (۳۵)۔
36.	فَبِالَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ	(اے رسول) انھاں لوکاں کوں کیا تھی گئے، جنھاں کفر اختیار کیتا ہوئے جو او تہڈے کو لھ بھج بھج تے آندے پینن (۳۶)۔
37.	عَنِ الْيَسِينِ وَعَنِ الشِّبَالِ عِزِينَ	سجے پاسوں وی تے کھچے پاسوں وی، ٹولیاں دیاں ٹولیاں تھی تے (۳۷)۔
38.	أَيُّظْعَمُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ	کیا انھاں وچوں ہر کوئی ایہو طمع رکھیندے جو او کوں نعمتاں والے باغ وچ داخل کیتا ونچے (۳۸)۔
39.	كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ	ہرگز کوئے نہ! آساں او کوں جیں شے وچوں پیدا کیتے او کوں او (چنگی طرح) جاڈے (۳۹)۔
40.	فَلَا أَقْسَمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَنَقَادِرُونَ	میں (اے) مشرق تے مغرب والے ساریاں پاسیاں دے رب دی قسم چاتے اکھینداں، جو واقعی آساں ایں گالھ تے قادر ہیں جو (۴۰)۔
41.	عَلَىٰ أَنْ تُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ	انھاں دی جاء تے انھاں کئوں چنگے لوک گھن آؤں، آتے آسا کوں بے وس اصلوں نہیں کیتا ونچے سگدا (۴۱)۔

42.	فَذَرَهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ	بس توں انہاں کوں چھوڑیندا کر، تاں جو او فضول ڳالھیں تے کھیڈ کھوڙ وڃ لڳے رہن، او توڙیں جو ایہ آپڻاں او ڏيڻہ ڏیکھ گھڻن، ! جیندا انہاں نال وعدہ کیتا ویندا ہے (۴۲)۔
43.	يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَآَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِصُونَ	اُوں ڏيڻہ ایہ آپڻاں قبران وچوں جلدی جلدی نکل تے ایں طرح بھڄسن جیویں جو او آپڻاں بتاں دے ٺکاڻیاں دو بھڄدے ویندے هوون (۴۳)۔
44.	خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ ذَلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ	انہاں دیاں نظراں جھکیاں تھیاں هو سن، ذلت انہاں کوں ولھیٹیا ہو یا ہو س، لیہو ہے او ڏيڻہ جیندا انہاں نال وعدہ کیتا ویندا رہندے (۴۴)۔

71- سورة نوح

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، وڏی رحمت کرن والا ہے
1.	إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	یقیناً آساں نوح کوں اوندی قوم دو بھیجیا جو آپڻیں قوم کوں خبردار کر ڏے ایں کنوڻ پہلے جو انہاں آتے دردناک عذاب آونجے (۱)۔
2.	قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ	اُوں آکھیا آے میڊی قوم! یقیناً میں تہاڙے کیتے صاف صاف ڏراوڻ چتاوڻ والا ہاں (۲)۔
3.	أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوا وَأَطِيعُوا	ایہ جو آسہ دی عبادت کیتی رکھو، آتے اُوں کنوڻ ڏردے رھو، تے میڊا آکھیا نیا کرو (۳)۔
4.	يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُغَيَّرُ	او تہاڙے کیتے تہاڙے گناہاں کوں بخش ڏیسے آتے تہاڻو (موت دے) مقررہ وقت توڙیں مہلت ڏئی رکھسے (موت والا) مقررہ وقت

یُوْخِرُوْكُمْ تَعْلُوْنَ	جڈاں آویندے تاں وَت اوندے وچ دیر نہیں کیتی ویندی ایویں ہوندا جوئساں ایں گالھ گوں چاندے ہوندے (۴)۔
5. قَالَ رَبِّ اِنِّیْ دَعَوْتُ قَوْمِیْ لَیْلًا وَنَهَارًا	اُوں آکھیا، میڈے رَبّ آ، یقیناً میں آپئیں قوم گوں رات گوں وی تے ڈینہ دا وی سڈی رکھتے (۵)۔
6. فَلَمْ یَزِدْهُمْ دُعَآئِیْ اِلَّا فِرَارًا	پر میڈے سڈی نے اُنھاں اُتے پیا کوئی اثر نہیں کیتا سوائے ایں گالھ دے جو او (دین کنوں) پیا وی پرے بھج و نجن (۶)۔
7. وَاِنِّیْ کُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوْا اَصَابِعَهُمْ فِیْ اَذَانِهِمْ وَاسْتَعْصَمُوْا ثِیَابَهُمْ وَاَصْرُوْا وَاَسْتَكْبَرُوْا اَسْتَکْبَارًا	اُتے تحقیق میں جڈاں وی اُنھاں گوں سڈی (جوئیں دو آون) تاں جو ئوں اُنھاں گوں بخش ڈیویں، اُنھاں تاں آپئیاں انگلیں کنٹاں وچ ڈے ڈئیاں اُتے آپئیاں کپڑیاں گوں (منہ) تے ولھیٹ گھدا وڈی ضد کیتی اُتے تکبر وی کیتا تاں او وی بہوں وڈا جیہا کیتا (۷)۔
8. ثُمَّ اِنِّیْ دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا	وَل تحقیق میں اُنھاں گوں سڈی وچ زور لائی رکھیا (۸)۔
9. ثُمَّ اِنِّیْ اَعْلَنْتُ لَهُمْ وَاَسْرَرْتُ لَهُمْ اِسْرَارًا	وَل وی تحقیق میں اُنھاں گوں کھلے بندیاں سمجھایا تے اودھر کرتے وی اُنھاں گوں آکھیا، جیویں اودھر کرتے اکھیندے (۹)۔
10. فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّکُمْ اِنَّهٗ كَانَ غَفَّارًا	بَس میں آکھیا، جوئساں آپئیں رَبّ کنوں بخش منگو، تحقیق او تاں بہوں بخش ہار ہے (۱۰)۔
11. یُرْسِلِ السَّیِّءَ عَلَیْکُمْ مِّدْرَارًا	اوٹھا ڈے اُتے آسمان کنوں خوب پیٹہ وسیندا رہسی (۱۱)۔
12. وَیُعِیْدُکُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَنِیْنَ وَیَجْعَلْ لَّکُمْ جَنَّاتٍ وَیَجْعَلْ لَّکُمْ اَنْهَارًا	اُتے ٹھاڈی امداد کریسی، مال بڈی نال وی، تے (ڈھیر ساے) پتراں نال وی، اُتے ٹھاڈے کیتے باغ لاڈیسی، اُتے ٹھاڈے کیتے نہراں وہا ڈیسی (۱۲)۔
13. مَا لَکُمْ لَا تَرْجُوْنَ لِلّٰہِ وَقَارًا	ٹھاگوں کیا تھی گئے، جوئساں اَلہ دے وقار (بزرگی تے عظمت) اُتے اُصلوں یقین نہیں گھن آندے (۱۳)۔
14. وَقَدْ خَلَقْکُمْ اَطْوَارًا	اُتے تحقیق اُوں ٹھاگوں کئی کئی حالتاں وچ گھن آتے بٹائے (۱۴)۔

15.	أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا	کیا تھیں انھیں ڈٹھا جو اس نے ست آسمان ہک پئے دے تے اُتے (طباق وچ) بٹائن (۱۵)۔
16.	وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا	اُتے انھیں وچ چندرگوں نور بٹائے، اُتے سجھ کوں ہلدا ڈیوا بٹائے (۱۶)۔
17.	وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا	اُتے اسے تھاکوں زمین وچوں اوں طرح پیدا کیتے جیں طرح جمائوٹ دا حق ہوندے (۱۷)۔
18.	ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا	ول آخر تھاکوں ایندے وچ ولا وڑا چھوڑیے، اُتے تھاکوں کڈھ کھڑا کرے، جیویں کڈھن دا حق بندے (۱۸)۔
19.	وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا	اُتے اسے نے تھاپڈے کیتے زمین کوں (ہک قسم دا) فرش بٹائے (۱۹)۔
20.	لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا	تاں جو تھیں ایندے کھلیاں راہیں اُتے ترو پھرو (۲۰)۔
21.	قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنِّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا	(اونہ نیے تاں) نُوح آکھیا، میڈے رب آ، بیشک انھیں میڈا آکھیا اصلوں نہیں نیا، اُتے اوندی پیروی کیتی ہے جیندے مال وچ تے جیندی اولاد وچ کوئی وادھا نہیں تھیا، تھئے تاں گھٹا ای تھئے (۲۱)۔
22.	وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا	اُتے انھیں ہک تدبیر وی کیتی تے تدبیر وی وڈی کئوں وڈی (۲۲)۔
23.	وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا	(ہک پئے کوں) آکھئوئیں، جو تھیں اپنیاں ربوئیاں کوں اصلوں نہ چھوڑا ہے، اُتے ود کوں، تے سواع کوں نہ چھوڑا ہے، اُتے یغوث تے یعوق تے نسر کوں وی نہ چھوڑا ہے (۲۳)۔
24.	وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا	اُتے تحقیق انھیں بہوں سارے لوکاں کوں گمراہ کیتا ہوئے، اُتے توں وی ظالماں دی گمراہی وچ ودھارا کیتی رکھ (۲۴)۔
25.	مِمَّا خَطَبَتْهُمْ أَغْرَقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا	انھیں لوکاں کوں انھیں دیاں خطائیں دی وجہ کئوں غرق کر ڈٹا گیا، وت او (دوزخ دی) بھا وچ گھت ڈٹے گئے، انھیں کوں اسے کئوں سوا پیا کوئی وی مدد کرن والا نہ یلیا (۲۵)۔

26.	وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا	آتے نوح اکھیا، میڈے رب آ! کافراں وچوں کہیں ہک گوں وی نہ چھوڑیں زمین تے رہن و سٹ کیتے (۲۶)۔
27.	إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَدْرُونَ إِلَّا فَا جِرًا كَفَّارًا	بیشک جیکر تیں انھاں گوں چھوڑ دیتا، تاں ایہ تیدے ہانھیاں گوں گمراہ کیتی رکھیں، آتے کفر اختیار کر گھٹن والے بد کرداراں کنوں سوا پیا کہیں گوں جئیں پلین کائے نہ (۲۷)۔
28.	رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا	میڈے رب آ، میگوں تے میڈے پیوناء گوں بخش ڈے، آتے ہر اوس شخص گوں وی جہڑا میڈے گھر وچ مومن دی حیثیت وچ داخل آتھے، آتے مومن جواناں تے مومن ذالین گوں وی! آتے ظالم لوکاں کیتے تباہی بربادی دے سوا ہئی کہیں شے وچ ودھار نہ کریں (۲۸)۔

72- سورة الجن

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	قُلْ أَوْحَى إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا	(اے رسول) اکھ ڈے، جو میں دو وحی بھیجی گئی ہے، جیکوں جنّاں دی ہک جماعت سنیے، تے آکھے، جو تحقیق آساں ہک عجب جیہا قرآن سنے (۱)۔
2.	يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا	او بھلائی والے پاسے دو، رہنمائی کریندے ہس آساں اوندے اُتے ایمان گھن آئے ہیں، آتے آساں (ہن) آپٹیں رب نال کہیں گوں وی ہرگز شریک نہ کریسوں (۲)۔
3.	وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا	آتے تحقیق آساں ڈے رب دی شان، ہوں اچھی ہے، نہ اوس کہیں گوں آپٹیں ذال بٹائے تے نہ کہیں گوں آپٹیں اولاد (۳)۔

4.	وَأَنَّهُ كَانَ يَفُولُ سَفِيهًا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا	آتے تحقیق آساڈے وچوں دے بیوقوف بندے آسے دے متعلق نا حق قسم دیاں گالھیں کریندن (۴)۔
5.	وَأَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا	پر آسا کوں خیال ہا جو انسان تے جن آسے دے متعلق کوئی کوڑا صلوں نہ مریسن، (۵)۔
6.	وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا	آتے تحقیق انساناں وچوں کجھ ایسے بندے وی ہن جہڑے جتناں دے جٹیاں کٹوں پناہ منگدن، بس ایس طرح جتناں دی بیوقوفی کوں بیا وی ودھا چھوڑے (۶)۔
7.	وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا	آتے بیشک انھاں وی گمان کیتے جیویں تساں گمان کریندے ہا وے، جو آسے ہرگز کہیں کوں وی والا نہ جیوا کھڑا کریسی (۷)۔
8.	وَأَنَّا لَنَسْنَا السَّيِّئَاتِ فَنُجِدُّنَاهَا مِلَّةً حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا	آتے تحقیق آساں آسمان کوں پھلورینے تاں آساں اوکوں سخت قسم دے چوکیداراں نال بھریا ہویا پاتے، تے لمبیاں (شعلیاں) نال وی (۸)۔
9.	وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّبْعِ فَتَن يَسْتَبْعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شُهَابًا رَّصَدًا	آتے بیشک (آسمان کٹوں) کہیں گالھ دی گنسو گھٹن دی خاطر آساں کجھ ٹکاٹیاں تے ونج ہندے ہا سے، پر ہٹ جڈاں کوئی کجھ سٹن دی کوشش کریندے تاں آپٹیں پچھوں ہک لمبی (شعلے) کوں تاک وچ لگیا ہویا پیندے (۹)۔
10.	وَأَنَّا لَا تَدْرِي أَشَرُّ أَرِيدَ بَيْنَ الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا	آتے ایہ جو اساڈی سمجھ وچ نہ آندا ہا، جو کہیں زمین تے رہن والیاں نال بُرائی کرن دا ارادہ کیتا ہونے، یا انھاں دارب انھاں دی ہدایت دا ارادہ کیتا ہونے (۱۰)۔
11.	وَأَنَّا مِمَّا الصَّالِحِينَ وَمِمَّا دُونَ ذَلِكَ كُنَّا ظُرَّ أَتَقْدَدًا	آتے ایہ جو بیشک آساڈے وچوں کجھ نیک لوک وی ہن تے کجھ ہن قسم دے وی ہن، آساں وندتج تے مختلف طریقیاں کوں اختیار کیتا ہونے (۱۱)۔

12.	وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نُّعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن نُّعْجِزَهُ هَرَبًا	آتے آساں سمجھ گھڑا ہا، جو اُسے کوں آساں زمین اُتے ہرگز بے وَسا نِسے کر سبکدے، اُتے نہ اوں کٹوں بھجج تے او کوں بے وَسا کر سبکدے ہیں (۱۲)۔
13.	وَأَنَّا لَنَسْبِعُنَا الْهُدَىٰ آمَنًا بِهِ فَمَن يُؤْمِن بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا	آتے بیشک جیویں جو آساں ہدایت (قرآن) کوں سُنے تاں ایندے اُتے ایمان گھن آئے ہیں، پس جہڑا کوئی آپئیں رَب تے ایمان گھن آندے، اونہ کہیں نقصان کٹوں ڈردے، تے نہ کہیں زیادتی کٹوں (۱۳)۔
14.	وَأَنَّا مِمَّا الْفٰسِقِينَ وَمِمَّا الْقٰسِطُونَ فَمَن أَسْلَمَ فَأُولٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا	آتے بیشک آساڈے وچ فرمانبردار مسلمان وی ہن، اُتے آساں وچوں کجھ انصاف دے راہ کٹوں ہٹئے ہوئے وی ہن، پس جہڑا کوئی اسلام اُتے آگیا، تاں ایسے لوک ہن جہڑے ہدایت دے راہ تے آویندے (۱۴)۔
15.	وَأَمَّا الْقٰسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا	آتے جہڑے لوک انصاف دے راہ کٹوں ہٹئے ہوئے ہن، تاں اوہے دَوْرَخ دَا پالٹ ہن (۱۵)۔
16.	وَالَّذِي اسْتَفْتٰهُمْ اَعٰلٰى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِيَنَّهُمْ مِّمَّا غَدَقْنَا	آتے (اے رسول) ایہ وی آکھ ڈے، جو جیکر ایہ (ہدایت دے) رستے تے پکے تھی تے چلدے رہندے، تاں آساں انھاں کوں وافر پائیں نال (ہر طرح) رجا ڈیندے (۱۶)۔
17.	لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَن يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا	تاں جو آساں (ایں نعمت نال) انھاں کوں آزماؤوں، اُتے جہڑا کوئی آپئیں رَب دے ذکر کٹوں مُنہ پھریندے، تاں او او کوں سخت عذاب وچ سٹپسی (۱۷)۔
18.	وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا	آتے تحقیق مسیتاں اُسے کہتے ہن! پس اُسے دے نال کہیں ہک کوں وی اَصْلُوں نہ سبڈو (۱۸)۔
19.	وَأَنَّهُ لَبِئْسَ مَا كَفَرَ اللَّهُ يَدْعُوهُ كَادُوًا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا	آتے ایہ جو جہڑے ویلے وی اُسے دا خاص بانھاں اُٹھے جو او کوں سبڈے، تاں (کافر) لوک اوندے اُتے ڈھہٹ پے ویندے (۱۹)۔

20.	قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا	(اے رسول) تُوں اَکھ ڈے، جو یں تاں دَر اصل آپے رُب گُوں سَہینداں آتے یں اوندے نال کہیں ہک گُوں وی شریک نہیں کریندا (۲۰)۔
21.	قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا	ایہ وی اَکھ ڈے، جو یں دَر اصل نہ تہا گُوں نقصان ڈیوٹ دا تے نہ تہا ڈے نال کوئی بھلائی کرٹ دا اختیار رکھینداں (۲۱)۔
22.	قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيبَنِيَ اللَّهُ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا	اَکھ ڈے جو خود میگوں وی اَنہ (دی پکڑ) کٹوں کوئی بچاوٹ والا کائے نہیں، پیا ایہ جو اُو گُوں چھوڑتے میگوں ہئی کوئی پناہ دی جاء نہ ملے (۲۲)۔
23.	إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَن يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا	یں تاں ہَس لہو گم کیتی رکھساں، جو اَنہ دیاں ڳالھیں تے اوندے پیغام (سنیے لوکاں تیں) ٹھیک ٹھیک پچا ڈیواں، آتے جہڑا کوئی اَنہ تے اوندے رسول دی نافرمانی کریسی، تاں اہجیاں کیتے دوزخ دی بھاہے، جیندے وچ ہمیشہ واسطے رہسن (۲۳)۔
24.	حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْغَلُونَ مَنْ أَوْعَفُ نَاصِرًا أَوْ أَقَلُّ عَدَدًا	او وقت وی آویسی، جو جہڑے ویلے ایہ لوک خود اُو گُوں ڈیکھ گھنسن جیندا اُنھاں نال وعدہ کیتا ویندے، وَل ضرور جاٹ گھنسن جو مددگاراں دے طور تے کوٹ زیادہ کمزور ہے، آتے تعداد دے لحاظ نال کوٹ گھٹ ہے (۲۴)۔
25.	قُلْ إِن أَدْرَىٰ أَقْرَبُ مَا تُوَعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا	(اے رسول) تُوں اَکھ ڈے جو یں نہیں چائدا جو جہڑی شے دا تہا ڈے نال وعدہ کیتا ویندے، آیا او کوٹھوں ہے، یا میڈا رُب اوندی میعاد لمبی کرڈیسی (۲۵)۔
26.	عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا	میڈا رُب تاں غیب دے چاٹ والا ہے، پَر آپٹیں غیب دیاں شےیں گُوں کہیں تے ظاہر نہیں تھیوٹ ڈیندا (۲۶)۔
27.	إِلَّا مَن ارْتَضَىٰ مِن رَّسُولٍ فَإِنَّهُ	سوائے اہجے رسول دے، جیکوں او (ایہ علم ڈیوٹ) پسند کریندے،

وَلِوِيْ اَوْ اُونْدے اُگوں تے اُونْدے پچھوں رہن والے رکھوالے ضرور مقرر کر ڈیندے (۲۷)۔	يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا	
تاں جو اُوکوں پتہ لگ ونجے، جو انھاں آپئیں رُب دے سنیہاں (پیغامات) گوں ٹھیک طور تے پچا ڈتے، تے آپئیں دھیان وچ رکھیا ہوئے، جو کجھ انھاں دے کولھ ہے، اُتے اُوں ہر ہک شے کوں گن گن تے رکھیا ہوئے (۲۸)۔	لِيُعْلَمَ اَنْ قَدْ اُبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَاحْطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَاَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا	28.

73- سورة الزمل

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا ہنوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا الْمَزْمَلُ	اُتے کپڑے گھٹن والے آ (۱)۔
2.	قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا	رات گوں (عبادت وچ) گھڑا رہا کر، بس تھوڑا تھوڑا (۲)۔
3.	نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا	ایندا وی آدھا، یا ایں کنوں وی تھوڑا جیہا گھٹاتے (۳)۔
4.	أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا	بھائیں ایں کنوں کجھ ودھا ڈتا کر، اُتے قرآن گوں تھرام نال صاف صاف پڑھیا کر (۴)۔
5.	إِنَّا سَنُلْقِيْ عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا	یقیناً آساں تیدے اُتے ہک بار اکلام نازل کرن والے ہیں (۵)۔
6.	إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلًا	در اصل رات گوں اُٹھن نفس گوں قابو وچ رکھن کیتے فائدہ ڈیندے، اُتے کلام دی پکاوت کیتے وی ٹھیک ہے (۶)۔
7.	إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا	بیشک ڈینہ گوں تیدے کیتے ڈھیر سارے مشغلے ہن (۷)۔
8.	وَادْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبْتَئِلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا	اُتے تُوں آپئیں رُب دے ناں دا ذکر وی کیتی رگھ، اُتے ہر پاسوں چنگی طرح ہٹ تے اوندو جھکیا رہیا کر (۸)۔

9.	رَّبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِلَّا إِلَهُهُ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا	او مشرق تے مغرب دارب ہے، کوئی وی پیا معبود (عبادت دے لائق) کائے نہیں، سوائے اوندے، پس ہوگوں آپٹاں کار ساز بٹائی رگھ (۹)۔
10.	وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَبِيلًا	آتے صبر چا کیتا جہرا کجھ او اکھندے رہندین آتے سوہٹیں طریقے نال انھاں کنوں آنج تھی تے رہ (۱۰)۔
11.	وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِيَ النَّعْمَةِ وَمَهْلُهُمْ قَلِيلًا	آتے میگوں تے کوڑ مارٹ والے خوشحال لوکاں گوں ککھا چھوڑ ڈے آتے انھاں گوں تھوڑی جیہی مہلت وی ڈے ڈے (۱۱)۔
12.	إِنَّ كَذِبَنَا أُنْكَالًا وَجَحِيًّا	یقیناً آسا ڈے کولھ (بارے بارے) جولان ہن، آتے (بھرکاٹے مریدی) بھا ہے (۱۲)۔
13.	وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا	آتے سنگھ وچ پھس و نچٹ والا کھاناں ہے، آتے دردناک عذاب ہے (۱۳)۔
14.	يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا	ہک ڈینہ ایہ زمین تے آسمان گنٹن لگ پوسن، آتے ایہ پہاڑ بھر بھرے ٹپے بٹ تے تے گھر دے ویسن (۱۴)۔
15.	إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا	تحقیق آساں ٹھا ڈے کولھ ہک رسول گوں ٹھا ڈے آتے اوویں گواہ بٹا تے بھیجا ہے، جیویں آساں فرعون کولھ ہک رسول بھیجا ہا (۱۵)۔
16.	فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَعِيبًا	پس فرعون نے رسول دی نافرمانی کیتی، پس اوگوں آساں بہوں سخت عذاب وچ پکڑ گھدا (۱۶)۔
17.	فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا	جیکر تاساں اوند اناکار کیتی رکھیا، تاں تاساں کیں طرح بچ سگسو اوں ڈینہ کنوں جہرا جو بالاں گوں وی پڈھا کر چھوڑیے (۱۷)۔
18.	السَّمَاءُ مُنْفِطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا	جیندی وجہ کنوں آسمان پھڑتج ویسے، آسہ دا وعدہ تاں ضرور پورا تھی تے رہسی (۱۸)۔
19.	إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلًا	یقیناً ایہ تاں ہک نصیحت ہے، پس جیندا دل کرے آپٹیں رب والا

رَبِّهِ سَبِيلًا	سِدھا راہ اختیار کر گھئے (۱۹)۔
<p>20. إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَن تَحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكَ فَاقْرَأْ وَامَّا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُمْ مَّرْضَىٰ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَلْتَمِعُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَأْ وَامَّا تيسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ</p>	<p>(اے رسول) بیشک تیرا رب خوب چاندے، جو تُوں (نماز وچ) کھڑا رہندیں ڈوں ترہائی رات دے قریب تئیں (کڈائیں) اوندی آدھل تئیں، اُتے (کڈائیں) محض ترہائی تئیں! اُتے اُنھاں لوکاں دی ہک ٹولی وی (ایویں کھڑی رہندی ہے) جہڑے تیرے نال تھی گئیں، اُتے اُس نے رات تے ڈینہ دے اندازے مقرر کیتے ہوئے ہن، او چاندے جو تُساں اُنھاں دی گنتری پوری نہیں رکھ سگدے، ہس اوں شہاڈے اُتے مہربانی کیتی ہے، ہُن قرآن وچوں جتنی تُساں آسانی نال پڑھ سگدو، اوہو کجھ پڑھیا کرو، اوکوں پتہ ہے جو شہاڈے وچوں کجھ لوک بیمار وی ہوندن، اُتے کجھ پئے زمین اُتے سفر کریندے وڈے ہوندن تاں جو اُسہ و افضل (روزی) حاصل کر گھنن، اُتے کجھ پئے وی ہوندن جہڑے اُسہ دے راہ تے لڑدے وڈے ہوندن، ایندے وچوں ہس اوہو جتنی پڑھو، جتنی آسانی نال پڑھ سگدو، اُتے نماز قائم کیتی رکھو، اُتے زکوٰۃ ڈٹی کیتی کرو، اُتے اُسہ کوں دل نال سوہٹاں جیہا قرضہ وی ڈٹا کرو، اُتے آپئیں آپ دی خاطر جہڑی کجھ نیکی اگوں کیتے بھیجا کریسو، ہس اُسہ دے کولھ ضرور موجود دیکھسو، شہاڈے کیتے اوہوں چنگی رہسی، اُتے اوندے اجرو وی ہوں وڈا ہے، ہس اُسہ کوں بخشش منگی کرو، بیشک اُسہ ہوں بخشش ہارے، ہمیشہ رحمت کیتی رکھن والا ہے (۲۰)۔</p>

74- سورة المدثر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن

		والا ہے
1.	يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ	کپڑا ولھیٹ تے (سمٹھن) والے آ (۱)۔
2.	قُمْ فَأَنْذِرْ	اٹھی، تے ہس لوکاں کوں ڈراچتا (۲)۔
3.	وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ	آتے آپئیں رَبِّ دِی وَڈائی بیان کر (۳)۔
4.	وَشِيبَاكَ فَطَهِّرْ	آتے آپئیں کپڑیاں کوں پاک رکھ (۴)۔
5.	وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ	آتے پلیتی کئوں پرے تھیا رہ (۵)۔
6.	وَلَا تَنْهِنُ تَسْتَكْبِرُ	آتے کہیں تے ایں خاطر احسان نہ کیتا کر، جو اوں کئوں ڈھیر کجھ حاصل کر گھئیں (۶)۔
7.	وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ	بلکہ آپئیں رَبِّ دِی خاطر صبر اختیار کیتی رکھ (۷)۔
8.	فَإِذَا نُفِرَ فِي النَّاقُورِ	ہس جڈاں صُور وچ پھوکا ماریا ویسی (۸)۔
9.	فَذُكِّرَ يَوْمَئِذٍ عَسِيرٌ	ہس او ڈینہ تاں ہوں سخت ڈینہ ہوسی (۹)۔
10.	عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ	کافراں کیتے تاں اصلوں سوکھائی نہ ہوسی (۱۰)۔
11.	ذُرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيداً	چھوڑ ڈے میگوں تے اوں شخص کوں جیکوں میں کلھے پھڑے چھانڈ پیدا کیتے (۱۱)۔
12.	وَجَعَلْتُ لَهُ مَالاً مَّحْدُوداً	تے اوندے کیتے ڈھیر ساری مال بدھی بٹائی ہے (۱۲)۔
13.	وَبَنِينَ شُهُوداً	تے اوندی خدمت وچ رہن والے پتر پیدا کیتے ہن (۱۳)۔
14.	وَمَهْدَتُهُ لَهُ تَتَّهيداً	آتے میں اوندے کیتے ہر طرح دے سامان کوں ہوں ودھاتے رکھینے (۱۴)۔
15.	ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ	ول وی او طمع رکھندے جو او کوں پیا وی ودھاتے ڈیواں (۱۵)۔
16.	كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيداً	ہرگز کوئے نہ! یقیناً او میڈیاں آیاتاں نال دشمنی رکھندے (۱۶)۔
17.	سَأَرْهُقُهُ صُعُوداً	اُجھو میں او کوں (عذاب وچ) اُچاتے اُچا چڑھویندا ویساں (۱۷)۔

18.	إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ	یقیناً اُس سوچے، تے کوئی تجویز سوچی ہس (۱۸)۔
19.	فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ	(اَلہ دی) مارپو وِس، اُس کجی تجویز سوچی ہے (۱۹)۔
20.	ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ	وَل وی مارپو وِس، بھلا اُس کجی تجویز سوچی ہے (۲۰)۔
21.	ثُمَّ نَظَرَ	وَل اُس کجھ دیر اڈے اڈے ڈٹھا (۲۱)۔
22.	ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَ	وَل مٹھے تے تریڈھی گھٹی، اَتے آپٹاں مٹھ چٹا کیتا (۲۲)۔
23.	ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ	وَل اُس کنڈچا ولانی، ہس وڈائی وچ آگیا (۲۳)۔
24.	فَقَالَ إِنَّ هَذَا آيَاتُ سِحْرِ يُونُسَ	آخر آکھیس، ایہ تاں کجھ نہیں سوائے ایسے جادو دے، جہڑا پہلے کٹوں آندا پے (۲۴)۔
25.	إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ	ایہ تاں کجھ نہیں محض ہک بنی بشر دا کلام ہے (۲۵)۔
26.	سَاصِلِيهِ سَقَرٌ	آجھو میں تاں ایسے کون دوزخ وچ سٹ گھتیاں (۲۶)۔
27.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ	اَتے توں نہیں جائدا جو او دوزخ کجی بلا ہے (۲۷)۔
28.	لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ	اونہ تاں کوئی شے باقی رکھندی ہے، تے نہ او کہیں کون چھوڑیندی ہے (۲۸)۔
29.	لَوْاحَةً لِّلْبَشَرِ	بنی بشر دا تاں مٹھ ساڑ گھتیدی ہے (۲۹)۔
30.	عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ	اوندے اُتے انویسھ ۱۹ فرشتے (بطور داروغہ) مقرر ہن (۳۰)۔
31.	وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمُ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَزُولَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا	اَتے آساں دوزخ دے داروغہ محض فرشتیاں کون بٹائے اَتے آساں انھاں دی تعداد کون انھاں لوکاں کیتے آزمائش دا باعث بٹایا ہوئے، جہڑے کفر اختیار کریندن، تاں جو او لوک یقین کر گھن، جنھاں کون کتاب وی ڈٹی گئی ہے، اَتے انھاں دا ایمان زیادہ پکا تھی وےجے، جہڑے ایمان گھن آندن، اَتے کتاب والے تے مومن لوک وی کہیں شک وچ نہ پے پوون، اَتے او لوک جنھاں دے دلاں وچ کھوٹ

کَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ اِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْبَشَرِ	ہے، تے جہڑے کافر ہن او آکھ سہکسن جو ایں مثال دے بیان کرن وچ آسہ کیا چہندے، ایں گالھوں آسہ جیکوں چہندے گمراہ تھیون ڈیندے آتے ہدایت ڈے ڈیندے جیکوں چہندے، آتے کوئی وی نھیں جائد اتیڈے رب دے لشکراں کوں سوائے خود اوندے آپ دے، آتے ایہ تاں کجھ کائے نہیں محض بنی بشر کیتے ہک نصیحت ہے (۳۱)۔
32. کَلَّا وَالْقَبْرِ	کوئے نہ! آسا کوں تاں قسم ہے چندر دی (۳۲)۔
33. وَاللَّيْلِ اِذَا دُبِّرَ	قسم ہے رات دی، جہڑے ویلے ڈھل دی ویندی ہوندی ہے (۳۳)۔
34. وَالصُّبْحِ اِذَا اَسْفَرَ	آتے قسم ہے صبح دی جڈاں سو جھلا تھی ویندے (۳۴)۔
35. اِنَّهَا اِلْحَدَى الْكُبَرِ	یقیناً (دوزخ وی) زبردست شتیں وچوں ہک ہے (۳۵)۔
36. نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ	ہر بنی بشر کوں ڈراؤں والی ہے (۳۶)۔
37. لِّمَن شَاءَ مِنْكُمْ اَن يَّتَقَدَّمَ اَوْ يَتَأَخَّرَ	ٹہاڈے وچوں ہر اوں شخص کیتے، جہڑا چہندے جو (بھلائی کیتے) آگوں تے وڈھے یا پیچھوں تے ہٹ تے رہے (۳۷)۔
38. كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ	ہر شخص جہڑے جہڑے عمل اوں کیتن انھاں دے بدلے رہن رکھیا ہویا ہوندے (۳۸)۔
39. اِلَّا اَصْحَابَ الْيَمِينِ	سوائے سچے پاسے والیاں دے (۳۹)۔
40. فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ	جہڑے جو بہشتی باغاں وچ ہو سن، او پچھسن پچھسن (۴۰)۔
41. عَنِ الْمُجْرِمِينَ	گنہگاراں کوں (۴۱)۔
42. مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ	جو ٹہاگوں کھڑی شے دوزخ وچ گھن آئی ہے (۴۲)۔
43. قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ	او آکھسن، آساں نماز پڑھن والیاں وچوں کائے نہ ہا سے (۴۳)۔
44. وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ	آتے فقیراں مسکیناں کوں کھاٹاں نہ کھویندے ہا سے (۴۴)۔

45.	وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ	آتے آساں سیہودہ گالھیں کرٹن والیاں نال سیہودہ گالھیں کریندے ہاسے (۴۵)۔
46.	وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ	آتے آساں جزا سزا والے ڈینہ گوں کوڑا اہدے ہاسے (۴۶)۔
47.	حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ	ایہ توڑیں جو ہیں حال وچ آساڈے کوہ یقینی طور تے آونجھن والی آگہتی (۴۷)۔
48.	فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ	بس نہ نفع ڈے سگی انھاں کوں سفارش کرٹن والیاں دی سفارش (۴۸)۔
49.	فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ	آخر انھاں لوکاں کوں کیا تھی گئے جو او نصیحت کئوں منہ پھریندن چا (۴۹)۔
50.	كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ	ایویں لگدے جو او چھر کے ہونے گڈاں ہن (۵۰)۔
51.	فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ	جہڑے شینہ کئوں (ڈرتے) بھج پینن (۵۱)۔
52.	بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنَشَّرَةً	بلکہ انھاں وچوں ہر شخص ایہ چہندے جو اوندے ہتھ وچ کھلے ہونے صحیفے (کتا بچے) ڈے ڈتے و نچن (۵۲)۔
53.	كَلَّا بَلْ لَّا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ	اصلوں کائے نہ، بلکہ اوتاں آخرت کئوں وی نہیں ڈردے (۵۳)۔
54.	كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ	اصلوں کائے نہ! ایہ تاں یک نصیحت ہے (۵۴)۔
55.	فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ	لہذا جو کوئی چہوے ایں کئوں نصیحت حاصل کرے (۵۵)۔
56.	وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْبَغْفَةِ	بلکہ ایں کئوں کوئی نصیحت حاصل نہ کریسن، سوائے انھاں دے جنھاں دے آسہ چہسی، او ہوتاں ہے جیں کئوں ڈریا ونچے تے جہڑا بخش ڈیون والا ہے (۵۶)۔

75- سورة القيامة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
-----	----------	---------------

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللّٰہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ	گالھ ایں کائے نہیں، میں قسم چیںداں قیامت دے ڈینہ دی (۱)۔
2. وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ	وَتِی گالھ ایں کائے نہیں، میں قسم چیںداں تلامت کرن والے نفس دی (۲)۔
3. أَيْحَسِبُ الْإِنْسَانُ أَنَّ نَجْعَ عِظَامِهِ	کیا انسان ایہ سمجھدے جو آساں (اوندے مرٹ دے بعد) اوندیاں ہڈیاں ولا کائے نہ جوڑ سگسوں (۳)۔
4. بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ تُسَوِّىَ بَنَانَهُ	کیوں کائے نہ! بلکہ آساں تاں ایں گالھ دی قدرت وی رکھندے ہیں جو اوندیاں انگلیں دے ڈوڈے تیں کوں جوڑتے ٹھیک چاکریسوں (۴)۔
5. بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجَرًا مَّامَهُ	بلکہ انسان تاں ایہ پہندے جو او آئندہ وی بد عملیاں کریندا رہے (۵)۔
6. يَسْأَلُ أَتَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ	اوتاں پچھدے جو قیامت دا ڈینہ آسی کڈاں؟ (۶)۔
7. فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ	بس جڈاں عاین اُپر تیج (پُٹھے تھی) ویسن (۷)۔
8. وَخَسَفَ الْقَمَرُ	چندر دا سوجھلا نہ رہسی (۸)۔
9. وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ	آتے سمجھتے چندر کوں کٹھا کر گھڑا ویسی (۹)۔
10. يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُ	اوں ڈینہ انسان پچھسے ودا جو بھجٹ دا راہ وی ہے کتھاؤں؟ (۱۰)۔
11. كَلَّا لَا وَزَرَ	ہرگز کائے نہ، پناہ دی کوئی جاء نہ لبھسی (۱۱)۔
12. إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ	اوں ڈینہ بس تیدے رب کو لھ ای جاء ٹکاٹاں لبھسی (۱۲)۔
13. يُنَبِّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ	اوں ڈینہ انسان کوں ڈسا ڈتا ویسی، جہڑا کجھ اوں اگوں کیتے بھیجا ہوئے، آتے جہڑا کجھ (اثرات) چھوڑ آئے (۱۳)۔
14. بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ	بلکہ انسان تاں خود ای آپٹیں آپ کوں چنگی طرح چاٹدا ہے (۱۴)۔
15. وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ	چاہے او عذر بہانے کیوں نہ پیش کرے (۱۵)۔

16.	لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَتَّبِعَ بِهِ	(اے رسول) تُوں ایں واسطے آپئیں زبان کوں اتنی نہ پیا چول جو تُوں ایں (وحی) کوں جلدی جلدی یاد کر گھنیں (۱۶)۔
17.	إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ	بیشک آساڈے ذمے ہے ایندا اکٹھا کرتے جوڑن، تے ایندا پڑھاوٹن (۱۷)۔
18.	فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَبِغْ قُرْآنَهُ	بس چڑاں آساں ایگوں پڑھو تان تُوں وی ایگوں اُدویں پڑھیا کر (۱۸)۔
19.	ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ	ول بیشک ایندا مطلب کھول تے بیان کر ڈیوٹ وی آساڈے ذمے ہے (۱۹)۔
20.	كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ	ایہا گالھ نہ ہئی، بلکہ تُساں تان جلدی جلدی حاصل تھی و نہج والی شے (یعنی دنیا) کوں پسند کریندو (۲۰)۔
21.	وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ	آتے تُساں آخرت دی پرواہ وی نہیں کریندے (۲۱)۔
22.	وَجُودًا يُؤْمِنُ بِآخِرَتِهِ	اُوں پُٹنہ کجھ شکلاں تان رونقاں والیاں ہو سن (۲۲)۔
23.	إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ	او آپئیں رب دا دیدار کریندیاں پیاں ہو سن (۲۳)۔
24.	وَجُودًا يُؤْمِنُ بِآخِرَتِهِ	آتے اُوں پُٹنہ کجھ شکلاں مونتجھیاں مونتجھیاں وی ہو سن (۲۴)۔
25.	تَتَّظَّنُّ أَنْ يَفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ	او گمان کرین، جو آساڈے اُتے چیل تروڑ ڈیوٹ والی کوئی مُصیبت آوٹ لگی ہے (۲۵)۔
26.	كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ	ایں ہرگز کائے نہیں، جیں ویلے ساہ (روح) نرگھٹ توڑیں آویسے (۲۶)۔
27.	وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ	تان اکھیا ویسی، ہے کوئی دم کرن والا (پھو کے شو کے مارٹ والا) (۲۷)۔
28.	وَقَنَّ أَنَّهُ الْغِرَاقُ	آتے آدمی سمجھ گھنئے جو ہٹ اٹھوں رُجُلن دا وقت آگے (۲۸)۔

29.	وَالْتَقَتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ	اُتے پنی نال پنی چمبڑ ویسی (۲۹)۔
30.	إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ	ایہو ہے تیڈے رب دو ہکلینے و نچٹ دا ڈینہ (۳۰)۔
31.	فَلَا صَدَقَ وَلَا وُصِّلَ	بس اوکوں (حقیقت کوں) نہ منیا، تے نہ نماز پڑھی (۳۱)۔
32.	وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى	بلکہ (حقیقت کوں) کوڑا اکھیا تے منہ پھیر گھدا (۳۲)۔
33.	ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّى	ول او اکریندا ہویا آپنیں گھر والیاں دو چلیا گیا (۳۳)۔
34.	أَوَّلَىٰ لَكَ فَأُوقَىٰ	تیکوں تاں کمبختی چمبڑ گئی ہے کمبختی (۳۴)۔
35.	ثُمَّ أَوَّلَىٰ لَكَ فَأُوقَىٰ	بس تیکوں تاں کمبختی چمبڑ گئی ہے کمبختی (۳۵)۔
36.	أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى	کیا انسان ایہو کچھ گمان کریندے جو اوکوں ایویں نکلا چھوڑ دینا گئے (۳۶)۔
37.	أَلَمْ يَكُ نَطْفَةً مِنْ مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ	کیا او یک نطفہ (تریڈا) نہ ہا، جیکوں پیٹ وچ گھٹیا ویندے (۳۷)۔
38.	ثُمَّ كَانَ عِلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ	ول او یک گوشت دا لہر جیہا بن گیا، ول اونداجسہ بٹایا گیا، ول اوندایک یک جوڑ ٹھیک کرتے پیدا کر دتا گیا (۳۸)۔
39.	فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ	ول اوندیاں دُوں قسماں بٹائیاں گئیاں، نرتے مادی (۳۹)۔
40.	أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُخْصِيَ الْمَوْتَىٰ	کیا او ایندے اُتے قدرت نہیں رکھیندا جو مردیاں کوں ولا چا جیواوے (۴۰)۔

76۔ سورۃ الانسان (الدھر)

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈی رحمت کرن والا ہے
1.	هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئاً مَّذْكُوراً	کیا انسان اُتے یک لمبے زمانے دا کوئی ایجا وقت وی آئے چڈاں جو او کوئی ایجی شے وی نہ ہا، جیندا ناں گھدا ونچے ہا (۱)۔

2.	إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَيِّعًا بَصِيرًا	یقیناً آساں انسان کوں رَلنے ملنے نُطفے وچوں پیدا کیتے، تاں جو آساں اُوندی آزمائش کروں، بس ایس واسطے آساں اوکوں سُٹن والا، تے ڈُکھن والا بنائے (۲)۔
3.	إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا	آساں اوکوں سِدھا رستہ وی ڈُکھائے (ہُن) چاہے او شکر کرن والا بنے آتے چاہے کفر کرن والا بنے (۳)۔
4.	إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا	یقیناً آساں کافراں کیتے جَولان (زنجیراں) گلاویں (طوق) تے بھڑکے کھاندی بھا (دورخ) تیار کر رکھی ہے (۴)۔
5.	إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْعُرُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا	بیشک نیک لوک (پاک شراب دے) اِہجے پیالے پیسن، جنھاں وچ کافور (دے ٹھڈھے پاٹیں) دی رلاوٹ وی ہوسی (۵)۔
6.	عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا	ایہ ہک اِہجا چشمہ ہوسی، جیندے وچوں آسہ دے بندے پیسن، او اُون چشمے دا پاٹیں جتھاں چہسن موج نال وباگھن ویسن (۶)۔
7.	يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا	او لوک آپٹیاں مَنوتیاں پوریاں کریندن، آتے اُون ڈپنہ کئوں ڈرون جیندی مُصیبت ہرپا سے کھنڈی ہوئی ہے (۷)۔
8.	وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا	آتے او لوک اُوندی (آسہ دی) محبت دی وجہ کئوں مسکیناں فقیراں یتیمیاں تے قیدیاں کوں کھاٹاں کھویندن (۸)۔
9.	إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا	(اکھیندن) دَر اصل آساں ٹہا کوں محض آسہ دی رَصا مندی کیتے کھاٹاں کھویندے ہن، آساں ٹساں کئوں نِسے چہندے کوئی حرجاٹاں (بدلہ) تے نہ کوئی شکرانہ (۹)۔
10.	إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَرِيرًا	تحقیق آساں آپٹیں رَب دی طرفوں اُون ڈپنہ کئوں ڈردے ہن، جہڑا ڈاڈھا ڈر اکلا ہے، تے بہوں پریشان کرن والا ہے (۱۰)۔
11.	فَوَقَّاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا	بس آسہ اُنھاں کوں اُون ڈپنہ دے شُر کئوں بچا گھنسے، آتے اُنھاں دے مُونھاں کوں رونقاں تے دِلاں کوں خوشیاں نصیب کریسے (۱۱)۔

12.	وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَخَيْرًا	آتے اُنھیں کون اُنھیں دے صبر (ثابت قدم رہیں) دے بدلے وچ بہشتی باغ دُٹا ویسی، تے ریشمی کپڑے پوائے ویسن (۱۲)۔
13.	مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَرْسًا وَلَا زُمَهَرِيرًا	او اوندے وچ اُچیاں جانیں تے ٹکیے لائے بیٹھے ہوسن، نہ اُتھاں سبھ دی تیز دھپ ہوسی، تے نہ ہوں سخت سردی (۱۳)۔
14.	وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَلِيلًا	تے اُنھیں اُتے اوس (بہشتی باغ) دی چھاں کیتی ہوئی ہوسی، تے اوندے میوے اُنھیں دے ہتھاں توڑیں جھکے تھئے ہوئے ہوسن، جتنی جھکے تھی سبکدن (۱۴)۔
15.	وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا	آتے اُنھیں دے اُگوں چاندی دے تھان، تے شیشے دے پیالے پیش کیتے ویندے رہسن (۱۵)۔
16.	قَوَارِيرًا مِّن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا	شیشے وی او جہڑا چاندی دی قسم دا ہوسی، جنھاں کون خاص اندازے دے مطابق بنایا ہویا ہوسی (۱۶)۔
17.	وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا	اُتھاں اُنھیں کون پیالیاں وچ اہجا شربت پلایا ویسے، جیندے وچ سُنڈھ دا سواد رلایا ہویا ہوسے (۱۷)۔
18.	عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا	اوندے وچ ہک چشمہ ہوسی، جیندا ناں سلسبیل رکھیا ہویا ہے (۱۸)۔
19.	وَيُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ لَدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنشُورًا	آتے اُنھیں دے اُگوں ہمیشہ ینگر رہ وُتچن والے چھوہر، چکر مریندے رہسن، جہڑے ویلے توں اُنھیں کون دیکھیں تاں ایویں لگسن، جیویں کھنڈے ہوئے موتی ہوون (۱۹)۔
20.	وَإِذَا رَأَيْتَ ثُمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا	آتے توں اُتھاں جڈے وی دیکھیں، تاں اوس جاء ڈھیر ساریاں نعمتاں تے ہوں وڈی سلطنت دا انتظام نظر آسی (۲۰)۔
21.	عَالِيَهُمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ وَحُلُّوْاْ أَسَاوِرَ مِّن فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا	اُنھیں کپڑے پاتے ہوئے ہوسن، ساوے باریک ریشم دے تے موٹے ریشم دے، آتے اُنھیں کون چاندی دے کنگن پوائے ویسن، آتے اُنھیں کون اُنھیں دَا رَب ہوں پاک شراب پلیسی (۲۱)۔

22.	إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا	تحقیق یہو ہے تہاڈا بدلہ، اُتے تہاڈیاں محتساں دی قدر کیتی گئی ہے (۲۲)۔
23.	إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا	(اے رسول) یقیناً اساں ای تیڈے اُتے قرآن نازل کیتا ہے، تھوڑا تھوڑا کرتے، جیویں مناسب سمجھے (۲۳)۔
24.	فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِبًا أَوْ كُفُورًا	ہس توں آپئیں رب دے حکم اُتے ثابت قدم رہ، اُتے اُنھاں دے کہیں بد کردار یا کفر کرن والے دے آکھیں نہ لگیں (۲۴)۔
25.	وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا	اُتے آپئیں رب دے ناں دا ذکر کیتی رکھ، فجر ویلے وی تے ڈینہ لکھے وی (۲۵)۔
26.	وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا	اُتے اوندے کیتے رات کوں وی سجدے ادا کیتے کر، وِت رات کوں ڈھیر دیر توڑیں اوندے پاک ہووٹ کوں بیان کیتی رکھ (۲۶)۔
27.	إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا	تحقیق ایہ لوک تاں جلدی حاصل تھی و نچن والی شے کوں پیارا کریندن، اُتے ہوں بارے ڈینہ آپئیں گنڈ دے پچھوں چا سئیندن (۲۷)۔
28.	ثُمَّ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا	اساں ای تاں اُنھاں کوں پیدا کیتے، اُتے اُنھاں دے جوڑاں کوں مضبوط کر چھوڑے، اُتے اساں جہڑے ویلے پھوؤں اُنھاں دی جاء تے اُنھاں جیہے بنے لوک بدل تے گھن آؤں (۲۸)۔
29.	إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا	بیشک ایہ نصیحت ہے، ہس جیندا دل کرے، آپئیں رب دو گھن و نچن والا راہ اختیار کر گھئے (۲۹)۔
30.	وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا	اُتے تہاڈے پھوٹ تے کجھ نہیں تھی سگدا، سوائے اوندے جہڑا کجھ جو آسہ پھوے، تحقیق آسہ چنگی طرح جاٹن والا ہے، وڈی دانائی والا ہے (۳۰)۔
31.	يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ	داخل کر گھندے آپئیں رحمت وچ جیکوں چہندے، اُتے ظالم لوکاں

وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا	کیتے اُس دردناک عذاب تیار کیتا ہوئے (۳۱)۔
--	---

77- سورة البرسلات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسَدے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، بے حد رحمت کرن والا ہے
1.	وَالْمُرْسَلَاتِ عَزَافًا	قسم ہے اُنھاں ہوائیں دی جہڑیاں ہولے ہولے گھلین (۱)۔
2.	فَالْعَاصِفَاتِ عَصَافًا	وَت (ہر شے کون اڈاؤں کیتے) زور گھٹ آندن (۲)۔
3.	وَالنَّاشِئَاتِ نَشْأًا	تے (بدلاں کون) پرے تئیں کھنڈا ڈیندن (۳)۔
4.	فَالْفَارِقَاتِ فَرَقًا	بَس وَل اُنھاں کون آنج آنج کر ڈیندن (۴)۔
5.	فَالْمُبْقِيَاتِ ذِكْرًا	اِس طرح اَسَدی یاد دلاں وچ گھتیندن (۵)۔
6.	عُذْرًا أَوْ ذُرًّا	عذر لہاؤں کیتے یا ڈراوے دے طور تے (۶)۔
7.	إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ	بیشک تہاڈے نال جہڑی شے دا وعدہ کیتا ہوئے او ضرور پوری تھی تے رہسی (۷)۔
8.	فَإِذَا التُّجُومُ طُمِسَتْ	بَس جہڑے ویلے تارے پٹن پے ویسن (۸)۔
9.	وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ	آتے جڈاں آسمان پھاڑ پٹا ویسی (۹)۔
10.	وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ	آتے پہاڑا کون پٹ تے اڈا پٹا ویسی (۱۰)۔
11.	وَإِذَا الرُّسُلُ أُقْنِتَتْ	آتے جڈاں رسول مقرر وقت اُتے کٹھے کیتے ویسن (۱۱)۔
12.	لَأَيِّ يَوْمٍ أُمْرُجِلَتْ	بھلا کھڑے ڈپٹہ کیتے اِس گالھ وچ دیر کیتی گئی ہے (۱۲)۔
13.	لَيَوْمٍ الْفُضْلِ	فیصلے والے ڈپٹہ کیتے (۱۳)۔
14.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفُضْلِ	آتے تہا کون کٹھوں پتہ لگے جو فیصلہ دا ڈپٹہ کیہو جیہا ہے (۱۴)۔
15.	وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ	اُس ڈپٹہ (حق کون) گوڑا آکھن والیاں کیتے شامت (تباہی ہے) (۱۵)۔

16.	أَلَمْ نُهَبِكِ الْأَوَّلِينَ	کیا آساں پہلے لوکاں کوں تباہ نہیں کر چھوڑیا (۱۶)۔
17.	ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ	وَل آساں بعد والیاں کوں وی اُنھاں دے پچھوں بھیج ڈیندوں (۱۷)۔
18.	كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْجُرَمِينَ	آساں گنہگار اں نال لہو جیہا گم کریندے ہیں (۱۸)۔
19.	وَيَوْمَ يَوْمِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈینہ (حق کوں) گوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) ہے (۱۹)۔
20.	أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ	کیا آساں تھاکوں ہک گندے پاٹیں (نطفے) کنوں پیدا نہیں کیتا (۲۰)۔
21.	فَجَعَلْنَا فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ	ہس آساں اُوکوں ہک محفوظ جاء تے جھلی رکھینے (۲۱)۔
22.	إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ	ہک معلوم وقت توڑیں (۲۲)۔
23.	فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ	ہس آساں اوند اہک اندازہ مقرر کیتے، ہس آساں تاں ہیں وی بہوں چنکا اندازہ لاوٹن والے (۲۳)۔
24.	وَيَوْمَ يَوْمِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈینہ (حق کوں) گوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) ہے (۲۴)۔
25.	أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا	کیا آساں زمین کوں اوندے آپٹیں اندر گھٹ گھٹن والی نہیں بنایا (۲۵)۔
26.	أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا	جیندے ہونیاں کوں وی، تے مونیان کوں وی (۲۶)۔
27.	وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُم مَّاءً فُرَاتًا	اتے آساں اوندے اُتے اُچے اُچے پہاڑ قابو کر کھڑائیں، اتے آساں تھاکوں تریہ لہاؤٹن والا مٹھا پاٹیں پلائے (۲۷)۔
28.	وَيَوْمَ يَوْمِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈینہ (حق کوں) گوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) ہے (۲۸)۔
29.	انْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ	(ہٹ) اُوکوں چل ڈیکھو، جیکوں تساں گوڑ اکھیندے ہاؤے (۲۹)۔
30.	انْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ	چلو اُوں چھاں دو جہڑی ترانے پاسیاں دو کھنڈی ہوئی ہے (۳۰)۔
31.	لَّا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ النَّهَبِ	نہ ٹھاڈھل ڈیوٹن والی ہے، تے نہ بھاڈے شعلیاں کنوں بچاؤٹن والی ہے (۳۱)۔
32.	إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرِّ كَالْقَاصِرِ	بیشک او بھا وڈیاں وڈیاں چنکاریاں سٹیندی ہے، جہڑیاں ایویں نظر آسن جو او کوئی محل ماڑیاں ہوون (۳۲)۔

33.	كَأَنَّهُ جَبَالَةٌ صُفْرٌ	جیویں جو اوپیلے رنگ والے اُٹھ ہووِن (۳۳)۔
34.	وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپنہ (حق کوں) گُوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) ہے (۳۴)۔
35.	هَذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَ	ایہ او ڈپنہ ہے، جڈاں او کجھ وی نہ آکھ سگسِن (۳۵)۔
36.	وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ	آتے نہ ای اُنھاں کوں اجازت ڈپٹی ویسی جو او کوئی عذر بہانہ پیش کرِن (۳۶)
37.	وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپنہ (حق کوں) گُوڑ آکھن والیاں دی (شامت) تباہی آئی ہو سی (۳۷)۔
38.	هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَعَلْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ	ایہو فیصلے دا ڈپنہ ہے، آساں تہا کوں تے تِساں کنوں پہلے والیاں کوں کٹھا کر گھنسن (۳۸)۔
39.	فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونِ	جیکر تہا ڈے کو لھ کوئی چال (دآء) ہے، تاں میڈے اُتے چلا ڈیکھاؤ (۳۹)
40.	وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپنہ (حق کوں) گُوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) آئی ہوئی ہو سی (۴۰)۔
41.	إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ	یقیناً پرہیزگار لوک چھائیں وچ ہو سِن، تے چشمتیاں اُتے رہ سِن (۴۱)۔
42.	وَفَوَاحٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ	آتے (اُنھاں) سب اُوہے پھل ہو سِن جنھاں کیتے اُنھاں دا دل منگسے (۴۲)۔
43.	كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	مَرے نال کھاؤ، تے پیوؤ، ایہ ہے اُنھاں عملاں دا بدلہ جہڑے تِساں کریندے ہاوے (۴۳)۔
44.	إِنَّا كَذَلِكْ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	بیشک آساں نیک کم کرن والیاں کوں ایس طرح بدلہ ڈیندے ہیں (۴۴)۔
45.	وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپنہ (حق کوں) گُوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) آئی ہوئی ہو سی (۴۵)۔

46.	كُلُوا وَتَشْتَبِعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّجْرِمُونَ	کچھ ڈبّہ کھاؤ تے کچھ فاندے وی چا گھنؤ، حقیقت وچ تَساں تاں ہیوے وی گنہگار (۴۶)۔
47.	وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپّہ (حق کُوں) کوڑ آکھن والیاں دی شامت آئی ہوئی ہو سی (۴۷)۔
48.	وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ	آتے چڑاں اُنھاں کُوں آکھیا ویندے جو (اَسہ دے اُگُوں) رُکوع کرو، جُھکُو، تاں نہیں جُھکدے (۴۸)۔
49.	وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈپّہ (حق کُوں) کوڑ آکھن والیاں دی شامت (تباہی) آئی ہوئی ہو سی (۴۹)۔
50.	فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ	بھلا ایں (قرآن دے) بعد او کہڑی شے ہے جیندے اُتے ایمان گھن آسِن (۵۰)۔

78۔ سورۃ النبأ

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ	ایہ لوک کھڑی شے دے متعلق پچھدے پئین؟ (۱)۔
2.	عَنِ النَّبِيَّ الْعَظِيمِ	اُوں ہئوں وڈی خبر (دے متعلق)؟ (۲)۔
3.	الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ	جیندے وچ اُنھاں ہئوں وڈا لڑگھٹیا ہوئے (۳)۔
4.	كَلَّا سَيَعْلَمُونَ	ایہ ایویں کائے نہیں! آجھو اُنھاں کوں خود پتہ لگ ویسی (۴)۔
5.	ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ	وَل وی ایہ ایویں کائے نہیں، آجھو اُنھاں کوں خود پتہ لگ ویسی (۵)۔
6.	أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا	کیا آساں زمین کوں وچھاوٹاں (فرش) نہیں بٹایا ہویا؟ (۶)۔
7.	وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا	آتے پہاڑاں کوں اوندے کیتے میخاں بٹاتے ٹھوکیا ہوئے (۷)۔
8.	وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا	آتے آساں ٹھاگوں (ذال مردوا) جوڑا بٹاتے پیدا کیتے (۸)۔
9.	وَجَعَلْنَا بَيْنَكُمْ سُبُطًا	آتے آساں نندر کوں ٹھاڈے آرام کیتے بٹائے (۹)۔
10.	وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا	آساں رات کوں ٹھاڈے کیتے ہک پردے دی شے بٹائے (۱۰)۔
11.	وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا	آتے ڈنہ روزی کماوٹ کیتے بٹائے (۱۱)۔
12.	وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا	آتے آساں ٹھاڈے اُتے ست مضبوط آسمان (طبق) بٹا چھوڑن (۱۲)۔
13.	وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا	آتے آساں ہک اچا ہلدا گرم ڈیوا وی بٹائے (۱۳)۔
14.	وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا	آتے آساں پاٹیں نچڑیندے بدلاں وچوں زور دایندہ نازل کیتے (۱۴)۔
15.	لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا	تاں جو آساں ایندے ذریعے اُن تے سبزیاں پیدا کروں (۱۵)۔
16.	وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا	آتے ساوے گھاٹے باغ وی (۱۶)۔

17.	إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا	تحقیق فیصلے دے ڈینہ دایک وقت مُقرر ہے (۱۷)۔
18.	يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا	اُوں ڈینہ صُور وِچ پُھوکا ماریا ویسے، ہس تُساں ٹولیاں دیاں ٹولیاں نکل تے آویسوں (۱۸)۔
19.	وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا	آتے آسمان کُوں کھول ڈیسوں جو او دروازے ای دروازے بٹ ویسے (۱۹)۔
20.	وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا	آتے پہاڑ ایں طرح ہلائے چلائے ویسے، جو ہس ریت ای ریت (سراب) بٹ ویسے (۲۰)۔
21.	إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا	یقیناً دوزخ اُنھاں دی تاڑ وِچ ہے (۲۱)۔
22.	لِلطَّاغِينَ مَنَآبًا	رکیوں جو اُوبانا فرمان لوکاں کیتے ہک ٹکاٹاں ہے (۲۲)۔
23.	لَأَبْشِرَنَّ فِيهَا أَحْقَابًا	جیندے وِچ او صدیاں دیاں صدیاں تئیں رہندے رہسں (۲۳)۔
24.	لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا	او لوک اوندے وِچ نہ کہیں ٹھاڈل دَامَزہ گھن سبکسں، تے نہ پیوٹں دے ڈادی کہیں ابھی شے دا (۲۴)۔
25.	إِلَّا أَحْيَاءًا وَعَشَقًا	سوائے اُبلدے پاٹیں دے، تے ٹھڈھی وِہندی پُوں دے (۲۵)۔
26.	جَزَاءً وَفَاتًا	ایہ اُنھاں کیتے ہک پورا پورا انصافی بدلہ ہے (۲۶)۔
27.	إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا	یقیناً او (آخرت کُوں) کہیں حساب دے تھیوٹں دی توقع نہ رکھندے ہن (۲۷)۔
28.	وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا	آتے آساڈیاں آیاتاں کُوں کوڑ ای کوڑ آکھ ڈٹا ہائیں (۲۸)۔
29.	وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا	حالانکہ آساں وی ہر شے کُوں لکھ تے محفوظ کر گھدا ہا (۲۹)۔
30.	فَذُوقُوا فَكُنْ تَزِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا	ہس چکھو مزہ ! آساں تہاڈے کیتے سوائے عذاب دے ہئی کوئی شے زیادہ نہ کریسوں (۳۰)۔
31.	إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا	یقیناً پرہیزگار اں کیتے کامیابی ای کامیابی ہے (۳۱)۔

32.	حَدَّ أَتَقَّ وَأَعْنَاباً	باغ ای باغ ہن، انگور ای انگور ہن (۳۲)۔
33.	وَكَوَاعِبَ أَتْرَاباً	آتے بگو جیڈیاں ینگریں ذالیں (۳۳)۔
34.	وَكَأْساً دِهَاقاً	آتے ٹک توڑیں بھریں ہوئے پیالے (۳۴)۔
35.	لَا يَسْبَعُونَ فِيهَا لَعْواً وَلَا كِذَّاباً	آتے نہ سُن سبکسن اُتھاں واجیات گاھیں آتے نہ کوئی گُوڑ بھٹوڑ (۳۵)۔
36.	جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَاباً	ٹھا پڑے کیتے رَب دے طرفوں بدلہ ہے کافی وڈا انعام (۳۶)۔
37.	رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَاباً	اور رَب وی او ہے جہڑا جو آسماناں تے زمین دا، تے جو کجھ انھاں دے وچکار ہے، سب دانا لک ہے، اوہوں مہربان ہے، پر اوندے نال انھاں کون کوئی عرض معروض کرن دا اختیار نہ ہو س (۳۷)۔
38.	يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْبَاطِلُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَاباً	اُوں پڑنہ رُوح تے فرشتے قطاراں ہدھ تے کھڑے ہو سِن، پر کوئی گاھ نہ کر سبکسی، سوائے اوندے جیکوں رَب رَحْمَن اجازت دے تے او گاھ وی ٹھیک ٹھیک کرے تے (۳۸)۔
39.	ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَى رَبِّهِ مَآباً	لیہو پڑنہ تے، برحق ! پس جہڑا کوئی چہوے آپٹیں رَب دے کولہ آپٹاں ٹکاٹاں بنا گھئے (۳۹)۔
40.	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاؤُهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تَرَاباً	یقیناً آساں ٹھاگوں ہک ایجے عذاب کٹوں ڈرائے جتائے، جہڑا کولھوں آگئے اُوں پڑنہ آدمی سب کجھ ڈیکھ گھنئے، جہڑا کجھ اُوں آپٹیاں ہتھاں نال اُگوں کیتے بھیجا ہے، آتے کافر آکھیسے ایویں تھیندا جو میں تے تے مٹی ہوندا (۴۰)۔

79- سورة النازعات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ڈھیر رحمت کرن والا ہے۔

1.	وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا	قسم ہے انہاں دی جہڑے پئی مارتے کڈھ آئین (۱)۔
2.	وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا	آتے جہڑے آسانی نال رکا وٹاں تے مشکلاں دی گنڈھ کھول گھنن (۲)۔
3.	وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا	آتے انہاں دی جہڑے تیزی نال اڈے اڈے تودے ددے ہونن (۳)۔
4.	فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا	ول ہک پئے کنوں اگوں لنگھ ویندے ہن (۴)۔
5.	فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا	ول دنیاوی معاملات دے انتظام وچ لگ ویندے ہن (۵)۔
6.	يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ	ہک ڈپٹہ بھونیں ہن (زلزلہ) سب کچھ ہلا چھوڑیے (۶)۔
7.	تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ	اوندے پچھوں ہک پیا بھونیں ہن (زلزلہ) وی آویسے (۷)۔
8.	قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ	اوں ڈپٹہ لوکاں دے دل کنب ویسن (۸)۔
9.	أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ	آتے انہاں دیاں اکھیں جھکیاں تھیاں ہونیاں ہوسن (۹)۔
10.	يَقُولُونَ إِنَّا لَأَكْمَرُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ	او اکھیں، کیا واقعی آساں پہلی حالت وچ ولانے ویسوں (۱۰)۔
11.	إِذَا انْشَقَّتْ عَنَّا عِظَامٌ	کیا او وی اوں ویلے جڈاں آساں بٹھیاں ہڈیاں بن چکیتے ہوسوں (۱۱)۔
12.	قَالُوا تِلْكَ إِذْ أَكْرَمُودٌ خَاسِرَةٌ	اکھیں جو ایہ تاں وڈا گھٹا ڈیوٹ والی واپسی ہے (۱۲)۔
13.	فَالْتَبَاهِي زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ	اصل وچ ایہ تاں محض ہک قسم دا کھڑکا پیسی (۱۳)۔
14.	فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ	وت فوراً او ہک میدان وچ آویسن (۱۴)۔
15.	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى	کیا تہڈے کوہ موسیٰ والی گالھ پئی ہے (۱۵)۔
16.	إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِئِ الْمُقَدَّسِ طُوًى	جڈاں جو اُوکوں اوندے رب پاک وادی وچ سڈایا ہا طوی دی (۱۶)۔
17.	اِذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ	جو توں فرعون کوہ چلیا وئج، بیشک او اصلوں باغی تھی گئے (۱۷)۔
18.	فَقُلْ هَلْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزْنَىٰ	بس وئج اکھیں جو کیا توں چہنیدیں جو نیک پاک بندہ بن وئجیں (۱۸)۔

19.	وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَوْ	آتے میں تیکوں تیڈے رب دے راہ تے چلاواں، تاں جوتوں اؤں کنوں ڈرن لگ پوویں (۱۹)۔
20.	فَأَرَاكَ الْكُبْرَى	بس اؤکوں اؤں نے آپٹیں وڈی دلیل (نشانی) وی ڈٹی (۲۰)۔
21.	فَكَذَّبَ وَعَصَى	پر اؤں اؤکوں کوڑچا اکھیا، تے نافرمانی چاکیش (۲۱)۔
22.	ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى	ول گنڈچا ولایس، تدبیریں کرن لگ پیا (۲۲)۔
23.	فَحَشَرَ فَنَادَى	بس اؤں لوکاں کوں گٹھا چاکیتا (۲۳)۔
24.	فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى	اعلان کیٹس، آکھیس جو میں ای شہاڈا سب توں وڈا رب ہاں (۲۴)۔
25.	فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى	ایں واسطے اسہ اؤکوں پکڑ وچ گھن آیا، آخرت کیتے وی تے ایں دنیا کیتے وی، عبرت دی ہک شے بنا چھوڑیس (۲۵)۔
26.	إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى	واقعی ایندے وچ عبرت دی جاء ہے، اؤں شخص کیتے جہڑا جو ڈردے (۲۶)۔
27.	أَأَنْتُمْ أَشَدُّ خُلُقًا أَمْ السَّيِّئَاتُ إِنَّهَا	کیا تہاڈا بناوٹ زیادہ اوکھا ہے یا آسمان دا؟ اؤکوں وی تاں اؤں ای بنائے (۲۷)۔
28.	رَفَعَ سَنَكَهَا فَسَاوَاهَا	اوندی چھت کوں اچا کیٹس، وت اؤکوں ٹھیک ٹھاک کر کھڑائس (۲۸)۔
29.	وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا	آتے اؤکوں رات نال کچیس آتے اوندی دھپ وی کھنڈیندے (۲۹)۔
30.	وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا	ول ایندے بعد زمین کوں وچھا درگھا چھوڑیس (۳۰)۔
31.	أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا	آتے ایندے وچوں اوندی پائیں کڈھیس، وت اوندے نال گھا چارہ کڈھیس (۳۱)۔
32.	وَالْجِبَالُ أَوْدَسَاهَا	ول اؤں اوندے اُتے پہاڑ پور کھڑائس (۳۲)۔

33.	مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ	ایہ تہاڑے کیتے، تے تہاڑے دھاڑھیاں کیتے وَر تَن کھاوَن دیاں شَیں ہِن (۳۳)۔
34.	فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَىٰ	بَس جِڑاں ہُوں وَڈی آفت آویسی! (۳۴)۔
35.	يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَىٰ	اُون پِٹہ انسان یاد کریسی، جہڑا کجھ وی اُون کیتا ہویا ہو سے (۳۵)۔
36.	وَبُورِزَتِ الْجَحِيمِ لِمَن يَرَىٰ	آتے دوزخ کھول پُتی ویسی، اوندے سامئیں جہڑا اُوکوں پُکھن چسے (۳۶)۔
37.	فَأَمَّا مَن طَغَىٰ	بَس جِیں وی نافرمانی کیتی (۳۷)۔
38.	وَأَثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا	آتے دُنیا وی زندگی کوں چَنگا سمجھیا ہَس (۳۸)۔
39.	فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ	بَس یقیناً اوند اِٹکاٹاں دوزخ ای ہے (۳۹)۔
40.	وَأَمَّا مَن خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَىٰ النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ	آتے جہڑا کوئی اَسہ دے اُگوں کھڑا ہووَن کُنوں دُردے، آتے آپئیں رُوح (نفس) کوں خُواہشاں کُنوں ہَنکیندے (۴۰)۔
41.	فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ	اوند اِٹکاٹاں بہشت ہے (۴۱)۔
42.	يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا	(اے رسول) تیں کُنوں لوک پُچھدے ہِن، جو قیامت دی گھڑی کِڈاں قائم آتھیسے (۴۲)۔
43.	فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا	اوند اِڈسٹ تید اُکم کائے نہیں (۴۳)۔
44.	إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا	تیدے رَب کو لھ ہے اوندی آخری گالھ (۴۴)۔
45.	إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا	یقیناً توں تاں محض اُوکوں دُراوَن والا ہیں، جہڑا ایں کُنوں دُردے (۴۵)۔
46.	كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَهَا لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا	جہڑے پِٹہ او ایکوں پُکھسن، تاں خیال کریسن، جو او تاں محض ہک شام رِہن یا اوندی ہک صبح رِہن (۴۶)۔

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اللہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان ہے بے حد رحمت کرن والا ہے
1.	عَبَسَ وَتَوَلَّى	اُوں مٹھے تے وٹ گھتیا تے منہ پھیر گھدا (۱)۔
2.	أَنْ جَاءَهُ الْأَعْيَى	اِسں ڳالھوں جو اوندے کولھ پک اندھا آگیا ہا (۲)۔
3.	وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يُزَكَّى	آتے (اے رسول) تیکوں کیا پتہ جو شاید اونیک بندہ بن وئجے ہا (۳)۔
4.	أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى	یا جیکر نصیحت کوں غور نال سُنڈاتاں ایہ اُوکوں فائدہ ڏیندی (۴)۔
5.	أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى	آلبتہ جہڑا کوئی لا پرواہی کریندے (۵)۔
6.	فَأَنذَرْتُ لَهُ تَصَدَّى	بس تُوں اوندو تاں توجہ کریندیں (۶)۔
7.	وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَكَّى	تیڈے اُتے کوئی ذمے داری کائے نہیں جیکر اونیک بندہ نہیں بندا (۷)۔
8.	وَأَمَّا مَنِ جَاءَكَ يُسْعَى	آتے جہڑا شخص تیں دو بھجدا آندے (۸)۔
9.	وَهُوَ يَخْشَى	آتے او ڏردا وی ہے (۹)۔
10.	فَأَنذَرْتُ عَنْهُ تَلَخَّى	تُوں اُوں دو منہ وی نہیں کریندا (۱۰)۔
11.	كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ	اِسں نہ! یقیناً ایہ پک نصیحت ہے (۱۱)۔
12.	فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ	بس جہڑا شخص چہوے نصیحت حاصل کر گھئے (۱۲)۔
13.	فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ	ایہ نصیحت اہجیاں چھوٹیاں کتاباں (صحیفیاں) وچ درج ہے جہڑیاں جو عزت والیاں ہن (۱۳)۔
14.	مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ	اُچے رتبے والیاں ہن، آتے پاک صاف ہن (۱۴)۔
15.	بِأَيْدِي سَفَرَةٍ	آتے انھاں لکھن والیاں دے ہتھ وچ رہندیں (۱۵)۔

16.	كَرِهَ امْرِئٌ بِرَدِّهِ	جہڑے جو عزتوں والے ہن، نیک ہن (۱۶)۔
17.	قَتَلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ	ہس ماریا گیا انسان! یہ کجائنا شکر ہے (۱۷)۔
18.	مِنْ أَيْ شَيْءٍ خَلَقَهُ	ایکوں کجی شے کنوں پیدا کیتا گئے؟ (۱۸)۔
19.	مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ	نطفے (تریڑے) کنوں اوکوں پیدا کیتا گئے، ہس اوکوں ہک انداز دا بٹائے (۱۹)۔
20.	ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ	ول اوندے کیتے (زندگی دا) راہ سدھا سولاً بٹائے (۲۰)۔
21.	ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ	ول اوکوں موت پٹی ہے، ول قبر وچ پور پٹا گیا (۲۱)۔
22.	ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ	ول جڈاں چہسی اوکوں اٹھا کھڑیسی (۲۲)۔
23.	كَلَّا لَبِئْسَ يَقْضِ مَا أَمَرَهُ	حالی نہ، آجٹ اوں او فرض پورا نہیں کیتا جیندا اوکوں حکم پٹا گیا ہا (۲۳)۔
24.	فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ	ہس انسان کوں اپٹیں کھائیں کوں غور نال ڈیکھٹاں چاہیدا ہے (۲۴)۔
25.	أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا	بیشک آساں اٹوں خوب پاٹیں وسائے (۲۵)۔
26.	ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا	ول آساں زمین کوں چٹنگی طرح ڈالے پاڑیے (۲۶)۔
27.	فَلَنَبْتِنَا فِيهَا حَبًّا	ہس اوندے وچوں آن جمائے (۲۷)۔
28.	وَعِنَبًا وَقَضْبًا	اتے انگور، تے ترکاری (۲۸)۔
29.	وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا	اتے زیتون، تے کھجیاں (۲۹)۔
30.	وَحَدَّ آتَقَ غُلْبًا	اتے گھائے گھائے باغ (۳۰)۔
31.	وَفَاكِهَةً وَأَبًّا	اتے میوے، تے گھاپٹھا (۳۱)۔
32.	مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ	ایہ تہاڈے کیتے اتے تہاڈے ڈھانڈیاں (جانوریں) کیتے کھاؤں پیوؤں دا مال متال ہے (۳۲)۔
33.	فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ	ہس جڈاں کن پائرٹ والی (آواز) آسی (۳۳)۔

34.	يَوْمَ يَغْزُو الْبَرُّ مِنْ أَخِيهِ	اُس ڈپٹہ آدمی آپٹیں بھرا آئیں کٹوں پرے بھجسے! (۳۴)۔
35.	وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ	اُتے آپٹیں ماء کٹوں اُتے آپٹیں پیو کٹوں (۳۵)۔
36.	وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ	ذال کٹوں تے آپٹیاں بالال کٹوں (۳۶)۔
37.	لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ	اُس ڈپٹہ اُنھاں وچوں ہر کہیں دی آپٹیں حالت، ایہ ہوسی جو پئے دا ہوش نہ ہوسس (۳۷)۔
38.	وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ	کچھ لوکاں دے مُنہ چمکدے پے ہوسن (۳۸)۔
39.	صَاحِبَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ	کھلدے ہسدے تے خوش خرم ہوسن۔! (۳۹)۔
40.	وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ	اُتے کچھ دے مونھاں اُتے دھڑھڑ ہوسی (۴۰)۔
41.	تَرْهَقْهَا قَتَرَةٌ	اُنھاں کوں کالوٹ لگی ہوئی ہوسی (۴۱)۔
42.	أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُ الْفَجَرَةُ	ایسے ای ہن کفر کرن والے بد کردار (۴۲)۔

81- سورة التکویر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ	جڈاں سچھ کوں ولھیٹ گھدا ویسی (۱)۔
2.	وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ	جڈاں تارے پھکے پے ویسن (۲)۔
3.	وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ	اُتے پہاڑ ہلائے رُائے ویسن (۳)۔
4.	وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ	اُتے جڈاں آپٹیاں ڈاہ مہیناں دیاں کبھن ڈاچیاں داوی دھیان نہ رہسی (۴)۔
5.	وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ	اُتے وحشی ڈھانڈیاں (جانوراں) کوں گٹھا کر گھدا ویسے (۵)۔
6.	وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ	اُتے سمندر اُبلٹ پے ویسن (۶)۔

7.	وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ	آتے چڑھاں رُوحاں جاناں نال جوڑ ڈتیاں ویسین (۷)۔
8.	وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ	آتے جیندا جیندا دفنا ڈیوٹ والی دھی کنوں پچھیا ویسے (۸)۔
9.	بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ	جو اوکوں کہڑے جرم وچ قتل کیتا گیا ہا (۹)۔
10.	وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ	آتے جہڑے ویلے اعمال نامے کھول تے رکھ ڈتے ویسین! (۱۰)۔
11.	وَإِذَا السَّعَاءُ كُشِطَتْ	آتے آسمان دی گھل لہا گھدی ویسی (۱۱)۔
12.	وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ	آتے دوزخ دی بھاگوں بھرکا ڈتا ویسی (۱۲)۔
13.	وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ	آتے جہڑے ویلے بہشت کوں کوٹھوں گھن آیا ویسی! (۱۳)۔
14.	عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ عَنْهَا	تاں ہر نفس (بندہ) جان گھنسی جو او کیا گھن تے پیش آتھئے (۱۴)۔
15.	فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ	ہس وت میگوں قسم ہے، پچھوں تھی و نچن تے لہ و نچن والیاں تاریاں دی (۱۵)۔
16.	الْجَوَارِ الْكُنُوسِ	سدھے راہ تے چلن والیاں دی پڈ و نچن والیاں دی (۱۶)۔
17.	وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ	آتے رات دی، جہڑے ویلے او ویندی پئی ہوندی ہے (۱۷)۔
18.	وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ	آتے صبح دی جہڑے ویلے او ساہ گھنن شروع کر ڈیندی ہے (۱۸)۔
19.	إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ	بیشک ایہ ہک عزتاں والے رسول دا اکھن (قول) ہے (۱۹)۔
20.	ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ	آتے او طاقتاں والا ہے، عرش والے دے کوٹھوں دے رتبے والا ہے (۲۰)۔
21.	مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ	اوند اکیھا سنیا ویندے، ول او امانتدار وی ہے (۲۱)۔
22.	وَمَا صَاحِبُكُم بِبَجُونٍ	ہس تہاڈا سنگتی (سردار) پاگل ملک کائے نہیں (۲۲)۔
23.	وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ	آتے تحقیق اوں اوکوں اوس روشن جاء تے ڈٹھے، جتھاں آسمان زمین ملدے نظر دن (۲۳)۔
24.	وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ	آتے او لکیاں گالھیں ڈسٹ وچ کنجوسی وی نہیں کریندا (۲۴)۔

25.	وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ	اے یہ قول (آکھن) کہیں شیطان مردود! اصلوں کا نے نہیں (۲۵)۔
26.	فَالَّذِينَ تَذْهَبُونَ	وَتُساں کڈے لنگھیے ویندے وے (۲۶)۔
27.	إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ	ایہ تاں ہک عام نصیحت ہے سارے جہاناں کیتے ہے (۲۷)۔
28.	لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ	ٹہاڈے وچوں اوندے کیتے ہے جہڑا وی سدھے راہ تے چلن چہندے (۲۸)۔
29.	وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ	اے ٹہاڈے چہوٹ نال کجھ نہیں تھی سبکدا، سوائے اُون شے دے جیکوں ساریاں جہاناں دا پالٹ والا آسے چہوے (۲۹)۔

82۔ سورۃ الانفتار

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسے دے ناں نال جہڑا بھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحم کرن والا ہے
1.	إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ	جڈاں آسمان پھٹ ویسے! (۱)۔
2.	وَإِذَا الْكَوَاكِبُ اسْتَثْقَلَتْ	اے جڈاں تارے لہ ویسن (۲)۔
3.	وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ	اے جڈاں سمندر چیر پڑتے ویسن (۳)۔
4.	وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ	اے جڈاں قبریں کھول ڈٹیاں ویسن (۴)۔
5.	عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ	ہر ہک جی گوں پتہ لگ ویسے، جہڑا کجھ اُون اُگوں کیتے بھیجا با، اے جہڑا کجھ پچھوں چھوڑ آئے (۵)۔
6.	يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ	اے انسان تیڈے رب کئوں کھڑی شے تیکوں دھوکے وچ سٹیا ہوئے (۶)۔
7.	الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ	اُون تاں تیکوں پیدا وی کیتے، سنواریا سنگھاریا وی ہے، اے تیکوں مناسب حساب وچ وی رکھئے (۷)۔

8.	فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ	جہڑی شکل صورت وچ تیکوں چہندے ٹھیک ٹھاک کر کھڑیندے (۸)۔
9.	كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا بِالْذِّبَانِ	کوئی وجہ نہیں! تھیں تاں جزا سزا کوں وی کوڑ اکھیندے وے (۹)۔
10.	وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ	آتے یقیناً تھپاڈے اُتے پھرے دار لائے ہوئے ہن (۱۰)۔
11.	كَرِهُوا مَا كَاتَبِينَ	جہڑے عزت دار لکھن والے ہن (۱۱)۔
12.	يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ	او چاندین جہڑا کجھ تھیں کریندے وے (۱۲)۔
13.	إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ	یقیناً نیکی کماؤں والے لوک نعمتاں وچ (موجاں نال) رہسن (۱۳)۔
14.	وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ	آتے یقیناً بد کردار لوک دوزخ وچ ہوسن (۱۴)۔
15.	يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ	انھیں کوں جزا سزا والے ڈینہ اوندے وچ وڑایا ویسے (۱۵)۔
16.	وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ	آتے او دوزخ کوں املک غائب نہ تھی سگسن (۱۶)۔
17.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ	آتے توں کیا سمجھدیں، جو جزا سزا دا ڈینہ کیا ہے (۱۷)۔
18.	ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ	وے توں کیا سمجھدیں، جو جزا سزا دا ڈینہ کیا ہے (۱۸)۔
19.	يَوْمَ لَا تَنفِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْزِيُّومِيذِلِلّٰهٖ	اوں ڈینہ کوئی جی کہیں بے جی کیتے کجھ وی کرن دا اختیار نہ رکھیندا ہوسی، آتے اوں ڈینہ بس حکم الہ دا ای چلسی (۱۹)۔

83- سورة المطففين

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے الہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ	کچھن تولں ویلے ڈنڈی مارن والیاں کیتے شامت ہے خدادی (۱)۔
2.	الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ	ایہ او لوک ہن، جو چڈاں لوکاں کوں گھٹن بگدن، تاں پورا پورا کرتے گھنن (۲)۔

3.	وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوَّزَوْهُمْ يَخْسِرُونَ	آتے چڑاں اُنھیں کوں کچھ تول ڈیندیں تاں ڈنڈی مار گھنیں (۳)۔
4.	أَلَا يَطُئُ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ	کیا اُنھیں لوکاں کوں یقین نہیں آندا، جو او (اُنھیں دے حساب کتاب کیلئے) جیوا کھڑے کیئے ویسے (۴)۔
5.	لِيَوْمٍ عَظِيمٍ	ایک بہوں بارے ڈینے کیلئے (۵)۔
6.	يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ	اُوں ڈینے سارے انسان تمام جہاناں دے رب دے سامنے پیش تھئے کھڑے ہوسن (۶)۔
7.	كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي سَجِّينٍ	کوئی وجہ نہیں، بیشک بد کرداراں دا اعمال نامہ سچین (رجسٹر) وچ لکھیا ہویا ہے (۷)۔
8.	وَمَا آذَرَكَ مَا سَجِّينٌ	آتے تیں کیا سمجھا ہے جو او سچین (لکھیا ہویا رجسٹر) کیا ہے (۸)۔
9.	كِتَابٌ مَّرْقُومٌ	او یک لکھیا ہونیا ریکارڈ (دفتر) ہے (۹)۔
10.	وَيَلَّيْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ	اُوں ڈینے کوں کوڑ آکھٹ والیاں دی شامت آئی ہوئی ہوسی (۱۰)۔
11.	الَّذِينَ يَكْذِبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ	اُنھیں دی جہڑے جو سزا دے ڈینے کوں کوڑ اکھیندیں (۱۱)۔
12.	وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ	پر او کوں کوئی کوڑ نہیں آہدا سوائے اوندے جہڑا جو حد کٹوں ودھتے گنہگار ہے (۱۲)۔
13.	إِذَا تَشَاءُ عَلَيْهِ أَيْتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ	چڑاں آساڈیاں آیتاں اُو کوں پڑھتے سٹائیاں ویندیں تاں اکھیندے جو ایہ تاں پہلے وقتاں دے لوکاں دی کہانیاں ہن (۱۳)۔
14.	كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ	ایں ہرگز کائے نہیں، اُنھیں دے دلےں اُتے داغ لا ڈتے، اُنھیں عملاں دا جہڑے او کریندیں (۱۴)۔
15.	كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ	ایں کائے نہیں، بلکہ او آپٹیں رب کٹوں وی اُوں ڈینے پرے کیئے ہوئے ہوسن (۱۵)۔
16.	ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ	ول یقیناً او سارے دوزخ وچ وڑ ویسین (۱۶)۔

		اُنھیں مریندے ہن (۳۰)۔
31.	وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ	آتے جڈاں آپٹیں گھر والیاں دو ول آون، تاں وی کھلاں مذاقاں کریندے آندے ہن (۳۱)۔
32.	وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ	بلکہ جڈاں وی انھاں کوں ڈیکھدے ہن، تاں آہدے ہن ایہ تاں آصلوں گراہ لوک ہن (۳۲)۔
33.	وَمَا أَرْسَلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ	حالانکہ انھاں کوں انھاں اُتے پھرے دار بٹاتے نہ بھیجیا گیا ہا (۳۳)۔
34.	فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ	بس آج دے ڈنڈے تاں ایمان گھن آوٹ والے لوک کافراں اُتے کھلاں مذاقاں پے کرین (۳۴)۔
35.	عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ	آپٹیاں تختاں اُتے پیٹھے ہوئیں سارے حالات ڈیکھدے پے ہو سن (۳۵)۔
36.	هَلْ تُؤْتِبُ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ	کیا کافراں کوں اوند پورا پورا ثواب (بدلہ) دیتا گئے، جہڑا کجھ او کریندے گماندے ہن (۳۶)۔

84- سورة الانشقاق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اسے دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ	جڈاں آسمان پڑتج چرتج ویسی (۱)۔
2.	وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ	آتے آپٹیں رب دا حکم پورا چا کر یسی، آتے او کوں واجب وی ایویں ہے (۲)۔
3.	وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ	آتے جڈاں زمین بالکل دگھیر ٲتی ویسی (۳)۔
4.	وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ	آتے باہر کڈھ سٹیس جی کجھ اوندے اندر ہے، آتے بالکل خالی تھی

		ویسی (۴)۔
5.	وَأَذِنْتُ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ	آتے آپٹیں رب دا حکم پورا چا کر یسی، آتے اوگوں واجب وی ایویں ہے (۵)۔
6.	يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ	اے انسان آں! توں یقیناً آپٹیں رب دو پُجھٹ کیتے کوشش وی دب تے کیتی آندیں، بس اوندے پیش تھیوٹ والا ہیں (۶)۔
7.	فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كِتَابَهُ بِسَيِّئِهِ	آتے جہڑے شخص کوں اوند ا اعمال نامہ اوندے سچے ہتھ وچ پکڑایا ویسی (۷)۔
8.	فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا	آجھو اوند ا حساب آسانی نال گھدا ویسی (۸)۔
9.	وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا	آتے او آپٹیں بندیاں دو بہوں خوش تھی تے ول آسی (۹)۔
10.	وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كِتَابَهُ وَرَآءَ ظَهْرِهِ	آلبتہ جیکوں اوند ا اعمال نامہ گنڈ دے پچھوں پکڑایا ویسی (۱۰)۔
11.	فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا	بس اوتاں فوراً تباہی (موت) کوں سڈیسی (۱۱)۔
12.	وَيَصِلَىٰ سَعِيرًا	آتے دوزخ وچ وٹج ڈھسی (۱۲)۔
13.	إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا	بیشک او آپٹیں گھر والیاں وچ خوش خرم رہندا ہا (۱۳)۔
14.	إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ يَحُورَ	بیشک او خیال کریندا ہا جو او (اسد دو) ول کائے نہ ویسی (۱۴)۔
15.	بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا	ایں کائے نہیں، یقیناً اوند ا رب اوگوں چنگی طرح ڈیکھدا رہندا ہا (۱۵)۔
16.	فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ	بس میں قسم چینداں، شام دی للائی دی (۱۶)۔
17.	وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ	آتے رات دی، آتے اوندی جہڑا کجھ او آپٹیں وچ ولھیٹ گھندی ہے (۱۷)۔
18.	وَالْقَبْرِ إِذَا تَسَقَّ	تے چندر دی! چڑاں او پورا نظر آندے (۱۸)۔
19.	لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ	جو ٹساں درجے بدرجے اُپے تھیندے ویسو (۱۹)۔

20.	فَبَالَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ	پر انہاں لوکاں کوں کیا تھی گئے، جو او ایمان نہیں گھن آندے (۲۰)۔
21.	وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ	آتے جڈاں انہاں کوں قرآن پڑھتے سُنایا ویندے تاں او سجدہ وی نہیں کریندے (۲۱)۔
22.	بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ	بلکہ حق کٹوں انکار کرٹ والے تاں زرا کوڑای کوڑ مریندن (۲۲)۔
23.	وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ	آتے آسہ چنگی طرح چاندے جو کجھ ایہ کٹھا کرتے لیکندن (۲۳)۔
24.	فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ	بس (اے رسول) توں انہاں کوں دردناک عذاب دی خوشخبری سُناتا ڈے (۲۴)۔
25.	إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ	سوائے انہاں لوکاں دے جہڑے ایمان گھن آئیں، نیک عمل کیتے پینے، انہاں کیتے اجر ہے، کڈائیں نہ نکلن والا (۲۵)۔

85- سورة البروج

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہے
1.	وَالسَّاءِ ذَاتِ الْبُوءِ	قسم ہے بُرجاں والے آسمان دی (۱)۔
2.	وَالْيَوْمِ الْبُوءِ	آتے اوں پُنتہ دی جیندا وعدہ کیتا ہویا ہے (۲)۔
3.	وَشَهِيدٍ وَمَشْهُودٍ	آتے ڈیکھن والے دی، آتے جو ڈٹھا ویسے، اوندی وی (۳)۔
4.	قَتْلِ أَصْحَابِ الْأُخْدُودِ	مارے گئے بھاڈاٹو یا کھٹن والے (۴)۔
5.	النَّارِ ذَاتِ الْوُتُودِ	جیندے وچ ڈھیر سارے بالٹن نال بھڑکدی ہوئی بھا ہے (۵)۔
6.	إِذْهُمْ عَلَيْهَا قُودٌ	جہڑے ویلے او بھا دے ٹوے اُتوں پیٹھے ہوئے ہن (۶)۔
7.	وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ	آتے او جہڑا کجھ ایمان والیاں نال کریندے پے ہن، او کوں خود سامٹیں ڈیکھدے پے ہن (۷)۔

8.	وَمَا تَقْنَبُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ	اے انہاں دی دشمنی ہی کہیں وجہ کنوں کائے نہ ہئی، سوائے ایندے جو او آسے تے ایمان گھن آئے ہن، جہڑا ہوں زبردست ہے، سب تعریفاں والا ہے (۸)۔
9.	الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ	اوتاں اوپو ہے جیندی بادشاہی ہے آسماناں دی تے زین دی، اے آسہ ہر شے اے حاضر ناظر ہے (۹)۔
10.	إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ	تحقیق جنہاں لوکاں مومن جواناں تے مومن ذالیں کوں بہوں ڈکھ ڈتے ہن، و ت توبہ وی نہیں کیتی، ہس انہاں کیتے دوزخ دا عذاب وی ہے، اے سڑدے رہن دا عذاب وی (۱۰)۔
11.	إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ	بیشک جہڑے لوک ایمان گھن آئے، اے نیک عمل کیتے پئے انہاں کیتے بہشتی باغ ہن جنہاں تلے نہراں و ہندیاں و گدیاں پیاں ہوسن، ایہاں ہے، وڈی کامیابی (۱۱)۔
12.	إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ	یقیناً تیرے رب دی پکڑ ڈاڈھی سخت ہے (۱۲)۔
13.	إِنَّهُ هُوَ يُبْدِي وَيُعِيدُ	یقیناً اوہ وہملی واری وی پیدا کریندے، تے ولا وی جیوا کھڑا کریندے (۱۳)۔
14.	وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ	اوپو ہے بخشش بار، ڈاڈھا پیار رکھن والا (۱۴)۔
15.	ذُو الْعَرْشِ الْحَكِيمِ	او عرش دا مالک ہے، وڈیاں شانناں والے (۱۵)۔
16.	فَعَالٌ لَبِيبٌ	ہس کر چھوڑیندے جو کجھ چہندے (۱۶)۔
17.	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ	کیا تیرے کو لھ لشکراں دی خبر پئی ہے (۱۷)۔
18.	فِرْعَوْنُ وَثَمُودَ	فرعون دیاں وی، تے ثمود دیاں وی (۱۸)۔
19.	بَلِ الدِّينِ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبِ	بلکہ جنہاں لوکاں کفر اختیار کیتے، او کوڑ آکھن وچ لگتے ہوئے ہن (۱۹)۔

20.	وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ	اَتے آسہ اُنہاں کوں پچھوں کئوں گھیرے وچ گھٹیا ہوئے (۲۰)۔
21.	بَلْ هُوَ قَوْلٌ أَنْ مَجِيدٌ	بلکہ ایہ قرآن تاں وڈیاں شناساں والا ہے (۲۱)۔
22.	فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ	جہڑا اُوں لوح وچ موجود ہے جہڑی بہوں محفوظ ہے (۲۲)۔

86- سورة الطلاق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالسَّاءِ وَالطَّارِقِ	قسم ہے آسمان دی، اَتے رات کوں ابھرڻ والے دی (۱)۔
2.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ	اَتے تیکوں کیا پتہ، جو رات کوں ابھرڻ والا کیا ہے؟ (۲)۔
3.	النَّجْمُ الثَّاقِبُ	اوہک چمکدار تارہ ہے (۳)۔
4.	إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّتَبَاعِلِيهَا حَافِظٌ	(ایں گالھ دی) جو کوئی جی ابجا کائے نہیں، جیندے اَتے کوئی رکھوالا (پہرے دار) مقرر نہ ہووے (۴)۔
5.	فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ	بس انسان کوں ایہ تاں ڈیکھناں چاہیدا ہے جو اوکھڑی شے کئوں پیدا کیتا گئے (۵)۔
6.	خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ	اوہک اچھل پوون والے پاڻیں (تیرے) کئوں پیدا کیتا گیا ہے (۶)۔
7.	يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ	جہڑا جو کندھے سینے ویاں ہڈیاں پسلیاں دے وچکاروں نکلا ہے (۷)۔
8.	إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ	یقیناً او (آسہ) اوندے ولا جیوا کھڑا کرن اَتے پوری قدرت رکھیندا ہے (۸)۔
9.	يَوْمَ تُبْلَى السَّمَاءُ أَزْرٌ	جہڑے ڈپٹے دلاں دے بھید کھولے ویسن (۹)۔
10.	فَبَالَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ	بس اوندانہ خود ا کوئی زور چلسی، تے نہ کوئی پیانہ دگار ہو سس (۱۰)۔
11.	وَالسَّاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ	قسم ہے یئہ وساوڻ والے آسمان دی (۱۱)۔

12.	وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ	آتے چریچ و نچن والی زمین دی (۱۲)۔
13.	إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ	(ایں گالھ دی) جو یقیناً ایہ (حق تے ناحق کوں) نکھیڑن والا قول ہے (۱۳)۔
14.	وَمَا هُوَ بِالنَّهْزِلِ	آتے ایہ کوئی مخول کائے نہیں (۱۴)۔
15.	إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا	یقیناً او سارے آپئیں کوئی وڈی تدبیر (چالاک) کرٹ لگئیں (۱۵)۔
16.	وَأَكِيدُ كَيْدًا	آتے میں وی ہک تدبیر کریندا پیاں (۱۶)۔
17.	فَمَهْلِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رُودِيًا	ہس (اے رسول) کافراں کوں تھوڑی جہی مہلت ڈے چا (۱۷)۔

87- سورة الأعلى

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، بے حد رحمت کرن والا ہے
1.	سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى	(اے رسول) تُوں سب تُوں اُپے شانناں والے رب دے ناں دی تسبیح (اوند ا پاک ہووٹ) پڑھی رکھ (۱)۔
2.	الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى	جسں پیدا کیتے، وت ٹھیک ٹھاک (اُشناک) بٹا کھڑائے (۲)۔
3.	وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى	آتے جسں اوند ا پاک اندازہ مقرر کیتے، ہس اُو کوں سدھی راہ تے ٹورس (۳)۔
4.	وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى	آتے جسں (زمین وچوں) گھاٹا جمایا (۴)۔
5.	فَجَعَلَهُ عُثَاءً أَحْوَى	ہس ول اُو کوں بھوں بکل (کٹا) بٹا چھوڑیا (۵)۔
6.	سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَى	آجھو آساں تیگوں ایں پڑھیسوں، جو ول بھلا وی نہ سبکس (۶)۔
7.	إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى	سوائے اُوں شے دے جہڑی اے بھلاوٹ چہسے، یقیناً او ظاہر کوں وی چاٹدا ہے، تے لگی ہوئی شے کوں وی (۷)۔

8.	وَيْسِّرْكَ لِلْيُسْرَىٰ	آسان تیڈے کیلئے (آسانی) پیدا کر ڈیندوں (۸)۔
9.	فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَىٰ	بس نصیحت کر جیکر تیڈی نصیحت کٹوں کوئی فائدہ چاؤں چہندے (۹)۔
10.	سَيَذَكِّرْكَ مَنْ يُخَشَىٰ	آلبتہ او شخص ضرور نصیحت حاصل کر سبکسی، جہڑا ڈر دے (۱۰)۔
11.	وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَىٰ	اصلوں بد بخت انسان ایں نصیحت کٹوں پرے بھج دے (۱۱)۔
12.	الَّذِي يَصِلَى النَّارَ الْكُبْرَىٰ	او ہک بہوں وڈی بھا وچ داخل کیتا ویسے (۱۲)۔
13.	ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَا	ول نہ اوندے کیلئے اوندے وچ موت ہوسی، اتے نہ جیوٹ ہوسے (۱۳)۔
14.	قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَوَّجَ	تحقیق او شخص کامیاب (مراوند) تھی گیا جس نیک کردار ہووٹ دی کوشش کیتی (۱۴)۔
15.	وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ	اتے جہڑا آپٹیں رب داناں گھندا (ذکر کریندا) رہیا، اتے او نماز پڑھدا رہیا (۱۵)۔
16.	بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا	بلکہ ٹساں تاں دنیاوی زندگی کوں ای چنکا سمجھدیوے (۱۶)۔
17.	وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ	حالانکہ آخرت بہتر ہے، تے باقی رہن والی ہے (۱۷)۔
18.	إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ	یقیناً ایہ (قول) پہلے صحیفیاں (چھوٹیاں کتاباں) وچ وی موجود ہے (۱۸)۔
19.	صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ	او ابراہیم دے صحیفیاں وچ، اتے موسیٰ دے صحیفیاں وچ وی (۱۹)۔

88- سورة الغاشية

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے

1.	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ	(اے رسول) کیا تیڈے کو لھ (لوکاں کوں) ولھیٹ گھنٹ والی (مُصیبت) دی خبر پئی ہے (۱)۔
2.	وَجُودًا يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةً	اُوں ڈیٹہ لوکاں دے مَنہ (ڈر کنوں) لکھے ہوئے ہوسن (۲)۔
3.	عَامِلَةً تَأْصِبَةً	اُوکھائیاں وِچ ہوسن، تھکے تڑے ہوئے ہوسن (۳)۔
4.	تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً	بھڑکدی ہوئی بھا وِچ وڑسن (۴)۔
5.	تُسْقَى مِنْ عَيْنِ آيَةٍ	اُنھاں کوں پڑکدے ہوئے چشمے دا پانی پلایا ویسے (۵)۔
6.	لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ	اُنھاں دے کھاؤں کیتے وی پیا کجھ نہ ہوسے، سوائے کنڈیری جیہے سُنکے گھا دے (۶)۔
7.	لَا يُسَبِّحُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ	اونہ تاں اُنھاں کوں موٹا کریسے، اتے نہ اُنھاں دی بھک لہیسے (۷)۔
8.	وَجُودًا يَوْمَئِذٍ تَائِبَةً	اُنھاں دے مقابلے وِچ بعض لوکاں دے مَنہ تے ایس ڈیٹہ (نعمتاں) حاصل کر گھنٹ تے (وڈی رونق آئی ہوسی (۸)۔
9.	لَسَعِيهَا رَاضِيَةً	او آپٹیں عملاں (کارگزاریاں) اتے خوش ہوسن (۹)۔
10.	فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ	اُچے مقام والے بہشت وِچ ہوسن (۱۰)۔
11.	لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِاِغْيَةِ	اوندے وِچ کوئی ٹھٹھا مَخول نہ سُنسن (۱۱)۔
12.	فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ	اوندے وِچ نہراں ہوسن وِگدیاں ہونیاں (۱۲)۔
13.	فِيهَا سُرٌّ مَرْفُوعَةٌ	اوندے وِچ اُچے وِچھے ہوئے تخت ہوسن (۱۳)۔
14.	وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ	اتے آنجورے (پیالے) بھرے رکھینے ہوسن (۱۴)۔
15.	وَنَبَارِقُ مَصْفُوفَةٌ	گاؤ تکیے (وڈے سربائیں) قطاراں وِچ پتے ہوئے ہوسن (۱۵)۔
16.	وَزَرَائِبُ مَبْثُوثَةٌ	اتے نفیس قالین وِچھے ہوسن (۱۶)۔
17.	أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ	کیا ایہ لوک اُنھاں دو ننھیں ڈیکھدے، جو اوکیں طرح عجب جیہے پیدا کیتے گئے ہن (۱۷)۔

18.	وَالِی السَّيِّءِ كَيْفَ رُفِعَتْ	اُتے آسمان دو، جو اوکیں طرح اُچا کر کھڑایا گئے (۱۸)۔
19.	وَالِی الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ	اُتے پہاڑاں دو، جو اوکیں طرح ٹھوک کھڑائے گئے ہن (۱۹)۔
20.	وَالِی الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ	اُتے زمین دو، جو اوکیں طرح دگھیرتے وچھا چھوڑی ہے (۲۰)۔
21.	فَذَكِّرْنَا أَنْتَ مَذَكِّرٌ	ہس (اے رسول) تُوں نصیحت کیتی رُکھ، تحقیق تُوں تاں محض نصیحت کرن والا ہن (۲۱)۔
22.	لَسْتُ عَلَيْهِمْ بِمُسِيْطِرٍ	تُوں انھاں اُتے کوئی دَاروغہ مقرر کائے نہیں (۲۲)۔
23.	إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ	پر جس مَنہ چا وٹایا، تے (حق کوں سنن کئوں) انکار چا کیتا (۲۳)۔
24.	فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ	ہس آسہ اوکوں عذاب وچ گھت ڈیسے، عذاب وی بہوں وڈا (۲۴)۔
25.	إِنَّ إِلَيْنَا أِيَابَهُمْ	یقیناً انھاں لوکاں کوں آساں دو ضرور وُل آوٹیں (۲۵)۔
26.	ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ	وُل انھاں کئوں حساب گھنن وی آسا ڈاکم ہے (۲۶)۔

89- سورة الفجر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالْفَجْرِ	قسم ہے فجر دے وقت دی (۱)۔
2.	وَلَيَالٍ عَشْرٍ	اُتے دُہاہ راتیں دی (۲)۔
3.	وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ	اُتے جوڑے جوڑے دی، تے ہک ہک دی (۳)۔
4.	وَاللَّيْلِ إِذَا يَسِرَ	اُتے رات دی جڈاں او دھلن پے وئجے (۴)۔
5.	هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ	کیا انھاں وچوں عقلمنداں کیتے قسم کھاؤں دے لائق کوئی شے ہے (۵)۔
6.	أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ	کیا تیں ڈٹھے جو تیدے رب نے عاد نال کیا حشر کیتے (۶)۔

7.	إِرْمَ ذَاتِ الْعِبَادِ	اُپے تھمبیاں والیاں جائیں والی اِرم دی اولاد نال (کیا تھیا) (۷)۔
8.	الَّتِي لَمْ يَخْلُقْ مِثْلَهَا فِي الْبِلَادِ	جنھاں وانگوں سارے علاقیاں وچ کوئی پیدا نہ کیتا گیا ہا! (۸)۔
9.	وَتُتَبَوَّدُ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ	آتے نمود نال (کیا تھیا) جنھاں وادی وچ پتھراں کوں گھر گھڑتے جائیں بٹائیاں ہن (۹)۔
10.	وَفَرَعُونَ ذِي الْأَوْتَادِ	آتے میخاں دی شہرت والے فرعون نال وی (۱۰)۔
11.	الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ	اُنھاں ساریاں، سبھے علاقیاں وچ بغاوتاں کھڑیاں کر گھدیاں (۱۱)۔
12.	فَاكْثُرُوا فِيهَا الْفُسَادَ	بَس اُنھاں اُنھاں علاقیاں (نلکاں) وچ بھوں فساد چچایا ہونیا ہا (۱۲)۔
13.	فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ	بَس تیدے رَب اُنھاں اُتے عذاب دا ہک چابک وسایا (۱۳)۔
14.	إِنَّ رَبَّكَ لِبَالِغٌ صَادٍ	تحقیق تید ارب تاڑ وچ ہے (۱۴)۔
15.	فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ	ہر انسان داتاں ایہ حال ہے، جو چڑاں اوند ارب اوکوں کہیں آزمائش وچ سٹیندے تاں اوکوں عزتاں چا ڈیندے، تے نعمتاں چا بخشیندے، وت اکھیندے جو میڈے رب میکوں بھوں عزتاں چا بخشن (۱۵)۔
16.	وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ	وت چڑاں کڈائیں اوکوں (ہئی طرح دی) آزمائش وچ چا گھتیندے، بس اوندے رزق کوں اوندے کیتے تنگ کر ڈیندے، تاں ول او اہدے جو میڈے رب میکوں ذلیل کر چھوڑے (۱۶)۔
17.	كَلَّا بَلْ لَّا تَكْرَهُمُونَ الْيَتِيمَ	اصل گالھ ایس کائے نہیں، ٹساں یتیمیاں نال کوئی عزت والا سلوک وی نہیں کریندے (۱۷)۔
18.	وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَى طَعَامِ الْبُسْكِينِ	آتے مسکین فقیر کوں کھاٹاں کھواوٹ کیتے ہک پئے کوں کوئی ترغیب وی نہیں ڈیندے (۱۸)۔
19.	وَتَكْلُمُونَ الثُّرَاثَ أَكْثَلًا	آتے وراثت دا مال تاں اڈوں اڈوں چھک چھک تے کھادی ای

		رکھ دے وے (۱۹)۔
20.	وَتُحِبُّونَ النَّالَ حُبًّا جَمًّا	آتے تُوں مال نال وَدھ وَدھ تے محبت کریندے وے (۲۰)۔
21.	كَلَّا إِذَا دُكِّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا	کوئی گالھ نہیں ! جہڑے ویلے زمین بھن ترور تے کٹ پھٹ سئی ویسی (۲۱)۔
22.	وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْهَلَكُ صَفًّا صَفًّا	آتے تیڈا رب آسے آتے فرشتیاں صفاں دیاں صفاں بدھیاں ہونیاں ہوسن (۲۲)۔
23.	وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى	اُوں ڈینے دوزخ سامٹیں گھن آئی ویسی، ہس اُوں ڈینے انسان نصیحت حاصل کرن چھسی پر (ہنٹ) نصیحت اُوکوں کٹھوں فائدہ ڈیسی (۲۳)۔
24.	يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي	او اکھیسے، ہائے میڈی شامت آسے ایویں کرے ہا جو میں آپٹیں ایں زندگی کیتے وی پہلے کنوں کجھ بھیجیا ہوندا (۲۴)۔
25.	فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا	ہس اُوں ڈینے نہ کوئی اُوں جیہاں عذاب ڈیسی، نہ اُوں جیہا کوئی پیا عذاب ڈیوں والا ہوسی (۲۵)۔
26.	وَلَا يُوثِقُ وَثَاقُهُ أَحَدًا	آتے نہ اُوں جیہا پکڑ وچ گھن آوٹ والا پیا کوئی ہے (۲۶)۔
27.	لَا يَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ	وونے اطمینان (سلا) ڈیواوٹ والا نفس آ (۲۷)۔
28.	ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً	تُوں آپٹیں رب دوول چل، توں اوندے نال راضی تھی او تیڈے نال راضی تھیسے (۲۸)۔
29.	فَادْخُلِي فِي عِبَادِي	وَت تُوں میڈیاں نیک بندیاں وچ چل رہ (۲۹)۔
30.	وَادْخُلِي جَنَّتِي	آتے میڈی بہشت وچ وڑ چل (۳۰)۔

90- سورة البلد

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرنٹ

		والا ہے
1.	لَا تُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ	گالھ ایں کائے نہیں! میں قسم چیںداں ایں شہر دی (۱)۔
2.	وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ	آتے توں ایں شہر دا شہری ہیں (۲)۔
3.	وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ	آتے قسم ہے، پیو دی آتے اوندی جہڑی اولاد اوں جٹی (۳)۔
4.	لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ	تحقیق آساں انسان کوں تکلیفاں اوکھائیاں وچ جمائے (۴)۔
5.	أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يُقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ	پر کیا او سمجھدے جو اوں (سخت جان) اُتے کوئی قابو نہ پا سگسی (۵)۔
6.	يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَدَأَ	او آہدے جو میں مال دے ڈھگ دے ڈھگ لٹا چھوڑن (۶)۔
7.	أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ	کیا او خیال کریندے جو اوکوں کوئی وی نہیں ڈہدا کھڑا (۷)۔
8.	أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ	کیا آساں اوندے کیتے ڈوں اکھیں نہیں بٹائیاں (۸)۔
9.	وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ	آتے زبان آتے ڈوں ہوٹھ (۹)۔
10.	وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ	آتے آساں اوکوں ڈوبائیں (خیر تے شر دے) رستے ڈیکھا ڈسا ڈٹن (۱۰)۔
11.	فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ	بس اوں گھاٹی اٹوں چڑھ تے لنگھن دی بہمت نہیں کیتی (۱۱)۔
12.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ	آتے تیگوں کیا پتہ جو او گھاٹی (تے چڑھن والی راہ) کیا ہے (۱۲)۔
13.	فَكُ رَقَبَةً	ایہ غلامی کٹوں کہیں دی گردن چھڑاؤں ہے (۱۳)۔
14.	أَوْ إِطْعَامٍ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ	یا بھک دے ڈینہ کہیں کوں روٹی کھواؤں ہے (۱۴)۔
15.	يَتَّبِعُهَا مَقْرَبَةً	کہیں یتیم کوں جہڑا سکا وی ہووے (۱۵)۔
16.	أَوْ مُسْكِنًا ذَا مَثْرَبَةٍ	یا کہیں مٹی دھوڑتھے ہوئے مسکین فقیر کوں (۱۶)۔
17.	ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَةِ	تبڑاں او شخص انھماں لوکاں نال وُج رلسے جہڑے ایمان گھن آئیں، آتے ہک بے کوں نصیحت کریندن ثابت قدم رہن دی، آتے وصیت کریندن انھماں تے رحم کرن دی (۱۷)۔

18.	أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْيَمِينَةِ	ایہے لوگ ہیں، سچے پاسے والے (نیک بخت) (۱۸)۔
19.	وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الشُّمَاتِ	اتے جنہاں لوکاں آساڈیاں آیاتاں کنوں انکار کرڈتے، ایہے لوگ ہیں، بد بخت (شامت دے ماریے) (۱۹)۔
20.	عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ	انہاں اُتے ہرپاسوں موری بند کیتی ہوئی بھا ہو سی! (۲۰)۔

91- سورة الشمس

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا	قسم ہے سجھ دی! اتے اوندی دھپ دی (۱)۔
2.	وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا	اتے قسم ہے چندر دی، چڈاں جو او اوندے پچھوں نکلے (۲)۔
3.	وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا	اتے ڈینہ دی، چڈاں جو سجھ کوں خوب چمکا ڈیندے (۳)۔
4.	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا	اتے رات دی! جہڑے ویلے او (سجھ کوں) لگا گھندی ہے (۴)۔
5.	وَالسَّيِّءِ وَمَا بَنَاهَا	اتے اسمان دی اتے اوں ذات دی جیں اوکوں گھڑا کر گھڑائے (۵)۔
6.	وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا	اتے زمین دی تے اوں ذات دی جیں اوں کوں کھنڈائے (۶)۔
7.	وَالنَّفْسِ وَمَا سَوَّاهَا	تے اوں نفس (ذات) دی تے جیں اوکوں ٹھیک ٹھاک (اُشناک) بٹا چھوڑے (۷)۔
8.	فَاللَّهْمَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا	ہس اوکوں اوندے فسق فجور (کنوں بچن) دی تے پرہیزگاری (کرن) دی سبجھ ڈتی ہس (۸)۔
9.	قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا	تحقیق اوں شخص آپٹیں مراد حاصل کیتی، جیں آپٹیں نفس کوں صاف ستھرا رکھیا (۹)۔
10.	وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا	اتے تحقیق او شخص نامراد رہا، جیں اوکوں گندگی وچ لتھیر ڈٹا (۱۰)۔

11.	كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا	ثمودی قوم نے نافرمانی کرتے حقیقت کوں کوڑا آکھیا (۱۱)۔
12.	إِذَا نَبَعَتْ أَشْقَاهَا	جہڑے ویلے اُنھاں داساریاں تُوں وڈا بد بخت اُٹھی گھڑا (۱۲)۔
13.	فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا	تاں آسہ دے رسول اُنھاں کوں آکھیا، جو خبردار ایہ آسہ دی ڈاچی ہے، ایندے پاٹیں پیوٹ دی (واری تے) کوئی روک ٹوک نہ ہووے (۱۳)۔
14.	فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهُمَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمُ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّاهَا	پر اُنھاں اوکوں کوڑا آکھیا، وت اوندیاں چھاں کپ چھوٹیاں، بس اُنھاں دے رب نے اُنھاں اُتے اُنھاں دے گناہاں دے سبب ابھی آفت بھیجی، جیں اُنھاں کوں مٹی برابر پور پٹا (۱۴)۔
15.	وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا	آتے (آسہ کوں) اوں قوم دے بدلہ گھنٹا کوئی ڈرو وی کائے نہیں (۱۵)۔

92۔ سورۃ الیل

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا بہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ	قسم ہے رات دی، جڈاں ہر شے کوں کج گھنٹے (۱)۔
2.	وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ	آتے قسم ہے ڀنٹے دی جڈاں چنگلی طرح سو جھلاتھی وڻجے (۲)۔
3.	وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ	آتے اوندی جیں رتے مادی پیدا کیتے (۳)۔
4.	إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ	(ایں ڳالھ دی جو) در حقیقت تہاڈیاں کارگزاریاں مختلف قسم دیاں ہن (۴)۔
5.	فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ	بس جہڑے شخص (آسہ دے راہ تے) مال خرچ کیتا، آتے اوں پرہیزگاری وی اختیار کیتی (۵)۔
6.	وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ	آتے بھلائی دی ڳالھ کوں سچ آکھیا (۶)۔

7.	فَسَنِّيْسِرُّكَ لِّلْیَمِیْنِ	تاں آساں اُوکوں بھلائی دے رستے تے چلن دیاں سہولتاں ڈیسوں (۷)۔
8.	وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ	آتے جس بخیلی کیتی (اسہ کنوں) لا پروا تھی گیا (۸)۔
9.	وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ	آتے بھلائی دی گالھ کوں گور اکھیا (۹)۔
10.	فَسَنِّيْسِرُّكَ لِّلْعُصَاٰی	تاں آساں اُوکوں سختی والے رستے دو سہولتاں ڈیسوں (۱۰)۔
11.	وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ	اوند مال اُوکوں کوئی فائدہ نہ ڈیسی، جھڑے ویلے او سر دے بھرنے آ ڈہسی (۱۱)۔
12.	إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ	بیشک آساڈے ذمے تاں بس راہ ڈیکھا ڈیوں ہے (۱۲)۔
13.	وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ	آتے ہر شے دی اخیر (آخرت) تے ہر شے دامنڈھ (دنیا) آساڈے ہتھ وچ ہے (۱۳)۔
14.	فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ	بس میں تھاکوں بھڑکدی بھانکوں ڈراچتا ڈتے (۱۴)۔
15.	لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَىٰ	ایندے وچ کوئی داخل نہ تھیسے، سوائے وڈے بد بخت دے (۱۵)۔
16.	الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ	جس حقیقت کوں گور اکھیا، تے منہ چا وٹایا (۱۶)۔
17.	وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَىٰ	آتے اوں شخص کوں ضرور (ایس کنوں) پرے رکھیا ویسی، جہڑا وڈا پرہیزگار ہو سی (۱۷)۔
18.	الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ	جہڑے آپناں مال اسہ دے راہ تے ڈیندین نیک پاک رہن کیتے (۱۸)۔
19.	وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ	آتے اوندے اُتے کہیں دا کوئی احسان کائے نہیں، جیندا بدلہ اُوکوں لہا وٹاں ہووے (۱۹)۔
20.	إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ	اوتاں بس آپنیں بلند و برتر رب دی خوشی حاصل کرن چہندے (۲۰)۔
21.	وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ	تے اوں کنوں آجھو خوش تھی ویسی (۲۱)۔

93- سورة الضحیٰ

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالضُّحَىٰ	قسم ہے ڈنڈہ چڑھے دی (۱)۔
2.	وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ	قسم ہے رات دی جڈاں (اوہر شے) گوں کج گھنے (۲)۔
3.	مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ	(اے رسول) تیڈے رب تیکوں اَصْلُوں نہیں چھوڑیا، اَتے نہ ناراض تھئے (۳)۔
4.	وَلَا خَيْرَ لَّكَ خَيْرُكَ مِنَ الْأُولَىٰ	واقعی تیڈے کیتے آخرت دا دور تیڈے پہلے (دُنیاوی) دور کٹوں بہتر ہے (۴)۔
5.	وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ	اَتے اَجھو تیڈا رب تیکوں او کجھ ڈیسی، جو تُوں خوش تھی ویسیں (۵)۔
6.	أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ	کیا اوں تیکوں یتیمی وچ نہیں پیدا کیتا، و ت اوں تیکوں پناہ چا ڈٹی (۶)۔
7.	وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ	اَتے تیکوں ہدایت کٹوں پرے ڈٹھاتاں ہدایت دا راہ چا ڈیکھایا (۷)۔
8.	وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ	اَتے تیکوں غریب ڈٹھاتاں مالدار چا بنایا (۸)۔
9.	فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ	بس جہڑا کوئی یتیم ہووے تاں اوندے اَتے سختی نہ کیتی کر (۹)۔
10.	وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ	اَتے جہڑا کوئی منگل والا ہووے تاں اوکوں جھڑکیاں نہ ڈتیاں کر (۱۰)۔
11.	وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ	اَتے آپئیں رب دیاں جہڑیاں نعمتاں ہن انھاں گوں بیان کیتی رگھ (۱۱)۔

94- سورة الانشراح

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
-----	----------	---------------

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلّٰہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ	(اے رسول) کیا آساں تیڈے کیتے تیڈے سینے کوں کھول نہیں دیتا (۱)۔
2. وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ	آتے تیں کٹوں تیڈے سینے دا او بار لہا نہیں چھوڑیا (۲)۔
3. الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ	جیں تیڈی چیل کپی کیتی ہوئی ہے (۳)۔
4. وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ	آتے آساں تیڈے کیتے تیڈے ذکر دا غوغا مچوا دیتا (۴)۔
5. فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا	بس یقیناً ہر سختی دے نال آسانی ہوندی ہے (۵)۔
6. إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا	بیشک ہر سختی دے نال آسانی ہوندی ہے (۶)۔
7. فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ	بس جہڑے ویلے توں فارغ ہوویں، تاں وَتِ وی جہت کیتی رکھیں (۷)۔
8. وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ	آتے آپنیں رب دوپوری رغبت رکھی رکھ (۸)۔

95- سورة التين

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلّٰہ دے ناں نال جہڑا ہُئوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ	قسم ہے انجیر دی، آتے زیتون دی (۱)۔
2.	وَطُورِ سِينِينَ	آتے سینین دے طور (پہاڑ) دی (۲)۔
3.	وَهَٰذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ	آتے ایس امن و امان والے شہر دی (۳)۔
4.	لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ	تحقیق آساں انسان کوں ہُئوں سوہٹیں شکل صورت وچ پیدا کیتے (۴)۔

5. ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ	وَل (او وی انسان ہے) (جیکوں ساریاں جھکاڑاں کٹوں وی جھکا لہا چھوڑیا (۵)۔
6. إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ	سوائے انہاں لوکاں دے جہڑے ایمان گھن آئیں، اتے نیک عمل کیتے پینے، بس انہاں کیتے نہ نکلن والا اجر ہے (۶)۔
7. فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ بِالِدِينَ	بس (اے رسول) لیندے بعد کیا گالھ تیکوں کوڑا کریندی ہے، جزا سزا دے بارے وچ (۷)۔
8. أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ	کیا اللہ ساریاں ٹوں بہتر فیصلہ کرن والا کائے نہیں (۸)۔

96- سورة العلق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اللہ دے ناں نال جہڑا بہنوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ	(اے رسول) تُوں آپئیں رب داناں گھن تے پڑھ جس پیداکیتے (۱)۔	
2. خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ	جس انسان کوں لہودی پوٹی کٹوں پیداکیتے (۲)۔	
3. اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ	پڑھ، تیدھاتاں رب وی بہنوں کرم کرن والا ہے (۳)۔	
4. الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ	جس قلم دے ذریعے علم سکھایا (۴)۔	
5. عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ	انسان کوں او کجھ سکھایا جو اونہ جانتا ہا (۵)۔	
6. كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ	پتہ ہو ویسے، جو بلا شک انسان نافرمانی کریندے (۶)۔	
7. أَنْ رَأَى اسْتَغْنَى	محض ایں گالھوں جو او آپئیں آپ کوں کجھ سمجھدے (۷)۔	
8. إِنَّ إِلَى رَبِّكَ الرُّجْعَى	حالانکہ اوں تیدھے رب دو ول و نچئیں (۸)۔	
9. أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى	کیا تیں اوں شخص کوں ڈٹھے، جہڑا جو ہٹکیندے (۹)۔	
10. عَبْدًا إِذَا صَلَّى	یک بندے کوں چڑاں جو او نماز پڑھن لگدے (۱۰)۔	

11.	أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ	کیا تیں ڈٹھے جو اُوپو ہدایت اُتے ہے (۱۱)۔
12.	أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ	یا پرہیزگاری دا حکم ڈیندے (۱۲)۔
13.	أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ	تیدُ کیا خیال ہے جیکر اُوں (حق کوں) گور آکھے، اُتے منہ چا پھیرے (۱۳)۔
14.	أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ	کیا اُو کوں ایندا پتہ کانے نہیں، جو اُسہ ڈیکھدا کھڑے (۱۴)۔
15.	كَلَّا لَنْ لَّمْ يَنْتَهُ لَنْسَفْعًا بِالنَّاصِيَةِ	خبردار! جیکر او شخص باز نہ آیا، تاں آساں اُو کوں متھے دے والیں کٹوں پکڑتے گھلیسوں چا (۱۵)۔
16.	نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ	اُوں گورے تے خطا کار دے متھے کٹوں (۱۶)۔
17.	فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ	بَس او آپئیں یاراں بھوتاراں کوں سڈ گھنے (۱۷)۔
18.	سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ	آساں وی عذاب دے فرشتیاں کوں سڈیندوں (۱۸)۔
19.	كَلَّا لَا تَطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ	ایکوں چھوڑ! تُوں ایجے آدمی دا اکھیا نہ من، اُتے سجدے کیتی رکھتے اوندے (رب دے) کو لھوں تھی وُج (۱۹)۔

97- سورة القدر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اُسہ دے ناں نال جہڑا بھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ	یقیناً آساں ایں قرآن کوں وڈیاں قدر اں والی رات کوں نازل کیتے (۱)۔
2.	وَمَا أَذْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ	اُتے تیگوں پتہ ہے جو ایہ وڈیاں قدر اں والی رات کیا ہے؟ (۲)۔
3.	لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ	وڈیاں قدر اں والی رات تاں ہزار مہینیاں کٹوں وی بھوں ودھائی ہے (۳)۔

4.	تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ	ایندے وچ فرشتے آتے رُوح (جبریل) ہر کلمہ کہتے آپٹیں رَب دے حکم نال نازل تھیندن (۴)۔
5.	سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطَلَعِ الْفَجْرِ	(ایں رات) سلامتی ای سلامتی ہے، او توڑیں جو وڈا ویلا تھی ویندے (۵)۔

98- سورة البينة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسَدے نال نال جہڑا ہوں مہربان ہے، وڈیاں رحمتاں والا ہے
1.	لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ	اہل کتاب وچوں تے مشرکاں وچوں جنہاں کفر اختیار کیتا، او ہرگز باز رہن والے نہ ہن، جے توڑیں جو انہاں کو لھ پک کھلی دلیل نہ آویندی (۱)۔
2.	رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً	(یعنی) اَسَدِی طرفوں پک رسول، جہڑا ایجے پاک صحیفے پڑھتے سٹیندے (۲)۔
3.	فِيهَا كُتِبَ قِيبَةُ	جنہاں وچ ہمیشہ قائم رہن والے درست احکام درج ہن (۳)۔
4.	وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ	آتے لوک فرقے فرقے بن گئے، جنہاں کون کتاب پڑی گئی او وی ایندے بعد جو انہاں کو لھ کھلی دلیل وی آچکی ہئی (۴)۔
5.	وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَامَةِ	آتے انہاں کون پیا کوئی حکم نہ پٹا گیا، سوائے ایندے جو اَسَدِی عبادت کہتی کرن او وی آپٹیں دین کون اوندے کہتے خالص کرتے محض ہوندے خاص تھی تے، آتے نماز قائم رکھن، زکوٰۃ پڑی رکھن، آتے ایہو ہوں صحیح دین (نظام زندگی) ہے (۵)۔
6.	إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ	تحقیق جنہاں لوکاں اہل کتاب وچوں تے مشرکاں وچوں تھی تے وی

وَالْمُشْكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ	کفر اختیار کیتے او دوزخ دی بھا وچ ویسین، ہمیشہ اوندے وچ رہسین، ہسین، ایہے لوک بدترین خلقت ہن (۶)۔
7. إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ	تحقیق جہڑے لوک ایمان گھن آئین، نیک عمل کیتے ہینے ایہے لوک بہترین خلقت ہن (۷)۔
8. جَزَاءُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَشِيَ رَبَّهُ	انہاں دے رب دے نزدیک انہاں کیتے جزا ہے ہمیشہ قائم رہن والیاں بہشتاں، جنہاں تلے نہراں وھندیاں وگدیاں پیاں ہوسن، او ہمیشہ انہاں وچ رہسین ہسین، آسہ انہاں کئوں خوش او آسہ کئوں خوش، ایہ ہے جزا اوندے کیتے، جہڑا آپئیں رب کئوں ڈردے (۸)۔

99- سورة الزلزلة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہئوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا	جہڑے ویلے زمین گوں اوند ا بھونیں ہئب (زلزلہ) پوری طرح ہلا ڈیسی (۱)۔
2.	وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا	آتے زمین آپئیں اندر دے سارے بار باہر گڈھ سٹپسی (۲)۔
3.	وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا	آتے انسان اکھیسے، ایہ ایکوں کیا پیا تھیندے؟ (۳)۔
4.	يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا	اؤں ڈینہ (اُو) آپئیں حالات بیان کریسے (۴)۔
5.	بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا	کیوں جو تہڈے رَب اُوکوں ایویں حکم ڈتا ہویا ہوسی (۵)۔
6.	يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ	اؤں ڈینہ لوک ٹولیاں ٹولیاں بن تے آسن تاں جو اُنہاں گوں اُنہاں دے اعمال ڈکھائے وئجن (۶)۔
7.	فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ	بس جس وی ذری برابر چنچا عمل کیتا ہویا ہو سے، او اُوکوں ڈیکھ

گھسنے (۷)۔		
۸. وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ	آتے جس وی ذری برابر بدی کیتی ہو سی، او اوکوں ڈیکھ گھسنے (۸)۔	

100- سورة العاديات

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا ہنوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا	قسم ہے انھاں گھوڑیاں دی، جہڑے سہکدے سہکدے وی زور دے بھجین (۱)۔
2.	فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا	بس پتھراں اُتے (نعل مارتے) بھادیاں چنگاریاں کڈھیندن (۲)۔
3.	فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا	وَت وَڈے ویلے چھاپا چا مریندن (۳)۔
4.	فَأَثَرُنَّ بِهِ نَقْعًا	بس ایں طرح دھدھڑ مٹی اڈیندن (۴)۔
5.	فَوْسَطْنَ بِهِ جَمْعًا	بس سارے ایں حالت وچ دشمن دے لشکر وچ وڑویندن (۵)۔
6.	إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ	بیشک انسان آپنیں رب دا ہنوں نا شکر ہے (۶)۔
7.	وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ	آتے یقیناً او خود وی ایں (حقیقت) کئوں باخبر ہے (۷)۔
8.	وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ	آتے یقیناً او مال متال دی محبت وچ ہنوں پھسیا ہوا ہے (۸)۔
9.	أَفَلَا يَظُنُّ إِذَا بُعِثَ رَمَاهُ فِي الْقُبُورِ	کیا او (اوں وقت کوں) نہیں چاٹدا جڈاں جو قبر اں وچ جو کجھ ہے اوکوں باہر اٹھا کھڑا کیتا ویسی (۹)۔
10.	وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ	آتے جو کجھ سینیاں وچ ہے اوکوں (جانچن پرکھن کیتے) باہر کڈھیا ویسے (۱۰)۔
11.	إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ	یقیناً انھاں دا رب اوں ڈنہ انھاں کئوں پوری طرح باخبر ہو سی (۱۱)۔

101- سورة القارعة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	الْقَارِعَةُ	او وڈے گڑکاٹ والی (قیامت) (۱)۔
2.	مَا الْقَارِعَةُ	او وڈے گڑکاٹ والی کیا ہے؟ (۲)۔
3.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ	(اے رسول) تیکوں کیا پتہ جو او وڈے گڑکاٹ والی کیا ہے؟ (۳)۔
4.	يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ	اُس دِپتہ لوک کھنڈے پھنڈے کھنڈھوٹیاں (بھمبھوٹاں) وانگوں وڈے ہوسن (۴)۔
5.	وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ	آتے پہاڑ تپتی ہوئی رنکیل اُن وانگوں تھی ویسن (۵)۔
6.	فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ	بَس جیندی (عملاں والی) ترکڑی دا پاسا بارا ہوسی (۶)۔
7.	فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ	او آپٹیں پسند والے عیش وچ ہوسی (۷)۔
8.	وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ	آتے جیندی (عملاں والی) ترکڑی دا پاسا ہلکا ہوسی (۸)۔
9.	فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ	بَس اوند اٹکاٹاں ہاویہ ہوسی (۹)۔
10.	وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ	آتے تیکوں کیا پتہ جو او کیا ہے؟ (۱۰)۔
11.	نَارٌ حَامِيَةٌ	ایہ تاں یک بھرکدی ہوئی بھا ہے (۱۱)۔

102- سورة التكاثر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَللہ دے ناں نال جہڑا ہُنوں مہربان ہے، وڈی رحمت والا ہے
1.	اَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ	ٹہاگوں ڈھیر نال بدی دی ڈاڈھی خواہش اصلوں آندھا کر

		چھوڑے (۱)۔
2.	حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ	ایہ توڑیں جو ٹساں قبراں دَا مُنَّہ وَنَجْ ڈیکھسو! (۲)۔
3.	كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ	کالے نہیں، آجھو ٹھاگوں اصل پتہ لگب ویسے (۳)۔
4.	ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ	وَلِی اِس کالے نہیں، آجھو ٹھاگوں اصل پتہ لگب ویسے (۴)۔
5.	كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ	آسہ ایویں کریندا، جو ٹساں یقینی طور تے چاٹ گھدا ہوندا (۵)۔
6.	لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ	ضرور دوزخ کوں وَنَجْ ڈیکھسو (۶)۔
7.	ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ	وَلِی سُن گھٹو، ٹساں ضرور یقینی طور تے اوکوں ڈیکھ گھٹسو (۷)۔
8.	ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ	وَل (اُوں پٹنہ) ٹساں کٹوں نعمتاں دے متعلق ضرور پچھیا کچھیا ویسی (۸)۔

103- سورة العصر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	وَالْعَصْرِ	قسم ہے زمانے دی (۱)۔
2.	إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ	بیشک انسان گھٹے وچ ہے (۲)۔
3.	إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ	سوائے انھاں لوکاں دے جہڑے ایمان گھن آئیں، اتے نیک عمل کیتے پینے، اتے ہک بنے کوں حق دی نصیحت کریندے رہن، اتے ہک بنے کوں صبر دی تلقین کریندے رہن (۳)۔

104- سورة الهزرة

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن

والا ہے		
1. وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ	شامت آئی ہے، اُس شخص دی جہڑا غیبت کریندے، چُغلیاں مریندے (۱)۔	
2. الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ	جس نال کٹھا کیتا تے گن گن تے رکھا (۲)۔	
3. يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ	آتے ایہ خیال کیتا، جو اوند مال ہمیشہ اوندے کو لھ رہسی (۳)۔	
4. كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطْبَةِ	ایں کائے نہیں، او شخص تاں ضرور بھن ترور سٹن والی جاء (حُطْمہ) وچ سٹ ڈٹا ویسی (۴)۔	
5. وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْحُطْبَةُ	آتے (اے رسول) تیں کیا سمجھے، جو بھن ترور سٹن والی جاء (حُطْمہ) کیا ہے (۵)۔	
6. نَارُ اللَّهِ الْبُوقَدُ	ایہ آسہ دی بھڑکائی ہوئی بھا ہے (۶)۔	
7. الَّتِي تَطْلِعُ عَلَى الْآفِئَةِ	جہڑی دلیں دے اُتے تیں چڑھ آندی ہے (۷)۔	
8. إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوْصَدَةٌ	یقیناً ایہ بھا انھاں اُتے موری بند کیتی ہوئی ہے (۸)۔	
9. فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ	او اُچے اُچے تھمبھیاں (کھمبھیاں) وچ ہوسن (۹)۔	

105- سورة الفيل

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے نال نال جہڑا بھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1. أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ	کیا تیں نہیں ڈٹھا جو تیدے رب نے ہاتھی والیاں نال کیا خشر کیتا (۱)۔	
2. أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ	کیا اوس انھاں دے دَا (تدبیر) کوں اکارت (ناکام) نہیں کر ڈٹا (۲)۔	
3. وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ	آتے انھاں اُتے پکھیاں دے جھنڈ دے جھنڈ کائے نہیں بھیجے (۳)۔	

4.	تَرْمِيهِمْ بِحِبَارَةٍ مِّن سَجِيلٍ	جِنھائے اُنھائے اُتے پکی ہوئی مٹی دیاں کنکریاں نہیں وِسیاں (۴)۔
5.	فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ مَّاغُولٍ	اُتے اُنھائے کُوں ایویں گر چھوڑیا جیویں جانوراں دا چٹھیا کھادا ہویا بھوں ہووے (۵)۔

106- سورة قريش

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَلّہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	لَّيْلٍ اَوْ قُرْشٍ	قریش کُوں یک بے نال گھلا ملا ڈٹا گے (۱)۔
2.	اِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ	اُنھائے کُوں گرمی تے سردی دے سفر اں کیتے ہیلکا کر ڈٹا گے (۲)۔
3.	فَلْيَعْبُدُوْا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ	بَس چاہیئے جو او ایں گھر دے رَب دِی عبادت کرن (۳)۔
4.	الَّذِیْ اٰطَعَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَّ اَمْنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ	جس اُنھائے کُوں بھک ویلے کھاٹاں کھوایا، اُتے ہر طرح دے ڈر ڈُکُل کنوں امان وِچ رکھیا (۴)۔

107- سورة الباعون

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ	شروع ہے اَلّہ دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	اَرَأَيْتَ الَّذِیْ یُکَذِّبُ بِالْاٰیٰتِ	(اے رسول) کیا تیں اُوں شخص کُوں ڈٹھے، جہڑا آخرت دِی جزا سزا کُوں کوڑا کھیندے (۱)۔
2.	فَذٰلِکَ الَّذِیْ یَدْعُ الْاٰیٰتِیْمَ	بَس او ایہوتاں ہے جہڑا یتیم کُوں دھکے ڈیندے (۲)۔
3.	وَلَا یَحْضُ عَلٰی طَعَامِ الْیَسٰرِیْنَ	اُتے مسکین فقیر کُوں کھاٹاں کھو اوٹ دِی کوئی ترغیب وِی نہیں ڈیویندا (۳)۔

4.	فَوَيْلٌ لِلْبَصَالِيْنِ	بِس شامت هے، اُنھاں نمازیاں دی (۴)۔
5.	الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ	جہڑے جو آپٹیاں نمازاں کئوں خُود کُوں غافل کر ڈیندن (۵)۔
6.	الَّذِيْنَ هُمْ يُرْآوْنَ	جہڑے محض ڈیکھاوا کریندن (۶)۔
7.	وَيَسْتَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ	آتے عام ورتن دیاں شئیں وی مانگویاں ڈیوٹ کئوں ہٹکیندے (۷)۔

108- سورة الكوثر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ	(اے رسول) یقیناً آساں تیکوں بے حسابیاں نعمتاں ڈتن (۱)۔
2.	فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ	بس آپٹیں رب دی نماز پڑھ، تے قربانی کیتی کر (۲)۔
3.	اِنَّ شَاتِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ	یقیناً تیرا دشمن ای او ترک (بے اولاد) ہے (۳)۔

109- سورة الكافرون

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ	شروع ہے اَلہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	قُلْ يٰٓاَيُّهَا الْكَافِرُوْنَ	(اے رسول) تُوں آگھ ڈے، جو اے کافرو (۱)۔
2.	لَا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ	میں اُنھاں دی پوجا نہیں کریندا، جنہاں دی پوجا تاساں کریندو (۲)۔
3.	وَلَا اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَا اَعْبُدُ	آتے نہ تاساں اوندی عبادت کریندو، جیندی میں عبادت کرینداں (۳)۔
4.	وَلَا اَنَا عٰبِدُ مَا عَبَدْتُمْ	آتے نہ میں اُنھاں دی پوجا کرن والا ہاں، جنہاں دی پوجا تاساں کریندے آندو (۴)۔

5.	وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ	آتے نہ ٹساں اوندی عبادت کرن والے ہیوے، جیندی میں عبادت کرینداں (۵)۔
6.	لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ	ٹھاڑے واسطے ٹھاڑا دین (زندگی دا طریقہ) ہے، تے میڈے واسطے میڈا دین (زندگی دا طریقہ) ہے (۶)۔

110- سورة النصر

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ	(اے رسول) جڈاں اے دی مدد پچ وئے، آتے فتح نصیب تھی وئے (۱)۔
2.	وَرَأَيْتِ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا	آتے لوکاں گوں ڈیکھیں، جو اے دے دین وچ فوجاں دیاں فوجاں داخل تھیندیاں پئیں (۲)۔
3.	فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا	بس توں آپئیں رب دیاں تعریفاں سمیت اوندے پاک ہووٹ گوں بیان کیتی رکھ، اوں کئوں بخشش منگی رکھ، بیشک او (ول ول) توبہ قبول کرن والا ہے (۳)۔

111- سورة البسد

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اے دے ناں نال جہڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ	آبی لہب دے ڈوہائیں ہتھ ٹرٹ پوون، آتے او تباہ تھی وئے (۱)۔
2.	مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ	نہ اونداناں، تے نہ کجھ اوں گمایا ہا اوندے کہیں کم آئے (۲)۔

3.	سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ	او آجھو بھڑکدی بھاوچ دا خل و نچ تھسی (۳)۔
4.	وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ	آتے اوندی ذال وی، جہڑی جو (اوس بھا دا) پالٹ چاتی و دی ہوسی (۴)۔
5.	فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ	اوندی گھٹی وچ کھچی دا وٹیا ہویا رسہ ہوسی (۵)۔

112- سورة الاخلاص

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ	(اے رسول) تُوں آکھ ڈے، جو آسہ تاں یک دا یک ہے (۱)۔
2.	اللَّهُ الصَّمَدُ	آسہ (ہر شے کنوں) اصلوں بے نیاز ہے (۲)۔
3.	لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ	نہ اوس کہیں کوں جٹیتے، تے نہ اوس کوں چٹیا گے (۳)۔
4.	وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ	آتے کوئی یک وی اوس ستواں کائے نہیں (۴)۔

113- سورة الفلق

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے آسہ دے ناں نال جہڑا پھوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرن والا ہے
1.	قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ	(اے رسول) تُوں آکھ ڈے، جو میں پڑہ باکھ (صبح) دے رب دی پناہ منگداں (۱)۔
2.	مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ	ہر اوس شے دے شر کنوں جیکوں اوس پیدا کیتے (۲)۔
3.	وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ	آتے اندھارے دے شر کنوں جیکوں اوس پیدا کیتے، آتے اندھارے دے شر کنوں جڈاں اوپوری طرح کج گھٹے (۳)۔

4. وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ	اَ تے اُنھاں دے شرکٹوں جھڑیاں، گنڈھیں گھت تے پُھو کے مریندیاں ہن (۴)۔
5. وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ	اَ تے حسد کرٹ والے دے شرکٹوں، جھڑے ویلے او حسد کرے (۵)۔

114- سورة الناس

آیت	عربی متن	سرائیکی ترجمہ
	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ	شروع ہے اَسْمَ دے ناں نال جھڑا ہوں مہربان ہے، ہمیشہ رحمت کرٹ والا ہے
1. قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ	(اے رسول) تُوں اکھ ڈے جو میں پناہ منگداں لوکاں دے رَبِّ دِی (۱)۔	
2. مَلِكِ النَّاسِ	لوکاں دے مالک (بادشاہ) دِی (۲)۔	
3. إِلَهِ النَّاسِ	لوکاں دے معبود (عبادت دے ڈا والے) دِی (۳)۔	
4. مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ	وَسْوَسے گھت تے وَل وَل پچھوں تے ہٹ وَ نَجْٹ والے شیطان کنوں (۴)۔	
5. الَّذِي يُوسَسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ	اُوں کنوں جھڑا انساناں دے دِلاں وِچ وَسْوَسے گھتیندے (۵)۔	
6. مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ	چاہے او جنّاں وِچوں ہے، تے بھائیں انساناں وِچوں ہے (۶)۔	

دُعَاءُ خَتَمِ الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ

عربی متن	سرائیکی ترجمہ
اَللّٰهُمَّ اِنْسِ وَحْشَتِيْ فِيْ قَبْرِىْ۔ اَللّٰهُمَّ اَرْحَمْنِىْ بِالْقُرْآنِ الْعَظِيْمِ وَاجْعَلْهُ لِىْ اِمَامًا وَنُوْرًا وَهُدًى وَرَحْمَةً۔ اَللّٰهُمَّ ذَكِّرْنِىْ مِنْهُ مَا نَسِيتُ وَعَلِّمْنِىْ مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَادْرُقْنِىْ تِلَاوَتَهُ اِنَاءَ اللَّيْلِ وَاِنَاءَ النَّهْرِ	اے میڈے اَسْم! میڈی قبر دے وِچ دِی پریشانی کوں مہربانی وِچ بدل ڈے، اے میڈے اَسْم! آپئیں ایس عظیم قرآن دے وسیلے میڈے اُتے رحم کر، اَ تے ایگوں میڈا اِمام (پیشوا) تے سو جھلے تے ہدایت دا سبب تے رحمت بٹا! اے میڈے اَسْم! میگوں اُوندا او کجھ یاد ڈیوا

النَّهَارِ وَاجْعَلْهُ لِي حُجَّةً يَّارَبَّ الْعَالَمِينَ۔

جہڑا کجھ میں بھل گیاں، اَتے میگوں اوند اِلم ڈے، جو کجھ میں نہیں
چاٹدا! اَتے ایندا پڑھن میگوں نصیب کر، رات داوی تے پُنتہ داوی!
اَتے اِیکوں میڈے کیتے ہک حُجّت بٹا! سارے جہاناں دے پالٹ
والے آ! (میڈی اے دُعا قبول چا فرما)۔